

ଭାରତର
ମହାଲେଖା ନିୟନ୍ତ୍ରକ ତଥା ମହାସମାକ୍ଷକଙ୍କ
ପ୍ରତିବେଦନ

31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ରେ ସମାପ୍ତ ବର୍ଷ ପାଇଁ

ବାଣିଜ୍ୟକ

ଓଡ଼ିଶା ସରକାର

ଭାରତର
ମହାଲେଖା ନିୟନ୍ତ୍ରକ ତଥା ମହାସମୀକ୍ଷକଙ୍କ
ପ୍ରତିବେଦନ

31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ରେ ସମାପ୍ତ ବର୍ଷ ପାଇଁ

ବାଣିଜ୍ୟକ
ଓଡ଼ିଶା ସରକାର

ବିଷୟ ସାରଣୀ

ବିଷୟ	ପ୍ରସଙ୍ଗ ସୂଚନା	
	ଅନୁକ୍ରମ	ପୃଷ୍ଠା
ମୁଖବନ୍ଧ		vii
ବିହଙ୍ଗାବଲୋକନ		ix-xiv
ଅଧ୍ୟାୟ I		
ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ବିହଙ୍ଗାବଲୋକନ	1	1-22
ଉପକ୍ରମଣିକା	1.1 ରୁ 1.3	1
ସମାକ୍ଷା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ	1.4 ରୁ 1.6	2
ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକରେ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ	1.7 ରୁ 1.9	2-3
ବଜେଟ୍‌ର ବ୍ୟୟ, ଅନୁଦାନ/ସର୍ବସିଦ୍ଧି, ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଓ ରଣ	1.10 ରୁ 1.12	4-5
ଆର୍ଥିକ ହିସାବ ସହ ତାରତମ୍ୟର ମିଳାମିଶା	1.13 ରୁ 1.14	5-6
ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ	1.15 ରୁ 1.34	6-13
ହିସାବ ବୁକ୍‌ରେ ବକେୟା	1.35 ରୁ 1.40	13-14
ନିଶ୍ଚିତ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ବନ୍ଦ	1.41 ରୁ 1.43	14-15
ହିସାବ ମନ୍ତବ୍ୟ ଓ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ସମାକ୍ଷା	1.44 ରୁ 1.50	15-18
ସମାକ୍ଷା ମନ୍ତବ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ ଆଦାୟ	1.51	18
ପୃଥକ୍ ସମାକ୍ଷା ରିପୋର୍ଟଗୁଡ଼ିକର ଉପସ୍ଥାପନାର ସ୍ଥିତି	1.52	18-19
ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ପୁଞ୍ଜି ପ୍ରତ୍ୟାହାର, ଘରୋଇକରଣ ଏବଂ ପୁନର୍ଗଠନ	1.53	19-21
ଶକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ସୁଧାର	1.54 ରୁ 1.55	21-22
କୋପୁରେ ସମାକ୍ଷା ରିପୋର୍ଟଗୁଡ଼ିକର ଆଲୋଚନା	1.56 ରୁ 1.57	22
ଅଧ୍ୟାୟ II		
ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନର ପୁନର୍ବିଲୋକନ		
ଓଡ଼ିଶା ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍		
ପରିଚାଳନା ଏବଂ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କ୍ରିୟାକଳାପ	2	23-54
କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣ	-	23-24
ଉପକ୍ରମଣିକା	2.1	24-25
ସମାକ୍ଷା ପରିସର	2.2	25
ସମାକ୍ଷା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ	2.3	25
ସମାକ୍ଷା ମାନଦଣ୍ଡ	2.4	26
ସମାକ୍ଷା ପଦ୍ଧତି	2.5	26
ସମାକ୍ଷା ଫଳାଫଳ	2.6 ରୁ 2.46	27-53
ଦୀର୍ଘମିଆଦୀ ଯୋଜନା	2.7 ରୁ 2.9	27-29
ଡ଼ିଜାଇନ୍ ଏନର୍ଜି	2.10	29-30

ବିଷୟ	ପ୍ରସଙ୍ଗ ସୂଚନା	
	ଅନୁକ୍ରମ	ପୃଷ୍ଠା
ପରିଚାଳନାଗତ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ	2.11 ରୁ 2.15	30-35
ଜଳ ପରିଚାଳନା	2.16 ରୁ 2.21	35-39
ଉତ୍ପାଦନ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନା	2.22 ରୁ 2.24	39
ନବୀକରଣ, ଆଧୁନିକୀକରଣ ଓ କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି	2.25 ରୁ 2.26	40-41
ବନ୍ଧ/ଜଳ ଭଣ୍ଡାର ଗୁଡ଼ିକର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ	2.27 ରୁ 2.31	42-44
କର୍ମ ସଂପାଦନ ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଖର୍ଚ୍ଚ	2.32 ରୁ 2.33	44-45
ଆର୍ଥିକ ପରିଚାଳନା	2.34 ରୁ 2.36	46-47
ଭଣ୍ଡାରଣ ପରିଚାଳନା	2.37 ରୁ 2.41	47-50
ଠିକା ପରିଚାଳନା	2.42	50-51
ପରିବେଶ ପରିଚାଳନା	2.43	51
ବନ୍ଧ ଏବଂ ଶକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକରେ ସୁରକ୍ଷା	2.44	51
ମାନବ ସମ୍ବଳ ପରିଚାଳନା	2.45	52-53
ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା	2.46	53
ସିକାରୋକ୍ତି	-	53
ଉପସଂହାର	-	54
ସୁପାରିଶ	-	54
ଅଧ୍ୟାୟ III		
ଏକ ବୈଧାନିକ ନିଗମର କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନାର ପୁନର୍ବିଲୋକନ		
ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ସଡ଼କ ପରିବହନ ନିଗମ	3	55-86
କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣ	--	55-56
ଉପକ୍ରମଣିକା	3.1.1 ରୁ 3.1.4	57
ସମାକ୍ଷା ପରିସର ଏବଂ ସମାକ୍ଷା ପଦ୍ଧତି	3.2.1 ରୁ 3.2.2	57-58
ସମାକ୍ଷା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ	3.3	58-59
ସମାକ୍ଷା ମାନଦଣ୍ଡ	3.4	59
ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟପରିଚାଳନାର ପରିଶୀଳନା	3.5.1 ରୁ 3.5.4	59-62
ସମାକ୍ଷା ଫଳାଫଳ	3.6 ରୁ 3.21	62-85
ପରିଚାଳନାଗତ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ	3.7	62
ସର୍ବସାଧାରଣ ପରିବହନରେ ନିଗମର ଅଂଶ	3.8.1 ରୁ 3.8.6	63-64
ପରିଚାଳନାଗତ ଖର୍ଚ୍ଚର ଅସ୍ତୁଳ	3.9.1 ରୁ 3.9.2	65
ପରିଚାଳନାରେ ପାରଦର୍ଶିତା ଏବଂ ମିତବ୍ୟୟତା	3.10.1 ରୁ 3.10.7	66-68
ଯାନ ଉପାଦାନ	3.11.1 ରୁ 3.11.2	68-69
ସାମର୍ଥ୍ୟ ବ୍ୟବହାର	3.12.1 ରୁ 3.12.8	69-73
ଯାନଗୁଡ଼ିକର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ	3.13.1 ରୁ 3.13.3	73-74
ମାନବ ସମ୍ବଳ ବ୍ୟୟ	3.14.1 ରୁ 3.14.2	74-76
ଜାଳେଣୀ ବ୍ୟୟ	3.15.1 ରୁ 3.15.3	76-78

ବିଷୟ	ପ୍ରସଙ୍ଗ ସୂଚନା	
	ଅନୁକ୍ରମ	ପୃଷ୍ଠା
ଭଡ଼ା ବସ୍ତ୍ର ବ୍ୟୟ ଫଳପ୍ରଦତା	3.16	78
ବସ୍ତ୍ର ବଡ଼ି ନିର୍ମାଣ	3.17.1 ରୁ 3.17.2	78-79
ଆର୍ଥିକ ପରିଚାଳନା	3.18.1 ରୁ 3.18.6	79-80
କାରବାର ତାହାର ପୁନର୍ବିନ୍ୟାସ	3.19.1 ରୁ 3.19.4	80-82
ଯାତ୍ରା ଭଡ଼ା ନୀତି ଏବଂ ସାମାଜିକ ଦାୟିତ୍ୱ ସଂପାଦନ	3.20.1 ରୁ 3.20.5	82-84
ଉଚ୍ଚ ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା	3.21	84-85
ଉପସଂହାର	--	85-86
ସୁପାରିଶ	--	86
ଅଧ୍ୟାୟ IV		
ସମ୍ପାଦନା ସମୀକ୍ଷାର ମନ୍ତବ୍ୟ		
ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ସମୂହ	4	87-113
ଗ୍ରୀଡ଼କୋ ଲିମିଟେଡ଼		
ଅହେତୁକ ଅନୁଗ୍ରହ	4.1	87-89
ଅହେତୁକ ଅନୁଗ୍ରହ	4.2	89-90
ଓଡ଼ିଶା ଖଣି ନିଗମ ଲିମିଟେଡ଼		
ଦକ୍ଷିଣତ ସୁଧର ପରିହାରୀୟ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ	4.3	90-91
ଚୁକ୍ତିର ସମୟ ସମାପ୍ତି ପରେ ଖଣିକ ପଥର ରଥାନି ଜନିତ କ୍ଷତି	4.4	91-92
ରାଜସ୍ୱ କ୍ଷତି	4.5	93-94
ଓଡ଼ିଶା ନିର୍ମାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ଼		
ଅର୍ପଣ ମୂଲ୍ୟରେ ସେବା କରନ୍ତୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ନ କରିବା ଯୋଗୁ ରାଜସ୍ୱ କ୍ଷତି	4.6	94-95
ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଯୋଗାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ଼		
ଅପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା	4.7	95-97
ପରିହାରୀୟ ଖର୍ଚ୍ଚ	4.8	97-98
ଓଡ଼ିଶା ଗ୍ରାମ୍ୟଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଏବଂ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ଼		
ପରିହାରୀୟ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି କମିଶନ୍ ପ୍ରଦାନ	4.9	99-100
ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ଼		
ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ ଯତ୍ନାଂଶର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଅଭାବ ଯୋଗୁ କ୍ଷତି	4.10	100-101
ଓଡ଼ିଶା ଶିଳ୍ପ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଏବଂ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ଼		
ଅପରିଶୀମଦର୍ଶୀ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଯୋଗୁ କ୍ଷତି	4.11	101-103
ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ସଂରକ୍ଷଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ଼		
ପକ୍ଷମାନଙ୍କୁ ଅହେତୁକ ଅନୁଗ୍ରହ	4.12	104-105
ସମାକ୍ଷା ମନ୍ତବ୍ୟ ଉପରେ ପ୍ରତିକାରାତ୍ମକ କାର୍ଯ୍ୟପଦ୍ଧାର ଅଭାବ	4.13	105
ଇଡକଲ୍ ଫେରୋକ୍ତମ୍ ଆଣ୍ଡ ଆଲୋଏଭ୍ ଲିମିଟେଡ଼		
ପରିହାରୀୟ ଜଳକର ଦେୟ	4.14	106-107

ବିଷୟ	ପ୍ରସଙ୍ଗ ସୂଚନା	
	ଅନୁଚ୍ଛେଦ	ପୃଷ୍ଠା
ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ସଂରକ୍ଷଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଯୋଗାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍		
ଅର୍ଥ ଅସ୍ଥୁଲିର ସୁଯୋଗ ଉପେକ୍ଷିତ	4.15	107-108
ବୈଧାନିକ ନିଗମ		
ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ ନିଗମ		
ସରକାରୀ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମାର ବ୍ୟତିକ୍ରମ ଯୋଗୁଁ କ୍ଷତି	4.16	108-109
ପ୍ରାପ୍ୟ ଆଦାୟରେ ବିଳମ୍ବତା ହେତୁ କ୍ଷତି	4.17	110-111
ସାଧାରଣ		
ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ ଉପରେ ଅନୁଗାମୀ ପଦକ୍ଷେପ	4.18	111-113

ପରିଶିଷ୍ଟ

ସଂଖ୍ୟା	ସର୍ବିଶେଷ ବିବରଣ	ପ୍ରସଙ୍ଗ ସୂଚନା	
		ଅନୁଚ୍ଛେଦ	ପୃଷ୍ଠା
1.	ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ଓ ବୈଧାନିକ ନିଗମ ଗୁଡ଼ିକରେ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ସୁଦ୍ଧା ସମାଦତ୍ତ ପୁଞ୍ଜି, ବକେୟା ରଣ ଓ ମାନବ ସମ୍ବଳର ସର୍ବିଶେଷ ବିବରଣ ଦର୍ଶାଉଥିବା ବିବରଣ	1.7	115-120
2.	ରୂପାନ୍ତ ହୋଇଥିବା ସର୍ବିଶେଷ ବର୍ଷର ହିସାବ ଅନୁସାରେ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ଓ ବୈଧାନିକ ନିଗମଗୁଡ଼ିକର ଆର୍ଥିକ ପରିଣାମର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣ	1.15 ଏବଂ 1.50	121-126
3.	ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ଶେଷ ସୁଦ୍ଧା ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରାପ୍ତ/ପ୍ରାପ୍ୟ ଅନୁଦାନ ଏବଂ ସର୍ବସିଦ୍ଧି, ପ୍ରାପ୍ତ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି, ପ୍ରାପ୍ୟ ଛାଡ଼, ରଣ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଏବଂ ଅଂଶଧନରେ ପରିଣତ ହୋଇଥିବା ରଣ ଓ ପ୍ରାପ୍ୟ ସର୍ବସିଦ୍ଧି ଏବଂ ବକେୟା ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଦର୍ଶାଉଥିବା ବିବରଣ	1.10	127-129
4.	ହିସାବ ରୂପାନ୍ତ ବାକିଥିବା ପି.ଏସ୍.ୟୁ.ଗୁଡ଼ିକରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶ ଦର୍ଶାଉଥିବା ବିବରଣ	1.38	130-131
5.	ବୈଧାନିକ ନିଗମଗୁଡ଼ିକର ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି ଦର୍ଶାଉଥିବା ବିବରଣ	1.15	132-133
6.	ବୈଧାନିକ ନିଗମଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟ ପରିଚ୍ଛେଦନା ପରିଣାମର ବିବରଣ	1.15	134-135
7.	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ସତ୍ତକ ପରିବହନ ନିଗମର ପରିଚ୍ଛେଦନାଗତ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ ଦର୍ଶାଉଥିବା ବିବରଣ	3.7	136
8.	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଯୋଗାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ସଂରକ୍ଷଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ରେ ଅନାଦାୟ ଅର୍ଥ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ଚିଠା ଅନୁଚ୍ଛେଦ ତାଲିକାର ବିବରଣ	4.15	137-138
9.	30 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2009 ସୁଦ୍ଧା ବ୍ୟାଖ୍ୟାତ୍ମକ ଚିଠିଗଣା ଦିଆଯାଇ ନଥିବା ଅନୁଚ୍ଛେଦ/ସମାପ୍ତ ଗୁଡ଼ିକର ବିବରଣ	4.18.1	139
10.	30 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2009 ସୁଦ୍ଧା ବିଭାଗ ଅନୁଯାୟୀ ବକେୟା ଥିବା ନିରାକ୍ଷଣ ରିପୋର୍ଟ ଦର୍ଶାଉଥିବା ବିବରଣ	4.18.3	140
11.	ଉତ୍ତର ପ୍ରତୀକ୍ଷିତ ଚିଠା ଅନୁଚ୍ଛେଦ/ସମାପ୍ତ ଗୁଡ଼ିକର ବିଭାଗ ଅନୁଯାୟୀ ବିବରଣ	4.18.3	141

ମୁଖବନ୍ଧ

ସରକାରୀ ବାଣିଜ୍ୟିକ ସଂସ୍ଥା ଯାହାର ହିସାବ ଭାରତର ମହାଲେଖାନିୟନ୍ତ୍ରକ ତଥା ମହାସମାକ୍ଷକ (ସି.ଏ.ଜି.)ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମାକ୍ଷା କରାଯାଏ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ନିମ୍ନୋକ୍ତ ଶ୍ରେଣୀରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି:

- ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ,
  - ବୈଧାନିକ ନିଗମ, ଏବଂ
  - ସରକାରୀ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ବାଣିଜ୍ୟିକ ଉଦ୍ୟୋଗ।
2. ଏହି ରିପୋର୍ଟରେ ସରକାରୀ ଓ ବୈଧାନିକ ନିଗମ ଗୁଡ଼ିକର ସମାକ୍ଷାର ଫଳ ଆଲୋଚିତ ହୋଇଛି ଏବଂ ଭାରତର ମହାଲେଖାନିୟନ୍ତ୍ରକ ତଥା ମହାସମାକ୍ଷକଙ୍କ (କର୍ତ୍ତବ୍ୟ, କ୍ଷମତା ଓ ସେବାର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ) ଅଧିନିୟମ, 1971 ର ଧାରା 19(କ) ଅନୁସାରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ନିକଟରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତି କରାଯାଇଛି । ସରକାରୀ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ବାଣିଜ୍ୟିକ ସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକର ଫଳାଫଳ ଭାରତର ମହାଲେଖାନିୟନ୍ତ୍ରକ ତଥା ମହାସମାକ୍ଷକଙ୍କ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କର ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ (ସିଭିଲ୍) ରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି ।
3. ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ଗୁଡ଼ିକର ହିସାବର ସମାକ୍ଷା କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ, 1956 ର ଧାରା 619 ଅନୁସାରେ ଭାରତର ମହାଲେଖାନିୟନ୍ତ୍ରକ ତଥା ମହାସମାକ୍ଷକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଏ ।
4. ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ସତ୍ତକ ପରିବହନ ନିଗମ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯାହାକି ଏକ ବୈଧାନିକ ନିଗମ, ସି.ଏ.ଜି. ଏହାର ଏକ ମାତ୍ର ସମାକ୍ଷକ ଅଟନ୍ତି । ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ ନିଗମ (ସଂଶୋଧନ) ଅଧିନିୟମ, 2000 ଅନୁଯାୟୀ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ ନିଗମ କ୍ଷେତ୍ରରେ ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦିତ ସମାକ୍ଷକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମାକ୍ଷା ବ୍ୟତିରେକ ସି.ଏ.ଜି.ଙ୍କର ସମାକ୍ଷା କରିବାର ଅଧିକାର ରହିଛି । ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପଣ୍ୟାଗାର ନିଗମ କ୍ଷେତ୍ରରେ ହିସାବର ସମାକ୍ଷା ସି.ଏ.ଜି.ଙ୍କ ପରାମର୍ଶ କ୍ରମେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିୟୁତ୍ତ ଟ୍ରେଜର୍ ଆକାଉଣ୍ଟାଣ୍ଟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥାଏ ଓ ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ସି.ଏ.ଜି.ଙ୍କର ସମାକ୍ଷା କରିବାର ଅଧିକାର ରହିଛି । ଓଡ଼ିଶା ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନିୟାମକ ଆୟୋଗ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସି.ଏ.ଜି. ଏକମାତ୍ର ସମାକ୍ଷକ ଅଟନ୍ତି । ଏହି ସମସ୍ତ ବୈଧାନିକ ନିଗମ ଗୁଡ଼ିକର ବାର୍ଷିକ ହିସାବ ଉପରେ ହେଉଥିବା ସମାକ୍ଷା ରିପୋର୍ଟ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଭାବେ ପ୍ରେରିତ ହୋଇଥାଏ ।
5. ଏହି ରିପୋର୍ଟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ଘଟଣାଗୁଡ଼ିକ 2008-09 ର ସମାକ୍ଷାରେ ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହୋଇଥିବା ଘଟଣା ସହିତ ପୂର୍ବ ବର୍ଷ ଗୁଡ଼ିକରେ ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହୋଇଥିବା କିନ୍ତୁ ପୂର୍ବ ରିପୋର୍ଟ ଗୁଡ଼ିକରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇପାରି ନଥିବା ଘଟଣା ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି । ଆବଶ୍ୟକ ସ୍ଥଳେ 2008-09 ର ପରବର୍ତ୍ତୀ ବିଷୟକୁ ମଧ୍ୟ ଏହି ରିପୋର୍ଟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି ।
6. ଭାରତର ମହାଲେଖାନିୟନ୍ତ୍ରକ ତଥା ମହାସମାକ୍ଷକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ସମାକ୍ଷା ମାନଦଣ୍ଡ ଅନୁସାରେ ସମାକ୍ଷା ଗୁଡ଼ିକ କରାଯାଇଛି ।
7. ଅନୁବାଦିତ ବିବରଣରେ ସନ୍ଦେହ ଜାତ ହେଲେ, ଇଂରାଜୀ ବିବରଣ ବିଶ୍ୱାସଯୋଗ୍ୟ ବିବେଚିତ ହେବ ।

ବିହଙ୍ଗାବଲୋକନ

୧. ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ଏବଂ ବୈଧାନିକ ନିଗମଗୁଡ଼ିକର ବିହଙ୍ଗାବଲୋକନ

ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକର ସମାକ୍ଷା କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ, 1956 ର ଧାରା 619 ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହୁଏ। ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକର ହିସାବଗୁଡ଼ିକ ସି.ଏ.ଜି.ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିୟୋଜିତ ବୈଧାନିକ ସମାକ୍ଷକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମାକ୍ଷା କରାଯାଏ। ଏହି ହିସାବଗୁଡ଼ିକ ସି.ଏ.ଜି.ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଷ୍କୃତ ଅନୁପୂରକ ସମାକ୍ଷା ସାପେକ୍ଷ ଅଟେ। ବୈଧାନିକ ନିଗମଗୁଡ଼ିକର ସମାକ୍ଷା ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ବିଧାନପ୍ରଣୟନ ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ। 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ସୁଦ୍ଧା ଓଡ଼ିଶାରେ 33 ଟି କାର୍ଯ୍ୟରତ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ (30 ଟି କମ୍ପାନୀ ଓ 3 ଟି ବୈଧାନିକ ନିଗମ) ଏବଂ 33 ଟି ନିଷ୍ପତ୍ତ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ (ସମସ୍ତ କମ୍ପାନୀ) ଥିଲା ଯେଉଁଥିରେ 0.25 ଲକ୍ଷ କର୍ମଚାରୀ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ। କାର୍ଯ୍ୟରତ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ ସେମାନଙ୍କର ସର୍ବଶେଷ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ହିସାବ ଅନୁଯାୟୀ 2008-09 ବର୍ଷ ପାଇଁ 8,093.78 କୋଟି ଟଙ୍କାର କାରବାର ପଞ୍ଜିକୃତ କଲେ। ଅର୍ଥନୀତିରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ଭୂମିକାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରି ଏହି କାରବାର ରାଜ୍ୟର ମୋଟ କାରବାର (ଜି.ଡି.ପି.)ର 6.63 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା। ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ ମୋଟ 1,177.42 କୋଟି ଟଙ୍କା ଲାଭ କରିଥିଲେ ଏବଂ 2008-09 ବର୍ଷ ପାଇଁ 1,269.44 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଏକତ୍ରୀକୃତ ଲାଭ ହୋଇଥିଲା।

ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକରେ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ

66 ଟି ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକରେ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ (ମୂଳଧନ ଓ ଦୀର୍ଘ ମିଆଦୀ ରଣ) 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ସୁଦ୍ଧା 8,000.29 କୋଟି ଟଙ୍କା ହୋଇଥିଲା। ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ରରେ ରଣ ପ୍ରଦାନ ଯୋଗୁ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ 2003-04 ରେ 12,416.95 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ 35.57 ପ୍ରତିଶତ ହ୍ରାସ ପାଇ 2008-09 ରେ 8,000.29 କୋଟି ଟଙ୍କା ହେଲା। ଶକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରରେ 2008-09 ବର୍ଷରେ ମୋଟ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶର ପ୍ରାୟତଃ 76.27 ପ୍ରତିଶତ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ହୋଇଥିବା ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା। ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନ, ରଣ ଏବଂ ଅନୁଦାନ/ସର୍ବସିଦ୍ଧି ଗାବଦକୁ 2008-09 ରେ ସରକାର 715.20 କୋଟି ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ।

ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ

କାର୍ଯ୍ୟରତ 33 ଟି ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ମଧ୍ୟରୁ 20 ଟି ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ 2008-09 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ 1,231.53 କୋଟି ଟଙ୍କା ଲାଭ ଅର୍ଜନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ନଅଟି ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ 40.37 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି କରିଥିଲେ। ଲାଭରେ ଅବଦାନ ଥିବା ପ୍ରମୁଖ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ ହେଲା ଓଡ଼ିଶା ଖଣି ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍, (879.26 କୋଟି ଟଙ୍କା), ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (161.29

କୋଟି ଟଙ୍କା), ଗ୍ରୀଡ଼କୋ ଲିମିଟେଡ୍ (98.14 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ଶିଳ୍ପ ପ୍ରୋସ୍ତାହନ ଓ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (24.91 କୋଟି ଟଙ୍କା)। ଅତିମାତ୍ରାରେ କ୍ଷତି କରିଥିବା ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ ହେଲେ ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ସଂଗ୍ରହଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (15.22 କୋଟି ଟଙ୍କା), ଓଡ଼ିଶା ଗ୍ରାମ୍ୟଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଓ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (12.40 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ବନ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (5.59 କୋଟି ଟଙ୍କା)।

କ୍ଷତିଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ପରିଷ୍କାରଗତ ବିଭିନ୍ନ ଅଭାବ ଦାୟୀ ଅଟେ। ସି.ଏ.ଜି.ଙ୍କ ଚିନିଚର୍ଚ୍ଚର ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନଗୁଡ଼ିକର ପୁନର୍ବିଲୋକନ ଦର୍ଶାଏ ଯେ ଉନ୍ନତ ପରିଷ୍କରଣ ସହିତ ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକରେ ହୋଇଥିବା 1,000.37 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ଏବଂ 409.43 କୋଟି ଟଙ୍କା ନିଷ୍ପଳ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ଆୟତାଧୀନ ଥିଲା। ରେଣୁ, ପରିଷ୍କରଣରେ ଉନ୍ନତି କରିବା ଏବଂ ଲାଭ ବୃଦ୍ଧି/କ୍ଷତି ହ୍ରାସ କରିବାର ଯଥେଷ୍ଟ ପରିସର ରହିଛି। ଯଦି ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ ଆର୍ଥିକ ସ୍ୱଚ୍ଛ ହୁଅନ୍ତି ତାହାହେଲେ ସେଗୁଡ଼ିକ ଦକ୍ଷତାର ସହିତ ସେମାନଙ୍କର ଭୂମିକା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିପାରିବେ। ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକରେ ଦାୟିତ୍ୱଚାର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ବାଣିଜ୍ୟିକ ଦକ୍ଷତାର ଅଧିକ ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି।

ହିସାବର ଗୁଣବତ୍ତା

ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ହିସାବ ଗୁଣବତ୍ତାରେ ଉନ୍ନତି ଆବଶ୍ୟକ। ଅକ୍ଟୋବର 2008 ରୁ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2009 ମଧ୍ୟରେ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ହୋଇଥିବା ସମସ୍ତ 34 ଟି ହିସାବରେ ମନ୍ତବ୍ୟଯୁକ୍ତ ସାର୍ବିଫିକେଟ୍ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା। ହିସାବ ମାନବକ୍ଷ ଆଧାରରେ 25 ଟି ହିସାବରେ ଅନୁପାଳନ ହୋଇନଥିଲା। କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଉପରେ ବୈଧାନିକ ସମାକ୍ଷକଙ୍କ ରିପୋର୍ଟ ଅନେକ ଦୁର୍ବଳ ସ୍ଥାନକୁ ଇଙ୍ଗିତ କରୁଛି।

ବକେୟା ହିସାବ ଏବଂ ବନ୍ଦ ପ୍ରକ୍ରିୟା

ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2009 ସୁଦ୍ଧା 28 ଟି ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗର 54 ଟି ହିସାବ ବକେୟା ଥିଲା। ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଧାର୍ଯ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ସ୍ଥିର କରି ବକେୟା ହିସାବର ବୃତ୍ତାନ୍ତ କରିବା ଏବଂ ହିସାବ ପ୍ରସ୍ତୁତି ସମ୍ପର୍କିତ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ବହିଷ୍କୃତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ। ମୋଟ 33 ଟି ନିଷ୍ପତ୍ତ କମ୍ପାନୀ ଥିଲା। ଯେହେତୁ ଏହି ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକୁ ଉନ୍ନତରୂପେ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପୂରଣ ହୋଇପାରୁ ନାହିଁ ସେଗୁଡ଼ିକ ଶୀଘ୍ର ବନ୍ଦ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ।

କୋପୁ ଦ୍ୱାରା ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନଗୁଡ଼ିକର ଆଲୋଚନା ଏବଂ 58 ଟି ଅନୁକ୍ଷେପ ଥିଲା ଯେଉଁଥିରୁ ଗୋଟିଏ ପୁନର୍ବିଲୋଚନା ଏବଂ ଗୋଟିଏ ଅନୁକ୍ଷେପ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି ।
 କୋପୁ ଦ୍ୱାରା 2005-06 ଏବଂ ତା'ପର ବର୍ଷ ପାଇଁ ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନଗୁଡ଼ିକ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇ ନାହିଁ। ଏହି ଚିନିଟି ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନରେ 13 ଟି ପୁନର୍ବିଲୋଚନା (ଅଧ୍ୟାୟ 1)

୨. ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀର କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନାର ପୁନର୍ବିଲୋଚନା

'ଓଡ଼ିଶା ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍‌ର ପରିଚ୍ଛଳନା ଏବଂ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ' ସମନ୍ୱୟ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନାର ପୁନର୍ବିଲୋଚନା କରାଯାଇଥିଲା । ସମାକ୍ଷା ଫଳାଫଳର ପରିଚ୍ଛଳନା ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣ ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ହୋଇଛି:

ଓଡ଼ିଶା ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍‌ର ପରିଚ୍ଛଳନା ଏବଂ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ

ଓଡ଼ିଶା ବିଦ୍ୟୁତ୍ ସଂସ୍ଥାର ଅଧିନିୟମ, 1995 ଅନୁସାରେ ଅପ୍ରେଲ 1995 ରେ କମ୍ପାନୀ ଗଠନ କରାଗଲା ଯାହାର ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନ ଓ ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ। ଏହାର 1,877.50 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.ର ସାମଗ୍ରିକ କ୍ଷମତା ବିଶିଷ୍ଟ ଛଅଟି ବିଦ୍ୟୁତ୍ କେନ୍ଦ୍ର ଅଛି । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ମାଛକୁଣ୍ଡ ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ କେନ୍ଦ୍ର ଯାହାକି ଏକ ଯୌଥ ପ୍ରକଳ୍ପ, ସେଥିରେ କମ୍ପାନୀର 34.50 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.ର ଭାଗ ରହିଛି । ରାଜ୍ୟରେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତିର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଓ ସାଧାରଣ ଗୃହିତା 2008-09 ବର୍ଷରେ ଯଥାକ୍ରମେ 3,021 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ ଓ 1,931 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ ଥିବା ସ୍ଥଳେ ରାଜ୍ୟର ସ୍ଥାପିତ ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷମତା 2,332 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ ଥିଲା । ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତି 5,692 ଏମ୍.ସ୍କ୍ୱ. ସହିତ ବିଭିନ୍ନ ଉତ୍ସରୁ 2008-09 ରେ ମୋଟ 19,398 ଏମ୍.ସ୍କ୍ୱ. ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତି ଲଢ଼ ହୋଇଥିଲା । ଭବିଷ୍ୟତର ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁସାରେ କମ୍ପାନୀର ଯୋଜନାର ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତତା, ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷମତା ତଥା ଜଳ ସମ୍ପଦର ବିନିଯୋଗରେ କମ୍ପାନୀ ନିତ୍ୟାନ୍ତରା, ପାରଦର୍ଶିତା ଓ ଫଳପ୍ରସାଦତା, ସର୍ବୋଚ୍ଚ ସାମା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ, ସୁନିର୍ଦ୍ଧିତ ଏବଂ ଜଳ ଭଣ୍ଡାରଗୁଡ଼ିକର ସମୟୋଚିତ ନବୀକରଣ, ଆଧୁନିକୀକରଣ ଓ କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଓ ପରିଚ୍ଛଳନାର ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତତା ସମ୍ପର୍କରେ ଜାଣିବା ପାଇଁ କମ୍ପାନୀର ପରିଚ୍ଛଳନା ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ପୁନର୍ବିଲୋଚନା କରାଯାଇଥିଲା ।

ଭବିଷ୍ୟତର ଆବଶ୍ୟକତା ପାଇଁ କମ୍ପାନୀର ଯୋଜନା

ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଜାତୀୟ ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ଏବଂ କମ୍ପାନୀ ସହିତ ଏକ ଯୌଥ ଉଦ୍ୟୋଗ ମାଧ୍ୟମରେ 1,500 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.ର ସ୍ଥାପିତ କ୍ଷମତା ବିଶିଷ୍ଟ ନଅଟି ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ପ୍ରକଳ୍ପ ବିହ୍ନଟ (ଅଗଷ୍ଟ 2007) କରିଥିଲେ, ଯାହା ପାଇଁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ପଦକ୍ଷେପକୁ ଅପେକ୍ଷା କରାଯାଇଛି । ଯଦିଓ କମ୍ପାନୀ ଏକାଦଶ ପଞ୍ଚାବର୍ଷିକ ଯୋଜନା ଅବଧିରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ପ୍ରକଳ୍ପରେ 2,171 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ. କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି କରିବାକୁ ଯୋଜନା କରିଥିଲା, ସେଥିରୁ ବାଲିମେଳା ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ପ୍ରକଳ୍ପ (ବି.ଏଚ୍.ଇ.ପି.) (150 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.) ଜାନୁୟାରୀ 2009 ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ

ଏକାଦଶ ପଞ୍ଚାବର୍ଷିକ ଯୋଜନା ମଧ୍ୟରେ ଅବଶିଷ୍ଟ 2,021 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ. କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧିର ସମ୍ଭାବନା କ୍ଷୀଣ ଅଟେ । ପୁନଃ, ସିକ୍ସୋଲ୍ I, II ଏବଂ III ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ପ୍ରକଳ୍ପ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି 320 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.ର କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି କରିବାର ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇନାହିଁ ଯେହେତୁ ପୁଂଖାନୁପୁଂଖ ପ୍ରକଳ୍ପ ବିବରଣ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2009) ଚିଆରି ହୋଇନାହିଁ । ବି.ଏଚ୍.ଇ.ପି.ରେ 206.07 କୋଟି ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଇ ଥିଲା ଏବଂ ପୋଟେରୁ କ୍ଷୁଦ୍ର ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ପ୍ରକଳ୍ପରେ 37 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅପବ୍ୟୟ ହୋଇଥିଲା ।

ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷମତା ଏବଂ ଜଳ ଭଣ୍ଡାର ବିନିଯୋଗ

ଯଦିଓ ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ କମ୍ପାନୀର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ ସହଜାପହସ୍ତ ହେଉଥିଲା, ତଥାପି ଗୁରୁତ୍ୱ ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ରରେ ଉତ୍ପାଦନ ତିନିଆଁ ଏନର୍ଜି ଠାରୁ କମ୍ ଥିଲା, ଯାହାଫଳରେ 71.63 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ହେଲା । କମ୍ପାନୀର ମେସିନ୍ ଉପଲବ୍ଧ 2004-09 ମଧ୍ୟରେ 62.75 ରୁ 93.90 ପ୍ରତିଶତ ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା । ମେସିନ୍ ଉପଲବ୍ଧତାର ସମୟ ମାନାଦର୍ଶିତାରୁ କମ୍ ଥିବାରୁ ଗ୍ରାହକେ ଲିମିଟେଡ୍ ଠାରୁ 16.98 କୋଟି ଟଙ୍କାର ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ନ ପାଇବା ସହିତ 2005-09 ମଧ୍ୟରେ 15.52 କୋଟି ଟଙ୍କାର କାପାସିଟି ଗୁର୍ତ୍ତ ଆଦାୟ କରିବାରେ କମ୍ପାନୀ ବିଫଳ ହେଲା । କମ୍ପାନୀ 2004-09 ମଧ୍ୟରେ 156.05 କୋଟି ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟର 4,274 ଏମ୍.ସ୍କ୍ୱ. ପରିହାର୍ଯ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷତି କରିଥିଲା । ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ 2,72,727 ଏମ୍.ସି.ଏମ୍. ଜଳ ଉପଲବ୍ଧ ଥିବା ସ୍ଥଳେ କମ୍ପାନୀ କେବଳ 1,39,779 ଏମ୍.ସି.ଏମ୍. (52.25 ପ୍ରତିଶତ) ବିନିଯୋଗ କରିପାରିଥିଲା । କମ୍ପାନୀ 2004-09 ମଧ୍ୟରେ 18 ଟି ଶିଳ୍ପାନୁଷ୍ଠାନ ଦ୍ୱାରା ଜଳ ଭଣ୍ଡାରଗୁଡ଼ିକରୁ ଉଠା ଯାଇଥିବା ଜଳ ପାଇଁ 28.49 କୋଟି ଟଙ୍କା ଦାବି କରି ନଥିଲା ।

ସର୍ବୋଚ୍ଚ ସାମା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନ

ମୋଟ ଉତ୍ପାଦନ 2004-09 ମଧ୍ୟରେ 5,030 ଏମ୍.ସ୍କ୍ୱ. ଏବଂ 7,850 ଏମ୍.ସ୍କ୍ୱ. ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା । ସି.ଇ.ଆର୍.ସି. ଦ୍ୱାରା ପାର୍ଯ୍ୟ ମାନ ଠାରୁ ସହାୟକ ବିନିଯୋଗ 19.66 ଏମ୍.ସ୍କ୍ୱ. ଅଧିକ ଥିଲା, ଯାହା ଫଳରେ 42.44 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ହେଲା । ରୂପାନ୍ତରଣ କ୍ଷତି

ମାନ ତୁଳନାରେ 355.28 ଏମ୍.ୟୁ. ଅଧିକ ଥିଲା, ଯାହାଫଳରେ 13.39 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ହେଲା।

ନବାକରଣ, ଆଧୁନିକୀକରଣ ଓ କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି (ଆର୍. ଏମ୍.ୟୁ.)

କମ୍ପାନୀ ସାଧାରଣ ବୟସ ସାମା ଅତିକ୍ରାନ୍ତ କରିଥିବା ବି. ଏଚ୍.ଇ. ପି. ର ପାଞ୍ଚଟି ଯୁନିଟ୍‌ର ଆର୍. ଏମ୍.ୟୁ. ପାଇଁ କୌଣସି ଯୋଜନା କରି ନଥିଲା। ହାରାକ୍ରମେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ସିଝମ୍ (ଏଚ୍.ପି. ଏସ୍.), ତୁଲାର ଗୋଟିଏ ଯୁନିଟ୍‌ର କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି ଫଳପ୍ରସ୍ତ ହୋଇ ନଥିଲା, ଯାହାଫଳରେ 6.06 ଏମ୍.ୟୁ. ଉତ୍ପାଦନ ନହେବାକୁ ବାର୍ଷିକ କ୍ଷତି 24.91 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ହୋଇଥିଲା। କମ୍ପାନୀର ଦୁଇମୂଳକ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଯୋଗୁ ଏଚ୍.ପି. ଏସ୍., ତୁଲାର ଯୁନିଟ୍-5 ଓ 6 ଏବଂ ଏଚ୍.ପି. ଏସ୍., ଚିପିଲିମାର ଯୁନିଟ୍-3 ର ଆର୍. ଏମ୍.ୟୁ. ତୁଲାଇ 2009 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ନଥିଲା।

ପରିଷ୍କଳନା ଏବଂ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଖର୍ଚ୍ଚ, ଓଡ଼ିଶା ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନିୟାମକ ଆୟୋଗ (ଓ.ଇ.ଆର୍.ସି.) ଦ୍ୱାରା ଧାର୍ଯ୍ୟ ମାନ ଠାରୁ ଅଧିକ ଥିଲା, ଯାହା 2006-09 ମଧ୍ୟରେ 12.35 କୋଟି ଟଙ୍କା ଏବଂ 94.13 କୋଟି ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା। କମ୍ପାନୀର ମାସିକ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନା ବିବରଣ ଓ ଲୋଡ୍ ବିବରଣ ଫର୍ମରେ ସମାନତା ନଥିଲା।

ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଏବଂ ପରିଷ୍କଳନା

କମ୍ପାନୀ ମିଟର ସ୍ଥାପନା ଓ ପରିଷ୍କଳନା ସମ୍ବନ୍ଧିତ ସି.ଇ.ଏ. ନିୟମ ପାଳନରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲା। ଅଧିକ ଭଣ୍ଡାରଣ ସାମଗ୍ରୀ ଗଢ଼ିତ ଯୋଗୁ ପାଣ୍ଟି ଅବରୁଦ୍ଧ ହେବା ଫଳରେ 2004-09 ମଧ୍ୟରେ କମ୍ପାନୀ ସୁଧ ବାବଦକୁ 3.07 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ସହିଥିଲା। କମ୍ପାନୀର ଠିକା ପରିଷ୍କଳନା, ପରିବେଶ ପରିଷ୍କଳନା ଏବଂ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନଥିଲା। କମ୍ପାନୀର ମାନବ ସମ୍ବଳ ପରିଷ୍କଳନା ତୁଟିପୁର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା ଯେହେତୁ ଅପ୍ରେଲ 2007 ର ଜାତୀୟ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଯୋଜନାରେ ଧାର୍ଯ୍ୟ ମାନ ଠାରୁ ବୈଷୟିକ ମାନବ ସମ୍ବଳ କମ୍ ଥିବା ବେଳେ ଅଣବୈଷୟିକ ମାନବ ସମ୍ବଳ ମାନ ଠାରୁ ଅଧିକ ଥିଲା।

ଉପସଂହାର ଓ ସୁପାରିଶ

କମ୍ପାନୀ ସଠିକ୍ ଯୋଜନା କରିଥିଲେ ଏହା 2,341 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.ର କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି କରିବାରେ ସକ୍ଷମ ହୋଇ ପାରିଥାନ୍ତା। ସଠିକ୍ ପ୍ରତିଶେଧକ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଏବଂ ଜଳ ପରିଷ୍କଳନା ଦ୍ୱାରା କମ୍ପାନୀ 2004-09 ମଧ୍ୟରେ 9,064 ଏମ୍.ୟୁ. ଉତ୍ପାଦନ କରିପାରିଥାନ୍ତା। ପୁନର୍ବିଲୋକନରେ ପାଞ୍ଚଟି ସୁପାରିଶ ରହିଛି ଯେଉଁଥିରେ ସ୍ଥାପିତ କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି ଏବଂ ପରିଷ୍କଳନା ଏବଂ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଖର୍ଚ୍ଚ ହ୍ରାସ କରିବା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ।

(ଅଧ୍ୟାୟ 2)

୩. ବୈଧାନିକ ନିଗମର କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନାର ପୁନର୍ବିଲୋକନ

'ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ସତ୍ତକ ପରିହନ ନିଗମର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀତା' ସମନ୍ଧାୟ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନାର ପୁନର୍ବିଲୋକନ କରାଯାଇଥିଲା। ସମାକ୍ଷା ଫଳାଫଳର ପରିଷ୍କଳନା ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣ ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ହୋଇଛି:

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ସତ୍ତକ ପରିହନ ନିଗମର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀତା

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ସତ୍ତକ ପରିହନ ନିଗମ (ନିଗମ) ଏହାର 14 ଟି ଡିପୋ ମାଧ୍ୟମରେ ରାଜ୍ୟରେ ସର୍ବସାଧାରଣକୁ ବହନ ସେବା ଯୋଗାଇ ଥାଏ। ନିଗମର 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ସୁଦ୍ଧା 312 ଟି ବସ୍ ଥିଲା ଏବଂ ଦୈନିକ 0.14 ଲକ୍ଷ ଯାତ୍ରୀ ପରିବହନ କରୁଥିଲା। ନିଗମର ପରିଷ୍କଳନାରେ ପାରଦର୍ଶିତା ଏବଂ ମିତବ୍ୟୟିତା, ଆର୍ଥିକ ପ୍ରତିଶୃତି ପାଳନ କରିବାର କ୍ଷମତା, ପାରମ୍ପାରିକ ରାଜସ୍ୱ ସଂଗ୍ରହ କରିବାକୁ ବ୍ୟବସାୟିକ କାଞ୍ଚା ପୁନର୍ବିନ୍ୟାସର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା, ଯାତ୍ରୀ ଭଡ଼ା ନୀତିର ସ୍ଥିତି ଏବଂ ପର୍ଯ୍ୟାତ୍ରତା ଏବଂ ଉଚ୍ଚସ୍ତରୀୟ ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷର ନିଗମର ବ୍ୟାପାର ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା କରିବାରେ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମତା ନିର୍ଦ୍ଦାରିତ କରିବାକୁ 2004-09 ଅବଧି ପାଇଁ ନିଗମର କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନର ସମାକ୍ଷା କରା ଯାଇଥିଲା।

ଅର୍ଥ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ

ନିଗମ 2008-09 ରେ 7.11 କୋଟି ଟଙ୍କା ଲାଭ ଅର୍ଜନ କରିଥିଲା। ଏହାର ଏକତ୍ରୀକୃତ କ୍ଷତି ଏବଂ ରଣ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ସୁଦ୍ଧା ଯଥାକ୍ରମେ 221.11 କୋଟି ଟଙ୍କା ଏବଂ 24.85 କୋଟି ଟଙ୍କା ଥିଲା। ନିଗମ 2008-09 ରେ କିଲୋମିଟର ପ୍ରତି 18.26 ଟଙ୍କା ଉପାର୍ଜନ କରିଥିଲା ଏବଂ କିଲୋମିଟର ପ୍ରତି 15.95 ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ କରିଥିଲା। ସମାକ୍ଷା ଯାଂଚରେ ଜଣାଗଲା ଯେ ଲାଭ ଅର୍ଜନ କରିବାକୁ ଏବଂ ଏହାର ଗଠନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ଉତ୍ତମ ରୂପରେ ପାଳନ କରିବାକୁ ସଠିକ୍ ନୀତି ନିର୍ଦ୍ଦାରିତ ଏବଂ ଏହାର ବ୍ୟାପାରର ଉତ୍ତମ ପରିଚାଳନା ଦ୍ୱାରା ରାଜସ୍ୱ ବୃଦ୍ଧି ଏବଂ ବ୍ୟୟ ହ୍ରାସ ସମ୍ଭବ ଅଟେ।

ଅଂଶର ଅବନତି

ସର୍ବସାଧାରଣ ପରିବହନ ପାଇଁ 2008-09 ରେ ଲାଭସେନସ କରା ଯାଇଥିବା 7,732 ବସ ମଧ୍ୟରୁ ନିଗମର 4.04 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା। ଅଂଶର ପ୍ରତିଶତରେ 2004-05 ରେ ଥିବା 4.29 ପ୍ରତିଶତରୁ ସଙ୍କ୍ରମଣ ହୋଇଥିଲା। ଅଂଶରେ ଅବନତି ମୁଖ୍ୟତଃ ଏହାର କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନରେ ଅପାରଦର୍ଶିତା (ଫଳତଃ ନୂତନ ବସ ପ୍ରତିସ୍ଥାପନ/ଯୋଗ କରିବାକୁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପାଣ୍ଡିର ଅଭାବ) ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କର ସାହାଯ୍ୟର ଅଭାବ ଯୋଗୁଁ ହୋଇଥିଲା। ପରନ୍ତୁ, ବସ ସାହାଯ୍ୟ (ଘରୋଇ ମାଲିକଙ୍କ ବସ ସହିତ) ପ୍ରତି ଏକ ଲକ୍ଷ ଜନସଂଖ୍ୟା ପାଇଁ 2004-05 ରେ ଥିବା 16 ରୁ 2008-09 ରେ 19 କୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା, ଯାହାକି ରାଜ୍ୟରେ ସର୍ବସାଧାରଣ ପରିବହନ ସ୍ତରରେ ସ୍ଥିରତା ଦର୍ଶାଉଥିଲା।

ଯାନର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବୃଦ୍ଧି ଏବଂ ବିନିଯୋଗ

ନିଗମର ବସ ସଂଖ୍ୟା ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ସୁଦ୍ଧା ଏହାର ନିଜର 312 ବସର ସମଷ୍ଟି ଥିଲା। ଏହାର ବସ ମଧ୍ୟରୁ 152 ଟି (49 ପ୍ରତିଶତ) ବୟସ ଅଧିକ ଥିଲା, ଅର୍ଥାତ୍ ଆଠ ବର୍ଷ ବୟସର ଥିଲା ବା ପାଞ୍ଚ ଲକ୍ଷ କି.ମି.ରୁ ଅଧିକ ଓଲଟିଥିଲା। ନିଗମ 2004-09 ମଧ୍ୟରେ 26.72 କୋଟି ଟଙ୍କାରେ 168 ଟି ନୂଆ ବସ କ୍ରୟ କରିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ଅଧିକ ବୟସର ବସଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରତିସ୍ଥାପନ ନକରିବାରୁ ଅଧିକ ବୟସ ବସ ଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରତିଶତ 2004-05 ରେ ଥିବା 22 ରୁ 2008-09 ରେ 49 କୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା। ନୂତନ ବସ ପାଇଁ ପାଣ୍ଡି ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ (14.95 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଏବଂ ନିଜସ୍ୱ ସମ୍ପତ୍ତି (11.77 କୋଟି ଟଙ୍କା) ରୁ ଭରଣ କରାଯାଇଥିଲା।

ନିଗମର ବସ ବିନିଯୋଗ 2008-09 ରେ 90 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା ଯାହା ସର୍ବଭାରତୀୟ ହାରାହାରି (ଏ. ଆଇ. ଏ.) 94.2 ପ୍ରତିଶତ ଠାରୁ ନିମ୍ନରେ ଥିଲା। ଏହାର ବସ ସାମର୍ଥ୍ୟ ଦୈନିକ ବସ ପ୍ରତି ଥିବା 287 କିମି ଏ.ଆଇ. ଏ. (341 କି.ମି) ଠାରୁ ନିମ୍ନରେ ଥିଲା। ଏହାର ଯାତ୍ରୀ ବୋର୍ଡ଼େଇ ଉତ୍ପାଦନ (71 ପ୍ରତିଶତ) ଏ.ଆଇ. ଏ. (63 ପ୍ରତିଶତ) ଠାରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ ରହିଥିଲା। ପରନ୍ତୁ, ନିଗମ ବସ ଉତ୍ପାଦିକା ଏବଂ ଯାତ୍ରୀ ବୋର୍ଡ଼େଇ ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଏହାର ନିଜସ୍ୱ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ କରିପାରି ନଥିଲା, ଯଦିଓ ସେଗୁଡ଼ିକ ସ୍ଥାନୀୟ ପରିସ୍ଥିତି ଏବଂ ବାଧାକୁ ବିଚାର କରି ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା। ଅଧିକ ପରିଚାଳନା ଖର୍ଚ୍ଚ ଏବଂ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅମିତବ୍ୟୟୀ ମାର୍ଗରେ ବସ ଚଳାଚଳ ଖର୍ଚ୍ଚ ଏବଂ ମାଗଣା/ରିହାତି ପାସର ପ୍ରତିପୁରଣ ନହେବା ଯୋଗୁଁ ପ୍ରାୟ 71 ପ୍ରତିଶତ ମାର୍ଗ ଅଣଲାଭଦାୟକ ଥିଲା। ଅନୁସୂଚିତ ପ୍ରତିଷ୍ଠେପକ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଏବଂ ମୁଖ୍ୟ ମରାମତିରେ ନିଗମର କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ ନ୍ୟୁନ ରହିଥିଲା।

କାର୍ଯ୍ୟ ପରିଚାଳନାରେ ମିତବ୍ୟୟୀତା

ମାନବସମ୍ପତ୍ତି ଏବଂ ଜାଲେଣା ଖର୍ଚ୍ଚ ସମୁଦାୟ ଖର୍ଚ୍ଚର 68 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା। ସୁଧ, ଅବକ୍ଷୟ ଏବଂ ଶୁଳ୍କ ବାବଦ ଖର୍ଚ୍ଚ ସମୁଦାୟ ଖର୍ଚ୍ଚର 17 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା ଏବଂ ସଙ୍କ୍ରମଣ ମିଆଦୀ ଭିତ୍ତିରେ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ରହିଥିଲା।

ଥିଲା। ତେଣୁ, ଖର୍ଚ୍ଚ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ମୁଖ୍ୟତଃ ଜାଲେଣାରେ କରିବାର ଥିଲା ଯାହାକି ମୋଟ ଖର୍ଚ୍ଚର 53 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା। ବସ ପ୍ରତି ମାନବ ସମ୍ପତ୍ତି 2004-05 ରେ 5.99 ରୁ 2008-09 ରେ 5.02 କୁ କମାଇବା ନିଗମ ସମର୍ଥ ହୋଇଥିଲା। ନିଗମ ଏହାର ନିଜସ୍ୱ ଜାଲେଣା ବ୍ୟବହାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ କରିନଥିଲା, ଫଳତଃ 2005-09 ମଧ୍ୟରେ 2.93 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅଧିକ ଜାଲେଣା ବ୍ୟବହାର କରିଥିଲା।

ନିଗମ ଘରୋଇ ବସ ଭଡ଼ାରେ ଚଳାଇବାର କୌଣସି ଯୋଜନା କରିନଥିଲା। ଯଦିଓ ପରିବହନ କମିଶନର ଏହି ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଥିଲେ, ସେଥିପାଇଁ ନିଗମ ରାଜି ହୋଇନଥିଲା କାରଣ ପରମିଟ୍ ଦେବାରେ ଏହା କୌଣସି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସୁବିଧା ପାଇ ନଥିଲା।

ରାଜସ୍ୱ ସଂଗ୍ରହକାରଣ

ମାଗଣା/ରିହାତି ବସ ପାସ, ବସ ଡ୍ରାରେକ୍ସ, ଓ.ଆର୍.ଟି. କଂପାନୀର ମିଶ୍ରଣ ଜନିତ କ୍ଷତି ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ପରିବହନ ସେବାର କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ ବାବଦରେ ନିଗମର 39.60 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଦାବି ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ପାଇବାର ଥିଲା। ପୁନଃ, ଯେହେତୁ ନିଗମର 85 ଟି ସ୍ଥାନରେ ପ୍ରାୟ 138.47 ଏକର ଜମି ରହିଛି ଏବଂ ଏହି ଜମିକୁ କେବଳ ଏକ ସଙ୍କ୍ରମଣ ଅଂଶ ଏହାର କାର୍ଯ୍ୟ ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର ହେଉଛି, ତେଣୁ ଖାଲି/ଅବ୍ୟବହୃତ ଜମିକୁ ସରକାରୀ ଘରୋଇ ଭାଗିଦାରୀ (ପି.ପି.ପି) ସୂତ୍ରରେ ବିକାଶ କରାଯାଇ ଏକ ସ୍ତ୍ରୀୟ ଆୟ ଉପାର୍ଜନ କରାଯାଇ ପାରିଥାନ୍ତା, ଯାହାକି ଏହାର କାର୍ଯ୍ୟ ପରିଚାଳନା ବ୍ୟୟ ହ୍ରାସ କରିବାରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇ ପାରିଥାନ୍ତା। ନିଗମ ଏହି ସଂଗ୍ରହରେ କୌଣସି ନୀତି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରି ନାହିଁ।

ଏକ ନିୟାମକର ଆବଶ୍ୟକତା

କିଲୋମିଟର ପ୍ରତି ବସ ଭଡ଼ା ସାଧାରଣ, ଏକ୍ସପ୍ରେସ୍, ଡିଲକ୍ସ ଏବଂ ଶିତାପ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ବସ ଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ 17 ଡିସେମ୍ବର 2008 ଠାରୁ 43 ପଇସାରୁ 72 ପଇସା ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା। ଯଦିଓ ସରକାର ବସ ଭଡ଼ା ବୃଦ୍ଧି ଅନୁମୋଦନ କରିଥାନ୍ତି, ଏହାର ହିସାବ ପାଇଁ କୌଣସି ସଠିକ ପଦ୍ଧତି ନଥିଲା। ନିଗମ ମଧ୍ୟ ଅମିତବ୍ୟୟୀ ରାସ୍ତାରେ ସେବା ଯୋଗାଇଦେବା ପାଇଁ କୌଣସି ମାନ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରି ନାହିଁ। ତେଣୁ, ବସ ଭଡ଼ା ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିବା, ଅମିତବ୍ୟୟୀ ରାସ୍ତା ଗୁଡ଼ିକରେ ବସ ଚଳାଚଳ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ଏବଂ ଯାତ୍ରୀ ମାନଙ୍କର ଅଭିଯୋଗର ବିଚାର କରିବା ପାଇଁ ଏକ ନିରପେକ୍ଷ ନିୟାମକ ସଂସ୍ଥା (ରାଜ୍ୟ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନିୟାମକ ଆୟୋଗ ଭଳି) ରହିବା ବାସ୍ତବ୍ୟ। ଯଦିଓ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଅନୁମୋଦିତ ପରିବହନ ନୀତିରେ ଓଡ଼ିଶା ପରିବହନ ନିୟାମକ ଏବଂ ପରାମର୍ଶଦାୟୀ ପରିଷଦ (ଓ.ଟି.ଆର୍.ଏ.ସି) ଗଠନ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଥିଲା, ତାହା ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗଠିତ ହୋଇ ନାହିଁ।

ଅପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା

ବିଭିନ୍ନ ପରିଚାଳନାଗତ ସୁଚକଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଏବଂ ଏହାର ପ୍ରାପ୍ତି ବାବଦରେ ସଂକେତ ପାଇବା ପାଇଁ ଏକ ଫଳପ୍ରସ୍ତୁତ ପରିଚାଳନାଗତ ସୁଚନା ବ୍ୟବସ୍ଥା (ଏମ୍.ଆଇ.ଏସ୍) ର ଉଚ୍ଚ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ। ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନାରେ କମ୍ପି ରହିଥିଲା ଯେହେତୁ ଏହା ଖର୍ଚ୍ଚ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ଏବଂ ରାଜସ୍ୱ ବୃଦ୍ଧି କରିବାକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ପଦକ୍ଷେପମାନ ସୁପାରିଶ କରିନଥିଲେ। ଯଦିଓ ଉଚ୍ଚ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନର ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା କରାଯାଇଥିଲା, କିନ୍ତୁ କୌଣସି ପରବର୍ତ୍ତୀ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଇ ନଥିଲା।

ଉପସଂହାର ଏବଂ ସୁପାରିଶ

ଯଦିଓ ନିଗମ 2008-09 ଶେଷ ସୁଦ୍ଧା ଲାଭ ଅର୍ଜନ କରିଛି ତଥାପି ଏହା ଉଡ଼ା ସୁତ୍ରରେ ବସ୍ତୁ ଚଳାଚଳ କରି ଏବଂ ଅଣପାର୍ଯ୍ୟପାରିକ ଉତ୍ପାଦ ରାଜସ୍ୱ ସଂଗ୍ରହ କରି ଖର୍ଚ୍ଚ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଏବଂ ରାଜସ୍ୱ ବୃଦ୍ଧି କରି ପାରିନାହାନ୍ତି। ନିଗମର କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନରେ ଉନ୍ନତ ଆଣିବାକୁ ଏହି ପୁନର୍ବିଲୋଚନାରେ ପାଞ୍ଚଟି ସୁପାରିଶ କରାଯାଇଛି। ଏହି ସୁପାରିଶଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କେତେକ ହେଲା ବସ୍ତୁ ଉଡ଼ା ଏବଂ ସେବା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବାକୁ ଏକ ନିୟାମକ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ଏବଂ ପି.ପି.ପି. ପ୍ରକଳ୍ପ ମାନ କରି ଅଣପାର୍ଯ୍ୟପାରିକ ରାଜସ୍ୱ ଉତ୍ପାଦ ବ୍ୟବହାର କରିବା।

(ଅଧ୍ୟାୟ 3)

4. ସମ୍ପାଦନା ସମୀକ୍ଷାର ମତ୍ତବ୍ୟ

ଏହି ପ୍ରତିବେଦନରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇଥିବା ସମୀକ୍ଷା ମତ୍ତବ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ପରିଚାଳନାଗତ ବୃତ୍ତିଗୁଡ଼ିକୁ ଦର୍ଶାଇଛି ଯାହାର ପରିଣାମରେ ଗୁରୁତର ଆର୍ଥିକ ପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିଥିଲା। ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ଅନିୟମିତତାଗୁଡ଼ିକ ମୁଖ୍ୟତଃ ନିମ୍ନ ପ୍ରକାରର ଥିଲା:

ନିୟମ, ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ, ପ୍ରକ୍ରିୟା ଏବଂ ଠିକା ରାଜିନାମାଗୁଡ଼ିକର ଅନୁପାଳନ ନହେବା ଯୋଗୁ ଆଠଟି ଘଟଣାରେ 162.32 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ହେଲା।

(ଅନୁକ୍ଷେପ 4.1 to 4.4, 4.7, 4.9, 4.12 ଏବଂ 4.14)

ଅନୁଷ୍ଠାନର ଆର୍ଥିକ ସାଧାରଣତଃ ନହେବା ଯୋଗୁ ଋଷିଟି ଘଟଣାରେ 29.44 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ହେଲା।

(ଅନୁକ୍ଷେପ 4.5, 4.11, 4.15 ଏବଂ 4.16)

ବୃତ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ/ସହ ଯୋଜନା କରାଯିବା ଯୋଗୁ ତିନିଟି ଘଟଣାରେ 3.46 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ହେଲା।

(ଅନୁକ୍ଷେପ 4.6, 4.8 ଏବଂ 4.10)

ଅପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ/ସହ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ଯୋଗୁ ଦୁଇଟି ଘଟଣାରେ 6.99 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ହେଲା।

(ଅନୁକ୍ଷେପ 4.13 ଏବଂ 4.17)

କେତେକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସମୀକ୍ଷା ମତ୍ତବ୍ୟର ସାରମର୍ମ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା:

ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ସହିତ ହୋଇଥିବା ରାଜିନାମାକୁ ଉପେକ୍ଷା କରି ବି.ପି.ଏସ୍.ଏଲ୍.କୁ ଉନ୍ନତ ପ୍ରବେଶ ମାଧ୍ୟମରେ ଶକ୍ତି ବିକ୍ରୟ କରିବାର କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ ଯୋଗୁ ଏବଂ ତାହାର ବଳକା ଶକ୍ତିକୁ ଉଚ୍ଚ ଦରରେ କିଣିବା ଦ୍ୱାରା **ଗ୍ରୀଡ଼କୋ ଲିମିଟେଡ୍** ବି.ପି.ଏସ୍.ଏଲ୍. ଓ ବି.ଏସ୍.ଏଲ୍.କୁ କେବଳ 23.51 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅହେତୁକ ଅନୁଗ୍ରହ ପ୍ରଦାନ କରି ନଥିଲା ବରଂ 93.68 କୋଟି ଟଙ୍କା ଉପାର୍ଜନର ସୁଯୋଗ ହରାଇଥିଲା।

(ଅନୁକ୍ଷେପ 4.1)

ଗ୍ରୀଡ଼କୋ ଲିମିଟେଡ୍ ଦ୍ୱାରା ଅନୁସୂଚିତ ଶକ୍ତି ପାଇଁ ପ୍ରଯୋଜ୍ୟ ଦରରେ ଅନବଧାନ ଶକ୍ତି କ୍ରୟ ଫଳରେ 8.84 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅଧିକ ବ୍ୟୟ ତଥା ଅହେତୁକ ଅନୁଗ୍ରହ ପ୍ରଦାନ ହୋଇଥିଲା ।

(ଅନୁକ୍ଷେପ 4.2)

କର ଦାୟିତ୍ୱ ଠିକ୍ ଭାବରେ ହିସାବ ନକରିବା ଦ୍ୱାରା ଅଗ୍ରୀମ ଆୟ କର ପୈଠ କମ୍ ହେବା ଫଳରେ ଓଡ଼ିଶା ଖଣି ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ଦ୍ୱାରା ପରିହାର୍ଯ୍ୟ ସୁଧ ବାବଦକୁ 23.92 କୋଟି ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ କରା ଯାଇଥିଲା ।

(ଅନୁକ୍ଷେପ 4.3)

ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସାକ୍ଷୁତ ହୋଇଥିବା ଏକକାଳୀନ ମାମାଂସା ଯୋଜନାର ବ୍ୟତିକ୍ରମ ଫଳରେ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ ନିଗମ ଦ୍ୱାରା 41.75 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ଏବଂ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ପ୍ରତିଭୂତି ବାବଦକୁ 25.95 କୋଟି ଟଙ୍କା ସହ ଆଦାୟ ହୋଇଥିଲା ।

(ଅନୁକ୍ଷେପ 4.16)

ଅଧ୍ୟାୟ I

ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ବିହଙ୍ଗାବଲୋକନ

ଉପକ୍ରମଣିକା

1.1 ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ଏବଂ ବୈଧାନିକ ନିଗମଗୁଡ଼ିକୁ ନେଇ ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ (ପି.ଏସ୍.ୟୁସ୍) ଗଠିତ। ଜନସାଧାରଣଙ୍କ କଲ୍ୟାଣ ପାଇଁ ବାଣିଜ୍ୟିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ କରିବାକୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ ଗଠିତ। ଓଡ଼ିଶାର ଅର୍ଥନୀତିରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ ଏକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି। ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2009 ସୁଦ୍ଧା ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ ସେମାନଙ୍କର ସର୍ବଶେଷ ରୂଡ଼ାନ୍ତ ହିସାବ ଅନୁଯାୟୀ 2008-09 ବର୍ଷ ପାଇଁ 8,093.78 କୋଟି ଟଙ୍କାର କାରବାର ପଞ୍ଜିକୃତ କଲେ। ଏହି କାରବାର 2008-09 ବର୍ଷ ପାଇଁ ହୋଇଥିବା ରାଜ୍ୟର ମୋଟ କାରବାର (ଜି.ଡି.ପି.)ର 6.63 ପ୍ରତିଶତ। ଓଡ଼ିଶାରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ମୁଖ୍ୟତଃ ଶକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରରେ କେନ୍ଦ୍ରୀଭୂତ। ସର୍ବଶେଷ ରୂଡ଼ାନ୍ତ ହିସାବ ଅନୁଯାୟୀ ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ 2008-09 ବର୍ଷ ପାଇଁ ସର୍ବମୋଟ 1,177.42 କୋଟି ଟଙ୍କା ଲାଭ କରିଥିଲେ। ସେଗୁଡ଼ିକ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ସୁଦ୍ଧା 0.25 ଲକ୍ଷ* କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ଦେଇଥିଲେ। ସରକାରୀ ବିଭାଗର ଏକ ଅଂଶ ଭାବେ ବାଣିଜ୍ୟିକ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରୁଥିବା ଗୋଟିଏ ବିଶିଷ୍ଟ ବିଭାଗୀୟ ଉଦ୍ୟୋଗ[‡] ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ନୁହେଁ। ଏହି ବିଭାଗୀୟ ଉଦ୍ୟୋଗର ସମାକ୍ଷା ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ ରାଜ୍ୟ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ସିଭିଲ୍ ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଏ।

1.2 ସର୍ବଶେଷ ତଥ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ସୁଦ୍ଧା ରାଜ୍ୟରେ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା 66 ଟି ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ଥିଲା। ଏଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସି କମ୍ପାନୀ ପୁଞ୍ଜି ବଜାରରେ ତାଲିକାଭୁକ୍ତ ହୋଇ ନଥିଲା।

ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗର ପ୍ରକାର	କାର୍ଯ୍ୟରତ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ	ନିଷ୍ପିନ୍ଧ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ [¶]	ମୋଟ
ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ*	30	33	63
ବୈଧାନିକ ନିଗମ	03	--	03
ମୋଟ	33	33	66

1.3 କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ, 1956 ର ଧାରା 619-ବି ରେ ପଞ୍ଜୀକୃତ ଗୋଟିଏ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ (ବୈତରଣୀ ଷ୍ଟେସ୍ କୋଲ୍ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍) 2008-09 ବର୍ଷରେ 22 ଅପ୍ରେଲ 2008ରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା।

* ମୋଟ 48 ଟି ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ସର୍ବଶେଷ ବିବରଣୀ ଅନୁଯାୟୀ। ଅବଶିଷ୍ଟ 18 ଟି (ନିଷ୍ପିନ୍ଧ) ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ବିବରଣୀ ପ୍ରଦାନ କଲେ ନାହିଁ।

[‡] ବନ ବିଭାଗ (କେନ୍ଦ୍ର ପତ୍ର)ର ପ୍ରଧାନ ମୁଖ୍ୟ ସଂରକ୍ଷକ।

[¶] ଯେଉଁ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ ସେମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିବାରୁ ବିରତି ନେଇଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କୁ ନିଷ୍ପିନ୍ଧ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ କୁହାଯାଏ।

* 619-ବି କମ୍ପାନୀ ସମୂହ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ।

ସମାକ୍ଷା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ

1.4 ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକର ସମାକ୍ଷା କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ, 1956 ର ଧାରା 619 ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହୁଏ। ଧାରା 617 ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି କମ୍ପାନୀରେ ସମାଦତ୍ତ ପୁଞ୍ଜିର ଅନୁଧ୍ୟାନ 51 ପ୍ରତିଶତ ଯଦି ସରକାରଙ୍କ/ସରକାରମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିବେଶିତ ହୋଇଥାଏ, ତେବେ ସେହି କମ୍ପାନୀକୁ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ କୁହାଯାଏ। ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀର ସହାୟକ ମଧ୍ୟ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ଅଟେ। ପୁନଶ୍ଚ, କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 619-ବି ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି କମ୍ପାନୀରେ 51 ପ୍ରତିଶତ ସମାଦତ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ଯଦି ସଂଯୁକ୍ତ ଭାବେ ସରକାର/ସରକାରମାନଙ୍କ, ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀସମୂହ ଏବଂ ସରକାର/ସରକାରମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ନିଗମଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ନିବେଶିତ ହୋଇଥାଏ, ତାହାକୁ ମଧ୍ୟ ଏକ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ (ବିବେଚିତ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ) ଭାବେ ବିବେଚନା କରାଯାଏ।

1.5 କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ, 1956 ର ଧାରା 619(2) ର ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁଯାୟୀ ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ଗୁଡ଼ିକର (କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ, 1956 ର ଧାରା 617 ରେ ପରିଭାଷିତ) ହିସାବ ସି.ଏ.ଜି.ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିୟୁକ୍ତ ବୈଧାନିକ ସମାକ୍ଷକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମାକ୍ଷିତ ହୁଏ। ଏହି ହିସାବଗୁଡ଼ିକ ଅଧିନିୟମ, 1956 ର ଧାରା 619 ଅନୁସାରେ ସି.ଏ.ଜି.ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ଅନୁପୂରକ ସମାକ୍ଷା ସାପେକ୍ଷ ଅଟେ।

1.6 ବୈଧାନିକ ନିଗମଗୁଡ଼ିକର ସମାକ୍ଷା ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ବିଧାନପ୍ରଣୟନ ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ। ତିନୋଟି ନିଗମ ମଧ୍ୟରୁ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପରିବହନ ନିଗମ ପାଇଁ ସି.ଏ.ଜି. ଏକମାତ୍ର ସମାକ୍ଷକ ଅଟନ୍ତି। ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପଣ୍ୟାଗାର ନିଗମ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ ନିଗମର ସମାକ୍ଷା ଋଗର୍ଡ଼ ଆକାଉଣ୍ଟାଣ୍ଟମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହୁଏ ଏବଂ ସି.ଏ.ଜି.ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁପୂରକ ସମାକ୍ଷା ହୁଏ।

ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକରେ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ

1.7 ନିମ୍ନପ୍ରଦତ୍ତ ବିବରଣୀ ଅନୁଯାୟୀ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ସୁଦ୍ଧା 66 ଟି ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ (619-ବି କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକୁ ମିଶାଇ) ରେ 8,000.29 କୋଟି ଟଙ୍କାର ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶ (ମୂଳଧନ ଏବଂ ଦୀର୍ଘ ମିଆଦି ରଣ) ହୋଇଥିଲା।

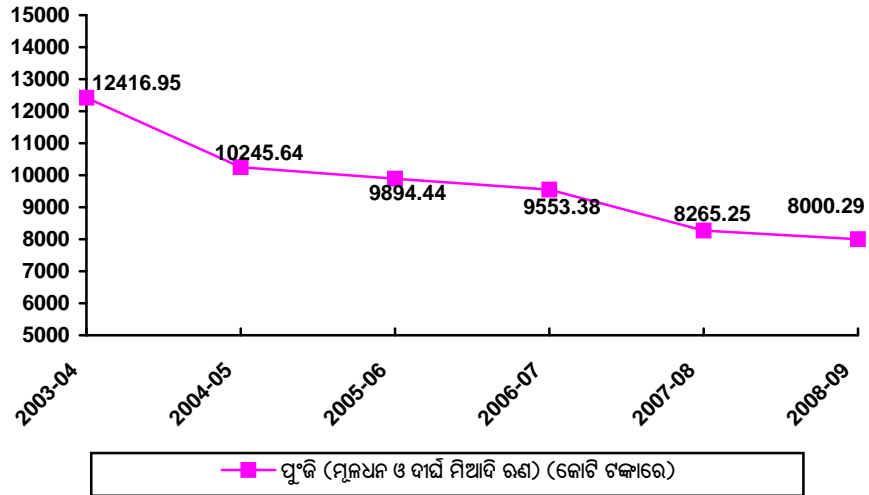
(କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)

ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗର ପ୍ରକାର	ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ			ବୈଧାନିକ ନିଗମ			ସର୍ବମୋଟ
	ମୂଳଧନ	ଦୀର୍ଘ ମିଆଦି ରଣ	ମୋଟ	ମୂଳଧନ	ଦୀର୍ଘ ମିଆଦି ରଣ	ମୋଟ	
କାର୍ଯ୍ୟରତ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ	1804.86	5314.33	7119.19	536.82	182.55	719.37	7838.56
ନିଷ୍କ୍ରିୟ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ	85.39	76.34	161.73	--	--	--	161.73
ମୋଟ	1890.25	5390.67	7280.92	536.82	182.55	719.37	8000.29

ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକରେ ସରକାରୀ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶର ଏକ ସବିଶେଷ ବିବରଣୀ ପରିଶିଷ୍ଟ 1 ରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି।

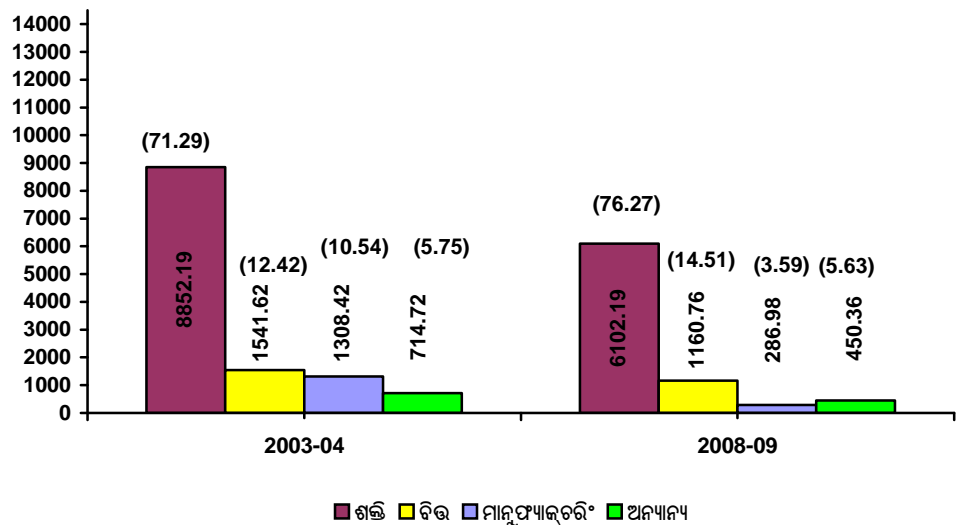
1.8 ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକରେ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ସୁଦ୍ଧା ହୋଇଥିବା ମୋଟ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ମଧ୍ୟରୁ 97.98 ପ୍ରତିଶତ କାର୍ଯ୍ୟରତ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗରେ ଏବଂ ଅବଶିଷ୍ଟ 2.02 ପ୍ରତିଶତ ନିଷ୍କ୍ରିୟ

ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗରେ ନିବେଶ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ସମୁଦାୟ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ 30.34 ପ୍ରତିଶତ ମୂଲ୍ୟନ ଏବଂ ଦୀର୍ଘ 69.66 ପ୍ରତିଶତ ମିଆଦୀ ରଣ ଅଟେ । ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ 2003-04 ରେ 12,416.95 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ 35.57 ପ୍ରତିଶତ ହ୍ରାସ ପାଇ 2008-09 ରେ 8,000.29 କୋଟି ଟଙ୍କା ହୋଇଛି ଯାହା ନିମ୍ନ ରେଖାଚିତ୍ରରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ପୁଞ୍ଜିନିବେଶରେ ହ୍ରାସ ମୁଖ୍ୟତଃ ଶକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ରଣର ପରିଶୋଧ ଯୋଗୁ ହୋଇଥିଲା ।

1.9 ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରମୁଖ କ୍ଷେତ୍ରଗୁଡ଼ିକରେ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2004 ଏବଂ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ଶେଷ ସୁଦ୍ଧା ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରତିଶତ ହାର ନିମ୍ନ ବାର ଗ୍ରହରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି । ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକରେ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ମୁଖ୍ୟତଃ ଶକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ର ଉପରେ ଆଧାରିତ ଯାହା 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ସୁଦ୍ଧା ସମସ୍ତ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରେ 71.29 ଏବଂ 81.49 ପ୍ରତିଶତ ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା । ବିଗତ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରେ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ସୁଦ୍ଧା ସମସ୍ତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସରକାରୀ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ହ୍ରାସ ପାଇଛି । ଯଦିଓ ପ୍ରତିଶତ ହିସାବରେ ଶକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ସମୁଦାୟ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶର 71.29 (2003-04) ରୁ 76.27 ପ୍ରତିଶତକୁ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଛି, 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ସୁଦ୍ଧା ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ 2,750 କୋଟି ଟଙ୍କା (22.15 ପ୍ରତିଶତ) ହ୍ରାସ ହୋଇଛି ।

(ବନ୍ଧନୀ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ସଂଖ୍ୟାଗୁଡ଼ିକ ମୋଟ ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶର ପ୍ରତିଶତକୁ ସୂଚାଏ)

ବଜେଟୀୟ ବ୍ୟୟ, ଅନୁଦାନ/ସର୍ବସିଦ୍ଧି, ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଓ ରଣ

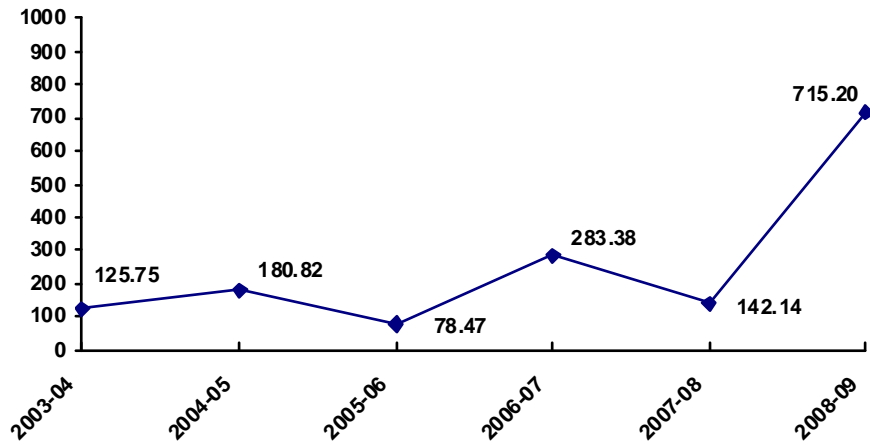
1.10 ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକରେ ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନ ସମନ୍ଧୀୟ ବଜେଟୀୟ ବ୍ୟୟ, ରଣ, ଅନୁଦାନ/ସର୍ବସିଦ୍ଧି, ପ୍ରଦତ୍ତ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି, ଦେୟ ଛାଡ଼ ଏବଂ ରଣକୁ ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନରେ ରୂପାନ୍ତର କରିବା ସମନ୍ଧୀୟ ବିଶଦ ବିବରଣୀ ପରିଶିଷ୍ଟ 3 ରେ ଦିଆଯାଇଛି । ନିମ୍ନରେ 2008-09 ସୁଦ୍ଧା ଶେଷ ହେଉଥିବା ତିନି ବର୍ଷର ସବିଶେଷ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ସାର ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ।

(ପରିମାଣ: କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)

କ୍ର.ସଂ.	ବିଶଦ ବିବରଣୀ	2006-07		2007-08		2008-09	
		ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା	ପରିମାଣ	ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା	ପରିମାଣ	ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା	ପରିମାଣ
1.	ବଜେଟରୁ ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନରେ ବ୍ୟୟ	--	--	1	9.95	4	54.22
2.	ବଜେଟରୁ ରଣ ପ୍ରଦାନ	2	234.12	2	75.40	1	52.52
3.	ଅନୁଦାନ/ସର୍ବସିଦ୍ଧି ଗ୍ରହଣ	8	49.26	7	56.79	15	608.46
4.	ମୋଟ ବ୍ୟୟ (1+2+3)	8 ¹	283.38	8*	142.14	17*	715.20
5.	ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନ ରୂପେ ରୂପାନ୍ତରୀତ ହୋଇଥିବା ରଣ	--	--	1	271.05	1	1.73
6.	ରଣ ଛାଡ଼	--	--	--	--	--	--
7.	ସୁଧ/ଦଣ୍ଡ ଆକାରରେ ସୁଧର ଛାଡ଼	--	--	--	--	2	84.98
8.	ମୋଟ ଛାଡ଼ (6+7)	--	--	--	--	2	84.98
9.	ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ପ୍ରଦାନ	2	46.01	--	--	--	--
10.	ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ପ୍ରତିଶୃତି	12	2185.30	10	1633.23	8	1131.59

¹ ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନ/ରଣ/ଅନୁଦାନ/ସର୍ବସିଦ୍ଧି ଗ୍ରହଣ କରିଥିବା କମ୍ପାନୀ/ନିଗମଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରକୃତ ସଂଖ୍ୟା ।

1.11 ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନ, ରଣ ଏବଂ ଅନୁଦାନ/ସର୍ବସିଦ୍ଧି ସମନ୍ଧୀୟ ଶେଷ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷର ବଜେଟୀୟ ବ୍ୟୟ ନିମ୍ନ ରେଖାଚିତ୍ରରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

—◆— ଅଂଶଧନ, ରଣ ଏବଂ ଅନୁଦାନ/ସର୍ବସିଦ୍ଧି ସମନ୍ଧୀୟ ବଜେଟୀୟ ବ୍ୟୟ

ମୁଖ୍ୟତଃ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଯୋଗାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍‌କୁ 2008-09 ରେ 564 କୋଟି ଟଙ୍କାର ସର୍ବସିଦ୍ଧି ପ୍ରଦାନ ଫଳରେ ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନ, ରଣ ଏବଂ ଅନୁଦାନ/ସର୍ବସିଦ୍ଧି ସମନ୍ଧୀୟ ବଜେଟୀୟ ବ୍ୟୟ ତୀବ୍ର ଭାବରେ 2003-04 ରେ 125.75 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ 2008-09 ରେ 715.20 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଛି ।

1.12 ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ (ନଭେମ୍ବର 2002) ଅନୁଯାୟୀ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ ଉପଲକ୍ଷ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଅର୍ଥ କିମ୍ବା ପ୍ରତି ବର୍ଷ 1 ଅପ୍ରେଲରେ ବକେୟା ଅର୍ଥ ନିର୍ବିଶେଷରେ ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇଥିବା ଅଧିକତମ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଉପରେ ରଣ ପରିଶୋଧ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ବାର୍ଷିକ 0.5 ପ୍ରତିଶତ ହାରରେ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି କମିସନ୍ (ଜି.ସି.) ପୈଠ କରିବା ପାଇଁ ଦାୟୀ ରହିଛି । ରାଜ୍ୟ ସାଧାରଣ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକୁ 2007-08 ଏବଂ 2008-09 ବର୍ଷ ମାନଙ୍କରେ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇ ନଥିଲା । ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା 2008-09 ରେ 1,131.59 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଆଠଟି ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ବର୍ଷରେ ସରକାର ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ ନିଗମର ବକେୟା ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି କମିଶନ୍ ବାବଦକୁ 5.59 କୋଟି ଟଙ୍କା ଏବଂ ସୁଧ ବାବଦକୁ 84.98 କୋଟି ଟଙ୍କା ଓଡ଼ିଶା କ୍ଷୁଦ୍ର ଶିଳ୍ପ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍‌କୁ (2.90 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଓ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ ନିଗମକୁ (82.08 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଛାଡ଼ କରିଛନ୍ତି । ପାଞ୍ଚଟି ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ 2008-09 ବର୍ଷରେ 1.65 କୋଟି ଟଙ୍କା ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି କମିଶନ୍ ପ୍ରଦାନ କରିଥିବା ସ୍ତୁଳେ ଋଷିଟି ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ଉପରେ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି କମିଶନ୍ ବାବଦକୁ 11.44 କୋଟି ଟଙ୍କା ବକେୟା ଅଛି ।

ଆର୍ଥିକ ହିସାବ ସହ ତାରତମ୍ୟର ମିଳାମିଶା

1.13 ରାଜ୍ୟର ଆର୍ଥିକ ହିସାବରେ ଦର୍ଶାଯାଉଥିବା ସଂଖ୍ୟା ସହ ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ନଥିପତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନ, ରଣ ଏବଂ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ବାବଦକୁ ବକେୟା ଦେୟର ସଂଖ୍ୟା ଏକ ହେବା ଉଚିତ୍ । ସଂଖ୍ୟାରେ ତାରତମ୍ୟ ରହିଲେ ସମନ୍ଧିତ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ ଏବଂ ଅର୍ଥ ବିଭାଗ ଏହି

ପାର୍ଥକ୍ୟର ମିଳାମିଶା କରିବା ଉଚିତ୍। ନିମ୍ନରେ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ସୁଦ୍ଧା ଏହି ସମକ୍ଷା ସ୍ଥିତି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ।

(କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)

କେଉଁ ସମକ୍ଷା ବକେୟା	ଆର୍ଥିକ ହିସାବ ଅନୁଯାୟୀ ପରିମାଣ	ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ନଥିପତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ପରିମାଣ	ପାର୍ଥକ୍ୟ
ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନ	1309.83	2001.61	691.78
ରଣା	1979.05	1894.20	84.85
ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି	1156.65	1131.59	25.06

1.14 ସମାକ୍ଷାରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ 26 ଟି ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗର ହିସାବରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଥିଲା ଏବଂ କେତେକ ପାର୍ଥକ୍ୟ ବହୁବର୍ଷରୁ ମିଳାମିଶା ହେବାକୁ ବାକି ରହିଥିଲା । ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ (ବାଣିଜ୍ୟିକ) ଏବଂ ଆର୍ଥିକ ହିସାବରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ/ନିଗମଗୁଡ଼ିକରେ ହୋଇଥିବା ଅଂଶଧନ ବାବଦ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ଏବଂ ରଣା ସଂଖ୍ୟାର ଅସାମଞ୍ଜସ୍ୟତାକୁ ମିଳାମିଶା କରିବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ସମ୍ବନ୍ଧିତ ପ୍ରଶାସନ ବିଭାଗଗୁଡ଼ିକୁ ଏକ ନକଲ ସହ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କର ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ବିଭାଗ ଏବଂ ଅର୍ଥ ବିଭାଗର ପ୍ରଧାନ ସଚିବମାନଙ୍କୁ ପତ୍ର ଲେଖାଯାଇଥିଲା । ଏହାବ୍ୟତୀତ ଫେବୃୟାରୀ ଠାରୁ ଜୁଲାଇ 2009 ମଧ୍ୟରେ ଋରିଟି[#] ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକଙ୍କ ସହ ଋରିଟି ବୈଠକ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ମଇ 2009 ରେ 'ଆର୍ଥିକ ହିସାବର ଅସାମଞ୍ଜସ୍ୟତା ବିଶ୍ଳେଷଣ' ଉପରେ ଏକ କର୍ମଶାଳା ଆୟୋଜନ କରାଯାଇଥିଲା । ସରକାର ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ ପାର୍ଥକ୍ୟର ମିଳାମିଶା ପାଇଁ ସମୟ ସାମା ଭିତ୍ତିରେ ଦୃଢ଼ ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ଉଚିତ୍ ।

ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ

1.15 ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ଆର୍ଥିକ ପରିଣାମ, ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟରତ ବୈଧାନିକ ନିଗମଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ପରିଣାମ ଯଥାକ୍ରମେ ପରିଶିଷ୍ଟ 2, 5 ଓ 6 ରେ ଦିଆ ଯାଇଅଛି । ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର କାରବାର ଏବଂ ରାଜ୍ୟର ମୋଟ କାରବାର (ଜି.ଡି.ପି.)ର ଅନୁପାତ ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥନୀତିରେ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର ପ୍ରଭାବ ପ୍ରତିପାଦିତ କରେ । ନିମ୍ନ ସାରଣୀ, 2003-04 ରୁ 2008-09 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟରତ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର କାରବାର ଏବଂ ରାଜ୍ୟର ମୋଟ କାରବାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବିଶଦ ବିବରଣୀ ପ୍ରଦାନ କରୁଛି ।

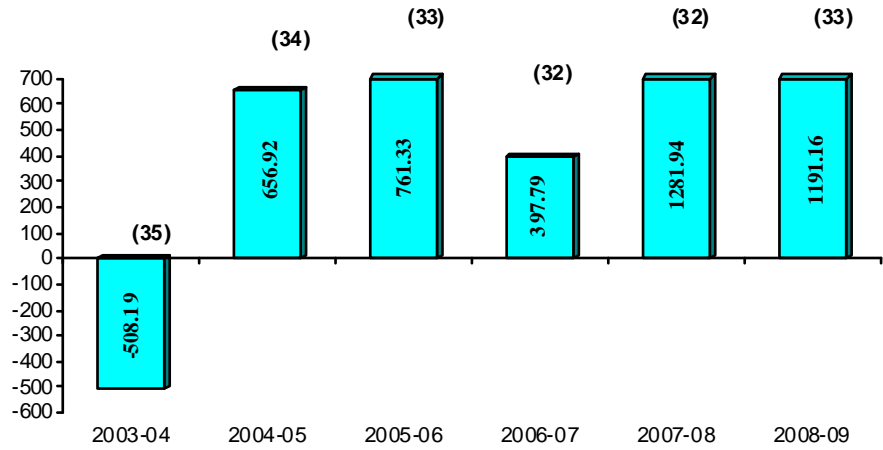
(ପରିମାଣ: କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)

ବିଶଦ ବିବରଣୀ	2003-04	2004-05	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09
ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର କାରବାର [ଂ]	5622.46	4929.01	5493.67	5772.26	7257.81	8093.78
ରାଜ୍ୟର ଜି.ଡି.ପି.	61422	71428	78953	93374	106466	122165
ରାଜ୍ୟ ଜି.ଡି.ପି. ସହ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର କାରବାରର ପ୍ରତିଶତ	9.15	6.90	6.96	6.18	6.82	6.63

[#] ଓଡ଼ିଶା କୃଷି ପ୍ରୋସ୍ତାହନ ଏବଂ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍, ଓଡ଼ିଶା ଶିଳ୍ପ ପ୍ରୋସ୍ତାହନ ଏବଂ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍, ଓଡ଼ିଶା କୃଷି ଶିଳ୍ପ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ଓ ଓଡ଼ିଶା ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ।

[ଂ] 30 ସେପ୍ଟେମ୍ବର ସୁଦ୍ଧା ସର୍ବଶେଷ ରୂପାନ୍ତ ହିସାବ ଅନୁଯାୟୀ କାରବାର ।

1.16 କାର୍ଯ୍ୟରତ ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ 2003-04 ରୁ 2008-09 ମଧ୍ୟରେ ଦ୍ୱାରା ହୋଇଥିବା ଲାଭ (କ୍ଷତି) ନିମ୍ନ ବାର୍ ଗର୍ଷରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

■ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଲାଭ/କ୍ଷତି

(ବନ୍ଧନୀ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ସଂଖ୍ୟାଗୁଡ଼ିକ ସେହି ବର୍ଷରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟାକୁ ସୂଚାଏ)

ଉପରୋକ୍ତ ଗର୍ଷରୁ ଏହା ଦେଖାଯାଇପାରେ ଯେ 2003-04 ବର୍ଷକୁ ବାଦ୍ ଦେଲେ ଯେଉଁଥିରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ସାମଗ୍ରିକ କ୍ଷତି 508.19 କୋଟି ଟଙ୍କା ହୋଇଥିଲା, ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ ବର୍ଷ ଗୁଡ଼ିକରେ ସାମଗ୍ରିକ ଲାଭ 397.79 କୋଟି ଟଙ୍କା (2006-07) ରୁ 1,281.94 କୋଟି ଟଙ୍କା (2007-08) ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ମାତ୍ର 2008-09 ବର୍ଷରେ 33 ଟି ଉଦ୍ୟୋଗ ମଧ୍ୟରୁ 20 ଟି ଉଦ୍ୟୋଗ 1,231.53 କୋଟି ଟଙ୍କା ଲାଭ କରିଥିଲେ ଏବଂ ନଅଟି ଉଦ୍ୟୋଗ 40.37 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି କରିଥିଲେ । ଦୁଇଟି ଉଦ୍ୟୋଗ ସେମାନଙ୍କର ହିସାବ ବିନା ଲାଭ କ୍ଷତିରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଦୁଇଟି ଉଦ୍ୟୋଗ ସେମାନଙ୍କର ବାଣିଜ୍ୟିକ ଉତ୍ପାଦନ ଅଧ୍ୟାବଧି ଆରମ୍ଭ କରିନାହାନ୍ତି । ଲାଭରେ ପ୍ରମୁଖ ଅବଦାନ ଥିବା ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ ହେଲା ଓଡ଼ିଶା ଖଣି ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (879.26 କୋଟି ଟଙ୍କା), ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (161.29 କୋଟି ଟଙ୍କା), ଗ୍ରୀଡ୍ କୋ ଲିମିଟେଡ୍ (98.14 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ଶିଳ୍ପ ପ୍ରୋସ୍ତାହନ ଏବଂ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (24.91 କୋଟି ଟଙ୍କା) । ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ସଂରକ୍ଷଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (15.22 କୋଟି ଟଙ୍କା), ଓଡ଼ିଶା ଗ୍ରାମ୍ୟଗୃହ ଏବଂ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (12.40 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ବନ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (5.59 କୋଟି ଟଙ୍କା) ବହୁତ କ୍ଷତି କରିଥିଲେ ।

1.17 ମୁଖ୍ୟତଃ ଆର୍ଥିକ ପରିଚ୍ଛଳନା, ଯୋଜନା, ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ, କର୍ମ ସମ୍ପାଦନା ଏବଂ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନାର ଅଭାବ ଯୋଗୁଁ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର କ୍ଷତି ହୋଇଅଛି । ସି.ଏ.ଜି.ଙ୍କ ସର୍ବଶେଷ ସମୀକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ ଗୁଡ଼ିକର ପୁନର୍ବିଲୋକନ ଦର୍ଶାଏ ଯେ କାର୍ଯ୍ୟରତ ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ 1,000.37 କୋଟି ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କ୍ଷତି କରିଥିଲେ ଏବଂ 409.43 କୋଟି ଟଙ୍କାର ନିଷ୍ପଳ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ହୋଇଥିଲା ଯାହାକୁ ଉନ୍ନତ ପରିଚ୍ଛଳନା ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଇ ପାରିଥାନ୍ତା ।

ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନଗୁଡ଼ିକରୁ ନିଆଯାଇଥିବା ବର୍ଷାନୁକ୍ରମିକ ତଥ୍ୟ ନିମ୍ନରେ ବିଶଦ ଭାବରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

(ପରିମାଣ: କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)

ବିଶଦ ବିବରଣ	2006-07	2007-08	2008-09	ମୋଟ
ନିର୍ମାଣ (କ୍ଷତି)	397.79	1,281.94	1,191.16	2,870.89
ସି.ଏ.ଜି.କ୍ସ ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ ଅନୁଯାୟୀ ନିୟନ୍ତ୍ରଣାଧୀନ କ୍ଷତି	276.05	306.94	417.38	1,000.37
ନିଷ୍ପଳ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ	146.02	4.06	259.35	409.43

1.18 ସି.ଏ.ଜି.କ୍ସ ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନଗୁଡ଼ିକରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ଉପରୋକ୍ତ କ୍ଷତିଗୁଡ଼ିକ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ନଥିପତ୍ର ନମୁନା ଯାଞ୍ଚ ଉପରେ ଆଧାରିତ । ପ୍ରକୃତ ନିୟନ୍ତ୍ରଣାଧୀନ କ୍ଷତି ଆହୁରି ଅଧିକ ହୋଇଥିବ । ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀ ଦର୍ଶାଏ ଯେ ଉନ୍ନତ ପରିଚ୍ଛଳନା ଦ୍ୱାରା ଲାଭ ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଇ ପାରିବ । ଯଦି ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ ଆର୍ଥିକ ସଙ୍କଳନ ହୁଅନ୍ତି ତାହାହେଲେ ସେଗୁଡ଼ିକ ଦକ୍ଷତାର ସହିତ ସେମାନଙ୍କର ଭୂମିକା ନିର୍ବାହ କରିପାରିବେ । ଉପରୋକ୍ତ ସ୍ଥିତି ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ଦାୟିତ୍ୱ ସମ୍ପନ୍ନତା ଏବଂ ଅଧିକ ବୃଦ୍ଧିଗତ ଦକ୍ଷତାର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ଇଙ୍ଗିତ କରୁଅଛି ।

1.19 ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ସମନ୍ୱୟ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରମୁଖ ପରିସରଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଅଛି ।

(ପରିମାଣ: କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)

ସର୍ବିଶେଷ ବିବରଣ	2003-04	2004-05	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09
ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ଉପରେ ପ୍ରତିଫଳ (ଶତକଡାରେ)	1.38	15.28	14.80	10.94	18.59	15.14
କରଜ	10,150.97	8,206.82	7,828.13	7,495.60	5,929.23	5,573.22
କାରବାର ^r	5,622.46	4,929.01	5,493.67	5,772.26	7,257.81	8,093.78
କରଜ/କାରବାର ଅନୁପାତ	1.81:1	1.67:1	1.42:1	1.30:1	0.82:1	0.69:1
ପୈଠ ସୁଧ [#]	688.64	472.71	650.29	580.45	478.85	402.59
ଏକତ୍ରୀକୃତ ଲାଭ/(କ୍ଷତି)	(2,668.97)	(2,099.43)	(1,541.66)	(1,441.03)	(17.36)	1,269.44

1.20 ଉପରୋକ୍ତ ପରିସରଗୁଡ଼ିକ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ଆର୍ଥିକ ସଙ୍କଳନର ଉନ୍ନତି ସମ୍ପର୍କରେ ପରିଷ୍କାର ଭାବରେ ପ୍ରତିପାଦିତ କରୁଅଛି । ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ଉପରେ ପ୍ରତିଫଳ 2003-04 ରେ ସଙ୍କ 1.38 ପ୍ରତିଶତରୁ 2008-09 ରେ 15.14 ପ୍ରତିଶତକୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଅଛି । ଯେହେତୁ କରଜ ପରିମାଣ 10,150.97 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ 5,573.23 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ହ୍ରାସ ପାଇଥିଲା, କରଜ/କାରବାର ଅନୁପାତରେ ଯଥାକ୍ରମେ 2003-04 ରେ 1.81:1 ରୁ 2008-09 ରେ 0.69:1 କୁ ସୁଧାର ହୋଇଅଛି । ଏକତ୍ରୀକୃତ କ୍ଷତି 2003-04 ରେ 2,668.97 କୋଟି ଟଙ୍କା ଦର୍ଶାଇଥିବା ସ୍ଥଳେ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ 2008-09 ରେ 1,269.44 କୋଟି ଟଙ୍କା ଏକତ୍ରୀକୃତ ଲାଭ ପଞ୍ଜିକୃତ କରିଥିଲେ ।

^r 30 ସେପ୍ଟେମ୍ବର ସୁଦ୍ଧା ସର୍ବିଶେଷ ରୂପାନ୍ତ ହିସାବ ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟରତ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର କାରବାର ।

[#] 30 ସେପ୍ଟେମ୍ବର ସୁଦ୍ଧା ସର୍ବିଶେଷ ରୂପାନ୍ତ ହିସାବ ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟରତ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ପୈଠ ସୁଧ ।

1.21 ଦଶମ ଅର୍ଥ କମିଶନର ସୁପାରିଶ ଅନୁଯାୟୀ ବାଣିଜ୍ୟିକ, ପ୍ରୋସ୍ତାହନ ଏବଂ ବାଣିଜ୍ୟିକ ଓ ପ୍ରୋସ୍ତାହନ ସମ୍ପର୍କିତ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ଉପରେ ପରିମିତ ପ୍ରତିଫଳ ଯଥାକ୍ରମେ ଛଅ ପ୍ରତିଶତ, ଏକ ପ୍ରତିଶତ ଏବଂ ଋରି ପ୍ରତିଶତ ଭାବରେ ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନ ଉପରେ ଲାଭାଂଶ ଆକାରରେ ରାଜ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଉଚିତ୍ । ସେମାନଙ୍କର ସର୍ବଶେଷ ରୂଡାନ୍ତ ହିସାବ ଅନୁଯାୟୀ 20 ଟି ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ମୋଟ 1,231.53 କୋଟି ଟଙ୍କା ଲାଭ କରିଥିଲେ ଏବଂ କେବଳ ଗୋଟିଏ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ (ଓଡ଼ିଶା ଖଣି ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍) 200 କୋଟି ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀକାଳୀନ ଲାଭାଂଶ ଘୋଷଣା କରିଥିଲା ।

ପ୍ରମୁଖ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ

1.22 କାର୍ଯ୍ୟରତ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକରେ 2008-09 ରେ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର କାରବାରକୁ ମିଶାଇ ସର୍ବମୋଟ 15,932.34 କୋଟି ଟଙ୍କା ହୋଇଥିଲା । ମାତ୍ର 33 ଟି କାର୍ଯ୍ୟରତ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ନିମ୍ନ ଛଅଟି ଉଦ୍ୟୋଗର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ଏବଂ କାରବାର, ମୋଟ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ଓ କାରବାର ପାଞ୍ଚ ପ୍ରତିଶତରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଅଟେ । ଏହି ଛଅଟି ଉଦ୍ୟୋଗର ଏକତ୍ରୀକୃତ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ଓ କାରବାର ସର୍ବମୋଟର 81.40 ପ୍ରତିଶତ ଅଟେ ।

(ପରିମାଣ: କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)

ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗର ନାମ	ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ	କାରବାର	ମୋଟ (2) + (3)	ମୋଟ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ଏବଂ କାରବାରର ପ୍ରତିଶତ
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
ଓଡ଼ିଶା ଖଣି ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	31.45	1,963.27	1,994.72	12.52
ଗ୍ରୀଡ୍‌କୋ ଲିମିଟେଡ୍	2,262.96	2,766.83	5,029.79	31.57
ଓଡ଼ିଶା ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2,218.61	329.11	2,547.72	15.99
ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	507.97	432.78	940.75	5.90
ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ସଂରକ୍ଷଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	1,110.30	399.76	1,510.06	9.48
ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଯୋଗାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	9.78	936.39	946.17	5.94
ମୋଟ	6,141.07	6,828.14	12,969.21	81.40

ଉପରୋକ୍ତ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ବିଗତ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷର କେତେକ ପ୍ରମୁଖ ସମାକ୍ଷା ଫଳାଫଳ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅନୁକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକରେ ଦିଆଯାଇ ଅଛି ।

ଓଡ଼ିଶା ଖଣି ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍

କମ୍ପାନୀର ହିସାବ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2009 ସୁଦ୍ଧା ଏକ ବର୍ଷ ପାଇଁ ବକେୟା ଥିଲା । କମ୍ପାନୀର ଲାଭ ବିଗତ ତିନି ବର୍ଷରେ 2005-06 ରେ 211.74 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ 2007-08 ରେ 879.26 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ କ୍ରମାଗତ ଭାବରେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା । ସେହିପରି ଏହି ସମୟ ମଧ୍ୟରେ କାରବାର ମଧ୍ୟ 1,081 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ 1,963.27 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା । ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ଉପରେ ପ୍ରତିଫଳ ମଧ୍ୟ 35.52 ପ୍ରତିଶତରୁ 45.29 ପ୍ରତିଶତ କୁ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଅଛି ।

1.23 ଯୋଜନାରେ ଅଭାବ

- ନିମ୍ନମାନର 9.86 ଲକ୍ଷ ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍ କ୍ରୋମ୍ ପଥରକୁ ଗାଢ଼ କ୍ରୋମ୍ ପଥରରେ ପରିଣତ କରିବା ପାଇଁ ନୂତନ କ୍ରୋମ୍ ପଥର ଉନ୍ନତିକରଣ କାରଖାନା ସ୍ଥାପନ କରିବାରେ ବିଫଳତା ଯୋଗୁ କମ୍ପାନୀ ଓ ଭାରତ ସରକାର ଯଥାକ୍ରମେ ଅତିରିକ୍ତ ରାଜସ୍ୱ ବାବଦକୁ 555.81 କୋଟି ଟଙ୍କା ଓ ରପ୍ତାନୀ କର ବାବଦକୁ 90.55 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅର୍ଜନ କରିବାରୁ ବଞ୍ଚିତ ହେଲେ। (ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ 2007-08 ର ଅନୁକ୍ଷେପ 2.1.23)

1.24 କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରେ ବିଳମ୍ବ

- ଠିକାଦାରମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା 45.59 ଲକ୍ଷ ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍ ଲୁହା ପଥର ଉତ୍ପାଦନରେ କମ୍ପତି ହେବା ଯୋଗୁ କମ୍ପାନୀ 2003-08 ମଧ୍ୟରେ (2006-07 ବ୍ୟତୀତ) ଉତ୍ପାଦନର ଧାର୍ଯ୍ୟଲକ୍ଷ୍ୟ ଉପଲବ୍ଧି କରିପାରିଲା ନାହିଁ ଯାହାଫଳରେ 350.10 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅବଦାନ କ୍ଷତି ହେଲା। (ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ 2007-08ର ଅନୁକ୍ଷେପ 2.1.9)

1.25 ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନାରେ ଅଭାବ

- ଉଚ୍ଚତର ମଜୁରୀ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଯୋଗୁ କମ୍ପାନୀ ଗୋଟିଏ ଠିକାଦାରକୁ 15.52 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅହେତୁକ ଲାଭ ପ୍ରଦାନ କଲା। (ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ 2004-05ର ଅନୁକ୍ଷେପ 3.7)
- ପ୍ରକୃତରେ ବିନିଯୋଗ ହୋଇଥିବା ପତ୍ନୀଗୁଡ଼ିକୁ ବିବେଚନା ନକରି କମ୍ପାନୀ ଠିକାଦାରକୁ ଜଳ ନିଷ୍କାସନ ଖର୍ଚ୍ଚ ବାବଦକୁ 14.82 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅହେତୁକ ଲାଭ ପ୍ରଦାନ କଲା। (ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ 2006-07ର ଅନୁକ୍ଷେପ 3.1)

1.26 ଅର୍ଥ ପରିଚାଳନାରେ ଅଭାବ

- ବିକ୍ରୟ ସମୟରେ କ୍ରେତାଙ୍କ ଠାରୁ ପ୍ରବେଶ କର ଆଦାୟ କରିବାରେ ବିଫଳତା ଯୋଗୁ କମ୍ପାନୀ 2.35 କୋଟି ଟଙ୍କାର ପରିହାର୍ଯ୍ୟ ଆର୍ଥିକ ବୋଝ ବହନ କଲା। (ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ 2005-06ର ଅନୁକ୍ଷେପ 3.13)

ଶ୍ରୀକୋ ଲିମିଟେଡ୍

କମ୍ପାନୀର ଲାଭ 2006-07 ରେ 236.88 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ 2007-08 ରେ 566.05 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା ଏବଂ 2008-09 ରେ 98.14 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ହ୍ରାସ ପାଇଲା। ସେହିପରି କାରବାର ମଧ୍ୟ 2006-07 ରେ 2,897.57 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ 2007-08ରେ 3,246.64 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା ଯାହା 2008-09ରେ 2,766.83 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ହ୍ରାସ ପାଇଲା। ପରନ୍ତୁ, ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ଉପରେ ପ୍ରତିଫଳ 2006-07 ରେ 83.65 ପ୍ରତିଶତରୁ 2008-09 ରେ 15.88 ପ୍ରତିଶତକୁ ହ୍ରାସ ପାଇଥିଲା।

1.27 ଯୋଜନାରେ ଅଭାବ

- ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉପଲଭ୍ୟତାରେ କମ୍ପତି ଥିବା ବିଷୟରେ ଅବଗତ ଥାଇ ମଧ୍ୟ କମ୍ପାନୀ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଆବଣ୍ଟନ ରାଜିନାମାରେ ପ୍ରବେଶ କଲା ଫଳରେ ପ୍ରତିଶୃତି ପାଳନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହେଲା ଏବଂ ଦଣ୍ଡ ବାବଦକୁ 5.69 କୋଟି ଟଙ୍କା ପୈଠ କଲା । (ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ 2005-06 ର ଅନୁକ୍ଷେପ 3.8)

1.28 କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରେ ବିଳମ୍ବ

- ଡିସଲ୍ଡିଏଟ ଗ୍ୟାସ୍ ଆନାଲିସିସ୍ ଯନ୍ତ୍ରପାତି ସ୍ଥାପନ କରିବାରେ ବିଫଳତା ଯୋଗୁ କମ୍ପାନୀର 1.12 କୋଟି ଟଙ୍କା ନିଷ୍ଠଳ ବ୍ୟୟ ହେଲା । (ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ 2004-05 ର ଅନୁକ୍ଷେପ 3.3)

ଓଡ଼ିଶା ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍

କମ୍ପାନୀର ଲାଭ 2006-07 ରେ 53.93 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ 2007-08 ରେ 121.39 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା ଏବଂ 2008-09 ରେ 17.57 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ହ୍ରାସ ପାଇଲା । ସେହିପରି କାରବାରରେ ମଧ୍ୟ 2006-07 ରେ 303.65 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ 2007-08ରେ 386.04 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା ଯାହା 2008-09ରେ 329.11 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ହ୍ରାସ ପାଇଲା । ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ଉପରେ ପ୍ରତିଫଳ 2006-07 ରେ 2.77 ପ୍ରତିଶତରୁ 2007-08 ରେ 5.15 ପ୍ରତିଶତକୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା ଯାହା 2008-09 ରେ 0.95 ପ୍ରତିଶତକୁ ହ୍ରାସ ପାଇଲା ।

1.29 କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରେ ଅଭାବ

- ସରକାରୀ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁସାରେ ଓରିଜିନାଲ ଇଲିକ୍ଟ୍ରୋମେଣ୍ଟ ମାନୁଫ୍ୟାକ୍ଚରରକୁ ଠିକା କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ବିଫଳତା ଫଳରେ କମ୍ପାନୀ 21.06 କୋଟି ଟଙ୍କାର ପରିହାର୍ଯ୍ୟ କ୍ଷତି ସହିବା ସହିତ ଭେଲ୍ ଲିମିଟେଡ୍ ଠାରୁ କ୍ଷତି ବାବଦକୁ 48.43 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଆଦାୟ କରିବାରେ ଅବହେଳା କରିଥିଲା । (ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ 2007-08 ର ଅନୁକ୍ଷେପ 3.1)

1.30 ଆର୍ଥିକ ପରିଚ୍ଛଳନାରେ ଅଭାବ

- ଠିକ୍ ସମୟରେ ପ୍ରତିକାରାତ୍ମକ ପଦକ୍ଷେପ ନେବାରେ ବିଫଳତା ଯୋଗୁ କମ୍ପାନୀର 22.12 କୋଟି ଟଙ୍କା ରାଜସ୍ୱ ହାନି ହେଲା । (ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ 2005-06 ର ଅନୁକ୍ଷେପ 3.12)
- କମ୍ପାନୀ 250 କୋଟି ଟଙ୍କାର ବଣ୍ଟ ଗ୍ରହଣ ନକରିବା ଫଳରେ ସୁଧ ବାବଦକୁ 127.50 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ହେଲା । (ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ 2006-07 ର ଅନୁକ୍ଷେପ 3.6)

ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍

କମ୍ପାନୀର ଲାଭ 2005-06 ରେ 147.85 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ 2006-07 ରେ 181.53 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା ଯାହା 2007-08 ରେ 161.29 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ହ୍ରାସ ପାଇଲା । ପରନ୍ତୁ କମ୍ପାନୀର କାରବାର କ୍ରମାଗତ ଭାବରେ 2005-06 ରେ 448.78 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ 2007-08 ରେ 432.78 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ହ୍ରାସ ପାଇଥିଲା । ମାତ୍ର ଏହି ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ଉପରେ ପ୍ରତିଫଳ 14.25 ପ୍ରତିଶତରୁ 19.89 ପ୍ରତିଶତକୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇ 16.22 ପ୍ରତିଶତକୁ ହ୍ରାସ ପାଇଥିଲା ।

1.31 ଆର୍ଥିକ ପରିଚ୍ଛଳନାରେ ଅଭାବ

- ରାଜିନାମାର ଅବମାନନା କରି କ୍ଷତି ପୂରଣ ଦେବା ଫଳରେ କମ୍ପାନୀ ଠିକାଦାରମାନଙ୍କୁ 1.82 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅହେତୁକ ଲାଭ ପ୍ରଦାନ କଲା। (ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ 2004-05 ର ଅନୁକ୍ଷେପ 3.1)

ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ସଂଗ୍ରହଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍

ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2009 ସୁଦ୍ଧା କମ୍ପାନୀର ହିସାବ ଏକ ବର୍ଷ ପାଇଁ ବକେୟା ଥିଲା। କମ୍ପାନୀର କ୍ଷତି 2005-06 ରେ 24.95 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ 2006-07 ରେ 9.06 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ହ୍ରାସ ପାଇଥିଲା ଏବଂ 2007-08 ରେ 15.22 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଲା। ସେହିପରି ଏହି ସମୟ ମଧ୍ୟରେ କାରବାର 362.08 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ 355.35 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ହ୍ରାସ ପାଇ 399.76 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା। ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ଉପରେ ପ୍ରତିଫଳ ମଧ୍ୟ ଏହି ସମୟ ମଧ୍ୟରେ 4.16 ପ୍ରତିଶତରୁ 5.71 ପ୍ରତିଶତକୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇ 5.33 ପ୍ରତିଶତକୁ ହ୍ରାସ ପାଇଥିଲା।

1.32 ଯୋଜନାରେ ଅଭାବ

- ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଗୃହିତାରେ ପତନ ବିଷୟରେ ଜାଣି ସୁଦ୍ଧା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ଵାରା ସର୍ବ୍ଵେସନ୍ର ନିର୍ମାଣ ଫଳରେ ନିରର୍ଥକ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ହେଲା ଏବଂ ତତ୍ଵନିତ 55.25 କୋଟି ଟଙ୍କାର କ୍ଷତି ହୋଇଥିଲା। (ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ 2006-07 ର ଅନୁକ୍ଷେପ 2.3.9)
- ମୋଟ 2,830 ଏମ୍.ଭି.ଏ. କ୍ଷମାତା ବିଶିଷ୍ଟ 18 ଟି ଗ୍ରାଂସଫର୍ମରର ସ୍ଥାପନାରେ ସାତ ମାସ ଠାରୁ ଅଧିକ ନଅ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଳମ୍ବ ହେବା ଫଳରେ ବାର୍ଷିକ 139.43 କୋଟି ଟଙ୍କାର ରାଜସ୍ଵ ହାତଛତା ହୋଇଥିଲା। (ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ 2006-07 ର ଅନୁକ୍ଷେପ 2.3.10)

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଯୋଗାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍

ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2009 ସୁଦ୍ଧା କମ୍ପାନୀର ହିସାବ ଦୁଇ ବର୍ଷ ପାଇଁ ବକେୟା ଥିଲା। ଏହି ବକେୟା ହିସାବ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2006 ସୁଦ୍ଧା ଗ୍ୟାରି ବର୍ଷ ପାଇଁ ଥିଲା। କମ୍ପାନୀ ବିନା ଲାଭ କ୍ଷତିରେ ଚାଲୁଅଛି। କମ୍ପାନୀର କାରବାର 2004-05 ରେ 709.21 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ 2005-06 ରେ 709.10 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ସଙ୍କ୍ର ହ୍ରାସ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ 2006-07 ରେ 936.39 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଥିଲା।

1.33 ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନାରେ ଅଭାବ

- ଅନ୍ତୋଦୟ ଅନୁ ଯୋଜନାର କାର୍ଡ ସଂଖ୍ୟାକୁ ଦାରିଦ୍ୟ ସାମାରେଶୀ ତଳେ ଥିବା କାର୍ଡ ସଂଖ୍ୟା ଠାରୁ ହ୍ରାସ ନକରିବା ଏବଂ ମୃତ ଓ ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ ମାମଲାଗୁଡ଼ିକୁ ହିସାବକୁ ନନେବା ଫଳରେ 3.37 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଚାଳୁ ଅଧିକ ଉଠାଣ ଏବଂ ବନ୍ଧନ ହେବା ଭଳି ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଦେଖାଗଲା। ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ 2004-05 ର ଅନୁକ୍ଷେପ 2.2.12 ଏବଂ 2.2.13)
- ହୋଲ୍ଡିଂ ଚର୍ଜ ଆଦାୟ କରିବାରେ ବିଫଳତା ଯୋଗୁ କମ୍ପାନୀର କ୍ଷତି ହେଲା ଏବଂ କମ୍ପାନୀ ମିଲର୍କୁ 0.71 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅହେତୁକ ଅନୁଗ୍ରହ ପ୍ରଦାନ ହେଲା। (ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ 2007-08 ର ଅନୁକ୍ଷେପ 3.16)

ଉପସଂହାର

1.34 ଉପରୋକ୍ତ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣୀ ସୂଚାଏ ଯେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ ଦକ୍ଷତାର ସହିତ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁ ନାହାନ୍ତି ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକର ସାମଗ୍ରୀକ କର୍ମ ସମ୍ପାଦନାର ଉନ୍ନତିରେ ପ୍ରଚୁର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ସେଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ପାଦ ଓ ସେବାର ବିତରଣ ଦକ୍ଷତାର ସହିତ ଏବଂ ଲାଭପ୍ରଦ ହେବା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରି ବାଣିଜ୍ୟିକ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ସମ୍ପର୍କରେ ସେଗୁଡ଼ିକ ଉଚ୍ଚତର ଜ୍ଞାନ ଆହରଣ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ରାଜ୍ୟ ସରକାର ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଏକ ଦାୟିତ୍ଵ ସମ୍ପନ୍ନତା ତଥା କର୍ମ ସମ୍ପାଦନା ଭିତ୍ତିକ ଯୋଜନା ଆରମ୍ଭ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

ହିସାବ ରୁଡାନ୍ତରେ ବକେୟା

1.35 କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ, 1956 ର ଧାରା 166, 210, 230, 619 ଓ 619-ବି ଅନୁଯାୟୀ କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷର ହିସାବ ସେହି ବର୍ଷ ଶେଷ ହେବା ପର ଠାରୁ ଛଅ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ରୁଡାନ୍ତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ସେହିପରି ବୈଧାନିକ ନିଗମଗୁଡ଼ିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସମ୍ପର୍କିତ ଅଧିନିୟମର ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁଯାୟୀ ସେଗୁଡ଼ିକର ହିସାବ ରୁଡାନ୍ତ, ସମାକ୍ଷିତ ଏବଂ ବିଧାନ ସଭାରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥାଏ । ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2009 ସୁଦ୍ଧା ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ହିସାବ ରୁଡାନ୍ତ କରିବାର ପ୍ରଗତି ଉପରେ ନିମ୍ନ ସାରଣୀ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣୀ ପ୍ରଦାନ କରୁଛି ।

କ୍ର.ସଂ.	ବିଶେଷ ବିବରଣୀ	2004-05	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09
1.	କାର୍ଯ୍ୟରତ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା	34	33	32	32	33
2.	ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ରୁଡାନ୍ତ ହୋଇଥିବା ହିସାବଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା	38	36	33	35	34
3.	ବକେୟା ହିସାବଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା	70	67	65	62	54
4.	ଉଦ୍ୟୋଗ ପିଛା ହାରାହାରି ବକେୟା ହିସାବ (3/1)	2.06	2.03	2.03	1.94	1.64
5.	ହିସାବ ବକେୟା ଥିବା କାର୍ଯ୍ୟରତ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା	30	29	31	29	28
6.	ବକେୟା ହିସାବର ଅବଧି	1 ରୁ 7 ବର୍ଷ	1 ରୁ 7 ବର୍ଷ	1 ରୁ 7 ବର୍ଷ	1 ରୁ 7 ବର୍ଷ	1 ରୁ 5 ବର୍ଷ

1.36 ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀରୁ ଦେଖାଯିବ ଯେ ଯଦିଓ କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକ ବର୍ଷକୁ ଅତିକମ୍ରେ ଗୋଟିଏ ହିସାବ ରୁଡାନ୍ତ କରିଥାନ୍ତି ବକେୟା ହିସାବ ଗୁଡ଼ିକର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିକାସ କରିବାକୁ ଦୃଢ଼ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇ ନଥିଲେ । ପୁନଶ୍ଚ, ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ କାନ୍ଥ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍, ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ପୋଲ ଓ ନିର୍ମାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ 30 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2009 ଶେଷ ସୁଦ୍ଧା କୌଣସି ହିସାବ ରୁଡାନ୍ତ କରି ନାହାନ୍ତି । କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକ ତାଲିମପ୍ରାପ୍ତ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଅଭାବକୁ ହିସାବ ରୁଡାନ୍ତରେ ବିଳମ୍ବର ମୁଖ୍ୟ କାରଣ ଭାବେ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ।

1.37 ଏହା ସହିତ ନିଶ୍ଚିତ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ଵାରା ମଧ୍ୟ ହିସାବ ରୁଡାନ୍ତରେ ବିଳମ୍ବ ହୋଇଥିଲା । ନିଶ୍ଚିତ 33 ଟି ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ମଧ୍ୟରୁ 20 ଟି ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାଧୀନ ହୋଇଥିଲେ । ଅବଶିଷ୍ଟ 13 ଟି ନିଶ୍ଚିତ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ସମସ୍ତ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର 1 ରୁ 38 ବର୍ଷ ପାଇଁ ହିସାବ ବକେୟା ଥିଲା ।

1.38 ପରିଶିଷ୍ଟ 4 ରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ବିବରଣ ଅନୁଯାୟୀ ରାଜ୍ୟ ସରକାର 16 ଟି ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗରେ 926.10 କୋଟି ଟଙ୍କା (ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନ: 51.77 କୋଟି ଟଙ୍କା, ରଣ: 231.60 କୋଟି ଟଙ୍କା ଏବଂ ଅନୁଦାନ: 642.73 କୋଟି ଟଙ୍କା) ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ କରିଥିଲେ ଯାହାର ହିସାବ ରୂପାନ୍ତ ହୋଇ ନାହିଁ। ହିସାବ ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକର ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମାକ୍ଷାର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ଏବଂ ହୋଇଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚ କୈଫିୟତ ଯୋଗ୍ୟ ହୋଇଛି କି ନାହିଁ ଏବଂ ଯେଉଁଥିପାଇଁ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ହୋଇଥିଲା ତାହାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପୂରଣ ହୋଇଛି କି ନାହିଁ, ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ। ତେଣୁ ଏହି ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକରେ ହୋଇଥିବା ସରକାରଙ୍କର ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ରାଜ୍ୟ ବିଧାନ ସଭାର ସମାକ୍ଷା ପରିସର ବହିର୍ଭୂତ ହେଉଛି। ପୁନଶ୍ଚ, ହିସାବ ରୂପାନ୍ତରେ ବିଳମ୍ବ ହେବା ଯୋଗୁ କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ, 1956 ର ପ୍ରାବଧାନର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ହେବା ବ୍ୟତୀତ ଦୁର୍ନୀତି ହେବା ଓ ସରକାରୀ ପାଣ୍ଡିର କ୍ଷରଣ ହେବାର ଆଶଙ୍କା ଦେଖା ଯାଇପାରେ।

1.39 ଏହି ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପକୁ ତଦାରଖ କରିବା ପାଇଁ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ହିସାବ ବିହିତ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ରୂପାନ୍ତ ଏବଂ ଗୃହିତ ହୋଇଛି ବୋଲି ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପ୍ରଶାସନିକ ବିଭାଗ ଗୁଡ଼ିକର ଦାୟିତ୍ୱ ଅଟେ। ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରଶାସନିକ ବିଭାଗ ଏବଂ ସରକାରୀ ପଦାଧିକାରୀଙ୍କୁ ବକେୟା ହିସାବ ରୂପାନ୍ତ କରିବା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅତିରୁ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତି ଡିୟାସିକ ସୂଚନା ଦିଆଯାଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ କୌଣସି ପ୍ରତିକାରାତ୍ମକ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇ ନଥିଲା। ଫଳସ୍ୱରୂପ ଏହି ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅତିରୁ ଦ୍ୱାରା ଆକଳିତ ହୋଇପାରିଲା ନାହିଁ। ବକେୟା ହିସାବ ସମ୍ପର୍କିତ ତଥ୍ୟ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ବକେୟା ହିସାବ ରୂପାନ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା କରୁଥିବା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କର ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବ/ ସାଧାରଣ ଉଦ୍ୟୋଗ ବିଭାଗର ଶାସନ ସଚିବ ତଥା ଆୟୁକ୍ତଙ୍କୁ ଜଣାଇଦିଆ ଯାଇଥିଲା (ଜୁଲାଇ 2009)।

1.40 ଉପରୋକ୍ତ ବକେୟା ହିସାବର ଅବସ୍ଥାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଏହା ସୁପାରିଶ କରାଯାଉଛି ଯେ:

- ସରକାର ପ୍ରତ୍ୟେକ କମ୍ପାନୀ ପାଇଁ ଧାର୍ଯ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ସ୍ଥିର କରିବେ ଯାହା ସାଧାରଣ ଉଦ୍ୟୋଗ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା କରାଯିବ।
- ଯଥେଷ୍ଟ କିମ୍ବା ପ୍ରବୀଣ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଅଭାବ ଥିଲେ ସରକାର ହିସାବ ପ୍ରସ୍ତୁତି ସମ୍ପର୍କିତ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ବହିଃସ୍ରୋତ କରିବା ଉଚିତ୍।

ନିଷ୍ପତ୍ତି ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ବନ୍ଦ

1.41 ମୋଟ 33 ଟି ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ସୁଦ୍ଧା ନିଷ୍ପତ୍ତି ଥିଲା। ସେଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ 20 ଟି ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି। ପ୍ରତିବର୍ଷ ଶେଷରେ ଥିବା ନିଷ୍ପତ୍ତି କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଛି।

ବିଶଦ ବିବରଣ	2004-05	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09
ନିଷ୍ପତ୍ତି କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା	35	32	32	31	33

ଯେହେତୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ଅବସ୍ଥିତିରେ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପୂରଣ ହୋଇ ପାରୁନାହିଁ ସେଗୁଡ଼ିକ ବନ୍ଦ ହୋଇଯିବା ଆବଶ୍ୟକ। ପାଞ୍ଚଟି[#] ନିଷ୍ପତ୍ତି ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ 2008-09 ରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଖର୍ଚ୍ଚ,

[#] କୋଣାର୍କ ଚେଲିଭିଜନ୍ ଲିମିଟେଡ୍, ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ହସ୍ତତନ୍ତ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍, ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବାଣିଜ୍ୟିକ ପରିବହନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍, ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍ସ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବନ୍ଦନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍।

ଦରମା ଇତ୍ୟାଦି ବାବଦକୁ 0.32 କୋଟି ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ କରିଥିଲେ । ଏହି ଖର୍ଚ୍ଚ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁଦାନ ଆକାରରେ ବହନ କରାଯାଇଥିଲା ।

1.42 ନିଷ୍ପତ୍ତି ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ ବନ୍ଦ ହେବାର ସ୍ତର ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

କ୍ର.ସଂ.	ବିଶଦ ବିବରଣ	କମ୍ପାନୀ ସଂଖ୍ୟା
1.	ମୋଟ ନିଷ୍ପତ୍ତି ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା	33
2.	ଉପର (1) ମଧ୍ୟରୁ ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକ	
(କ)	କୋର୍ଟ ଦ୍ୱାରା ବନ୍ଦ	11
(ଖ)	ସ୍ୱେଚ୍ଛାକୃତ ଭାବରେ ସମାପନ	9
(ଗ)	ବନ୍ଦ ଯଥା: ରହିତାଦେଶ/ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଜାରୀ କରାଯାଇଛି କିନ୍ତୁ ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆରମ୍ଭ ହୋଇନାହିଁ ।	13

1.43 ଗୋଟିଏ କମ୍ପାନୀ (ଜେନେରାଲ୍ ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ଆଣ୍ଡ ସାଇଣ୍ଟିଫିକ୍ ଡ୍ରାଜିଂ ଲିମିଟେଡ୍) 2008-09 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବନ୍ଦ ହୋଇଥିଲା । ଯେଉଁ କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକ କୋର୍ଟ ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ବନ୍ଦ ହୋଇଯିବା ପଥ ଅନୁସରଣ କରିଛନ୍ତି ସେଗୁଡ଼ିକ 1 ରୁ 35 ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାଧୀନ ଅଛନ୍ତି । କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସ୍ୱେଚ୍ଛାକୃତ ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅଧିକ କ୍ରିୟାଶୀଳ ଅଟେ ଏବଂ ଏହା ଦୃଢ଼ଭାବରେ ଅଜ୍ଞିକାର/ଅନୁସରଣ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ନିଷ୍ପତ୍ତି ହେବା ପରେ 13 ଟି ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗକୁ ଚଳୁରଖିବା ବା ଅନ୍ୟଭାବେ ଉପଯୋଗ କରିବା ବିଷୟରେ ସରକାର କୌଣସି ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇ ନଥିବାରୁ ସେଗୁଡ଼ିକର ବନ୍ଦ ପାଇଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇ ପାରନ୍ତି । ସରକାର ତାଙ୍କର ନିଷ୍ପତ୍ତି କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକର ଭୂମି ବନ୍ଦ ପାଇଁ ଏକ ସେଲ୍ ଗଠନ କରିବା ବିଷୟ ବିଚାର କରିପାରନ୍ତି ।

ହିସାବ ମନ୍ତବ୍ୟ ଓ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ସମୀକ୍ଷା

1.44 ମୋଟ 28 ଟି କାର୍ଯ୍ୟରତ କମ୍ପାନୀ 2008-09 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ସେଗୁଡ଼ିକର 32 ଟି ସମୀକ୍ଷିତ ହିସାବ ମହାଲେଖାକାରଙ୍କ ନିକଟକୁ ପଠାଇଥିଲେ । ସେଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ 23 ଟି କମ୍ପାନୀର 27 ଟି ହିସାବ ଅନୁପୂରକ ସମୀକ୍ଷା ପାଇଁ ଚୟନ ହୋଇଥିଲା । ସି.ଏ.ଜି.ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତ ବୈଧାନିକ ସମୀକ୍ଷକମାନଙ୍କର ସମୀକ୍ଷା ରିପୋର୍ଟ ଏବଂ ସି.ଏ.ଜି.ଙ୍କ ଅନୁପୂରକ ସମୀକ୍ଷା ଦର୍ଶାଏ ଯେ ହିସାବ ରକ୍ଷାବାଦେଷଣର ମାନ ବହୁମାତ୍ରାରେ ଉନ୍ନତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ସି.ଏ.ଜି. ଏବଂ ବୈଧାନିକ ସମୀକ୍ଷକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହୋଇଥିବା ମନ୍ତବ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ମୋଟ ଆର୍ଥିକ ମୂଲ୍ୟର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣ ନିମ୍ନରେ ଦିଆ ଯାଇଅଛି ।

(ପରିମାଣ: କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)

କ୍ର.ସଂ.	ବିଶଦ ବିବରଣ	2006-07		2007-08		2008-09	
		ହିସାବ ସଂଖ୍ୟା	ପରିମାଣ	ହିସାବ ସଂଖ୍ୟା	ପରିମାଣ	ହିସାବ ସଂଖ୍ୟା	ପରିମାଣ
1.	ଲାଭରେ ହ୍ରାସ	5	16.27	12	25.51	11	38.78
2.	କ୍ଷତିରେ ବୃଦ୍ଧି	5	19.36	5	26.22	7	350.72
3.	ବାସ୍ତବିକ ତଥ୍ୟ ପ୍ରକାଶ ନକରିବା	8	65.95	12	110.83	9	146.55
4.	ହିସାବର ଶ୍ରେଣୀ ବିଭାଜନରେ ତ୍ରୁଟି	4	10.32	8	25.26	7	23.45

1.45 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ବୈଧାନିକ ସମାକ୍ଷକମାନେ ଗ୍ରହଣ କରିଥିବା ସମସ୍ତ ହିସାବଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ମତ୍ତବ୍ୟମୁକ୍ତ ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ। ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ 32 ଟି ହିସାବଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ 25 ଟି ହିସାବରେ ହିସାବମାନଦଣ୍ଡ ଅନୁପାଳନ ହୋଇ ନଥିବାରୁ ହିସାବ ମାନଦଣ୍ଡ ଆଧାରରେ କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକରେ ଅନୁପାଳନ ନିମ୍ନମାନର ହୋଇଥିଲା।

1.46 କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକର ହିସାବ ସମ୍ପର୍କିତ କେତେକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ମତ୍ତବ୍ୟ ନିମ୍ନରେ କୁହା ଯାଇଅଛି ।

ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ସଂଚାରଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (2007-08)

- ପେନ୍ସନ୍ ରିଭିଜନ୍ ଜନିତ ବକେୟା ଦେୟର 1 ଜାନୁୟାରୀ 2006 ଠାରୁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ନକରିବା ଫଳରେ ସେହି ବର୍ଷ ପାଇଁ ଚଳନ୍ତି ଦେୟ ଓ ବ୍ୟବସ୍ଥା, ପେନ୍ସନ୍(ଖର୍ଚ୍ଚ) ଏବଂ କ୍ଷତି ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରତ୍ୟେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ 65.44 କୋଟି ଟଙ୍କା କମ୍ ଦର୍ଶା ଯାଇଥିଲା ।
- ଛୁଟି ଅର୍ଥ ପ୍ରଦାନ ବାବଦକୁ 46.83 କୋଟି ଟଙ୍କା ହିସାବକୁ ନନେବା ଏବଂ କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ, 1956 ର 209(3)(ଖ) ଧାରା ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରି 3.10 କୋଟି ଟଙ୍କାର ସାନୁଗ୍ରହ ରାଶି ପୈଠ କରିବା ଫଳରେ ଏହି ବର୍ଷରେ ଚଳନ୍ତି ଦେୟ ଓ ବ୍ୟବସ୍ଥା, ପ୍ରଶାସନ, ସାଧାରଣ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଖର୍ଚ୍ଚ ଏବଂ କ୍ଷତି ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରତ୍ୟେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ 49.93 କୋଟି ଟଙ୍କା କମ୍ ଦର୍ଶା ଯାଇଥିଲା ।

ଓଡ଼ିଶା ଖଣି ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (2007-08)

- ମୋଟ 12 ଟି ଖଣିର ବିଘଟିତ ଜଙ୍ଗଲ ଜାଗା ଉପରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ମୂଲ୍ୟ (ଏନ୍.ପି.ଭି.) ର କମ୍ ବ୍ୟବସ୍ଥା ହେବା ଫଳରେ ଏନ୍.ପି.ଭି. ଦେୟ ବାବଦରେ କମ୍ ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଲାଭ ବାବଦରେ 26.61 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅଧିକା ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ।

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବିହନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (2007-08)

- ପାଇବାକୁ ଥିବା ସରକାରଙ୍କ ଉପାଦାନ ଭିତ୍ତିକ ପ୍ରୋସାହନକୁ ହିସାବକୁ 2007-08 ରେ ନନେବା ଫଳରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆୟ, ସେହି ବର୍ଷର ଲାଭ ଏବଂ ରଣ ଗ୍ରହଣ ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରତ୍ୟେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ 2.51 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅଧିକା ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ।

ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (2007-08)

- କମ୍ପାନୀର ହିସାବ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ପାର୍ଶ୍ୱ ଗଦାର କମ୍ ମୂଲ୍ୟାୟନକୁ କଳନା ନକରି ପାରିବା ଫଳରେ ଅବକ୍ଷୟ ବାବଦରେ କମ୍ ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ସ୍ତ୍ରୀୟ ଆସ୍ତି ଓ ଲାଭ ବାବଦରେ 2.03 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅଧିକା ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ।

ଇଡ଼କଲ୍ କଲିଙ୍ଗ ଆଇରନ୍ ଓର୍ଟ୍ସ ଲିମିଟେଡ୍ (2007-08)

- ଚୁକ୍କୁରା ଜିନିଷଗୁଡ଼ିକର ମୂଲ୍ୟାୟନରେ କମ୍ପାନୀର ସାଂଘାତ କାର୍ଯ୍ୟପଦ୍ଧତି ଅନୁସରଣ ଫଳରେ ଲାଭ ବାବଦରେ 1.02 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅଧିକା ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ।

ଶ୍ରୀଲଙ୍କା ଲିମିଟେଡ୍ (2008-09)

- ବିତରଣ କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକୁ ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇଥିବା ଦୀର୍ଘ ମିଆଦୀ ରଣ ଉପରେ ସୁଧକୁ ଆୟ ଆକାରରେ ଚିହ୍ନଟ ନ କରିବା ଫଳରେ ଲାଭ ଏବଂ ରଣ ଉପରେ ଅର୍ଜିତ ସୁଧ ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରତ୍ୟେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ 93.39 କୋଟି ଟଙ୍କା କମ୍ ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ।

1.47 ସେହିପରି 2008-09 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଦୁଇଟି* କାର୍ଯ୍ୟରତ ବୈଧାନିକ ନିଗମ ସେଗୁଡ଼ିକର ଦୁଇଟି ହିସାବ ମହାଲେଖାକାରଙ୍କ ନିକଟକୁ ପଠାଇଥିଲେ । ଦୁଇଟି ଯାକ ହିସାବ ଅନୁପୂରକ ସମାକ୍ଷା ପାଇଁ ଚୟନ ହୋଇଥିଲା । ସି.ଏ.ଜି. ଏବଂ ବୈଧାନିକ ସମାକ୍ଷକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହୋଇଥିବା ମତବ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ମୋଟ ଆର୍ଥିକ ମୂଲ୍ୟର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣ ନିମ୍ନରେ ଦିଆ ଯାଇଅଛି ।

(ପରିମାଣ: କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)

କ୍ର. ସଂ.	ବିଶଦ ବିବରଣ	2006-07		2007-08		2008-09	
		ହିସାବ ସଂଖ୍ୟା	ପରିମାଣ	ହିସାବ ସଂଖ୍ୟା	ପରିମାଣ	ହିସାବ ସଂଖ୍ୟା	ପରିମାଣ
1.	ଲାଭରେ ହ୍ରାସ	1	0.20	2	0.29	1	0.74
2.	ବାସ୍ତବିକ ତଥ୍ୟ ପ୍ରକାଶ ନକରିବା	1	4.63	1	0.60	--	--
3.	ହିସାବର ଶ୍ରେଣୀ ବିଭାଜନରେ ତ୍ରୁଟି	--	--	2	17.96	--	--

1.48 ଅକ୍ଟୋବର 2008 ଠାରୁ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2009 ମଧ୍ୟରେ ବୈଧାନିକ ସମାକ୍ଷକମାନେ ଦୁଇଟି ହିସାବ ପାଇଁ ମତବ୍ୟମୁକ୍ତ ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ହିସାବ ମାନଦଣ୍ଡ ଆଧାରରେ ଅନୁଯାଜନ ନହେବା ସମ୍ଭବରେ ଦୁଇଟି ହିସାବରେ କୌଣସି ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ନଥିଲା ।

1.49 ବୈଧାନିକ ନିଗମଗୁଡ଼ିକର ହିସାବ ସମ୍ପର୍କିତ କେତେକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ମତବ୍ୟ ନିମ୍ନରେ କୁହା ଯାଇଅଛି ।

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପଣ୍ୟାଗାର ନିଗମ (2006-07)

- ନିଗମର କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ ଦେବାକୁ ଥିବା ମହଙ୍ଗା ଭତ୍ତା ବାବଦକୁ ବକେୟା ଦେୟର ବ୍ୟବସ୍ଥା ନକରିବା ଫଳରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ବ୍ୟୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଦେୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ କମ୍ ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଲାଭ କ୍ଷେତ୍ରରେ 65.54 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଅଧିକ ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ।
- ବାମା ଦାବା ନାମଞ୍ଜୁର ହେବା ଜନିତ 54.23 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଦେୟ ବହୁକାଳରୁ ଅବ୍ୟବସ୍ଥିତ ରହିଛି ଏବଂ ନିଗମ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରାଯାଇ ନାହିଁ ।

1.50 କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ, 1956 ର 619(3)(କ) ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ ସି.ଏ.ଜି.ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରି ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ଅନୁସରଣରେ ବୈଧାନିକ ସମାକ୍ଷକମାନେ (ରୂଟାଉଟ୍ ଆକାଉଣ୍ଟାଣ୍ଟ) କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ/ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ସମାକ୍ଷା ପାଇଁ ସମେତ ବିଭିନ୍ନ ପରିସରଗୁଡ଼ିକର ସମାକ୍ଷିତ ସର୍ବିଶେଷ ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ଏବଂ ଉନ୍ନତିକରଣ ଆବଶ୍ୟକ ଥିବା କ୍ଷେତ୍ରଗୁଡ଼ିକର ଚିହ୍ନଟ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

* ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ ନିଗମ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପଣ୍ୟାଗାର ନିଗମ ।

ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ସମାକ୍ଷା/ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପଦ୍ଧତିଗୁଡ଼ିକର ସମ୍ପାଦ୍ୟ ଉନ୍ନତିକରଣ ଉପରେ ବୈଧାନିକ ସମାକ୍ଷକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା 2007-08 ବର୍ଷ ପାଇଁ 17ଟି^ଫ କମ୍ପାନୀ ଏବଂ 2008-09 ବର୍ଷ ପାଇଁ 18 ଟି^ମ କମ୍ପାନୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରମୁଖ ମତବ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ବିସ୍ତାର ରୂପ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

କ୍ର. ସଂ.	ବୈଧାନିକ ସମାକ୍ଷକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ମତବ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରକାର	ସୁପାରିଶ କରାଯାଇଥିବା କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା	ପରିଶିଷ୍ଟ 2 ରେ ଥିବା କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକର କ୍ରମିକ ସଂଖ୍ୟା
1.	ଭଣ୍ଡାର ଓ ଯନ୍ତ୍ରପାତିଗୁଡ଼ିକର ନ୍ୟୁନତମ/ଅଧିକତମ ସୀମା ସ୍ଥିର ନକରିବା	11	କ-2,5,6,7,12,19,20,24 ଓ 25 ଗ-24 ଓ 33
2.	କମ୍ପାନୀ କାରବାରର ଆକାର ଓ ପ୍ରକାର ଅନୁରୂପ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ସମାକ୍ଷା ପଦ୍ଧତିର ଅନୁପସ୍ଥିତି	18	କ- 2,3,4,5,6,7,12,13,15,19, 22,25,27,28,29 ଓ 30 ଗ- 3 ଓ 6
3.	'କଷ୍ଟ' ନଥିବାରୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନ କରିବା	5	କ- 4,7,13 ଓ 19 ଗ- 24
4.	ଆର୍ଥିକ ପରିମାଣ ସମନ୍ୱୟ ତଥ୍ୟ, ଅବସ୍ଥା, ଚିହ୍ନଟ ସଂଖ୍ୟା, ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ତାରିଖ, ସ୍ୱାକ୍ଷର ଆଦିର ହ୍ରାସ ମୂଲ୍ୟ ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକର ଠିକଣା ସମନ୍ୱୟ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିବରଣ ଦର୍ଶାଉଥିବା ସଠିକ୍ ନଥିବାରୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନ କରିବା ।	15	କ- 2,4,5,6,7,11,12,13,15,19, 24, 29 ଓ 30 ଗ- 24 ଓ 33

ସମାକ୍ଷା ମତବ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ ଆଦାୟ

1.51 ସମାକ୍ଷା ସମୟରେ 2008-09 ବର୍ଷର 1.10 କୋଟି ଟଙ୍କା ଆଦାୟ ହେବା ବିଷୟ ଜର୍ଜୁପକ୍ଷକୁ ବିଶେଷ ଭାବରେ ଜଣାଇ ଦିଆଯାଇ ଥିଲା, ସେଥିମଧ୍ୟରୁ 0.20 କୋଟି ଟଙ୍କା ଆଦାୟ ହୋଇଥିବା ବିଷୟ କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ସିକାର କରାଯାଇଥିଲା ଓ 2008-09 ବର୍ଷରେ 0.20 କୋଟି ଟଙ୍କା ଆଦାୟ ହୋଇଥିଲା ।

ପୃଥକ୍ ସମାକ୍ଷା ରିପୋର୍ଟଗୁଡ଼ିକର ଉପସ୍ଥାପନାର ସ୍ଥିତି

1.52 ବୈଧାନିକ ନିଗମଗୁଡ଼ିକର ହିସାବ ସି.ଏ.ଜି.ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରୀ ପୃଥକ୍ ସମାକ୍ଷା ରିପୋର୍ଟ (ଏସ୍.ଏ.ଆର୍.) ଗୁଡ଼ିକର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିଧାନ ସଭାରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିବାର ସ୍ଥିତି ନିମ୍ନ ସାରଣୀରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

କ୍ର. ସଂ.	ବୈଧାନିକ ନିଗମ ନାମ	କେଉଁ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏସ୍.ଏ.ଆର୍. ଗୁଡ଼ିକ ବିଧାନ ସଭାରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିଲା	କେଉଁ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଏସ୍.ଏ.ଆର୍. ଗୁଡ଼ିକ ବିଧାନ ସଭାରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇ ନଥିଲା		
			ଏସ୍.ଏ. ଆର୍. ବର୍ଷ	ସରକାରଙ୍କ ନିକଟକୁ ଜାରୀ ହୋଇଥିବା ତାରିଖ	ବିଧାନ ସଭାରେ ଉପସ୍ଥାପନାରେ ବିଳମ୍ବ ହେବାର କାରଣ
1.	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ ନିଗମ	2007-08	ମିଳି ନାହିଁ	ମିଳି ନାହିଁ	ମିଳି ନାହିଁ

^ଫ ପରିଶିଷ୍ଟ 2 ର କ୍ର.ସଂ.-କ- 2,3,4,5,6,7,11,12,13,19,20,25,27,28 ଓ 29 ଏବଂ ଗ- 24 ଓ 33 ।

^ମ ପରିଶିଷ୍ଟ 2 ର କ୍ର.ସଂ.-କ- 2,3,4,5,6,7,12,13,15,19,22,24,25,28,29 ଓ 30 ଏବଂ ଗ- 3 ଓ 6 ।

କ୍ର. ସଂ.	ବୈଧାନିକ ନିଗମର ନାମ	କେଉଁ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏସ୍.ଏ.ଆର୍. ଗୁଡ଼ିକ ବିଧାନ ସଭାରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିଲା	କେଉଁ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଏସ୍.ଏ.ଆର୍. ଗୁଡ଼ିକ ବିଧାନ ସଭାରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇ ନଥିଲା		
			ଏସ୍.ଏ. ଆର୍. ବର୍ଷ	ସରକାରଙ୍କ ନିକଟକୁ ଜାରୀ ହୋଇଥିବା ତାରିଖ	ବିଧାନ ସଭାରେ ଉପସ୍ଥାପନାରେ ବିଳମ୍ବ ହେବାର କାରଣ
2.	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପଶ୍ୟାଗାର ନିଗମ	2004-05	2005-06	ବାର୍ଷିକ ସାଧାରଣ ବୈଠକରେ ନିଗମ ଦ୍ୱାରା 2005-06 ର ହିସାବ ଗୁଡ଼ିକୁ ଗ୍ରହଣ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2009) କରାଯାଇ ନଥିଲା (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2009)।	
3.	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ସଡ଼କ ପରିବହନ ନିଗମ	2005-06	ମିଳି ନାହିଁ	ମିଳି ନାହିଁ	ମିଳି ନାହିଁ

ଏସ୍.ଏ.ଆର୍. ଗୁଡ଼ିକର ବିଳମ୍ବରେ ଉପସ୍ଥାପନ ହେବା ଦ୍ୱାରା ବୈଧାନିକ ନିଗମଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଆଇନ୍‌ର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଦୁର୍ବଳ ହୋଇଯାଏ ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକର (ନିଗମ) ଆର୍ଥିକ କୈଫିୟତ ଯୋଗ୍ୟତା କୋହଳ ହୋଇଯାଏ। ଏସ୍.ଏ.ଆର୍.ଗୁଡ଼ିକର ବିଧାନ ସଭାରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବାକୁ ସରକାର ଦ୍ୱୈତ ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଉଚିତ୍।

ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ପୁଞ୍ଜି ପ୍ରତ୍ୟାହାର, ଘରୋଇକରଣ ଏବଂ ପୁନର୍ଗଠନ

1.53 ରାଜ୍ୟ ମହାମଣ୍ଡଳ ଅଗଷ୍ଟ 1996 ରେ 34 ଟି ସରକାରୀ ସଂସ୍ଥାର (ପି.ଏସ୍.ଇ.) ପୁଞ୍ଜିପ୍ରତ୍ୟାହାର/ଘରୋଇକରଣ/ପୁନର୍ଗଠନ/ସମାପନ ପାଇଁ ଗଠିତ (ଅକ୍ଟୋବର 1995) କ୍ୟାବିନେଟ୍ ସର୍ବ କମିଟିର ସୁପାରିଶକୁ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ। କିନ୍ତୁ ଘରୋଇ ନିବେଶକମାନେ ବିଶେଷ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ ନକରିବାରୁ ସଂସ୍କାରରେ ଖୁବ୍ କମ୍ ଅଗ୍ରଗତି ହୋଇଥିଲା। ଭାରତ ସରକାରଙ୍କର ଅର୍ଥ ମନ୍ତ୍ରାଳୟ ଓ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଥିବା ଆର୍ଥିକ ସଂସ୍କାର ପାଇଁ ଆଲୋଚନା (15 ଅପ୍ରେଲ 1999) ଅନୁସାରେ କେତେକ ରାଜ୍ୟସ୍ତରୀୟ ସରକାରୀ ସଂସ୍ଥାର ପୁଞ୍ଜି ପ୍ରତ୍ୟାହାର ଏବଂ ପୁନର୍ଗଠନ ପାଇଁ ସମୟଭିତ୍ତିକ ସଂସ୍କାର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ହାତକୁ ନେବାର ଥିଲା। ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ଗୁଡ଼ିକର ସଂସ୍କାର ନିମିତ୍ତ ଏକ ସ୍ୱଳ୍ପ ନୀତିଗତ କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତୁତି ପାଇଁ ଏକ ଟାସ୍କ ଫୋର୍ସ ଗଠନ (10 ଅକ୍ଟୋବର 2000) କରାଯାଇଥିଲା। ଟାସ୍କ ଫୋର୍ସର ସୁପାରିଶ ଅନୁଯାୟୀ ଓଡ଼ିଶା ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀକାଳୀନ ରାଜସ୍ୱ ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟ ସଂସ୍କାର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଅନୁସାରେ ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀକାଳୀନ ରାଜସ୍ୱ ସମନ୍ୱୟ ଯୋଷଣାୟତା ପ୍ରାପ୍ତ କରିବାକୁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଓ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଅର୍ଥ ମନ୍ତ୍ରାଳୟର ବ୍ୟୟ ବିଭାଗ ଏକ ବୁଝାମଣା ପତ୍ରରେ ସ୍ୱାକ୍ଷର କରିଥିଲେ (11 ଅକ୍ଟୋବର 2001); ଯେଉଁଥିରେ ସାର୍ବଜନିକ କ୍ଷେତ୍ରୀୟ ପୁନର୍ଗଠନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଦୁଇଟି ପର୍ଯ୍ୟାୟ (ପ୍ରଥମ ପର୍ଯ୍ୟାୟ 2002-05 ଏବଂ ଦ୍ୱିତୀୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟ 2005-07) ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲା। କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଅନୁସାରେ ଋଷିଟି ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀର (ଯଥା: ଇଡକଲ୍ ସିମେଣ୍ଟ ଲିମିଟେଡ୍, ଇଡକଲ୍ ରୋଲିଂ ମିଲ୍ସ ଲିମିଟେଡ୍, ହୀରାକୁଡ଼ ଇଣ୍ଡଷ୍ଟ୍ରିଆଲ ଡ୍ୱାର୍କସ୍ ଲିମିଟେଡ୍ ଏବଂ ଓରିଜେମ୍ ଲିମିଟେଡ୍) ଅଂଶଧନର ବିନିବେଶ ଯୋଗୁଁ ଡିସେମ୍ବର 2003 ରୁ ମଇ 2007 ମଧ୍ୟରେ ସେଗୁଡ଼ିକର ଘରୋଇକରଣ ହେଲା।

ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ଗୁଡ଼ିକର ଦ୍ଵିତୀୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟ (2005-07)ର ସଂସ୍କାର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ବର୍ତ୍ତମାନ (ମଇ 2009)ର ସ୍ଥିତି ନିମ୍ନରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି:

ଉଦ୍ୟୋଗର ନାମ	ଗୃହଣ କରିବାକୁ ଥିବା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ	କେଉଁ ତାରିଖ ସୁଦ୍ଧା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ସମାପ୍ତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ	ବର୍ତ୍ତମାନର ସ୍ଥିତି
ଇଡକଲ୍ ପାଇପିଂ ଆଣ୍ଡ ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ଓ୍ଵାର୍କସ୍ ଲିମିଟେଡ୍	ଘରୋଇକରଣ କିମ୍ବା ବନ୍ଦ	ଅକ୍ଟୋବର 1999*	ଆସ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ବିକ୍ରି ହୋଇଯାଇଛି ।
ଏସ୍ ଏନ୍ କର୍ପୋରେସନ୍ ଲିମିଟେଡ୍	ଘରୋଇକରଣ	--	ଆସ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ବିକ୍ରି ହୋଇଯାଇଛି ।
ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ ବିହନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ଘରୋଇକରଣ	--	ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଭାଗଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ପରାମର୍ଶ କରି ପ୍ରସ୍ତୁତ ଏବଂ ରୁଡାନ୍ତ କରାଯାଇଥିବା ଚିଠା ସ୍ଵାରକ କ୍ୟାବିନେଟ୍ ଅନୁମୋଦନ ପାଇଁ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯିବ ।
ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ ବନ୍ଧନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ବନ୍ଦ	ମାର୍ଚ୍ଚ 2000*	ଭାସ୍କର ଟେକ୍ନୋଲୋଜି ମିଲ୍ (କମ୍ପାନୀର ଏକ ଯୁନିଟ୍) ର ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପୂର୍ବ ମାଲିକଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଆପତ୍ତି ହେବା ଫଳରେ ଘରୋଇକରଣ କାର୍ଯ୍ୟ ସୁଗତ ରହିଥିଲା ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟ ଅପେକ୍ଷା କରାଯାଇଛି ।
କାନ୍ଥଗମ୍ପା ରିଫ୍ରାକ୍ଟୋରିଜ୍ ଲିମିଟେଡ୍	ବନ୍ଦ	--	ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଭାବରେ ବନ୍ଦ କରିବା ପିବିସନ୍ ମାନନୀୟ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ 29 ମାର୍ଚ୍ଚ 2008 ରେ ଦାଖଲ କରାଯାଇଛି ।
ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ବନ୍ଦ	--	ରାଜ୍ୟ କ୍ୟାବିନେଟ୍‌ର ନିଷ୍ପତ୍ତିର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରି କମ୍ପାନୀକୁ ବନ୍ଦ କରିବାକୁ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଇଛି ।
ଏଲ୍‌ମାର୍କ ଲିମିଟେଡ୍	ବନ୍ଦ	--	ସେକ୍ସାକୃତ ଅବସର ଯୋଜନା ଜରିଆରେ ସମସ୍ତ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ଚାକିରୀରୁ ଭାରମୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି । ବନ୍ଦ କରିବା ପଥ ଅନୁସରଣ କରିବା ପାଇଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯାଇଛି ।
ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ ବାଣିଜ୍ୟିକ ପରିବହନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ବନ୍ଦ	--	ବଳିପର୍ବତର ଜାଗା ବନ ବିଭାଗକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଇଛି । ମୋଟ 48 ଭାଗ ଚଳନ୍ତି ଆସ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ 47 ଭାଗ ବିକ୍ରି ହୋଇଯାଇଛି ।
ନିୟୁ ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଟେକ୍ନୋଲୋଜି ଲିମିଟେଡ୍	ବନ୍ଦ	--	ଆସ୍ତିଗୁଡ଼ିକ 2006-07 ରେ 15.65 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟରେ ବିକ୍ରି କରାଯାଇଥିଲା । ଚଳନ୍ତି ଆସ୍ତିଗୁଡ଼ିକ 1.45 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରେ ବିକ୍ରି କରାଯିବା ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯାଇଛି । କମ୍ପାନୀର ସମାପନ ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଇଛି ।
ଇଡକଲ୍ ଫେରୋକ୍ସାଇଡ୍ ଆଣ୍ଡ ଆଲୋଏଜ୍ ଲିମିଟେଡ୍	ଘରୋଇକରଣ	ଅକ୍ଟୋବର 1999*	ଇଫ୍‌କାଲ୍‌ରୁ ପୁଞ୍ଜିପ୍ରତ୍ୟାହୃତ କରାଯିବା ବା କରାନଯିବା ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଲାଭପ୍ରଦ ଜାଣିବା ପାଇଁ ଉଚିତ୍ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବାକୁ ପଡିବ । ଶିଷ୍ଟ ବିଭାଗକୁ ଇଡକଲ୍ ଦ୍ଵାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଭିଜନ୍ ଡକ୍ୟୁମେଣ୍ଟ୍ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରାଯାଉଅଛି ।
କଳିଙ୍ଗ ଷ୍ଟୁଡିଓଜ୍ ଲିମିଟେଡ୍	ଘରୋଇକରଣ	2002-05	ଆଇ.ଡି. ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁସାରେ ସମସ୍ତ ନିୟମିତ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ଛଟେଇ କରାଯାଇଅଛି ଏବଂ କମ୍ପାନୀ ସପକ୍ଷରେ ଜମି ହସ୍ତାନ୍ତରଣ ଏବଂ ଘରୋଇକରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଚାଲୁଅଛି ।
କୋଣାର୍କ ଟେଲିଭିଜନ୍ ଲିମିଟେଡ୍	ବନ୍ଦ	--	କମ୍ପାନୀଟି ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାଧୀନ ଅଟେ ।

* ପ୍ରଥମ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

ଉଦ୍ୟୋଗର ନାମ	ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଥିବା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ	କେଉଁ ତାରିଖ ସୁଦ୍ଧା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ସମାପ୍ତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ	ବର୍ତ୍ତମାନ ସ୍ଥିତି
ଓଡ଼ିଶା ଟେକ୍ସଟାଇଲ୍ ମିଲ୍ ଲିମିଟେଡ୍	ବନ୍ଦ	--	କମ୍ପାନୀଟି ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାଧୀନ ଅଟେ ।
କୋଣାର୍କ ଜୁର୍ଲ୍ ଲିମିଟେଡ୍	ଘରୋଇକରଣ	--	ଘରୋଇକରଣ ପାଇଁ ନିଲାମଗୁଡ଼ିକ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଅଛି । ବୈଧିକ ଆପତ୍ତି ଯୋଗୁ ଦେଶନେଣା କାରବାରକୁ ବନ୍ଦ କରାଯାଇଛି ।
ଓଡ଼ିଶା କୃଷି ଶିଳ୍ପ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ପୁନର୍ଗଠନ	--	ଲୋକଗଣ୍ଠିକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ସ୍ତରକୁ ଅଣାଯିବା ପାଇଁ ସେକ୍ସାକୃତ ଅବସର ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇଅଛି । ପୁନର୍ଗଠନ ପାଇଁ କ୍ୟାବିନେଟ୍ ସ୍ଥାୟକ ପ୍ରାୟତଃ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ସ୍ତରରେ ଅଛି ।
ଓଡ଼ିଶା କାଢୁ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ପୁନର୍ଗଠନ	--	ଲୋକଗଣ୍ଠି ପନର୍ଗଠନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଚଳୁରହିଛି ଏବଂ ସେକ୍ସାକୃତ ଅବସର ଯୋଜନା ଜରିଆରେ 170 ଜଣ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ କାର୍ଯ୍ୟନିବୃତ୍ତ କରାଯାଇଅଛି । କ୍ୟାବିନେଟ୍ ସ୍ଥାୟକ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଅଛି ।
ଓଡ଼ିଶା ବନ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ପୁନର୍ଗଠନ	--	ସରକାର ପୁନର୍ଗଠନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ଅନୁମୋଦନ କରିଛନ୍ତି । ଲୋକଗଣ୍ଠିକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ସ୍ତରକୁ ଅଣାଯିବା ପାଇଁ ସେକ୍ସାକୃତ ଅବସର ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇଅଛି । ଓଡ଼ିଶାର ଉନ୍ନୟନ ଆୟୁକ୍ତ ତଥା ଅତିରିକ୍ତ ମୁଖ୍ୟ ସଚିବଙ୍କ ଅଧିକାରରେ ଏକ ଉଚ୍ଚ ଶକ୍ତି ସମ୍ପନ୍ନ ସମିତି ପୁନର୍ଗଠନ ଯୋଜନାର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ସମୟକୁ ସମାପ୍ତ କରୁଛନ୍ତି ।
ଓଡ଼ିଶା ଉଠା ଜଳସେଚନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ପୁନର୍ଗଠନ	2002-05	ସରକାରୀ ଅନୁମୋଦିତ ପୁନର୍ଗଠନ ଯୋଜନାର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଚଳୁ ଅଛି ।
ଓଡ଼ିଶା ନିର୍ମାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ପୁନର୍ଗଠନ	--	ସରକାରୀ ଅନୁମୋଦିତ ପୁନର୍ଗଠନ ଯୋଜନାର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଚଳୁ ଅଛି ।
ଓଡ଼ିଶା ପୋଲ ଓ ନିର୍ମାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ପୁନର୍ଗଠନ	--	ସରକାରୀ ଅନୁମୋଦନ ହାସଲ ନିମିତ୍ତ ପୁନର୍ଗଠନ ଯୋଜନା ପ୍ରକ୍ରିୟାଧୀନ ଅଟେ । ଲୋକଗଣ୍ଠି ପନର୍ଗଠନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଚଳୁରହିଛି ଏବଂ ସେକ୍ସାକୃତ ଅବସର ଯୋଜନା ଜରିଆରେ 177 ଜଣ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ କାର୍ଯ୍ୟନିବୃତ୍ତ କରାଯାଇଅଛି । କମ୍ପାନୀକୁ ଚଳୁ ରଖିବା ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଅଛି ।
ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ହସ୍ତତନ୍ତ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ବନ୍ଦ	--	କମ୍ପାନୀଟି ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାଧୀନ ଅଟେ ।
ଓଡ଼ିଶା ଇନ୍‌ଷ୍ଟ୍ରୁମେଣ୍ଟ୍ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍	ବନ୍ଦ	--	ସାକାର କରିଥିବା ଦେୟ 57.36 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଥିଲା । ବକେୟା ଦେୟ ପୈଠ କରିବା ପାଇଁ ଇଡ୍‌କୋକୁ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଛି ।
ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଚର୍ମ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ବନ୍ଦ	--	ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀ ପୁନର୍ଗଠିତ ହେବା ପରେ ବନ୍ଦ କରିବା ସଂକଳ୍ପ ପାରିତ କରିବା ପାଇଁ ବାର୍ଷିକ ସାଧାରଣ ବୈଠକ ଆହୁତ କରାଯିବ ।
ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ ନିଗମ	ପୁନର୍ଗଠନ	2002-05	ପୁନର୍ଗଠନ ଯୋଜନା ଅନୁମୋଦନ କରାଯାଇଅଛି । ବଳକା କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସେକ୍ସାକୃତ ଅବସର ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇଅଛି ଏବଂ ସାଂଗଠନିକ ପୁନର୍ଗଠନ ପ୍ରକ୍ରିୟାଧୀନ ଅଛି ।

ଶକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ସୁଧାର

1.54 ରାଜ୍ୟରେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶୁଳ୍କ ସୁସଂଗତ କରିବା, ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନ, ସଂଚରଣ ଓ ବିତରଣ ସମ୍ପର୍କିତ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକରେ ଉପଦେଶ ଦେବା ଏବଂ ଲାଭସେନ୍ଦୁ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନେଇ ଓଡ଼ିଶା ବିଦ୍ୟୁତ୍ ସୁଧାର ଅଧିନିୟମ, 1995 ଅନୁଯାୟୀ ଅଗଷ୍ଟ 1996 ରେ ଗଠିତ ଓଡ଼ିଶା ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନିୟାମକ ଆୟୋଗ

(ଓ.ଇ.ଆର୍.ସି.) ସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇଛି । ବର୍ଷ 2008-09 ମଧ୍ୟରେ ଓ.ଇ.ଆର୍.ସି. 67 ଟି (ବାର୍ଷିକ ରାଜସ୍ୱ ଆବଶ୍ୟକତା ଉପରେ ଆଠଟି ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଉପରେ 59 ଟି) ଆଦେଶ ଜାରୀ କରିଥିଲେ ।

1.55 ଶକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇଥିବା ଲକ୍ଷ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ସୁଧାର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ର ଶକ୍ତି ମନ୍ତ୍ରାଳୟ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ମିଳିତ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଆଧାରରେ ରାଜିନାମା ସାକ୍ଷରିତ (ଜୁନ୍ 2001) ହୋଇଥିଲା । ପ୍ରମୁଖ ଲକ୍ଷ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହାସଲ କରାଯାଇଥିବା ଉପଲବ୍ଧିର ପ୍ରଗତି ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ।

କ୍ର. ସଂ.	ବିଶଦ ବିବରଣ	ଲକ୍ଷ୍ୟ	ମାର୍ଚ୍ଚ 2008ରେ ଉପଲବ୍ଧି
1.	ସମସ୍ତ ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକରେ ଶତପ୍ରତିଶତ ବିଦ୍ୟୁତିକରଣ	ମାର୍ଚ୍ଚ 2012	ମୋଟ 46989 ଟି ଗ୍ରାମ ମଧ୍ୟରୁ 23045 ଟି ଗ୍ରାମରେ ବିଦ୍ୟୁତିକରଣ (49 ପ୍ରତିଶତ) କରାଯାଇଥିଲା ।
2.	ସମସ୍ତ ବିତରଣ ଫିଡରଗୁଡ଼ିକରେ ଶତପ୍ରତିଶତ ଲାଇନ୍ ବିଛା କାମ	ଡିସେମ୍ବର 2005	11 କେ.ଭି. ଫିଡରଗୁଡ଼ିକରେ ଲାଇନ୍ ବିଛା କାମ 87.8 ପ୍ରତିଶତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କରାଯାଇଛି ।
3.	ସମସ୍ତ ଖାଉଟିଙ୍କୁ ଶତପ୍ରତିଶତ ମିଟର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା	ଡିସେମ୍ବର 2005	ମିଟର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଥିବା 95.5 ପ୍ରତିଶତ ଖାଉଟିଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ 88 ପ୍ରତିଶତ ମିଟର କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛି ।
4.	ସଂଚାରଣ ଏବଂ ବିତରଣରେ କ୍ଷତି 34 ପ୍ରତିଶତରୁ ଅଧିକ ହେବ ନାହିଁ, ଯାହା 20 ପ୍ରତିଶତରୁ ହ୍ରାସ ପାଇବାର ଅଛି ।	2010	ସଂଚାରଣ ଜନିତ କ୍ଷତି 4.6 ପ୍ରତିଶତ ଏବଂ ବିତରଣ ଜନିତ କ୍ଷତି 45.5 ପ୍ରତିଶତ ।
5.	ରାଜ୍ୟ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନିୟାମକ ଆୟୋଗର ପ୍ରତିଷ୍ଠା	ଅପ୍ରେଲ 1996	ଅଗଷ୍ଟ 1996 ରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ।

ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ (ଶକ୍ତି ବିଭାଗ) ଠାରୁ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ତଥ୍ୟ ପ୍ରାପ୍ତ ନହେବା ଫଳରେ ଉପରୋକ୍ତ ବିଷୟରେ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୋଇଥିବା ପ୍ରକୃତ ପ୍ରଗତି ନିଶ୍ଚିତ କରାଯାଇ ପାରିଲା ନାହିଁ ।

କୋପୁରେ ସମାକ୍ଷା ରିପୋର୍ଟଗୁଡ଼ିକର ଆଲୋଚନା

1.56 ନିମ୍ନରେ 30 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2009 ସୁଦ୍ଧା ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ (ବାଣିଜ୍ୟିକ)ରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ଏବଂ ସାଧାରଣ ଉଦ୍ୟୋଗ ସମିତି (କୋପୁ) ଦ୍ୱାରା ଆଲୋଚିତ ପୁନର୍ବିଲୋକନ ଏବଂ ଅନୁକ୍ଷେପ ଗୁଡ଼ିକର ସ୍ଥିତି ଦିଆଯାଇଛି ।

ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନର ଅବଧି	ପୁନର୍ବିଲୋକନ/ଅନୁକ୍ଷେପ ସଂଖ୍ୟା			
	ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନରେ ସ୍ଥାନ ପାଇଥିବା		ଆଲୋଚିତ ହୋଇଥିବା	
	ପୁନର୍ବିଲୋକନ	ଅନୁକ୍ଷେପ	ପୁନର୍ବିଲୋକନ	ଅନୁକ୍ଷେପ
2005-06	4	17	1	0
2006-07	4	21	0	1
2007-08	5	20	0	0
ମୋଟ	13	58	1	1

1.57 ଆଲୋଚନା ପାଇଁ ପୂର୍ବରୁ ପଡ଼ିରହିଥିବା ପୁନର୍ବିଲୋକନ/ଅନୁକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକର ନିକାସ ସମ୍ପର୍କିତ ବିଷୟ ମୁଖ୍ୟ ସଚିବ/ବିଭାଗ ସଚିବଙ୍କ ସହ ଜାଣିପାଆନ୍ତା 2009ରେ ଏବଂ କୋପୁର ଅଧକ୍ଷଙ୍କ ସହିତ ଅପ୍ରେଲ 2008, ଜୁଲାଇ 2008 ଓ ଅଗଷ୍ଟ 2009 ରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଥିଲା ।

ଅଧ୍ୟାୟ II

2. ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀର କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନାର ପୁନର୍ବିଲୋଚନ

ଓଡ଼ିଶା ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍

ପରିଚାଳନା ଏବଂ ରକ୍ଷଣା ବେକ୍ଷଣ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ

କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣ

ଓଡ଼ିଶା ବିଦ୍ୟୁତ୍ ସଂସ୍ଥାର ଅଧିନିୟମ, 1995 ଅନୁସାରେ ଅପ୍ରେଲ 1995 ରେ କମ୍ପାନୀ ଗଠନ କରାଗଲା ଯାହାର ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନ ଓ ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ। ଏହାର 1,877.50 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.ର ସାମଗ୍ରିକ କ୍ଷମତା ବିଶିଷ୍ଟ ଛଅଟି ବିଦ୍ୟୁତ୍ କେନ୍ଦ୍ର ଅଛି। ଏହା ବ୍ୟତୀତ ମାଛକୁଣ୍ଡ ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ କେନ୍ଦ୍ର ଯାହା ଏକ ଯୌଥ ପ୍ରକଳ୍ପ, ସେଥିରେ କମ୍ପାନୀର 34.50 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.ର ଭାଗ ରହିଛି। ରାଜ୍ୟରେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତିର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଓ ସାଧାରଣ ଗୃହିତା 2008-09 ବର୍ଷରେ ଯଥାକ୍ରମେ 3,021 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ ଓ 1,931 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ ଥିବା ସ୍ଥଳେ ରାଜ୍ୟର ସ୍ଥାପିତ ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷମତା 2,332 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ ଥିଲା। ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତି 5,692 ଏମ୍.ସ୍କୁ. ସହିତ ବିଭିନ୍ନ ଉତ୍ସରୁ 2008-09 ରେ ମୋଟ 19,398 ଏମ୍.ସ୍କୁ. ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତି ଲାଭ ହୋଇଥିଲା। ଭବିଷ୍ୟତର ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁସାରେ କମ୍ପାନୀର ଯୋଜନାର ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତତା, ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷମତା ତଥା ଜଳ ସମ୍ପଦର ବିନିଯୋଗରେ କମ୍ପାନୀ ମିଡବ୍ୟାଚ୍, ପାରଦର୍ଶିତା ଓ ଫଳପ୍ରସାଦତା, ସର୍ବୋଚ୍ଚ ସାମା ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ, ସୁନିର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ଜଳ ଭଣ୍ଡାରଗୁଡ଼ିକର ସମୟୋଚିତ ନବୀକରଣ, ଆଧୁନିକୀକରଣ ଓ କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଓ ପରିଚାଳନାର ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତତା ସମ୍ପର୍କରେ ଜାଣିବା ପାଇଁ କମ୍ପାନୀର ପରିଚାଳନା ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ପୁନର୍ବିଲୋଚନ କରାଯାଇଥିଲା।

ଭବିଷ୍ୟତର ଆବଶ୍ୟକତା ପାଇଁ କମ୍ପାନୀର ଯୋଜନା

ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଜାତୀୟ ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ଏବଂ କମ୍ପାନୀ ସହିତ ଏକ ଯୌଥ ଉଦ୍ୟୋଗ ମାଧ୍ୟମରେ 1,500 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.ର ସ୍ଥାପିତ କ୍ଷମତା

ବିଶିଷ୍ଟ ନଅଟି ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ପ୍ରକଳ୍ପ ଚିହ୍ନଟ (ଅଗଷ୍ଟ 2007) କରିଥିଲେ, ଯାହା ପାଇଁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ପଦକ୍ଷେପକୁ ଅପେକ୍ଷା କରାଯାଇଛି। ଯଦିଓ କମ୍ପାନୀ ଏକାଦଶ ପଞ୍ଚବାର୍ଷିକ ଯୋଜନା ଅବଧିରେ ଖର୍ଚ୍ଚି ପ୍ରକଳ୍ପରେ 2,171 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ. କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି କରିବାକୁ ଯୋଜନା କରିଥିଲା, ସେଥିରୁ ବାଲିମେଳା ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ପ୍ରକଳ୍ପ (ବି.ଏଚ୍.ଇ.ପି.) (150 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.) ଜାନୁୟାରୀ 2009 ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଏକାଦଶ ପଞ୍ଚବାର୍ଷିକ ଯୋଜନା ମଧ୍ୟରେ ଅବଶିଷ୍ଟ 2,021 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ. କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧିର ସମ୍ଭାବନା କ୍ଷୀଣ ଅଟେ। ପୁନଃ, ସିକ୍ସୋଲ୍ I, II ଏବଂ III ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ପ୍ରକଳ୍ପ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି 320 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.ର କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି କରିବାର ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇନାହିଁ ଯେହେତୁ ପୁଂଖାନୁପୁଂଖ ପ୍ରକଳ୍ପ ବିବରଣ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2009) ତିଆରି ହୋଇନାହିଁ। ବି.ଏଚ୍.ଇ.ପି.ରେ 206.07 କୋଟି ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟରେ ନିର୍ମାଣ କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଇ ଥିଲା ଏବଂ ପୋଟେରୁ କ୍ଷୁଦ୍ର ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ପ୍ରକଳ୍ପରେ 37 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅପବ୍ୟୟ ହୋଇଥିଲା।

ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷମତା ଏବଂ ଜଳ ଭଣ୍ଡାରର ବିନିଯୋଗ

ଯଦିଓ ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ କମ୍ପାନୀର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ ସନ୍ତୋଷଜନକ ଥିଲା, ତଥାପି ଗରୋଟି ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ରରେ ଉତ୍ପାଦନ ତିନାଇନ୍ ଏନର୍ଜି ଠାରୁ କମ୍ ଥିଲା, ଯାହାଫଳରେ 71.63 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ହେଲା। କମ୍ପାନୀର ମେସିନ୍ ଉପଲବ୍ଧି 2004-09 ମଧ୍ୟରେ 62.75 ରୁ 93.90 ପ୍ରତିଶତ ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା। ମେସିନ୍ ଉପଲବ୍ଧିତାର ସମୟ ମାନାଦର୍ଶିତାରୁ କମ୍ ହେବାରୁ ଗ୍ରୀଡ୍‌କୋ ଲିମିଟେଡ୍ ଠାରୁ 16.98 କୋଟି ଟଙ୍କାର ପ୍ରୋସ୍ତାହିତ ନ ପାଇବା ସହିତ 2005-09 ମଧ୍ୟରେ

15.52 କୋଟି ଟଙ୍କାର କାପାସିଟି ଷକ୍ତ ଆଦାୟ କରିବାରେ କମ୍ପାନୀ ବିଫଳ ହେଲା। କମ୍ପାନୀ 2004-09 ମଧ୍ୟରେ 156.05 କୋଟି ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟର 4,274 ଏମ୍.ୟୁ. ପରିହାର୍ଯ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷତି କରିଥିଲା। ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ 2,72,727 ଏମ୍.ସି.ଏମ୍. ଜଳ ଉପଲବ୍ଧ ଥିବା ସ୍ଥଳେ କମ୍ପାନୀ କେବଳ 1,39,779 ଏମ୍.ସି.ଏମ୍. (52.25 ପ୍ରତିଶତ) ବିନିଯୋଗ କରିପାରିଥିଲା। କମ୍ପାନୀ 2004-09 ମଧ୍ୟରେ 18 ଟି ଶିଳ୍ପାନୁଷ୍ଠାନ ଦ୍ୱାରା ଜଳ ଭଣ୍ଡାରଗୁଡ଼ିକରୁ ଉଠା ଯାଇଥିବା ଜଳ ପାଇଁ 28.49 କୋଟି ଟଙ୍କା ଦାବି କରି ନଥିଲା।

ସର୍ବୋଚ୍ଚ ସାମା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନ

ମୋଟ ଉତ୍ପାଦନ 2004-09 ମଧ୍ୟରେ 5,030 ଏମ୍.ୟୁ. ଏବଂ 7,850 ଏମ୍.ୟୁ. ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା। ସି.ଇ.ଆର୍.ସି. ଦ୍ୱାରା ଧାର୍ଯ୍ୟ ମାନ ଠାରୁ ସହାୟକ ବିନିଯୋଗ 19.66 ଏମ୍.ୟୁ. ଅଧିକ ଥିଲା, ଯାହା ଫଳରେ 42.44 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ହେଲା। ରୂପାନ୍ତରଣ କ୍ଷତି ମାନ ତୁଳନାରେ 355.28 ଏମ୍.ୟୁ. ଅଧିକ ଥିଲା, ଯାହାଫଳରେ 13.39 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ହେଲା।

ନବୀକରଣ, ଆଧୁନିକୀକରଣ ଓ କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି (ଆର୍.ଏମ୍.ୟୁ.)

କମ୍ପାନୀ ସାଧାରଣ ବୟସ ସାମା ଅତିକ୍ରମ କରିଥିବା ବି.ଏଚ୍.ଇ.ପି.ର ପାଞ୍ଚଟି ଯୁନିଟ୍‌ର ଆର୍.ଏମ୍.ୟୁ. ପାଇଁ କୌଣସି ଯୋଜନା କରି ନଥିଲା। ହାରାକୃତ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ସିଷ୍ଟମ୍ (ଏଚ୍.ପି.ଏସ୍.), ବୁଲ୍‌ଭାଉସ୍ ଗୋଟିଏ ଯୁନିଟ୍‌ର କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି ଫଳପ୍ରସ୍ତ ହୋଇ ନଥିଲା, ଯାହାଫଳରେ 6.06 ଏମ୍.ୟୁ. ଉତ୍ପାଦନ ନହେବାରୁ ବାର୍ଷିକ କ୍ଷତି 24.91 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ହୋଇଥିଲା। କମ୍ପାନୀର ଦୃଢ଼ାତ୍ମକ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଯୋଗୁ ଏଚ୍.ପି.ଏସ୍., ବୁଲ୍‌ଭାଉସ୍ ଯୁନିଟ୍-5 ଓ 6 ଏବଂ ଏଚ୍.ପି.ଏସ୍., ଟିପିଲିମାର ଯୁନିଟ୍-3 ର ଆର୍.ଏମ୍.ୟୁ. ଜୁଲାଇ 2009 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ

ନଥିଲା। ପରିଷ୍କଳନା ଏବଂ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଖର୍ଚ୍ଚ, ଓଡ଼ିଶା ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନିୟାମକ ଆୟୋଗ (ଓ.ଇ.ଆର୍.ସି.) ଦ୍ୱାରା ଧାର୍ଯ୍ୟ ମାନ ଠାରୁ ଅଧିକ ଥିଲା, ଯାହା 2006-09 ମଧ୍ୟରେ 12.35 କୋଟି ଟଙ୍କା ଏବଂ 94.13 କୋଟି ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା। କମ୍ପାନୀର ମାସିକ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନା ବିବରଣ ଓ ଲୋଡ୍ ବିବରଣ ଫର୍ମରେ ସମାନତା ନଥିଲା।

ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଏବଂ ପରିଷ୍କଳନା

କମ୍ପାନୀ ମିଟର ସ୍ଥାପନା ଓ ପରିଷ୍କଳନା ସମ୍ବନ୍ଧିତ ସି.ଇ.ଏ. ନିୟମ ପାଳନରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲା। ଅଧିକ ଭଣ୍ଡାରଣ ସାମଗ୍ରୀ ଗଚ୍ଛିତ ଯୋଗୁ ପାଣ୍ଠି ଅବରୁଦ୍ଧ ହେବା ଫଳରେ 2004-09 ମଧ୍ୟରେ କମ୍ପାନୀ ସୁଧ ବାବଦକୁ 3.07 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ସହିଥିଲା। କମ୍ପାନୀର ଠିକା ପରିଷ୍କଳନା, ପରିବେଶ ପରିଷ୍କଳନା ଏବଂ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନଥିଲା। କମ୍ପାନୀର ମାନବ ସମ୍ପଦ ପରିଷ୍କଳନା ତ୍ରୁଟିପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା ଯେହେତୁ ଅପ୍ରେଲ 2007 ର ଜାତୀୟ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଯୋଜନାରେ ଧାର୍ଯ୍ୟ ମାନ ଠାରୁ ବୈଷୟିକ ମାନବ ସମ୍ପଦ କମ୍ ଥିବା ବେଳେ ଅଣବୈଷୟିକ ମାନବ ସମ୍ପଦ ମାନ ଠାରୁ ଅଧିକ ଥିଲା।

ଉପସଂହାର ଓ ସୁପାରିଶ

କମ୍ପାନୀ ସଠିକ୍ ଯୋଜନା କରିଥିଲେ ଏହା 2,341 ଏମ୍.ଡି.ଏ.ର କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି କରିବାରେ ସକ୍ଷମ ହୋଇ ପାରିଥାନ୍ତା। ସଠିକ୍ ପ୍ରତିଶେଷକ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଏବଂ ଜଳ ପରିଷ୍କଳନା ଦ୍ୱାରା କମ୍ପାନୀ 2004-09 ମଧ୍ୟରେ 9,064 ଏମ୍.ୟୁ. ଉତ୍ପାଦନ କରିପାରିଥାନ୍ତା। ପୁନର୍ବିଲୋକନରେ ପାଞ୍ଚଟି ସୁପାରିଶ ରହିଛି ଯେଉଁଥିରେ ସ୍ଥାପିତ କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି ଏବଂ ପରିଷ୍କଳନା ଏବଂ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଖର୍ଚ୍ଚ ହ୍ରାସ କରିବା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ।

ଉପକ୍ରମଣିକା

2.1 ଓଡ଼ିଶାରେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତିର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଓ ସାଧାରଣ ଚାହିଦା 2008-09 ବର୍ଷରେ ଯଥାକ୍ରମେ 3,021 ଏମ୍.ଡି.ଏ. ଓ 1,931 ଏମ୍.ଡି.ଏ. ଥିବା ସ୍ଥଳେ ରାଜ୍ୟର ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷମତା 2,332 ଏମ୍.ଡି.ଏ. ଥିଲା। ଏହା ବ୍ୟତୀତ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ରରୁ ରାଜ୍ୟର ଭାଗ 905 ଏମ୍.ଡି.ଏ. ଥିଲା। ବିଭିନ୍ନ ଉତ୍ସରୁ 2008-09 ବର୍ଷରେ ସର୍ବମୋଟ୍ 19,398 ଏମ୍.ୟୁ. ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଲବ୍ଧ ହୋଇଥିଲା, ଯାହା ମଧ୍ୟରୁ 5,692 ଏମ୍.ୟୁ. ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଯୋଜନାରୁ ଲବ୍ଧ ହୋଇଥିଲା।

ଓଡ଼ିଶା ବିଦ୍ୟୁତ ସଂସ୍ଥାର ଅଧିନିୟମ, 1995 ଅନୁସାରେ ଓଡ଼ିଶା ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ (କଂପାନୀ) ଗଠନ (21 ଏପ୍ରିଲ 1995) କରାଗଲା ଯାହାର ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ ଉତ୍ପାଦନ ଓ ରାଜ୍ୟର ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ। କଂପାନୀର 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ସୁଦ୍ଧା ଛଅଟି ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ କେନ୍ଦ୍ର ଥିଲା ଯାହାର ସାମଗ୍ରିକ କ୍ଷମତା 1,877.50 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ ଥିଲା। ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଓଡ଼ିଶା ଓ ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ ସରକାରଙ୍କର ଯୌଥ ପରିଯୋଜନା ମାଛକୁଣ୍ଡ ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ କେନ୍ଦ୍ରରେ କମ୍ପାନୀର 34.50 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ ଭାଗ ଅଛି ।

କଂପାନୀର ପରିଚାଳନା ଦାୟାତ୍ୱ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀ (ବି. ଓ ଡି.) ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ, ଯାହାକି ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ତଥା ପରିଚାଳନା ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ (ସି.ଏମ୍.ଡି) ଓ ନଅ ଜଣ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକଙ୍କୁ ନେଇ ଗଠିତ। ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ କଂପାନୀ ସଚିବ, ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ (ଅର୍ଥ ଓ ମାନବ ସମ୍ବଳ ବିଭାଗ) ଓ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ (ଅପରେଶନ) ଏବଂ ଛଅଟି ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ କେନ୍ଦ୍ରରେ ଛଅଜଣ ସାଧାରଣ ପରିଚାଳକ (ଜି.ଏମ୍)ଙ୍କ ସହାୟତାରେ କଂପାନୀର ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହି ଭାବେ ସି.ଏମ୍.ଡି. ଦୈନିକ କାର୍ଯ୍ୟ ତୁଲାଉ ଥାଆନ୍ତି ।

ସମୀକ୍ଷାର ପରିସର

2.2 ମାର୍ଚ୍ଚ ରୁ ଜୁନ୍ 2009 ମଧ୍ୟରେ କରାଯାଇଥିବା ସମୀକ୍ଷାରେ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ରେ ସମାପ୍ତ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରେ ଛଅଟି ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ରର ପରିଚାଳନା ପାରଦର୍ଶିତା, ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକର ଯୋଜନାବଦ୍ଧ ଓ ନିୟମିତ ମରାମତି ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ, ନବୀକରଣ, ଆଧୁନିକୀକରଣ ଏବଂ ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକର କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି, ବନ୍ଧ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ, ପରିଚାଳନା ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଖର୍ଚ୍ଚ, ଭଣ୍ଡାରଣ ପରିଚାଳନା, ଠିକା ପରିଚାଳନା, ଜଳ ପରିଚାଳନା, ମାନବ ସମ୍ବଳ ପରିଚାଳନା ଏବଂ ପରିବେଶ ପରିଚାଳନା ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବିଷୟ ଗୁଡ଼ିକର ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥିଲା ।

ସମୀକ୍ଷା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

- 2.3** କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନା ସମୀକ୍ଷାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ଯେ:
- ଭବିଷ୍ୟତର ଚାହିଦା ଅନୁସାରେ କଂପାନୀର ଯୋଜନା ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଥିଲା ଓ ଯୋଜନା ରୂପାୟନରେ ପାରଦର୍ଶିତା ଥିଲା ;
  - କଂପାନୀ ମିତବ୍ୟୟିତା, ପାରଦର୍ଶିତା ଓ ଫଳପ୍ରସ୍ତୁତ ଢଙ୍ଗରେ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷମତା ଓ ଜଳ ସଂପଦର ବିନିଯୋଗ କରିଥିଲା ;
  - କଂପାନୀ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ସାମା ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ କରିଥିଲା ;
  - ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ର ଓ ଜଳ ଭଣ୍ଡାରଗୁଡ଼ିକର ନବୀକରଣ, ଆଧୁନିକୀକରଣ ଓ କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି (ଆର୍.ଏମ୍.ୟୁ.) କରିବା ପାଇଁ ସମୟୋଚିତ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଇଥିଲା ; ଏବଂ
  - କଂପାନୀର ବିଭିନ୍ନ କ୍ରିୟାକଳାପ ଦୃଷ୍ଟି ଏହାର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଓ ପରିଚାଳନା ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଥିଲା ।

* ବାଲିମେଳା (360 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.-ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଗୃହିତା ସମୟ ପାଇଁ ଚିହ୍ନିତ 150 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ. ବ୍ୟତୀତ), ବୁର୍ଲା (275.5 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.) ଏବଂ ଚିପଲିମା (72 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.) ନେଇ ଗଠିତ ହାରାକୁଡ଼ ପାଊର ସିଷ୍ଟମ୍, ରେଙ୍ଗାଳୀ (250 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.), ଅପର ଇନ୍ଦ୍ରାବତୀ (600 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.) ଏବଂ ଅପର କୋଲାର (320 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.) ।

ସମୀକ୍ଷା ମାନଦଣ୍ଡ

2.4 ସମୀକ୍ଷା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହାସଲ ପାଇଁ ଗୃହୀତ ସମୀକ୍ଷା ମାନଦଣ୍ଡ ଗୁଡ଼ିକ ହେଲା :

- କେନ୍ଦ୍ର ବା ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆକଳିତ ରାଜ୍ୟର ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ ଉତ୍ପାଦନା କ୍ଷମତା ଏବଂ ରାଜ୍ୟର ଚାହିଦା ପୂରଣ କରିବାରେ ଏହାର ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତତା ;
- ସମୀକ୍ଷା ଯାଞ୍ଚ ପରିସରଭୁକ୍ତ ସମୟରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଓ କଂପାନୀର ପଞ୍ଚବର୍ଷିୟ/ବାର୍ଷିକ ଯୋଜନା, ଲକ୍ଷ୍ୟ ଏବଂ ହାସଲ ଏବଂ ପୁଞ୍ଜି ଓ ରାଜସ୍ୱ ବ୍ୟୟ ପାଇଁ ବାର୍ଷିକ ବ୍ୟୟ ଚିଠା ;
- କଂପାନୀର ସଂଗ୍ରହଣ ନୀତି ଓ ବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ନିୟମ ;
- ଶକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକର ପୁଂଜୀନୁପୁଂଜ ପ୍ରକଳ୍ପ ବିବରଣୀ (ଡି.ପି.ଆର୍.) ଓ କାର୍ଯ୍ୟାନୁୟନ ବିବରଣୀ ;
- ବନ୍ଧ/ଜଳ ଭଣ୍ଡାର/କେନାଲ ଆଦିର ମରାମତି ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଅନୁମୋଦିତ ନୀତି ;
- କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିଦ୍ୟୁତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ (ସି.ଇ.ଏ) କ୍ଷମା ଫାର୍ଗଦର୍ଶୀକା, ଓଡ଼ିଶା ବିଦ୍ୟୁତ ନିୟାମକ ଆୟୋଗ (ଓ.ଇ.ଆର୍.ସି), କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିଦ୍ୟୁତ ନିୟାମକ ଆୟୋଗ (ସି.ଇ.ଆର୍.ସି.) ଓ ରାଜ୍ୟ ଲୋଡ୍ ଡେସପାଚ କେନ୍ଦ୍ର (ଏସ୍.ଏଲ୍.ଡି.ସି.)ର ଆଦେଶାବଳୀ ;
- ମାନବ ସମ୍ବଳ ଚାହିଦାର ବିଶ୍ଳେଷଣ; ଏବଂ
- ପରିବେଶ ସୁରକ୍ଷା ନିମିତ୍ତ ନିୟମ କାନୁନ୍ ।

ସମୀକ୍ଷା ପଦ୍ଧତି

2.5 ସମୀକ୍ଷା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହାସଲ ପାଇଁ ସମୀକ୍ଷା ମାନଦଣ୍ଡ ଭିତ୍ତିରେ ନିମ୍ନୋକ୍ତ ସମୀକ୍ଷା ପଦ୍ଧତି ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା :

- ଜଳ ସଂପଦ ଉପଲବ୍ଧତା ଏବଂ ବନ୍ଧ ଓ ଜଳ ଭଣ୍ଡାର ଗୁଡ଼ିକର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ସମ୍ବନ୍ଧିତ କଂପାନୀ, ଜଳ ସଂପଦ ଓ ଶକ୍ତି ବିଭାଗରେ ମହଜୁଦ ଦସ୍ତାବିଜ୍ ର ପରୀକ୍ଷା ;
- ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ପାଦନ, ନବୀକରଣ, ଆଧୁନିକୀକରଣ ଏବଂ କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି କରିବା ପାଇଁ କଂପାନୀର ଦୀର୍ଘ ଓ ସ୍ୱଳ୍ପ ମିଆଦି ଯୋଜନାର ପରୀକ୍ଷା ;
- ଉତ୍ପାଦନ, ସହାୟକ ବିଦ୍ୟୁତ ଖର୍ଚ୍ଚ, ଗ୍ରାହ କୁ ଶକ୍ତି ପ୍ରେରଣ ଏବଂ ଶକ୍ତି କ୍ରୟ ରାଜିନାମା, ଓ.ଇ.ଆର୍.ସି., ସି.ଇ.ଆର୍.ସି., ସିଇଏ, ଏସ୍.ଏଲ୍.ଡି.ସି, ଇତ୍ୟାଦିଙ୍କ ଆଦେଶାବଳୀ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ନଥି ଯାଞ୍ଚ ;
- ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀଙ୍କ ବୈଠକର ବିବରଣୀ ଏବଂ ଏକେଣ୍ଡା ପତ୍ର ;
- ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ର ଗୁଡ଼ିକର ମାସିକ/ଦୈନିକ କାର୍ଯ୍ୟାନୁୟନ ବିବରଣୀ, ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ବିବରଣୀ, ଯୁନିଟ୍ ଲଗ୍ ବହି, ମିଟର ପରିପତ୍ର ଇତ୍ୟାଦିର ଯାଞ୍ଚ ;
- ଜଳ କବ୍‌ଜା, ଭଣ୍ଡାରଣ ସାମଗ୍ରୀ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଜିନିଷର ସଂଗ୍ରହଣ ନଥି ଯାଞ୍ଚ ; ଏବଂ
- ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ସହିତ ଆଲୋଚନା ଓ ଯାଞ୍ଚ ପ୍ରଶ୍ନପତ୍ର ଜାରି ।

ସମୀକ୍ଷା ଫଳାଫଳ

2.6 ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ 19 ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ରେ ହୋଇଥିବା ‘ପ୍ରବେଶ ସମ୍ମିଳନୀ’ରେ ଯାଞ୍ଚର ପରିସର, ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଏବଂ ପଦ୍ଧତି ବିଷୟରେ ଅତିବ୍ ଦ୍ଵାରା ସୂଚନା ଦିଆଯାଇଥିଲା। ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ସମୀକ୍ଷା ଫଳାଫଳଗୁଡ଼ିକୁ କଂପାନୀ ଓ ସରକାରଙ୍କୁ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2009 ରେ ପ୍ରେରଣ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ 16 ଅକ୍ଟୋବର 2009 ରେ ହୋଇଥିବା ‘ପ୍ରସ୍ଥାନ ସମ୍ମିଳନୀ’ରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ତରଫରୁ ଶକ୍ତି ବିଭାଗର ଅତିରିକ୍ତ ସଚିବ ଏବଂ କଂପାନୀ ତରଫରୁ ଏହାର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ (ଅର୍ଥ) ଓ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ (ପରିଚାଳନା) ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ। ସରକାର ମଧ୍ୟ ସମୀକ୍ଷା ଫଳାଫଳର ଉତ୍ତର ଅକ୍ଟୋବର 2009 ରେ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ। ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ମତାମତକୁ ବିବେଚନା କରି ସମୀକ୍ଷା ବିବରଣୀ ରୂପାନ୍ତ କରାଗଲା। ସମୀକ୍ଷା ଫଳାଫଳ ନିମ୍ନରେ ଆଲୋଚନା କରାଗଲା।

ଦୀର୍ଘମିଆଦୀ ଯୋଜନା

2.7 ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ତାପଜ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଠାରୁ ଶସ୍ତା ଅଟେ। ଏହା ଅଣପ୍ରଦୃଷ୍ଟଶକ୍ତି ହେତୁ ପରିବେଶ ଅନୁକୂଳ। ତେଣୁ ରାଜ୍ୟରେ ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ପ୍ରକଳ୍ପ ସ୍ଥାପନା ନିତ୍ୟାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ। କଂପାନୀର ସ୍ଥାପିତ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷମତା 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ସୁଦ୍ଧା 1,877.50 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ. ଥିଲା। ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଜାତୀୟ ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (ଏନ୍.ଏଚ୍.ପି.ସି.) ଏବଂ କମ୍ପାନୀକୁ ଅଂଶଦାର କରି ଏକ ଯୌଥ ଉଦ୍ୟୋଗ ମାଧ୍ୟମରେ ନଅଂଟି ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ପ୍ରକଳ୍ପ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି ରାଜ୍ୟରେ 1500 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ. ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନ କରିବାର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ଚିହ୍ନଟ (ଅଗଷ୍ଟ 2007) କରିଥିଲେ। ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ପଦକ୍ଷେପକୁ ଅପେକ୍ଷା (ଅଗଷ୍ଟ 2009) କରାଯାଇଛି।

ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକର 171 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ. କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି ଓ ଓଡ଼ିଶା ଖଣି ନିଗମ ସହିତ ଯୌଥ ଉଦ୍ୟୋଗରେ 2000 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ. କ୍ଷମତା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ତାପଜ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ପ୍ଲାନକୁ ମିଶାଇ ଏକାଦଶ ପଞ୍ଚବାର୍ଷିକ ଯୋଜନାରେ କଂପାନୀ ଚାରିଟି ପ୍ରକଳ୍ପରେ 2,171 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.ର କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଯୋଜନା କରିଥିଲା। ଏହା ମଧ୍ୟରୁ କେବଳ ବାଲିମେଳା ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ପ୍ରକଳ୍ପର କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି (150 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.) ଜାନୁୟାରୀ 2009 ମଧ୍ୟରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିଲା। ଅତଏବ, ଏକାଦଶ ପଞ୍ଚବାର୍ଷିକ ଯୋଜନା ମଧ୍ୟରେ ବାକି 2,021 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ. କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧିର ସମ୍ଭାବନା କ୍ଷୀଣ ଅଟେ। ଯାହାହେଉ, ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ସୁଦ୍ଧା କଂପାନୀ ଓ.ଟି.ପି.ସି.ଏଲ୍. ରେ 1.26 କୋଟି ଟଙ୍କା ଏବଂ ଓ.ଟି.ପି.ସି.ଏଲ୍.କୁ ତାପଜ ବିଦ୍ୟୁତ୍ କାରାଖାନା ଚାଲିବା ପାଇଁ କୋଇଲା ଯୋଗାଇବାକୁ ଥିଲା ଅନ୍ୟ ଏକ କଂପାନୀ ଯଥା, ବୈତରଣୀ ପକ୍ଷିମ କୋଇଲା କଂପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍ରେ 10.01 କୋଟି ଟଙ୍କା ବିନିଯୋଗ କରିଥିଲା।

ଉପରୋକ୍ତ ବିଷୟକୁ ମିଶାଇ, ଓଡ଼ିଶା ସରକାର 320 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ. କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ସିନ୍ଦୋଳ-I, ଦେଓଗାଁ (100 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.), ସିନ୍ଦୋଳ-II, କପାସିରା (100 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.) ଓ ସିନ୍ଦୋଳ - III, ଗୋଧନେଶ୍ଵର (120 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.) ଠାରେ ଯଥାକ୍ରମେ 674.85 କୋଟି ଟଙ୍କା, 818.28 କୋଟି ଟଙ୍କା ଓ 938.57 କୋଟି ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟରେ ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ପ୍ରକଳ୍ପ (ନଦୀ-ସ୍ରୋତ ପ୍ରକଳ୍ପ) ସ୍ଥାପନା ପାଇଁ ଯୋଜନା (1994) କରିଥିଲେ। କିନ୍ତୁ କଂପାନୀ କେବଳ ସିନ୍ଦୋଳ- I ପ୍ରକଳ୍ପର ଆଂଶିକ ଚିଠା ପୁଂଖାନୁପୁଂଖ ପ୍ରକଳ୍ପ ବିବରଣୀ (ଡି.ପି.ଆର୍) ଏପ୍ରିଲ

* ବୈତରଣୀ, ବାରମୁଳା, ଖଡଗା (ତେଲ୍ ନଦୀର ଶାଖା ନଦୀ), ନିମ୍ନ ବଂଶଧାରା, ମହାନଦୀ-ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ସଂଯୋଗ ସୁଳ, ମଧ୍ୟ କୋଇଲ, ସାଲ୍‌କା, ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗତେଲ୍ ପ୍ରକଳ୍ପ ଏବଂ ଉତ୍ତରାଞ୍ଚଳ (ତେଲ୍ ନଦୀର ଶାଖା ନଦୀ)।

2009 ରେ ତିଆରି କରିଥିଲା ଏବଂ ଅନ୍ୟ ପ୍ରକଳ୍ପ ଦ୍ୱୟର ଡି.ପି.ଆର୍. ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ପାଇଁ ଏଜେନ୍ସି ଚୟନ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଆମନ୍ତ୍ରଣ କରିବାକୁ ଡି.ଓ.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.ଆର୍.କୁ ଅନୁରୋଧ କରିବାକୁ ସ୍ଥିର (ମଇ 2009) କରିଥିଲା । ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2009) ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇ ନାହିଁ ।

ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ ପ୍ରକଳ୍ପର ସମ୍ଭାବ୍ୟ କ୍ଷମତା ଓ ରାଜ୍ୟରେ ଶକ୍ତିର ଚାହିଦା ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ, କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ କଂପାନୀ ସକ୍ରିୟ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇ ନଥିଲା ।

ଉପରୋକ୍ତ ତଥ୍ୟରୁ ଏହା ବୁଝାଯାଇପାରେ ଯେ ରାଜ୍ୟରେ ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ ପ୍ରକଳ୍ପର ସମ୍ଭାବ୍ୟ କ୍ଷମତା ଓ ବିଦ୍ୟୁତ ଶକ୍ତିର ଚାହିଦା ଥିବା ପରିପ୍ରେକ୍ଷିରେ ନୂଆ ପ୍ରକଳ୍ପ ସ୍ଥାପନା ଦ୍ୱାରା କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ କଂପାନୀ ସକ୍ରିୟ ପଦକ୍ଷେପ ନେବାର ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ସୁଯୋଗ ଥିଲା ।

ପ୍ରସ୍ଥାନ ସମ୍ମିଳନୀରେ ସରକାର ଗ୍ରହଣ କଲେ ଯେ ଆର୍ଥିକ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅସୁବିଧା ଯୋଗୁଁ କ୍ଷମତାବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଦୀର୍ଘମିଆଦୀ ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରେ ବିଳମ୍ବ ହେଲା ।

ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି

2.8 ବାଲିମେଳା ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ ପ୍ରକଳ୍ପ (ବି.ଏଚ୍.ଇ.ପି.) (150 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.) ର ଯୁନିଟ୍ - 7 ଓ 8 ର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସଂପାଦନା 206.07 କୋଟି ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରାଗଲା ଯଦିଓ ସି.ଇ.ଏ. ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦିତ (ଜାନୁୟାରୀ 1992) ଆକଳିତ ଖର୍ଚ୍ଚର ପରିମାଣ 90.76 କୋଟି ଟଙ୍କା ଥିଲା । ଏହି ଯୁନିଟ୍ ଗୁଡ଼ିକ ଯଥାକ୍ରମେ 23 ଡିସେମ୍ବର 2008 ଓ 23 ଜାନୁୟାରୀ 2009 ରେ କାର୍ଯ୍ୟାରମ୍ଭ କଲା । ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ 2001-02 ସୁଦ୍ଧା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବା ପାଇଁ ଲକ୍ଷ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା । କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନାରେ ସାତ ବର୍ଷ ବିଳମ୍ବ ପାଇଁ 115.31 କୋଟି ଟଙ୍କାର ବ୍ୟୟ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଥିଲା । ବାଲିମେଳା ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ ପ୍ରକଳ୍ପର 510 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ କ୍ଷମତା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସମସ୍ତ ଆଠଟି ଯୁନିଟ୍ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଜଳ ଧାରଣ କରିବାର କ୍ଷମତା ସୁରୁକ୍ତିକୋଷ୍ଠା ଜଳାଶୟନ ନ ଥିଲା । ତେଣୁ ସୁରୁକ୍ତିକୋଷ୍ଠା ଆନିକଟର କ୍ଷମତାକୁ 216 ହେକ୍ଟୋ ଏକର ମିଟର (ଏଚ୍.ଏ.ଏମ୍.) ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୃଦ୍ଧି କରିବାର ଥିଲା, ଯାହା ପାଇଁ 9.07 କୋଟି ଟଙ୍କା ଆକଳନ (ଜାନୁୟାରୀ 2001) କରାଯାଇ ପରାମର୍ଶାତ୍ମକ ଭାବେ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ହେବାର ଥିଲା ଏବଂ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ ଯୁନିଟ୍ ଗୁଡ଼ିକରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ପୂର୍ବରୁ କିମ୍ବା ତତ୍ପରେ ହେବାର ଥିଲା । ଏହି ଖର୍ଚ୍ଚ ଆକଳନକୁ 20 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ବୃଦ୍ଧି କରାଗଲା (2007-08) । ଯେହେତୁ କଂପାନୀ ସୁରୁକ୍ତିକୋଷ୍ଠା ଆନିକଟର କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି ନକରିବା ପାଇଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଲା, ତେଣୁ 206.07 କୋଟି ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟ ସତ୍ତ୍ୱେ କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି ହେଲା ନାହିଁ ।

ମୋଟ 206.70 କୋଟି ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ ହେବା ସତ୍ତ୍ୱେ, କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି ହେଲା ନାହିଁ ।

ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଦର୍ଶାଇଲେ (ଅକ୍ଟୋବର 2009) ଯେ ଯେହେତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ କ୍ଷମତା 510 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.ର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ ତିନିଘଣ୍ଟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜଳ ଧାରଣ କରିପାରିବ, ତେଣୁ ଅଧିକ ବ୍ୟୟକରି ଆନିକଟ କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି କରିବାର କୌଣସି ଆବଶ୍ୟକତା ନଥିଲା ।

ଉତ୍ତର ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ନୁହେଁ କାରଣ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଚାହିଦା ସମୟ ଛଅ ଘଣ୍ଟା ହୋଇଥିବା ସୁଲେ, ପ୍ରକଳ୍ପ ବିବରଣୀ ଅନୁଯାୟୀ ସୁରୁକ୍ତିକୋଷ୍ଠା ଜଳାଶୟ 510 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ କ୍ଷମତାରେ ଏକ ଘଣ୍ଟା 50 ମିନିଟ୍ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିଷ୍କାସିତ ଜଳକୁ ଧାରଣ କରିପାରିବ । ଅତଏବ, କଂପାନୀ ବିଦ୍ୟୁତ ପ୍ରକଳ୍ପର ସମସ୍ତ କ୍ଷମତାକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିନିଯୋଗ କରିପାରିବ ନାହିଁ ଏବଂ ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଥିବା 206.07 କୋଟି ଟଙ୍କା ଆଂଶିକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହେଲା ।

ପୋଟେରୁ କ୍ଷୁଦ୍ର ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ ପ୍ରକଳ୍ପରେ ଅପବ୍ୟୟ

2.9 ମାଲକାନାଗିରି ଜିଲ୍ଲାରେ ଅବସ୍ଥିତ ଦୁଇଟି କେନାଲ ଉପରେ ପର୍ଯ୍ୟବେସିତ ଦୁଇଟି ବିଦ୍ୟୁତ୍ କେନ୍ଦ୍ରକୁ ନେଇ ଗଠିତ ପୋଟେରୁ କ୍ଷୁଦ୍ର ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ ପ୍ରକଳ୍ପ (ପି.ଏସ୍.ଏଚ୍.ଇ.ପି.) । ଏହି ଦୁଇଟିର କାର୍ଯ୍ୟ ସମାପନ ପୂର୍ବରୁ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବିଦ୍ୟୁତ ପରିଷଦର ବିଲୟ ଯୋଗୁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କଂପାନୀକୁ

ଜଳର ଉପଲବ୍ଧତାକୁ ଆକଳନ
ନ କରି, ପ୍ରକୃତ କାର୍ଯ୍ୟ କରି
ରଖିବା ଯୋଗୁ 37 କୋଟି
ଟଙ୍କା ଅପବ୍ୟୟ ହେଲା ।

14.30 କୋଟି ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟରେ ଏପ୍ରିଲ 1996 ରେ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଗଲା । ଏକାଦଶ ପଞ୍ଚବାର୍ଷିକ ଯୋଜନା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷମତା (6 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.) ବୃଦ୍ଧିର ଏକ ଅଂଶ ଭାବରେ, କଂପାନୀ ସୁରଲିକୋଣ୍ଡା ଜଳାଶୟରେ ଜଳ ଉପଲବ୍ଧତାକୁ ବିଚାରକୁ ନ ନେଇ ଉଚ୍ଚ ପ୍ରକୃତରେ ଏପ୍ରିଲ 1996 ରୁ ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ମଧ୍ୟରେ 22.70 କୋଟି ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟ କଲା । ଜଳର ସମ୍ପତ୍ତି, ଅତ୍ୟଧିକ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନ ଖର୍ଚ୍ଚ, ନିକ୍ଷେପ ଉପହବ, ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଚାର ବିଚାର ପାଇଁ ମାର୍ଗର ସମସ୍ୟା ଯୋଗୁଁ ଶକ୍ତି ନିର୍ଗମନରେ ଅସୁବିଧା, ଇତ୍ୟାଦି ଯୋଗୁଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀ ଏହାକୁ ବିକ୍ରି କରିବା ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କଠାରୁ ଅନୁମତି ଆଣିବା ପାଇଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଲେ (ମାର୍ଚ୍ଚ 2007) । ଇତ୍ୟାଦିରେ, ପରଫେକ୍ଟ ଏନର୍ଜି, ଜବଲପୁର (ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ) ପ୍ରକୃତକୁ କିଣିବାପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଲେ (ମଇ 2009) ଯେ (କ) ପ୍ରକୃତକୁ 1.20 କୋଟି ଟଙ୍କାରେ କ୍ରୟ, ବା (ଖ) ବର୍ଷିକ 12 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରେ 10 ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପୈଠ କରି କିଣିବାର ଖରିଦ, ବା (ଗ) ମାସିକ 0.20 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପୈଠ କରି ପଚାରିବ । ଏହି ପ୍ରସ୍ତାବ କଂପାନୀର ବିଚାରଧୀନ ଥିବା ବେଳେ, ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀ ସରକାରଙ୍କଠାରୁ ପ୍ରକୃତ ବିକ୍ରି ଅନୁମତି ପତ୍ର ଆଣିବା ପାଇଁ ପୁନଶ୍ଚ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଲେ (ଜୁଲାଇ 2009) ।

ସମାକ୍ଷାରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ, ସୁରଲିକୋଣ୍ଡା ଆନିକଟରେ ଜଳର ଉପଲବ୍ଧତା ଓ ପ୍ରକୃତର ସାଧ୍ୟତାକୁ ନଜରଅନ୍ଧାକ ନକରିବା ଯୋଗୁଁ 37 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅପବ୍ୟୟ ହେଲା । ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ପ୍ରସ୍ତାନ ସମ୍ମିଳନୀରେ ସମାକ୍ଷା ମତବ୍ୟକୁ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ।

ଡିଜାଇନ୍ ଏନର୍ଜି

2.10 ଭାରତ ସରକାରଙ୍କର ଜୁନ୍ 1992 ର ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଅନୁସାରେ ଏକ 90 ପ୍ରତିଶତ ନିର୍ଭରଶୀଳ[#] ବର୍ଷରେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ କେନ୍ଦ୍ରର ସ୍ଥାପିତ କ୍ଷମତାର ଶତକଡା 95 ଉପଯୋଗ କରି ଉତ୍ପାଦିତ ହୋଇ ପାରୁଥିବା ଶକ୍ତିର ପରିମାଣକୁ ଡିଜାଇନ୍ ଏନର୍ଜି (ଡି.ଇ) କୁହାଯାଏ । ବିଦ୍ୟୁତ୍ ମହାସୁଲ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା ପାଇଁ ସି.ଇ.ଏ.ର ବୈଷୟିକ ଓ ଆର୍ଥିକ ବିକାଶ ପତ୍ର (ଟି.ଇ.ସି.)ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ଡି.ଇ.କୁ ବିଚାରକୁ ନିଆଯାଏ । କଂପାନୀର ସମସ୍ତ ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ରର ଏକତ୍ରୀକୃତ ଡି.ଇ. 5676 ଏମ୍.ୟୁ.^୩ରେ ସ୍ଥିର କରାଯାଇଥିଲା ।

ଜଳର ସମ୍ପତ୍ତି, ଜଳସେଚନ ଓ କାରଖାନାରେ ଜଳର ବିନିଯୋଗ, ଇତ୍ୟାଦି ଯୋଗୁ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ପରିସ୍ଥିତି ଦୃଷ୍ଟେ ଡି.ଇ.ର ପୁନଃଆକଳନ ପାଇଁ ଓ.ଇ.ଆର୍.ସି. ମତ ଦେଲେ (ଜୁନ 2005) । ତଦନୁଶାରେ, ଡି.ଇ.ର ପୁନଃଆକଳନ କରିବା ପାଇଁ କଂପାନୀ ସ୍ଵାତିଆଲ୍ ପ୍ଲାନିଂ ଆଣ୍ଡ ଆନାଲିସିସ ରିସର୍ଚ୍ଚ ସେକ୍ଟର ପ୍ରାଇଭେଟ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (ସ୍ଵାର୍ଜ) କୁ ନିଯୁକ୍ତି ଦେଲେ (ଅକ୍ଟୋବର 2006) । ସ୍ଵାର୍ଜ ଚଳନ୍ତି ଡି.ଇ. 5,676 ଏମ୍.ୟୁ.କୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରି 4,903.63 ଏମ୍.ୟୁ.^୪ରେ ଧାର୍ଯ୍ୟ କଲେ । ଯେହେତୁ ଖାଉଟି ଶୁଳ୍କ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଉପରେ ଡି.ଇ.ର ଏକ ଗୁରୁତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରଭାବ ଅଛି, ସମସ୍ତ ତଥ୍ୟକୁ ଯାଞ୍ଚ କରିବାପରେ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ଡି.ଇ.କୁ ବିଚାରକୁ ନିଆଯିବ ବୋଲି ଓ.ଇ.ଆର୍.ସି ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଲେ (ମାର୍ଚ୍ଚ 2009) ।

[#] ଯେଉଁ ବର୍ଷରେ ପରିକଳନାରେ ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଅବଧୂର 90 ପ୍ରତିଶତ ସହ ସମାନ ବା ତାହାଠାରୁ ଅଧିକ ବାର୍ଷିକ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଥାଏ ।
^୩ ଏଚ୍.ପି.ଏସ୍.-1,174 ଏମ୍.ୟୁ.; ଆର୍.ଏଚ୍.ଇ.ପି.-525 ଏମ୍.ୟୁ.; ୟୁ.କେ.ଏଚ୍.ଇ.ପି.-832 ଏମ୍.ୟୁ. ଏବଂ ବି.ଏଚ୍.ଇ.ପି.-1,183 ଏମ୍.ୟୁ. ଏବଂ ୟୁ.ଆଇ.ଏଚ୍.ଇ.ପି.-1962 ଏମ୍.ୟୁ. ।
^୪ ଏଚ୍.ପି.ଏସ୍.-957.43 ଏମ୍.ୟୁ.; ଆର୍.ଏଚ୍.ଇ.ପି.-669.96 ଏମ୍.ୟୁ.; ୟୁ.କେ.ଏଚ୍.ଇ.ପି.-643.86 ଏମ୍.ୟୁ.; ବି.ଏଚ୍.ଇ.ପି.-928.56 ଏମ୍.ୟୁ. ଏବଂ ୟୁ.ଆଇ.ଏଚ୍.ଇ.ପି.-1703.82 ଏମ୍.ୟୁ. ।

ସମାକ୍ଷା ଯାଞ୍ଚରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ବିଷୟ ଜଣାପଡ଼ିଲା:

- ପାଞ୍ଚଟି ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ର ଡି.ଇ. ପୁନଃ ଆକଳନ କରିବା ପାଇଁ ଗୃହୀତ ଜଳ ବିଜ୍ଞାନ ତଥ୍ୟରେ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ନ ଥିଲା ଏବଂ ଫଳ 24 ରୁ 40 ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପରିବ୍ୟାପ୍ତ ଥିଲା ।
- ଯେଉଁ ବର୍ଷ ଗୁଡ଼ିକରେ ବହୁତ କମ୍ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଥିଲା, ଉକ୍ତ ବର୍ଷ ଗୁଡ଼ିକର ଜଳ ବିଜ୍ଞାନ ତଥ୍ୟ ମଧ୍ୟ ସ୍ୱୀକାର କରାଯାଇ ନ ଥିଲା । ଯାହା ଫଳରେ ପୁନଃଆକଳିତ ଡି.ଇ. ହ୍ରାସ ପାଇ 4,903.63 ଏମ୍.ୟୁ ରେ ସ୍ଥିରୀକୃତ ହେଲା, ଯଦିଓ ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ସୁଦ୍ଧା ଶେଷ ହୋଇଥିବା ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରେ କଂପାନୀର ହାରାହାରି ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ପାଦନ 6,491 ଏମ୍.ୟୁ ଥିଲା ।
- ହେଡ୍ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପାଇଁ ଅବଲମ୍ବିତ ସୂତ୍ର ସମସ୍ତ ଯୁନିଟ୍ ପାଇଁ ଅନୁରୂପ ନଥିଲା । ପୁନଶ୍ଚ, ଋଷିଟି ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ କେନ୍ଦ୍ରରେ (ହାରାକୃତ ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ କେନ୍ଦ୍ର ବ୍ୟତୀତ) ଉତ୍ପାଦନ ହିସାବ କରିବା ପାଇଁ ବି-ଯର୍ଯ୍ୟ ହେଡ୍ ମାନକ ହେଡ୍‌ର ନିମ୍ନରେ ଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ଉତ୍ପାଦନ ସମ୍ଭବ ନଥିଲା ।

ସ୍ୱୀକୃତ ଦ୍ୱାରା ଆକଳିତ ଡି.ଇ.ର ପୁନର୍ବିଚାର ଦରକାର ଯେହେତୁ ଏହାର ଖାଉଟି ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶୁଳ୍କ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରଭାବ ଅଛି ।

ଅତଏବ ସ୍ୱୀକୃତ ଦ୍ୱାରା ଆକଳିତ ଡି.ଇ.ର ତୁରନ୍ତ ପୁନଃବିଚାର ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ଯେହେତୁ ଏହା ଖାଉଟି ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶୁଳ୍କ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିବାରେ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ।

ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ପ୍ରସ୍ତାନ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଦର୍ଶାଇଲେ ଯେ ସ୍ୱୀକୃତ ପ୍ରଦତ୍ତ ତଥ୍ୟକୁ ଓ.ଇ.ଆର୍.ସି. ପୁନଃଯାଞ୍ଚ କରୁଥିଲା । ଏହା ମଧ୍ୟ ଦର୍ଶାଇଲେ ଯେ, ଅତିରିକ୍ତ ଦର୍ଶାଇଥିବା ତଥ୍ୟକୁ ପୁନଃଯାଞ୍ଚ କରାଯିବ ।

ପରିଚାଳନାଗତ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ

ଧାର୍ଯ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଓ ହାସଲ

2.11 କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଅଧିନିୟମ, 2003 ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁସାରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିଦ୍ୟୁତ୍ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ (ସି.ଇ.ଏ.) କଂପାନୀର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ କେନ୍ଦ୍ରର ଯୁନିଟ୍ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଉତ୍ପାଦନ ଲକ୍ଷ୍ୟଧାର୍ଯ୍ୟର ପରିମାଣ ଆବଶ୍ୟକ କରିଥାଏ । ଜଳ ଓ ଯନ୍ତ୍ରପାତିର ଉପଲବ୍ଧତାକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ କଂପାନୀ ଯୁନିଟ୍ ଅନୁଯାୟୀ ବାର୍ଷିକ ଲକ୍ଷ୍ୟଧାର୍ଯ୍ୟର ପରିମାଣ ସି.ଇ.ଏ. କୁ ପ୍ରଦାନ କରେ ଯାହାକୁ ଭିତ୍ତି କରି ସି.ଇ.ଏ. ଯୁନିଟ୍ ଅନୁଯାୟୀ ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ପାଦନ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରେ । କଂପାନୀ ମଧ୍ୟ ଜଳ ଓ ଯନ୍ତ୍ରପାତିର ଉପଲବ୍ଧତା ତଥା ଏସ୍.ଏଲ୍.ଡି.ସି. ସହିତ ପରାମର୍ଶ ପୂର୍ବକ ଗ୍ରୀଡ୍‌ର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କାଳୀନ ଯଥା 4 ରୁ 30 ଦିନର ଆନୁମାନିକ ଚାହିଦା ବିଚାରକୁ ନେଇ ଯୁନିଟ୍ ଅନୁଯାୟୀ ମାସିକ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରେ । ଡିଜାଇନ୍ ଏବଂ 99 ପ୍ରତିଶତ ବିକ୍ରିଯୋଗ୍ୟ ଡିଜାଇନ୍ ଏବଂ ଭାବେ ବିଚାରକୁ ନେଇ ଓ.ଇ.ଆର୍.ସି. କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ପାଦିତ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶୁଳ୍କଧାର୍ଯ୍ୟ କରିଥାଏ । ସି.ଇ.ଏ. ଓ କଂପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଧାର୍ଯ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ସହିତ ପ୍ରକୃତ ଉତ୍ପାଦନର 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ରେ ଶେଷ ହୋଇଥିବା ଶେଷ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷର ଏକ ତୁଳନାତ୍ମକ ଚିତ୍ର ନିମ୍ନସ୍ଥ ସାରଣୀରେ ଦର୍ଶାଗଲା ।

ବିଶଦ ବିବରଣ	2004-05	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09	Total
	(ନିୟୁତ ଯୁନିଟ୍‌ରେ)					
ଡି.ଇ.	5,676	5,676	5,676	5,676	5,676	28,380
ଓ.ଇ.ଆର୍.ସି ଦ୍ୱାରା ଧାର୍ଯ୍ୟ ବିକ୍ରିଯୋଗ୍ୟ ଡିଜାଇନ୍ ଏବଂ ^୧	5,619	5,619	5,619	5,619	5,619	28,095

^୧ ଡିଜାଇନ୍ ଏବଂ 99 ଅଧିକ ସହାୟକ ବ୍ୟବହାର ଓ ରୂପାନ୍ତରଣ କ୍ଷତି ବାବଦକୁ ଏକ ପ୍ରତିଶତ ବାଦ୍ ଦେଲାପରେ ।

ବିଶଦ ବିବରଣ	2004-05	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09	Total
	(ନିୟୁତ ଯୁନିଟ୍‌ରେ)					
କ. ଧାର୍ଯ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ						
<i>ଧାର୍ଯ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଯଥା:</i>						
ସି.ଇ.ଏ.	5,307	5,349	5,495	5,664	6,060	27,875
ନିଜସଂ	7,317	5,223	7,754	7,895	5,136	33,325
ଡି.ଇ. ଭୂମିକାରେ ସି.ଇ.ଏ. ଦ୍ୱାରା ଧାର୍ଯ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟର ପ୍ରତିଶତ	93.50	94.24	96.81	99.79	106.77	98.22
<i>ନିଜସଂ ଧାର୍ଯ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟର ପ୍ରତିଶତ:</i>						
ଡି.ଇ.	128.91	92.02	136.61	139.09	90.49	117.42
ସି.ଇ.ଏ.	137.87	97.64	141.11	139.39	84.75	119.55
ଖ. ପ୍ରାପ୍ତି						
ମୋଟ୍ ଉତ୍ପାଦନ	6,868	5,030	7,198	7,850	5,802	32,748
<i>ପ୍ରାପ୍ତିର ପ୍ରତିଶତ:</i>						
ଡି.ଇ.	121.00	88.62	126.81	138.30	102.22	115.39
ସି.ଇ.ଏ.	129.41	94.04	130.99	138.59	95.74	117.48
ନିଜସଂ	93.86	96.30	92.83	99.43	112.97	98.27

ସମାକ୍ଷାରେ ଏହା ଦେଖାଗଲା ଯେ :

- କଂପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଧାର୍ଯ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟର ହାସଲ ସାଧାରଣତଃ ସନ୍ତୋଷଜନକ ଥିଲା ।
- ସି.ଇ.ଏ. ଦ୍ୱାରା 2004-05 ରୁ 2007-08 ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଧାର୍ଯ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଡି.ଇ. ଠାରୁ କମ୍‌ଥିଲା ଯାହା 93.50 ଓ 99.79 ପ୍ରତିଶତ ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା ।
- କଂପାନୀର ନିଜସଂ ଧାର୍ଯ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ 2005-06 ଓ 2008-09 ବର୍ଷରେ ଡି.ଇ.ର ଯଥାକ୍ରମେ 92.02 ଓ 90.49 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା ।
- ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ରର ବିକ୍ରିଯୋଗ୍ୟ ଡି.ଇ.କୁ ବିଚାରକରି ଓ.ଇ.ଆର.ସି. ଦ୍ୱାରା କଂପାନୀର ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶୁଳ୍କ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଏ । ଚାରିଟି ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ରରେ ଶୁଳ୍କର ହିସାବ ପାଇଁ ଓ.ଇ.ଆର.ସି. ଦ୍ୱାରା ଧାର୍ଯ୍ୟ ବିକ୍ରିଯୋଗ୍ୟ ଡି.ଇ. ଠାରୁ ପ୍ରକୃତ ଉତ୍ପାଦନ କମ୍ ଥିଲା । ଯାହା ଫଳରେ କଂପାନୀର 71.63[#] କୋଟି ଟଙ୍କା ରାଜସ୍ୱ ହାନି ହେଲା ।
- ସ୍ଥାପିତ କ୍ଷମତା 72 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ. (631 ଏମ୍.ୟୁ.) ଥିବା ସୁଲେ ବିଗତ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରେ ଚିପିଲିମା ଶକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ରର ଧାର୍ଯ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ 88 ଏମ୍.ୟୁ. ରୁ 219 ଏମ୍.ୟୁ. ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା ବେଳେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ 29 ଏମ୍.ୟୁ. (ମଇ 2004)ରୁ 194 ଏମ୍.ୟୁ. (ଫେବୃୟାରୀ 2009) ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା । କମ୍ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଧାର୍ଯ୍ୟର କାରଣ ନଥିବୁଁ ହୋଇନଥିଲା ଏବଂ ଉତ୍ପାଦନ ବୃଦ୍ଧିପାଇଁ ପ୍ରତିକାରାତ୍ମକ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଇନଥିଲା ।

ବିକ୍ରି ଯୋଗ୍ୟ ଡି.ଇ. ଠାରୁ ପ୍ରକୃତ ଉତ୍ପାଦନ କମ ହେବା ଯୋଗୁ 71.63 କୋଟି ଟଙ୍କାର ରାଜସ୍ୱ ହାନି ହେଲା ।

^୧ ଏଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ବଳାଳୀନ ଧାର୍ଯ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟର ସମଷ୍ଟ ଅଟେ ।

[#] ଏର୍.ପି.ଏସ୍.: 2004-05 ରୁ 2008-09 ମଧ୍ୟରେ 53.51 କୋଟି ଟଙ୍କା, ବି.ଏର୍.ଇ.ପି.: 2005-06 ମଧ୍ୟରେ 2.87 କୋଟି ଟଙ୍କା, ଯୁ.କେ.ଏର୍.ଇ.ପି.: 2005-06 ମଧ୍ୟରେ 2.91 କୋଟି ଟଙ୍କା ଏବଂ ଯୁ.ଆଇ.ଏର୍.ଇ.ପି.: 2005-06 ମଧ୍ୟରେ 12.34 କୋଟି ଟଙ୍କା ।

କ୍ଷମତା ଉପଯୋଗ

2.12 ଅପର ଇନ୍ଦ୍ରାବତୀ ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ପ୍ରକଳ୍ପ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ଓ.ଇ.ଆର.ସି. 2005-06 ରେ ଦ୍ଵିତୀୟ ଶୁଳ୍କ ଲାଗୁ କଲା ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଏହା 2007-08 ରୁ ଲାଗୁ କଲା । ଦ୍ଵିତୀୟ ଶୁଳ୍କର ବ୍ୟବସ୍ଥା ମୁତାବକ ଯେତେବେଳେ କଂପାନୀର କ୍ଷମତା ସୂଚକାଙ୍କ (ମେସିନ ଉପଲବ୍ଧ) ଶକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ରର କ୍ଷମତାର ଶତକଡ଼ା 85 ବା ତଦୁର୍ଦ୍ଧ୍ଵ ହେବ ତେବେ କଂପାନୀ ଗ୍ରିଡ୍‌କୋ ଲିମିଟେଡ୍ ଠାରୁ ପ୍ରେସ୍ତାହନ (କାପାସିଟ୍ ଚାର୍ଜ) ପାଇବା ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ହେବ ଏବଂ ଏହି ପ୍ରେସ୍ତାହନ ସର୍ବାଧିକ 100 ପ୍ରତିଶତ କ୍ଷମତା ସୂଚକାଙ୍କ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇପାରିବ । କଂପାନୀର ମେସିନ ଉପଲବ୍ଧି 2008-09 ରେ ସମାପ୍ତ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରେ 62.75 ରୁ 93.90 ପ୍ରତିଶତ ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା ।

ସମାକ୍ଷାରେ ନିମ୍ନୋକ୍ତ ବିଷୟ ଦେଖାଗଲା ଯେ :

- ଏଚ୍.ପି.ଏସ୍., ରେଙ୍ଗାଳୀ ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ପ୍ରକଳ୍ପ, ଅପରକୋଲାବ ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ପ୍ରକଳ୍ପ ଓ ୟୁ.ଆଇ.ଏଚ୍.ଇ.ପି.ରେ ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ରେ ସମାପ୍ତ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରେ ମେସିନ ଉପଲବ୍ଧତା ମାନାଦର୍ଶ ଠାରୁ ଯଥାକ୍ରମେ ପାଞ୍ଚ, ତିନି, ଦୁଇ ଓ ଏକ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କମ୍ ଥିଲା ।
- ସମାକ୍ଷାରେ ବିଶ୍ଳେଷଣ ଅନୁଯାୟୀ ଏଚ୍.ପି.ଏସ୍.ରେ ଜଳ ସମସ୍ୟା ସହିତ ୟୁନିଟ୍‌ଗୁଡ଼ିକୁ ନବୀକରଣ, ଆଧୁନିକୀକରଣ ଏବଂ ଅପ୍ରେଟିଂ (ଆର୍.ଏମ୍.ୟୁ.) ରେ 57 ମାସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରଖିବା ଏବଂ ଅସାଧାରଣ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ପ୍ଲାଣ୍ଟ ବନ୍ଦ ଯୋଗୁ ମେସିନ ଉପଲବ୍ଧିରେ କମ୍ପତ୍ତି ହୋଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ମେସିନ ଉପଲବ୍ଧି ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ କଂପାନୀ ଯଥେଷ୍ଟ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇନାହିଁ ।
- ମାନାଦର୍ଶଠାରୁ ମେସିନ ଉପଲବ୍ଧତାର କମ୍ପତ୍ତି ଯୋଗୁ କଂପାନୀ 2005-06 ରୁ 2008-09 ମଧ୍ୟରେ କାପାସିଟ୍ ଚାର୍ଜ ବାବଦକୁ 15.52 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅସୁଲ କରିପାରିଲା ନାହିଁ ।
- କଂପାନୀର ମେସିନ ଉପଲବ୍ଧତା 2006-07 ରୁ 2008-09 ବର୍ଷପାଇଁ ଶତକଡ଼ା 85 ପ୍ରତିଶତରୁ ଅଧିକ ଥିବା ଯୋଗୁ ପ୍ରେସ୍ତାହନ ପ୍ରାପ୍ୟ ବାବଦକୁ ଗ୍ରିଡ୍‌କୋ ଲିମିଟେଡ୍ ଠାରୁ ଯଦିଓ 16.98 କୋଟି ଟଙ୍କା ପାଇବା ପାଇଁ ହଜ୍‌ଦାର ଥିଲା ତଥାପି କୌଣସି ପ୍ରାପ୍ୟ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ (ଜୁଲାଇ 2009) ଅସୁଲ କରି ନଥିଲା ।

କଂପାନୀ କାପାସିଟ୍ ଚାର୍ଜ ବାବଦକୁ 15.52 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅସୁଲ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇ ସହିତ 2005-09 ମଧ୍ୟରେ 16.98 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅସୁଲ କରି ନଥିଲା ।

ସରକାର ଦର୍ଶାଇଲେ (ଅକ୍ଟୋବର 2009) ଯେ ସମସ୍ତ ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକର ସମର୍ପଣତା ଉତ୍ପାଦନ ଡି.ଇ. ସ୍ତରର ଥିଲା ଯାହାଫଳରେ କୌଣସି ଆର୍ଥିକ କ୍ଷତି ହୋଇ ନଥିଲା ଏବଂ ବାର୍ଷିକ ରାଜସ୍ଵ ଚାହିଦା ଭରଣା ହୋଇଥିଲା । ଉତ୍ତର ହୃଦୟୋଧ ନୁହେଁ କାରଣ କେତେକ ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ରରେ ଡି.ଇ. ଠାରୁ କମ୍ପତ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ଯୋଗୁ ସେହି କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକର କାପାସିଟ୍ ଚାର୍ଜ କଂପାନୀ ଅସୁଲ କରିବାରେ ସମର୍ଥ ହେଲା ନାହିଁ ।

ଯୋଜନା ଓ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅଟଳ

2.13 ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ପାଦନ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଓ.ଇ.ଏମ୍. କ୍ଵ ଦ୍ଵାରା ଧାର୍ଯ୍ୟ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଅନୁସୂଚି ପାଳନ କରିବା କଂପାନୀ ପକ୍ଷେ ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ । କଂପାନୀ ଦ୍ଵାରା ଯୋଜନାବଦ୍ଧ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ନୀତି ପାଳନରେ ଅବହେଳାରୁ ଶକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ର ଅଟଳ ହେବା ସଂଗେ ସଂଗେ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷତି ହୋଇଥାଏ । ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକର ବାର୍ଷିକ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ କଂପାନୀ ଯଦିଓ 30 ଦିନ (720 ଘଣ୍ଟା) ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲା ତେବେ ମାସିକ ଓ ତ୍ରେମାସିକ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ କୌଣସି ମାନଦଣ୍ଡ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇନଥିଲା ।

ଅତିରିକ୍ତ ଦେଖାଗଲା ଯେ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ସୁଦ୍ଧା ଶେଷ ହୋଇଥିବା ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରେ ଶକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକର ବାର୍ଷିକ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣରେ ଧାର୍ଯ୍ୟ ମାନଦଣ୍ଡଠାରୁ 22 ରୁ 1,563 ଘଣ୍ଟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଧିକ ସମୟ ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଥିଲା । ଯାହାଫଳରେ 14.43 କୋଟି ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟର 381 ଏମ୍.ୟୁ. ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷତି ହେଲା । ପୁନଃ, ଯଦିଓ କଂପାନୀ 1,010 ଟି ମାସିକ, 96 ଟି ଟ୍ରେମାସିକ ଓ 103 ଟି ବାର୍ଷିକ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଯୋଜନା କରିଥିଲା, କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତରେ ଯଥାକ୍ରମେ 320, 36 ଓ 59 ଟି ମରାମତି କାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା । ନିମ୍ନସ୍ଥ ସାରଣୀ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ରେ ଶେଷ ହୋଇଥିବା ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରେ ଯୁନିଟ୍ ଅନୁଯାୟୀ କମ୍ପାନୀର ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକର ଯୋଜନାବଦ୍ଧ ଓ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅଚଳ ସୂଚି ଦର୍ଶାଏ ।

କ୍ର.ସଂ.	ୟୁନିଟ୍‌ର ନାମ	ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ ବାର୍ଷିକ ଲକ୍ଷ ସମୟ (ଘଣ୍ଟା)	ବାଧତା ମୂଳକ ଅଚଳ (ଘଣ୍ଟାରେ)	ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଯୋଜନାବଦ୍ଧ ଅଚଳ ସମୟ (ଘଣ୍ଟାରେ)	ବାର୍ଷିକ ଲକ୍ଷ ସମୟ ତୁଳନାରେ ବାଧତା ମୂଳକ ଅଚଳ ସମୟର ପ୍ରତିଶତ	ବାର୍ଷିକ ଲକ୍ଷ ସମୟ ତୁଳନାରେ ଯୋଜନା ବଦ୍ଧ ଅଚଳ ସମୟର ପ୍ରତିଶତ
1	ୟୁ.ଆଇ.ଏଚ୍.ଇ.ପି.	1,75,200	1,827	23,894	1.04	13.64
2	ଆର୍.ଏଚ୍.ଇ.ପି.	2,19,000	23,510	17,539	10.74	8.00
3	ଏଚ୍.ପି.ଏସ୍.(ବୁଲ୍‌ଲୀ)	3,06,600	28,472	56,723	9.29	18.50
4	ଏଚ୍.ପି.ଏସ୍.(ଟିପିଲିମା)	1,31,400	43,963	40,762	33.46	31.02
5	ୟୁ.କେ.ଏଚ୍.ଇ.ପି.	1,75,200	11,945	10,906	6.82	6.22
6	ବି.ଏଚ୍.ଇ.ପି.	2,66,806	7,548	25,578	2.83	9.59
ମୋଟ		12,74,208	1,17,265	175,402	9.20	13.77

ଉପରିସ୍ଥ ସାରଣୀ ଏହା ଦର୍ଶାଏ ଯେ, ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ସୁଦ୍ଧା ଶେଷ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରେ ସମୁଦାୟ 12,74,208 ଘଣ୍ଟା ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଉପଲକ୍ଷ୍ମ ଥିବା ବେଳେ, ଏହା ମଧ୍ୟରୁ ସମୁଦାୟ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅଚଳ ଏବଂ ଯୋଜନା ବଦ୍ଧ ଅଚଳ ଯଥାକ୍ରମେ 1,17,265 ଘଣ୍ଟା (9.20 ପ୍ରତିଶତ) ଓ 1,75,402 ଘଣ୍ଟା (13.77 ପ୍ରତିଶତ) ଥିଲା ।

ଏହି ଉଚ୍ଚ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅଚଳର କାରଣ ଗୁଡ଼ିକ ହେଲା ଟର୍ବାଇନ ସମସ୍ୟା (121 ଥର), ଜେନେରଟର ଅଚଳ (110 ଥର), ସୁରକ୍ଷା ଯନ୍ତ୍ରଣା (186 ଥର) ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ (270 ଥର) ଯଥା ; ଏକ୍ସାଇଟେସନ ସମସ୍ୟା, ଷ୍ଟାର୍ଟର ଆର୍ଥ୍ ଟୁଟି, ଷ୍ଟାର୍ଟର ବାଇଂସିରେ ଇନ୍‌ଲେଟର ସମସ୍ୟା, ଇନ୍‌ଟେକ୍ ଗେଟ୍ ସମସ୍ୟା, ଟରବାଇନ୍ ପିଟ୍‌ରେ ଅସାଧାରଣିକ ପାଣି/ତେଲର ଗଳନ, ଇତ୍ୟାଦି । ଏହାବାଦ ଦୁର୍ବଳ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପଦକ୍ଷେପ ଯଥା ; କଳ କବଜାର ନିୟମିତ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପୁଞ୍ଜିକା ଓ ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକର ପକ୍ଷାତ ବିବରଣୀ ଫର୍ମ୍‌ର ଅଭାବ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟ କାରଣ ଅଟେ । ଯଦି ଉପଯୁକ୍ତ ପ୍ରତିରୋଧାତ୍ମକ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କରାଯାଇଥାନ୍ତା ତେବେ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅଚଳ କମ୍ କରାଯାଇ ପାରିଥାନ୍ତା । କଂପାନୀର 1.17 ଲକ୍ଷ ଘଣ୍ଟାର ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅଚଳାବସ୍ଥା ପାଇଁ 156.05 କୋଟି ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟର 4,274 ଏମ୍.ୟୁ. ପରିହାର୍ଯ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷତି ହେଲା ।

ସରକାର ଦର୍ଶାଇଲେ (ଅକ୍ଟୋବର 2009) ଯେ ବନ୍ଦ ସମୟ ଶତକଡ଼ା 13.62 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା ଯାହା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସୀମା ଶତକଡ଼ା 15 ପ୍ରତିଶତ ଠାରୁ କମ୍ । ଉତ୍ତର ହୃଦ୍‌ବୋଧ ନୁହେଁ କାରଣ ପ୍ରକୃତ ବନ୍ଦ ସମୟ 22.97 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା ।

ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅଚଳ 1.17 ଲକ୍ଷ ଘଣ୍ଟା ହେବା ଯୋଗୁ କଂପାନୀ ର 156.05 କୋଟି ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟର 4,274 ଏମ୍.ୟୁ. ପରିହାର୍ଯ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷତି ହେଲା ।

ଶକ୍ତି ନିଶ୍ଚିତ

2.14 ସୁଇଚିଙ୍ଗର 132 କେଭି/220 କେଭି ଫିଡର ଦେଇ ଜଳ ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ପାଦିତ ଶକ୍ତି ନିଶ୍ଚିତ କରାଯାଏ। ଓ.ଇ.ଆର.ସି. ମତାମତ ଦେଲେ (2008) ଯେ ବୁର୍ଲା ବିଦ୍ୟୁତ୍ କେନ୍ଦ୍ରର ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷମତା 275 ଏମ୍.ୟୁ ଥିବା ବେଳେ ଫିଡର କ୍ଷମତା 220 ଏମ୍.ୟୁ ଥିଲା ଯାହା ଶକ୍ତି ନିଶ୍ଚିତ କ୍ଷମତା ଅପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା ବୋଲି ଦର୍ଶାଏ। ବୁର୍ଲା ଓ ଚିପଲିମା ବିଦ୍ୟୁତ୍ କେନ୍ଦ୍ରର 132 କେଭି ସୁଇଚିଙ୍ଗର ନବୀକରଣ ଓ ଆଧୁନିକୀକରଣ ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀ ଯଥାକ୍ରମେ 7.10 କୋଟି ଟଙ୍କା ଓ 5.96 କୋଟି ଟଙ୍କାର ବ୍ୟୟ ଅଟକଳ ପ୍ରସ୍ତାବ (ମଇ 2009) ଦେଲେ।

ଉପରୋକ୍ତ ପ୍ରସ୍ତାବରେ 132 କେଭି ସୁଇଚିଙ୍ଗର ଯନ୍ତ୍ରାଂଶ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲା। ଏହି ଯନ୍ତ୍ରାଂଶଗୁଡ଼ିକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ନ କରିବା ଫଳରେ ନିଶ୍ଚିତ ପ୍ରଣାଳୀ ଭରସାଯୋଗ୍ୟ ହେଲା ନାହିଁ ତଥା ମାସିକ 60 ରୁ 100 ଥର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଟକାବସ୍ଥା ଦେଖାଦେଲା ଏବଂ ତତ୍ସହିତ ସୁଇଚିଙ୍ଗରେ ବିଚ୍ଛୋରଣ ଘଟଣାମାନ ମଧ୍ୟ ଘଟିଲା। ଏହି ସବୁ ସମସ୍ୟା ଯୋଗୁଁ ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ର ଦୀର୍ଘ ସମୟ ପାଇଁ ଅଟକ ହେଲା।

ପ୍ରସ୍ଥାନ ସମ୍ମିଳନୀରେ ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଦର୍ଶାଇଲେ (ଅକ୍ଟୋବର 2009) ଯେ, ସୁଇଚିଙ୍ଗର ନବୀକରଣ କାର୍ଯ୍ୟ ଚାଲୁଅଛି।

ବର୍ଷାଋତୁରେ ସହାୟକ ସମୟ ଯୋଗୁଁ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷତି

2.15 ବର୍ଷାଋତୁରେ (ଜୁଲାଇ ରୁ ଅକ୍ଟୋବର) ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଜଳର ଉପଲବ୍ଧି ବା ଏସ.ଏଲ.ଡି.ସି. ର କଟକଣାର କୌଣସି ସମସ୍ୟା ନ ଥାଏ। କିନ୍ତୁ କଂପାନୀ ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ କେନ୍ଦ୍ର ଗୁଡ଼ିକର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷମତା ଉପଯୋଗ କଲା ନାହିଁ, ଯାହାର କାରଣ ନଥିବୁକ୍ତ ନ ଥିଲା। ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ରେ ଶେଷ ହେଉଥିବା ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଷର ଜୁଲାଇ ରୁ ଅକ୍ଟୋବର ମଧ୍ୟରେ ଚାଳନା ଓ ସହାୟକ ସମୟର ବିବରଣ ନିମ୍ନ ସାରଣୀରେ ଦର୍ଶାଗଲା।

ବିଦ୍ୟୁତ୍ କେନ୍ଦ୍ର ନାମ	ସହାୟକ ସମୟ (ଘଣ୍ଟା)	ବର୍ଷାଋତୁରେ ଉଲ୍ଲିତ ସମୟ (ଘଣ୍ଟା)	ବର୍ଷାଋତୁରେ ମୋଟ ଲବ୍ଧ ସମୟ (ଘଣ୍ଟା)	ମୋଟ ଲବ୍ଧ ସମୟ ତୁଳନାରେ ସହାୟକ ସମୟର ପ୍ରତିଶତ	ସହାୟକ ସମୟ ପାଇଁ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷତି (ଏମ୍.ୟୁ.ରେ)
ୟୁ.ଆଇ.ଏଚ୍.ଇ.ପି.	15,135	39,690	54,825	27.61	1,929
ଆର୍.ଏଚ୍.ଇ.ପି.	11,654	53,364	65,018	17.92	841
ଏଚ୍.ପି.ଏସ୍.	5,967	76,060	82,027	7.27	194
ୟୁ.କେ.ଏଚ୍.ଇ.ପି.	22,370	26,547	48,917	45.73	1,521
ବି.ଏଚ୍.ଇ.ପି.	20,060	57,933	77,992	25.72	1,023
ମୋଟ	75,186	2,53,594	3,28,779	22.87	5,508

ଉପରେ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ସାରଣୀରୁ ଏହା ଦେଖାଯାଇପାରିବ ଯେ ଜଳ ଓ ମେସିନ୍ରେ ଉପଲବ୍ଧତା ସତ୍ତ୍ୱେ ବର୍ଷାଋତୁରେ ଉପଲବ୍ଧ ହେଉଥିବା ସମ୍ଭବ ସମୟର ମାତ୍ର 22.87 ଭାଗ ଉପଯୋଗ କରାଯାଇଥିଲା। ଯାହାଫଳରେ ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ରେ ଶେଷ ହୋଇଥିବା ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରେ ଲୋଡ୍ ଫ୍ୟାକ୍ଟର ଶତକଡା 85 ଆଧାରରେ 5,508 ଏମ୍.ୟୁ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷତି ହେଲା। କଂପାନୀ ଦ୍ୱାରା କାପାସିଟ୍ ଟାର୍ଜ ବାବଦକୁ ଅସୁଲି କରାଯାଇଥିବା

ବର୍ଷାଋତୁରେ 2004-09 ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକର ମେସିନ ଚାଲୁ ନରଖିବା କାରଣରୁ କଂପାନୀର 164 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ହେଲା।

718 ଏମ୍.ୟୁ ର ମୂଲ୍ୟକୁ ବାଦ୍ ଦେଲେ ବାକି 4,790 ଏମ୍.ୟୁ ପାଇଁ କଂପାନୀ 164 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ସହିଲା ।

ସରକାର ଦର୍ଶାଇଲେ (ଅକ୍ଟୋବର 2009) ଯେ ଏସ.ଏଲ.ଡି.ସି.ର କଟକଣା ଯୋଗୁ ବର୍ଷା ରତ୍ନରେ କମ୍ ଉତ୍ପାଦନ ହୋଇଥିଲା । ଉତ୍ତର ହୃଦବୋଧ ନୁହେଁ କାରଣ ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ମତାମତକୁ ପ୍ରମାଣିତ କରିବାପାଇଁ ନଥିବାରୁ ତଥ୍ୟ ନଥିଲା ।

ଜଳ ପରିଚାଳନା

2.16 ଜଳ ଭଣ୍ଡାରର ଗଭୀରତା ଓ ବନ୍ଧର ଉଚ୍ଚତା ଜଳ ଭଣ୍ଡାରର ଜଳ ଧାରଣ କରିବା କ୍ଷମତା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିଥାଏ । ଉପର ମୁଣ୍ଡର ପାଣି ସ୍ତରରେ ପଛୁ ବହି ଆସି ଜଳ ଭଣ୍ଡାରରେ ଜମା ହୋଇଥାଏ, ଯାହା ଫଳରେ ଜଳ ଭଣ୍ଡାରର ଗଭୀରତା ଓ ଜଳ ଧାରଣ କ୍ଷମତା ହ୍ରାସ ପାଏ । ପୁନଶ୍ଚ ବର୍ଷର ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାସରେ ଜଳର ଲଭ୍ୟତା ସମାନ ନ ଥାଏ । ଅତଏବ ଜଳାଶୟରେ ଜଳ ସଞ୍ଚୟ କରି ଜଳର ସମ୍ପତ୍ତା ମାସଗୁଡ଼ିକରେ ଉପଯୋଗ କରିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । ଜଳ ଉପଯୋଗ ଓ ପଛୁ ସଫା କରିବାରେ ହୋଇଥିବା ତୃଟି ଗୁଡ଼ିକ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅନୁକ୍ଷେପ ଗୁଡ଼ିକରେ ଆଲୋଚନା କରାଗଲା ।

ଜଳ ଉପଯୋଗ

2.17 ରାଜ୍ୟର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ଅବସ୍ଥିତ ପାଞ୍ଚଟି ଜଳ ଭଣ୍ଡାରରୁ ପାଣି ଉପଯୋଗ କରି କଂପାନୀ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନ କରେ । କେବଳ ୟୁ.ଆଇ.ଏଚ୍.ଇ.ପି. ଜଳ ଭଣ୍ଡାର କଂପାନୀର ମାଲିକାନାସତ୍ତ୍ୱ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏବଂ ବାକି ଚାରିଟି ଜଳ ଭଣ୍ଡାର ଜଳ ସଂପଦ ବିଭାଗ ଅଧୀନସ୍ଥ । ବନ୍ୟା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଁ ଜିଲ୍ଲା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ କଟକଣାକୁ ବାଦ୍ ଦେଲେ, ୟୁ.ଆଇ.ଏଚ୍.ଇ.ପି. ଜଳ ଭଣ୍ଡାରରୁ ଚାହିଦା ମୁତାବକ ଜଳ ଉପଯୋଗ କରିବାର ସାଧ୍ୟତା କଂପାନୀର ଅଛି । ଅନ୍ୟ ଜଳ ଭଣ୍ଡାରଗୁଡ଼ିକର ଜଳ ଉପଯୋଗ ଜଳ ସମନ୍ୱୟ ସମିତି[#] ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହୋଇଥାଏ । କଂପାନୀ ଓ ଜଳ ସଂପଦ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା 2004-09 ବର୍ଷ ଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ପ୍ରଦତ୍ତ ଜଳ ଭଣ୍ଡାର ଅନୁଯାୟୀ ଓ ବର୍ଷାଓରି ଜଳ ପ୍ରବେଶ ଓ ଉପଯୋଗ ନିମ୍ନ ପ୍ରକାରର ଥିଲା :

(ସଂଖ୍ୟାଗୁଡ଼ିକ ନିୟୁତ ଘନ ମିଟର - ଏମ୍.ସି.ଏମ୍.)

ବର୍ଷ	ମୋଟ ଉପଲବ୍ଧ ଜଳ	ବାଷ୍ପୀକରଣ ଯୋଗୁ ଜଳ କ୍ଷତି	ଘରୋଇ ଏବଂ ଜଳସେଚନ ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ଜଳ	ଶିଳ୍ପାନୁଷ୍ଠାନ ଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଇ ଥିବା ଜଳ *	ଅବ୍ୟବହୃତ ସଂରକ୍ଷଣ [∇]	ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ଜଳ	ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ଜଳ
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
						(2-3-4-5-6)	
2004-05	56,014.66	1,353.58 (2.42)	2,722.35 (4.86)	91.33 (0.16)	3,809.84 (6.80)	48,037.56 (85.76)	26,640.05 (55.46)
2005-06	62,901.45	1,370.99 (2.18)	2,874.11 (4.57)	91.33 (0.16)	3,809.84 (6.06)	54,755.18 (87.05)	23,978.13 (43.79)
2006-07	66,144.58	1,479.26 (2.24)	3,643.38 (5.51)	91.33 (0.16)	3,809.84 (5.76)	57,120.77 (86.36)	26,359.54 (46.15)

[#] ଡି.ଓ.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.ଆର୍., ଗ୍ରୀଡ୍ କୋ ଲିମିଟେଡ୍ ଏବଂ କମ୍ପାନୀ ଅଫିସରଙ୍କୁ ନେଇ ଗଠିତ ।
^{*} ତଥ୍ୟ କେବଳ ଏଚ୍.ପି.ଏସ୍. ଓ ୟୁ.କେ.ଏଚ୍.ଇ.ପି. ପାଇଁ । ଯେହେତୁ ଡି.ଓ.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.ଆର୍. କିମ୍ବା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଆର୍.ଏଚ୍.ଇ.ପି., ବି.ଏଚ୍.ଇ.ପି. ଏବଂ ୟୁ.ଆଇ.ଏଚ୍.ଇ.ପି.ର ତଥ୍ୟ ଦିଆଯାଇ ନଥିଲା ।
[∇] ଜଳ ଭଣ୍ଡାରରୁ ସର୍ବନିମ୍ନ ନିଷ୍କାସିତ ଆଉଟଲେଟ୍ ଇନ୍‌ଭର୍ଟି ସ୍ତର ତଳେ ମୋଟ ସଂରକ୍ଷିତ ଅବ୍ୟବହୃତ ସଂରକ୍ଷଣ କୁହାଯାଏ ।

ବର୍ଷ	ମୋଟ ଉପଲବ୍ଧ ଜଳ	ବାଷ୍ପୀକରଣ ଯୋଗୁ ଜଳ କ୍ଷତି	ଘରୋଇ ଏବଂ ଜଳସେଚନ ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ଜଳ	ଶିଳ୍ପାନ୍ୱୟାନ ଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଇ ଥିବା ଜଳ*	ଅବ୍ୟବହୃତ ସଂରକ୍ଷଣ [▽]	ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ଜଳ	ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ଜଳ
2007-08	73,618.08	1,429.10 (1.94)	3,226.99 (4.38)	91.33 (0.16)	3,809.84 (5.18)	65,060.82 (88.38)	32,770.90 (50.37)
2008-09	55,682.27	1,278.01 (2.30)	2,750.72 (4.94)	91.33 (0.16)	3,809.84 (6.84)	47,752.37 (85.76)	30,029.92 (62.89)
ମୋଟ	3,14,361.04	6,910.94 (2.20)	15,217.55 (4.84)	456.65 (0.15)	19,049.20 (6.06)	2,72,726.70 (86.75)	1,39,778.54 (51.25)

ଦ୍ରଷ୍ଟବ୍ୟ: ସମ୍ପ- 8 ବ୍ୟତୀତ ବନ୍ଧନାସ୍ତୁ ସଂଖ୍ୟାଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ପ- 2 ଭୂମିରେ ପ୍ରତିଶତ ମୂଲ୍ୟ ସୂଚିତ କରେ। ସମ୍ପ- 8 କ୍ଷେତ୍ରରେ
ଏଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ପ- 7 ଭୂମିରେ ପ୍ରତିଶତ ମୂଲ୍ୟ ସୂଚିତ କରେ।

ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀରୁ ଏହା ଅବଲୋକନ କରାଯାଏ ଯେ 2004-09 ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଜଳ ଉତ୍ପାଦନ ମୋଟ
ଜଳର 85.76 ରୁ 88.38 ପ୍ରତିଶତ ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ଥିଲା। ଏହି ସମୟରେ ନିମ୍ନୋକ୍ତ
ବିଷୟ ଅତିଗୁରୁ ଦେଖାଗଲା:

- ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ 2004-09 ମଧ୍ୟରେ 2,72,727 ଏମ୍.ୟୁ. ଜଳ ଥିବା ସ୍ଥଳେ, କଂପାନୀ କେବଳ
1,39,779 ଏମ୍.ସି.ଏମ୍. ତଥା 51.25 ପ୍ରତିଶତ ଜଳ ଉପଯୋଗ କରିପାରିଥିଲା। ଏହି କମ୍ପତି
ଜଳ ଉପଯୋଗର କାରଣ ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ତର୍କମା କରିନଥିଲେ। ଅତିଗୁ. ଯାଞ୍ଚରେ ଏହା
ଦେଖାଗଲା ଯେ ଅତ୍ୟଧିକ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ମେସିନ ଅବଳ, ସହାୟକ ଅବସ୍ଥାରେ ମେସିନ ରଖାଯିବା
ଓ ଜଳ ପରିବାହୀ ପ୍ରଣାଳୀର ନିମ୍ନମାନର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ହେତୁ ଜଳ ଉପଯୋଗ କମ୍ ହେଲା।
- କଂପାନୀ ଓ ଶିଳ୍ପ ଅନୁଷ୍ଠାନମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜଳ ଉପଯୋଗ ମାପିବା ପାଇଁ ଫ୍ଲୋ ମିଟର ସ୍ଥାପନ
କରାଯାଇନଥିଲା ଏବଂ ଜଳ ଉପଯୋଗ ପରିମାଣ କେବଳ ଅଟକଳ ଭିତ୍ତିରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ
କରାଯାଇଥିଲା।
- ଜଳ ସମନ୍ୱୟ ସମିତି ଦ୍ୱାରା ଜଳ ଉତ୍ପାଦନ ଜଳ ଆବଶ୍ୟକରେ ଶିଳ୍ପାନ୍ୱୟାନ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଉଥିବା
ପାଣିକୁ ବିଚାରକୁ ନିଆଯାଇନଥିଲା।
- ବାଷ୍ପୀକରଣ ଦ୍ୱାରା 2004-09 ମଧ୍ୟରେ 6,911 ଏମ୍.ସି.ଏମ୍. ଜଳ ସଂପଦ କ୍ଷତି ହୋଇଥିଲା ଯାହା
ମୋଟ ଉପଲବ୍ଧ ଜଳର ଶତକଡ଼ା 2.20 ଭାଗ ଥିଲା। କିନ୍ତୁ କଂପାନୀ ଉପରମୁଣ୍ଡ ଅଞ୍ଚଳର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଓ
ଜଳଛାୟା ପରିଚାଳନା ଭଳି ପ୍ରତିକାରାତ୍ମକ ପଦକ୍ଷେପ ନେଲାନାହିଁ।

ପ୍ରସ୍ଥାନ ସମ୍ମିଳନୀରେ ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଦର୍ଶାଇଲେ ଯେ ଅତିଗୁ. ଦ୍ୱାରା ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟକୁ ପୁଣି ଯାଞ୍ଚ
କରାଯିବ ଏବଂ ଜଳ ସଂପଦ ବିଭାଗ ସହିତ ପରାମର୍ଶ କରି ଉପରମୁଣ୍ଡ ଅଞ୍ଚଳର ବ୍ୟବସ୍ଥା, ଫ୍ଲୋ ମିଟର ସ୍ଥାପନ,
ଇତ୍ୟାଦି ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯିବ।

ଶିଳ୍ପାନ୍ୱୟାନମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜଳ ଉଠାଣ

2.18 ହୀରାକୁଦ ଓ ଅପରକୋଲାବ ଜଳ ଉତ୍ପାଦନରୁ 2004-09 ସମୟରେ 19* ଟି ଶିଳ୍ପ ଅନୁଷ୍ଠାନ 457
ଏମ୍.ସି.ଏମ୍. ଜଳ ଉଠାଇଥିଲେ। ଶିଳ୍ପାନ୍ୱୟାନମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜଳ ଉଠାଣ ଯେହେତୁ ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନକୁ
ପ୍ରଭାବିତ କଲା, ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଜଳ ଉଠାଣ ଅନୁମତି ଦେବା ସମୟରେ ଉତ୍ପାଦନ ଜନିତ କ୍ଷତି ଭରଣା

* 2004-05 ରେ: 14, 2005-06 ଓ 2006-07 ରେ: 17 ଏବଂ 2007-08 ରୁ 2008-09 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ: 19 ଟି।

ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା
2004-09 ବର୍ଷରେ
ଉଠାଯାଇଥିବା ଜଳ ବାବଦକୁ
କଂପାନୀ 28.49 କୋଟି ଟଙ୍କା
ଦାବି କରିନଥିଲା ।

ପାଇଁ ପ୍ରଚଳିତ ଦରରେ କମ୍ପାନୀକୁ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦେବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ । ଅତିର୍ଯ୍ୟ ଯାଞ୍ଚରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ କଂପାନୀ କେବଳ ଗୋଟିଏ^{*} ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନ ପାଇଁ ବାର୍ଷିକ 0.50 ଏମ୍.ୟୁ. ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷତି ହିସାବ କରି 15 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ପୂରଣ ପାଇଥିଲା (ଏପ୍ରିଲ 2008) । ଅନ୍ୟ ଘଟଣାଗୁଡ଼ିକରେ କଂପାନୀ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷତି ହିସାବ କରିନଥିଲା ବା କ୍ଷତି ପୂରଣ ଦାବି କରିନଥିଲା (ମଇ 2009) । ଅତିର୍ଯ୍ୟ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ହିସାବରୁ ଜଣାପଡ଼ିଲା ଯେ 2004-09 ମଧ୍ୟରେ 18 ଟି ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉଠାଯାଇଥିବା ଜଳ ପାଇଁ କଂପାନୀ 28.49 କୋଟି ଟଙ୍କା ପାଇବାର ଥିଲା ।

ସରକାର ଦର୍ଶାଇଲେ (ଅକ୍ଟୋବର 2009) ଯେ ଯେହେତୁ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନମାନଙ୍କୁ ଜଳ ଆବଶ୍ୟକ ଜଳ ସଂପଦ ବିଭାଗର ବ୍ୟାପାର, ଏହା ଜଳ ସଂପଦ ବିଭାଗ ସହିତ ଆଲୋଚନା କରାଯିବ । ପରନ୍ତୁ, କ୍ଷତିପୂରଣ ଅସୁଲି ବିଷୟରେ ଉତ୍ତର ନୀରବ ଥିଲା ।

ଜଳ ଭଣ୍ଡାରରେ ପଚୁ ଜମା

2.19 ପଚୁ ଜମାଯୋଗୁ ଜଳ ଭଣ୍ଡାରର ଆୟତନରେ ବିସ୍ତାର ଘଟେ ଯାହାଫଳରେ ଅଧିକ ବାଷ୍ପାୟ କ୍ଷତି ହେବା ସହିତ ବୃକ୍ଷରାଜି ବୁଡ଼ିଯାଏ । ଉପର ମୁଣ୍ଡରେ ବୃକ୍ଷରାଜି ବୁଡ଼ିବା ଫଳରେ ଅଧିକ ମୃତ୍ତିକା କ୍ଷୟ ହୁଏ ଓ ଜଳଭଣ୍ଡାରରେ ଅଧିକ ପଚୁମାଟି ଜମାହୁଏ ଫଳତଃ ଉତ୍ପାଦନକ୍ଷମ ଜଳ ଧାରଣ କ୍ଷମତା^୫ ହ୍ରାସ ପାଏ । ଜଳ ସଂପଦର ଫଳପ୍ରଦ ଉପଯୋଗ ପାଇଁ ଜଙ୍ଗଲ ଓ ପରିବେଶ ଏବଂ ଜଳ ସଂପଦ ବିଭାଗ ସହିତ ପରାମର୍ଶ କରି ଏକ ପାରଦର୍ଶି ସମନ୍ୱୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ଉପର ଓ ତଳ ମୁଣ୍ଡର ଆବଶ୍ୟକ ସଂରକ୍ଷଣ ଓ ଜଳବାହୀ ପ୍ରଣାଳୀର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ମାଧ୍ୟମରେ ପଚୁଜମା ହ୍ରାସ କରାଯିବାପାଇଁ ଓ.ଇ.ଆର.ସି. ମତବ୍ୟକ୍ତ କଲେ (ଜୁଲାଇ 2008) । ପରନ୍ତୁ, ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ (ଜୁଲାଇ 2009) ଜଙ୍ଗଲ ଓ ପରିବେଶ ଏବଂ ଜଳ ସଂପଦ ବିଭାଗ ସହିତ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇନାହିଁ ।

କେବଳ ଅପର୍ ଇନ୍ଦ୍ରାବତୀ ଓ ହୀରାକୁଦ ଜଳ ଭଣ୍ଡାରର ପଚୁଜମା 2005 ଓ 2007 ରେ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରାଯାଇଥିଲା । ଅପର୍ ଇନ୍ଦ୍ରାବତୀର ବିଶ୍ଳେଷଣରୁ ଜଣାପଡ଼ିଲା ଯେ ଉତ୍ପାଦନକ୍ଷମ ଜଳ ଧାରଣ କ୍ଷମତା 1995 ରେ, 1,455.76 ଏମ୍.ସି.ଏମ୍. ଥିବା ସ୍ତଳେ ତାହା ହ୍ରାସ ପାଇ 2005 ରେ 1,415.78 ଏମ୍.ସି.ଏମ୍. ହେଲା ଏବଂ ହୀରାକୁଦ ଜଳ ଭଣ୍ଡାର କ୍ଷେତ୍ରରେ ତାହା ଉପରୋକ୍ତ ସମୟରେ 5,842.88 ଏମ୍.ସି.ଏମ୍. ରୁ ହ୍ରାସ ପାଇ 5,153.89 ଏମ୍.ସି.ଏମ୍. ରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ଅପର୍ ଇନ୍ଦ୍ରାବତୀ ଓ ହୀରାକୁଦ ଜଳ ଭଣ୍ଡାରର ପଚୁ ଜମା ଯୋଗୁ ବାର୍ଷିକ ଜଳଧାରଣ କ୍ଷମତାର ହ୍ରାସ ଯଥାକ୍ରମେ 4 ଏମ୍.ସି.ଏମ୍. ଓ 44.38 ଏମ୍.ସି.ଏମ୍. ବିଚାରକୁ ନେଲେ, ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ସୁଦ୍ଧା ଏହି ଦୁଇଟି ଜଳଭଣ୍ଡାରରେ ମୋଟ 882.10 ଏମ୍.ସି.ଏମ୍. କ୍ଷମତା ହ୍ରାସ ପାଇଛି । ଏହାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ବିଦ୍ୟୁତ ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ର ଗୁଡ଼ିକର ଜୀବନକାଳ ସାରା ସୁଫଳ ପାଇବା ପାଇଁ ଓ.ଇ.ଆର.ସି. କଂପାନୀକୁ ଉପର ମୁଣ୍ଡ ଓ ପରିବାହକ କ୍ଷେତ୍ର ସମନ୍ୱିତ ବ୍ୟବସ୍ଥା କାର୍ଯ୍ୟକରିବାକୁ ପରାମର୍ଶ (ଜୁଲାଇ 2006) ଦେଲେ । ଏହି ଦୁଇଟି ଜଳଭଣ୍ଡାରରେ କଂପାନୀ ବାର୍ଷିକ 48.38 ଏମ୍.ସି.ଏମ୍. ଜଳ ସଂପଦ କ୍ଷତି ସହିଥାସୁଛି ଯାହା ସାତ କୋଟି ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟର 170.428 ଏମ୍.ୟୁ. ବିଦ୍ୟୁତ ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ ହୋଇପାରିଥାନ୍ତା । ହୀରାକୁଦ ଜଳ ଭଣ୍ଡାରର ପଚୁ ସମସ୍ୟା ରୋକିବା ପାଇଁ କଂପାନୀ କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ନେଇ ନଥିବା ବେଳେ, ଅପର୍ ଇନ୍ଦ୍ରାବତୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ କଂପାନୀର ପଦକ୍ଷେପ ବୃଥା ହୋଇଥିଲା ।

ହୀରାକୁଦ ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ
ପ୍ରକଳ୍ପରେ ପଚୁ ଜମା
ରୋକିବାରେ ବିଫଳତା
ଯୋଗୁ କଂପାନୀ 7 କୋଟି
ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟର 170.428
ଏମ୍.ୟୁ. ବିଦ୍ୟୁତ ଉତ୍ପାଦନ
କରିପାରିଲା ନାହିଁ ।

^{*} ରଥ ଷ୍ଟିଲ୍ ଆଣ୍ଡ ପାଉର ପ୍ରୋଜେକ୍ଟ ଲିମିଟେଡ୍ ଯିଏକି ଦୁଇ ବର୍ଷରେ 17.52 ଏମ୍.ସି.ଏମ୍. ଜଳ ଉଠାଣ କରିଥିଲା ।
^୫ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଜଳଭଣ୍ଡାରର ଜଳ ସ୍ତର ଏବଂ ଜଳ ଉଠାଣ ପରେ ସର୍ବନିମ୍ନ ଜଳ ସ୍ତରର ପାର୍ଥକ୍ୟଗତ ଜଳ ପରିମାଣ ।

ସରକାର ଦର୍ଶାଇଲେ (ଅକ୍ଟୋବର 2009) ଯେ ଅପର ଇନ୍ଦ୍ରାବତୀ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ଜଳ ଭଣ୍ଡାରଗୁଡ଼ିକ ଜଳ ସଂପଦ ବିଭାଗ ଅଧୀନରେ ଥିବାରୁ, ପଟୁ ସମସ୍ୟା ରୋକିବା ପାଇଁ କଂପାନୀରୁ ସୁଯୋଗ ନଥିଲା। ଅପର ଇନ୍ଦ୍ରାବତୀରେ ବାର୍ଷିକ ପଟୁ ସଫା କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ କମ୍ପାନୀ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇଥିଲା। ପୁନଶ୍ଚ ବୃକ୍ଷରୋପଣ ଏକ ବ୍ୟୟ ସାପେକ୍ଷ ପ୍ରସଙ୍ଗ ହୋଇଥିବାରୁ ତାହା ସରକାରୀ ସ୍ତରରେ ବିଚାର କରାଯିବ। ବସ୍ତୁତଃ ପଟୁ ସମସ୍ୟା ଦୂର କରିବା ପାଇଁ କଂପାନୀ, ଜଳ ସଂପଦ ବିଭାଗ/ସରକାରୀ ସ୍ତରରେ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିନଥିଲା।

ଅପର ଇନ୍ଦ୍ରାବତୀରେ ପଟୁ ନିରୋଧକ ବନ୍ଧ ନିର୍ମାଣ

2.20 କେନାଲ ମଧ୍ୟକୁ ପଟୁମାଟି ପ୍ରବାହ ରୋକିବା ପାଇଁ ଜି.ଏମ୍.ଏସ୍. ପାଞ୍ଚାର ପ୍ୟାକ୍ ଲିମିଟେଡ୍ ନାମକ ପରାମର୍ଶଦାତା ଜଳ ଭଣ୍ଡାର ପତ୍ତନ (ଆର୍.ଏଲ୍)ର 640 ମିଟର ଉଚ୍ଚତା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପଟୁ ନିରୋଧକ ବନ୍ଧ (ଏସ୍.ସି.ଡି.) ଓ ମୋଟ 1070 ମିଟର ଦୈର୍ଘ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ 630 ମିଟର ଗଭୀରତା ସଂଯୋଗନାଳୀ ଖନନ ପାଇଁ ପରାମର୍ଶ ଦେଲେ (ଜୁଲାଇ 1995)। ଡିସେମ୍ବର 1998 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ 2.48 କୋଟି ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟରେ ଆର୍.ଏଲ୍. 628 ମିଟର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏସ୍.ସି.ଡି. ନିର୍ମାଣ ହୋଇଥିଲା। ବାକିଆ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଡି.ଡି. ବିଲ୍ଡର୍ସକୁ 11.15 କୋଟି ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟରେ 12 ଡିସେମ୍ବର 2000 ସୁଦ୍ଧା ସାରିବା ପାଇଁ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା (ଡିସେମ୍ବର 1998)। ଠିକାଦାର ଆର୍.ଏଲ୍. 640 ମିଟର ଉଚ୍ଚ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏସ୍.ସି.ଡି. ଏବଂ 405 ମିଟର ଦୀର୍ଘର ଆର୍.ଏଲ୍. 634 ମିଟର ଗଭୀରତା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସଂଯୋଗନାଳୀ ଜୁଲାଇ 2002 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଖନନ କରି 13.28 କୋଟି ଟଙ୍କା ଦାବି କଲେ, ଯାହାମଧ୍ୟରୁ ମେ 2009 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ 12.15 କୋଟି ଟଙ୍କା ପୈଠ କରାଗଲା।

ଅତିଶ୍ଯ ଯାତ୍ରରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ ସଂଯୋଗନାଳୀ ଆର୍.ଏଲ୍. 630 ମିଟର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଖନନ ନ କରିବା ଦ୍ଵାରା ବନ୍ୟାଜଳ ନିଷ୍କାସନ କରାଯାଇ ପାରିଲା ନାହିଁ ଯାହାଦ୍ଵାରା ଏସ୍.ସି.ଡି. ଜୁଲାଇ 2003 ରେ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହେଲା। ଏହାପରେ ମଧ୍ୟ ଏସ୍.ସି.ଡି. ମରାମତି କିମ୍ବା ସଂଯୋଗନାଳୀ ଉପଯୁକ୍ତ ଗଭୀରତା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଖନନ କରିବା ପାଇଁ କଂପାନୀ କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ନେଲାନାହିଁ। ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଏସ୍.ସି.ଡି. ନିର୍ମାଣରେ ବ୍ୟୟ ହୋଇଥିବା 14.63 କୋଟି ଟଙ୍କା ନିରର୍ଥକ ହେଲା।

ପଟୁମାଟି ନିରୋଧକ ଏସ୍.ସି.ଡି. ନିର୍ମାଣରେ ବ୍ୟୟ 14.63 କୋଟି ଟଙ୍କା ନିରର୍ଥକ ହେଲା।

ସରକାର ଦର୍ଶାଇଲେ (ଅକ୍ଟୋବର 2009) ଯେ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀ ବୈଠକରେ ଏକ ନୀତିଗତ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବା ପାଇଁ ବିଚାର କରାଯିବ।

ଜଳସେସ୍ ପୈଠ ନ କରିବା

2.21 ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତି (ଅଗଷ୍ଟ/ନଭେମ୍ବର 2001) ମୁତାବକ କଂପାନୀ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଯୁନିଟ ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ ପାଞ୍ଚ ପଇସା ହାରରେ ଜଳ ସେସ୍ ସରକାରଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରିବ। ଯେହେତୁ କଂପାନୀ ଦ୍ଵାରା ଜଳ ପ୍ରକୃତରେ ଖର୍ଚ୍ଚ ହୁଏ ନାହିଁ ତେଣୁ ଜଳ ସେସ୍ ପ୍ରଦାନ ଛାଡ଼ କରିବା ପାଇଁ ଏହା ସରକାରଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କଲା (ଜୁନ୍ 2002)। ଯଦିଓ ସରକାର କଂପାନୀକୁ ଜଳ ସେସ୍ ଛାଡ଼ କରିବା ପାଇଁ ଜଣାଇଲେ (ଜୁଲାଇ 2002), କିନ୍ତୁ କୌଣସି ରୂପାନ୍ତ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିଆଯାଇ ନାହିଁ (ଜୁଲାଇ 2009)।

ଜଳ ସଂପଦ ବିଭାଗ 1996-97 ରୁ ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମୟ ପାଇଁ କଂପାନୀକୁ 4,356.41 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଜଳ ସେସ୍ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ଜଣାଇଲେ। ଯଦି କୌଣସି କାରଣ ବଶତଃ କଂପାନୀକୁ ଏହି ଦେୟ ପୈଠ କରିବାକୁ ପଡ଼େ, ତେବେ ଏହା କଂପାନୀ ପାଇଁ ଏକ ବିରାଟ କ୍ଷତି ହେବ କାରଣ ଏହି ଦେୟକୁ ଆଉ ବାର୍ଷିକ ଏ.ଆର୍.ଆର୍. ମାଧ୍ୟମରେ ଅସୁଲ କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ।

ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ପ୍ରସ୍ତାବନ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଦର୍ଶାଇଲେ ଯେ ଜଳ ସେସ୍ ଛାଡ଼ି ପ୍ରସଙ୍ଗ ଜଳ ସଂପଦ ବିଭାଗ ସହିତ ଶୁଦ୍ଧ ଶାଢ଼ି ଆଲୋଚନା କରାଯିବ ।

ଉତ୍ପାଦନ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନା

2.22 ରାଜ୍ୟର ବିଭିନ୍ନ ଅଞ୍ଚଳରେ ଥିବା ପାଞ୍ଚଟି ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ କେନ୍ଦ୍ରରୁ କଂପାନୀ ବିଦ୍ୟୁତ ଉତ୍ପାଦନ କରେ । ଏହି ପାଞ୍ଚଟି ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ରର 2004-09 ସମୟର ବର୍ଷିତ୍ୱାବଳୀ ଉତ୍ପାଦନ ତଥ୍ୟ ନିମ୍ନ ସାରଣୀରେ ଦର୍ଶାଗଲା :

(ନିୟୁତ ମୁନିଟ୍‌ରେ)

ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ କେନ୍ଦ୍ର	2004-05	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09
ଏଚ୍.ପି.ଏସ୍.	844	909	862	981	958
ଆର୍.ଏଚ୍.ଇ.ପି.	750	679	668	983	882
ୟୁ.କେ.ଏଚ୍.ଇ.ପି.	896	624	1026	1075	586
ବି.ଏଚ୍.ଇ.ପି.	1526	1055	1621	1832	1076
ୟୁ.ଆଇ.ଏଚ୍.ଇ.ପି.	2852	1763	3021	2979	2300
ମୋଟ	6868	5030	7198	7850	5802

ଉପରିସ୍ଥ ତଥ୍ୟରୁ ଏହା ଜଣାପଡ଼େ ଯେ 2004-09 ସମୟରେ ମୋଟ ଉତ୍ପାଦନ 5030 ଏମ୍.ୟୁ ଏବଂ 7850 ଏମ୍.ୟୁ ମଧ୍ୟରେ ପରିବ୍ୟାପ୍ତ ଥିଲା । ଉତ୍ପାଦନ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନା ଉପରେ ଚିନ୍ତା ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା:-

ଅଧିକ ସହାୟକ ବ୍ୟବହାର

2.23 ସି.ଇ.ଆର.ସି. ଭୂପୃଷ୍ଠ ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକରେ ସହାୟକ ବ୍ୟବହାର^୧ ର ମାନ 0.5 ପ୍ରତିଶତରେ ଧାର୍ଯ୍ୟ (ଅକ୍ଟୋବର 2000) କଲେ । ଅତିଗ୍ରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ସୁଦ୍ଧା ଶେଷ ହୋଇଥିବା ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରେ ପ୍ରକୃତ ସହାୟକ ବ୍ୟବହାର ସି.ଇ.ଆର.ସି. ଦ୍ୱାରା ଧାର୍ଯ୍ୟ ମାନଦଣ୍ଡଠାରୁ 19.66 ଏମ୍.ୟୁ ଅଧିକ ଥିଲା । ଯେହେତୁ ମାସିକ ବିଦ୍ୟୁତ ବିଲ୍ ରେ ଏହାକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇନଥିଲା, ତେଣୁ କଂପାନୀର 42.44 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ରାଜସ୍ୱ ହାନୀ ହେଲା । ପୁନର୍ବିଲୋକନ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ଅପର ଇନ୍ଦ୍ରାବତୀ ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ରର ସହାୟକ ବ୍ୟବହାର ମାନଦଣ୍ଡ ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା । ଅନ୍ୟ ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକରେ ଅଧିକ ସହାୟକ ବ୍ୟବହାର ହେବାର କାରଣ କଂପାନୀ ଅନୁଶୀଳନ କରିନଥିଲା କିମ୍ବା ଏହାର ହ୍ରାସ ପାଇଁ ପ୍ରତିକାରାତ୍ମକ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇନଥିଲା ।

ଅଧିକ ରୂପାନ୍ତରଣ କ୍ଷତି

2.24 ସି.ଇ.ଏ ର ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଓ ସି.ଇ.ଆର.ସି. ର ବିନିୟମ (ଅକ୍ଟୋବର 2000) ଅନୁସାରେ ରୂପାନ୍ତରଣ କ୍ଷତି ମୋଟ ଉତ୍ପାଦନର 0.5 ପ୍ରତିଶତ ମଧ୍ୟରେ ସୀମିତ ରହିବା ଉଚିତ୍ । ଏହି ମାନଦଣ୍ଡ ମଧ୍ୟ ଶୁଦ୍ଧ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ବିଚାରକୁ ନିଆଯାଏ । ଅତିଗ୍ରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ, କ୍ଷତି 0.92 ରୁ 4.57 ପ୍ରତିଶତ ମଧ୍ୟରେ ପରିବ୍ୟାପ୍ତ ଥିଲା । ଫଳତଃ 355.28 ଏମ୍.ୟୁ ର ଅଧିକ ରୂପାନ୍ତରଣ କ୍ଷତି ଯୋଗୁ କଂପାନୀର 13.39 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ହେଲା । ରୂପାନ୍ତରଣ କ୍ଷତିକୁ ମାନଦଣ୍ଡ ମଧ୍ୟରେ ସୀମିତ ରଖିବା ପାଇଁ କଂପାନୀ କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ନେଇ ନଥିଲା ।

ଅଧ୍ୟାୟର ରୂପାନ୍ତରଣ କ୍ଷତି
ଯୋଗୁ କର୍ମଚାରୀ 13.39
କୋଟି ଟଙ୍କାର କ୍ଷତି ସହିଲା ।

^୧ ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ରର ସହାୟକ ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବହୃତ ବିଦ୍ୟୁତ୍‌ର ପରିମାଣ ।

ନବୀକରଣ, ଆଧୁନିକୀକରଣ ଓ କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି

2.25 କଂପାନୀର ଛଅଟି ଶକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ରରେ 31 ଟି ଉତ୍ପାଦନ ଯୁନିଟ୍ ଅଛି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଯୁନିଟ୍‌ର ପରିକଳ୍ପିତ କ୍ଷମତା, ସ୍ଥାପନା ଦିବସ ଓ ବୟସ ନିମ୍ନ ସାରଣୀରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଗଲା :

ଶକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ର ନାମ	ଯୁନିଟ୍ ସଂଖ୍ୟା	ପ୍ଲାଣ୍ଟଗୁଡ଼ିକର ସ୍ଥାପନା ତାରିଖ	ପରିକଳ୍ପିତ କ୍ଷମତା	31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ସୁଦ୍ଧା ପ୍ଲାଣ୍ଟର ବୟସ
ଏଚ୍.ପି.ଏସ୍., ବୁଲ୍ଡା	7	ଯୁନିଟ୍-I ରୁ VI: ମଇ 1958 ରୁ ଅଗଷ୍ଟ 1963 ଯୁନିଟ୍-VII: ସେପ୍ଟେମ୍ବର 1990	2 x 49.5 3 x 37.5 2 x 32	46 – 51 ବର୍ଷ 18 ବର୍ଷ
ଏଚ୍.ପି.ଏସ୍., ଚିପିଲିମା	3	ଯୁନିଟ୍-I ରୁ III: ଅଗଷ୍ଟ 1962 ରୁ ଫେବୃୟାରୀ 1964	3 x 24	45 – 47 ବର୍ଷ
ବି.ଏଚ୍.ଇ.ପି., ବାଲିମେଳା	6	ଯୁନିଟ୍ I ରୁ VI: ଅଗଷ୍ଟ 1973 ରୁ ଜାନୁୟାରୀ 1977	6 x 60	32 – 36 ବର୍ଷ
ସଂପ୍ରସାରିତ ବାଲିମେଳା	2	ଯୁନିଟ୍-VII ରୁ VIII: ଡିସେମ୍ବର 2008 ରୁ ଜାନୁୟାରୀ 2009	2 x 75	1 ବର୍ଷ
ଆର୍.ଏଚ୍.ଇ.ପି., ରେଙ୍ଗାଳା	5	ଯୁନିଟ୍- I ରୁ V: ଅଗଷ୍ଟ 1985 ରୁ ଅଗଷ୍ଟ 1992	5 x 50	17 – 24 ବର୍ଷ
ଅପର କୋଲାର	4	ଯୁନିଟ୍- I ରୁ IV: ମାର୍ଚ୍ଚ 1988 ରୁ ଜାନୁୟାରୀ 1993	4 x 80	16 – 21 ବର୍ଷ
ଅପର ଇନ୍ଦ୍ରାବତୀ	4	ଯୁନିଟ୍- I ରୁ IV: ସେପ୍ଟେମ୍ବର 1999 ରୁ ଅପ୍ରେଲ 2001	4 x 150	8 – 10 ବର୍ଷ
ମୋଟ	31		2027.50[#]	

2.26 ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକର ନବୀକରଣ, ଆଧୁନିକୀକରଣ ଓ କ୍ଷମତାବୃଦ୍ଧିର (ଆର.ଏମ୍.ୟୁ) କୌଶଳ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ପାଇଁ ଭାରତ ସରକାର ଏକ ଜାତୀୟ ସମିତି ଗଠନ (1987) କରିଥିଲେ । ଏହି ସମିତି ହୀରାକୁଦ ଶକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ର ନଅଟି ଯୁନିଟ୍‌କୁ ଆର.ଏମ୍.ୟୁ. ପାଇଁ ଚିହ୍ନଟ (ଫେବୃୟାରୀ 1987) କଲେ ଯେହେତୁ ଏଗୁଡ଼ିକ ଆଶାଜନକ ବୟସସୀମା ଅତିକ୍ରମ କରିସାରିଥିଲେ । ସମିତିର ସୁପାରିଶ କ୍ରମେ କେବଳ ଛଅଟି ଯୁନିଟ୍‌ର ଆର.ଏମ୍.ୟୁ. କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରାଯାଇ ଅଗଷ୍ଟ 1998 ରୁ ଜାନୁୟାରୀ 2006 ମଧ୍ୟରେ ତାଲୁ କରାଯାଇଥିଲା ।

କଂପାନୀର 31 ଟି ଉତ୍ପାଦନ ଯୁନିଟ୍ ମଧ୍ୟରୁ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ସୁଦ୍ଧା, ବାଲିମେଳା ଜଳବିଦ୍ୟୁତ ପ୍ରକଳ୍ପର ଛଅଟି ଯୁନିଟ୍ (ସ୍ଥାପିତ କ୍ଷମତା 360 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.) ସାଧାରଣ ବୟସସୀମା ଅତିକ୍ରମ କରିସାରିଥିଲା ଏବଂ ଏଗୁଡ଼ିକର ବୟସ 32 ରୁ 36 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା । ବାଲିମେଳା ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ ପ୍ରକଳ୍ପର ପାଞ୍ଚଟି ଯୁନିଟ୍‌ର ଆର.ଏମ୍.ୟୁ. ପାଇଁ କଂପାନୀ କୌଣସି ଯୋଜନା ପ୍ରଣୟନ କଲାନାହିଁ ।

ଆର.ଏମ୍.ୟୁ. କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଚୁଟି ଗୁଡ଼ିକ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଗଲା:

- ଯେହେତୁ ରେଙ୍ଗାଳା ଜଳବିଦ୍ୟୁତ କେନ୍ଦ୍ରର କୌଣସି ଯୁନିଟ୍ 30 ବର୍ଷ ବୟସ ଅତିକ୍ରମ କରି ନଥିଲା, ତେଣୁ ନିକଟ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଏଗୁଡ଼ିକର ନବୀକରଣର ଆବଶ୍ୟକତା ନଥିଲା ବୋଲି କଂପାନୀ ଓ.ଇ.ଆର.ସି.ଙ୍କୁ ଅବଗତ (ଜାନୁୟାରୀ 2006)କରାଇଲେ ।

[#] ମାଛଗୁଣ୍ଡର 34.50 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ. ଶକ୍ତିକୁ ବାଦ୍ ଦେଇ ।

ହୀରାକୁଦ ଶକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ର,
ବୁର୍ଲାଠାରୁ ଶମ୍ଭୁ ଫଳପ୍ରଦ
ନ ହେବାରୁ 6.06 ଏମ୍.ୟୁ.
ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷତି ହେଲା

- ହୀରାକୁଦ ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ କେନ୍ଦ୍ରର ବୁର୍ଲାସ୍ଥିତ ଯୁନିଟ୍-1 ଓ 2 ପ୍ରତ୍ୟେକର କ୍ଷମତା 37.5 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ. ରୁ 49.5 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ. କୁ ବୃଦ୍ଧି (ଏପ୍ରିଲ 1998) କରାଯାଇଥିଲା। ଏହି ଯୁନିଟ୍ ଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନା ପରାମ୍ପରା ଜଣାପଡ଼ିଲା ଯେ ଯୁନିଟ୍-2ର କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନା ସନ୍ତୋଷଜନକ ନଥିଲା ଯେହେତୁ ଏହାର ଚର୍ଚ୍ଚାକଳନ କ୍ଷମତା ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି କ୍ଷମତା ମୁତାବକ ନଥିଲା। ଏହା ଦର୍ଶାଏ ଯେ କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି ଫଳପ୍ରଦ ହେଲାନାହିଁ ଯାହାଫଳରେ ବାର୍ଷିକ 24.91 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର 6.06 ଏମ୍.ୟୁ. ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷତି ହେଲା।
- ହୀରାକୁଦ ଜଳବିଦ୍ୟୁତ ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ର, ବୁର୍ଲାଠାରୁ ଯୁନିଟ୍-3 ଓ 4 ର ଆର.ଏମ୍.ୟୁ. ଯଥାକ୍ରମେ ଅକ୍ଟୋବର 2002 ଓ ଅଗଷ୍ଟ 2002 ରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ଜାନୁଆରୀ 2006 ରେ ସମାପ୍ତ ହେଲା। ଏହି ଦୁଇଟି ଯୁନିଟ୍ ଆର.ଏମ୍.ୟୁ. ପାଇଁ କଂପାନୀ ଯଥାକ୍ରମେ 38 ଓ 40 ମାସ ସମୟ ନେଲେ। ଆର.ଏମ୍.ୟୁ. ପାଇଁ ଯୁନିଟ୍ ଗୁଡ଼ିକୁ ତିନି ବର୍ଷରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ସମୟ ବନ୍ଦ ରଖାଯିବା ଯୋଗୁ ଉତ୍ପାଦନ ବ୍ୟାହତ ହେଲା।
- ହୀରାକୁଦ ବିଦ୍ୟୁତ ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ର ବୁର୍ଲାଠାରୁ ଯୁନିଟ୍ 5 ଓ 6 ଓ ଚିପିଲିମାର ଯୁନିଟ୍- 3 ର ଆର.ଏମ୍.ୟୁ. ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀ ଜୁନ 2000 ରେ ଅନୁମୋଦନ କଲେ। ଏଥିପାଇଁ ମେଟାଲର୍ଜିକାଲ ଓ ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ କନସଲଟାଣ୍ଟ ଲିମିଟେଡ୍ (ମେକନ୍)କୁ ପରାମର୍ଶଦାତା ଭାବେ ନିଯୁକ୍ତି ଦିଆଗଲା। ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଆର.ଏମ୍.ୟୁ. ପରିବର୍ତ୍ତେ ନୂଆ ଯନ୍ତ୍ରଣା କ୍ରୟପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଲେ (ଫେବୃୟାରୀ 2007) କାରଣ ଆର.ଏମ୍.ୟୁ. କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯନ୍ତ୍ରଣାର ବୟସ ପାଖାପାଖି 25 ବର୍ଷ ହୋଇଥିବା ବେଳେ ନୂଆ ଯନ୍ତ୍ରଣା କ୍ରୟରେ ଏହାର ବୟସ 35 ରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ହେବ। ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀ ପୁଣି ଆର.ଏମ୍.ୟୁ. କରିବା ପାଇଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଲେ (ଜୁଲାଇ 2009) ଏବଂ ପରାମର୍ଶ ସେବା ଦେବା ପାଇଁ ଜାତୀୟ ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍‌କୁ ଅନୁରୋଧ କଲେ। ଅତଏବ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀର ଏହି ଦୃଢ଼ାତ୍ମକ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଯୋଗୁ, ସି.ଇ.ଏ. ଦ୍ୱାରା ଚିହ୍ନିତ (ଫେବୃୟାରୀ 1987) ଯୁନିଟ୍‌ଗୁଡ଼ିକର ଆର.ଏମ୍.ୟୁ. କାର୍ଯ୍ୟ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇପାରିନାହିଁ (ଜୁଲାଇ 2009)
- ଯେହେତୁ ଏଚ୍.ପି.ଏସ୍., ବୁର୍ଲାଠାରୁ ଯୁନିଟ୍ - 5 ଓ 6 ଏବଂ ଚିପିଲିମାର ଯୁନିଟ୍-3 ର ଆର.ଏମ୍.ୟୁ. କାର୍ଯ୍ୟ ନ କରିବା ପାଇଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଗଲା, ମେକନ୍ ସହିତ ହୋଇଥିବା ରୁକ୍ଷିକୁ କଂପାନୀ ବାତିଲ କଲା। ଯାହା ଫଳରେ ମେକନ୍‌କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା 24.69 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ବୃଥା ହେଲା।
- ଚିପିଲିମାର ଯୁନିଟ୍ - 1 ର ଆର.ଏମ୍.ୟୁ. କାର୍ଯ୍ୟ 1998 ରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଲା। ଏହା ଦେଖାଗଲା (ଡିସେମ୍ବର 2008) ଯେ ଡିଭିଜନରୁ ଡିଭିଜନ ଛାଡ଼ିଥିଲା। ଯେହେତୁ ଚିପିଲିମାର ଡିଭିଜନ ଯୁନିଟ୍ ପାଇଁ ଦୁଇଟି ଅନ୍ତଃଗ୍ରହଣ ଫାଟକ (ଯୁନିଟ୍ - 1 ଏବଂ 3 ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ଏବଂ ଅନ୍ୟଟି ଯୁନିଟ୍-2 ପାଇଁ) ଅଛି, ତେଣୁ ମରାମତି ପାଇଁ ଯୁନିଟ୍-1 କୁ ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ବନ୍ଦକରିପାରିଲେ ନାହିଁ ଯେହେତୁ ଅନ୍ତଃଗ୍ରହଣ ଫାଟକ ଯୁନିଟ୍- 3 ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଥିଲା। ଅତିରକ୍ତେ ଏହା ଦେଖାଗଲା ଯେ, ଆର.ଏମ୍.ୟୁ. ସମୟରେ ଉତ୍ତମ ପରିଚାଳନାର ସୁବିଧା ପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଯୁନିଟ୍ ପାଇଁ ଭିନ୍ନ ଅନ୍ତଃଗ୍ରହଣ ଫାଟକ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା କଂପାନୀ ପକ୍ଷେ ଉଚିତ ଥିଲା।

ରୁକ୍ଷିନାମା ବାତିଲ ଯୋଗୁ
ମେକନ୍‌କୁ ପରାମର୍ଶ ସେବା
ଫି ବାବଦକୁ ଦିଆଯାଇଥିବା
0.25 କୋଟି ଟଙ୍କା ନିରର୍ଥକ
ହେଲା।

ପ୍ରସ୍ଥାନ ସମ୍ମିଳନୀର ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ମତବ୍ୟକ୍ତ କଲେ ଯେ ବାଲିମେଳା ଯୋଜନାର ଆର.ଏମ୍.ୟୁ. କାର୍ଯ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟକ୍ରମେ ହାତକୁ ନିଆଯିବ ଏବଂ ରେଙ୍ଗାଳୀ ଓ ବୁର୍ଲାସ୍ଥିତ ହୀରାକୁଦ ବିଦ୍ୟୁତ ଉତ୍ପାଦନକେନ୍ଦ୍ରର କାର୍ଯ୍ୟ ଯଥାକ୍ରମେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ବାର୍ଷିକ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଓ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରେ ହାତକୁ ନିଆଯିବ।

ବନ୍ଧ/ଜଳ ଭଣ୍ଡାରଗୁଡ଼ିକର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ

2.27 ହୀରାକୁଦ, ବାଲିମେଳା, ରେଙ୍ଗାଳୀ, ଅପର୍କୋଲାବ ଓ ଅପର୍କ ଇନ୍ଦ୍ରାବତୀଠାରେ ଥିବା ପାଞ୍ଚଟି ଜଳ ଭଣ୍ଡାରକୁ କଂପାନୀ ପାଣି ଉଠାଏ। ଅପର୍କ ଇନ୍ଦ୍ରାବତୀ ଜଳ ଭଣ୍ଡାରର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କଂପାନି କରେ ଓ ବାକି ଜଳ ଭଣ୍ଡାରଗୁଡ଼ିକର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଜଳ ସଂପଦ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ହୋଇଥାଏ। ହୀରାକୁଦ, ବାଲିମେଳା, ରେଙ୍ଗାଳୀ ଓ ଅପର୍କ କୋଲାବ ଜଳ ଭଣ୍ଡାରଗୁଡ଼ିକର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଖର୍ଚ୍ଚର ଯଥାକ୍ରମେ 33, 50, 46 ଓ 50 ପ୍ରତିଶତ କଂପାନୀ ବହନ କରିବା ପାଇଁ ଜଳ ସଂପଦ ବିଭାଗ ନିଷ୍ପତ୍ତି (ଜୁଲାଇ 1999) ନେଲା। ଅପର୍କ ପକ୍ଷରେ ଅପର୍କ ଇନ୍ଦ୍ରାବତୀ ଜଳ ଭଣ୍ଡାରର ବନ୍ଧର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଖର୍ଚ୍ଚର 50 ଭାଗ ଏହା କଂପାନୀକୁ ପରିଶୋଧ କରିବାକୁ ମଧ୍ୟ ନିଷ୍ପତ୍ତି ହେଲା। ଏହା ପୁଣି ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଗଲା (ଜାନୁୟାରୀ 2003) ଯେ, 1996-97 ଠାରୁ କେବଳ ବନ୍ଧ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଜନିତ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲିପ୍ତ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ଦରମା ବିତରଣକୁ ନିଆଯିବ। କଂପାନୀର ଭାଗ ବାବଦକୁ ଜଳ ସଂପଦ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ଦାବି କରାଯାଇଥିବା 2004-05 ର 2007-08[#] ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଖର୍ଚ୍ଚର ଅର୍ଥ ନିମ୍ନ ସାରଣୀରେ ଦର୍ଶାଗଲା :

ବର୍ଷ	ହୀରାକୁଦ	ରେଙ୍ଗାଳୀ	କୋଲାବ	ବାଲିମେଳା	ମୋଟ
2004-05	264.06	227.09	372.52	159.46	1,023.13
2005-06	501.68	227.36	187.87	153.71	1,070.62
2006-07	679.15	411.27	114.35	188.05	1,392.82
2007-08	528.29	461.14	123.23	195.55	1,308.21
ସର୍ବ ମୋଟ	1,973.18	1326.86	797.97	696.77	4,794.78

ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଖର୍ଚ୍ଚ ବାବଦକୁ 1996-2008 ସମୟ ପାଇଁ ଦାବି କରାଯାଇଥିବା ଅର୍ଥର ଗ୍ରହଣୀୟତା ପରୀକ୍ଷା ପାଇଁ କଂପାନୀ ତର୍କମା କରିନଥିଲା। ଅତିରୁରେ ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହୋଇଥିବା ତୃଟିଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନରେ ଆଲୋଚନା କରାଗଲା ।

2.28 ଅପର୍କ ଇନ୍ଦ୍ରାବତୀ ବନ୍ଧର ମୂଲ୍ୟ ବାବଦକୁ ଜଳ ସଂପଦ ବିଭାଗଠାରୁ ପାଇବାକୁ ଥିବା ଅର୍ଥରୁ, କଂପାନୀ 1996-97 ରୁ 2005-06 ମଧ୍ୟରେ ଜଳ ସଂପଦ ବିଭାଗକୁ ବନ୍ଧ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ବାବଦ ଦିଆଯିବାକୁ ଥିବା ଅର୍ଥରୁ 75 କୋଟି ଟଙ୍କା କାଟି ରଖିଲା (ମାର୍ଚ୍ଚ 2008)। ଏହି ପରିପେକ୍ଷାରେ ଅତିରୁରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ ବନ୍ଧ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଅର୍ଥ ପରିଶୋଧ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଜଳ ସଂପଦ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ଦାବି କରାଯାଇଥିବା 186.03 କୋଟି ଟଙ୍କାର ସଠିକତା କଂପାନୀ ଯାଞ୍ଚ କରିନଥିଲା। ଯାହାଫଳରେ ହୀରାକୁଦ, ରେଙ୍ଗାଳୀ ଓ ବାଲିମେଳା ବନ୍ଧର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ସହିତ ସମସ୍ତ ନଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚ ତଥା ଜଳ ସମ୍ପଦ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ଦାବି କରାଯାଇ ଥିବା ପ୍ରକୃତ ଖର୍ଚ୍ଚଠାରୁ ଅଧିକ ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟ କଂପାନୀ ପରିଶୋଧ କଲା ଯାହାଫଳରେ 1996-97 ରୁ 2005-06 ମଧ୍ୟରେ 27.06 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅଧିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେଲା। ଅପର୍କ କୋଲାବ ସମ୍ପର୍କିତ ନଥିପତ୍ର ଉପଲବ୍ଧ ନହେବାରୁ, ଜଳ ସଂପଦ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ଦାବି ଅର୍ଥର ସଠିକତା ଅତିରୁରେ ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇପାରିଲା ନାହିଁ। ଅପର୍କ ଇନ୍ଦ୍ରାବତୀ ବନ୍ଧର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ ଜଳ ସଂପଦ ବିଭାଗକୁ କଂପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଦାବି କରାଯାଇଥିବା ଅର୍ଥ ବିଷୟରେ ଅନୁକ୍ଷେପ 2.29 ରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି ।

ବନ୍ଧ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ବାବଦକୁ କଂପାନୀ ଜଳ ସଂପଦ ବିଭାଗକୁ 27.06 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅଧିକ ପରୋଶୋଧ କଲା ।

[#] 2008-09 ପାଇଁ ତଥ୍ୟ ମିଳିନାହିଁ ।

ସରକାର ଏହି ତଥ୍ୟକୁ ଗ୍ରହଣ କରି ଦର୍ଶାଇଲେ (ଅକ୍ଟୋବର 2009) ଯେ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗଟି ଜଳ ସଂପଦ ବିଭାଗ ସହିତ ଆଲୋଚନା ସ୍ତରରେ ଅଛି ଏବଂ ଏକ ଯୁଗ୍ମ କାର୍ଯ୍ୟ ସମିତି ଏହି ବିଷୟରେ ଏକ ମାର୍ଗଦର୍ଶୀ ନୀତି ରୂପାନ୍ତ କରିବା ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଅଛନ୍ତି ।

ଅପର ଇତ୍ତାବତୀ ବନ୍ଧର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଖର୍ଚ୍ଚ ପ୍ରାପ୍ତ ନହେବା

ବନ୍ଧ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଖର୍ଚ୍ଚ ବାବଦକୁ ଜଳ ସଂପଦ ବିଭାଗଠାରୁ 37.50 କୋଟି ଟଙ୍କା ଆଦାୟ ନ ହୋଇ ପଡ଼ିରହିଛି ।

2.29 ଜଳ ସଂପଦ ବିଭାଗର ନିଷ୍ପତ୍ତି (ଜୁଲାଇ 1999) ମୁତାବକ ଅପର ଇତ୍ତାବତୀ ବନ୍ଧର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଖର୍ଚ୍ଚ ଜଳ ସଂପଦ ବିଭାଗ ଓ କଂପାନୀ ମଧ୍ୟରେ ସମାନ ଭାବରେ ଭାଗ ହେବ । ଗୋଟିଏ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷର ଖର୍ଚ୍ଚ ଅସୁଲି ପାଇଁ କଂପାନୀ ପରବର୍ତ୍ତୀ ବର୍ଷର 15 ଜୁନ୍ ସୁଦ୍ଧା ଅଡିଟ୍ ଯାଞ୍ଚ ପଶ୍ଚାତ ଖର୍ଚ୍ଚ ଆଧାରରେ ଦାବି ପତ୍ର ପେସ୍ କରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଥିଲା । ଯେହେତୁ ଅପର ଇତ୍ତାବତୀର ଯୁନିଟ୍‌ଗୁଡ଼ିକ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 1999 ରୁ ଏପ୍ରିଲ 2001 ମଧ୍ୟରେ ବାଣିଜ୍ୟିକ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କଲା, ତେଣୁ କଂପାନୀ 2001-07 ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ 30.24 କୋଟି ଟଙ୍କା ଜଳ ସଂପଦ ବିଭାଗଠାରୁ ଦାବି କଲା । ଏହି ବାବଦକୁ କୌଣସି ଅର୍ଥ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ (ଜୁଲାଇ 2009) ଅସୁଲି ହୋଇନାହିଁ ।

ଅଡିଟ୍‌ରେ ଏହା ଦେଖାଗଲା ଯେ 2003-04 ରୁ 2006-07 ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକର 18.10 କୋଟି ଟଙ୍କାର ବିଲ୍ ବିଳମ୍ବରେ ଅକ୍ଟୋବର 2007 ରେ ପେସ୍ କରାଗଲା ଯଦିଓ ଏହି ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକର ହିସାବ ଯଥାକ୍ରମେ ଅଗଷ୍ଟ 2004, ଜୁଲାଇ 2005, ଜୁଲାଇ 2006 ଓ ଜୁଲାଇ 2007 ରେ ରୂପାନ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ପୁନଶ୍ଚ 2007-08 ବର୍ଷର ହିସାବ ଯଦିଓ ଅଗଷ୍ଟ 2008 ରେ ରୂପାନ୍ତ ହୋଇଥିଲା ତେବେ ଏହି ବର୍ଷ ପାଇଁ 6.21 କୋଟି ଟଙ୍କାର ବନ୍ଧ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଖର୍ଚ୍ଚ ମଇ 2009 ସୁଦ୍ଧା କଂପାନୀ ପେସ୍ କରିନଥିଲା ।

ଏହାପୁଣି ମଧ୍ୟ ଦେଖାଗଲା ଯେ, 2004-05 ରୁ 2008-09 ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ବନ୍ଧ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ସମକ୍ଷାୟ ବିଦ୍ୟୁତ ଖର୍ଚ୍ଚର ଅଧା ଭାଗ ଯଥା 1.05 କୋଟି ଟଙ୍କା କଂପାନୀ ଦାବି କରିନଥିଲା ଯାହାର କାରଣ ନଥିବୁକୁ ନ ଥିଲା ।

ସରକାର ଦର୍ଶାଇଲେ (ଅକ୍ଟୋବର 2009) ଯେ ଜଳ ସଂପଦ ବିଭାଗକୁ ବନ୍ଧ ହସ୍ତାନ୍ତର ପାଇଁ ଆଲୋଚନା ଚାଲୁଅଛି । ବିଳମ୍ବିତ ବିଲ୍ ପେସ୍ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଉତ୍ତରରେ ଉଲ୍ଲେଖ ନଥିଲା ।

ମୁରାନ୍ ବନ୍ଧର ଗ୍ରାଉଟିଂ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭରେ ବିଳମ୍ବ

କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହରେ ବିଳମ୍ବ ଯୋଗୁ 0.24 କୋଟି ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟର 4.82 ଏମ୍.ୟୁ. ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷତି ହେଲା

2.30 ଅପର ଇତ୍ତାବତୀର ମୁରାନ୍ ସିମେଣ୍ଟ ଓ କଂକ୍ରିଟ୍ ବନ୍ଧକୁ ଖୋଦେଇ ଓ ଗ୍ରାଉଟିଂ ଦ୍ୱାରା ପାଣି ଝର ରୋକିବା ପାଇଁ ଜଳ ସଂପଦ ବିଭାଗର ବନ୍ଧ ନିରାପତ୍ତା ଓ ସମାକ୍ଷା ମଣ୍ଡଳୀ ପ୍ରସ୍ତାବ (ଡିସେମ୍ବର 2004) ଦେଇଥିଲେ । ବନ୍ଧର ଛଅଟି ଖୋଦେଇ ଓ ଗ୍ରାଉଟିଂ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ 2.13 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଖର୍ଚ୍ଚ ଅଟକଳ କଂପାନୀ ବିଳମ୍ବରେ (ଏପ୍ରିଲ 2006) ପ୍ରସ୍ତୁତ କଲା କିନ୍ତୁ 68.86 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଅଟକଳର ଦୁଇଟି କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଅନୁମୋଦନ କଲା (ଅକ୍ଟୋବର 2006) । କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଠିକାଦାରମାନଙ୍କ ଅନିଚ୍ଛା ଯୋଗୁ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକ କଂପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଜାନୁୟାରୀ ଓ ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ମଧ୍ୟରେ ସଂପନ୍ନ କରାଗଲା । ଅକ୍ଟୋବର 2007 ରେ କଂପାନୀ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ମାପ ଅନୁସାରେ, ସେକେଣ୍ଡ ପ୍ରତି 44.19 ଲିଟର ପାଣି ଝରୁଥିଲା । ଅତଏବ, କାର୍ଯ୍ୟରେ ବିଳମ୍ବ ଯୋଗୁ ଜାନୁୟାରୀ 2005 ରୁ ଡିସେମ୍ବର 2008 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ 5.58 ଏମ୍.ସି.ଏମ୍. ପାଣି ନଷ୍ଟ ହେଲା ଯାହାର ଉପଯୋଗ ଦ୍ୱାରା 23.89 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟର 4.82 ଏମ୍.ୟୁ. ବିଦ୍ୟୁତ ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ କରାଯାଇପାରିଥାନ୍ତା ।

ଚିପିଲିମା ଶକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ରରେ ଦଳ ସଫେଇ

2.31 ହୀରାକୁଦ ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ରରୁ ନିର୍ଗତ ଜଳରାଶି 27 କି.ମି ଦୈର୍ଘ୍ୟ ବିଶିଷ୍ଟ କେନାଲରେ ପରିବାହିତ ହୋଇ 72 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ. କ୍ଷମତା ସଂପନ୍ନ ଚିପିଲିମା ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ରକୁ ପାଣି ଯୋଗାଏ। ଶକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ରର ଟ୍ରାସ ର୍ୟାକ୍ ଦଳଦ୍ୱାରା ରୋଧ ହେବା ଦ୍ୱାରା ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ପ୍ରାୟତଃ ବାଧାପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ।

ଚିପିଲିମା ଶକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ର, ଯାହାକି ଏକ ମୂଳ ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ର, ଏହାର 1993-94 ରେ ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ପାଦନ ପାଖାପାଖି 400 ଏମ୍.ୟୁ ଥିବା ସ୍ତରରେ, ଦଳ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇ 15 ଏମ୍.ୟୁ କୁ ହ୍ରାସ ପାଇଲା। ଯଦିଓ କଂପାନୀ ସାମୟିକ ଭାବରେ ଦଳ କାଟିବା ଓ ଦଳ ସଫା କରିବା ଭଳି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ହାତକୁ ନେଇଥିଲା ତେବେ ଏଥିରୁ କୌଣସି ସ୍ୱଳ୍ପ ସଫଳତା ମିଳିନାହିଁ। ଦଳ ସମସ୍ୟା କଂପାନୀର ଆର୍ଥିକ ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ଖୁବ୍ କ୍ଷତି କରିଥିଲା ଯେହେତୁ ଦୈନିକ 1.20 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟର 0.24 ଏମ୍.ୟୁ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷତି ହେଉଥିଲା। ସାମୟିକ ଦଳ ନିରାକରଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଯଦିଓ କଂପାନୀ 0.89 କୋଟି ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ କରିସାରିଥିଲା, ତାହା ସତ୍ତ୍ୱେ ଏହାର ସ୍ଥାପନା ଠାରୁ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ 50 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଉତ୍ପାଦନ ଜନିତ କ୍ଷତି ସହିଥିଲା। ଟ୍ରାସ ର୍ୟାକ୍ ସଫା ମେସିନ (ଟି.ଆର.ସି.ଏମ୍) ସ୍ଥାପନା ପାଇଁ କଂପାନୀ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2008 ରେ ଖୋଲା ଟେଣ୍ଡର ଆହ୍ୱାନ କଲା, ଯାହାର ମୂଲ୍ୟ 6.08 କୋଟି ଟଙ୍କା ଥିଲା। ଯଦି କଂପାନୀ ଯାନ୍ତ୍ରିକ ପଦ୍ଧତିଦ୍ୱାରା ଦଳ ସଫାକରିବା ପଦକ୍ଷେପ ଆଗରୁ ନେଇଥାନ୍ତା, ତେବେ ଉତ୍ପାଦନ ଜନିତ କ୍ଷତିକୁ ହ୍ରାସ କରାଯାଇପାରିଥାନ୍ତା।

ଦଳ ସଫା ନ କରିବା ଯୋଗୁ କଂପାନୀର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେବାଠାରୁ ପ୍ରାୟତଃ 50 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଏକତ୍ରୀକୃତ ରାଜସ୍ୱ କ୍ଷତି ହୋଇଥିଲା।

ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଦର୍ଶାଇଲେ ଯେ ଯଦିଓ ଦଳ ନିରାକରଣ ପାଇଁ ବହୁବିଧ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଇଥିଲା କିନ୍ତୁ ସେଗୁଡ଼ିକ ଫଳପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲା ନାହିଁ ଓ ବର୍ତ୍ତମାନ ଟି.ଆର.ସି.ଏମ୍. ସ୍ଥାପନା ପ୍ରକ୍ରିୟା ଚାଲୁରହିଛି। କିନ୍ତୁ ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ, ଟି.ଆର.ସି.ଏମ୍. ସ୍ଥାପନା ଦ୍ୱାରା ଏହି ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ କରିବାକୁ କମ୍ପାନୀ ବିଳମ୍ବ କରିଥିଲା।

କର୍ମ ସଂପାଦନ ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଖର୍ଚ୍ଚ

ପରିଚାଳନା ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣରେ ଅଧିକ ଖର୍ଚ୍ଚ

2.32 ଆଗାମି ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷର ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶୁଳ୍କ ଧାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ କଂପାନୀ ବାର୍ଷିକ ରାଜସ୍ୱ ଚାହିଦା (ଏ.ଆର୍.ଆର୍.) ଓ.ଇ.ଆର.ସି.ଙ୍କ ନିକଟରେ ପ୍ରଦାନ କରେ। ବାର୍ଷିକ ରାଜସ୍ୱ ଚାହିଦାର ଏକ ଉପାଦାନ ଭାବେ କର୍ମ ସଂପାଦନ ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଖର୍ଚ୍ଚ (ଓ.ଏଣ୍ଡ ଏମ୍.) ର ପରିମାଣ ଓ.ଇ.ଆର.ସି. ଧାର୍ଯ୍ୟ କରେ। ଅତଏବ, ଓ.ଇ.ଆର.ସି ଦ୍ୱାରା ଧାର୍ଯ୍ୟ ଓ ଏଣ୍ଡ ଏମ୍ ଖର୍ଚ୍ଚର ପରିମାଣ ମଧ୍ୟରେ କଂପାନୀର ପ୍ରକୃତ ଖର୍ଚ୍ଚ ସାମିତ ରହିବା ଉଚିତ। ଅତିଗତରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ 2005-09 ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକରେ କଂପାନୀର ପ୍ରକୃତ ଓ ଏଣ୍ଡ ଏମ୍ ଖର୍ଚ୍ଚ ଓ.ଇ.ଆର.ସି. ଅନୁମୋଦିତ ଖର୍ଚ୍ଚଠାରୁ ଅଧିକ ଥିଲା ଯାହାର ବିବରଣୀ ନିମ୍ନ ସାରଣୀରେ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା।

(କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)

ଶକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ରର ନାମ	2005-06		2006-07		2007-08		2008-09		ମୋଟ	
	ଅନୁମୋଦିତ	ପ୍ରକୃତ	ଅନୁମୋଦିତ	ପ୍ରକୃତ	ଅନୁମୋଦିତ	ପ୍ରକୃତ	ଅନୁମୋଦିତ	ପ୍ରକୃତ	ଅନୁମୋଦିତ	ପ୍ରକୃତ
ଆର୍.ଏଚ୍.ଇ.ପି.	14.36	13.32	14.94	18.88	14.74	21.76	23.10	33.88	67.14	87.84
ୟୁ.କେ.ଏଚ୍.ଇ.ପି.	9.15	9.88	9.52	14.10	13.23	14.46	17.87	23.49	49.77	61.93
ବି.ଏଚ୍.ଇ.ପି.	19.56	24.71	20.34	20.71	26.10	27.04	26.37	57.28	92.37	129.74
ଏଚ୍.ପି.ଏସ୍., ବୁର୍ଲା	33.24	30.52	33.53	33.86	33.29	37.05	34.97	61.67	135.03	163.10

ଶକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ର ନାମ	2005-06		2006-07		2007-08		2008-09		ମୋଟ	
	ଅନୁମୋଦିତ	ପ୍ରକୃତ	ଅନୁମୋଦିତ	ପ୍ରକୃତ	ଅନୁମୋଦିତ	ପ୍ରକୃତ	ଅନୁମୋଦିତ	ପ୍ରକୃତ	ଅନୁମୋଦିତ	ପ୍ରକୃତ
ୟୁ.ଆଇ.ଏଚ୍.ଇ.ପି.	37.25	29.65	38.54	41.67	39.88	43.69	41.12	61.24	156.79	176.25
ମୋଟ	113.56	108.08	116.87	129.22	127.24	144.00	143.43	237.56	501.10	618.86
ଅନୁମୋଦିତ ଖର୍ଚ୍ଚ ଠାରୁ ଅଧିକ		-5.48		12.35		16.76		94.13		117.76

ଉପର ଦର୍ଶିତ ସାରଣୀରୁ ଏହା ଦେଖାଯିବ ଯେ 2006-09 ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଓ.ଇ.ଆର.ସି.ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦିତ ଓଏସଏମ୍ ଖର୍ଚ୍ଚର ପରିମାଣଠାରୁ କଂପାନୀର ପ୍ରକୃତ ଖର୍ଚ୍ଚ 12.35 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ 94.13 କୋଟି ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଧିକ ଥିଲା ।

ସରକାର ଦର୍ଶାଇଲେ (ଅକ୍ଟୋବର 2009) ଯେ ଯତ୍ନାତ୍ମକ ଗୁଡ଼ିକୁ ସରକାର ଅବସ୍ଥାରେ ରଖିବା ପାଇଁ ଏହି ଖର୍ଚ୍ଚ ନିତ୍ୟାନ୍ତ ଜରୁରି ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଘଟଣାଟି ହେଲା ଯେ 2006-09 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଓ.ଇ.ଆର.ସି ଅନୁମୋଦିତ ଖର୍ଚ୍ଚଠାରୁ ପ୍ରକୃତ ଖର୍ଚ୍ଚ ଅଧିକ ଥିଲା ।

ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା

2.33 ଉପାଦାନ କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକର ଫଳପ୍ରସ୍ତୁତ ପରିଚାଳନା ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ, ଉଚ୍ଚ ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କର ନିୟମିତ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ଆବଶ୍ୟକ କରେ । ଯୁନିଟ୍ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ବିବରଣୀ ଓ ଲୋଡ୍ ବିବରଣୀ ସାହାଯ୍ୟରେ କଂପାନୀର ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ ସ୍ଥିତ ଯୋଜନା ଓ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା କକ୍ଷ ଯୁନିଟ୍ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନା ମାସିକ ଭିତ୍ତିରେ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା କରେ । ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ପ୍ରଣାଳୀରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଚାର୍ଜ୍ ଗୁଡ଼ିକ ଅତିରଳରେ ଦୃଷ୍ଟ ହେଲା :

- କଂପାନୀର ମାସିକ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ବିବରଣୀ ଓ ଲୋଡ୍ ବିବରଣୀ ଫର୍ମରେ ସମାନତା ନଥିଲା ଯାହା ଫଳରେ କେନ୍ଦ୍ର ଗୁଡ଼ିକର ସହାୟକ ବିଦ୍ୟୁତ ଖର୍ଚ୍ଚ, ପ୍ଲାଣ୍ଟ ଚାଲୁରହିବା ସମୟ, ଯୋଜନାବଦ୍ଧ ଅଟଳ, ଇତ୍ୟାଦି ସଂବନ୍ଧିତ ତଥ୍ୟରେ ବିଭିନ୍ନତା ଥିଲା ।
- ବାଲିମେଳା ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ ପ୍ରକଳ୍ପ ଦ୍ୱାରା ମାସିକ କେନ୍ଦ୍ର ଓ ଯୁନିଟ୍ ସହାୟକ ବିଦ୍ୟୁତ ଖର୍ଚ୍ଚ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉନଥିଲା । ଏହିପରି ମାସିକ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ ବିବରଣୀରେ ହାରାକୁଡ଼ ଓ ରେଙ୍ଗାଳା ବିଦ୍ୟୁତ କେନ୍ଦ୍ର ତାଙ୍କର ଟ୍ରାନ୍ସଫର୍ମେସନ୍ କ୍ଷତି ତଥ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରୁନଥିଲେ ଓ ହାରାକୁଡ଼ କେନ୍ଦ୍ର କଲୋନା ବିଦ୍ୟୁତ ଖର୍ଚ୍ଚ ପ୍ରଦାନ କରୁନଥିଲେ ।
- ବାଲିମେଳା ଓ ରେଙ୍ଗାଳା ବିଦ୍ୟୁତ ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ବିବରଣୀରେ ମେସିନ୍ ଲକ୍ଷତା ତଥ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରି ନଥିଲା ।
- ଜଳ ସଂପଦର ସୁପରିଚାଳନା ପାଇଁ ଦରକାର ଜଳଭଣ୍ଡାର ସମନ୍ୱୟ ତଥ୍ୟ ବାଲିମେଳା ପ୍ରକଳ୍ପ ଦ୍ୱାରା ମାସିକ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ବିବରଣୀରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉନଥିଲା ।
- କୌଣସି ସୂଚିତ ଏକକ ଅଭାବରୁ ବିଭିନ୍ନ ଯୁନିଟ୍ ଗୁଡ଼ିକ ଜଳର ଲକ୍ଷତା ଓ ଉପଯୋଗ ସମ୍ବଳିତ ତଥ୍ୟ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଏକକରେ ମାସିକ ଲୋଡ୍ ବିବରଣୀ ଜରିଆରେ ପ୍ରଦାନ କରୁଥିଲେ ।

ଆର୍ଥିକ ପରିଚାଳନା

ଉତ୍ପାଦନ ଖର୍ଚ୍ଚର ଅନାଦେୟ

2.34 କଂପାନୀ ଏକ ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ କଂପାନୀ ହୋଇଥିବାରୁ କଂପାନୀ ଅଧିନିୟମ, 1956 ର ଧାରା 642 ତଥା 209 ଅନୁସାରେ ଏହା ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ତିସେମର 2001 ର ଆଦେଶନାମା ମୁତାବକ ପରିବ୍ୟୟ ହିସାବ ନଥି ରଖିବା ଆବଶ୍ୟକ। କିନ୍ତୁ କଂପାନୀ ପରିବ୍ୟୟ ହିସାବ କେବଳ 2007-08 ବର୍ଷଠାରୁ ରଖୁଥିଲା। ଅତିଗ୍ରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ ହୀରାକୁଦ ଓ ଅପରକୋଲାବ ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ କେନ୍ଦ୍ରର ଯୁନିଟ୍ ପ୍ରତି ବିକ୍ରି ମୂଲ୍ୟ ଯଥାକ୍ରମେ 0.64 ଟଙ୍କା ଓ 0.22 ଟଙ୍କା ଥିବାସ୍ଥଳେ ଯୁନିଟ୍ ପିଛା ଉତ୍ପାଦନ ଖର୍ଚ୍ଚ 0.76 ଓ 0.28 ଟଙ୍କା ଥିଲା। ଅଧିକ ଉତ୍ପାଦନ ଖର୍ଚ୍ଚର କାରଣଗୁଡ଼ିକ ହେଲା ଉଚ୍ଚ ମରାମତି ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ତଥା ପ୍ରଶାସନିକ ଓ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ ଖର୍ଚ୍ଚ ଯାହା ଅନୁକ୍ଷେପ 2.32 ରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି। ଅତଏବ, ଉତ୍ପାଦନ ଖର୍ଚ୍ଚଠାରୁ କମ୍ ଦାମରେ ବିଦ୍ୟୁତ ବିକ୍ରି ଯୋଗୁ ହୀରାକୁଦ ଓ ଅପରକୋଲାବ ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ କେନ୍ଦ୍ରରେ 2007-08 ବର୍ଷରେ ଯଥାକ୍ରମେ 955.78 ଏମ୍.ୟୁ ଓ 1,073.54 ଏମ୍.ୟୁ ବିଦ୍ୟୁତ ବିକ୍ରି ବାବଦକୁ ମୋଟ 17.91 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ହେଲା।

ହୀରାକୁଦ ଓ ଅପରକୋଲାବ ଶକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ରରେ ଅଧିକ ଉତ୍ପାଦନ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେତୁ କଂପାନୀ 17.91 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ସହିଲା।

ବିଦ୍ୟୁତ ଶକ୍ତିର ମିଟିଂ

2.35 ସି.ଇ.ଏ (ମିଟିଂ ସ୍ଥାପନା ଓ ସଞ୍ଚାଳନ) ବିନିୟମ, 2006 ରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସହ ଏହା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଥିଲା ଯେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକ 0.2 ଏସ୍. ସଠିକତା ଶ୍ରେଣୀର ମିଟିଂ ସ୍ଥାପନ କରିବେ। ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀ 195 * ଟି ମିଟିଂର ଆବଶ୍ୟକତା ଆକଳନ କରି (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2006) 74 ଟି 0.2 ଏସ୍. ସଠିକତା ଶ୍ରେଣୀର ମିଟିଂ ଇଣ୍ଟରଫେସ୍ ସ୍ଥାନମାନଙ୍କର ସ୍ଥାପନା ପାଇଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି କଲେ। କଂପାନୀ 71.27 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟରେ 27 ଟି 0.2 ଏସ୍. ସଠିକତା ଶ୍ରେଣୀର ମିଟିଂ ଇଣ୍ଟରଫେସ୍ ସ୍ଥାନମାନଙ୍କରେ ସ୍ଥାପନ ପାଇଁ ଖର୍ଚ୍ଚ କଲା (ମାର୍ଚ୍ଚ 2007) ଏବଂ ବାକି 168 ଟି ମିଟିଂ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ (ମଇ 2009) ଖର୍ଚ୍ଚ କରାଯାଇ ନଥିଲା ଯାହାର କାରଣ ନଥିଲା ନଥିଲା।

ଅତିଗ୍ରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ ଯୋଗାଣକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ (ମଇ 2009) ସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଥିବା ସଫ୍ଟୱେୟାରକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ/ମାର୍ଜିତ କରାଯିବା ଯୋଗୁ ମିଟିଂ ରିଡିଂ ନିଆଯାଇପାରିଲା ନାହିଁ। ପୁନଃ ଲୋଡ ଅଭାବରୁ ସାତଟି** ମିଟିଂର ପରୀକ୍ଷଣ ହୋଇପାରିନଥିଲା। ଯାହା ଫଳରେ ଏହି ମିଟିଂ ଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନର ମାନ ଜାଣି ହେଲା ନାହିଁ। ବାଲିମେଳାରେ ସ୍ଥାପିତ ଗୋଟିଏ ମିଟିଂର ଚୁକ୍ତି 0.22 ଥିଲା ଯାହା ସଂଶୋଧିତ (ମଇ 2009) ହୋଇ ନଥିଲା।

ତିନିଟି ଯୁନିଟ୍ରେ (ରେଙ୍ଗାଳା, ହୀରାକୁଦ ଓ ବାଲିମେଳା) ସ୍ଥାପିତ 106 ଟି ମିଟିଂର ନମୁନା ଯାଞ୍ଚରେ ଏହା ଜଣାପଡିଲା ଯେ 26 ଟି ମିଟିଂ ସୂଚିତ 0.2 ଏସ୍. ସଠିକତା ଶ୍ରେଣୀର ମାନଠାରୁ ନିମ୍ନ ଥିଲା (ଯଥା ; 1.0 ଓ 0.5 ଶ୍ରେଣୀ)। ପରୀକ୍ଷଣ ଯାଞ୍ଚ 99 ଟି ମିଟିଂ କ୍ଷେତ୍ରରେ 1 ରୁ 45 ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୋଇନଥିଲା ଓ ତିନିଟି ମିଟିଂର ପରୀକ୍ଷଣ ଯାଞ୍ଚ ଫଳାଫଳ ନଥିବାରୁ ନ ଥିଲା। ପୁନଃ, ମେ 2009 ସୁଦ୍ଧା, 106 ଟି ମିଟିଂ ମଧ୍ୟରୁ 71 ଟି ମିଟିଂ ଆବରଣ ମୁକ୍ତ ଥିଲା।

* ଇଣ୍ଟରଫେସ୍ ସ୍ଥାନ - 27, ସ୍ୱାର୍ଚ୍ଚର ଟର୍ମିନାଲସ୍ - 31, ଏଚ୍.ଭି.- 85 ଏବଂ ସହାୟକ ଗୁଡ଼ିକୁ ଫିଡର - 52.
 ** ବି.ଏଚ୍.ଇ.ପି. -3, ସ୍ୱ.କେ.ଏଚ୍.ଇ.ପି. -2, ଓ ସ୍ୱ.ଆଇ.ଏଚ୍.ଇ.ପି. -2.

ମିଟର ସ୍ଥାପନା ଓ ସଂଚାଳନ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ସି.ଇ.ଏ ବିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ କରିବାରେ କଂପାନୀ ବିଫଳ ହେଲା ।

ଅତଏବ ମିଟର ସ୍ଥାପନା ଓ ସଂଚାଳନ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ସି.ଇ.ଏ. ବିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ କରିବାରେ କଂପାନୀ ବିଫଳ ହେଲା । ସୂଚିତ ଶ୍ରେଣୀର ମିଟରର ଅଭାବ ଯୋଗୁ, ଉତ୍ପାଦନ, ସହାୟକ ଖର୍ଚ୍ଚ ଓ ଗ୍ରାହ୍ୟତାରେ ସମସ୍ତ ପରିମାଣର ସଠିକତା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରାଯାଇ ପାରିଲା ନାହିଁ ।

ବାମା ପ୍ରମିୟମରେ ଅଧିକ ଖର୍ଚ୍ଚ

2.36 କଂପାନୀ ଏହାର ଯନ୍ତ୍ରପାତି, କଳକର୍ତ୍ତା ଓ ଭଣ୍ଡାରଣ ସାମଗ୍ରୀଗୁଡ଼ିକୁ ଅଗ୍ନି, ବିଶେଷ ବିପଦ, ବନ୍ୟା, ଲତ୍ୟାଦି ପାଇଁ ବାମା ନିଗମଗୁଡ଼ିକ ଅଧୀନରେ ସୁଲ ମୂଲ୍ୟରେ ବାର୍ଷିକ ବାମାଭୁକ୍ତ କରିଥାଏ । କଂପାନୀ 2004-09 ବର୍ଷ ଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ସୁଲ ବାମା ମୂଲ୍ୟ 4,248.10 କୋଟି ଟଙ୍କା ପାଇଁ 4.57 କୋଟି ଟଙ୍କା ବାମା ପ୍ରମିୟମ ବାବଦକୁ ଖର୍ଚ୍ଚ କଲା ।

ସୁଲ ମୂଲ୍ୟରେ ବାମା କରିବା ଦ୍ୱାରା କଂପାନୀର 1.40 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅଧିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେଲା ।

ଅତିକ୍ଷେପରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ ବାମା କଂପାନୀଗୁଡ଼ିକ କଂପାନୀର ଯନ୍ତ୍ରାଂଶ /ଭଣ୍ଡାରଣ ସାମଗ୍ରୀ ପାଇଁ ବାମା ଦାବିଗୁଡ଼ିକୁ ନିର୍ମୂଲ୍ୟ ଯଥା 3,053.28 # କୋଟି ଟଙ୍କାରେ ମାମାଂସା କଲେ । ଅତଏବ, ଏହି ସାମଗ୍ରୀଗୁଡ଼ିକ ସୁଲ ମୂଲ୍ୟରେ ବାମାଭୁକ୍ତ କରିବା ଦ୍ୱାରା 1.40 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅଧିକ ବ୍ୟୟ ହେଲା । ପୁନଃ, ଫେବୃୟାରୀ 1999 ରୁ ନଭେମ୍ବର 2008 ମଧ୍ୟରେ ବାମା ଦାବି କରାଯାଇଥିବା 1.66 କୋଟି ଟଙ୍କାର 22 ଟି ବାମା ଦାବି ଅପ୍ରଭାବି ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ଯୋଗୁ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ସୁଦ୍ଧା ମାମାଂସା ହେବା ଅପେକ୍ଷାରେ ଥିଲା ।

ଭଣ୍ଡାରଣ ପରିଚାଳନା

2.37 ପ୍ରତ୍ୟେକ ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ରରେ ପୃଥକ ଭାବେ ରଖାଯାଉଥିବା କଂପାନୀର ଭଣ୍ଡାରଣ ସାମଗ୍ରୀ ମୁଖ୍ୟତଃ କର୍ମ ସଂପାଦନ ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଯନ୍ତ୍ରାଂଶ, ତେଲ ଓ ଲୁହ୍ରିକାଷ୍ଟ ଏବଂ ବଳକା ତିଆରି ସାମଗ୍ରୀ ଯଥା ଇସ୍ପାତ, ସିମେଣ୍ଟ, କୋଠାବାଡ଼ି ତିଆରି ସାମଗ୍ରୀ, ତାରକୁ ନେଇ ଗଠିତ । ଯଦିଓ କଂପାନୀ ଏପ୍ରିଲ 1996 ରୁ ସ୍ଥାପିତ ହେଲାଣି, ତେବେ ଏଯାବତ ଏହା 'ସଂଗ୍ରହଣ ପୁସ୍ତିକା' ଓ 'ଭଣ୍ଡାରଣ ପରିଚାଳନା' ନୀତି ପ୍ରଣୟନ କରିନଥିଲା । ଦରକାରୀ ଯନ୍ତ୍ରାଂଶଗୁଡ଼ିକର ଅଭାଗ ଯୋଗୁ ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକୁ ସଫଳ କରିବାରେ ମାତ୍ରାଧିକ ବିଳମ୍ବ ହେବା ବିଷୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିକୁ (ଅଗଷ୍ଟ 2003) ଆସିଥିଲା । ଏହି ଅସୁବିଧା ଦୂର କରିବା ପାଇଁ ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ 'ସାମଗ୍ରୀ ପରିଚାଳନା କକ୍ଷ' ଗଠନ କରି ଭଣ୍ଡାରଣ ପରିଚାଳନାକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବେ ଶକ୍ତିଶାଳୀ କରିବା ପାଇଁ ଗୁରୁତ୍ୱାରୋପ କଲେ । ଏହି ଆଦେଶ ସତ୍ତ୍ୱେ, କଂପାନୀ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ଫଳପ୍ରଦ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଗଲା ନାହିଁ ।

ଭଣ୍ଡାରଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଓ ପରିଚାଳନା ବିଷୟରେ ନିମ୍ନ ପଦକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକ ନେବା ପାଇଁ କଂପାନୀ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଲା (ଫେବୃୟାରୀ 2009) :

- ଭଣ୍ଡାରଣ ସାମଗ୍ରୀଗୁଡ଼ିକର ସମୁଚିତ ହିସାବରକ୍ଷା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଏଗୁଡ଼ିକର ସରଳୀକରଣ, ନାମକରଣ ଓ କମ୍ପ୍ୟୁଟରୀକରଣ ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ପ୍ରକାର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ;
- ଭଣ୍ଡାରଣ ସାମଗ୍ରୀ ନେବା ଓ ଦେବା ପାଇଁ ସମାନ କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ;
- ରଘି ଓ ପୁରୁଣା ସାମଗ୍ରୀ ବିକ୍ରି ପାଇଁ ଭିନ୍ନ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ପ୍ରଣୟନ କରିବା ; ଏବଂ
- 'ସଂଗ୍ରହଣ ପୁସ୍ତିକା' ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ।

ହିସାବ ଖାତା ଅନୁଯାୟୀ ହ୍ରାସିତ ମୂଲ୍ୟ ।

ଉପରୋକ୍ତ ନିଷ୍ପତ୍ତି ପରବର୍ତ୍ତୀ ପଦକ୍ଷେପ ଅପେକ୍ଷାରେ ଅଛି । ଏଥିରୁ ଏହା ବୁଝାଯିବ ଯେ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ସୁଦ୍ଧା 34.13 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅବ୍ୟବହୃତ ସାମଗ୍ରୀ ରହିଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ କଂପାନୀ ଭଣ୍ଡାରଣ ପରିଚାଳନାକୁ ଯଥେଷ୍ଟ ଧ୍ୟାନ ଦେଇନାହିଁ । ଏହା ଉପରେ ଅତିଶ୍ୱ ମତ୍ରତ୍ୟ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅନୁକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି ।

ମାନଦଣ୍ଡଠାରୁ ଅଧିକ ଭଣ୍ଡାରଣ ସାମଗ୍ରୀ ରଖିବା ଯୋଗୁଁ କ୍ଷତି

2.38 ସି.ଇ.ଆର.ସି. ବିନିୟମ (ମାର୍ଚ୍ଚ 2004) ରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଛି ଯେ ବିଦ୍ୟୁତ ଶୁଳ୍କ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା ପାଇଁ ଉତ୍ପାଦନକାରୀ ଭଣ୍ଡାରଣ ସାମଗ୍ରୀର ଐତିହାସିକ ମୂଲ୍ୟର ଶତକଡ଼ା ଏକତାଳ ଭଣ୍ଡାରଣ ଗଚ୍ଛିତ ଖର୍ଚ୍ଚ ବାବଦକୁ ବାଣିଜ୍ୟିକ ଉତ୍ପାଦନର ପ୍ରଥମ ବର୍ଷ ପାଇଁ ପାଇବାକୁ ଯୋଗ୍ୟ ହେବେ ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ ବର୍ଷ ଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ କ୍ରମାନ୍ୱୟରେ ବାର୍ଷିକ ଶତକଡ଼ା ଛଅ ଭାଗ ବର୍ଦ୍ଧିତ ହାରରେ ପାଇବାକୁ ଯୋଗ୍ୟ ହେବେ । ନିମ୍ନସ୍ଥ ସାରଣୀରେ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ରେ ଶେଷ ହେଉଥିବା ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରେ ପ୍ରକୃତ ଭଣ୍ଡାରଣ ସାମଗ୍ରୀର ମୂଲ୍ୟ ଓ ମାନଦଣ୍ଡ ଅନୁସାରେ ମୂଲ୍ୟର ଏକ ତୁଳନାତ୍ମକ ଚିତ୍ର ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ।

(କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)

ସ୍ଥାନିକ ନାମ	2004-05		2005-06		2006-07		2007-08		2008-09	
	ମାନଦଣ୍ଡ	ପ୍ରକୃତ	ମାନଦଣ୍ଡ	ପ୍ରକୃତ	ମାନଦଣ୍ଡ	ପ୍ରକୃତ	ମାନଦଣ୍ଡ	ପ୍ରକୃତ	ମାନଦଣ୍ଡ	ପ୍ରକୃତ
ଏଚ୍.ପି.ଏସ୍.	2.63	4.14	2.79	4.20	2.95	3.93	3.13	4.80	3.32	5.70
ଆର୍.ଏଚ୍.ଇ.ପି.	1.45	3.83	1.54	5.67	1.63	7.24	1.73	7.41	1.83	7.32
ୟୁ.କେ.ଏଚ୍.ଇ.ପି.	1.73	4.34	1.83	4.23	1.94	4.53	2.06	4.78	2.18	5.28
ବି.ଏଚ୍.ଇ.ପି.	1.84	1.61	1.95	2.17	2.07	2.21	2.19	2.23	2.32	2.24
ୟୁ.ଆଇ.ଏଚ୍.ଇ.ପି.	14.22	5.81	15.07	15.63	15.97	13.28	16.93	13.36	17.95	13.59
ମୋଟ	21.87	19.73	23.18	31.90	24.56	31.19	26.04	32.58	27.60	34.13

ଅଧିକ ଭଣ୍ଡାରଣ ସାମଗ୍ରୀ ଗଚ୍ଛିତ ରଖିବା ଯୋଗୁଁ ପାଣ୍ଠି ଅବରୁଦ୍ଧ ହେବା ଫଳରେ ସୁଧ ବାବଦକୁ କଂପାନୀର 3.07 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ହେଲା ।

ଉପରୋକ୍ତ ତଥ୍ୟରୁ ଏହା ଜଣାପଡ଼େ ଯେ ଅପର ଇନ୍ଦ୍ରାବତୀ ପାଇଁ 2004-05 ଓ 2006-07 ରୁ 2008-09 ବର୍ଷ ଗୁଡ଼ିକ ଏବଂ ବାଲିମେଳା ପାଇଁ 2004-05 ଓ 2008-09 ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକୁ ବାଦ ଦେଲେ, ବାକି ଉତ୍ପାଦନକେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକର ଅନ୍ୟ ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକରେ ଭଣ୍ଡାରଣ ସାମଗ୍ରୀର ଗଚ୍ଛିତ ମୂଲ୍ୟ ସି.ଇ.ଆର.ସି. ଦ୍ୱାରା ଧାର୍ଯ୍ୟ ମାନଦଣ୍ଡଠାରୁ ଅଧିକ ଥିଲା । ଅଧିକ ଭଣ୍ଡାରଣ ସାମଗ୍ରୀ ଗଚ୍ଛିତ ଯୋଗୁଁ ପାଣ୍ଠି ଅବରୁଦ୍ଧ ହେବା ଫଳରେ 2004-09 ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକରେ କଂପାନୀ ସୁଧ ବାବଦକୁ 3.07 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ସହିଥିଲା ।

ବର୍ଷଓ୍ୱାରା ଭଣ୍ଡାରଣ ସାମଗ୍ରୀର ଗଚ୍ଛିତ ମୂଲ୍ୟ 2004-05 ରେ 19.73 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇ 2008-09 ରେ 34.13 କୋଟି ଟଙ୍କାରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲା ଯାହାଫଳରେ ପାଣ୍ଠି ଅବରୁଦ୍ଧ ହେଲା ।

ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଯତ୍ନାଂଶ ନ ରଖିବା

2.39 ରେଜାଳୀ ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ ସ୍ଥାନିତ- III ର ଚର୍ଚ୍ଚାବନ୍ଧନ ସର୍ଫେସ୍ ଟ୍ରେକ୍ ଗ୍ରାହକରେ ଫାଟ୍ ସୃଷ୍ଟି ହେବାଯୋଗୁଁ ଏହା ନଭେମ୍ବର 2005 ରୁ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅଚଳାବସ୍ଥାରେ ଥିଲା । କଂପାନୀର ଅନୁରୋଧରେ (ଡିସେମ୍ବର 2005), ବି.ଏଚ୍.ଇ.ଏଲ୍. (ଯତ୍ନାଂଶର ମୂଳ ନିର୍ମାଣକାରୀ) ତନଶୁ କରି ପ୍ଲାଣ୍ଟର ପୂର୍ଣ୍ଣ ମରାମତି ସହିତ ଟ୍ରେକ୍ ଗ୍ରାହକକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବା ପାଇଁ ସୁପାରିଶ (ଡିସେମ୍ବର 2005/ ଜାନୁୟାରୀ 2006) କଲେ । ଟ୍ରେକ୍ ଗ୍ରାହକ ପାଇଁ କଂପାନୀ 60 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟରେ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2006 ସୁଦ୍ଧା ଯୋଗାଣ ପାଇଁ

ବି.ଏଚ୍.ଇ.ଏଲ୍.କୁ କ୍ରୟାଦେଶ ଦେଲେ (ମାର୍ଚ୍ଚ 2006)। ଇତ୍ୟବସରରେ ପ୍ଲାଣ୍ଟର ପୂର୍ଣ୍ଣ ମରାମତି କାର୍ଯ୍ୟ ଜାନୁୟାରୀ 2007 ରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇ 15 ଫେବୃୟାରୀ 2007 ରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଲା। କିନ୍ତୁ ହେକ୍ ଟ୍ରାକ୍ ଯନ୍ତ୍ରାଂଶ ହସ୍ତଗତ ନ ହେବା ଯୋଗୁ ପ୍ଲାଣ୍ଟକୁ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ କରାଯାଇ ପାରିଲା ନାହିଁ। ଏହା ଏପ୍ରିଲ 2007 ରେ ହସ୍ତଗତ ହେବାପରେ ପ୍ଲାଣ୍ଟ 29 ଜୁଲାଇ 2007 ରେ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହେଲା।

ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଯନ୍ତ୍ରାଂଶ ଗଠିତ ରଖିବାରେ ବିଫଳତା ଯୋଗୁ କଂପାନୀର 2.44 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ହେଲା।

ଅତିରୁରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ, ହେକ୍ ଟ୍ରାକ୍ ପ୍ଲାଣ୍ଟ ଚଳାଇବା ପାଇଁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ। ପୁନଶ୍ଚ, ଯେହେତୁ ଏହି ଯନ୍ତ୍ରାଂଶ ସଭାଧିକାର ଶ୍ରେଣୀର ଓ ଓ.ଇ.ଏମ୍.ଙ୍କ ଠାରୁ ଏହା ଠିକଣା ସମୟରେ ପାଇବାର ଅଭିଶ୍ଚାକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ, କଂପାନୀ ପକ୍ଷେ ଏହି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଯନ୍ତ୍ରାଂଶକୁ ଗଠିତ ରଖିବା ଉଚିତ୍ ଥିଲା। ଅତଏବ, ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ସତ୍ତ୍ୱେ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଯନ୍ତ୍ରାଂଶ ଗଠିତ ନ ରଖିବା ଦ୍ୱାରା 15 ଫେବୃୟାରୀ ରୁ 29 ଜୁଲାଇ 2007 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ 163 ଦିନ ପାଇଁ କର୍ମଚାରୀ 2.44 କୋଟି ଟଙ୍କାର 59.29 ଏମ୍.ୟୁ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷତି ସହିଲା।

ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଦର୍ଶାଇଲେ ଯେ ଯଦି ଓ.ଏଚ୍.ପି.ସି. ଏହି ପ୍ରକାର ସମସ୍ତ ଯନ୍ତ୍ରାଂଶ ସଂଗ୍ରହଣ କରେ ତେବେ ଭଣ୍ଡାରଣ ମୂଲ୍ୟ ବହୁତ ଉଚ୍ଚ ହେବ ଯାହା ବାସ୍ତବ୍ୟ ନୁହେଁ। ଉତ୍ତର ହୃଦବୋଧ ନୁହେଁ କାରଣ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସାମଗ୍ରୀ ଗଠିତ ରଖିବା ଏକ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଏବଂ ଯାହା କଂପାନୀ ଦ୍ୱାରା କରାଯିବା ଉଚିତ୍ ହୋଇଥାନ୍ତା।

ରଢି ସାମଗ୍ରୀର ବିକ୍ରୟ ନକରିବା

କଂପାନୀ 20 କୋଟି ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟର ରଢି ସାମଗ୍ରୀ ବିକ୍ରୟରେ ବିଫଳ ହେଲା।

2.40 ବିଭିନ୍ନ ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ କେନ୍ଦ୍ରରେ 2005-09 ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକରେ ଭଣ୍ଡାରରେ ଗଠିତ ଥିବା ରଢି ସାମଗ୍ରୀର ପ୍ରକାର, ପରିମାଣ ଓ ମୂଲ୍ୟ କଂପାନୀ ନିରୂପଣ କରିନଥିଲା। ଗଠିତ ରଢି ସାମଗ୍ରୀଗୁଡ଼ିକର ମୂଲ୍ୟାୟନ ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ବିଶେଷଜ୍ଞଙ୍କୁ* କଂପାନୀ 11 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା (ମାର୍ଚ୍ଚ 2004) ଯିଏକି ପରେ ପୁଣି 17 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଦାବି କରିଥିଲେ। କଂପାନୀ 28 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ କରିମଧ୍ୟ 20 କୋଟି ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟର ରଢି ସାମଗ୍ରୀ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ (ଜୁଲାଇ 2009) ବିକ୍ରି କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ ହୋଇପାରିଲା ନାହିଁ।

ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଦର୍ଶାଇଲେ (ଅକ୍ଟୋବର 2009) ଯେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଅନୁମୋଦନ ହାସଲ ପରେ ବିକ୍ରୟ ପଦକ୍ଷେପ ରୁଡାନ୍ତ କରାଯିବ। ତଥ୍ୟଟି ଏହା ହେଲା ଯେ, ମୂଲ୍ୟାୟନ ଓ ରଢି ସାମଗ୍ରୀ ବିକ୍ରୟ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବାରେ କଂପାନୀର ବିଳମ୍ବ ଯୋଗୁ, ଏହା ରଢି ସାମଗ୍ରୀ ବିକ୍ରି କରିପାରିଲା ନାହିଁ ଏବଂ ଫଳ ସବୁପ ରଢି ସାମଗ୍ରୀର ମାନ ହ୍ରାସ ସହିତ ଦର ହ୍ରାସର ସମ୍ଭାବନାକୁ ଏଡାଇ ଦିଆଯାଇନପାରେ।

ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ତ୍ରୁଟି

2.41 ଭଣ୍ଡାରଣ ପରିଚାଳନାରେ ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ନିମ୍ନଲିଖିତ ତ୍ରୁଟି ଗୁଡ଼ିକ ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଆସିଥିଲା :

- ଅପର୍ ଇନ୍ଦ୍ରାବତୀଠାରେ 2.40 କୋଟି ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟର ତାର ଓ ସହାୟକ ଯନ୍ତ୍ରାଂଶ ଏପ୍ରିଲ 2002 ରୁ ପଡିଥିଲା। କଂପାନୀ ଅନ୍ୟ ଶକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକରେ ଏଗୁଡ଼ିକର ବ୍ୟବହାର ର ସମ୍ଭାବନାକୁ ଅନୁସନ୍ଧାନ କଲାନାହିଁ ବା ଏଗୁଡ଼ିକର ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନେଲା ନାହିଁ ;

* ମେଟାଲର୍ଜିକାଲ ଆଣ୍ଡ ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ କନ୍ସଲ୍ଟାଣ୍ଟ ଲିମିଟେଡ୍ (ମେକନ୍)।

ଅଗ୍ନି ଓ ଚୋରି ଯୋଗୁ 2.29 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଭଣ୍ଡାରଣ ସାମଗ୍ରୀ ଓ ଯନ୍ତ୍ରାଂଶ ନଷ୍ଟ ହେଲା ।

- ପୋଡ଼ି ଯିବାରୁ ଓ ଚୋରି ଯୋଗୁ ମାର୍ଚ୍ଚ 2002 ରେ 2.29 କୋଟି ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟର ସାମଗ୍ରୀ ଓ ଯନ୍ତ୍ରାଂଶ ନଷ୍ଟ ହୋଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ କଂପାନୀ ପ୍ରକୃତ ନଷ୍ଟର ପରିମାଣ ଆକଳନ କରିନଥିଲା ବା ସାତବର୍ଷ ଅତିକ୍ରମ ହେବା ସତ୍ତ୍ୱେ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ (ଜୁଲାଇ 2009) ଦୋଷୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଦୋଷ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିନଥିଲା ;
- ବୁଲ୍ଲୀ ଶକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ରର ଭଣ୍ଡାରରେ ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷମତା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ 21 ଟି ଟ୍ରାନ୍ସଫର୍ମର ଖରାପ/ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଚଳ ଅବସ୍ଥାରେ ବିକ୍ରି ପାଇଁ ପଡ଼ିରହିଛି । ଖରା, ବର୍ଷା, ଇତ୍ୟାଦିରେ ପଡ଼ିରହିବା ଯୋଗୁ ଯେହେତୁ ମାନହ୍ରାସ ଘଟିବ, ବିକ୍ରି ପାଇଁ ତୁରନ୍ତ ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଠିକା ପରିଚାଳନା

2.42 ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କଠାରୁ ଯଦିଓ 2004-05 ରୁ 2008-09 ମଧ୍ୟରେ ନିର୍ବାହ କରାଯାଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ପୁଞ୍ଜୀନୁପୁଞ୍ଜ ବିବରଣୀ ମଗାଯାଇଥିଲା, ତଥାପି ଏହା ଅତିକ୍ରମ ଦିଆଗଲା ନାହିଁ ଯାହାଫଳରେ ସମୁଦାୟ ଠିକାକାର୍ଯ୍ୟର ନିରୂପଣ କରାଯାଇ ପାରିଲା ନାହିଁ । ଅତିକ୍ରମ ମିଳିଥିବା ତୁଚ୍ଛଗୁଡ଼ିକର ନମୁନା ଯାଞ୍ଚରେ ପରିଲକ୍ଷିତ ତୃଟିଗୁଡ଼ିକ ଏହି ପ୍ରତିବେଦନର ଅନୁକ୍ଷେପ 2.20, 2.30 ଓ 2.31 ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି । ଠିକା ପରିଚାଳନାରେ ପରିଲକ୍ଷିତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ତୃଟି ଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନରେ ଆଲୋଚନା କରାଗଲା :

ସମନ୍ୱୟ ଓ ସଂଗ୍ରହଣ ନୀତିର ଅଭାବ ଯୋଗୁ 0.89 କୋଟି ଟଙ୍କାର ବ୍ୟୟ ବୃଦ୍ଧି ହେଲା ।

- କଂପାନୀର ବୁଲ୍ଲୀ ଯୁନିଟ୍ 11 କେ.ଭି. (ଜି.ଟି) ତାର ପରିବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ 80.38 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଏକ ଅଟକଳ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2007 ରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କଲେ । ପ୍ରଚଳିତ ବଜାର ଦରକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2008 ରେ ଏହାକୁ 1.70 କୋଟି ଟଙ୍କାରେ ଅନୁମୋଦନ କଲେ । ଅତିକ୍ରମେ ଦେଖାଗଲା ଯେ ଯୁନିଟ୍ ଓ ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ମଧ୍ୟରେ ସମନ୍ୱୟ ଏବଂ ସଂଗ୍ରହଣ ନୀତିର ଅଭାବ ଯୋଗୁ 89.37 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟ ବୃଦ୍ଧି ଘଟିଲା । ଯେହେତୁ ସଂଗ୍ରହଣ ପଦକ୍ଷେପ ଜୁଲାଇ 2009 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିଆଯାଇନାହିଁ ବ୍ୟୟ ବୃଦ୍ଧି ଅଧିକ ହୋଇପାରେ ।
- ଟେଣ୍ଡର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନୁସାରେ ସମସ୍ତ କର ଓ ରକ୍ଷାକର୍ତ୍ତା ଏବଂ ଏହାର ପରବର୍ତ୍ତୀ ବୃଦ୍ଧି ଠିକାଦାର ବହନ କରିବେ । ଅପର୍ ଇନ୍ଦ୍ରାବତୀରେ 2004-09 ସମୟରେ 1,019 ଟି କାର୍ଯ୍ୟପାଇଁ କଂପାନୀ ସେବାକର ବାବଦକୁ 27.99 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା (12.50 କୋଟି ଟଙ୍କା ଉପରେ ଶତକଡା 2.24 ହାରରେ) ଠିକାଦାରମାନଙ୍କ ବିଲ୍‌ରୁ ବିୟୋଗ ନ କରି 12.50 କୋଟି ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ କଲେ ।
- ବି.ଏଚ୍.ଇ.ଏଲ୍.କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟାଦେଶ/କ୍ରୟାଦେଶ ଗୁଡ଼ିକରେ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ/ସାମଗ୍ରୀ ଯୋଗାଣ ବିଳମ୍ବ ଜନିତ ଦଣ୍ଡବିଧାନ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଉଲ୍ଲିଖିତ ନ ଥିଲା ଯାହାର କାରଣ ମଧ୍ୟ ନଥିଲା ନଥିଲା, ଯଦିଓ ଅନ୍ୟ ଯୋଗାଣକାରୀଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହା ଉଲ୍ଲିଖିତ ଥିଲା । ନଥିପତ୍ରର ନମୁନା ଯାଞ୍ଚରୁ ଜଣାପଡ଼ିଲା ଯେ ରେଙ୍ଗାଳୀ ଓ ଅପରକୋଲାବରେ ଜୁଲାଇ 2001 ରୁ ଅକ୍ଟୋବର 2007 ମଧ୍ୟରେ ବି.ଏଚ୍.ଇ.ଏଲ୍.କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା 20 ଟି କାର୍ଯ୍ୟାଦେଶ/କ୍ରୟାଦେଶ ମଧ୍ୟରୁ 19 ଟି କ୍ଷେତ୍ରରେ ସାମଗ୍ରୀ ଯୋଗାଣ/କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହରେ ଦଶ ସପ୍ତାହରୁ ଅଧିକ ବିଳମ୍ବ ହୋଇଥିଲା । ସର୍ତ୍ତାବଳୀରେ ଦଣ୍ଡବିଧାନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ନଥିବା ଯୋଗୁ କାର୍ଯ୍ୟ/ଯୋଗାଣର ସମୟାନୁସାରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ପାଇଁ କଂପାନୀ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇ ନଥିଲା । ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଦର୍ଶାଇଲେ ଯେ (ଜୁଲାଇ 2009) ଯେହେତୁ ବି.ଏଚ୍.ଇ.ଏଲ୍. ଓ.ଇ.ଏମ୍. ଅଟେ, ଏହାର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ କଂପାନୀକୁ ମାନିବା ପାଇଁ ପଡ଼ୁଥିଲା । ଏହା ପୁଣି ଦର୍ଶାଇଲେ ଯେ ପ୍ରସଙ୍ଗଟି ବି.ଏଚ୍.ଇ.ଏଲ୍. ସହିତ ଆଲୋଚନା କରାଯିବ ।

- ତିନିଟି ସୁରକ୍ଷା ସଂସ୍ଥାକୁ 2004-05 ରୁ 2008-09 ସମୟ ମଧ୍ୟରେ କଂପାନୀ ଦରମା, କର୍ମଚାରୀ ବିମା, କର୍ମଚାରୀ ଭବିଷ୍ୟନିଧି ବିକ୍ରିକର ଓ ଆୟକର ଓ ନିରୀକ୍ଷଣ ଦେୟ ବାବଦକୁ 1.89 କୋଟି ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ କଲେ । ଏହା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ସଂଗୃହ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ପାଖରେ ଏହା ଜମା ହୋଇଥିବା ବିଷୟ କଂପାନୀ ନିଶ୍ଚିତ କରିନଥିଲା କାରଣ ଏହି ସୁରକ୍ଷା ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ଜମାଦା ପୁଞ୍ଜୀନୁପୁଞ୍ଜ ବିବରଣୀ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉ ନ ଥିଲା ।

ପରିବେଶ ପରିଚାଳନା

ପରିବେଶ ପରିଚାଳନା ପ୍ରଣାଳୀ ଯଥେଷ୍ଟ ନଥିଲା ।

2.43 ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ ଉତ୍ପାଦନ ପରିବେଶ ଅନୁକୂଳ ଏବଂ ଜଳ ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକ ତାପଜ ପ୍ରକଳ୍ପ ତୁଳନାରେ ପରିବେଶର ଯଥେଷ୍ଟ କମ୍ କ୍ଷତି କରନ୍ତି । ପରିବେଶର ସୁରକ୍ଷାପାଇଁ ଯେଉଁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପଦକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକ ନେବାକୁ ପଡ଼ିବ ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଲା (କ) ଜଙ୍ଗଲ ଜମିର କ୍ଷୟ ପାଇଁ କ୍ଷତିପୂରକ ବନାକରଣ, (ଖ) ଜଳମାନ ରକ୍ଷଣ, (ଗ) ଉଦ୍ଭିଦ ଓ ପ୍ରାଣୀ ଜୁଳର ସୁରକ୍ଷା ପଦକ୍ଷେପ ଏବଂ (ଘ) ଜଳଜ ଉଦ୍ଭିଦର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ।

ଅତିଗ୍ରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ ବର୍ତ୍ତମାନ ନିଷ୍ପାସନ ପୂର୍ବରୁ ବିଶୋଧନ ଓ ଜଳର ମାନ ବଜାୟ ରଖିବା ପାଇଁ କଂପାନୀର କୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥା ନଥିଲା । ହାରାକୁଦ ଓ ଅପର ଇନ୍ଦ୍ରାବତୀ ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ ପ୍ରକଳ୍ପରେ ଜୁନ 2004 ଓ ଜାନୁୟାରୀ 2009 ମଧ୍ୟରେ 2,983 ଲିଟର ଚର୍ଚ୍ଚାକରଣ ତେଲ ଜଳ ମିଶ୍ରଣରେ ନଦୀକୁ ନିଷ୍କାସିତ କରାଗଲା । ଯଦିଓ କଂପାନୀ 2005-09 ସମୟରେ ପାରିପାର୍ଶ୍ୱ ବିକାଶ ନିମନ୍ତେ 3.52 କୋଟି ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟ କରିଥିଲା, କିନ୍ତୁ ବନାକରଣ ପାଇଁ କିଛି ବ୍ୟୟ କରିନଥିଲା । ଯଦିଓ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀ ରାଜିବ ଗାନ୍ଧି ଗ୍ରାମୀଣ ବିଦ୍ୟୁତକରଣ ଯୋଜନାକୁ ପାରିପାର୍ଶ୍ୱ ବିକାଶ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରୁ ବାଦ ଦେବାପାଇଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥିଲେ (ଫେବୃୟାରୀ 2006), ତଥାପି 2.24 କୋଟି ଟଙ୍କା ଏହି ବାବଦକୁ ଖର୍ଚ୍ଚ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଅତିଗ୍ରେ ପୁଣି ଏହା ଦେଖାଗଲା ଯେ ବନଖଣ୍ଡ ଅଧିକାରୀ, କଳାହାଣ୍ଡିକୁ ବନାକରଣ ପାଇଁ କଂପାନୀ ମାର୍ଚ୍ଚ/ମଇ 1998 ରେ 1.10 କୋଟି ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଏଯାବତ୍ (ମଇ 2009) କଂପାନୀ ବିନିଯୋଗ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ହାସଲ କଲାନାହିଁ । ଅତଏବ, ପରିବେଶ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ କଂପାନୀ ଯଥେଷ୍ଟ ପଦକ୍ଷେପ ନେଲା ନାହିଁ ।

ପ୍ରସ୍ଥାନ ସମ୍ମିଳନୀରେ ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଅତିଗ୍ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟକୁ ଗ୍ରହଣ କରି ଦର୍ଶାଇଲେ ଯେ ଅପର ଇନ୍ଦ୍ରାବତୀ ଓ ଅପର କୋଲାବରେ ଉପର ମୁଣ୍ଡ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏବଂ ଜଳ ଛାୟା ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପମାନ ନିଆଯାଉଛି ।

ବନ୍ଧ ଏବଂ ଶକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକରେ ସୁରକ୍ଷା

2.44 ଅପର ଇନ୍ଦ୍ରାବତୀର ବନ୍ଧ ଓ ସାତଟି ଶକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ରର ନିରାପତ୍ତା ଓ ସୁରକ୍ଷା କଂପାନୀ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ବାହ ହୁଏ । ଏଥିପାଇଁ କଂପାନୀ ଘରୋଇ ସୁରକ୍ଷା ସଂସ୍ଥାକୁ ନିଯୁକ୍ତ କରନ୍ତି । ଅତିଗ୍ରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ କଂପାନୀର ସୁରକ୍ଷା ନୀତି ନଥିଲା ବା ଘରୋଇ ସଂସ୍ଥାଙ୍କ ସହିତ ସୁରକ୍ଷା ସମନ୍ୱିତ ବିଷୟରେ ସମନ୍ୱୟ ରକ୍ଷାପାଇଁ ଓ ସେମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ ତଦାରଖ ପାଇଁ ଜଣେ ସୁରକ୍ଷା ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତ କରି ନଥିଲା, ଯଦିଓ ଅପର ଇନ୍ଦ୍ରାବତୀ ଓ ଅପର କୋଲାବ ନକ୍ସା ପ୍ରକଳ୍ପ ଅଞ୍ଚଳରେ ଅବସ୍ଥିତ । ଆପାତ ପରିସ୍ଥିତିରେ ତଥ୍ୟ ବିନିମୟ କରିବାକୁ ସୁରକ୍ଷାକର୍ମୀ ମାନଙ୍କୁ ଯୋଗାଯୋଗ ଯତ୍ନ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇନଥିଲା । ଶକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକରେ ଧୂଆଁ ସୂଚକ ଯନ୍ତ୍ର ଓ ଅଗ୍ନି ନିର୍ବାପକ ଯନ୍ତ୍ର ଖଣ୍ଡି ଯାଇନଥିଲା । ପୁନଃଃ ଦୁର୍ଘଟଣା ପରିଚାଳନା ପାଇଁ କଂପାନୀର କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ କୌଣସି ତାଲିମ ଦିଆଯାଇନଥିଲା । ନିକଟ ଅତୀତରେ ନକ୍ସା ଧମକକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ପ୍ରାଧିକାର ଦିଆଯିବା ଦରକାର, କାରଣ କୌଣସି ଦୁର୍ଘଟଣାରେ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷମତା ଗୁରୁତର ଭାବେ ପ୍ରଭାବିତ ହେବ ।

ମାନବ ସମ୍ବଳ ପରିଚାଳନା

2.45 ଏପ୍ରିଲ 2007 ର ଜାତୀୟ ବିଦ୍ୟୁତ ଯୋଜନା ମୁତାବକ ଦଶମ ପଞ୍ଚବାର୍ଷିକ ଯୋଜନା (2002-07) ପାଇଁ ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମେଗାଓ୍ଵାଟ୍ ପିଛା କୁଶଳି ଓ ଅଣ-କୁଶଳି କର୍ମଚାରୀ ସଂଖ୍ୟା ଯଥାକ୍ରମେ 1.53 ଓ 0.26 ଥିଲା ଯାହା ଏକାଦଶ ପଞ୍ଚ ବାର୍ଷିକ ଯୋଜନା (2007-12) ରେ ମେଗାଓ୍ଵାଟ୍ ପ୍ରତି 1.38 ଓ 0.23 ହେବ। ଏହି ମାନାଦର୍ଶ ତୁଳନାରେ କଂପାନୀର କୁଶଳୀ ଓ ଅଣ-କୁଶଳୀ କର୍ମଚାରୀ ସଂଖ୍ୟା 2004-05 ରେ ଯଥାକ୍ରମେ 1.15 ଓ 0.77, 2005-06 ରେ 1.17 ଓ 0.68, 2006-07 ରେ 1.15 ଓ 0.64, 2007-08 ରେ 1.11 ଓ 0.63 ଏବଂ 2008-09ରେ 1.06 ଓ 0.60 ଥିଲା। ତେଣୁ ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ରେ ସମାପ୍ତ ସମସ୍ତ ପାଠ ବର୍ଷରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ କୁଶଳୀ କର୍ମଚାରୀ ମାନାଦର୍ଶଠାରୁ କମ୍ ଥିବା ବେଳେ କାର୍ଯ୍ୟରତ ଅଣ-କୁଶଳୀ କର୍ମଚାରୀ ସଂଖ୍ୟା ମାନାଦର୍ଶଠାରୁ ଅଧିକ ଥିଲା। ପୁନଃ, ବିଗତ ତିନିବର୍ଷରେ କୁଶଳୀ କର୍ମଚାରୀ ସଂଖ୍ୟାରେ ହ୍ରାସ ଘଟିଛି। କୁଶଳୀ କର୍ମଚାରୀ ସଂଖ୍ୟାରେ ଅଭାବ ଯୋଗୁ ଯଦିଓ କର୍ମ ସଂପାଦନା ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଥିଲା, ତେବେ ମାନାଦର୍ଶ ସ୍ତର ବଜାୟ ରଖିବା ପାଇଁ କଂପାନୀ 2004-09 ରେ କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ନେଲା ନାହିଁ। ଏହା ଅତିରୂପେ ଉଠାଗଲାପରେ (ମଇ 2009), ମାନବ ସମ୍ବଳ ପୁନଃ ଆକଳନ ପାଇଁ କଂପାନୀ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଲା (ଜୁଲାଇ 2009)।

ଜାତୀୟ ବିଦ୍ୟୁତ ଯୋଜନା (ଏପ୍ରିଲ 2007) ଅନୁସାରେ ଶକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରର ସାଂପ୍ରତିକ ପରିସ୍ଥିତିର ମୂଲ୍ୟବାନ ମାନବ ସମ୍ବଳର ବିକାଶ ଓ ସଂରକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଏକ ବ୍ୟାପକ ଓ ପ୍ରୟୋଜକ ଦୃଷ୍ଟି ଭଂଗା ଦାବି କରେ। ତେଣୁ ମାନବ ସମ୍ବଳର ବିକାଶ ପାଇଁ ତାଲିମ ଏକ ମୁଖ୍ୟ ବିଷୟ ଭାବେ ବିବେଚନା କରାଯାଏ। ତଦନୁଶାରେ ଏକ ପଂଚ ବାର୍ଷିକ ଯୋଜନାରେ ସଂଗଠନର ପ୍ରତ୍ୟେକ କର୍ମଚାରୀ ଅନ୍ତତଃ ପକ୍ଷେ ଦୁଇ ସପ୍ତାହର ପୁନଃ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ/ଉଚ୍ଚ ତାଲିମ ପାଇବା ବାଞ୍ଛନୀୟ। ପୁନଃ ଏକ ପଂଚ ବାର୍ଷିକ ଯୋଜନାରେ ନିର୍ବାହି/ପରିଚାଳକ ମାନେ ପରିଚାଳନା ତାଲିମ ପାଇବା ଉଚିତ୍। ଶକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ର ପାଇଁ ଥିବା ଜାତୀୟ ତାଲିମ ନୀତି (ମାର୍ଚ୍ଚ 2002) ଅନୁସାରେ କଂପାନୀର ଏକ ତାଲିମ କେନ୍ଦ୍ର କାର୍ଯ୍ୟକରୁଛି। ନଥିପତ୍ର ଯାଞ୍ଚରୁ ଜଣାପଡିଲା ଯେ ଜୁଲାଇ 2005 ରୁ ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 (42 ମାସ) ମଧ୍ୟରେ ନିର୍ବାହୀ ମାନଙ୍କ ପାଇଁ ତାଲିମ ପ୍ରଦାନ ମାତ୍ର 19 ମାସ ହୋଇଥିଲା। କଂପାନୀର ତାଲିମ ନୀତି ଅନୁସାରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଣ-ନିର୍ବାହୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ଅନ୍ତତଃ ପକ୍ଷେ ବର୍ଷକୁ ସାତ ଦିନ ତାଲିମ ଦିଆଯିବ। କଂପାନୀ ଦ୍ଵାରା ଜୁଲାଇ 2005 ରୁ ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ମଧ୍ୟରେ ଅଣ-ନିର୍ବାହୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ତାଲିମ ହାରାକ୍ରମେ କେନ୍ଦ୍ରରେ 0.57 ରୁ 4.28 ପ୍ରତିଶତ, ଅପର୍ ଇନ୍ଦ୍ରାବତୀରେ 2.34 ରୁ 11.18 ପ୍ରତିଶତ, ଅପର୍ କୋଲାବରେ 7.16 ରୁ 12.04 ପ୍ରତିଶତ ଏବଂ ରେଂଗାଳୀରେ 0.41 ରୁ 3.24 ପ୍ରତିଶତ ମଧ୍ୟରେ ପରିବ୍ୟାପ୍ତ ଥିଲା। ବାଲିମେଳାରେ 3.74 ପ୍ରତିଶତ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ କେବଳ 2005-06 ବର୍ଷରେ ତାଲିମ ଦିଆଯାଇଥିଲା ଏବଂ ତା'ପରେ କୌଣସି ତାଲିମ ଦିଆ ଯାଇନଥିଲା। ତାଲିମ ପ୍ରଦାନର ସଫଳତା କାରଣ ଲିପିବଦ୍ଧ ନଥିଲା। ତାଲିମ ପ୍ରଦାନର ସଫଳତା ଯୋଗୁ ତାଲିମ ନୀତିର ବିଶେଷ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବିଫଳ ହେଲା। ପୁନଃ ରାଜ୍ୟ ବାହାରେ ତାଲିମ ନେବା ପାଇଁ ବଞ୍ଚାଯାଇଥିବା ନିର୍ବାହୀମାନଙ୍କର ପ୍ରକୃତରେ ସେଥିରେ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ ଏବଂ ତାହାର ସମାପନ ସମୟରେ ଜାଣିବା ପାଇଁ କମ୍ପାନୀ ଅତିରୂପେ କୌଣସି ନଥିପତ୍ର ଦେଇ ନଥିଲା।

କମ୍ପାନୀର ମାନବ ସମ୍ବଳ ଆବଶ୍ୟକତା ଜାତୀୟ ବିଦ୍ୟୁତ ଯୋଜନାର ମାନବ ଶକ୍ତି ଅନୁଯାୟୀ ନଥିଲା।

ଅତିରୂପେ ଦେଖାଗଲା ଯେ, ରେଂଗାଳୀର ଯୁନିଟ-I ଚଲାଉଥିବା କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ବୈଷୟିକ ଜ୍ଞାନର ଅଭାବ ଯୋଗୁ ମେସିନ୍ ଅଟଳ (ଅଗଷ୍ଟ 2008) ହୋଇଥିଲା। ଏହି ପରି ସମସ୍ୟା ଭବିଷ୍ୟତରେ ଏଡାଇବା ପାଇଁ ବୈଷୟିକ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ତାଲିମ ଦେବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀ ମତପୋଷଣ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2008) କଲେ। ଯୁନିଟ୍ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକରେ ବ୍ୟାପକ ଭାବରେ ନିଜସ୍ଵ ତାଲିମ ପ୍ରଦାନ ଉପରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀ ଡିସେମ୍ବର 2008 ରେ ଗୁରୁତ୍ଵ ଆରୋପ କଲେ ।

ପ୍ରସ୍ଥାନ ସମ୍ମିଳନୀରେ ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଦର୍ଶାଇଲେ ଯେ କଂପାନୀର ମାନବ ସମ୍ବଳର ସାମଗ୍ରୀକ ବିଶ୍ଳେଷଣ ଓ କାର୍ଯ୍ୟାନୁସନ୍ଧାନ ମାପ ପଦ୍ଧତି ପାଇଁ ପରାମର୍ଶଦାତାଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି ।

ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା

2.46 ପରିଚାଳନା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଂଗ। ଅନୁଷ୍ଠାନର ଲକ୍ଷ୍ୟ ପାରଦର୍ଶୀ ଓ ଫଳ ପ୍ରଦ ଢ଼ାଂଗରେ ହାସଲ ପାଇଁ ଏକ ଉତ୍ତମ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ବିଶେଷ ଭାବେ ସହାୟକ ହୋଇଥାଏ। କଂପାନୀର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ତୃଟି ଗୁଡ଼ିକ ପରିଲକ୍ଷିତ ହେଲା :

- କଂପାନୀ ଯଦିଓ ପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହ କରୁଥିଲା ତେବେ ଏହାର ଯୁନିଟ୍ ଅଫିସ୍‌ରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଯତ୍ନ ନ ଥିଲେ ।
- କଂପାନୀ ଶକ୍ତି ବିକ୍ରୀ, ସହାୟକ ଖର୍ଚ୍ଚ, କଲୋନୀ ଖର୍ଚ୍ଚ ଓ ଟ୍ରାନ୍ସ୍‌ଫର୍ମେସନ୍ ଷଡ଼ିର ସମ୍ପର୍କରେ ପରିମାଣ ସହିତ ସ୍ଥଳ ଉତ୍ପାଦନର ସମୟୋଚନ କରି ନଥିଲା ।
- କଂପାନୀ ଯଦିଓ ଏହାର ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଓ ଯୁନିଟ୍ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକରେ ସୁପରଭାଇଜିଂ କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ଓ ତାତ୍‌କାଳୀନ ଆକ୍ୟୁଜିସେନ (ସ୍କାଡା) ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରଚଳନ କରିଥିଲା, ତେବେ ସ୍କାଡା ବ୍ୟବସ୍ଥାରୁ ଜାତ ତଥ୍ୟ ଭିତ୍ତିରେ କଂପାନୀ ବିଲ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରୁନଥିଲା ଏବଂ ଯୁନିଟ୍ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକରୁ ଏହି ତଥ୍ୟ ଲିଖିତ ଆକାରରେ ହସ୍ତଗତ ହେଲା ପରେ ବିଲ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରୁଥିଲା ।
- ଯୁନିଟ୍ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକର ପାଣ୍ଟିର ଆବଶ୍ୟକତାର ପୁଂଖାନୁପୁଂଖ ବିବରଣୀ ଭିତ୍ତିରେ ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଯୁନିଟ୍ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଗୁଡ଼ିକୁ ପାଣ୍ଟି ଯୋଗାଇ ଥାଏ। ଯୁନିଟ୍ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ବିନିଯୋଗ ପତ୍ରରେ ଏହା ଉଲ୍ଲେଖ ନଥାଏ ଯେ ଯେଉଁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ପାଣ୍ଟି ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଥିଲା, ସେହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପାଣ୍ଟି ବିନିଯୋଗ କରାଯାଇଛି । ଯାହା ଫଳରେ ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟର ଯୁନିଟ୍ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ କମ୍ ବିଭୀୟ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଥିଲା ।

କଂପାନୀର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ସମୀକ୍ଷା ଏହାର ଆକାରର ଆନୁପାତିକ ହେବା ପାଇଁ ସୁଦୃଢ଼ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

କଂପାନୀର 2005-06 ରୁ 2008-09 ବର୍ଷ ପାଇଁ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଅଡିଟ୍ ଚାଟାର୍ ଆକାଉଣ୍ଟଗଣ୍ଟ ଫର୍ମ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇ ଥିଲା । ବର୍ଷ 2004-05, 2007-08 ଓ 2008-09 ପାଇଁ କଂପାନୀର ବୈଧିକ ଅଡିଟ୍‌ର ମତାମତ ଦେଲେ ଯେ ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଯୁନିଟ୍ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଗୁଡ଼ିକର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଅଡିଟ୍‌କୁ ସୁଦୃଢ଼ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ଏହା କଂପାନୀର ବ୍ୟବସାୟର ପ୍ରକାର ଓ ରୂପରେଖର ଅନୁପୂରକ ହେବା ଦରକାର ।

ପ୍ରସ୍ଥାନ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଅଡିଟ୍ ମତବ୍ୟକୁ ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ସାକାର (ଅକ୍ଟୋବର 2009) କରିବା ସହିତ ଦର୍ଶାଇଲେ ଯେ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଅଡିଟ୍ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିବା ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଉଛି ।

ସିଦ୍ଧାନ୍ତ

କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନା ପୁନର୍ବିଲୋଚନା କରିବା ସମୟରେ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ତରରେ କଂପାନୀର ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଓ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ସହଯୋଗ ଏବଂ ସହାୟତାକୁ ଅଡିଟ୍ ସାକାର କରୁଅଛି ।

ଉପସଂହାର

ଯଦିଓ କଂପାନୀ ଏପ୍ରିଲ 1995 ରୁ ସ୍ଥାପିତ ହେଲାଣି ତଥାପି ଏହା କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି ସହିତ ନୂତନ ପ୍ରକଳ୍ପ ସ୍ଥାପନ ପାଇଁ 228.77 କୋଟି ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟକରି ମଧ୍ୟ ଏହାର ସ୍ଥାପିତ କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି କରିପାରି ନଥିଲା । ଏହାର କ୍ଷମତା 2,341 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୃଦ୍ଧି କରିବା ଯୋଜନା ଅପୂରଣୀୟ ରହିଲା ।

ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକର କ୍ଷମତା ଉପଯୋଗର ହାର ଶତକଡା 62.75 ରୁ 93.90 ମଧ୍ୟରେ ସୀମିତ ଥିଲା, ଯାହାର ମୁଖ୍ୟ କାରଣ ହେଲା ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ ମୋଟ ଲକ୍ଷ 12.74 ଲକ୍ଷ ଘଷା ମଧ୍ୟରୁ ବାଧ୍ୟତା ମୂଳକ ଅଚଳ 1.17 ଲକ୍ଷ ଘଷା ଥିଲା । ଫଳତଃ, 156.05 କୋଟି ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟର 4,274 ଏମ୍.ସ୍କୁ. ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷତି ହେଲା । ବର୍ଷା ଋତୁରେ ନିମ୍ନ କ୍ଷମତା ଉପଯୋଗ ଫଳରେ 164 କୋଟି ଟଙ୍କାର 4,790 ଏମ୍.ସ୍କୁ. ଉତ୍ପାଦନ କରିପାରିଲା ନାହିଁ । କମ୍ପାନୀ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଲକ୍ଷ ଜଳର ଶତକଡା 51.25 ଭାଗ ଉପଯୋଗ କଲା । ପରିଚାଳନା ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଖର୍ଚ୍ଚ, ସହାୟକ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଖର୍ଚ୍ଚ ଏବଂ ଟ୍ରାନ୍ସଫର୍ମେସନ୍ କ୍ଷତି ମାନବଶ୍ରେଣୀରୁ ଅଧିକ ହେବା ଯୋଗୁ 131.57 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ହେଲା ।

ଉତ୍ପାଦନ ଖର୍ଚ୍ଚ ଅଧିକ କରିନପାରିବା ଏବଂ ଅଧିକ ଭଣ୍ଡାରଣ ସମାଗ୍ର ଗଢ଼ିତ କରିବା ମଧ୍ୟ କଂପାନୀର ପରିହାର୍ଯ୍ୟ ବ୍ୟୟ 20.98 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ପରିବର୍ଦ୍ଧିତ କଲା । କଂପାନୀର ଠିକା ପରିଚାଳନା, ମାନବ ସମ୍ପଳ ପରିଚାଳନା, ପରିବେଶ ପରିଚାଳନା, ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ଓ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ମଧ୍ୟ ତ୍ରୁଟି ଥିଲା ।

ସୁପାରିଶ

କଂପାନୀ ଏହା ବିବେଚନା କରିବା ଦରକାର ଯେ :

- କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ନୂଆ ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ର ସ୍ଥାପନ ଓ ସ୍ଥାପିତ ଶକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ରର ଆର୍.ଏମ୍.ସ୍କୁ. ପାଇଁ ଆପେକ୍ଷିକ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ;
- ଜଳକର୍ତ୍ତାର ଯୋଜନାବଦ୍ଧ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଦ୍ୱାରା ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅଚଳ ଦୂର କରି ଜଳକର୍ତ୍ତା ଓ ଜଳ ସଂପଦର ପାରଦର୍ଶି ଉପଯୋଗ କରିବା ;
- ଚାଳନା ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଖର୍ଚ୍ଚ, ସହାୟକ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଖର୍ଚ୍ଚ ଓ ଟ୍ରାନ୍ସଫର୍ମେସନ୍ କ୍ଷତି ହ୍ରାସ କରିବା ;
- ମାନବ ସମ୍ପଳର ପୁନର୍ଗଠନ ; ଏବଂ
- ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ଓ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ମଜବୁତ୍ କରିବା ।

ଅଧ୍ୟାୟ III

3. ଏକ ବୈଧାନିକ ନିଗମର କାର୍ଯ୍ୟସଂପାଦନାର ପୁନର୍ବିଲୋଚନ

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ସଡ଼କ ପରିବହନ ନିଗମ

କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣ

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ସଡ଼କ ପରିବହନ ନିଗମ (ନିଗମ) ଏହାର 14 ଟି ଡିପୋ ମାଧ୍ୟମରେ ରାଜ୍ୟରେ ସର୍ବସାଧାରଣକୁ ପରିବହନ ସେବା ଯୋଗାଇ ଥାଏ। ନିଗମର 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ସୁଦ୍ଧା 312 ଟି ବସ ଥିଲା ଏବଂ ଦୈନିକ 0.14 ଲକ୍ଷ ଯାତ୍ରୀ ପରିବହନ କରୁଥିଲା। ନିଗମର ପରିଚାଳନାରେ ପାରଦର୍ଶିତା ଏବଂ ମିତବ୍ୟୟତା, ଆର୍ଥିକ ପ୍ରତିଶୁଦ୍ଧି ପାଳନ କରିବାର କ୍ଷମତା, ଅଣପାରମ୍ପରିକ ରାଜସ୍ୱ ସଂଗ୍ରହ କରିବାକୁ ବ୍ୟବସାୟିକ କ୍ଷମତା ପୁନର୍ବିନ୍ୟାସର ସମାବେଶ, ଯାତ୍ରୀ ଭଡା ନୀତିର ସ୍ଥିତି ଏବଂ ପର୍ଯ୍ୟାୟତା ଏବଂ ଭଲ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷର ନିଗମର ବ୍ୟାପାର ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା କରିବାରେ କାର୍ଯ୍ୟଦକ୍ଷତା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାକୁ 2004-09 ଅବଧି ପାଇଁ ନିଗମର କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନର ସମୀକ୍ଷା କରା ଯାଇଥିଲା।

ଅର୍ଥ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ

ନିଗମ 2008-09 ରେ 7.11 କୋଟି ଟଙ୍କା ଲାଭ ଅର୍ଜନ କରିଥିଲା। ଏହାର ଏକତ୍ରୀକୃତ କ୍ଷତି ଏବଂ ରଣ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ସୁଦ୍ଧା ଯଥାକ୍ରମେ 221.11 କୋଟି ଟଙ୍କା ଏବଂ 24.85 କୋଟି ଟଙ୍କା ଥିଲା। ନିଗମ 2008-09 ରେ କିଲୋମିଟର ପ୍ରତି 18.26 ଟଙ୍କା ଉପାର୍ଜନ କରିଥିଲା ଏବଂ କିଲୋମିଟର ପ୍ରତି 15.95 ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ କରିଥିଲା। ସମୀକ୍ଷା ଯାଂଚରେ ଜଣାଗଲା ଯେ ଲାଭ ଅର୍ଜନ କରିବାକୁ ଏବଂ ଏହାର ଗଠନର ଉତ୍ତେଜକୁ ଉତ୍ତମ ରୂପରେ ପାଳନ କରିବାକୁ ସଠିକ ନୀତି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଏବଂ ବ୍ୟାପାରର ଉତ୍ତମ ପରିଚାଳନା ଦ୍ୱାରା ରାଜସ୍ୱ ବୃଦ୍ଧି ଏବଂ ବ୍ୟୟ ହ୍ରାସ ସମ୍ଭବ ଅଟେ।

ଅଂଶର ଅବନତି

ସର୍ବସାଧାରଣ ପରିବହନ ପାଇଁ 2008-09 ରେ ଲାଭସେନ୍ଦ୍ର କରା ଯାଇଥିବା 7,732 ବସ ମଧ୍ୟରୁ ନିଗମର ଅଂଶ 4.04 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା। ଅଂଶର ପ୍ରତିଶତରେ 2004-05 ରେ ଥିବା 4.29 ପ୍ରତିଶତରୁ

ସ୍ୱଳ୍ପ ଅବନତି ହୋଇଥିଲା। ଅଂଶରେ ଅବନତି ମୁଖ୍ୟତଃ ଏହାର କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନରେ ଅପାରଦର୍ଶିତା (ଫଳତଃ ନୂତନ ବସ ପ୍ରତିସ୍ଥାପନ/ଯୋଗ କରିବାକୁ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ପାଣ୍ଠିର ଅଭାବ) ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କର ସାହାଯ୍ୟର ଅଭାବ ଯୋଗୁ ହୋଇଥିଲା। ପରନ୍ତୁ, ବସ ସାକ୍ଷତା (ଘରୋଇ ମାଲିକଙ୍କ ବସ ସହିତ) ପ୍ରତି ଏକ ଲକ୍ଷ ଜନସଂଖ୍ୟା ପାଇଁ 2004-05 ରେ ଥିବା 16 ରୁ 2008-09 ରେ 19 କୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା, ଯାହାକି ରାଜ୍ୟରେ ସର୍ବସାଧାରଣ ପରିବହନ ସ୍ତରରେ ସ୍ଥିରତା ଦର୍ଶାଉଥିଲା।

ଯାନର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ଏବଂ ବିନିଯୋଗ

ନିଗମର ବସ ସଂଖ୍ୟା ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ସୁଦ୍ଧା ଏହାର ନିଜସ୍ୱ 312 ବସର ସମଷ୍ଟି ଥିଲା। ଏହାର ବସ ମଧ୍ୟରୁ 152 ଟି (49 ପ୍ରତିଶତ) ଅଧିକ ବର୍ଷ ଓଲଟିଥିଲା, ଅର୍ଥାତ୍ ଆଠ ବର୍ଷ ବା ପାଞ୍ଚ ଲକ୍ଷ କି.ମି.ରୁ ଅଧିକ ଓଲଟିଥିଲା। ନିଗମ 2004-09 ମଧ୍ୟରେ 26.72 କୋଟି ଟଙ୍କାରେ 168 ଟି ନୂଆ ବସ କ୍ରୟ କରିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ଅଧିକ ବର୍ଷ ଓଲଟିଥିବା ବସଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରତିସ୍ଥାପନ ନକରିବାରୁ ଅଧିକ ବର୍ଷ ବସ ଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରତିଶତ 2004-05 ରେ ଥିବା 22 ରୁ 2008-09 ରେ 49 କୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା। ନୂତନ ବସ ପାଇଁ ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ (14.95 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଏବଂ ନିଜସ୍ୱ ସମ୍ପାଦ (11.77 କୋଟି ଟଙ୍କା) ରୁ ପାଣ୍ଠି ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇଥିଲା।

ନିଗମର ବସ ବିନିଯୋଗ 2008-09 ରେ 90 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା ଯାହା ସର୍ବଭାରତୀୟ ହାରାହାରି (ଏ. ଆଇ. ଏ.) 94.2 ପ୍ରତିଶତ ଠାରୁ ନିମ୍ନରେ ଥିଲା। ଏହାର ଦୈନିକ ବସ ପ୍ରତି ଥିବା 287 କିମି ବସ ସାର୍ମିଥ୍ୟ ଏ.ଆଇ. ଏ. (341 କି.ମି) ଠାରୁ ନିମ୍ନରେ ଥିଲା। ଏହାର ଯାତ୍ରୀ ବୋର୍ଡ଼ିଂ ଉତ୍ପାଦକ (71 ପ୍ରତିଶତ) ଏ.ଆଇ. ଏ. (63 ପ୍ରତିଶତ) ଠାରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ ରହିଥିଲା। ପରନ୍ତୁ, ନିଗମ ବସ ଉତ୍ପାଦିକା ଏବଂ ଯାତ୍ରୀ ବୋର୍ଡ଼ିଂ ଉତ୍ପାଦକ ପାଇଁ

ଏହାର ନିଜସ୍ୱ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ କରିପାରି ନଥିଲା, ଯଦିଓ ସେଗୁଡ଼ିକ ସ୍ଥାନୀୟ ପରିସ୍ଥିତି ଏବଂ ବାପଟାକୁ ବିଚାର କରି ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା। ଅଧିକ ପରିଚାଳନା ଖର୍ଚ୍ଚ ଏବଂ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅମିତବ୍ୟୟୀ ମାର୍ଗରେ ବସ୍ତ୍ର ଚଳାଚଳ ଖର୍ଚ୍ଚ ଏବଂ ମାଗଣା/ରିହାତି ପାସ୍ତର ପ୍ରତିପୁରଣ ନହେବା ଯୋଗୁ ପ୍ରାୟ 71 ପ୍ରତିଶତ ମାର୍ଗ ଲାଭଦାୟକ ନଥିଲା। ଅନୁସୂଚିତ ପ୍ରତିଷ୍ଠାପକ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଏବଂ ମୁଖ୍ୟ ମରାମତିରେ ନିଗମର କାୟାର୍ଥ ସଂପାଦନ ନୁହେଁ ରହିଥିଲା।

କାୟାର୍ଥ ପରିଚାଳନାରେ ମିତବ୍ୟୟୀତା

ମାନବସମ୍ପଦ ଏବଂ ଜାଳେଣୀ ଖର୍ଚ୍ଚ ସମୁଦାୟ ଖର୍ଚ୍ଚର 68 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା। ସୁଧ, ଅବକ୍ଷୟଣ ଏବଂ ଶୁଳ୍କ ବାବଦ ଖର୍ଚ୍ଚ ସମୁଦାୟ ଖର୍ଚ୍ଚର 17 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା ଏବଂ ସ୍ୱଳ୍ପ ମିଆଦୀ ଭିତ୍ତିରେ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବହିର୍ଭୂତ ଥିଲା। ଡେଣ୍ଟ୍ର, ଖର୍ଚ୍ଚ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ମୁଖ୍ୟତଃ ଜାଳେଣୀରେ କରିବାର ଥିଲା ଯାହାକି ମୋଟ ଖର୍ଚ୍ଚର 53 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା। ବସ୍ତ୍ର ପ୍ରତି ମାନବ ସମ୍ପଦ 2004-05 ରେ 5.99 ରୁ 2008-09 ରେ 5.02 କୁ କମାଇବାରେ ନିଗମ ସମର୍ଥ ହୋଇଥିଲା। ନିଗମ ଏହାର ନିଜସ୍ୱ ଜାଳେଣୀ ବ୍ୟବହାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ କରିନଥିଲା, ଫଳତଃ 2005-09 ମଧ୍ୟରେ 2.93 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅଧିକ ଜାଳେଣୀ ବ୍ୟବହାର କରିଥିଲା। ଘରୋଇ ବସ୍ତ୍ର ଭଡାରେ ଚଳାଇବାର କୌଣସି ଯୋଜନା ନିଗମ କରିନଥିଲା। ଯଦିଓ ପରିବହନ କମିଶନର ଏହି ଯୋଜନା କାୟାର୍ଥକାରୀ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଥିଲେ, ସେଥିପାଇଁ ନିଗମ ରାଜି ହୋଇନଥିଲା କାରଣ ପରମିଟ୍ ବାବଦରେ ଏହା କୌଣସି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସୁବିଧା ପାଇ ନଥିଲା।

ରାଜସ୍ୱ ସର୍ବୋଚ୍ଚାଳନା

ମାଗଣା/ରିହାତି ବସ୍ତ୍ର ପାସ୍ତ, ବସ୍ତ୍ର ଓଡ଼ିଆ, ଓ.ଆର୍.ଟି. କଂପାନୀର ମିଶ୍ରଣ ଜନିତ କ୍ଷତି ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ପରିବହନ ସେବାର କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ ବାବଦରେ ନିଗମର 39.60 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଦାବି ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ପାଇବାର ଥିଲା। ପୁନଃ, ଯେହେତୁ ନିଗମର 85 ଟି ସ୍ଥାନରେ ପ୍ରାୟ 138.47 ଏକର ଜମି ରହିଛି ଏବଂ ଏହି ଜମିରୁ କେବଳ ଏକ ସ୍ୱଳ୍ପ ଅଂଶ ଏହାର କାୟାର୍ଥ ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଛି, ଡେଣ୍ଟ୍ର ଖାଲି/ଅବ୍ୟବହୃତ ଜମିକୁ ସରକାରୀ ଘରୋଇ ଭାଗିଦାରୀ (ପି.ପି.ପି) ସୂତ୍ରରେ ବିକାଶ କରାଯାଇ ଏକ ସ୍ଥାୟୀ ଆୟ ଉପାର୍ଜନ କରାଯାଇ ପାରିଥାନ୍ତା, ଯାହାକି ଏହାର କାୟାର୍ଥ ପରିଚାଳନା ବ୍ୟୟ ହ୍ରାସ କରିବାରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇ ପାରିଥାନ୍ତା। ନିଗମ ଏହି ସଂକ୍ରମରେ କୌଣସି ନୀତି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରି ନାହିଁ।

ଏକ ନିୟାମକର ଆବଶ୍ୟକତା

ସାଧାରଣ, ଏକ୍ସପ୍ରେସ୍, ଡିଲିଭ୍ ଏବଂ ଶିତତାପ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବସ୍ତ୍ର ଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ 17 ଡିସେମ୍ବର 2008 ଠାରୁ କିଲୋମିଟର ପ୍ରତି ବସ୍ତ୍ର ଭଡା 43 ପଇସାରୁ 72 ପଇସା ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା। ଯଦିଓ ସରକାର ବସ୍ତ୍ର ଭଡା ବୃଦ୍ଧି ଅନୁମୋଦନ କରିଥାନ୍ତି, ଏହି ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ସଠିକ ପଦକ୍ଷେପ ନଥିଲା। ନିଗମ ମଧ୍ୟ ଅମିତବ୍ୟୟୀ ରାସ୍ତାରେ ସେବା ଯୋଗାଇଦେବା ପାଇଁ କୌଣସି ମାନ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରି ନାହିଁ। ଡେଣ୍ଟ୍ର, ବସ୍ତ୍ର ଭଡା ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିବା, ଅମିତବ୍ୟୟୀ ରାସ୍ତା ଗୁଡ଼ିକରେ ବସ୍ତ୍ର ଚଳାଚଳ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ଏବଂ ଯାତ୍ରା ମାନଙ୍କର ଅଭିଯୋଗର ବିଚାର କରିବା ପାଇଁ ଏକ ନିରପେକ୍ଷ ନିୟାମକ ସଂସ୍ଥା (ରାଜ୍ୟ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନିୟାମକ ଆୟୋଗ ଭଳି) ରହିବା ବାଞ୍ଛନୀୟ। ଯଦିଓ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଅନୁମୋଦିତ ପରିବହନ ନୀତିରେ ଓଡ଼ିଶା ପରିବହନ ନିୟାମକ ଏବଂ ପରାମର୍ଶଦାୟୀ ପରିଷଦ (ଓ.ଟି.ଆର୍.ଏ.ସି) ଗଠନ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଥିଲା, ତାହା ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗଠିତ ହୋଇ ନାହିଁ।

ଅପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଅର୍ଯ୍ୟଲୋଚନା

ବିଭିନ୍ନ ପରିଚାଳନାଗତ ସୁଚକଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଏବଂ ଏହାର ପ୍ରାକ୍ତି ବାବଦରେ ସଂକେତ ପାଇବା ପାଇଁ ଏକ ଫଳପ୍ରସ୍ତୁତ ପରିଚାଳନାବର୍ତ୍ତ ସୂଚନା ବ୍ୟବସ୍ଥା (ଏମ୍.ଆଇ.ଏସ୍) ର ଉଚ୍ଚ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଅର୍ଯ୍ୟଲୋଚନା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ। ନିଶ୍ଚଳ ମଣ୍ଡଳୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଅର୍ଯ୍ୟଲୋଚନାରେ କମ୍ପୂଟି ରହିଥିଲା ଯେହେତୁ ଏହା ଖର୍ଚ୍ଚ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ଏବଂ ରାଜସ୍ୱ ବୃଦ୍ଧି କରିବାକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ପଦକ୍ଷେପମାନ ସୁପାରିଶ କରିନଥିଲେ। ଯଦିଓ ଉଚ୍ଚ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କାୟାର୍ଥ ସଂପାଦନର ଅପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଅର୍ଯ୍ୟଲୋଚନା କରାଯାଇଥିଲା, କିନ୍ତୁ କୌଣସି ପରବର୍ତ୍ତୀ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଇ ନଥିଲା।

ଉପସଂହାର ଏବଂ ସୁପାରିଶ

ଯଦିଓ ନିଗମ 2008-09 ଶେଷ ସୁଦ୍ଧା ଲାଭ ଅର୍ଜନ କରିଛି ତଥାପି ଏହା ଭଡା ସୂତ୍ରରେ ବସ୍ତ୍ର ଚଳାଚଳ କରି ଏବଂ ଅଣପାର୍ଯ୍ୟପରିକ ଉତ୍ପାଦ ରାଜସ୍ୱ ସଂଗ୍ରହ କରି ଖର୍ଚ୍ଚ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଏବଂ ରାଜସ୍ୱ ବୃଦ୍ଧି କରି ପାରିଥାନ୍ତା। ନିଗମର କାୟାର୍ଥ ସଂପାଦନରେ ଉନ୍ନତି ଆଣିବାକୁ ଏହି ପୁନର୍ବିଲୋଚନାରେ ପାଞ୍ଚଟି ସୁପାରିଶ କରାଯାଇଛି। ବସ୍ତ୍ର ଭଡା ଏବଂ ସେବା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବାକୁ ଏକ ନିୟାମକ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ଏବଂ ପି.ପି.ପି. ପ୍ରକଳ୍ପ ମାନ କରି ଅଣପାର୍ଯ୍ୟପରିକ ରାଜସ୍ୱ ଉତ୍ପାଦ ବ୍ୟବହାର କରିବା ଏହି ସୁପାରିଶଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ।

ଉପକ୍ରମଣିକା

3.1.1 ଓଡ଼ିଶାରେ ସର୍ବସାଧାରଣ ସତ୍ତକ ପରିବହନ ମଧ୍ୟତଃ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ସତ୍ତକ ପରିବହନ ନିଗମ (ନିଗମ) ଦ୍ୱାରା ଯୋଗାଇଦିଆ ଯାଇଥାଏ, ଯାହାକି ଏକ ଦକ୍ଷ, ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ, ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣରେ ଏବଂ ସଠିକ ଭାବେ ସମନ୍ୱିତ ସତ୍ତକ ପରିବହନ ଯୋଗାଇବାପାଇଁ ବୈଧାନିକ ଭାବେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ। ରାଜ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଘରୋଇ ବସ୍ ମାଲିକ ମାନଙ୍କୁ ସର୍ବସାଧାରଣ ପରିବହନ ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ଅନୁମତି ଦେଇଥାଏ। ବସ୍ ଭଡା ତାହା ଓଡ଼ିଶା ସରକାର (ଜି.ଓ.ଓ) କୁ ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହୋଇଥାଏ, ଯିଏକି ଏହାକୁ ଅନୁମୋଦନ କରନ୍ତି। ଏହି ଭଡା ତାହା ଉଭୟ ନିଗମ ଏବଂ ଘରୋଇ ବସ୍ ମାଲିକ ମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏକାପ୍ରକାର ହୋଇଥାଏ।

3.1.2 ସତ୍ତକ ପରିବହନ ନିଗମ ଅଧିନିୟମ, 1950 ର ଧାରା- 3 ଅନୁଯାୟୀ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା, ଏହାର ଏକ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଧିକୃତ ନିଗମ ଭାବେ, 1 ମଇ 1974 ରେ ନିଗମଟି ସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଥିଲା। ନିଗମଟି ଜି.ଓ.ଓ ର ବାଣିଜ୍ୟ ଏବଂ ପରିବହନ ବିଭାଗର ପ୍ରଶାସନିକ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଅଧୀନସ୍ଥ ଅଟେ। ନିଗମର ପରିଚାଳନା ଦାୟିତ୍ୱ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ତଥା ପରିଚାଳନା ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ (ସି.ଏମ.ଡି) ଏବଂ ଜି.ଓ.ଓ ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତ ସାତ ଜଣ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମନୋନିତ ତିନିଜଣ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକଙ୍କୁ ନେଇ ଗଠିତ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀକ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଛି। ପରଂତୁ, କାଗଜପତ୍ରରେ କୌଣସି କାରଣ ନ ଥାଇ 17 ଅକ୍ଟୋବର 2008 ରୁ କୌଣସି ବୋର୍ଡ ଗଠନ କରାଯାଇନାହିଁ। ନିଗମର ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହୀ ସି.ଏମ.ଡି. କୁ ଦ୍ୱାରା ଦୈନିକିନ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ ହୋଇଥାଏ, ଏବଂ ସାଧାରଣ ପରିଚାଳକ (ପ୍ରଶାସନ), ଆର୍ଥିକ ପରାମର୍ଶଦାତା ଏବଂ ମୁଖ୍ୟ ଲେଖା ଅଧିକାରୀ, ଉପ ସାଧାରଣ ପରିଚାଳକ (ବୈଷୟିକ ଏବଂ ଅପରେସନ), ଦୁଇଜଣ ପ୍ରଭାଗୀୟ ଡ୍ରାକ୍ଟିସ ଇଞ୍ଜିନିୟର (କେନ୍ଦ୍ରୀୟ କର୍ମଚାରୀ), ଜଣେ ଡ୍ରାକ୍ଟିସ ଇଞ୍ଜିନିୟର (କେନ୍ଦ୍ରୀୟ କ୍ଷେତ୍ର), ତିନି ଜଣ ପ୍ରଭାଗୀୟ ପରିଚାଳକ ଏବଂ 14 ଜଣ ଜିଲ୍ଲା ପରିବହନ ପରିଚାଳକ ତାଙ୍କୁ ସହାୟତା କରିଥାଆନ୍ତି। ବାହ୍ୟ ଏଜେନ୍ସି ମାଧ୍ୟମରେ ବସ୍ ଡିଆରି କରାଯାଇଥାଏ।

3.1.3 ନିଗମର 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ସୁଦ୍ଧା 312 ଟି ବସ୍ ଥିଲା। ରାଜ୍ୟରେ ଯାତ୍ରୀ ପରିବହନ କ୍ଷେତ୍ରରେ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ସୁଦ୍ଧା ନିଗମର ଅଂଶ 4 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା ଏବଂ ଅବଶିଷ୍ଟ 96 ପ୍ରତିଶତ ଘରୋଇ ବସ୍ ମାଲିକ ମାନେ ଭରଣା କରିଥିଲେ। ନିଗମ 2008-09 ରେ ଦୈନିକ 14,022 ଯାତ୍ରୀ ପରିବହନ କରୁଥିଲା। ନିଗମର କାରବାରର ପରିମାଣ 2008-09 ରେ 56.20 କୋଟି ଟଙ୍କା ଥିଲା ଯାହାକି ରାଜ୍ୟର ମୋଟ ଘରୋଇ ଉତ୍ପାଦର (1,22,165 କୋଟି ଟଙ୍କା) 0.05 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା। ନିଗମ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ସୁଦ୍ଧା 1,567 ଜଣ କର୍ମଚାରୀ ନିଯୋଜନ କରିଥିଲା।

3.1.4 ନିଗମର କାର୍ଯ୍ୟସମ୍ପାଦନର ପୁନର୍ବିଲୋକନ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2000 ରେ ସମାପ୍ତ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଭାରତର ମହାଲେଖା ନିୟନ୍ତ୍ରକ ତଥା ମହାସମାକ୍ଷକଙ୍କ ପ୍ରତିବେଦନ (ବାଣିଜ୍ୟକ), ଓଡ଼ିଶା ସରକାରରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା। ପ୍ରତିବେଦନଟି ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସି.ଓ.ପି.ୟୁ. ଦ୍ୱାରା ଆଲୋଚିତ ହୋଇନାହିଁ।

ସମାକ୍ଷାର ପରିସର ଏବଂ ସମାକ୍ଷା ପଦ୍ଧତି

3.2.1 ଫେବୃଆରୀ ରୁ ଜୁନ୍ 2009 ମଧ୍ୟରେ କରାଯାଇଥିବା ବର୍ତ୍ତମାନର ପୁନର୍ବିଲୋକନରେ 2004-05 ରୁ 2008-09 ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ନିଗମର କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଅଟେ। ପୁନର୍ବିଲୋକନଟି ମୁଖ୍ୟତଃ ପରିଚାଳନା ଗତ ପାରାମର୍ଶଦାତା, ଆର୍ଥିକ ପରିଚାଳନା, ବସ୍ ଭଡା ନୀତି, ସାମାଜିକ ଦାୟିତ୍ୱ ସଂପାଦନ ଏବଂ ନିଗମର ଉଚ୍ଚ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ଉପରେ ପର୍ଯ୍ୟବେଷିତ। ସମାକ୍ଷା ଯାଂଚରେ ମୁଖ୍ୟ

କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ, ବ୍ରହ୍ମପୁରରେ ଥିବା କେନ୍ଦ୍ରୀୟ କର୍ମଶାଳା ଏବଂ 14 ଟି ଡିପୋ ମଧ୍ୟରୁ ଛଅଟି[#] ର ନଥିପତ୍ର ପରୀକ୍ଷା କରାଯାଇଥିଲା । କିଲୋମିଟର ପ୍ରତି ଅଧିକ ଏବଂ କମ୍ ଆୟ /ବ୍ୟୟ ଆଧାରରେ ଯୁନିଟ୍‌ଗୁଡ଼ିକ ଅନୁମୋଦିତ ବନ୍ଦୀ ହୋଇଥିଲା । ସମାକ୍ଷା ଯାଞ୍ଚ ପାଇଁ ବନ୍ଦୀ ହୋଇଥିବା ଛଅଟି ଡିପୋର ଆୟ ସମସ୍ତ ଡିପୋ ଗୁଡ଼ିକର ମୋଟ ଆୟର ପ୍ରାୟତଃ 60 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା ।

3.2.2 ସମାକ୍ଷାର ମାନଦଣ୍ଡ ମୁତାବକ ସମାକ୍ଷାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହାସଲ ପାଇଁ ଅବଲମ୍ବନ କରାଯାଇଥିବା ପଦ୍ଧତିରେ ଉଚ୍ଚ ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ସମାକ୍ଷାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସ୍ପଷ୍ଟ କରାଇବା, ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ମନୋନିତ ଯୁନିଟ୍‌ଗୁଡ଼ିକର ନଥିପତ୍ର ଯାଞ୍ଚ, ସମାକ୍ଷା କରାଯାଉଥିବା ସଂସ୍ଥାର କର୍ମକର୍ତ୍ତା ମାନଙ୍କ ସହିତ ଆଲୋଚନା, ସମାକ୍ଷା ମାନଦଣ୍ଡ ମୁତାବକ ତଥ୍ୟର ବିଶ୍ଳେଷଣ, ସମାକ୍ଷା ଜିଜ୍ଞାସା ଜାରିକରିବା, ପରିଚାଳନା ବର୍ଗଙ୍କ ସହିତ ସମାକ୍ଷାର ଫଳାଫଳ ଆଲୋଚନା ଏବଂ ପରିଚାଳନା ବର୍ଗଙ୍କୁ ତାଙ୍କର ମତ୍ତବ୍ୟ ପାଇଁ ଚିଠା ପୁନର୍ବିଲୋକନ ପଠାଇବା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲା ।

ସମାକ୍ଷା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

3.3 ନିମ୍ନୋକ୍ତ ବିଷୟ ଆକଳନ କରିବା କାର୍ଯ୍ୟସଂପାଦନ ସମାକ୍ଷାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା:

3.3.1 ପରିଚାଳନାଗତ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ

- ସର୍ବସାଧାରଣ ପରିବହନ ପାଇଁ ବର୍ଦ୍ଧିତ ଚାହିଦାକୁ ନିଗମ କେତେ ପରିମାଣରେ ପୂରଣ କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ଥିଲା;
- ନିଗମ ପରିଚାଳନାଗତ ବ୍ୟୟ ଆଦାୟ କରିବାରେ କୃତକାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥିଲା କି ;
- ନିଗମ କେତେ ପରିମାଣରେ ଏହାର ପରିଚାଳନା ଦକ୍ଷତାର ସହିତ ପ୍ରାପ୍ୟ ଆଦାୟ କରିବାରେ ସକ୍ଷମ ଥିଲା କି ; ଏବଂ
- ଯାନଗୁଡ଼ିକୁ ରାସ୍ତାରେ ଚଳାଇବା ଯୋଗ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କରିଥିଲା କି ।

3.3.2 ଆର୍ଥିକ ପରିଚାଳନା

- ନିଗମ ଏହାର ପ୍ରତିଶୃତି ପାଳନ କରିବା ଏବଂ ଦକ୍ଷତାର ସହିତ ପ୍ରାପ୍ୟ ଆଦାୟ କରିବାରେ ସକ୍ଷମ ଥିଲା କି ; ଏବଂ
- ଅଣପାରମ୍ପରିକ ଉତ୍ସରୁ ରାଜସ୍ୱ ଅର୍ଜନ ପାଇଁ ନିଗମର ବ୍ୟବସାୟିକ ଜ୍ଞାନରେ ପରିବର୍ତ୍ତନର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ଏବଂ ଏହି ଭଳି ପାଣ୍ଟିର ପ୍ରାପ୍ତି ପାଇଁ ନୂତନ ଉପାୟର ଅବଲମ୍ବନ ।

3.3.3 ଯାତ୍ରା ଭଡା ନୀତି ଏବଂ ସାମାଜିକ ଦାୟିତ୍ୱ ସଂପାଦନ

- ଯାତ୍ରା ଭଡା ନୀତିର ଅସ୍ଥିତ୍ୱ ଏବଂ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତତା; ଏବଂ
- ଅମିତବ୍ୟୟ ରାସ୍ତା ଗୁଡ଼ିକରେ ନିଗମ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ସଂଖ୍ୟକ ବସ୍ ଚଳାଚଳ କରାଉଥିଲା କି ।

[#] ବ୍ରହ୍ମପୁର, ଭୁବନେଶ୍ୱର, ବଲାଙ୍ଗିର, କଟକ, ଜୟପୁର ଏବଂ ବିଜୟନଗର ।

3.3.4 ଉଚ୍ଚ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା

- ନିଗମର ଉଚ୍ଚ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ଫଳପ୍ରସ୍ତୁତ ହୁଏ କି ।

ସମୀକ୍ଷା ମାନଦଣ୍ଡ

3.4 ସମୀକ୍ଷା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହାସଲ ପାଇଁ ଗୃହୀତ ସମୀକ୍ଷା ମାନଦଣ୍ଡ ଗୁଡ଼ିକ ହେଲା:

- କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ ସୂଚକଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ସର୍ବଭାରତୀୟ ହାରାହାରି ;
- ରାଜ୍ୟ ସତ୍ତକ ପରିବହନ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ଆସୋସିଏସନ (ଏ.ଏସ୍.ଆର୍.ଟି.ୟୁ) ଦ୍ୱାରା ଧାର୍ଯ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନର ମାନ ଏବଂ ପରିଚାଳନାଗତ ମାନ ;
- ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଧାର୍ଯ୍ୟ ଭୌତିକ ଏବଂ ଆର୍ଥିକ ଲକ୍ଷ/ମାନ ;
- ନିର୍ମାତାମାନଙ୍କର ବିଶେଷ ବିବରଣୀ, ବସ୍ତୁ ବ୍ୟୟ ପାଇଁ ମାନ, ପ୍ରତିଷ୍ଠେଧକ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କାର୍ଯ୍ୟ ସୂଚୀ, ଜାଲେଣୀ ଦକ୍ଷତାର ମାନ, ଇତ୍ୟାଦି ;
- ଭାରତ ସରକାର ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କର ଆଦେଶାବଳୀ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରାସଂଗିକ ନୀତି ଏବଂ ନିୟମାବଳୀ ; ଏବଂ
- ନିଗମ ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥାପିତ କାର୍ଯ୍ୟ ପଦ୍ଧତି ।

ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟପରିଚାଳନାର ପରିଣାମ

3.5.1 ନିଗମର 2008-09 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷର ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି ନିମ୍ନରେ ଦର୍ଶାଗଲା ।

(କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)

ସବିଶେଷ ବିବରଣ	2004-05	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09
				(ସାମୟିକ)	
କ. ଦାୟିତ୍ୱ					
ସମାବର ପୁଞ୍ଜି	136.49	136.49	136.49	146.44	151.44
ଆରକ୍ଷଣ ଓ ବଳକା (ପୁଞ୍ଜିଗତ ଗ୍ରାଣ୍ଟ ସହିତ କିଛି ଅବକ୍ଷୟ ଆରକ୍ଷଣକୁ ବାଦ୍ ଦେଇ)	3.10	3.04	2.62	3.04	3.05
ରଣ (ରଣ ପାଣ୍ଠି)	26.26	24.85	24.85	24.85	24.85
ଚଳନ୍ତି ଦାୟିତ୍ୱ ଏବଂ ପ୍ରାବଧାନ	104.50	102.33	102.68	102.51	116.12
ମୋଟ	270.35	266.71	266.64	276.84	295.46
ଖ. ଆସ୍ତି					
ମୋଟ ସ୍ଥାବର ସଂପତ୍ତି	37.59	38.88	40.51	53.65	61.06
ବିମୁକ୍ତ : ଅବକ୍ଷୟ	17.65	19.74	21.09	26.63	30.47
ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସଂପତ୍ତି	19.94	19.14	19.42	27.02	30.59
ନିର୍ମାଣାଧୀନ ସ୍ୱାଧୀନ କାର୍ଯ୍ୟ (ବେସ୍ ବେସିସ୍ ମୂଲ୍ୟ ସହିତ)	-	0.32	0.33	1.40	0.65
ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶ	-	-	-	-	-
ଚଳନ୍ତି ସଂପତ୍ତି, ରଣ ଓ ଅଗ୍ରାମ	15.67	15.50	15.97	20.21	43.11

ସବିଶେଷ ବିବରଣ	2004-05	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09
	(ସାମୟିକ)				
ଏକତ୍ରୀକୃତ କ୍ଷତି	234.74	231.75	230.92	228.21	221.11
ମୋଟ	270.35	266.71	266.64	276.84	295.46

ଆର.ଟି.ସି. ଅଧିନିୟମ, 1950 ଅନୁଯାୟୀ ଯେ କୌଣସି ସମୟରେ ଅଂଶଧନ ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କର ଅବଦାନ 2:1 ଅନୁପାତରେ ହେବାର ଥିଲା । ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର 135.51 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅବଦାନ କରିଥିବା ବେଳେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଅନୁରୂପ ଅବଦାନ ବାବଦରେ 51.84 କୋଟି ଟଙ୍କା ବାଦ୍ ଦେଇ 1988-89 ସୁଦ୍ଧା 15.92 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅବଦାନ ଦେଇଥିଲା । ନିଗମ କ୍ଷତି କରୁଥିବା କାରଣରୁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଅଂଶଧନ ଅବଦାନ ନ ଦେବା ଆର.ଟି.ସି. ଅଧିନିୟମର ବିରୁଦ୍ଧାଚରଣ କରୁଥିଲା ଏବଂ ଏହା ଅଧିକ ପୁରୁଣା ବସ୍ତୁ ଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରତିସ୍ଥାପନ ନ ହେବାର ଏକ କାରଣ ଥିଲା ।

3.5.2 କାର୍ଯ୍ୟ ପରିଚାଳନାଗତ ରାଜସ୍ୱ ଏବଂ ବ୍ୟୟ, ମୋଟ ରାଜସ୍ୱ ଏବଂ ବ୍ୟୟ, ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ବଳକା/କ୍ଷତି ଏବଂ ପରିଚାଳନାଗତ କିଲୋମିଟର ପ୍ରତି ଅର୍ଜନ ଏବଂ ଖର୍ଚ୍ଚ ଭଳି କାର୍ଯ୍ୟ ପରିଚାଳନା ପରିଣାମର ସବିଶେଷ ବିବରଣୀ ନିମ୍ନରେ ଦର୍ଶାଗଲା ।

(କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)

କ୍ର.ସଂ	ବିବରଣ	2004-05	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09
		(ସାମୟିକ)				
1.	ମୋଟ ରାଜସ୍ୱ	34.13	37.78	40.38	44.56	56.20
2.	ପରିଚାଳନା ଗତ ରାଜସ୍ୱ ^ଫ	31.61	35.12	37.78	41.40	52.01
3.	ମୋଟ ବ୍ୟୟ	33.79	37.02	39.66	41.89	49.09
4.	ପରିଚାଳନାଗତ ବ୍ୟୟ ^ଫ	32.44	35.73	38.55	40.78	47.98
5.	ପରିଚାଳନା ଗତ ଲାଭ/କ୍ଷତି	-0.83	-0.61	-0.77	0.62	4.03
6.	ବର୍ଷ ପାଇଁ ଲାଭ/କ୍ଷତି	0.34	0.76	0.72	2.67	7.11
7.	ଏକତ୍ରୀକୃତ ଲାଭ/କ୍ଷତି	-234.74	-231.75	-230.92	-228.21	-221.11
8.	ସ୍ତ୍ରୀୟ ଖର୍ଚ୍ଚ					
	(i) କର୍ମଚାରୀ ଖର୍ଚ୍ଚ	5.44	5.52	6.28	6.70	6.47
	(ii) ଅବକ୍ଷୟ	2.70	2.94	3.09	3.18	3.85
	(iii) ସୁଧ	1.35	1.29	1.11	1.11	1.11
	(iv) ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀୟ ଖର୍ଚ୍ଚ	-	-	-	-	-
	ମୋଟ ସ୍ତ୍ରୀୟ ଖର୍ଚ୍ଚ	9.49	9.75	10.48	10.99	11.43
9.	ପରିବର୍ତ୍ତନୀୟ ଖର୍ଚ୍ଚ					
	(i) ଜାଳେଣୀ ଏବଂ ସ୍ନେହକ	16.81	20.08	21.24	21.76	26.95
	(ii) ଗାୟାର ଓ ଚ୍ୟୁବସ	1.57	1.61	1.99	2.28	2.68
	(iii) ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦ୍ରବ୍ୟ/ ଯନ୍ତାଂଶ	3.25	2.80	2.69	3.43	3.71
	(iv) ଶୁଳ୍କ (ଏମ୍.ଭି. ଶୁଳ୍କ, ଯାତ୍ରା ଶୁଳ୍କ, ଇତ୍ୟାଦି)	2.29	2.45	2.76	2.90	3.50

^ଫ ବସ୍ତୁ ଚଳାଚଳ ଆୟ, ପାସ୍ ଏବଂ ସିଜନ୍, ଟିକେଟ, ରିହାତି ପାସ୍ ବାବଦରେ ପ୍ରତିପୁରଣ ଇତ୍ୟାଦି ପରିଚାଳନାଗତ ରାଜସ୍ୱର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

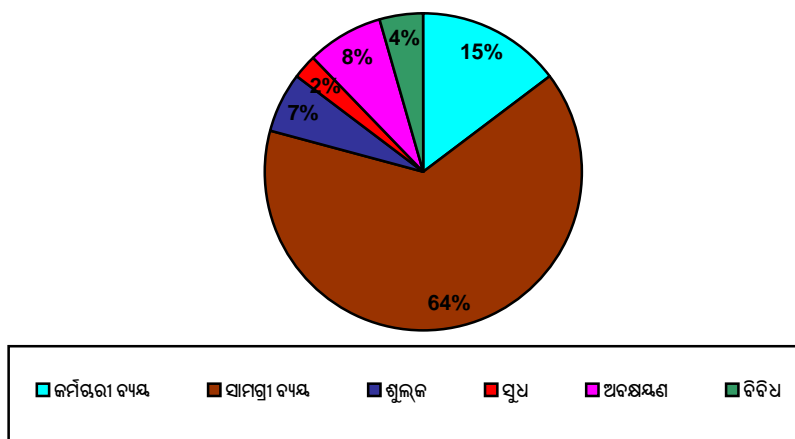
^ଫ ବସ୍ତୁ ଚଳାଚଳ ସଂପର୍କିତ ବ୍ୟୟ, ବସ୍ତୁର ଅବକ୍ଷୟ, ମରାମତି ଏବଂ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ, ବିଦ୍ୟୁତ୍, ଜନକଲ୍ୟାଣ ଏବଂ ପାରିଶ୍ରମିକ, ଲାଭସେନସ୍ ଏବଂ ଶୁଳ୍କ ଏବଂ ସାଧାରଣ ପ୍ରସାଗନିକ ବ୍ୟୟ ବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନାଗତ ବ୍ୟୟର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

କ୍ର.ସଂ	ବିବରଣ	2004-05	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09
				(ସାମୟିକ)		
	(v) ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନାୟ ଖର୍ଚ୍ଚ (ମଜୁରୀ)	0.38	0.33	0.50	0.53	0.82
	ମୋଟ ପରିବର୍ତ୍ତନାୟ ଖର୍ଚ୍ଚ	24.30	27.27	29.18	30.90	37.66
10.	ଫଳପ୍ରଦ କି.ମି. ଚାଳନ (ଲକ୍ଷରେ)	255.82	263.50	256.06	266.24	307.73
11.	କି.ମି. ପ୍ରତି ଆୟ (ଟଙ୍କା) (1/10)	13.34	14.34	15.77	16.74	18.26
12.	କି.ମି. ପ୍ରତି ସୁଧା ଖର୍ଚ୍ଚ (ଟଙ୍କା) (8/10)	3.71	3.70	4.09	4.13	3.71
13.	କି.ମି. ପ୍ରତି ପରିବର୍ତ୍ତନାୟ ଖର୍ଚ୍ଚ (ଟଙ୍କା) (9/10)	9.50	10.35	11.40	11.61	12.24
14.	କି.ମି. ପ୍ରତି ଖର୍ଚ୍ଚ (ଟଙ୍କା) (3/10)	13.21	14.05	15.49	15.73	15.95
15.	କି.ମି. ପ୍ରତି ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଆୟ (ଟଙ୍କା) (11-14)	0.13	0.29	0.28	1.01	2.31
16.	ବସ୍ ଚଳାଚଳ ଜନିତ ରାଜସ୍ୱ [§]	30.01	33.52	36.18	39.80	50.41
17.	କି.ମି. ପ୍ରତି ବସ୍ ଚଳାଚଳ ଜନିତ ରାଜସ୍ୱ (ଟଙ୍କା) (16/10)	11.73	12.72	14.13	14.95	16.38
18.	କି.ମି. ପ୍ରତି ପରିଚାଳନାଗତ ଲାଭ/କ୍ଷତି (ଟଙ୍କା) (5/10)	-0.32	-0.23	-0.30	0.23	1.31

ବ୍ୟୟର ଉପାଦାନ

3.5.3 କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ବ୍ୟୟ ଏବଂ ସାମଗ୍ରୀ ଜନିତ ବ୍ୟୟ ଥିଲା ବ୍ୟୟର ମୁଖ୍ୟ ଉପାଦାନ । ନିମ୍ନ ବୃତ୍ତ ଚିତ୍ରରେ 2008-09 ପାଇଁ ଖର୍ଚ୍ଚର ଶତକଡ଼ା ବିଭାଜନ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ବ୍ୟୟର ବିଭିନ୍ନ ଉପାଦାନର ଉପାଂଶ

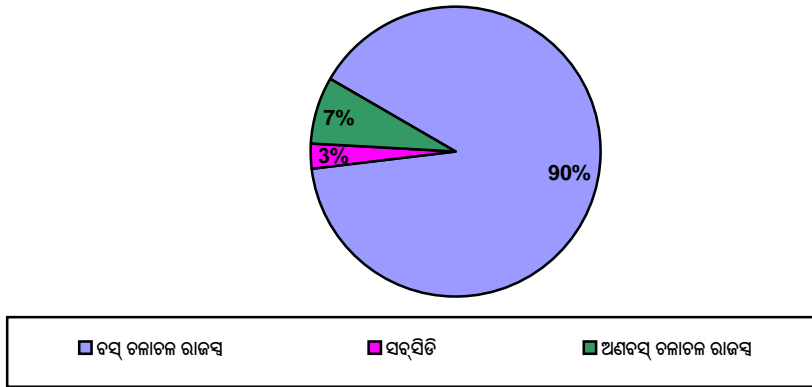

[§] ଟିକେଟ୍ ବିକ୍ରୟ, ଅଗ୍ରାମ ସଂରକ୍ଷଣ, ସଂରକ୍ଷଣ ଚାର୍ଜ୍ ଏବଂ ବୁକ୍ସ ଗତ ସେବାର ଆୟ ବସ୍ ପରିଚାଳନାଗତ ରାଜସ୍ୱର ଅର୍ତ୍ତଭାଗ ।

ରାଜସ୍ୱର ଉପାଦାନ

3.5.4 ବସ୍ ଚଳାଚଳ ରାଜସ୍ୱ, ସବସିଡି/ଗ୍ରାଣ୍ଟ୍ ଏବଂ ଅଣ ବସ୍ ଚଳାଚଳ ରାଜସ୍ୱଗୁଡ଼ିକ ରାଜସ୍ୱର ମୁଖ୍ୟ ଉପାଦାନ । 2008-09 ପାଇଁ ରାଜସ୍ୱର ଶତକଡ଼ା ବିଭାଜନ ନିମ୍ନ ବୃତ୍ତ ଚିତ୍ରରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ରାଜସ୍ୱର ବିଭିନ୍ନ ଉପାଦାନର ଉପାଂଶ

ସମାକ୍ଷା ଫଳାଫଳ

3.6 ସମାକ୍ଷାର ଉତ୍ତମ 18 ଫେବୃୟାରୀ 2009 ରେ କରାଯାଇଥିବା ‘ପ୍ରବେଶ ସମ୍ମିଳନୀ’ ରେ ନିଗମକୁ ଅବଗତ କରାଯାଇଥିଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ, ସମାକ୍ଷାର ଫଳାଫଳ ଅଗଷ୍ଟ 2009 ରେ ନିଗମ ଏବଂ ସରକାରଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଦିଆଯାଇଥିଲା ଏବଂ 21 ଅକ୍ଟୋବର 2009 ରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ‘ପ୍ରସ୍ଥାନ ସମ୍ମିଳନୀ’ ରେ ଆଲୋଚନା ହୋଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କର ପରିବହନ ବିଭାଗର ସଚିବ ଏବଂ ଅତିରିକ୍ତ ସଚିବ, ନିଗମର ସାଧାରଣ ପରିଚାଳକ (ପ୍ରଶାସନ) ଏବଂ ଆର୍ଥିକ ପରାମର୍ଶଦାତା ଏବଂ ମୁଖ୍ୟ ଲେଖା ଅଧିକାରୀ ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ । ନିଗମ ମଧ୍ୟ ସମାକ୍ଷା ଫଳାଫଳର ଉତ୍ତର ଅକ୍ଟୋବର 2009 ରେ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା । ନିଗମ ଅନୁକ୍ଷେପ 3.12.1, 3.17.1 ଏବଂ 3.19.4 ବ୍ୟତୀତ ଅଧିକାଂଶ ସମାକ୍ଷା ଫଳାଫଳକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ । ପୁନର୍ବିଲୋଚନା ସମାପନ କରିବା ବେଳେ ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ମତାମତକୁ ବିଚାରକୁ ନିଆଯାଇଥିଲା । ସମାକ୍ଷାର ଫଳାଫଳଗୁଡ଼ିକ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅନୁକ୍ଷେପ ଗୁଡ଼ିକରେ ଆଲୋଚିତ ହୋଇଛି ।

ପରିଚାଳନାଗତ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ

3.7 ନିଗମ ଦ୍ୱାରା ଯୋଗାଇଦିଆଯାଇଥିବା ପରିବହନ ସେବା ଗ୍ରାମୀଣ ଶ୍ରେଣୀ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ବୋଲି ବିଚାର କରାଯାଇଛି । 2008-09 ରେ ଶେଷ ହୋଇଥିବା ପାଂଚ ବର୍ଷରେ ନିଗମର ପରିଚାଳନା ଗତ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ **ପରିଶିଷ୍ଟ- 7** ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି । ନିଗମର ପରିଚାଳନାଗତ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ ବିଭିନ୍ନ ପରିଚାଳନା ପରିମାପରେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରାଯାଇଛି ଯାହା ନିମ୍ନରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି । ଏହା ମଧ୍ୟ ଦେଖାଯାଇଥିଲା ଯେ, ସର୍ବ ସାଧାରଣ ପରିବହନ ପାଇଁ ବର୍ଦ୍ଧିତ ଚାହିଦାକୁ ନିଗମ କେତେ ପରିମାଣରେ ପୂରଣ କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ଥିଲା । ଏହି ବିଷୟରେ ସମାକ୍ଷାର ଫଳାଫଳ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅନୁକ୍ଷେପ ଗୁଡ଼ିକରେ ଆଲୋଚିତ ହୋଇଛି । ଏହି ସମାକ୍ଷା ସୁନ୍ଦର ଅଛି ଯେ କ୍ଷତି ନିୟନ୍ତ୍ରଣାଧୀନ ଥିଲା ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନରେ ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ସୁଯୋଗ ରହିଛି ।

ସର୍ବସାଧାରଣ ପରିବହନରେ ନିଗମର ଅଂଶ

3.8.1 ଯେହେତୁ ନିଗମ କୌଣସି ଲାଭ କରୁନଥିଲା ଏବଂ ଏହାର ପ୍ରଚାର ଦାୟିତ୍ୱ ଥିଲା, ତେଣୁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଏହାର ସମାପନ ପାଇଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥିଲା (ଜାନୁୟାରୀ 2003)। ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ (ମାର୍ଚ୍ଚ 2007), ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ନିଗମକୁ ଉଲ୍ଲୁରଖିବା ପାଇଁ ସ୍ଥିର କଲେ ଯେହେତୁ ଏହା ଏକ ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକୀୟ ସେବା ଯୋଗାଇଥିଲା ଏବଂ ଘରୋଇ ବସ୍ ମାଲିକ ମାନଙ୍କ ଧର୍ମଦତ୍ତ ଭଳି ଜରୁରୀ ଅବସ୍ଥାରେ ସହାୟତା କରୁଥିଲା।

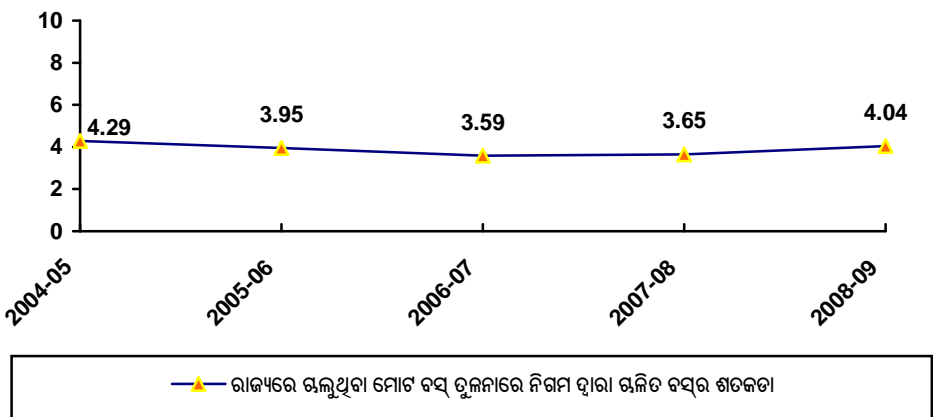
ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ମଇ 2007 ରେ ଏକ ପରିବହନ ନୀତି ପ୍ରଣୟନ କଲେ ଯେଉଁଥିରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଉନ୍ନତ ସହିତ ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ଉନ୍ନତ ପରିଲିଖିତ ହୋଇଥିଲା :

- ପ୍ରତିଦୃଢିତା ବୃଦ୍ଧି, ପାରଦର୍ଶିତା, ସଜ୍ଜତା, ସୁଗମ ଏବଂ ରାଜ୍ୟରେ ପରିବହନ ସେବାର ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଉପଲବ୍ଧ କରିବା ;
- ଏକ ସୁସଂଗଠିତ ଯାତ୍ରା ଭଡା ଦାମ୍ପ୍ରା ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାକୁ ଓଡ଼ିଶା ପରିବହନ ନିୟାମକ ଏବଂ ପରାମର୍ଶଦାତା ପରିଷଦ (ଓ.ଟି. ଆର.ଏ.ସି) ଗଠନ କରିବା;
- ଓଡ଼ିଆ ରାଜ୍ୟ ସତ୍ତକ ପରିବହନ ନିଗମର ପୁନର୍ବିନ୍ୟାସ କରିବା;
- ଏକ ଉନ୍ନତ ପୌର ପରିବହନ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା; ଏବଂ
- ଘଞ୍ଚ ଜନବସତି ଅଞ୍ଚଳରେ ସଂଖ୍ୟକ ଦୃତ ପରିବହନ ବ୍ୟବସ୍ଥା (ଏମ.ଆର.ଟି.ଏସ୍.) ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା।

ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଏହାର ନିଜସ୍ୱ ପରିବହନ ନୀତି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରି ନଥିଲା।

ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଦ୍ୱାରା ଏହି ଉନ୍ନତଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ହେଲେ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ (ଜୁନ 2009) କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇନାହିଁ।

3.8.2 ନିଗମ 2004-09 ମଧ୍ୟରେ ଦୈନିକ 13,841 ରୁ 17,225 ଯାତ୍ରୀ ପରିବହନ କରୁଥିଲା ଯାହାକି ରାଜ୍ୟର ମୋଟ ଜନସଂଖ୍ୟାର 0.03 ରୁ 0.04 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା। ରାଜ୍ୟରେ 2008-09 ରେ ଶେଷ ହୋଇଥିବା ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରେ ଚାଲୁଥିବା ମୋଟ ବସ୍ ତୁଳନାରେ ନିଗମ ଦ୍ୱାରା ଚାଳିତ ବସ୍ ଶତକଡା ଅଂଶ ନିମ୍ନରେ ଏକ ରେଖା ଚିତ୍ରରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି :

3.8.3 ରାଜ୍ୟରେ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଥିବା ସର୍ବସାଧାରଣ ପରିବହନ ନିମ୍ନ ସାରଣୀରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

କ୍ର. ସଂ.	ବିଶଦ ବିବରଣ	2004-05	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09
1.	ନିଗମର ବସ୍	259	254	241	252	312
2.	ଘରୋଇ ସର୍ବସାଧାରଣ ପରିବହନ ବସ୍	5,772	6,183	6,465	6,650	7,420
3.	ସର୍ବସାଧାରଣ ପରିବହନ ପାଇଁ ମୋଟ ବସ୍	6,031	6,437	6,706	6,902	7,732
4.	ନିଗମର ଅଂଶ (ଶତକଡ଼ା)	4.29	3.95	3.59	3.65	4.04
5.	ଘରୋଇ ମାଲିକଙ୍କର ଅଂଶ (ଶତକଡ଼ା)	95.71	96.05	96.41	96.35	95.96
6.	ଆକଳିତ ଜନ ସଂଖ୍ୟା (କୋଟିରେ)	3.82	3.87	3.92	3.97	4.02
7	ଏକ ଲକ୍ଷ ଜନସଂଖ୍ୟା ପାଇଁ ବସ୍‌ର ସାନ୍ଦ୍ରତା	15.79	16.63	17.11	17.39	19.23

3.8.4 ଯାହାହେଉ, ନିଗମ ସର୍ବସାଧାରଣ ପରିବହନ ପାଇଁ ବର୍ଦ୍ଧିତ ଚାହିଦା ଭରଣା କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହୋଇନଥିଲା । ରାଜ୍ୟରେ ଚାଲୁଥିବା ମୋଟ ବସ୍ ତୁଳନାରେ ନିଗମର ବସ୍ ସଂଖ୍ୟାର ପ୍ରତିଶତ 2004-05 ରେ ଥିବା 4.29 ରୁ 2007-08 ରେ 3.65 କୁ କମି ଯାଇଥିଲା କିନ୍ତୁ 2008-09 ରେ 4.04 କୁ ସାମାନ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଥିଲା । ଘରୋଇ ମାଲିକମାନଙ୍କ ବସ୍ ସଂଖ୍ୟା 2004-05 ରେ ଥିବା 5,772 ରୁ 2008-09 ରେ 7,420 କୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା । ବାର୍ଷିକ ଲୋକ ପ୍ରତି ଫଳପ୍ରଦ କି.ମି. ଚାଲୁଥିବା ବିବରଣୀ ନିମ୍ନରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ନିଗମ ସର୍ବସାଧାରଣ ପରିବହନ ପାଇଁ ବର୍ଦ୍ଧିତ ଚାହିଦା ଭରଣା କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ନଥିଲା, ଯେହେତୁ 2008-09 ରେ ସର୍ବସାଧାରଣ ପରିବହନରେ ଏହାର ଅଂଶ ମାତ୍ର 4.04 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା ।

ବିଶଦ ବିବରଣ	2004-05	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09
ବସ୍ ଚାଲୁଥିବା ଫଳପ୍ରଦ କି.ମି. (ଲକ୍ଷରେ)	255.82	263.50	256.06	266.24	307.73
ଆକଳିତ ଜନ ସଂଖ୍ୟା (କୋଟିରେ)	3.82	3.87	3.92	3.97	4.02
ବାର୍ଷିକ ଲୋକ ପ୍ରତି କି.ମି.	0.67	0.68	0.65	0.67	0.77

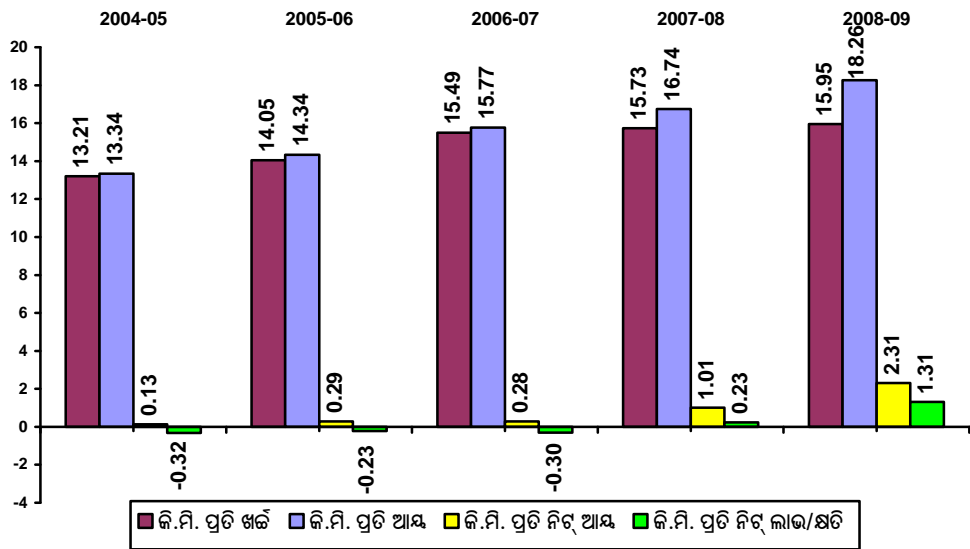
3.8.5 ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀ 2008-09 ରେ ନିଗମ ଦ୍ୱାରା ସେବାରେ ସାମନ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଥିବା ଦର୍ଶାଉଅଛି । ନିଗମର ବାର୍ଷିକ ଲୋକ ପ୍ରତି କି.ମି. ସର୍ବଭାରତୀୟ ହାରାହାରି ଥିବା 10.26 (2006-07) ଠାରୁ ବହୁତ ନିମ୍ନରେ ଥିଲା ।

3.8.6 ବ୍ୟୟ, ରାସ୍ତାରେ ଗହଳି ଏବଂ ପରିବେଶ ସମନ୍ୱୟ ପ୍ରଭାବ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସର୍ବସାଧାରଣ ପରିବହନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପରିବହନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଠାରୁ ନିଶ୍ଚିତ ସୁବିଧା ଜନକ । ଏହି ସୁବିଧା ପାଇବା ପାଇଁ ସର୍ବସାଧାରଣ ପରିବହନ ସେବା ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ମୁଖ୍ୟତଃ ବସ୍ ପରିଚାଳନାରେ ଅପାରଦର୍ଶିତା ଯୋଗୁ ପରିବହନରେ ଏହାର ଅଂଶ ବଜାୟ ରଖିବାକୁ ନିଗମ ସମର୍ଥ ନଥିଲା ଯାହା ପରେ ବର୍ଦ୍ଧନା କରାଯାଇଛି ।

ପରିଚାଳନାଗତ ଖର୍ଚ୍ଚର ଅସ୍ତ୍ର

3.9.1 ନିଗମ ଏହାର ପରିଚାଳନାଗତ ଖର୍ଚ୍ଚର ଅସ୍ତ୍ର ସଞ୍ଚ ଭାବେ କରିବାରେ ସମର୍ଥ ହୋଇଥିଲା । ନିର୍ ରାଜସ୍ୱ 2008-09 ରେ ଶେଷ ହୋଇଥିବା ପାଂଚ ବର୍ଷରେ ସକାରାତ୍ମକ ଧାରାରେ ଥିଲା, ଯାହା ନିମ୍ନ ଚିତ୍ରରେ^୧ ଦର୍ଶାଯାଇଛି । :

3.9.2 ଉପରୋକ୍ତ ଚିତ୍ର ବିଗତ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରେ ନିଗମର କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନରେ ଉନ୍ନତି ହୋଇଥିବା ଦର୍ଶାଉଅଛି । ନିଗମର 2004-05 ରୁ 2006-07 ରେ ଥିବା ପରିଚାଳନା ଗତ କ୍ଷତି 2007-08 ଏବଂ 2008-09 ରେ ଲାଭରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି । ଯଦିଓ ନିଗମ କର୍ମଚାରୀ ସମନ୍ୱୟ ସଞ୍ଚ ବ୍ୟୟ ଯୋଗୁ 2006-07 ପାଇଁ ଗ୍ରାମାଣ ଶ୍ରେଣୀର କି.ମି. ପ୍ରତି ସର୍ବଭାରତୀୟ ହାରାହାରି ଖର୍ଚ୍ଚ 17.83 ଟଙ୍କା ହାସଲ କରିବାରେ ସକ୍ଷମ ଥିଲା, କିନ୍ତୁ, ଏହା 2006-07 ର ସର୍ବଭାରତୀୟ

ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ ଏବଂ କର୍ଣ୍ଣାଟକ 2006-07 ରେ ସର୍ବୋତ୍ତମ କି.ମି. ପ୍ରତି ନିର୍ ଆୟ ଯଥାକ୍ରମେ 0.47 ଟଙ୍କା ଏବଂ 0.34 ଟଙ୍କା ଅର୍ଜନ କରିଥିଲେ ।
(ଉତ୍ସ : ସି.ଆଇ.ଆର୍.ଟି., ପୁନେ ଦ୍ୱାରା ସଂକଳିତ ଏସ୍.ଟି.ୟୁ.ମାନଙ୍କର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ତଣା ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ-2006-07)

କି.ମି. ପ୍ରତି ହାରାହାରି ରାଜସ୍ୱ 17.18 ଟଙ୍କା ହାସଲ କରି ପାରିନ ଥିଲା । ନିଗମର କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନରେ ସଞ୍ଚ ଉନ୍ନତି ସତ୍ତ୍ୱେ ଏହା ଠିକ୍ ସମୟରେ ଏହାର ବସ୍ ପ୍ରତିସ୍ଥାପନ କରିପାରିନଥିଲା କିମ୍ବା ବର୍ଦ୍ଧିତ ଚାହିଦା ମେଣ୍ଟାଇବା ପାଇଁ ବସ୍ ସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି କରିପାରିନଥିଲା ।

^୧ ମୋଟ ଖର୍ଚ୍ଚ ଭାଗ ଫଳପ୍ରଦ କି.ମି. ଚାଳନ କି.ମି. ପ୍ରତି ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ବୁଝାଏ ।
ମୋଟ ରାଜସ୍ୱକୁ ଫଳପ୍ରଦ କି.ମି. ଚାଳନାରେ ଭାଗ କରି କି.ମି. ପ୍ରତି ରାଜସ୍ୱ ବାହାର କରାଯାଇଛି ।
କି.ମି. ପ୍ରତି ରାଜସ୍ୱ ବିୟୁତ କି.ମି. ପ୍ରତି ଖର୍ଚ୍ଚ ନିର୍ ରାଜସ୍ୱ ଅଟେ ।
ପରିଚାଳନା ଗତ କି.ମି. ପ୍ରତି ଖର୍ଚ୍ଚରୁ ପରିଚାଳନା ଗତ କି.ମି. ପ୍ରତି ଆୟକୁ ବାଦ ଦେଇ କି.ମି. ପ୍ରତି ପରିଚାଳନା ଗତ କ୍ଷତି ବାହାର କରାଯାଇଛି ।

ପରିଚାଳନାରେ ପାରଦର୍ଶିତା ଏବଂ ମିତବ୍ୟୟତା

ବସ୍ ସଂଖ୍ୟା ଏବଂ ବ୍ୟବହାର

ବସ୍ ସଂଖ୍ୟା ଏବଂ ଏହାର ବୟସ ବୃତ୍ତାନ୍ତ

3.10.1 ନିଗମର ସମସ୍ତ ବସ୍ ଏହାର ନିଜସ୍ୱ ଥିଲା। ଠିକାଦାରମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଏହା ବସ୍ ଭଡାରେ ନେଇନଥିଲା। ବସ୍ ଭଡାରେ ନେବା ପ୍ରସ୍ତାବ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ନହେବା ବିଷୟ ଅନୁକ୍ଷେପ 3.16 ରେ ଆଲୋଚିତ ହୋଇଛି। ନିମ୍ନ ସାରଣୀରେ ନିଗମର ବସ୍ ସମୂହର ସ୍ଥିତି ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି।

3.10.2 ରାଜ୍ୟ ସଡ଼କ ପରିବହନ ଉଦ୍ୟୋଗ ଗୁଡ଼ିକର ଆସୋସିଏସନ (ଏ.ଏସ୍.ଆଇ.ଟି.ୟୁ.) ଗୋଟିଏ ବସ୍ ବୟସ ଆଠ ବର୍ଷ କିମ୍ବା ପାଞ୍ଚ ଲକ୍ଷ କି.ମି. ଯାହା ଶାନ୍ତ ଆସିବ, ତାହା ବାସ୍ତାନିୟ ବୋଲି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିଥିଲା (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 1997)। ନିମ୍ନ ସାରଣୀରେ 2008-09 ରେ ଶେଷ ହୋଇଥିବା ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ଅବଧିରେ ନିଗମର ବସ୍ ଗୁଡ଼ିକର ବୟସ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ଦର୍ଶାଯାଇଛି।

କ୍ର.ନଂ	ବିଶଦ ବିବରଣ	2004-05	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09
1.	ବର୍ଷ ଆରମ୍ଭରେ ଥିବା ମୋଟ ବସ୍ ସଂଖ୍ୟା	253	259	254	241	252
2.	ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଯୋଗ	23	15	22	48	60
3.	ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଅକାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥିବା ବସ୍	17	20	35	37	-
4.	ବର୍ଷ ଶେଷରେ ଉଲ୍ଲୁଥିବା ବସ୍ (1+2-3)	259	254	241	252	312
5.	କ୍ର.ସଂ. 4 ରୁ 8 ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ବୟସ/ପାଞ୍ଚ ଲକ୍ଷ କି.ମି. [ଂ] ଚାଲିଥିବା ବସ୍ ସଂଖ୍ୟା	57	92	142	144	152
6.	ମୋଟ ବସ୍ ଚାଳନାରେ ଅଧିକ ବୟସ ବସ୍ ବର ଶତକଡ଼ା (5/4)	22	36	59	57	49

3.10.3 ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀ ଦର୍ଶାଏ ଯେ, ନିଗମ ସଠିକ୍ ବୟସ ବସ୍ ବ୍ୟବହାର କରିବାରେ ସମର୍ଥ ହୋଇନଥିଲା। ନିଗମ 2004-09 ମଧ୍ୟରେ 26.72 କୋଟି ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟର 168 ଟି ନୂଆ ବସ୍ ଯୋଗ କରିଥିଲା। ଏହି ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ ସରକାର 2007-09 ମଧ୍ୟରେ 14.95 କୋଟି ଟଙ୍କା ଯୋଗାଇଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ଅବଶିଷ୍ଟ 11.77 କୋଟି ଟଙ୍କା ଏହାର ନିଜ ସମ୍ପତ୍ତିରୁ ଭରଣା କରାଯାଇଥିଲା। ସଠିକ୍ ବୟସ ବସ୍ ବ୍ୟବହାର ପ୍ରାପ୍ତି ପାଇଁ ନିଗମ 587 ଟି ଅତିରିକ୍ତ ନୂଆ ବସ୍ କ୍ରୟ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଥିଲା, ଯେଉଁଥିପାଇଁ ବସ୍ ପ୍ରତି 16.46 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା[#] ଦରରେ ପ୍ରାୟତଃ 96.62 କୋଟି ଟଙ୍କା ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲା। ପରନ୍ତୁ, ନିଗମ ବସ୍ ଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରତିସ୍ଥାପନ ପାଇଁ ଏହାର ବ୍ୟବସାୟରୁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଅର୍ଥ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିପାରିନଥିଲା। ଏହା 2004-09 ମଧ୍ୟରେ ଅବଶ୍ୟକ ହିସାବକୁ ନେବା ପୂର୍ବରୁ 27.36 କୋଟି ଟଙ୍କା ଲାଭ କରିଥିଲା, ଯାହାକି ଯଥେଷ୍ଟ ନଥିଲା। ନିଗମ

ଅଧିକ ବୟସର ବସ୍ ଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରତିସ୍ଥାପନ ପାଇଁ ସମ୍ପତ୍ତି ସୂଚୀରେ ବିଫଳତା ଯୋଗୁ ନିଗମ ସଠିକ୍ ବୟସ ବସ୍ ବ୍ୟବହାର କରିବାରେ ସମର୍ଥ ହୋଇପାରି ନଥିଲା।

[ଂ] 2004-05 ଓ 2005-06 ପାଇଁ ଅଧିକ ବୟସର ବସ୍ ଗୁଡ଼ିକ କେବଳ ଆଠବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ଥିଲା।
[#] 2008-09 ର କ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ।

ପ୍ରତିସ୍ଥାପନ ପାଇଁ ଲିଲିାଣ୍ଡ ବସ୍ ପାଇଁ 5.80 ଲକ୍ଷ କି.ମି. ଏବଂ ଟାଟା ବସ୍ ପାଇଁ 4.80 ଲକ୍ଷ କି.ମି.ର ମାନ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିଥିଲା (ଜାନୁୟାରୀ 1986)। ମାତ୍ର ଏହା ଏପରିକି ନିଜର ମାନ ପ୍ରାପ୍ତ କରିନଥିଲା ଏବଂ ଜୁମ୍‌ବର୍ଣ୍ଣିଷ୍ଟୁ କି.ମି. ଚାଳନା ହିସାବରେ 2008-09 ରେ ସମାପ୍ତ ତିନି ବର୍ଷରେ ନିଗମର ଅଧିକ ବୟସର ବସ୍ ଯଥାକ୍ରମେ 44, 49 ଏବଂ 49 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା। ତେଣୁ, ନିଗମର ଚିଷ୍ଟି ରହିବାର ସାମର୍ଥ୍ୟ ଏବଂ ଉନ୍ନତି ଏହାର ପରିଚାଳନାଗତ ଅପାରଗତା ଦୂର କରିବାରେ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା, ବ୍ୟୟ ହ୍ରାସ କରିବା ଏବଂ ପୁଞ୍ଜିଗତ ଖର୍ଚ୍ଚ ହ୍ରାସ କରିବାକୁ ଏବଂ ଆମ୍ବୁନିର୍ଭର ହେବା ପାଇଁ ଅଣପାରମ୍ପରିକ ରାଜସ୍ୱ ଅର୍ଜନ କରିବା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ।

ବସ୍ କ୍ରୟ କରିବା ନିଗମର ପୁଞ୍ଜିଖର୍ଚ୍ଚର ଏକ ମୁଖ୍ୟ ଅଂଶ ଅଟେ। ଯେହେତୁ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ସମୟ ଅତିକ୍ରମ ଯୋଗୁ ବସ୍ ଗୁଡ଼ିକର ବୟସ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଥାଏ, ସେଥିପାଇଁ ସେଗୁଡ଼ିକ ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନ ଭାବରେ ପ୍ରତିସ୍ଥାପନ ହେବା ଦରକାର। ତେଣୁ, ନିଗମ ଏହାର ବସ୍ ସଂଖ୍ୟା ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଏବଂ ଆଧୁନିକ ରଖିବା ପାଇଁ ନିୟମିତ ଭାବେ ପୁଞ୍ଜିଗତ ବ୍ୟୟ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ। ଏହି ଲକ୍ଷ ହ୍ରାସ ପାଇଁ ପାଠ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଏହାର ପୁଞ୍ଜିଗତ ବ୍ୟୟ ଏବଂ ଏହାକୁ ଭରଣା କରିବାର ଉପାୟ ଉଲ୍ଲେଖ କରି ଏକ କର୍ପୋରେଟ୍ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ। ନିଗମ ଦ୍ୱାରା ମଇ 2007 ପୂର୍ବରୁ ଏପରି ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇ ନ ଥିଲା। ଫଳରେ, ଏକ ଆଦର୍ଶ ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଯାୟୀ ବସ୍ କ୍ରୟ କରିବାର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ କରାଯାଇ ନଥିଲା।

ନିଗମ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ପାଣ୍ଠି ଆଣି 50 ଟି ବସ୍, ନିଜ ସମ୍ବଳରୁ 25 ଟି ବସ୍ ଏବଂ ମଧ୍ୟମ ଏବଂ ଭାରୀ ଶିଳ୍ପ ସଂସ୍ଥା ସହିତ ସଂପର୍କ ରଖି 25 ଟି, ଏହିପରି ପ୍ରତିବର୍ଷ 100 ଟି ନୂଆ ବସ୍ ଏହାର ବସ୍ ସଂଖ୍ୟାରେ ଯୋଗ କରିବା ପାଇଁ ଏହାର 2007-11 ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କର୍ପୋରେଟ୍ ଯୋଜନାରେ ପ୍ରସ୍ତାବ ରଖିଥିଲା (ମଇ 2007)। ଓଡ଼ିଶା ସରକାର 2007-08 ଏବଂ 2008-09 ରେ 100 ଟି ନୂଆ ବସ୍ କ୍ରୟ କରିବାକୁ 14.95 କୋଟି ଟଙ୍କା ଯୋଗାଇ ଦେଇଥିଲେ। ନିଗମ ଗତ ଦୁଇ ବର୍ଷରେ 108 ଟି ବସ୍ କ୍ରୟ କରିଥିଲା। ଯଦିଓ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଯୋଜନା ଅନୁଯାୟୀ ଅର୍ଥ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ, ନିଗମ ମଧ୍ୟମ/ଭାରୀ ଶିଳ୍ପ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ସଂପର୍କ ସ୍ଥାପନ କରିବାର ସମ୍ଭାବ୍ୟତାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରି ନଥିଲା କିମ୍ବା ନିଜ ସମ୍ବଳରୁ ବସ୍ କ୍ରୟ କରି ନଥିଲା।

3.10.4 ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସମସ୍ତ ଜିନିଷ ଠିକ୍ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ, କମ୍ ବୟସର ବସ୍ ଠାରୁ ଅଧିକ ବୟସର ବସ୍ ଗୁଡ଼ିକ ଅଧିକ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଆବଶ୍ୟକ କରିଥାଏ ଏବଂ ଫଳତଃ ଅଧିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ଚଳାଚଳ ପାଇଁ କମ୍ ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇଥାଏ। ଏହା ପରିଚାଳନାଗତ ଅପାରଗତା ମଧ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି କରିଥାଏ ଏବଂ କ୍ଷତି ଘଟାଇଥାଏ ଯାହା ଫଳରେ ଠିକ୍ ସମୟ ଅନୁଯାୟୀ ବସ୍ ପ୍ରତିସ୍ଥାପନ କରିବାରେ ନିଗମର ସାମର୍ଥ୍ୟକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥାଏ।

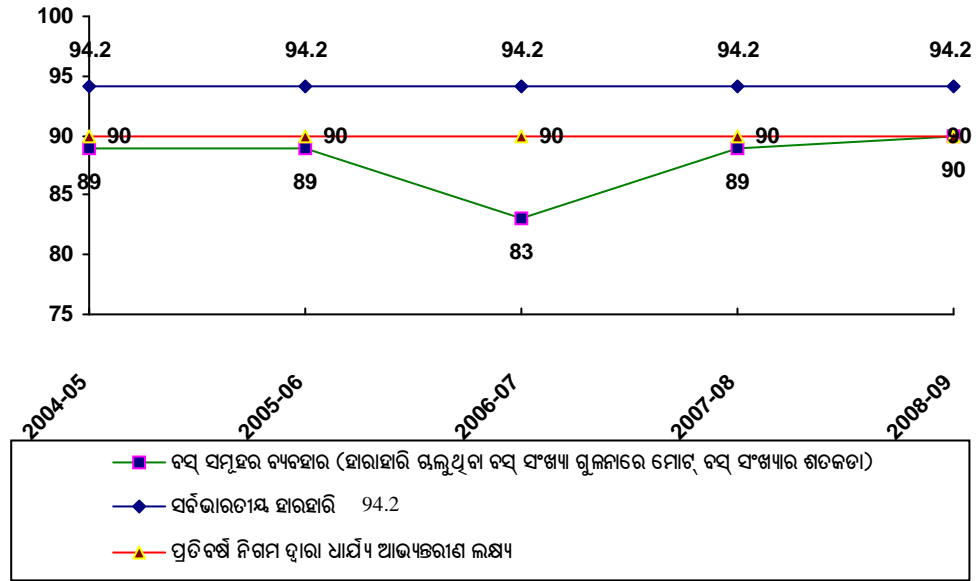
ବସ୍ ସମୂହର ବ୍ୟବହାର

3.10.5 ବସ୍ ସମୂହର ବ୍ୟବହାର ଗଲୁଥିବା ବସ୍ ସଂଖ୍ୟା ସହିତ ନିଗମ ଦଖଲରେ ଥିବା ସମସ୍ତ ବସ୍‌ର ଅନୁପାତକୁ ବୁଝାଏ। ନିଗମ 2004-09 ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ସମସ୍ତ ବର୍ଷ ପାଇଁ 90 ପ୍ରତିଶତ ବସ୍ ସମୂହ ବ୍ୟବହାରର ଲକ୍ଷ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲା। ଏହା ତୁଳନାରେ 2008-09 ବ୍ୟତୀତ ନିଗମର ବସ୍ ସମୂହର ବ୍ୟବହାର କମ୍ ଥିଲା। ବସ୍ ବ୍ୟବହାର 2006-07 ରେ ମାତ୍ର 83 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା। ଏହା ଦେଖାଗଲା ଯେ, ଗ୍ରାମୀଣ ଶ୍ରେଣୀ ପାଇଁ ଥିବା ସର୍ବଭାରତୀୟ ହାରାହାରି 94.2 ପ୍ରତିଶତଠାରୁ ନିଗମର ମାନ ନିମ୍ନରେ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା। ନିଗମର ବସ୍ ସମୂହ ବ୍ୟବହାର, ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ

ଅଚଳତା ଏବଂ ଅପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ମାନବ ସମ୍ବଳ ଯୋଗୁ ନିଗମର ବସ୍ ସମୂହର ବ୍ୟବହାର 2008-09 ବ୍ୟତୀତ କମ୍ ରହିଥିଲା।

ଆହୁପ୍ରଦେଶ, ତାମିଲ ନାଡୁ (କୃମ୍‌କୋନମ୍) ଏବଂ ତାମିଲ ନାଡୁ (କୋଏମାଗୋର) 2006-07 ରେ ସର୍ବୋତ୍ତମ ବସ୍ ବ୍ୟବହାରର ପ୍ରତିଶତ ଯଥାକ୍ରମେ 99.4, 98.4 ଏବଂ 98.3 ରହିଥିଲା।
(ଉତ୍ସ : ସି.ଆଇ.ଆର୍.ଟି., ପୁନେ ଦ୍ୱାରା ସଂକଳିତ ଏସ୍.ଟି.ୟୁ.ମାନଙ୍କର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିଷୟ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ-2006-07)

ଲକ୍ଷ ଏବଂ ଗ୍ରାମାଣ ଶ୍ରେଣୀରେ ସର୍ବଭାରତୀୟ ହାରାହାରିର ସବିଶେଷ ବିବରଣୀ ନିମ୍ନ ରେଖା ଚିତ୍ରରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

3.10.6 ସମାକ୍ଷା ବିଶ୍ଳେଷଣରେ ଦେଖାଯାଇଥିବା ବସ୍ ସମୂହର କମ୍ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଦାୟୀ ମୁଖ୍ୟ କାରଣ ଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନରେ ଦର୍ଶାଗଲା :

- ରାଜ୍ୟ ପରିବହନ ସଂସ୍ଥା (ଏସ୍.ଟି.ଏ) ଠାରୁ ପରମିଟ୍ ନ ପାଇବାରୁ 1764 ଦିନ ବସ୍ ଚାଲି ନଥିଲା ।
- ଅପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ମରାମତି/ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଯୋଗୁ ଅଚଳତା ।
- ବସ୍ ଚାଳନ କର୍ମଚାରୀ ସଂଖ୍ୟାରେ (ଡ୍ରାଇଭର/କଣ୍ଡକ୍ତର) କମ୍ପତ୍ତି ।
- କମ୍ ଯାତ୍ରୀ ବୋଲେଇ ଯୋଗୁ, ନିଗମ ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ ବସ୍ ସେବା ବାତିଲ କରିଥିଲା ଏବଂ ବସ୍ ଗୁଡ଼ିକ ଅବ୍ୟବହୃତ ଥିଲା ।

3.10.7 ଏଥିରୁ ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ଉପନୀତ ହୋଇପାରିବା ଯେ ନିଗମ ଏହାର ବସ୍ ସମୂହର ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ବ୍ୟବହାର କରିବାରେ ସକ୍ଷମ ହୋଇପାରିନଥିଲା, ଯାହାକି ଏହାର ପରିଚାଳନା ଗତ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନକୁ ପ୍ରତିକୂଳ ଭାବେ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥିଲା । ନିଗମ ବସ୍ ସମୂହର ବ୍ୟବହାରରେ ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ବିଗତ ପାଠ ବର୍ଷରେ କୌଣସି ଫଳପ୍ରସ୍ତୁତ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇ ନଥିଲା ।

ଯାନ ଉତ୍ପାଦିକା

3.11.1 ଏକ ବର୍ଷରେ ପ୍ରତି ବସ୍ ପ୍ରତିଦିନ ଚାଲୁଥିବା ହାରାହାରି କିଲୋମିଟରକୁ ଯାନ ଉତ୍ପାଦିକା ବୁଝାଏ । ନିଗମର ଅଧିକ ବୟସ୍କ ବସ୍ ତୁଳନାରେ ଯାନ ଉତ୍ପାଦିକା ସମ୍ପର୍କରେ ନିମ୍ନ ସାରଣୀରେ 2008-09 ରେ ସମାପ୍ତ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

କ୍ର. ସଂ.	ବିଶଦ ବିବରଣ	2004-05	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09
1.	ନିଗମ ଦ୍ୱାରା ଧାର୍ଯ୍ୟ ଯାନ ଉତ୍ପାଦିକାର ଲକ୍ଷ୍ୟ	278	272	282	223	280

କ୍ର. ସଂ.	ବିଶଦ ବିବରଣ	2004-05	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09
2.	ଯାନ ଉତ୍ପାଦିକା (ପ୍ରତି ବସ୍ ପ୍ରତିଦିନ ଚାଲୁଥିବା କି.ମି.)	272	272	257	282	287
3.	ଅଧିକ ବୟସର ବସ୍ (ଶତକଡା)	22	36	59	57	49

ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀରୁ ଦେଖାଯିବ ଯେ, ଯଦିଓ 2006-07 ରେ ଯାନ ଉତ୍ପାଦିକା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କି.ମି. ବାତିଲ ଯୋଗୁ କମି ଯାଇଥିଲା, ତାହାପରେ ଏହା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା। ଦୈନିକ ଲକ୍ଷ୍ୟ 223 କି.ମି. 2007-08 ରେଧାୟୀ ହୋଇଥିଲା, ଯାହା ପୂର୍ବ ବର୍ଷର ପ୍ରାପ୍ତି (ଦୈନିକ 257 କି.ମି.) ଠାରୁ ନିମ୍ନରେ ଥିଲା, ମାତ୍ର ଏହାର କାରଣ ନଥିବୁକ୍ତ ନଥିଲା। ସେଥିପାଇଁ, ଯାନ ସାମର୍ଥ୍ୟ ପାଇଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଧାର୍ଯ୍ୟର କୌଣସି ବିଜ୍ଞାନ ସମ୍ମତ / ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଆଧାରରେ କରାଯାଇ ନଥିଲା।

ତୃତୀୟ ମାର୍ଗ ଯୋଜନା କାରଣରୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କିଲୋମିଟର ବାତିଲ ହୋଇଥିଲା, ଯାହା ଫଳରେ ଉତ୍ପାଦିକା କମି ଥିଲା।

3.11.2 ପୁନର୍ବିଲୋକନର ସମସ୍ତ ବର୍ଷରେ ନିଗମର ଯାନ ଉତ୍ପାଦିକା 2006-07 ରେ ଥିବା ସର୍ବଭାରତୀୟ

ତାମିଲ ନାଡୁର ଭିଲୁପୁରମ୍, ସାଲେମ ଏବଂ କୁମ୍ଭକୋନମ୍ 2006-07 ରେ ସର୍ବୋତ୍ତମ ଦୈନିକ ଯାନ ଉତ୍ପାଦିକା ଯଥାକ୍ରମେ 474, 469 ଏବଂ 462.8 କି.ମି. ଅର୍ଜନ କରିଥିଲେ।
(ଉତ୍ସ : ସି.ଆଇ.ଆର୍.ଟି., ପୁନେ ଦ୍ୱାରା ସଂକଳିତ ଏସ୍.ଟି.ୟୁ.ମାନଙ୍କର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ-2006-07)

ହାରାହାରି 341 କିମି ତୁଳନାରେ ନିମ୍ନରେ ଥିଲା। ଯଦିଓ ନିଗମ ସମସ୍ତ ବର୍ଷରେ ସର୍ବ ଭାରତୀୟ ହାରାହାରି ଠାରୁ ନିମ୍ନରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲା, ତଥାପି 2004-05 ଏବଂ 2006-07 ରେ ଏହା ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲା। ସମାକ୍ଷା ଯାଞ୍ଚରେ ଜଣାଗଲା ଯେ, ସମାକ୍ଷା ପାଇଁ ମନୋନୀତ ତିନୋଟି² ଡିପୋରେ ତୃତୀୟ ମାର୍ଗ

ଯୋଜନା ଯୋଗୁ 2004-09 ମଧ୍ୟରେ ଦୈନିକ ବସ୍ ପ୍ରତି ଯାନ ସାମର୍ଥ୍ୟ ଖୁବ କମି ଯିବା ଯଥା 108 ରୁ 241 କି.ମି. ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା, ଯାହା ଯାନ ଉତ୍ପାଦିକା କମି କରିବାର କାରଣ ଥିଲା। ପୁନଃ, ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କି.ମି. ବାତିଲ, ଯାନ ଉତ୍ପାଦିକା ନିମ୍ନଭର ହେବାର କାରଣ ଥିଲା, ଯାହା ଅନୁକ୍ଷେପ 3.12.7 ଏବଂ 3.12.8 ରେ ଆଲୋଚିତ ହୋଇଛି।

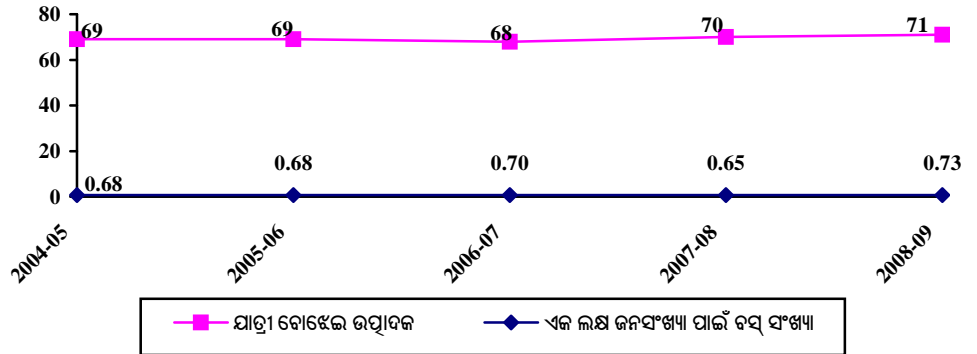
ସାମର୍ଥ୍ୟ ବ୍ୟବହାର

ଯାତ୍ରୀ ବୋର୍ଡେଇ ଉତ୍ପାଦକ

3.12.1 ଏକ ପରିବହନ ସଂସ୍ଥାର ସାମର୍ଥ୍ୟର ବ୍ୟବହାର ଯାତ୍ରୀ ବୋର୍ଡେଇ ଉତ୍ପାଦକରେ ମାପ କରାଯାଏ, ଯାହା ବସ୍ ର ସିଟ୍ ସାମର୍ଥ୍ୟ ତୁଳନାରେ ଯାତ୍ରୀ ପରିବହନର ପ୍ରତିଶତକୁ ବୁଝାଏ। ମାର୍ଗର ସଠିକ୍ ଅଧ୍ୟୟନ ପରେ ବସ୍ ଚଳାଚଳର ମାର୍ଗ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯାଏ ଏବଂ ଯାତ୍ରୀ ବୋର୍ଡେଇ ଉତ୍ପାଦକର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ସାମର୍ଥ୍ୟକ ପୁନର୍ବିଲୋକନ ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ। ସର୍ବ ଭାରତୀୟ ହାରାହାରି 63 ପ୍ରତିଶତ (2006-07) ତୁଳନାରେ ନିଗମର ଯାତ୍ରୀ ବୋର୍ଡେଇ ଉତ୍ପାଦକ 2006-07 ରେ 68 ପ୍ରତିଶତରୁ 2008-09 ରେ 71

² ଅନୁଗୁଳ, ବଲାଙ୍ଗିର ଓ ଜୟପୁର ।

ପ୍ରତିଶତ ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା। ଏକ ଲକ୍ଷ ଜନସଂଖ୍ୟା ପାଇଁ ବସ୍ ସଂଖ୍ୟା ତୁଳନାରେ ଯାତ୍ରୀ ବୋହେଇ ଉତ୍ପାଦକ ସୂଚିତ କରୁଥିବା ଏକ ଚିତ୍ର ନିମ୍ନରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ଯାତ୍ରୀ ବୋହେଇ ଉତ୍ପାଦକ ଏବଂ ଆୟ ବୃଦ୍ଧି କରିବାକୁ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2005 ଏବଂ ମେ 2007 ରେ ସ୍ଥିରିକୃତ କେତେକ ମାନଦଣ୍ଡ ସହିତ କେତେକ ମାର୍ଗକୁ ଠିକା କଣ୍ଠକୃତ ଏବଂ ଘରୋଇ ଏଜେଣ୍ଟମାନଙ୍କୁ ରୁଦ୍ଧି ସୁତରାରେ ଦେବାକୁ ନିଗମ ସ୍ଥିର କରିଥିଲା (ଏପ୍ରିଲ 2005) । ଏହି ମାନଦଣ୍ଡଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମାନଦଣ୍ଡ ସହିତ (କ) ବିଗତ ତିନିବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ସର୍ବୋଚ୍ଚ ପେ-ଲୋଡ଼ଠାରୁ ଦୁଇ ପ୍ରତିଶତ ଅଧିକରେ ରୁଦ୍ଧିଗତ ପେ-ଲୋଡ଼ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ (ଖ) ନୂଆ ବସ୍ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପେ-ଲୋଡ଼ 85 ପ୍ରତିଶତଠାରୁ କମ୍ରେ ଧାର୍ଯ୍ୟ ନହେବା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲା ।

ସମାକ୍ଷାରେ ଜଣାଗଲା ଯେ, ନିଗମ ଜିଲ୍ଲା ପରିବହନ ପରିଚାଳକ (ଡି.ଟି.ଏମ୍) ମାନଙ୍କ ସୁପାରିଶ କ୍ରମେ 155 ଟି ମାର୍ଗ ମଧ୍ୟରୁ 52 ଟିରେ ରୁଦ୍ଧିଗତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅବଲମ୍ବନ କରିଥିଲା ଏବଂ ସାଧାରଣତଃ ଗୋଟିଏ ପକ୍ଷ ସହିତ ଆଲୋଚନା କରି ରୁଦ୍ଧି ବନ୍ଦ ହେଉଥିଲା । ପେ-ଲୋଡ଼ ଜି.ଏମ୍. (ପ୍ରେଶାସନ) ଦ୍ଵାରା ଅନୁମୋଦିତ ହୋଇଥାଏ । ତିନୋଟି[#] ମାର୍ଗ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ, ନିଗମ କୌଣସି କାରଣ ନ ଦର୍ଶାଇ ସୁପାରିଶ ହାରଠାରୁ ନିମ୍ନରେ ପେ-ଲୋଡ଼ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲା । ପୁନଃ, ଭୁବନେଶ୍ଵର - ମୋଟୁ ମାର୍ଗରେ, ଯଦିଓ ଏକ ନୂଆ ବସ୍ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଥିଲା ତଥାପି ରୁଦ୍ଧି ଗତ ପେ-ଲୋଡ଼ ଫେବୃୟାରୀ 2008 ରୁ ଫେବୃୟାରୀ 2010 ମଧ୍ୟରେ ଡି.ଜି.ଏମ୍. (ପରିଚାଳନା) କ୍ ଦ୍ଵାରା 85 ପ୍ରତିଶତ ବଦଳରେ 70 ରୁ 81 ପ୍ରତିଶତ ମଧ୍ୟରେ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲେ । ଭୁବନେଶ୍ଵର- ପାରଳାଖେମୁଣ୍ଡି ରୁଦ୍ଧିଗତ ମାର୍ଗ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯଦିଓ ଟ୍ରାଫିକ୍ ଅନୁଭାଗ 92 ପ୍ରତିଶତ ସୁପାରିଶ କରିଥିଲା, ଡି.ଜି.ଏମ୍. ରୁଦ୍ଧିଗତ ପେ-ଲୋଡ଼କୁ 90 ପ୍ରତିଶତ କୁ କମାଇ ଦେଇଥିଲେ । ରୁଦ୍ଧିଗତ ବସ୍ ଚଳାଚଳ ନୀତିର ବିତ୍ୟୁତି ଯୋଗୁ ଭୁବନେଶ୍ଵର-ପାରଳାଖେମୁଣ୍ଡି ମାର୍ଗରେ ନିଗମ 10.10 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର କମ୍ ରାଜସ୍ଵ ଆଦାୟ କରିଥିଲା । ମାତ୍ର ଏପ୍ରିଲ 2009 ରେ ନିଗମ ଚାରୋଟି⁵ ମାର୍ଗରେ ରୁଦ୍ଧିଗତ ବସ୍ ଚଳାଚଳ ପାଇଁ ଏକରୁ ଅଧିକ ଇଚ୍ଛୁକ ପକ୍ଷ ସହିତ କଥାବତ୍ତା କରିଥିଲା । ଯାହା ଫଳରେ ପୂର୍ବ ପେ-ଲୋଡ଼ ଅପେକ୍ଷା ପେ ଲୋଡ଼ 17 ପ୍ରତିଶତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଥିଲା । ଯଦି ନିଗମ ଏହାର ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ନୀତି ଅନୁସରଣ କରିଥାନ୍ତା ଏବଂ ଏକ ସକ୍ଷ ରୁଦ୍ଧିଗତ ବସ୍ ଚଳାଚଳ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅବଲମ୍ବନ କରିଥାନ୍ତା, ତେବେ ଏହାର ପେ-ଲୋଡ଼ ଆହୁରି ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଥାଆନ୍ତା ।

ନିଗମ ରୁଦ୍ଧିଗତ ବସ୍ ଚଳାଚଳରେ ଏହାର ନିଜସ୍ଵମାନ ପାଳନ କରି ନଥିଲା ।

[#] ବଡ଼ବିଲ- କୋଲକତା, ଜଗଦଳପୁର - ବିଶାଖାପାଟଣା - I ଏବଂ II.
⁵ ଭୁବନେଶ୍ଵର - ଲାଞ୍ଜିଗଡ଼, ଭୁବନେଶ୍ଵର - ପାରଳାଖେମୁଣ୍ଡି, କଟକ - ନରସିଂହପୁର ଏବଂ କଟକ - ଜୟପୁର ।

ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଦର୍ଶାଇଲେ (ଅକ୍ଟୋବର 2009) ଯେ, ଚୁକ୍ତିଗତ ମାର୍ଗ ଗୁଡ଼ିକରେ ପେ-ଲୋଡ 85 ପ୍ରତିଶତ କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ, ଏପରିକି ନୂଆ ବସ୍ ଷେଡ୍ରେ ମଧ୍ୟ ଏବଂ ଏହା ଡି.ଟି.ଏଫ୍. ମାନଙ୍କର ମତାମତ ନେଇ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା। ପରନ୍ତୁ, ଘଟଣା ଅନୁସାରେ, ନିଗମ ଇଚ୍ଛୁକ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ସହିତ କଥାବତ୍ତୀ କରିବା ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅବଲମ୍ବନ କରିବା ପରେ ପେ-ଲୋଡ 85 ପ୍ରତିଶତରୁ ଅଧିକକୁ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଥିଲା।

3.12.2 ନିମ୍ନ ସାରଣୀ ଗାଡି ଚଳାଚଳ ଜନିତ ରାଜସ୍ୱ ସହିତ ମୋଟ ରାଜସ୍ୱ ପାଇଁ ବିନା ଲାଭ କ୍ଷତିର ବୋହେଇ ଉତ୍ପାଦକ (ବି.ଇ.ଏଲ.ଏଫ୍) ର ସବିଶେଷ ବିବରଣୀ ଦର୍ଶାଉଅଛି। ଏହି ବି.ଇ.ଏଲ.ଏଫ୍. ନିଗମର ସ୍ଥାନ ଉତ୍ପାଦିକା ଏବଂ କି.ମି. ପ୍ରତି ମୋଟ ଖର୍ଚ୍ଚ ଆଧାରରେ ହିସାବ କରାଯାଇଛି।

କ୍ର. ନଂ	ସବିଶେଷ ବିବରଣୀ	2004-05	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09
1.	କି.ମି. ପ୍ରତି ବ୍ୟୟ (ଟଙ୍କା)	13.21	14.05	15.49	15.73	15.95
2.	100 ପ୍ରତିଶତ ଯାତ୍ରା ବୋହେଇ ଉତ୍ପାଦନକୁ ନେଇ ହାରାହାରି କି.ମି. ପ୍ରତି ବସ୍ ଚଳାଚଳ ଜନିତ ରାଜସ୍ୱ (ଟଙ୍କାରେ)	17.00	18.43	20.78	21.36	23.07
3.	କେବଳ ବସ୍ ଚଳାଚଳ ରାଜସ୍ୱ ଆଧାରରେ ବିନା ଲାଭ କ୍ଷତିର ଯାତ୍ରା ବୋହେଇ ଉତ୍ପାଦନ	77.71	76.23	74.54	73.64	69.14

ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀରୁ ଏହା ସୁସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ, ନିଗମ 2008-09 ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବର୍ଷରେ ବି.ଇ.ଏଲ.ଏଫ୍. ହାସଲ କରିନଥିଲା।

ମାର୍ଗଯୋଜନା

3.12.3 ଚାହିଦା ଭରଣା କରିବାରେ ଉପଯୁକ୍ତ ମାର୍ଗ ଯୋଜନା ଉଚ୍ଚତର ଯାତ୍ରା ବୋହେଇ ଉତ୍ପାଦକ ହାସଲ କରାଯାଏ। ମାର୍ଗ ନିଶ୍ଚୟ କରିବା ସମୟରେ ଯାତ୍ରା ବୋହେଇର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ତଥା ମାର୍ଗ ପରିଚାଳନାର ସମୟ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଆକଳନ କରିବାକୁ ସଠିକ୍ ମାର୍ଗ ସର୍ତ୍ତେ କରାଯାଇନଥିଲା। ମାର୍ଗ ଯୋଜନା ମଧ୍ୟ ଚୂଚି ପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା ଯେହେତୁ ନିଗମର ବିଭିନ୍ନ ଡିପୋମାନଙ୍କର ବସ୍ ଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ତଥା ଘରୋଇ ବସ୍ ଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ସମୟ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟର ଅମେଳ ରହିଥିଲା।

3.12.4 ରାଜ୍ୟରେ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2008 ସୁଦ୍ଧା ପରିଚାଳିତ ମୋଟ 6.70 ଲକ୍ଷ କି.ମି. ବ୍ୟାପ୍ତ 3,232 ଟି ମାର୍ଗ ମଧ୍ୟରୁ କେବଳ ଘରୋଇ ବସ୍ ମାଲିକ ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା 6.22 ଲକ୍ଷ କି.ମି. ବ୍ୟାପ୍ତ 3,091 ଟି ମାର୍ଗ ପରିଚାଳିତ ହେଉଥିଲା। ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ କେବଳ ନିଗମ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ମାର୍ଗ ପରିଚାଳିତ ହେଉନଥିଲା। ରାଜ୍ୟରେ ପରିଚାଳିତ ମୋଟ ମାର୍ଗ ସଂଖ୍ୟା ଏବଂ ମାର୍ଗର ଦୈର୍ଘ୍ୟ ତୁଳନାରେ ନିଗମ 2004-05 ରୁ 2007-08^ଫ ମଧ୍ୟରେ ପରିଚାଳନା କରୁଥିବା ମାର୍ଗ ସଂଖ୍ୟା ଏବଂ ମାର୍ଗର ଦୈର୍ଘ୍ୟ ଯଥାକ୍ରମେ 5.07 ରୁ 4.36 ଏବଂ 8.04 ରୁ 7.12 ପ୍ରତିଶତ ମଧ୍ୟରେ ରହିଥିଲା। କେତେକ ମାର୍ଗ ଲାଭଦାୟକ ଥିବା ବେଳେ ଅନ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକ ଲାଭଦାୟକ ନ ଥିଲା। ଏହି ସ୍ଥିତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିମ୍ନ ସାରଣୀରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି :

(ବନ୍ଧନା ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ସଂଖ୍ୟାଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତିଶତ ମୂଲ୍ୟକୁ ସୂଚାଏ)

ବର୍ଷ	ମୋଟ ମାର୍ଗ ସଂଖ୍ୟା	ଲାଭ କରୁଥିବା ମାର୍ଗ ଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା	ମୋଟ ଖର୍ଚ୍ଚ ଭରଣା କରୁନଥିବା ମାର୍ଗଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା
2004-05	154 (100)	30 (19)	124 (81)

^ଫ ରାଜ୍ୟରେ 2008-09 ରେ ପରିଚାଳିତ ମାର୍ଗ ସଂଖ୍ୟା ଏବଂ ମାର୍ଗର ଦୈର୍ଘ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ତଥ୍ୟ ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇ ନଥିଲା।

ବର୍ଷ	ମୋଟ ମାର୍ଗ ସଂଖ୍ୟା	ଲାଭ କରୁଥିବା ମାର୍ଗ ଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା	ମୋଟ ଖର୍ଚ୍ଚ ଭରଣା କରୁଥିବା ମାର୍ଗଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା
2005-06	144 (100)	28 (19)	116 (81)
2006-07	141 (100)	28 (20)	113 (80)
2007-08	141 (100)	33 (23)	108 (77)
2008-09	155 (100)	45 (29)	110 (71)

3.12.5 ଯଦିଓ କେତେକ ମାର୍ଗ ବର୍ତ୍ତମାନ ଅଣଲାଭଦାୟକ ଜଣାଯାଉଛି ଏହା ଲାଭ ଦାୟକ ହୋଇପାରିବ ଯଦି ନିଗମ ଏହାର ପାରଦର୍ଶିତାରେ ଉନ୍ନତି କରିବ, ତଥାପି କେତେକ ମାର୍ଗ ଅଣଲାଭଦାୟକ ରହିଯିବ। ଏହି ମିଶ୍ରିତ ମାର୍ଗ ଏବଂ ଅଣଲାଭଦାୟକ ମାର୍ଗରେ ବସ୍ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବ୍ୟ ପରିପେକ୍ଷାରେ ଏକ ସଂସ୍ଥା ଏହାର ରାଜସ୍ୱର ଯଥେଷ୍ଟ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ମାର୍ଗରେ ଯଥେଷ୍ଟ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବା ଉଚିତ।

ନିଗମ 12 ରୁ 21 ଟି ମାର୍ଗରେ ଏପରିକି ପଦାର୍ଥ ଖର୍ଚ୍ଚ ଆବୟ କରି ପାରି ନଥିଲା।

ସମାକ୍ଷାରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ, 2004-09 ମଧ୍ୟରେ ପରିଚାଳିତ 33 ରୁ 38 ଟି ମାର୍ଗ ପରିବର୍ତ୍ତନୀୟ ବ୍ୟୟ ଭରଣା କରିନଥିଲା ଏବଂ 12 ରୁ 21 ଟି ମାର୍ଗ ଏପରିକି ପଦାର୍ଥ ବ୍ୟୟ ଭରଣା କରିପାରିନଥିଲା। ଯଦିଓ ନିଗମ ଏହାର ଦକ୍ଷତାରେ ଉନ୍ନତି ପାଇଁ କେତେକ ମାର୍ଗ ବୁଦ୍ଧିବଦ୍ଧତାରେ ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ଯୋଜନା କରିଥିଲା ଏବଂ ଯାହାଫଳରେ 2004-05 ରେ ମୋଟ ଖର୍ଚ୍ଚ ଭରଣା କରୁଥିବା 81 ପ୍ରତିଶତ ମାର୍ଗ 2008-09 ରେ 71 ପ୍ରତିଶତକୁ ହ୍ରାସ ପାଇଥିଲା, ତଥାପି ବୁଦ୍ଧି ବଦ୍ଧ ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ଏକ ସକ୍ଷ ଏବଂ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ନାତି ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରି ଅଧିକ ମାର୍ଗ ବୁଦ୍ଧି ବଦ୍ଧତା ସ୍ତରରେ ପରିଚାଳନା ଦ୍ୱାରା ଦକ୍ଷତାର ଆହୁରି ବୃଦ୍ଧି କରିବାର ସୁଯୋଗ ରହିଛି। ନିଗମ ଦର୍ଶାଇଲା ଯେ, ଘରୋଇ ବସ୍ ମାଲିକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଯାତ୍ରା ଭଡା କମ୍ କରିବା ଏବଂ ଯାତ୍ରାମାନଙ୍କୁ କହିବୋଲି ନେବା ଇତ୍ୟାଦି ଅସାମ୍ଭବ ଅଭ୍ୟାସ, ନିଗମର ରାଜସ୍ୱ ଉପରେ ପ୍ରତିକୂଳ ପ୍ରଭାବ ପକାଇଥିଲା ଏବଂ ଏହା ଏସ୍.ଟି.ଏ ଦ୍ୱାରା ସମାଧାନ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ।

ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କିଲୋମିଟରର ଚାଡ଼ିଲ

3.12.6 ପରିଚାଳନାର ଏକ ପୁନର୍ବିଲୋକନରୁ ଦେଖାଗଲା ଯେ, ମୁଖ୍ୟତଃ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ସଂଖ୍ୟକ ବସ୍ ଉପଲବ୍ଧ ନ ହେବା, ବସ୍ ଚାଳନା କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଅଭାବ ଏବଂ ଯାନର ଅଚଳତା, ଦୁର୍ଘଟଣା ଏବଂ ବିଳମ୍ବରେ ପହଞ୍ଚିବା ଭଳି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାରଣ ଯୋଗୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କିଲୋମିଟର ପୂର୍ଣ୍ଣଭାବେ ପରିଚାଳନା କରାଯାଇ ନଥିଲା।

3.12.7 ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କିଲୋମିଟର, ଫଳପ୍ରଦ କିଲୋମିଟର ଏବଂ ବାଡ଼ିଲ କିଲୋମିଟର, ଯାହାକି ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କିଲୋମିଟର ଏବଂ ଫଳପ୍ରଦ କିଲୋମିଟରର ପାର୍ଥକ୍ୟ ଭାବେ ହିସାବ କରାଯାଇଥିଲା, ତାହା ନିମ୍ନସ୍ଥ ସାରଣୀରେ ଦିଆଗଲା।

(ଲକ୍ଷ କି.ମି.ରେ)

କ୍ର.ସଂ	ବିଶଦ ବିବରଣ	2004-05	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09
1	ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କିଲୋମିଟର	275.13	282.03	281.11	285.84	338.17
2	ଫଳପ୍ରଦ କିଲୋମିଟର	255.82	263.50	256.06	266.24	307.73
3	ବାଡ଼ିଲ କିଲୋମିଟର	19.31	18.53	25.05	19.60	30.44
4	ବାଡ଼ିଲର ପ୍ରତିଶତ	7.02	6.57	8.91	6.86	9.00
5	କି.ମି. ପ୍ରତି ଅବଦାନ (ଟଙ୍କା)	2.23	2.37	2.73	3.34	4.14
6	ଅବଦାନର କ୍ଷତି (3X5) (ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରେ)	43.06	43.92	68.39	65.46	126.02

ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀରୁ ଏହା ସୁସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ, ପୁନର୍ବିଲୋକନ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ଅବଦାନର କ୍ଷତି 43.06 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରୁ 126.02 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାକୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା । ବସ୍ ଏବଂ ବସ୍ ଚାଳନା କର୍ମଚାରୀ ଇତ୍ୟାଦିଙ୍କର ଅଭାବ ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କିଲୋମିଟର ବାତିଲର କାରଣ ଅନୁଯାୟୀ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରାଯାଇପାରିନଥିଲା ଯେହେତୁ ସେହି ପ୍ରକାରରେ ତଥ୍ୟ ନିଗମ ରଖି ନଥିଲା । ତେଣୁ, ନିଗମ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କିଲୋମିଟର ବାତିଲ ଉପରେ କୌଣସି ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପ୍ରୟୋଗ କରିନଥିଲା, ଯାହା ପୁନର୍ବିଲୋକନ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ 7 ରୁ 9 ପ୍ରତିଶତକୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା ।

ବିଭିନ୍ନ କାରଣ ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କିଲୋମିଟର ବାତିଲ ଯୋଗୁ ନିଗମ 2004-05 ରୁ 2008-09 ମଧ୍ୟରେ 3.47 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅବଦାନରୁ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇଥିଲା ।

3.12.8 ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀରୁ ଦେଖାଯିବ ଯେ, ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କିଲୋମିଟର ବାତିଲ ପ୍ରତିଶତ 2004-05 ରୁ 2008-09 ମଧ୍ୟରେ 6.57 ରୁ 9.00 ମଧ୍ୟରେ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଉତ୍ତମ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନକାରୀମାନଙ୍କ ତୁଳନାରେ ଅଧିକ ରହିଥିଲା । ବିଭିନ୍ନ କାରଣ ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କିଲୋମିଟର ବାତିଲ ଯୋଗୁ ନିଗମ 2004-05 ରୁ 2008-09 ମଧ୍ୟରେ 3.47 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅବଦାନରୁ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇଥିଲା ।

ତାମିଲ ନାଡୁର ସାଲେମ, ରାଜ୍ୟ ଏକ୍ସପ୍ରେସ୍ ପରିବହନ ନିଗମ ଏବଂ ଭିଲୁପୁରମ 2006-07 ରେ ସବୁଠାରୁ କମ୍ ପ୍ରତିଶତ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କି.ମି. ବାତିଲ ଯଥାକ୍ରମେ 0.45, 0.67 ଏବଂ 0.78 କରିଥିଲେ ।
(ଉତ୍ସ : ସି.ଆଇ.ଆର୍.ଟି., ପୁନେ ଦ୍ୱାରା ସଂକଳିତ ଏସ୍.ଟି.ୟୁ.ମାନଙ୍କର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ-2006-07)

ଯାନଗୁଡ଼ିକର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ

ପ୍ରତିଷେଧକ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ

3.13.1 ବସ୍ ଗୁଡ଼ିକୁ ଉତ୍ତମ ଚଳନକ୍ଷମ ଅବସ୍ଥାରେ ରଖିବା ପାଇଁ ଏବଂ ଯାନ୍ତ୍ରିକ ତ୍ରୁଟି/ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଯାନ୍ତ୍ରିକ ବିଫଳତା ହ୍ରାସ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରତିଷେଧକ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ । ନିଗମର ଚାଟା ଏବଂ ଲେଲ୍ୟାଣ୍ଡ ଡିଆରି ବସ୍ ଥିଲା, ଯେଉଁଥିପାଇଁ ମୂଳ ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଉତ୍ପାଦନକାରୀ (ଓ.ଇ.ଏମ୍.) ଦ୍ୱାରା ନିମ୍ନଲିଖିତ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଅନୁସୂଚୀତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ତାହା ନିଗମ ଅବଲମ୍ବନ କରୁଥିଲା :

କ୍ର. ଓଂ	ବିଶଦ ବିବରଣ	ଅନୁସୂଚିତ
1.	ଇଞ୍ଜିନ ତେଲ ପରିବର୍ତ୍ତନ	
1 (କ)	ଚାଟା ଡିଆରି	ପ୍ରତି 18000 କି.ମି.
1 (ଖ)	ଲେଲ୍ୟାଣ୍ଡ ଡିଆରି	ପ୍ରତି 16000 କି.ମି.

3.13.2 ସମୀକ୍ଷାରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ, କମ୍ ସଂଖ୍ୟକ ନିୟମିତ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କର୍ମଚାରୀ ଏବଂ କମ୍ ମଜୁରୀରେ ଠିକା ଯାନ୍ତ୍ରିକ କର୍ମଚାରୀ ଉପଲବ୍ଧ ନହେବା ଯୋଗୁ ପୁନର୍ବିଲୋକନ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ 387 ଟି ଘଟଣାରେ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ପ୍ରତିଷେଧକ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ସୂଚୀକୁ ପାଳନ କରାଯାଇନଥିଲା । ଡିନୋଟି[#] ଯୁନିଟ୍ରେ ଦେଖାଯାଇଥିବା 42 ଟି ବସ୍ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅନିୟମିତତା ନିମ୍ନ ସାରଣୀରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି :

କେତେ କି.ମି. ରେ ଇଞ୍ଜିନ ତେଲ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇଛି	ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତର ସଂଖ୍ୟା	କେତେ କି.ମି. ରେ ଇଞ୍ଜିନ ତେଲ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇଥିଲା	ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତର ସଂଖ୍ୟା	ମୋଟ
ଚାଟା ଡିଆରି	ଲେଲ୍ୟାଣ୍ଡ ଡିଆରି			
18,001 to 20,000	88	16,001-18,000	51	139
20,000-24,000	69	18,000-24,000	138	207

[#] ବୁକ୍ସପୁର, ଭୁବନେଶ୍ୱର ଏବଂ ଜୟପୁର

କେତେ କି.ମି. ରେ ଲଞ୍ଜିନ ତେଲ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇଛି	ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତର ସଂଖ୍ୟା	କେତେ କି.ମି. ରେ ଲଞ୍ଜିନ୍ ତେଲ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇଥିଲା	ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତର ସଂଖ୍ୟା	ମୋଟ
>24,000	26	>24,000	15	41

ମରାମତି ଏବଂ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ

3.13.3 ନିମ୍ନରେ 2008-09 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶେଷ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ପାଇଁ ନିଗମର ରହିଥିବା ବସ୍ ସମୂହ, ଅଧିକ ବୟସ୍କର ବସ୍, ମରାମତି ଏବଂ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ (ଆର୍. ଆଣ୍ଡ ଏମ୍.) ଖର୍ଚ୍ଚ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ଏକ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣୀ ଦିଆଗଲା ।

କ୍ର.ସଂ	ବିଶଦ ବିବରଣୀ	2004-05	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09
1.	ବର୍ଷଶେଷରେ ମୋଟ ବସ୍ (ସଂଖ୍ୟା)	259	254	241	252	312
2.	ଅଧିକ ବୟସ୍କର ବସ୍ (ଆଠ ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ବୟସ୍କ/ପାଞ୍ଚ ଲକ୍ଷ କି.ମି. ଅତିକ୍ରମ କରିଥିବା)	57	92	142	144	152
3.	ଅଧିକ ବୟସ୍କ ବସ୍‌ର ପ୍ରତିଶତ	22	36	59	57	49
4.	ଆର୍. ଆଣ୍ଡ ଏମ୍. ଖର୍ଚ୍ଚ (ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରେ)	68.78	39.66	49.36	67.30	79.90
5.	ବସ୍ ପ୍ରତି ଆର୍. ଆଣ୍ଡ ଏମ୍. ଖର୍ଚ୍ଚ (ଟଙ୍କାରେ) (4/1)	26,556	15,614	20,481	26,706	25,609

ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀରୁ ଦେଖାଯାଇପାରିବ ଯେ, ଯେହେତୁ 2004-05 ରେ ମରାମତି ହୋଇଥିବା ବସ୍ ସଂଖ୍ୟା କମ୍ ଥିଲା, ତେଣୁ 2004-05 ଭୁଲନାରେ 2005-06 ଏବଂ 2006-07 ରେ ଆର୍ ଏବଂ ଏମ୍ ଖର୍ଚ୍ଚ କମ୍ ଥିଲା ।

ମୁଖ୍ୟ ମରାମତି ପାଇଁ ଧାର୍ଯ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ 2007-08 ବ୍ୟତୀତ କୌଣସି ବର୍ଷରେ ହାସଲ ହୋଇ ନଥିଲା ।

ଏହା ମଧ୍ୟ ଦେଖାଗଲା ଯେ, ଯୋଜନା ଅନୁଯାୟୀ 2007-08 ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବର୍ଷରେ ମୁଖ୍ୟ ମରାମତିର ଲକ୍ଷ୍ୟ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇନଥିଲା । ଫଳତଃ, 2008-09 ରେ ଶେଷ ହୋଇଥିବା ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ 99ଟି ବସ୍ ମୁଖ୍ୟ ମରାମତି ହୋଇନଥିଲା । ଯାକ୍ତିକ ତ୍ରୁଟି ଯୋଗୁ ପରିଶେଷରେ ଏହା ବସ୍ ସମୂହର ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ଯାନ ଉତ୍ପାଦିକାକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥିଲା ।

ମାନବ ସମ୍ପଳ ବ୍ୟୟ

3.14.1 ଏହି ସଂସ୍ଥାର ଯାତ୍ରୀରୁ ଦେଖାଯାଏ ଯେ, ମାନବସମ୍ପଳ ଏବଂ ଜାଲେଣୀ ବାବଦ ଖର୍ଚ୍ଚ ମୋଟ ଖର୍ଚ୍ଚର 68 ପ୍ରତିଶତ ଅଟେ । ସୁଧ, ଅବକ୍ଷୟ ଏବଂ ଶୁଳ୍କ ଯାହାକି ସଙ୍କ୍ରମିତ ସୁରୁତରେ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ, ତାହା ମୋଟ ଖର୍ଚ୍ଚର 17 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା । ତେଣୁ, ଖର୍ଚ୍ଚର ମୁଖ୍ୟ ସଂଘର୍ଷ କେବଳ ମାନବ ସମ୍ପଳ ଏବଂ ଜାଲେଣୀରୁ ଆସିପାରିବ ।

3.14.2 ନିଗମର 2008-09 ରେ ମାନବ ସମ୍ବଳ ଖର୍ଚ୍ଚ, ମୋଟ ଖର୍ଚ୍ଚର 15 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା । ନିମ୍ନ ସାରଣୀରେ ମାନବ ସମ୍ବଳ, ଏହାର ବ୍ୟୟ ଏବଂ ଉତ୍ପାଦିତା ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ଗୁଜରାଟ ଏବଂ ଚାମିଲ୍ ନାଡୁର ଭିଲ୍ଲୁପୁରମ୍ ଓ ସାଲେମ୍ 2006-07 ରେ ସର୍ବୋତ୍ତମ ଫଳପ୍ରସ୍ତ କି.ମି. ପ୍ରତି ଯଥାକ୍ରମେ 6.10ଟଙ୍କା, 6.13 ଟଙ୍କା ଏବଂ 6.21 ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟ କରିଥିଲେ ।
(ଉତ୍ସ : ସି.ଆଇ.ଆର୍.ଟି., ପୁନେ ଦ୍ୱାରା ସଂକଳିତ ଏସ୍.ଟି.ୟୁ.ମାନଙ୍କର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିଷୟ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ-2006-07)

କ୍ର.ସଂ	ବିଶଦ ବିବରଣ	2004-05	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09
1	ମାନବ ସମ୍ବଳ (ନିୟମିତ) (ସଂଖ୍ୟା)	1,336	1,247	1,192	1,114	1,055
2	ମାନବ ସମ୍ବଳ (ଠିକା) (ସଂଖ୍ୟା)	217	274	267	373	512
3	ମୋଟ ମାନବ ସମ୍ବଳ (ସଂଖ୍ୟା)	1,553	1,521	1,459	1,487	1,567
4.	ମାନବ ସମ୍ବଳ ବ୍ୟୟ (ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରେ)	582.33	585.43	677.12	722.89	729.32
5.	ଫଳପ୍ରସ୍ତ କିମି (ଲକ୍ଷରେ)	255.82	263.50	256.06	266.24	307.73
6.	ଫଳପ୍ରସ୍ତ କି.ମି. ପ୍ରତି ମାନବ ସମ୍ବଳ ବ୍ୟୟ (ଟଙ୍କା)	2.28	2.22	2.64	2.72	2.37
7	ଲୋକ ପ୍ରତି ଦୈନିକ ଉତ୍ପାଦିତା (କି.ମି.)	45	47	48	49	54
8.	ବର୍ଷ ଶେଷରେ ମୋଟ ବସ୍ (ସଂଖ୍ୟା)	259	254	241	252	312
9.	ବସ୍ ପ୍ରତି ମାନବ ସମ୍ବଳ	5.99	5.99	6.05	5.90	5.02

ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀରୁ ଦେଖାଯିବ ଯେ, ବସ୍ ପ୍ରତି ମାନବ ସମ୍ବଳ 2004-05 ରେ ଥିବା 5.99 ରୁ 2008-09

ଉତ୍ତର ପଶ୍ଚିମ କର୍ଣ୍ଣାଟକ ରାଜ୍ୟ ସଡକ ପରିବହନ, କର୍ଣ୍ଣାଟକ ରାଜ୍ୟ ସଡକ ପରିବହନ ଏବଂ ହିମାଚଳ ପ୍ରଦେଶ ସର୍ବୋତ୍ତମ ବସ୍ ପ୍ରତି ଲୋକଶକ୍ତି ଯଥାକ୍ରମେ 4.89, 4.99 ଏବଂ 4.94 ଅର୍ଜନ କରିଥିଲେ ।
(ଉତ୍ସ : ସି.ଆଇ.ଆର୍.ଟି., ପୁନେ ଦ୍ୱାରା ସଂକଳିତ ଏସ୍.ଟି.ୟୁ.ମାନଙ୍କର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିଷୟ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ-2006-07)

ରେ 5.02 କୁ ହ୍ରାସ ପାଇଥିଲା । ମାନବ ସମ୍ବଳ ବ୍ୟୟ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ରେ ସମାପ୍ତ ପାଠ ବର୍ଷରେ କିମି ପ୍ରତି 2.22 ଟଙ୍କାରୁ 2.72 ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା ଯାହାକି ସର୍ବଭାରତୀୟ ହାରାହାରି ଥିବା ଫଳପ୍ରସ୍ତ କି.ମି. ପ୍ରତି (2006-07) 7.50 ଟଙ୍କା ଠାରୁ ନିମ୍ନରେ ଥିଲା ଏବଂ ଦେଶରେ ସର୍ବନିମ୍ନ ଥିଲା । ମୁଖ୍ୟତଃ, 16 ଫେବୃୟାରୀ 2009 ରୁ ପଞ୍ଚମ ବେତନ କମିଶନଙ୍କ ରିପୋର୍ଟ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାରୁ ମାନବ ସମ୍ବଳ ବ୍ୟୟ

ନିମ୍ନରେ ରହିଥିଲା । ନିଗମର ବସ୍ ପ୍ରତି ମାନବ ସମ୍ବଳ ମଧ୍ୟ 2006-07 ର ସର୍ବଭାରତୀୟ ହାରାହାରି ବସ୍ ପ୍ରତି ଲୋକସଂଖ୍ୟା 6.5 ଠାରୁ କମ୍ ଥିଲା । ନିଗମର ପୁନର୍ଗଠନ ଯୋଗୁ, 1999-2000 ରୁ 2002-03 ମଧ୍ୟରେ 2,337 ଜଣ କର୍ମଚାରୀ ସେଛାକୃତ ଅବସର ନେଇଥିଲେ ଯାହା ଫଳରେ ନିୟମିତ ମାନବ ସମ୍ବଳରେ ହ୍ରାସ ହୋଇଥିଲା । ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିୟୁତ୍ତରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଯୋଗୁ ନିଗମ ଠିକା କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରୁଥିଲା । ଏହି ଅବସ୍ଥା ମଧ୍ୟରେ ନିଗମ 2004-05 ରେ 217 ଜଣରୁ 2008-09 ରେ 512 ଜଣ

ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଠିକା କର୍ମଚାରୀ ନିଯୁକ୍ତ କରିଥିଲା । ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ସାରଣୀ ଡ୍ରାଇଭର ତଥା କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ମାନଙ୍କର ଅଭାବରୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କିଲୋମିଟର ବାତିଲ ବିଷୟ ଦର୍ଶାଇ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଡ୍ରାଇଭର ଏବଂ କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ଭୁଲନାରେ ପ୍ରକୃତ ଲୋକ ସଂଖ୍ୟା ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

କ୍ର. ସଂ	ବିଶଦ ବିବରଣ	2004-05	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09
1	ବର୍ଷଶେଷରେ ଥିବା ବସ୍ ସଂଖ୍ୟା	259	254	241	252	312
2	ବସ୍ ପ୍ରତି 2.5 ହାର ମାନରେ ଆବଶ୍ୟକ ଡ୍ରାଇଭର ସଂଖ୍ୟା	648	635	603	630	780
3	ବର୍ଷ ଶେଷରେ ପ୍ରକୃତ ଉପଲବ୍ଧ ଡ୍ରାଇଭର ସଂଖ୍ୟା	552	558	528	576	634
4	ଡ୍ରାଇଭରର ଅଭାବ (2) – (3)	96	77	75	54	146
5	ବସ୍ ପ୍ରତି 1.4 ହାର ମାନରେ ଆବଶ୍ୟକ କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ସଂଖ୍ୟା	363	356	337	353	437
6	ବର୍ଷ ଶେଷରେ ପ୍ରକୃତ ଉପଲବ୍ଧ କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ସଂଖ୍ୟା	328	322	319	310	346
7	ବର୍ଷ ଶେଷରେ କଣ୍ଟ୍ରୋଲର ଅଭାବ (5) – (6)	35	34	18	43	91

ଡ୍ରାଇଭର ଏବଂ କଣ୍ଟ୍ରୋଲମାନଙ୍କର ଅଭାବ ଯୋଗୁ ବସ୍ ପରିଚାଳନାକ୍ରମ ବିଫଳତା ପାଇଁ ନିଗମ 0.24 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ସହିଥିଲା ।

ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀରୁ ଏହା ସୁସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ, 2008-09 ଶେଷରେ 237 ଜଣ ଡ୍ରାଇଭର/କଣ୍ଟ୍ରୋଲର ଅଭାବ ଥିଲା ଏବଂ ଏହା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କି.ମି. ବାତିଲର ମୁଖ୍ୟ କାରଣ ଥିଲା । ସମାକ୍ଷାରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ, 2005-06 ଏବଂ 2008-09 ମଧ୍ୟରେ ନିଗମ ଛଅଟି® ମାର୍ଗରେ 183 ଦିନ ପାଇଁ ବସ୍ ଚଳାଇ ପାରିନଥିଲା ଯାହା ଫଳରେ 1.39 ଲକ୍ଷ ଫଳପ୍ରଦ କି.ମି. କ୍ଷତି ହେବା ସହିତ 23.93 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ରାଜସ୍ୱ କ୍ଷତି ହୋଇଥିଲା । କମ୍ ମଜୁରୀ ପ୍ରଦାନ ଠିକା ଡ୍ରାଇଭର ଏବଂ କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ଉପଲବ୍ଧ ନହେବାର ମୁଖ୍ୟ କାରଣ ଥିଲା ।

ଜାଳେଣୀ ବ୍ୟୟ

3.15.1 ଜାଳେଣୀ ବ୍ୟୟର ମୁଖ୍ୟ ଉପାଦାନ ଥିଲା, ଯାହା 2008-09 ରେ ମୋଟ ବ୍ୟୟର 53 ପ୍ରତିଶତ ଏବଂ ପଦାର୍ଥ ବ୍ୟୟର 83 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା । ଏକ ସତକ ପରିବହନ ସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ଜାଳେଣୀ ଖର୍ଚ୍ଚର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଏହାର ଉତ୍ପାଦିକା ଉପରେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ପ୍ରଭାବ ପକାଇଥାଏ । ନିମ୍ନ ସାରଣୀରେ ନିଗମ ଦ୍ୱାରା ଜାଳେଣୀ ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ ଧାର୍ଯ୍ୟ ଲକ୍ଷ, ପ୍ରକୃତ ଖର୍ଚ୍ଚ, ଲିଟର ପ୍ରତି ପ୍ରାପ୍ତ ମାଇଲ (ଲିଟର ପ୍ରତି କିଲୋମିଟର ଯଥା କେ.ଏମ୍.ପି.ଏଲ୍), ସର୍ବ ଭାରତୀୟ ହାରାହାରି ଏବଂ ଆକଳିତ ଅତିରିକ୍ତ ବ୍ୟୟ ଦିଆଯାଇଛି ।

କ୍ର.ସଂ	ବିଶଦ ବିବରଣ	2004-05	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09
1.	ମୋଟ କିଲୋମିଟର (ଲକ୍ଷରେ)	258.71	266.14	258.16	269.86	310.73
2.	ନିଗମ ଦ୍ୱାରା ଧାର୍ଯ୍ୟ କେ.ଏମ୍.ପି.ଏଲ୍ ର ଲକ୍ଷ	4.37	4.53	4.52	4.48	4.64
3.	ଲିଟର ପ୍ରତି ପ୍ରାପ୍ତ କିଲୋମିଟର (କେ.ଏମ୍.ପି.ଏଲ୍)	4.40	4.40	4.40	4.40	4.37
4.	ଏହି ଶ୍ରେଣୀ (ଗ୍ରାମାଣ) ରେ ସର୍ବ ଭାରତୀୟ ହାରାହାରି (କେ.ଏମ୍.ପି.ଏଲ୍.)	4.93	4.93	5.11	5.11	5.11

® ବ୍ରହ୍ମପୁର ରୁ ବୌଦ୍ଧ, ରାୟଗଡ଼ା, ଉତ୍ତର କୋଟ ଏବଂ କଟକରୁ ବଲାଙ୍ଗିର, ଦାମନଯୋଡ଼ି, ଝାରସୁଗୁଡ଼ା ।

କ୍ର.ସଂ	ବିଶଦ ବିବରଣ	2004-05	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09
5.	ପ୍ରକୃତ ଖର୍ଚ୍ଚ (ଲକ୍ଷ ଲିଟରରେ) (1/3)	58.80	60.49	58.67	61.33	71.11
6.	ସର୍ବ ଭାରତୀୟ ହାରାହାରି ଅନୁଯାୟୀ ଖର୍ଚ୍ଚ (ଲକ୍ଷ ଲିଟରରେ) (1/4)	52.48	53.98	50.52	52.81	60.81
7.	ଅଧିକ ଖର୍ଚ୍ଚ (ଲକ୍ଷ ଲିଟରରେ) (5-6)	6.32	6.51	8.15	8.52	10.30
8.	ଲିଟର ପ୍ରତି ହାରାହାରି ମୂଲ୍ୟ (ଟଙ୍କାରେ)	31.99	35.14	33.50	33.69	34.62
9.	ଅତିରିକ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚ (ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରେ) (7X8)	202.18	228.76	273.03	287.04	356.59

3.15.2 ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀରୁ ଦେଖାଯିବ ଯେ, 2007-08 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଲିଟର ପ୍ରତି ପ୍ରାୟ ମାଲ 4.40 ରେ

ସର୍ବ ଭାରତୀୟ ହାରାହାରି ତୁଳନାରେ 2004-05 ରୁ 2008-09 ମଧ୍ୟରେ ନିଗମ 39.80 ଲକ୍ଷ ଲିଟର ଅଧିକ ଜାଳେଣୀ ଖର୍ଚ୍ଚ କରିଥିଲା, ଯାହା ଫଳରେ 13.48 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅତିରିକ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଥିଲା ।

ଉତ୍ତର ପୂର୍ବ କର୍ଣ୍ଣାଟକ ପରିବହନ, ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ ଏବଂ ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ ଯଥାକ୍ରମେ 5.45, 5.33 ଏବଂ 5.26 କେ.ଏମ୍.ପି.ଏଲ୍. ହାସଲ କରିଥିଲେ । (ଉତ୍ସ : ସି.ଆଇ.ଆର୍.ଟି., ପୁନେ ଦ୍ୱାରା ସଂକଳିତ ଏସ୍.ଟି.ସ୍କୁ.ମାନଙ୍କର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣୀ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ-2006-07)

ସ୍ଥିର ରହିଥିଲା, ଯାହା 2008-09 ରେ 4.37 କୁ ହ୍ରାସ ପାଇଥିଲା । ସର୍ବ ଭାରତୀୟ ହାରାହାରି ତୁଳନାରେ 2004-05 ରୁ 2008-09 ମଧ୍ୟରେ ନିଗମ 39.80 ଲକ୍ଷ ଲିଟର ଅଧିକ ଜାଳେଣୀ ଖର୍ଚ୍ଚ କରିଥିଲା । ଯାହା ଫଳରେ 13.48 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅତିରିକ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଥିଲା । ଏପରିକି 2004-05 ବ୍ୟତୀତ ସ୍ଥାନୀୟ

ପରିସ୍ଥିତିକୁ ବିଚାର କରି ନିଗମ ଦ୍ୱାରା ଧାର୍ଯ୍ୟ ମାନ ଠାରୁ ମଧ୍ୟ ଖର୍ଚ୍ଚ ଅଧିକ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ 2005-09 ମଧ୍ୟରେ 8.52 ଲକ୍ଷ ଲିଟର ଅଧିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଥିଲା, ଯାହା ଫଳରେ 2.93 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅତିରିକ୍ତ ବ୍ୟୟ ହୋଇଥିଲା ।

ସମାକ୍ଷାରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ, 2004-05 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିଗମ ପୂର୍ବ ବର୍ଷର ପ୍ରାୟ ଆଧାରରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଯୁନିଟ୍‌ର ଲକ୍ଷ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲା ଏବଂ ତାହା ପରେ ତୈମାସିକ ହାରାହାରି ହିସାବରେ ମାସିକିଆ ଆଧାରରେ ଲକ୍ଷ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲା । ଧାର୍ଯ୍ୟ ଲକ୍ଷର ସଂକ୍ରମ ହାସଲ ପାଇଁ ଖୁଲାସା କାରୀ ଡ୍ରାଇଭରମାନଙ୍କ ଠାରୁ ମୂଲ୍ୟ ଆଦାୟ କରାଯିବାର ଥିଲା । କିନ୍ତୁ 14 ଟି ଡିପୋ ମଧ୍ୟରୁ, 2004-05 ରେ 12 ଟି ଡିପୋରେ, 2005-06 ରେ ପାଞ୍ଚଟି ଡିପୋରେ, 2006-07 ରେ ତିନୋଟି ଡିପୋରେ, 2007-08 ରେ ନଅଟି ଡିପୋରେ ଏବଂ 2008-09 ରେ ଦୁଇଟି ଡିପୋରେ ଲକ୍ଷ ହାସଲ ହୋଇଥିଲା । ପରନ୍ତୁ, ସମାକ୍ଷାରେ ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥିବା ଦୁଇଟି[#] ଯୁନିଟ୍‌ର ଖୁଲାସା କାରୀ ଡ୍ରାଇଭରମାନଙ୍କଠାରୁ ନିଗମ ଜାଳେଣୀ ଲକ୍ଷ ପ୍ରାୟ ନ ହେବା ବାବଦରେ 41.13 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଆଦାୟ କରିପାରିନଥିଲା । ଡ୍ରାଇଭରମାନଙ୍କଠାରୁ ଅଧିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ଆଦାୟ କରାଯାଇନଥିଲା ଯେହେତୁ ଚୁକ୍ତିବଦ୍ଧ ସେବା କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଯେଉଁଠି ଅଧିକ ଜାଳେଣୀ ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଥିଲା, ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ଉତ୍ତର ଦାୟିତ୍ୱ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇପାରିନଥିଲା । ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟକ ବସ୍ ଅଟକିବା ସ୍ଥାନ ଏବଂ କଣ୍ଟ୍ରୋଲମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅତ୍ୟଧିକ ଯାତ୍ରା ବୋର୍ଡ଼େଇ ପାଇଁ ଅଧିକ ଜାଳେଣୀ ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଥିବା ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ।

ମୋଟ ଖର୍ଚ୍ଚ ତୁଳନାରେ ଜାଳେଣୀ ଏବଂ ସ୍ନେହକ ବାବଦରେ ଖର୍ଚ୍ଚର ପ୍ରତିଶତ 2006-07 ରେ 53.56 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା, ଯାହାକି ସର୍ବଭାରତୀୟ 35 ପ୍ରତିଶତ ହାରାହାରି ଠାରୁ ଅଧିକ ଥିଲା ଏବଂ ସେହି ବର୍ଷରେ ଦେଶରେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ରହିଥିଲା ।

ସମାକ୍ଷା ବିଶ୍ଳେଷଣରେ ଦେଖାଯାଇଥିବା ଅନ୍ୟ କାରଣ ଥିଲା, ନିଗମ ରଖିଥିବା ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟକ ଅଧିକ ବୟସର ବସ୍, ଯାହା ମୋଟ କିଲୋମିଟର ଚାଲିବା ଆଧାରରେ 2007-09 ମଧ୍ୟରେ ମୋଟ ବସ୍ ସଂଖ୍ୟାର

[#] ଭୁବନେଶ୍ୱର ଏବଂ ଜୟପୁର ।

44 ରୁ 49 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା । ଦୁଇଟି^୧ ଡିପୋରେ ସମାକ୍ଷାରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ, 2007-08 ରେ ଅଧିକ ବୟସ ବସ୍ତୁ ଗୁଡ଼ିକର ଜାଲେଣା ଖର୍ଚ୍ଚ କି.ମି. ପ୍ରତି 3.95 ରୁ 3.99 ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା । ପରନ୍ତୁ, ଉପଯୁକ୍ତ ବୟସର ବସ୍ତୁଗୁଡ଼ିକର ଜାଲେଣା ଖର୍ଚ୍ଚ 4.26 ରୁ 4.42 ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା ।

3.15.3 ସମାକ୍ଷାରେ ଛଅଟି ଡିପୋରେ ପୁନର୍ବିଲୋକନ ଅଧୀନସ୍ଥ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଦୁଇ ମାସର ପେଟ୍ରୋଲ, ତେଲ ଏବଂ ସ୍ନେହକ (ପି.ଓ.ଏଲ) ର ଲିଫ୍ଟ୍ ବିବରଣୀର ଏକ ନମୁନା ଯାଞ୍ଚରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ, ଯଦିଓ ପରିଚାଳନା ବର୍ଗ ଦ୍ଵାରା ଫଳପ୍ରଦ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପ୍ରୟୋଗ କରି ଜାଲେଣା ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ ବସ୍ତୁତ୍ରାତା କିମ୍ବା ତାଲତ୍ଵତ୍ରାତା ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କରିବାକୁ ନିଗମର ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ରହିଥିଲା, କିନ୍ତୁ ଅଫଳପ୍ରଦ ଅନୁଗାମୀ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଯୋଗୁ ନିଗମ ଜାଲେଣା ଖର୍ଚ୍ଚର ଲକ୍ଷ ହାସଲ କରି ପାରିନଥିଲା । ପୁନଶ୍ଚ, ଯଦିଓ ନିଗମ ଜାଲେଣା ଉପରେ ଖର୍ଚ୍ଚକାର୍ କରିବାକୁ ଏକ ଆଦର୍ଶ ଗାଡ଼ି ଚାଳନା ଗତିର ମାନ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିଥିଲା, ତାହାର କାର୍ଯ୍ୟାନୁୟନ ନିଷ୍ଠିତ କରିନଥିଲା ।

ଭଡା ବସ୍ତର ବ୍ୟୟ ଫଳପ୍ରଦତା

3.16 ନିଗମ ଘରୋଇ ବସ୍ତୁ ଭଡାରେ ଚଳାଇବା ପାଇଁ କୌଣସି ପରିକଳ୍ପନା କରିନଥିଲା । ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ପରିବହନ କମିଶନର ଆହ୍ୱାନପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ ସଡ଼କ ପରିବହନ ନିଗମ ଏବଂ କଲିକତା ରାଜ୍ୟ ସଡ଼କ ପରିବହନ ନିଗମ ଅବଲମ୍ବନ କରିଥିବା ନୀତି ଅନୁଯାୟୀ ଭଡା ଗାଡ଼ି ଚଳାଇବା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଯୋଜନା ସୃଷ୍ଟି କରି ଘରୋଇ ବସ୍ତୁ ଭଡାରେ ଚଳାଇ ନିଗମର ବସ୍ତୁ ସଂଖ୍ୟାକୁ ରାଜ୍ୟର ମୋଟ ବସ୍ତୁ ସଂଖ୍ୟାର 10 ପ୍ରତିଶତକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିବାକୁ ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଥିଲେ (ଅଗଷ୍ଟ 2006) । ପରନ୍ତୁ, ନିଗମ, ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କୁ ଜଣାଇଲେ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2006) ଯେ, ବସ୍ତୁ ସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି କରିବା ପାଇଁ ଘରୋଇ ବସ୍ତୁ ଭଡାରେ ଚଳାଇବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ, କାରଣ ନୂତନ ବସ୍ତୁର ମାଲିକମାନେ ସ୍ଵାଧୀନଭାବେ ବସ୍ତୁ ଚଳାଇ ଅଧିକ ଅର୍ଜନ କରିପାରିବେ, ଯେହେତୁ ଘରୋଇ ବସ୍ତୁଗୁଡ଼ିକ ଆସାମ ରାଜ୍ୟ ସଡ଼କ ପରିବହନ ନିଗମ (ଏ.ଏସ୍.ଆର୍.ଟି.ସି) ବ୍ୟାପକରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଏସ୍.ଟି.ଏ. ଠାରୁ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ପରମିଟ୍ ନମିଳିବା ପରି ଏ.ଏସ୍.ଆର୍.ଟି.ସି. ପାଉଥିବା ସୁବିଧା ନିଗମ ସତର୍କ ଭାବେ ପାଉ ନଥିଲା ।

ବସ୍ତୁ ବଡ଼ି ନିର୍ମାଣ

3.17.1 ନିଗମ ବାହ୍ୟସଂସ୍ଥାଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ 2004-05 ରୁ 2008-09 ମଧ୍ୟରେ 165 ଟି ବସ୍ତୁ ବଡ଼ି ତିଆରି କରିଥିଲା । ବସ୍ତୁ ପ୍ରତି ହାରାହାରି ବଡ଼ି ତିଆରି ଖର୍ଚ୍ଚ 2008-09 ରେ 8 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଥିଲା । ବସ୍ତୁ ବଡ଼ି ତିଆରିରେ 2004-05 ରୁ 2008-09 ମଧ୍ୟରେ ଏକ ରୁ 44 ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଳମ୍ବ ହୋଇଥିଲା । ପରନ୍ତୁ, ନିଗମ ବସ୍ତୁ ବଡ଼ି ତିଆରି କରୁଥିବା ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ଅଭାବନୀୟ ପୂର୍ବ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନକୁ ଉପେକ୍ଷା କରି ପୁଣି ସେହି ମାନଙ୍କୁ ବଡ଼ି ତିଆରି କାର୍ଯ୍ୟ ସମର୍ପଣ କରିଥିଲା ବଡ଼ି ତିଆରିରେ ବିଳମ୍ବ ଯୋଗୁ 2004-05 ରୁ 2008-09 ମଧ୍ୟରେ ନିଗମ 1.17 ଲକ୍ଷ କିଲୋମିଟର ବସ୍ତୁ ଚାଳନା କରିନଥିଲା, ଯାହା ଫଳରେ 19.80 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ରାଜସ୍ଵ ହାନି ହୋଇଥିଲା ।

ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଦର୍ଶାଇଲେ (ଅକ୍ଟୋବର 2009) ଯେ, ଗ୍ରୀଷ୍ମ ପ୍ରବାହ ଯୋଗୁ ବଡ଼ି ନିର୍ମାଣ ମାନଙ୍କ ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହ୍ରାସ କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହା ଫଳରେ ବସ୍ତୁ ବଡ଼ି ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବାରେ ବିଳମ୍ବ ହୋଇଥିଲା ।

^୧ ବ୍ରହ୍ମପୁର ଏବଂ ଜୟପୁର

ଉତ୍ତରଟି ବିଶ୍ୱାସନୀୟ ନୁହେଁ କାରଣ 2006-07 ରେ ଚାରିଜଣ ନିର୍ମାତା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟାନୁସାରେ ବସ୍ ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ଶେଷ କରିଥିଲେ ।

3.17.2 ବସ୍ ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ଖୋଲା ଟେଣ୍ଡର ମାଧ୍ୟମରେ କରାଯାଇ ଥିଲା ଏବଂ କଥାବତ୍ତୀ ପରେ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଇଥିଲା । ସମାକ୍ଷୀରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ, ସର୍ବ ନିମ୍ନ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ଅବୈଧ ଆଧାରରେ ବାତିଲ କରିବା (20.21 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା) ଏବଂ ଅବଶିଷ୍ଟ ଦଶଟି ନିର୍ମାତା ଏକା ଦର ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା, ଓଡିଶା ମୂଲ୍ୟ ଯୁକ୍ତ ଶୁଳ୍କ (ଓ.ଭି.ଏ.ଟି) ବାବଦରେ ନିର୍ମାତାମାନଙ୍କୁ ଅହେତୁକ ଅନୁଗ୍ରହ ପ୍ରଦର୍ଶନ (28.04 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା) ଏବଂ ପୁନର୍ବିଲୋକନ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ବସ୍ ସିଟ୍ କ୍ରୟ କରି ନିର୍ମାତାମାନଙ୍କୁ ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ଦେବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ନିର୍ମାତାମାନଙ୍କୁ ସିଟ୍ ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଓ.ଭି.ଏ.ଟି. ପ୍ରଦାନ (20.67 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା) କରିବା ଦ୍ୱାରା 2004-09 ମଧ୍ୟରେ ବସ୍ ବଡ଼ି ନିର୍ମାଣରେ 68.92 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଅଧିକ ବ୍ୟୟ ହୋଇଥିଲା ।

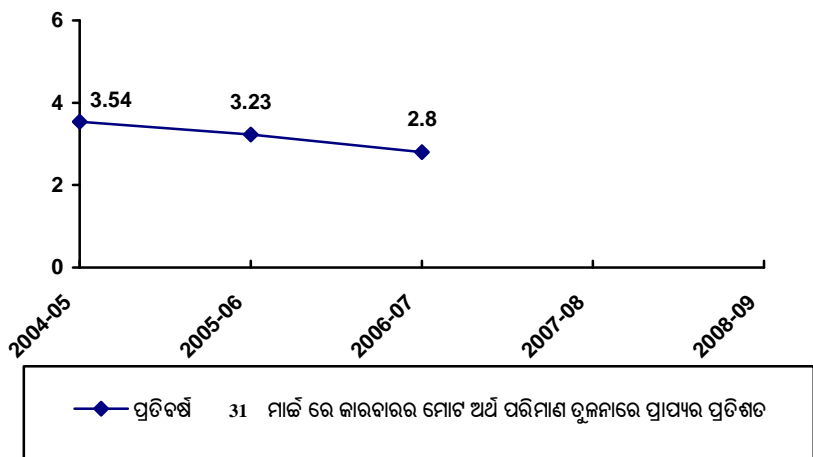
ନିଗମ ବସ୍ ବଡ଼ି ନିର୍ମାତାମାନଙ୍କୁ ଅହେତୁକ ଅନୁଗ୍ରହ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରି 0.69 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅଧିକ ବ୍ୟୟ କରିଥିଲା ।

ଆର୍ଥିକ ପରିଚାଳନା

3.18.1 ନିଗମର କାରବାରର ଆର୍ଥିକ ପରିଚାଳନାରେ ପୁଞ୍ଜିଗତ ବ୍ୟୟ ଯଥା ବସ୍ ପ୍ରତିସ୍ଥାପନ/ଯୋଗ ପାଇଁ ପାଣ୍ଠି ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ହେଉଛି ମୁଖ୍ୟ ଆହ୍ୱାନ । ଏହି ବିଷୟ ଅନୁକ୍ରେମ 3.10.2 ରୁ 3.10.4 ରେ ଆଲୋଚିତ ହୋଇଛି । ନିମ୍ନସ୍ଥ ଅନୁଭାଗରେ ଦାବି ଉପସ୍ଥାପନ କରିବା ଏବଂ ତାହାର ଆଦାୟରେ ନିଗମର ଦକ୍ଷତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି । ସେବା ପ୍ରଦାନକୁ ସାଲିସ୍ ନ କରି ଅଧିକ ସମ୍ପଦ ଅର୍ଜନ କରିବାକୁ ସୁଯୋଗ ରହିଛି କି ନାହିଁ ତାହା ମଧ୍ୟ ଏହି ଅନୁଭାଗରେ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରାଯାଇଛି ।

ଦାବି ଏବଂ ପ୍ରାପ୍ୟ

3.18.2 ବସ୍ ଡ୍ୱାରେଣ୍ଟ, ଭାରତୀୟ ଡେଲ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ ଇତ୍ୟାଦିରୁ ପ୍ରାପ୍ତି ବାବଦ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2007 ସୁଦ୍ଧା ମୋଟ 1.13 କୋଟି ଟଙ୍କା ରହିଥିଲା । ଏହାର ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ଏବଂ ଆଦାୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ନିଗମ ପ୍ରାପ୍ୟର କୌଣସି ବ୍ୟୟ ଅନୁଯାୟୀ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିନଥିଲା । ପୁନଶ୍ଚ, ରଖାମାନଙ୍କର କଣ୍ଠୋଲ୍ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଁ ପାର୍ଟି ଅନୁଯାୟୀ ସହାୟକ ଖାତା ତିଆରି କରାଯାଇ ନଥିଲା । ଯେହେତୁ, 2007-08 ଏବଂ 2008-09 ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ହିସାବ ସଂକଳନ କରାଯାଇନଥିଲା, ନିମ୍ନସ୍ଥ ଚିତ୍ରରେ ମାର୍ଚ୍ଚ 2007 ରେ ସମାପ୍ତ ତିନି ବର୍ଷ ପାଇଁ କାରବାରରୁ ମିଳିଥିବା ମୋଟ୍ ଅର୍ଥର ପରିମାଣ ତୁଳନାରେ ବକେୟା ପ୍ରାପ୍ୟର ପ୍ରତିଶତର ଏକ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରାଯାଇଛି ।

3.18.3 ନିଗମ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଆଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ 1981-82 ରୁ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ, ଅନ୍ଧ ଏବଂ ବିକଳାଙ୍ଗ ଲୋକଙ୍କ ଭଳି ବିଭିନ୍ନ ଶ୍ରେଣୀର ଲୋକଙ୍କୁ ରିହାତି ପାସ୍ ଯୋଗାଇ ଆସୁଅଛି । ସରକାର 1995-96 ରୁ ନିଗମର ଦାବିକୁ ବିଚାରକୁ ନ ନେଇ ପ୍ରତିବର୍ଷ 1.60 କୋଟି ଟଙ୍କା ଦେଇ ଆସୁଅଛି । ଯାହା ଫଳରେ, ନିଗମ 2005-06 ବର୍ଷଠାରୁ ପ୍ରକୃତ ସର୍ବସିଡି ଟଙ୍କା ଦାବି କରିବା ବନ୍ଦ କରିଦେଇଛି ।

ଉପରୋକ୍ତ ଦାବିଗୁଡ଼ିକ ବ୍ୟତୀତ ନିଗମ ପୃଥକ ଭାବେ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ରିହାତି ସୁବିଧା ଏବଂ ହସ୍ତାନ୍ତର ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟ ବାକି ଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କରିଆସୁଛି, ଯଦିଓ ଏଗୁଡ଼ିକ ରଣା ସମ୍ବନ୍ଧର ଅଂଶ ବିଶେଷ ନଥିଲା ।

3.18.4 ନିଗମ ପୋଲିସ୍ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରି ବସ୍ ଡ୍ରାରେଷ୍ ଭିତ୍ତିରେ ପୋଲିସ୍ କର୍ମଚାରୀ ମାନଙ୍କୁ ପରିବହନ ସୁବିଧା ଯୋଗାଇଆସୁଛି । ପୋଲିସ୍ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କଠାରୁ ବକେୟା ପ୍ରାପ୍ୟ ଆଦାୟ କରିବାରେ ନିଗମ ଦ୍ୱାରା ଅନୁଧ୍ୟାନର ଅଭାବଯୋଗୁ, 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ସୁଦ୍ଧା ନିଗମର ପ୍ରାପ୍ୟ 48.62 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାକୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା । ପୁନଶ୍ଚ, ନିଗମ ତାକ ବିଭାଗର ଏକ ରକ୍ଷକ ସହିତ ତାକ ବ୍ୟାଗ୍ ଗୁଡ଼ିକର ପରିବହନ ସୁବିଧା ଏହାର ବସ୍ରେ ଜୁନ୍ 2007 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯୋଗାଇଆସୁଥିଲା । ପରନ୍ତୁ, ନିଗମର 49.92 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ପ୍ରାପ୍ୟ ତାକ ବିଭାଗ ଠାରୁ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ (ମାର୍ଚ୍ଚ 2009) ଅନାଦେୟ ରହିଛି ।

ଅନୁଧ୍ୟାନର ଅଭାବକୁ
39.60 କୋଟି ଟଙ୍କା ବହୁତ
ଦିନରୁ ଅନାଦେୟ ରହିଛି ।

3.18.5 ଓଡ଼ିଶା ସତକ ପରିବହନ କଂପାନୀ ଅଗଷ୍ଟ 1990 ରେ ନିଗମ ସହିତ ସମ୍ମିଶ୍ରଣ ହେବାପରେ ଏହା ଦ୍ୱାରା ହୋଇଥିବା 28.55 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତିର ହସ୍ତାନ୍ତର ବାବଦରେ ଏବଂ ପୂର୍ବତନ ରାଜ୍ୟ ପରିବହନ ସେବା କର୍ମଚାରୀ ମାନଙ୍କର ପେନ୍ସନ ଦେୟ ବାବଦରେ ପ୍ରଦାନ କରିଥିବା 10.06 କୋଟି ଟଙ୍କା, ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଭରଣା କରାଯିବାରୁ ଏହି 38.61 କୋଟି ଟଙ୍କା ନିଗମ ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ଦାବି କରି ଆସୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏହା ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆଦାୟ (ମାର୍ଚ୍ଚ 2009) ହୋଇନାହିଁ ।

3.18.6 ଉପରୋକ୍ତ ଆଲୋଚନାରୁ ଦେଖାଯିବ ଯେ, 2004-05 ରୁ ମୋଟ କାରବାର ତୁଳନାରେ ପ୍ରାପ୍ୟର ପ୍ରତିଶତ ହ୍ରାସ ପାଇ ଆସୁଅଛି । ପ୍ରାପ୍ୟର ବୟସାନୁଯାୟୀ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରାଯାଇନଥିବାରୁ ଏବଂ ସହାୟକ ଖାତା ରଖିନଥିବାରୁ ମୋଟ ପ୍ରାପ୍ୟ ତୁଳନାରେ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ସମୟ ପାଇଁ ଥିବା ବକେୟା ପ୍ରାପ୍ୟର ପ୍ରତିଶତ ସମାକ୍ଷାରେ ହିସାବ କରାଯାଇପାରିଲା ନାହିଁ ।

କାରବାର କାମର ପୁନର୍ବିନ୍ୟାସ

3.19.1 ନିଗମ ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ଏକ ଦକ୍ଷ, ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଏବଂ ମିତବ୍ୟୟ ସତକ ପରିବହନ ଯୋଗାଇ ଦେବାକୁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ । ସେଥିପାଇଁ ନିଗମ ଏକ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବାଣିଜ୍ୟିକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ଏହାର ପରିଚାଳନା କରିପାରିବ ନାହିଁ । ଏହାର ପ୍ରତିଷ୍ଠାର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ପରିପୂରଣ କରିବାକୁ ଏହା ଅମିତବ୍ୟୟ ମାର୍ଗରେ ବସ୍ ଟଳାଟଳ କରିଥାଏ । ଏହା ମଧ୍ୟ ଯାତ୍ରୀମାନେ ଦେଇ ପାରିବା ଭଳି ଭଡା ସ୍ଥିର କରିବା ଉଚିତ୍ । ଏପରି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଏହାର ପରିଚାଳନା ଗତ ବ୍ୟୟକୁ ଭରଣା କରିବା ପାଇଁ ନିଗମ ଅଣ ଟ୍ରାଫିକ୍ ରାଜସ୍ୱ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ବିଧେୟ । ପରନ୍ତୁ, ଅଣଟ୍ରାଫିକ୍ ରାଜସ୍ୱ (ପୁଞ୍ଜିଲଗାଣ ସୁଧ ବ୍ୟତୀତ) 2004-09 ମଧ୍ୟରେ ମୋଟ ରାଜସ୍ୱର ମାତ୍ର 7.11 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା । ମୁଖ୍ୟତଃ ପାର୍କିଂ ଫି ଆଦାୟ, ବିଜ୍ଞାପନ ଏବଂ ଭୋଜନାଳୟ/ଦୋକାନ ଘର ଭଡାରୁ 2004-09 ମଧ୍ୟରେ 15.14 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଏହି ରାଜସ୍ୱ ଆସିଥିଲା । ସମାକ୍ଷାରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ, ନିଗମ ଅଣଟ୍ରାଫିକ୍ ରାଜସ୍ୱର ଉଚ୍ଚ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଭାବେ ବ୍ୟବହାର କରିନାହିଁ ।

3.19.2 ବହୁ ପୂର୍ବରୁ ନିଗମ ସହର, ଜିଲ୍ଲା ଏବଂ ତହସିଲ ସଦର ମହକୁମା ଭଳି ପ୍ରଧାନ ସ୍ଥାନ ମାନଙ୍କରେ ଜମି ଗ୍ରହଣ କରିଅଛି । ନିଗମ ଏହାର ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ଜମି ଏବଂ କୋଠାବାଡ଼ି ଆଂଶିକ ଭାବେ ବ୍ୟବହାର କରିଥାଏ, ଯାହାଫଳରେ ଖାଲି ସ୍ଥାନଗୁଡ଼ିକର ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ପରିସର ରହିଛି । ସମାକ୍ଷରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ, ନିଗମର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ଥାନମାନଙ୍କରେ 138.47 ଏକର ଜମି (ପ୍ରାୟତଃ ନିଜସ୍ୱ/ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଲିଜ୍ ଦିଆଯାଇଥିବା) ରହିଛି, ଯାହା ନିମ୍ନରେ ଦର୍ଶାଗଲା ।

ବିଶଦ ବିବରଣ	ସହର (ମୁ୍ୟନିସପାଲିଟି ଅଂଚଳ)	ଜିଲ୍ଲା ସଦର ମହକୁମା	ତହସିଲ ସଦର ମହକୁମା	ମୋଟ
ସ୍ଥାନ ଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା	27	38	20	85
ଦଖଲରେ ଥିବା ଜମି (ଏକର)	20.81	94.33	23.33	138.47

3.19.3 ତେଣୁ, କୌଣସି ପୁଞ୍ଜିଲଗାଣ ବିନା ସ୍ଥିତ ସ୍ଥାନଗୁଡ଼ିକରେ (ପ୍ରଥମ କିମ୍ବା ଦ୍ୱିତୀୟ ମହଲା ଉପରକୁ) ପବ୍ଲିକ ପ୍ରାଇଭେଟ ପାର୍ଟନରସିପ୍ (ପି.ପି.ପି) ମାଧ୍ୟମରେ ଦୋକାନ ଘର, ମଲ୍, ହୋଟେଲ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଇତ୍ୟାଦି ନିର୍ମାଣ କରି ସ୍ଥିର ରାଜସ୍ୱ ଅର୍ଜନ କରିବା ନିଗମ ପକ୍ଷେ ସମ୍ଭବ ଥିଲା । ଏହି ପ୍ରୋଜେକ୍ଟଗୁଡ଼ିକ ନିଗମର ବ୍ୟବହୃତ ଅଞ୍ଚଳ ହ୍ରାସ ନ କରି ସଂପାଦନ କରାଯାଇପାରିବ । ଏହି ପ୍ରୋଜେକ୍ଟଗୁଡ଼ିକ ନିଗମ ପାଇଁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ରାଜସ୍ୱ ଦେଇ ପାରିବ ଯାହା ବର୍ଷକୁ ବର୍ଷ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇ ପାରିବ ।

3.19.4 ସମାକ୍ଷରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ, ନିଗମ ଏଭଳି କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରୁ ପାଇବାକୁ ଥିବା ସୁବିଧା ସଂପର୍କରେ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିନଥିଲା । ଯେହେତୁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଅଣ-ଗ୍ରାଫିକ୍ ରାଜସ୍ୱ ନିଗମର ପରିଚାଳନାଗତ ବ୍ୟୟ ହ୍ରାସରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରିବ ଏବଂ ଏହାର ପ୍ରତିଷ୍ଠାର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ଦକ୍ଷତାର ସହିତ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିପାରିବ, ତେଣୁ ନିଗମ ଏହାର ବ୍ୟବସାୟିକ କାର୍ଯ୍ୟର ପୁନର୍ବିନ୍ୟାସ ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ଏଥିପାଇଁ ଏକ ନୀତି ପ୍ରଣୟନ କରିବା ଉଚିତ୍ । ସମାକ୍ଷରେ ଦେଖାଯାଇଥିବା ଅଣ-ଗ୍ରାଫିକ୍ ରାଜସ୍ୱ ଅନାଦେୟ ସମ୍ପର୍କିତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅନିୟମିତତା ବିଷୟରେ ନିମ୍ନରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି :

- ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ବଳକା ଜମି ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି କରିଥିଲେ (ଏପ୍ରିଲ 1981/ଡିସେମ୍ବର 1994) । ଟେଣ୍ଡର ମାଧ୍ୟମରେ ବି.ପି.ଡି. ଷ୍ଟିଲ୍ ସିଣ୍ଡିକେଟ୍‌ର ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା (ଜୁନ୍ 2004) । ପରନ୍ତୁ, ଟେଣ୍ଡରରେ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କରିନଥିବା ରିଲାଏନ୍ସ ରିଟେଲ୍ ଲିମିଟେଡ୍‌କୁ (ଆର୍.ଆର୍.ଏଲ୍.) 6 କୋଟି ଟଙ୍କାରେ ଗୋଟିଏ ଜମି (ବାରିପଦା) ବିକ୍ରୟ କରିବାକୁ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଛଅଟି^୧ ଜାଗାକୁ ସର୍ବଲିଜ୍ ସୂତ୍ରରେ ଦେବା ପାଇଁ ବି.ଓ.ଡି. ସ୍ଥିର କରିଥିଲା (ଅକ୍ଟୋବର 2007) । ସାଇଁ ଆଣ୍ଡ୍ ଆସୋସିଏଟ୍‌ସ୍‌ର ମୂଲ୍ୟାୟନ ଅନୁସାରେ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2001) ଏହି ଜମିର ମୂଲ୍ୟ 5.10 କୋଟି ଟଙ୍କା ଥିଲା । ପରନ୍ତୁ, ପୁନଃ ଟେଣ୍ଡର କରାନଯାଇ ଏହି ଜାଗାକୁ ଛଅ ବର୍ଷ ପରେ 0.90 କୋଟି ଟଙ୍କାର ସାମାନ୍ୟ ବର୍ଦ୍ଧିତ ମୂଲ୍ୟରେ ଆର୍.ଆର୍.ଏଲ୍.କୁ ବିକ୍ରୟ କରାଯାଇଥିଲା । ଏଥିରେ ଯଥାର୍ଥତାର ଅଭାବ ଥିଲା । ପୁନଶ୍ଚ, ଆର୍.ଆର୍.ଏଲ୍. ମଧ୍ୟ ଛଅଟି ଜାଗା ପାଇଁ ଲିଜ୍ ଭଡା ଦେଇନଥିଲା ଯାହା ଫଳରେ 2.70 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅନାଦେୟ ରହିଥିଲା ।

ପରିଚାଳନା ଜର୍ଜୁପକ୍ସ ଦର୍ଶାଇଲେ (ଅକ୍ଟୋବର 2009) ଯେ, ସୁଇସ୍ ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ୍ ପ୍ରୋସେସ୍ ଅନୁଯାୟୀ ବାରିପଦାରେ ଜମି ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ଏବଂ ଛଅଟି ଜାଗା ଲିଜ୍‌ରେ ଦେବା ପାଇଁ ନଭେମ୍ବର 2007 ରେ ଟେଣ୍ଡର ଆମନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ କୌଣସି ନିଲାମ ତକାଳି ଆସିନଥିଲେ । ପରନ୍ତୁ, ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ, ଚଳିତ ସମୟର ମୂଲ୍ୟାୟନ କରାଯାଇନଥିଲା, ଯଦିଓ ମୂଲ୍ୟାୟନ ତାରିଖ ଏବଂ ଜମି ବିକ୍ରୟ ତାରିଖ ମଧ୍ୟରେ ଛଅ ବର୍ଷର ବ୍ୟବଧାନ ରହିଥିଲା ।

ନିଗମ ଲିଜ୍ ଭଡା ବାବଦରେ ଆର୍.ଆର୍.ଏଲ୍. ଠାରୁ 2.70 କୋଟି ଟଙ୍କା ଆଦାୟ କରିପାରି ନଥିଲା ଏବଂ ପୁନଃ ଟେଣ୍ଡର ବିନା ଜମି ବିକ୍ରୟରେ ଯଥାର୍ଥତାର ଅଭାବ ଥିଲା ।

^୧ ବଡ଼ବିଲ୍, ବ୍ରହ୍ମପୁର, ଭୁବନେଶ୍ୱର, କଟକ, ଡେଂକାନାଲ ଏବଂ କେନ୍ଦୁଝର ।

ନିଗମ 1.25 କୋଟି ଟଙ୍କା ଆଦାୟ ନ କରି ପାରିବା ବ୍ୟତୀତ ଦୋକାନ ଭଡା, ପାର୍କିଂ ଭଡା ଏବଂ ବିଜ୍ଞାପନ ବାବଦରେ 0.51 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ସହିଥିଲା ।

- ଭଡା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ନିଗମର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ/ବସ୍ତୁସ୍ଥଳରେ 413 ଟି ଦୋକାନ, ହୋଟେଲ, ଖୋଲା ଜାଗା, ଇତ୍ୟାଦି ଥିଲା । ସମାକ୍ଷାରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ, ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ 209 ଟି ଭଡାଟିଆଙ୍କ ଉପରେ 33.43 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ବକେୟା ରହିଥିଲା ଏବଂ ପୁନଶ୍ଚ, 2008-09 ରେ ସମାପ୍ତ ବାରିବର୍ଷ ପାଇଁ 29 ଟି ଦୋକାନ ଖାଲି ରହିଥିବାରୁ ନିଗମ 15.02 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ସହିଥିଲା ।
- ବିଭିନ୍ନ ବସ୍ତୁ ସ୍ଥଳରୁ ଫେବୃୟାରୀ 2002 ରୁ ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ମଧ୍ୟରେ ପାର୍କିଂ ଭଡା ଆଦାୟ ନ କରିବାରୁ/ସଙ୍କ୍ରମ ଆଦାୟ କରିବା ଯୋଗୁ ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ 17.86 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ବକେୟା ଆଦାୟ ନ ହେବା ବ୍ୟତୀତ ନିଗମ 68.52 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର କ୍ଷତି ସହିଥିଲା ।
- ନିଗମ ଏହାର ବସ୍ତୁ ଗୁଡ଼ିକର ତିନୋଟି ପାଖ ବିଜ୍ଞାପନ ପାଇଁ ଦେଉଥିଲା, ଯାହାକି ପରେ (ଜୁଲାଇ 2004) କେବଳ ଗୋଟିଏ ପାଖକୁ ସୀମିତ କରାଯାଇଥିଲା । ଫଳତଃ, ବିଜ୍ଞାପନ ଭଡା ଜୁଲାଇ 2001 ରେ ଥିବା ମାସିକ 55,000 ଟଙ୍କାରୁ ଜୁଲାଇ 2004 ରୁ ଜୁନ୍ 2010 ମଧ୍ୟରେ 20000 ଟଙ୍କାକୁ ହ୍ରାସ ପାଇଥିଲା । ତେଣୁ, ଜୁଲାଇ 2004 ରୁ ଜୁନ୍ 2010 ମଧ୍ୟରେ 41.29 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ହୋଇଥିଲା ।
- ନିଗମର କୌଣସି ବିଜ୍ଞାପନ ନୀତି ନ ଥିଲା, ଯଦିଓ ଏପରି ଏକ ନୀତି ପ୍ରଣୟନର ଆବଶ୍ୟକତା ଡିସେମ୍ବର 2002 ରେ ବିଚାର କରାଯାଇଥିଲା । ଯଦି ନିଗମ ଏହାର ବିଜ୍ଞାପନ ନୀତି ଚୁଡ଼ାନ୍ତ କରିଥାଆନ୍ତା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବସ୍ତୁ ସ୍ଥଳ ଗୁଡ଼ିକରେ ଖାଲି ସ୍ଥାନ ବ୍ୟବହାର କରିଥାଆନ୍ତା ତେବେ ଏହାର ରାଜସ୍ୱ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଥାଆନ୍ତା ।

ଯାତ୍ରା ଭଡା ନୀତି ଏବଂ ସାମାଜିକ ଦାୟିତ୍ୱ ସଂପାଦନ

ଯାତ୍ରା ଭଡା ନୀତିର ଅସ୍ଥିତ୍ୱ ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତତା

3.20.1 ନିଗମର ଯାତ୍ରା ଭଡା ନୀତି ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ । ବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା ଜନିତ 13 ଟି ଜିନିଷର ଖର୍ଚ୍ଚରେ ବୃଦ୍ଧି/ହ୍ରାସକୁ ଆଧାର କରି କିଲୋମିଟର ପ୍ରତି ଯାତ୍ରା ଭଡା ସଂଶୋଧନ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିଚାର କରାଯାଇଥାଏ ।

ସରକାର ଉପରୋକ୍ତ ଆଧାର ସହିତ ଘରୋଇ ବସ୍ତୁ ମାଲିକ ମାନଙ୍କର ଦାବି ଭିତ୍ତିରେ 2004-05 ରୁ 2008-09 ମଧ୍ୟରେ ଛଅ ଥର ଯାତ୍ରା ଭଡା ସଂଶୋଧନ କରିଥିଲେ । ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗଠିତ ବୈଷୟିକ କମିଟି, ଯେଉଁଥିରେ ନିଗମର ଡି.ଜି.ଏମ୍. (ବୈଷୟିକ) ଏକ ସଭ୍ୟ, ବସ୍ତୁ ଭଡା ସଂଶୋଧନର ପରୀକ୍ଷା କରନ୍ତି ଏବଂ ସୁପାରିଶ କରନ୍ତି । ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ରେ ସମାପ୍ତ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରେ କିଲୋମିଟର ପ୍ରତି ବସ୍ତୁ ଭଡା ନିମ୍ନରେ ଦର୍ଶାଗଲା ।

ବସ୍ତୁର ପ୍ରକାର	2004-05	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09
	କିଲୋମିଟର ପ୍ରତିବର ଟଙ୍କାରେ [#]				
ସାଧାରଣ	0.32/0.35	0.35/0.38	0.38/0.41	0.41/0.40	0.40/0.43
ଏକ୍ସପ୍ରେସ୍/ହାଇକମ୍‌ଫୋର୍ଟ	0.33/0.37	0.37/0.40	0.40/0.43	0.43/0.42	0.42/0.45
ଡିଲକ୍ସ/ହାଇଟେକ୍	0.43/0.48	0.48/0.52	0.52/0.56	0.56/0.55	0.55/0.59
ଶାନ୍ତତାପ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କୋଚ୍	0.53/0.59	0.59/0.64	0.64/0.69	0.69/0.67	0.67/0.72

[#] ଭଡା ସଂଶୋଧନ 16 ଅଗଷ୍ଟ 2004, 11 ଜୁଲାଇ 2005, 1 ଅଗଷ୍ଟ 2006, 9 ଏପ୍ରିଲ 2007, 24 ଜୁନ୍ 2008 ଏବଂ 17 ଡିସେମ୍ବର 2008 ରେ ହୋଇଥିଲା ।

ନିଗମର ବସ୍ ଉଡ଼ା ନୀତିର କୌଣସି ବୈଜ୍ଞାନିକ ଆଧାର ନଥିଲା ।

ବର୍ଦ୍ଧିତ କିଲୋମିଟର ପ୍ରତି ଖର୍ଚ୍ଚ ବିଭର କରିବା ଫଳରେ ଉଡ଼ା ଉଚ୍ଚ ସ୍ତରରେ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରା ଯାଇଥିଲା ।

3.20.2 ନିଗମ/ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କର ବସ୍ ଉଡ଼ା ନୀତିରେ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଆଧାର ନ ଥିଲା, ଯେହେତୁ ଏହା ମାନ ସମନ୍ୱୟ ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ହିସାବକୁ ନେଇନଥିଲା । ମାସରେ 27 ଦିନ ପାଇଁ 300 କି.ମି. ଚାଲୁଥିବା ଏକ ବସ୍‌ର ପରିମାଣାତ୍ମକ ଏବଂ ଆର୍ଥିକ ତଥ୍ୟ ଦର୍ଶାଇ ଡି.ଜି.ଏମ. (ବୈଷୟିକ) ଏକ ବିବରଣୀ ଉପସ୍ଥାପନ କରୁଥିଲେ । ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ 13 ଟି ଜିନିଷର କି.ମି. ପ୍ରତି ବ୍ୟୟ ଦର୍ଶାଉଥିବା ବିବରଣୀ କମିଟିରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହେଉଥିଲା । ତାହା ସି.ଏମ୍.ଡି.ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦନ ହୋଇନଥିଲା । ଅନେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିଗମର ମାସିକ ଟ୍ରାଏଲ୍ ବାଲାନ୍ସ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରକୃତ ତଥ୍ୟଠାରୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟ ଅଧିକ ଥିଲା ।

ତେଣୁ, କମିଟି ଦ୍ୱାରା ଉଡ଼ା ସଂଶୋଧନ ସମୟରେ ବସ୍ ପରିଚାଳନାରେ କିଲୋମିଟର ପ୍ରତି ବ୍ୟୟ ବାବଦରେ ବର୍ଦ୍ଧିତ ତଥ୍ୟ ବିଚାର କରାଯାଇଥିବାରୁ ଉଡ଼ା ଉଚ୍ଚ ସ୍ତରରେ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହା ଘରୋଇ ବସ୍ ମାଲିକ ମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉଡ଼ା କମାଇବାରେ ସୁବିଧା କରିଥିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ନିଗମକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିବା ବ୍ୟତୀତ ପରିଶେଷରେ ଯାତ୍ରୀ ମାନଙ୍କ ଉପରେ ବୋଝ ପକାଇଥିଲା ।

ଉତ୍ତମ ପରିଚାଳନା ଦକ୍ଷତା ସହ ନିଗମ କିପରି ଖର୍ଚ୍ଚ କାଟ୍ ଏବଂ ରାଜସ୍ୱ ବୃଦ୍ଧି କରିପାରିଥାଆନ୍ତା ତାହା ନିମ୍ନ ସାରଣୀରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

(ପରିମାଣ ଟଙ୍କାରେ)

କ୍ର.ସଂ.	ବିଷୟ ବିବରଣୀ	2004-05	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09
1.	କି.ମି. ପ୍ରତି ଖର୍ଚ୍ଚ	13.21	14.05	15.49	15.73	15.95
2.	କି.ମି. ପ୍ରତି ଟ୍ରାଫିକ୍ ରାଜସ୍ୱ	11.73	12.72	14.13	14.95	16.38
3.	କମ୍ ବସ୍ ଉପାଦାନ ଯୋଗୁ ରାଜସ୍ୱ କ୍ଷତି (କି.ମି. ପ୍ରତି)	0.64	0.52	0.91	0.59	0.41
4.	କମ୍ ମାନବସମ୍ପଦ ଉପାଦାନ ଯୋଗୁ ଅଧିକ ବ୍ୟୟ (କି.ମି. ପ୍ରତି)	--	--	--	--	--
5.	ଅଧିକ ଜାଲେଣୀ ବ୍ୟବହାର ଯୋଗୁ ଅଧିକ ବ୍ୟୟ (କି.ମି. ପ୍ରତି)	0.79	0.87	1.07	1.08	1.16
6.	ଆଦର୍ଶ କି.ମି. ପ୍ରତି ବ୍ୟୟ (2+3)	12.37	13.24	15.04	15.54	16.79
7.	ଆଦର୍ଶ କି.ମି. ପ୍ରତି ରାଜସ୍ୱ (1-5)	12.42	13.18	14.42	14.65	14.79
8.	କି.ମି. ପ୍ରତି ନିର୍ବ୍ ରାଜସ୍ୱ (2-1)	(-)1.48	(-)1.33	(-)1.36	(-)0.78	0.43
9.	କି.ମି. ପ୍ରତି ନିର୍ବ୍ ଆଦର୍ଶ ରାଜସ୍ୱ (6-7)	(-)0.05	0.06	0.62	0.89	2.00
10.	ଫଳପ୍ରଦ କିଲୋମିଟର (ଲକ୍ଷରେ)	255.82	263.50	256.06	266.24	307.73
11.	ପରିହାର୍ଯ୍ୟ କ୍ଷତି (ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରେ) (9-8X10)	365.82	366.27	507.00	444.62	483.14

3.20.3 ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀରେ ସଙ୍କ୍ରମଣ ବସ୍ ସମୂହର ବ୍ୟବହାର, ଅଧିକ ଚାନ୍ଦର ଖର୍ଚ୍ଚ, ତୃଟି ପୂର୍ଣ୍ଣ ମାର୍ଗ ଯୋଜନା, ଇତ୍ୟାଦି ଭଳି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅପାରଦର୍ଶିତା ହିସାବକୁ ନିଆଯାଇନାହିଁ । ପରନ୍ତୁ, ଏଥିରୁ ଦେଖାଯିବା ଯେ, ଯଦି ବସ୍ ପରିଚାଳନା ସଠିକ୍ ଭାବେ ପରିଚାଳିତ ହୋଇଥାଆନ୍ତା ଏବଂ ଦକ୍ଷତାର ସହ ପରିଚାଳନା କରାଯାଇଥାଆନ୍ତା ତେବେ ନିର୍ବ୍ ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରକୃତରେ ଯାହା ଅଛି ତାହା ଠାରୁ ଅଧିକ ହୋଇଥାଆନ୍ତା । ତେଣୁ, ବସ୍ ଉଡ଼ା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ନିଗମର ଦାବି ଏହାର ଅପାରଦର୍ଶିତା ପ୍ରମାଣିତ କରୁଥିଲା ଏବଂ ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ଯାତ୍ରୀମାନେ ପ୍ରକୃତରେ ଯାହା ଉଡ଼ା ଦେବା କଥା ତାହାଠାରୁ ଅଧିକ ଦେଇଥିଲେ ।

3.20.4 ଉପରୋକ୍ତ ଘଟଣାରୁ ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ଉପନୀତ ହୋଇପାରିବା ଯେ, ମାନକ ବ୍ୟୟ ଆଧାରରେ ବସ୍ ଉଡ଼ା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ଉଡ଼ା ସ୍ଥିର କରିବାକୁ, ଅମିତବ୍ୟୟ ମାର୍ଗରେ ବସ୍ ଚାଳନା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବାକୁ ଏବଂ ଯାତ୍ରୀ ମାନଙ୍କର ଅଭିଯୋଗର ଶୁଣାଣି ପାଇଁ ଏକ ସାଧାରଣ ନିୟମାବଳୀ ସଂସ୍ଥା (ରାଜ୍ୟ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନିୟମାବଳୀ କମିଶନ୍ ଭଳି) ରହିବା ବାଞ୍ଛନୀୟ । ଯଦିଓ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦିତ (ମେ 2007)

ପରିବହନ ନୀତିରେ ଓଡ଼ିଶା ପରିବହନ ନିୟମାବଳୀ ଏବଂ ପରାମର୍ଶ ପରିଷଦ (ଓ.ଟି.ଆର୍.ଏ.ସି) ନାମକ ଏକ ନିୟମାବଳୀ ସଂସ୍ଥା ଗଠନ ପାଇଁ କଳ୍ପନା କରାଯାଇଥିଲା, ତାହା ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗଠନ କରାଯାଇନାହିଁ।

ଅମିତବ୍ୟୟ ମାର୍ଗରେ ବସ୍ ସେବାର ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତତା

3.20.5 ଅନୁକ୍ରେମ 3.12.4 ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ସାରଣୀ ଅନୁଯାୟୀ ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ସୁଦ୍ଧା ନିଗମର ପ୍ରାୟ 29 ପ୍ରତିଶତ ଲାଭ ଦାୟକ ମାର୍ଗ ଥିଲା। ପରନ୍ତୁ, ଯଦି ନିଗମ ଏହାର ଦକ୍ଷତାରେ ଉନ୍ନତି କରିଥାଆନ୍ତା ତେବେ ଏହିସ୍ଥିତି ବଦଳି ପାରିଥାଆନ୍ତା। ତଥାପି କେତେକ ଅମିତବ୍ୟୟ ମାର୍ଗ ରହିବ। ଯଦିଓ ନିଗମ ଏହି ମାର୍ଗ ଗୁଡ଼ିକରେ ଗାଡ଼ି ଚଳାଇବା ଦରକାର, ନିଗମ ଅମିତବ୍ୟୟ ମାର୍ଗ ଗୁଡ଼ିକରେ ସେବା ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ କୌଣସି ମାନ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିନଥିଲା। ମାନ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ହୋଇନଥିବାରୁ ସମାକ୍ଷାରେ ଅମିତବ୍ୟୟ ମାର୍ଗ ଗୁଡ଼ିକରେ ସେବାର ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତତା ନିରୁପଣ କରାଯାଇପାରିଲା ନାହିଁ। ପୁନଶ୍ଚ, ଯାତ୍ରୀ ମାନଙ୍କର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ବିଚାର କରି ଅମିତବ୍ୟୟ ମାର୍ଗ ଗୁଡ଼ିକରେ ସେବାର ପରିମାଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ସତ୍ତ୍ୱ ନିୟମାବଳୀ ସଂସ୍ଥା ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଥିଲା।

ନିଗମର ବସ୍ ସଂଖ୍ୟା 2008-09 ସୁଦ୍ଧା ରାଜ୍ୟରେ ଥିବା ମୋଟ ବସ୍ ସଂଖ୍ୟାର 4.04 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା। କଳାହାଣ୍ଡି, ବଲାଙ୍ଗିର ଓ କୋରାପୁଟ (କେ.ବି.କେ) ଭଳି ପାହାଡ଼ିଆ ଅଞ୍ଚଳରେ ଏହାର ଅଧିକାଂଶ ବସ୍ ଚାଲୁଥିଲା। ସର୍ବାଧିକ ବସ୍ ସେବା ରାତ୍ରିରେ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଥିଲା। ନିଗମ ଉପକୂଳ ଅଞ୍ଚଳରେ କୌଣସି ବସ୍ ଚଳାଉନଥିଲା, ଯାହାକି ପ୍ରାୟତଃ ସହର ଅଞ୍ଚଳ ଥିଲା ଏବଂ ଅଧିକ ଜନ ସଂଖ୍ୟା ବିଶିଷ୍ଟ ଥିଲା। ଏହା ଦେଖାଗଲା ଯେ, ଘରୋଇ ବସ୍ ମାଲିକ ମାନେ ଦିନ ସମୟରେ ଉପକୂଳ ଅଞ୍ଚଳରେ ବସ୍ ଚଳାଉଥିଲେ। ପାହାଡ଼ିଆ ଅଞ୍ଚଳରେ ବସ୍ ଚଳାଉଥିବାରୁ ନିଗମ 1998-99 ରୁ ମାର୍ଚ୍ଚ 2006 ମଧ୍ୟରେ 40.25 କୋଟି ଟଙ୍କାର କ୍ଷତି ସହିଥିଲା ଯାହା ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ସଭାର ନିଷ୍ପତ୍ତି (ଜୁଲାଇ 2000) ଅନୁଯାୟୀ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିପୁରଣ ହେବାର ଥିଲା। ଯଦିଓ ନିଗମ ଜୁନ୍ 2008 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବେଳେବେଳେ ଏହି ଟଙ୍କା ଦାବି କରିଥିଲା, ସରକାର ପାହାଡ଼ିଆ ଅଞ୍ଚଳରେ ବସ୍ ଚାଳନା ବାବଦରେ କ୍ଷତିର କୌଣସି ପ୍ରତିପୁରଣ କରିନଥିଲା।

ପାହାଡ଼ିଆ ଅଞ୍ଚଳରେ ବସ୍ ଚଳାଉଥିବାରୁ ନିଗମ 1998-2006 ମଧ୍ୟରେ 40.25 କୋଟି ଟଙ୍କାର କ୍ଷତି ସହିଥିଲା, ଯାହା ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିପୁରଣ ହୋଇ ନଥିଲା।

ଉଚ୍ଚ ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା

ଏମ୍. ଆଇ. ଏସ୍. ତଥ୍ୟ ଏବଂ ବସ୍ ସେବାର ପରିମାପ ଗୁଡ଼ିକର ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା

3.21 ସତ୍ତ୍ୱକ ପରିବହନ ନିଗମ ଭଳି ଏକ ସଂସ୍ଥା ପାଇଁ ମିତବ୍ୟୟଭାବେ, ଦକ୍ଷତାର ସହିତ ଏବଂ ଫଳପ୍ରସ୍ତ ଭାବେ ପରିଚାଳନାରେ କୃତକାର୍ଯ୍ୟ ହେବାକୁ ପରିଚାଳନାରେ ଲିଖିତ ମାନ, ସେବା ପଦ୍ଧତି ଏବଂ ଲକ୍ଷ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ। ପୁନଶ୍ଚ, ଲକ୍ଷ ଏବଂ ମାନ ଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରାପ୍ତି ଉପରେ ରିପୋର୍ଟ କରିବାକୁ ଏକ ପରିଚାଳନା ବର୍ଗ ସୂଚନା ବ୍ୟବସ୍ଥା (ଏମ୍.ଆଇ.ଏସ୍) ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ। ଏହି ଲକ୍ଷ ପ୍ରାପ୍ତି ଗୁଡ଼ିକରେ ଥିବା ତୃଟିର ଆଲୋଚନା ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଲକ୍ଷ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ପ୍ରାପ୍ତି ଗୁଡ଼ିକର ପୁନର୍ବିଲୋଚନା ହେବା ଆବଶ୍ୟକ। ଧାର୍ଯ୍ୟ ଲକ୍ଷ ଗୁଡ଼ିକ ସାଧାରଣତଃ ଏପରି ହେବା ଉଚିତ୍ ଯାହା ଫଳରେ ଏହାର ପ୍ରାପ୍ତି ଏକ ଅନୁଷ୍ଠାନକୁ ଆତ୍ମ ନିର୍ଭରଶୀଳ କରିପାରିବ। ସାଧାରଣ ପରିଚାଳକ (ପ୍ରଶାସନ)ଙ୍କ ଅଧୀନରେ ଜଣେ ବରିଷ୍ଠ ପରିଚାଳକଙ୍କ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନରେ ନିଗମର ଏକ ପରିସଂଖ୍ୟାନ ବିଭାଗ ରହିଛି। ପରିସଂଖ୍ୟାନ ବିଭାଗ ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ ସୂଚୀ ସମ୍ପର୍କରେ ତିପୋଗୁଡ଼ିକରୁ ପାଉଥିବା ମାସିକ ସୂଚନା ଗୁଡ଼ିକୁ ସଂକଳନ କରିଥାଏ, ଯାହା ସଂପୃକ୍ତ ବିଭାଗୀୟ ଉଚ୍ଚ ପଦାଧିକାରୀ (ଏଚ୍.ଓ.ଡି.) ଯଥା ଡି.ଜି.ଏମ୍. (ଓ), ଡି.ଜି.ଏମ୍. (ଟି) ଏବଂ ଆର୍ଥିକ

ପରାମର୍ଶଦାତା ଏବଂ ମୁଖ୍ୟ ଲେଖା ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ନିୟମିତ ଭାବେ ଜଣାଇ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ତିଯୋ ଅନୁଯାୟୀ ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ ସୂଚକ ଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ମାସିକ ବା ବାର୍ଷିକ ଲକ୍ଷ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଏଚ୍.ଡି. ଦ୍ୱାରା ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥାଏ । ସମାକ୍ଷରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ତ୍ରୁଟି ରହିଥିଲା ଯେହେତୁ ନିଗମର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀକୁ ପରିଚାଳନା ଗତ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ସମୟରେ ଅବଗତ କରାଯାଇନଥିଲା । ଯଦିଓ ସି.ଏମ୍. ଡି. ସାମୟିକ ଭାବେ ପୁନର୍ବିଲୋଚନ ସଭା କରୁଥିଲେ, ତଥାପି ପରିଚାଳନାରେ ସକ୍ଷ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ ଉପରେ ସଂଶୋଧିତ ପଦକ୍ଷେପ ପାଇଁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରାଯାଇନଥିଲା । ଏଚ୍.ଡି. ମାନଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଦିଆଯାଉଥିବା କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ ମଧ୍ୟ ଫଳପ୍ରସ୍ତ ଭାବେ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା କରାଯାଉ ନଥିଲା, ଯେହେତୁ ସକ୍ଷ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ କରୁଥିବା ତିଯୋଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ନିଆଯାଇଥିବା ପଦକ୍ଷେପ ସମ୍ପର୍କରେ କୌଣସି ରେକର୍ଡ ରଖାଯାଇନଥିଲା । ପରିବର୍ତ୍ତିତ ବ୍ୟୟର ନିମ୍ନରେ ଚାଲୁଥିବା ମାନଗୁଡ଼ିକ ସମନ୍ୱିତ ସୂଚନା, ତିଯୋଗୁଡ଼ିକରୁ ମିଳିଥିବା କର୍ମଚାରୀ ପାସ୍ ଇତ୍ୟାଦି କୁ ସଂକଳନ କରାଯାଉନଥିଲା ଏବଂ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା, ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଏବଂ ପରିଚାଳନା ଗତ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନରେ ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଉନଥିଲା ।

ଉପସଂହାର

ପରିଚାଳନାଗତ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ

- ନିଗମ ସର୍ବସାଧାରଣ ପରିବହନ ପାଇଁ ବର୍ଦ୍ଧିତ ଚାହିଦା ପୂରଣ କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହୋଇନଥିଲା । ଯେହେତୁ ଏହାର ଅଂଶ 2004-05 ରେ 4.29 ପ୍ରତିଶତରୁ 2008-09 ରେ 4.04 ପ୍ରତିଶତକୁ ହ୍ରାସ ପାଇଥିଲା ।
- ଯଦିଓ ନିଗମ ପରିଚାଳନାଗତ ଲାଭ ଅର୍ଜନ କରିଥିଲା ଏବଂ ସକ୍ଷ କର୍ମଚାରୀ ବ୍ୟୟ ଯୋଗୁ ସର୍ବ ଭାରତୀୟ ହାରାହାରି ଖର୍ଚ୍ଚ ହାସଲ କରିଥିଲା, ପରିଚାଳନା ଗତ ଅପାରଦର୍ଶିତା ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ/ଅଫଳପ୍ରସ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ଯୋଗୁ ଏହା ରାଜସ୍ୱ ପାଇଁ ସର୍ବ ଭାରତୀୟ ହାରାହାରି ହାସଲ କରିନଥିଲା ।
- ନିଗମର ପରିଚାଳନାରେ ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ସୁଯୋଗ ରହିଥିଲା ଯେହେତୁ ବସ୍ ସମୂହର ବ୍ୟବହାର, ବସ୍ ଉତ୍ପାଦିକା ଏବଂ ଯାତ୍ରୀ ବୋର୍ଡ଼େଇ ଉପାଦାନ ଭଳି ଏହାର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିଚାଳନା ଗତ ସୂଚକ ଗୁଡ଼ିକରେ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ ଏହାର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ କରିନଥିଲା ।
- ନିଗମ ଏହାର ପରିଚାଳନାରେ ମିତବ୍ୟୟିତ ନିର୍ଦ୍ଧିତ କରିନଥିଲା ଯେହେତୁ ଏହାର ଜାଳେଣୀ ଖର୍ଚ୍ଚ ଏହାର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଠାରୁ ଉଚ୍ଚତର ଥିଲା ।
- ବସ୍ ସଂଖ୍ୟାରେ କମ୍ତି ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ, ନିଗମ ବସ୍ ଉପରେ ନେଇ ଚଳାଇବା ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କର ପ୍ରସ୍ତାବକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିନଥିଲା ।

ଆର୍ଥିକ ପରିଚାଳନା

- ଅଣପାରମ୍ପରିକ ରାଜସ୍ୱ ସଂଗ୍ରହ କରିବାକୁ ନିଗମର କୌଣସି ନୀତି ନ ଥିଲା ।

ଯାତ୍ରା ଭତା ନୀତି ଏବଂ ସାମାଜିକ ଦାୟିତ୍ୱ ସମ୍ପାଦନ

- ବୈଜ୍ଞାନିକ ମାନ ଆଧାରରେ ନିଗମର ଏକ ଯାତ୍ରା ଭତା ନୀତି ନଥିଲା କିମ୍ବା ଅମିତବ୍ୟୟ ମାର୍ଗରେ ବସ୍ ଚାଳନାର ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତତା ପାଇଁ କୌଣସି ମାନଦଣ୍ଡ ନଥିଲା ।

ଉଚ୍ଚ ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା

- ମୁଖ୍ୟ ପରିଚାଳନାଗତ ସୂଚକ ଗୁଡ଼ିକର ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ପାଇଁ ଉଚ୍ଚ ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏମ୍.ଆଇ.ଏସ୍. ଫଳପ୍ରଦ ଭାବେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନଥିଲା ।

ସର୍ବୋପରି, ନିଗମର କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ସୁଯୋଗ ରହିଛି । ନିଗମ ଅଣପାରଂପରିକ ଉତ୍ସରୁ ରାଜସ୍ୱ ସଂଗ୍ରହ କରି ଏବଂ ବସ୍ ଭତାରେ ଆଣି ଚଳାଇ ଲାଭକୁ ଆହୁରି ବୃଦ୍ଧି କରିପାରିବ । ମୁଖ୍ୟ ପରିଚାଳନାଗତ ସୂଚକ ଗୁଡ଼ିକର ଫଳପ୍ରଦ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ସହିତ କେତେକ ନୀତି ପ୍ରଣୟନ କରି କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନରେ ଉନ୍ନତି ଆଣିପାରିବ ।

ସୁପାରିଶ

ନିଗମ ନିମ୍ନୋକ୍ତ ବିଷୟ ବିଚାର କରିପାରେ :

- ପି.ପି.ପି. (ପବ୍ଲିକ୍ ପ୍ରାଇଭେଟ୍ ପାର୍ଟନରସିପ୍) ଦ୍ୱାରା ଅଣପାରଂପରିକ ରାଜସ୍ୱ ସଂଗ୍ରହ କରିବାପାଇଁ ଏକ ନୀତି ପ୍ରଣୟନ କରିବା;
- ମାନକ ବ୍ୟୟ ଭିତ୍ତିରେ ଏକ ଯାତ୍ରା ଭତା ନୀତି ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା; ଏବଂ
- ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିଚାଳନା ଗତ ସୂଚକ ଗୁଡ଼ିକର ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା କରିବା ଏବଂ ଏହାର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ପ୍ରତିଷ୍ଠେଧକ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ।

ସରକାର ନିମ୍ନୋକ୍ତ ବିଷୟରେ ବିଚାର କରିପାରନ୍ତି :

- ଯାତ୍ରା ଭତା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଁ ଏବଂ ଅମିତବ୍ୟୟମାର୍ଗରେ ସେବା ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ଏକ ନିୟାମକ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ।
- ଅମିତବ୍ୟୟ ମାର୍ଗରେ ବସ୍ ଚାଳନା ବାବଦରେ ପ୍ରକୃତ ବ୍ୟୟ ନିଗମକୁ ପ୍ରତିପୁରଣ କରିବା ।

ଅଧ୍ୟାୟ IV

4. ସମ୍ପାଦନା ସମାକ୍ଷାର ମନ୍ତବ୍ୟ

ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ/ବୈଧାନିକ ନିଗମଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନାର ନମୁନା ଯାଞ୍ଚରେ ଦେଖା ଦେଇଥିବା କେତେକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସମାକ୍ଷା ମନ୍ତବ୍ୟ ଏହି ଅଧ୍ୟାୟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି ।

ସରକାରୀ କଂପାନୀ ସମୂହ

ଗ୍ରୀଡ଼କୋ ଲିମିଟେଡ଼

4.1 ଅହେତୁକ ଅନୁଗ୍ରହ

ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କର ସହିତ ହୋଇଥିବା ବୁଝାମଣା ପତ୍ରକୁ ଉପେକ୍ଷାକରି ବି.ପି.ଏସ୍.ଏଲ୍.କୁ ଉନ୍ନତ୍ତ ପ୍ରବେଶ ମାଧ୍ୟମରେ ଶକ୍ତି ବିକ୍ରୟ କରିବାର କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ ଦ୍ୱାରା ଏବଂ ତା'ର ବଳକା ଶକ୍ତିକୁ ଉଚ୍ଚ ଦରରେ କିଣିବା ଦ୍ୱାରା କଂପାନୀ ବି.ପି.ଏସ୍.ଏଲ୍. ଓ ବି.ଏସ୍.ଏଲ୍.କୁ କେବଳ 23.51 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅହେତୁକ ଅନୁଗ୍ରହ କରି ନଥିଲା ବରଂ 93.68 କୋଟି ଟଙ୍କା ଉପାର୍ଜନର ସୁଯୋଗ ହରାଇଥିଲା ।

ଭୂଷଣ ଲିମିଟେଡ଼[#] (ବି.ଏଲ୍) ଓ ଭୂଷଣ ଷ୍ଟିଲ୍ ଏଣ୍ଡ ସ୍ଟିପସ୍ ଲିମିଟେଡ଼[§] (ବି.ଏସ୍.ଏସ୍.ଏଲ୍)କୁ ନେଇ ଗଠିତ ଭୂଷଣ ଗ୍ରୁପ୍ ଅଫ୍ କମ୍ପାନୀ (ବି.ଜି.ସି.), ଓଡ଼ିଶାରେ ନିଜସ୍ୱ ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ କାରଖାନା (ସି.ପି.ପି.) ସହିତଏକ ଲକ୍ଷାତ କାରଖାନା ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ସହ ଏକ ବୁଝାମଣା ପତ୍ର (ଏମ୍.ଓ.ୟୁ.) ସ୍ୱାକ୍ଷର (ମଇ 2002) କରିଥିଲା । ଏମ୍.ଓ.ୟୁ. ଅନୁଯାୟୀ, ସି.ପି.ପି. ର ବଳକା ଶକ୍ତିକୁ କମ୍ପାନୀକୁ ବିକ୍ରୟ କରିବାର ଥିଲା, ଯେଉଁଥି ପାଇଁ ବି.ପି.ଏସ୍.ଏଲ୍.କୁ ଏକ ବିଦ୍ୟୁତ୍ କ୍ରୟ ରାଜିନାମା (ପି.ପି.ଏ.) ନିଷ୍ପାଦନ କରିବା ପାଇଁ କମ୍ପାନୀକୁ ଅନୁରୋଧ କରିବାର ଥିଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ (ଅଗଷ୍ଟ 2002 ଏବଂ ଫେବୃୟାରୀ 2003) ଯଦିଓ ଏହା ସ୍ଥିର ହୋଇଥିଲା ଯେ, ବି.ପି.ଏସ୍.ଏଲ୍. ଏକ ଚିଠା ପି.ପି.ଏ. ଉପସ୍ଥାପନା କରିବ ଏବଂ ଶକ୍ତି ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ ଧାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ତାରିଫ୍ ହିସାବର ପୁଂଖାନୁପୁଂଖ ବିବରଣୀ ପ୍ରଦାନ କରିବ କିନ୍ତୁ ବି.ପି.ଏସ୍.ଏଲ୍. ପି.ପି.ଏ. ଉପସ୍ଥାପନା କରିନଥିଲା । ପୁନଶ୍ଚ ବି.ଏସ୍.ଏଲ୍ ମଧ୍ୟ ତାର ବଳକା ଶକ୍ତିକୁ କମ୍ପାନୀକୁ ବିକ୍ରୟ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ପି.ପି.ଏ. ଉପସ୍ଥାପନ କରିନଥିଲା ।

ଇତ୍ୟବସରେ ବି.ପି.ଏସ୍.ଏଲ୍. ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଅଧିନିୟମ 2003 ଅନୁସାରେ ଉନ୍ନତ୍ତ ପ୍ରବେଶ ମାଧ୍ୟମରେ ଶକ୍ତି ବିକ୍ରୟର କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ ସକାଶେ ଓଡ଼ିଶା ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନିୟାମକ ଆୟୋଗକୁ ଅନୁରୋଧ (2003) କରିଥିଲା ଯାହାକି ଓ.ଇ.ଆର୍.ସି ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା (ଫେବୃୟାରୀ 2004) । ଓ.ଇ.ଆର୍.ସି. ଦ୍ୱାରା ଏହି ଘଟଣାର ଶୁଣାଣୀ ସମୟରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିବା କମ୍ପାନୀର ପ୍ରତିନିଧିମାନେ ବି.ପି.ଏସ୍.ଏଲ୍ ରୁ ବଳକା ଶକ୍ତି କ୍ରୟ କରିବା ବିଷୟରେ କୌଣସି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ପ୍ରଦାନ କରି ନଥିଲେ ଯାହାର କାରଣ ନଥିପତ୍ରରେ ଲିପିବଦ୍ଧ ନଥିଲା ।

[#] ଭୂଷଣ ଲିମିଟେଡ଼ ବର୍ତ୍ତମାନ ଭୂଷଣ ଶକ୍ତି ଏବଂ ଷ୍ଟିଲ୍ ଲିମିଟେଡ଼ (ବି.ପି.ଏସ୍.ଏଲ୍.) ହୋଇଛି ।

[§] ଭୂଷଣ ଷ୍ଟିଲ୍ ଏବଂ ଷ୍ଟିପସ୍ ଲିମିଟେଡ଼ ବର୍ତ୍ତମାନ ଭୂଷଣ ଷ୍ଟିଲ୍ ଲିମିଟେଡ଼ (ବି.ଏସ୍.ଏଲ୍.) ହୋଇଛି ।

ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ବି.ପି.ଏସ୍.ଏଲ୍, ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2005 ରୁ ଡିସେମ୍ବର 2006 ମଧ୍ୟରେ 247 ଏମ୍.ୟୁ. ବିଦ୍ୟୁତ ଶକ୍ତି ରାଜ୍ୟ ବାହରକୁ ବିକ୍ରି କରିଥିଲା । ପରନ୍ତୁ କମ୍ପାନୀ, ବି.ପି.ଏସ୍.ଏଲ୍ ସି.ପି.ପି.ର ବଳକା ଶକ୍ତିକୁ ସରକାରଙ୍କ ସହିତ ହୋଇଥିବା ଏମ୍.ଓ.ୟୁ. ଅନୁଯାୟୀ ଯୁନିଟ୍ ପ୍ରତି 2.02 ଟଙ୍କା ଦରରେ କ୍ରୟ କରିବା ପାଇଁ ଅକ୍ଟୋବର/ଡିସେମ୍ବର 2006 ଇଚ୍ଛା ପ୍ରକଟ କରିଥିଲା, ଯଦିଓ ଏହି ସମୟ ମଧ୍ୟରେ କମ୍ପାନୀ ସରକାରଙ୍କ ସହିତ ଏମ୍.ଓ.ୟୁ. ଥିବା ଅନ୍ୟ ସି.ପି.ପି.ରୁ 0.65 ଟଙ୍କାରୁ 1.10 ଟଙ୍କା ଦରରେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ କିଣୁଥିଲା ।

ସମାକ୍ଷା ଯାଂଚରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ବିଷୟ ଦେଖାଗଲା :

- ଯେହେତୁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ବି.ପି.ଏସ୍.ଏଲ୍.କୁ ରିହାତି ଦରରେ ବିଭିନ୍ନ ସୁବିଧା ଯଥା: ଜମି, ଜଳ, କୋଇଲା ଏବଂ ଲୁହାପଥର ପ୍ରଦାନ କରୁଥିଲେ ଏବଂ ପି.ପି.ଏ. ନିଷ୍ପାଦନ ମାଧ୍ୟମରେ ବଳକା ଶକ୍ତିକୁ ବିକ୍ରୟ କରିବା ଏମ୍.ଓ.ୟୁ.ରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଥିଲା, ତେଣୁ କମ୍ପାନୀ ବି.ପି.ଏସ୍.ଏଲ୍. କୁ ପି.ପି.ଏ ରୂପାନ୍ତ ପାଇଁ ବାଧ୍ୟ କରିବା ଉଚିତ୍, ଯାହା ଅନ୍ୟ ସି.ପି.ପି.ଗୁଡ଼ିକ ସହ କରାହୋଇଥିଲା । ଯଦି କମ୍ପାନୀ ଏହାର ଆନ୍ତଃ-ରାଜ୍ୟ ବାଣିଜ୍ୟ ମାଧ୍ୟମରେ ଯୁନିଟ୍ ପିଛା 3 ଟଙ୍କା ରୁ 5.64 ଟଙ୍କା ଦରରେ ବିକ୍ରି କରିବା ପାଇଁ ବି.ପି.ଏସ୍.ଏଲ୍. ଠାରୁ ବଳକା 247 ଏମ୍.ୟୁ. ଶକ୍ତିକୁ ଯୁନିଟ୍ ପିଛା 1.10 ଟଙ୍କା ଦରରେ କ୍ରୟ କରିଥାଆନ୍ତା, ତେବେ କମ୍ପାନୀ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2005 ରୁ ଡିସେମ୍ବର 2006 ମଧ୍ୟରେ 93.68 କୋଟି ଟଙ୍କା ଉପାର୍ଜନ କରିଥାଆନ୍ତା ।
- କମ୍ପାନୀର, ବି.ପି.ଏସ୍.ଏଲ୍.ରୁ ବଳକା ଶକ୍ତି କ୍ରୟ ନ କରିବାର ନିଷ୍ପତ୍ତି, ଯାହାକି କାର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପଦ୍ଧତିରେ ନଥିଲା, ବି.ପି.ଏସ୍.ଏଲ୍ କୁ ତାର ବଳକା ଶକ୍ତିକୁ ଉନ୍ନତ ପ୍ରବେଶ ମାଧ୍ୟମରେ ବିକ୍ରୟ କରିବାର ସୁଯୋଗ ପ୍ରଦାନ କରିବା ସହିତ ତାଙ୍କୁ ଅହେତୁକ ଅନୁଗ୍ରହ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା ।
- କମ୍ପାନୀ ବି.ପି.ଏସ୍.ଏଲ୍ ଓ ବି.ଏସ୍.ଏଲ୍ ଠାରୁ ଯଥାକ୍ରମେ ଅପ୍ରିଲ 2007 ଓ ଅପ୍ରିଲ 2008 ଏବଂ 2007-08 ଓ 2008-09 (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2008 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ) ଯୁନିଟ୍ ପିଛା 2.02 ଟଙ୍କାରୁ 2.30 ଟଙ୍କା ଦରରେ 211 ଏମ୍.ୟୁ. ଶକ୍ତି କ୍ରୟ କରିଥିଲା । ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ସହିତ ଏମ୍.ଓ.ୟୁ.ଥିବା ଅନ୍ୟ ସି.ପି.ପି.ଗୁଡ଼ିକର ଦର ଯୁନିଟ୍ ପିଛା 1.10 ଟଙ୍କା ବିରୁଦ୍ଧରେ କମ୍ପାନୀ ବି.ପି.ଏସ୍.ଏଲ୍ ଓ ବି.ଏସ୍.ଏଲ୍ କୁ 23.51 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅହେତୁକ ଅନୁଗ୍ରହ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା ।

ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କହିଲେ (ଜୁନ୍ 2009) ଯେ ବଳକା ଶକ୍ତି କ୍ରୟ ପାଇଁ ବି.ପି.ଏସ୍.ଏଲ୍.କୁ କୌଣସି ନିଷ୍ପତ୍ତି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦିଆଯାଇନଥିଲା, କାରଣ 9 ଜୁନ 2004 ପରେ ଶକ୍ତି ବ୍ୟାପାରରେ ଅନିଷ୍ପତ୍ତିତା ରହିଥିଲା ଯେହେତୁ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଅଧିନିୟମ, 2003 ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବାଣିଜ୍ୟ କାରବାର ସଂରକ୍ଷଣ କାର୍ଯ୍ୟଠାରୁ ଅଲଗା ହୋଇଯାଇଥିଲା । ଅଧିକତ୍ତ୍ୱ, ସି.ପି.ପି. ନୀତିର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ କମ୍ପାନୀ ସି.ପି.ପି.ଗୁଡ଼ିକରେ ଶକ୍ତି ଯୋଗାଣ ପାଇଁ ପ୍ରତିଯୋଗିତାମୂଳକ ଯୁନିଟ୍ ପିଛା ସ୍ୱରାୟ ଦର 2.02 ଟଙ୍କାରୁ 2.50 ଟଙ୍କା ଅବଲମ୍ବନ କରିଥିଲା ।

ପ୍ରକୃତ ବିଷୟ ଏହା ଯେ, କମ୍ପାନୀ 2004-05 ଓ 2005-06 ରେ ଯଥାକ୍ରମେ 4,527 ଏମ୍.ୟୁ ଓ 2,186 ଏମ୍.ୟୁ. ବଳକା ଶକ୍ତିର କାରବାର କରିଥିଲା ଏବଂ ସେହି ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ସହିତ ଏମ୍.ଓ.ୟୁ. ଥିବା ଅନ୍ୟ ସି.ପି.ପି ଗୁଡ଼ିକ ବଳକା ଶକ୍ତିକୁ ଯୁନିଟ୍ ପିଛା 0.65 ଟଙ୍କାରୁ 1.10 ଟଙ୍କା ଦରରେ କିଣିଥିଲା ।

ତେଣୁ, କମ୍ପାନୀ ବି.ପି.ଏସ୍.ଏଲ୍ କୁ ଉନ୍ନତ ପ୍ରବେଶ ମାଧ୍ୟମରେ ଶକ୍ତି ବିକ୍ରୟ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦେଇ, ସରକାରଙ୍କ ସହିତ ହୋଇଥିବା ରୁଚ୍ଛିନାମାର ଉଲ୍ଲଂଘନ କଲେ ଏବଂ ବଳକା ଶକ୍ତିକୁ ଅଧିକ ଦରରେ କ୍ରୟ

କରିବା ଯୋଗୁଁ ବି.ପି.ଏସ୍.ଏଲ୍ ଓ ବି.ଏସ୍.ଏଲ୍ କୁ 23.51 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅହେତୁକ ଅନୁଗ୍ରହ ପ୍ରଦାନ କରିବା ସହିତ 93.68 କୋଟି ଟଙ୍କା ଉପାର୍ଜନରୁ ବଂଚିତ ହେଲେ ।

କମ୍ପାନୀ ଯେଉଁ ଦାୟିତ୍ୱହୀନ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଯୋଗୁଁ ଉପରୋକ୍ତ ଆୟରୁ ବଞ୍ଚିତ ହେଲା ସେମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ କଠୋର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଉଛି ।

ଉପରୋକ୍ତ ବିଷୟ ସରକାରଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଦିଆଗଲା (ମଇ 2009); ସେମାନଙ୍କର ଉତ୍ତର ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇନଥିଲା (ଅକ୍ଟୋବର 2009) ।

4.2 ଅହେତୁକ ଅନୁଗ୍ରହ

ଅନୁସୂଚୀତ ଶକ୍ତି ପାଇଁ ପ୍ରଯୋଜ୍ୟ ଦରରେ ଅନବଧାନ ଶକ୍ତି କ୍ରୟ ଫଳରେ 8.84 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅଧିକ ବ୍ୟୟ ତଥା ଅହେତୁକ ଅନୁଗ୍ରହ ହେଲା ।

ଓଡ଼ିଶାରେ ଶକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ସଂସ୍କାର ଯୋଗୁଁ ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ସ୍ଥଳ ଯୋଗାଣ/ବିତରଣ ଠାରୁ ଅଲଗା ହେବା ଫଳରେ କମ୍ପାନୀ, ବିଭିନ୍ନ ବିତରଣ କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକୁ ଶକ୍ତି ବିକ୍ରି ତଥା ଆନ୍ତରାଜ୍ୟ ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ଉତ୍ପାଦକ ତଥା ସି.ପି.ପି.ମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଶକ୍ତି କ୍ରୟ କରିଥିଲା । ଓଡ଼ିଶା ଗ୍ରିଡ୍ କୋର୍ଡ୍ (ଓ.ଜି.ସି)ର ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଜାନୁୟାରୀ 2004 ପର ଠାରୁ ଉତ୍ପାଦକ ମାନେ ସେମାନଙ୍କର ଘଣ୍ଟା ପ୍ରତି ଯୋଗାଣର ବିଷୟ ବିବରଣୀ ଗୋଟିଏ ଦିନ ପୂର୍ବରୁ ରାଜ୍ୟ ଲୋଡ୍ ଡେସପାର୍ଟ୍ ସେକ୍ଟରକୁ ପ୍ରଦାନ କରିବା କଥା । ଅନୁସୂଚୀତ କରା ନଯାଇ ଯେଉଁ ଶକ୍ତି ଯୋଗାଣ ହେବ ତାକୁ ଅନବଧାନ ଶକ୍ତି ଭାବରେ ନିଆଯିବ ।

ନବ ଭାରତ ଫେରୋ ଆଲୋଏଜ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (ଏନ୍.ବି.ଏଫ୍.ଏ.ଏଲ୍) କଂପାନୀକୁ ତାଙ୍କର ସି.ପି.ପି ରୁ ସମ୍ବଳାଳୀନ ଭିତ୍ତିରେ ତଥା ଆପୋଷ ଗ୍ରହଣାୟ ଦରରେ ଶକ୍ତି କ୍ରୟ କରିବା ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲା (17 ଜାନୁୟାରୀ 2005) । କମ୍ପାନୀ ଶକ୍ତି ଯୋଗାଣର ପ୍ରକାର, ପରିମାଣ ଏବଂ ଦର ସମନ୍ଧାୟ କୌଣସି ରୁଚ୍ଛି ନକରି ଏନ୍.ବି.ଏଫ୍.ଏ.ଏଲ୍ ରୁ ଯୁନିଟ୍ ପ୍ରତି 2.02 ଟଙ୍କା ଦରରେ ଅନୁସୂଚୀତ ଶକ୍ତି ହିସାବରେ 24 ଜାନୁୟାରୀ 2005 ଠାରୁ ଶକ୍ତି କ୍ରୟ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲା । ଯଦିଓ ଅନବଧାନ ଶକ୍ତି ଯୋଗାଣ ପାଇଁ ପ୍ରାରମ୍ଭରେ କୌଣସି ଦର ରୂପାନ୍ତ ହୋଇନଥିଲା, କମ୍ପାନୀ ତାଲଚେର ସୁପର ଥର୍ମାଲ ପାୱାର ପ୍ଲାଣ୍ଟ, କଣିହା* ର ପରିବର୍ତ୍ତନାୟ ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ଖର୍ଚ୍ଚ ସହ ସମାନ ଦର ପରବର୍ତ୍ତୀ ମାସମାନଙ୍କରେ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥିଲା (ଏପ୍ରିଲ 2005) ।

ସମାପ୍ତ ଯାତ୍ରାରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ, ଜାନୁୟାରୀ 2005 ରୁ ମାର୍ଚ୍ଚ 2006 ମଧ୍ୟରେ କମ୍ପାନୀ ଏନ୍.ବି.ଏଫ୍.ଏ.ଏଲ୍ ଠାରୁ କ୍ରୟ କରିଥିବା 66.090 ଏମ୍.ୟୁ. ଶକ୍ତି ମଧ୍ୟରୁ 62.532^୫ ଏମ୍.ୟୁ. ପାଇଁ ଯୋଗାଣର ଅନୁସୂଚୀତ ବିବରଣୀ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇନଥିଲା । ତେଣୁ ସେହି ସମସ୍ତ ଯୋଗାଣଗୁଡ଼ିକ ଓ.ଜି.ସି. ର ନିୟମ ଅନୁସାରେ ଅନବଧାନ ଯୋଗାଣ ହିସାବରେ ଧରାଯିବ । କିନ୍ତୁ କମ୍ପାନୀ ଅନୁସୂଚୀତ ଯୋଗାଣ ଦରରେ ଅର୍ଥ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା ଯାହା ଫଳରେ 8.84 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅଧିକ ବ୍ୟୟ ହେବା ସହିତ ଏନ୍.ବି.ଏଫ୍.ଏ.ଏଲ୍ କୁ ଅହେତୁକ ଅନୁଗ୍ରହ ପ୍ରଦାନ କରା ଯାଇଥିଲା ।

* ଜାତୀୟ ତାପଜ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍‌ର ଏକ ଯୁନିଟ୍ ।
^୫ 24 ଜାନୁୟାରୀ 2005 ରୁ 30 ଏପ୍ରିଲ 2005, 10-29 ଡିସେମ୍ବର 2005 ଏବଂ 1-31 ଜାନୁୟାରୀ 2006 ।

କମ୍ପାନୀ ଏହାର ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ରତିପାଦନରେ ନିୟମ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ କଠୋର ଭାବରେ ପାଳନ କରିବାକୁ ସୁପାରିଶ କରାଯାଇଛି ।

ଉପରୋକ୍ତ ବିଷୟ ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ/ସରକାରଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଦିଆଗଲା (ଏପ୍ରିଲ/ମେ 2009); ସେମାନଙ୍କର ଉତ୍ତର ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇନଥିଲା (ଅକ୍ଟୋବର 2009) ।

ଓଡ଼ିଶା ଖଣି ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍

4.3 ଦକ୍ଷିଣତ ସୁଧର ପରିହାର୍ଯ୍ୟ ଦେୟ

କର ଦାୟିତ୍ୱ ସଠିକ ଭାବରେ ହିସାବ ନକରିବା ଯୋଗୁ ଅଗ୍ରିମ ଆୟକର ଜମାରେ ସ୍ୱଳ୍ପତା ଫଳରେ 23.92 କୋଟି ଟଙ୍କା ପରିହାର୍ଯ୍ୟ ସୁଧ ଦିଆଗଲା ।

ଆୟକର ଅଧିନିୟମ, 1961 ଅନୁସାରେ ଏକ କର୍ପୋରେଟ କରଦାତା କରନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ବର୍ଷର ପୂର୍ବ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ (ଏଫ୍.ଡ୍ୱାଇ.) ପାଇଁ ସମୁଦାୟ କରଭୁକ୍ତ ଆୟ ଉପରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଦରରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଜି.ସି.#ରେ ଅଗ୍ରିମ ଆୟକର ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ । ସର୍ବନିମ୍ନ 90 ପ୍ରତିଶତ ଅଗ୍ରିମ କର ପଇଠ ନକଲେ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସ୍କାଲ୍ ଅନୁଯାୟୀ କର ଜମାକରିବାରେ ସ୍ୱଳ୍ପତା ହେଲେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା ଯଥାକ୍ରମେ 234 ବି. ଓ 234 ସି. ଅନୁସାରେ ମାସକୁ ଏକ ପ୍ରତିଶତ ସୁଧ ପଇଠ କରିବାକୁ ପଡ଼େ । ତେଣୁ କର ଭୁକ୍ତ ଆୟର ସଠିକ୍ ନିରୂପଣ ଓ ଦେୟ ଦରର ଅଗ୍ରିମ ଜମା କେବଳ ଏହି ଅଧିନିୟମର ପାଳନ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ନୁହେଁ ବରଂ ଏହା କରଦାତାକୁ ସୁଧ ଦେବାରୁ ରକ୍ଷା କରେ ।

କମ୍ପାନୀ 2006-07 ଏବଂ 2007-08 ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ପାଇଁ 180.60 କୋଟି ଟଙ୍କା ଏବଂ 395.01 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅଗ୍ରିମ କର ଏହି ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକର 15 ମାର୍ଚ୍ଚ ସୁଦ୍ଧା ଜମା କରିଥିଲା, ଯେତେବେଳେ ଏହାର ବାର୍ଷିକ କର ଦାୟିତ୍ୱ ଯଥାକ୍ରମେ 231.01 କୋଟି ଟଙ୍କା ଓ 557.75 କୋଟି ଟଙ୍କା ଥିଲା । ଏହା ଫଳରେ କମ୍ପାନୀ ଯଥାକ୍ରମେ 50.41 କୋଟି ଟଙ୍କା ଏବଂ 162.74 କୋଟି ଟଙ୍କାର ସ୍ୱଳ୍ପ ଆୟକର ଜମା କରିଥିଲା । ଫଳତଃ କମ୍ପାନୀକୁ ଧାରା 234 ବି. ଓ 234 ସି. ଅନୁଯାୟୀ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ 2006-07 ଏବଂ 2007-08 ପାଇଁ ଯଥାକ୍ରମେ 9.57 କୋଟି ଟଙ୍କା ଏବଂ 14.35 କୋଟି ଟଙ୍କା ପରିହାର୍ଯ୍ୟ ସୁଧ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା ।

ସମାକ୍ଷାରୁ ଜଣାଗଲା ଯେ, କମ୍ପାନୀ ଆୟକରର ପରିମାଣ ବଜେଟ୍ ରାଶି ଅନୁସାରେ ଆକଳନ କରିଥିଲା । କର ଦାୟିତ୍ୱ ଆକଳନ କଲାବେଳେ ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ ତଥା ବିକ୍ରୟ ପରିମାଣର ବୃଦ୍ଧିକୁ ଠିକ୍ ଭାବରେ ବିଚାରକୁ ନିଆଯାଇନଥିଲା । ତେଣୁ ରାଜସ୍ୱର ପ୍ରକୃତ ବୃଦ୍ଧିକୁ ହିସାବକୁ ନିଆଯାଇନଥିଲା । ଯାହା ଫଳରେ କର ଦାୟିତ୍ୱ ସଠିକ ଭାବେ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଇନଥିଲା । ଯଦିଓ କମ୍ପାନୀ 2004-05 ବର୍ଷଠାରୁ ଡାଟା ପ୍ରୋସେଶିଂଗରେ ସିଷ୍ଟମ୍ ଆପ୍ଲିକେସନ ପ୍ରଡକ୍ଟସ୍ (ସାପ୍) ପ୍ରଚଳନ କରିସାରିଥିଲା, କିନ୍ତୁ ଅଗ୍ରିମ କର ଜମା କରିବା ପାଇଁ ଆୟର ସଠିକ୍ ପରିମାଣ ନିରୂପଣରେ ତାର ଉପଯୋଗ କରିନଥିଲା ।

ତେଣୁ, କର ଦାୟିତ୍ୱର ସଠିକ୍ ନିରୂପଣ ନକରିବା ଯୋଗୁ ତଥା ଅଗ୍ରିମ ଆୟକର ଜମାର ସ୍ୱଳ୍ପତା ଥିଲା, ଯାହାଫଳରେ 2006-07 ଓ 2007-08 ବର୍ଷରେ 23.92 କୋଟି ଟଙ୍କା ପରିହାର୍ଯ୍ୟ ସୁଧ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ବିଳମ୍ବିତ ଜମା ଯୋଗୁ କମ୍ପାନୀ ଏହି ଅର୍ଥ ଅଧିକ ସମୟ ପାଇଁ ରଖିପାରି ଥିଲା ଏବଂ ଏହା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାୟ 4.25

କର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ବର୍ଷର ପୂର୍ବ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷର 15 ଜୁନ୍, 15 ସେପ୍ଟେମ୍ବର, 15 ଡିସେମ୍ବର ଏବଂ 15 ମାର୍ଚ୍ଚ ଦିନ କିମ୍ବା ପୂର୍ବରୁ ।

ପ୍ରତିଶତ ହାରରେ (ଏହି ସମୟରେ ଫ୍ରେଜ୍ ଆକାଉଣ୍ଟରେ ଥିବା ସର୍ବନିମ୍ନ ସୁଧ ହାର) ସୁଧ ଅର୍ଜନ କରି ପରିଥାନ୍ତା ବୋଲି ବିଚାର କଲେ, କମ୍ପାନୀ ଆୟକର ନିୟମ ପାଳନ ନକରିବା ବ୍ୟତୀତ ପାର୍ଥକ୍ୟଗତ ସୁଧ ପାଇଁ 14.29 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି କରିଥିଲା ।

ସରକାର କହିଲେ (ଜୁନ୍, 2009) ଯେ , ସାମ୍ପ୍ର ସିଷ୍ଟମରେ ଆୟ ଓ ବ୍ୟୟର ସମସ୍ତ ପ୍ରାସଂଗିକ ତଥ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରିବାରେ କେତେକ ବାଧା ସହିତ ଘରୋଇ ତଥା ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ବଜାରରେ ହ୍ରାସ ବୃଦ୍ଧି ଯୋଗୁ ସଠିକ୍ କର ଦାୟିତ୍ୱର ଅଗ୍ରାମ ଆକଳନ କରିବା ସମ୍ଭବ ନଥିଲା । ପ୍ରକୃତ ଘଟଣା କିନ୍ତୁ ଏହା ଯେ, କମ୍ପାନୀ ଅଗ୍ରାମ କର ପୂର୍ବ ବର୍ଷର ବଜେଟ୍ ରାଶି ଆଧାରରେ ଜମା କରିଥିଲା ଏବଂ ସାମ୍ପ୍ର ସିଷ୍ଟମ ର ତୃଟି ବିଚ୍ୟୁତିଗୁଡ଼ିକର ସମାଧାନର ପନ୍ଥା ଅବଲମ୍ବନ କରିବା ଉଚିତ । ପୁନଶ୍ଚ, କମ୍ପାନୀ ତାର ଲାଭର ସଠିକ୍ ନିରୂପଣ କରିବା ପାଇଁ ମ୍ୟାନେଜମେଣ୍ଟ ଇନ୍‌ଫରମେସନ୍ ସିଷ୍ଟମକୁ ଶସ୍ତ୍ର କରିବା ଉଚିତ୍ ।

ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ସମସ୍ତ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ବିଷୟର ଆଧାରରେ ସଠିକ୍ କର ଦାୟିତ୍ୱ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଉପଯୁକ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ସୁପାରିଶ କରାଯାଉଅଛି ।

4.4 ରୁଚ୍ଛିର ସମୟ ସମାପ୍ତି ପରେ ଖଣିଜ ପଥର ରସାୟନ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷତି

ରୁଚ୍ଛିର ସମୟ ସମାପ୍ତି ପରେ ଖଣିଜ ପଥର ରସାୟନ ତଥା ବୋଝେଇ ପୂର୍ବରୁ କ୍ଲେତା ସହ ମୂଲ୍ୟ ସଂଶୋଧନ ପାଇଁ ରୁଚ୍ଛି କରିବାରେ ବିଫଳତା ଯୋଗୁ 2.68 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ହେଲା ।

କମ୍ପାନୀ, ଭାସା କମ୍ପ୍ରେସ୍ ଏଜି. ସିଜରଲାଣ୍ଡ (ଭିସା) ସହିତ 30,000 ଏମ୍.ଟି + 10 ଶତକଡ଼ା 50/48 ଗ୍ରେଡ୍ କ୍ଲୋମ କନସେନ୍‌ଟ୍ରେଟ୍, ଡ୍ରାଏ ମେଟ୍ରିକ ଟନ୍ (ଡି.ଏମ.ଟି) ପ୍ରତି 115 ଆମେରିକୀୟ ଡଲାର ଦରରେ, ଏଫ.ଓ.ବି. ପାରାଦ୍ୱୀପ 7 ମାର୍ଚ୍ଚ 2006 ସୁଦ୍ଧା ଜାହାଜ ପଠାଇବା ପାଇଁ ଏକ ରୁଚ୍ଛି କରିଥିଲା (20 ଫେବୃୟାରୀ 2006) । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟ ସହିତ ରୁଚ୍ଛିର ସର୍ତ୍ତ ଗୁଡ଼ିକ ଥିଲା (i) ଖଣିଜ ପଥରର ପ୍ରଚଳିତ ବଜାର ଦର କିମ୍ବା କ୍ଲେତା ଓ ବିକ୍ରେତାଙ୍କ ଆପୋଷ ରାଜିନାମାର ମୂଲ୍ୟ ଭିତ୍ତିରେ ସିପ୍ରେମେଣ୍ଟର ସମୟ ସାମାଜ୍ୟ ଏକ ରାଜିନାମା ମାଧ୍ୟମରେ ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଇପାରେ ଏବଂ (ii) ଜାହାଜରେ କ୍ଲୋମ କନସେନ୍‌ଟ୍ରେଟ୍ ପଠାଇବା ପାଇଁ କିମ୍ବା ମୂଲ୍ୟ ପାଇଁ ଯଦି କୌଣସି ଆପୋଷ ରାଜିନାମା ହୋଇ ନପାରେ ତେବେ ବିକ୍ରେତାର ଇଚ୍ଛାନୁଯାୟୀ କୌଣସି ଦାୟିତ୍ୱବିନା ରୁଚ୍ଛିଟି ରଦ୍ଦ ହୋଇଯିବ । ପୁନଶ୍ଚ ଯଦି ରୁଚ୍ଛିରେ କୌଣସି ପରିବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଏ ତେବେ ତାହା ଉଭୟ କ୍ଲେତା ଓ ବିକ୍ରେତାଙ୍କ ଲିଖିତ ସ୍ୱୀକୃତିରେ ହେବ ଏବଂ ଏଭଳି ଘଟଣା ସର୍ବଦା ଭବିଷ୍ୟତ ପାଇଁ ପ୍ରଚଳିତ ହେବ ।

ଭାସା ର ଅନୁରୋଧ (6 ମାର୍ଚ୍ଚ 2006) କ୍ରମେ ସିପ୍ରେମେଣ୍ଟର ସମୟ ସାମାଜ୍ୟକୁ 17 ମାର୍ଚ୍ଚ 2006 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୃଦ୍ଧି କରାଗଲା (7 ମାର୍ଚ୍ଚ 2006) । କିନ୍ତୁ ଏହି ସମୟ ସାମାଜ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି, ସିପ୍ରେମେଣ୍ଟ ଦିନର ପ୍ରଚଳିତ ଦର ବାବଦରେ କୌଣସି ରୁଚ୍ଛିନାମା ନିଷ୍ପାଦନ କରାଯାଇ ନଥିଲା । ଭାସା ଲେ କ୍ୟାନ* 14 ରୁ 16 ମାର୍ଚ୍ଚ 2006 ମଧ୍ୟରେ 26,500 ଏମ୍.ଟି ଉଠାଣ ପାଇଁ ଏକ ଜାହାଜ ମନୋନୟନ କରିଥିଲା (13 ମାର୍ଚ୍ଚ 2006) ଯାହା କମ୍ପାନୀ ଅନୁମୋଦନ କରିଥିଲା (16 ମାର୍ଚ୍ଚ 2006) । ଜାହାଜ ପ୍ରକୃତରେ 18 ମାର୍ଚ୍ଚ 2006 ର 1:20 ଘଣ୍ଟା ସମୟରେ ପାରାଦ୍ୱୀପରେ ପହଞ୍ଚି ଥିଲା, ଯେତେବେଳେ ରୁଚ୍ଛିର ବର୍ଦ୍ଧିତ ଅବଧି ଅତିକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଯାଇ ଥିଲା । କମ୍ପାନୀ 18 ମାର୍ଚ୍ଚ 2006 ର 3:45 ଘଣ୍ଟା ସମୟରେ ବୋଝେଇ ଆରମ୍ଭ କରି 21 ମାର୍ଚ୍ଚ 2006 ରେ 24,132 ଡି.ଏମ୍.ଟି ସମାପ୍ତ କରିଥିଲା ।

* ଜାହାଜରେ ବୋଝେଇ ପାଇଁ ମିଳୁଥିବା ସମୟ ।

ଇତିମଧ୍ୟରେ, ଏକା ଗ୍ରେଡ୍‌ର ଖଣିଜ ପଥର ପାଇଁ କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଆହ୍ୱାନ (11 ମାର୍ଚ୍ଚ 2006) କରାଯାଇଥିବା ଅନ୍ୟ ଏକ ଚେଣ୍ଡର 18 ମାର୍ଚ୍ଚ 2006 (15.00 ଘଣ୍ଟା ସମୟ) ରେ ଉନ୍ମୋଚନ କରାଯାଇଥିଲା । ସେଥିରେ ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ ଟି.ଏମ.ଟି. ପ୍ରତି 141 ଆମେରିକୀୟ ଡଲାର ଏଫ୍.ଓ.ବି. ପାରାଦ୍ୱୀପ ପ୍ରତିପାଦିତ ହେଲା । ଏହି ଦର ଆଧାରରେ କମ୍ପାନୀ ଭିସାକୁ 6,86,400 ଆମେରିକୀୟ ଡଲାର ଦାବି କରିଥିଲା (18 ମାର୍ଚ୍ଚ 2006) ଏବଂ ପରେ 20 ଓ 21 ମାର୍ଚ୍ଚ 2006 ରେ ଅନୁସ୍ଥାପନ ମଧ୍ୟ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଭାସା ଏହି ପରିବର୍ତ୍ତିତ ଦରକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖାନ କରିଦେଇଥିଲା (21 ମାର୍ଚ୍ଚ 2006) ଏବଂ କମ୍ପାନୀ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ପାଇଁ ଭାସା ଦ୍ୱାରା ଜମା କରାଯାଇଥିବା 1,72,500 ଆମେରିକୀୟ ଡଲାର ର ବ୍ୟାଙ୍କ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି(ବି.ଜି.)କୁ ଇନ୍‌ଭୋକ୍ କରିଦେଇଥିଲା (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2006) । କମ୍ପାନୀ ଏହି ଘଟଣାକୁ ଆର୍ବିଟ୍ରେଟରଙ୍କ ପାଖରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିଲା । ଆର୍ବିଟ୍ରେଟର କମ୍ପାନୀର ଦାବିକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖାନ କରିଦେଇ ଥିଲେ (ମଇ 2008) ଯେହେତୁ ଦର ପରିବର୍ତ୍ତନ ଉଭୟ ପକ୍ଷଙ୍କ ଆପୋଷ ରାଜିନାମାରେ ବୋଝେଇ ଆରମ୍ଭ ପୂର୍ବରୁ ହୋଇନଥିଲା । ଆର୍ବିଟ୍ରେଟର ସୁଧ ସହିତ ବିଜି ଅର୍ଥ (18.50 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା) ଫେରସ୍ତ ଦେବାକୁ ତଥା ଆର୍ବିଟ୍ରେସନ୍ ଖର୍ଚ୍ଚ (5 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା) ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ଭାସା ସପକ୍ଷରେ ରାୟ ଦେଇଥିଲେ ।

ସମାକ୍ଷା ରିପୋର୍ଟରୁ ଜଣାଗଲା ଯେ :

- ଚୁକ୍ତିର ସର୍ତ୍ତ ଅନୁଯାୟୀ କମ୍ପାନୀ ସିପ୍ରେମେଣ୍ଟ ଡାଲିକାରେ ଥିବା ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ନ୍ୟସ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଭାସା ସହିତ ଏକ ଲିଖିତ ଚୁକ୍ତିନାମା ସାକ୍ଷର କରିବା ପୂର୍ବରୁ ସିପ୍ରେମେଣ୍ଟର ସମୟ ସାମାନ୍ୟତା ବୃଦ୍ଧି କରିବା ଏବଂ ଚୁକ୍ତିର ସମୟ ସମାପ୍ତି ପରେ ବୋଝେଇ ଆରମ୍ଭ କରିବା ଉଚିତ୍ ନଥିଲା । ଭାସାର ଅରାଜିରେ ଉକ୍ତ ଚୁକ୍ତିକୁ ରଦ୍ଦ କରିବା ଉଚିତ୍ ଥିଲା ।
- ମିନେରାଲ୍ ଓ ମେଟାଲ୍ ଟ୍ରେଡିଂ କର୍ପୋରେସନ୍ ଲିମିଟେଡ୍ ସହ 10,000 ଏମ୍.ଟି ସମାନ ଗ୍ରେଡ୍ ଖଣିଜ ପଥର ରପ୍ତାନି ପାଇଁ ହୋଇଥିବା (14 ମାର୍ଚ୍ଚ 2006) ଚୁକ୍ତିରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଥିଲା ଯେ, ଯଦି ସିପ୍ରେମେଣ୍ଟ 18 ଓ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2006 ଭିତରେ ହୁଏ, ତେବେ ଦର ଟି.ଏମ.ଟି ପ୍ରତି 115 ଆମେରିକୀୟ ଡଲାର କିମ୍ବା 18 ମାର୍ଚ୍ଚ 2006 ରେ ଖୋଲା ହେବାକୁ ଥିବା ଚେଣ୍ଡରର ଦର, ଯେଉଁଠି ଅଧିକ ହେବ ସେହି ଦର, ଗ୍ରହଣୀୟ ହେବ । କିନ୍ତୁ, ଏଭଳି କୌଣସି ଧାରା ମନୋନିତ ଜାହାଜ ପାଇଁ ରାଜି ହେବା ବେଳେ କିମ୍ବା ବୋଝେଇ ଆରମ୍ଭ ପୂର୍ବରୁ ଜଣାଇ ଦିଆଯାଇନଥିଲା, ଯାହାଫଳରେ କମ୍ପାନୀ ଦର ବୃଦ୍ଧି ସପକ୍ଷରେ ଆର୍ବିଟ୍ରେଟରଙ୍କ ସମୁଖରେ କୌଣସି ଯୁକ୍ତି ଉପସ୍ଥାପନ କରିପାରିନଥିଲା ଏବଂ ଅଧିକ ଅର୍ଥ ଉପାର୍ଜନର ସୁଯୋଗ ହରାଇଥିଲା ।

ସରକାର କହିଲେ ଯେ, (ଜୁନ୍ 2009), ଜାହାଜ ବନ୍ଦର କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ 17 ମାର୍ଚ୍ଚ 2006 ର 21.55 ଘଣ୍ଟା ସମୟରେ ତାର ଆଗମନ ଜଣାଇଥିଲା, ଯାହାକି ଚୁକ୍ତିର ସମୟ ସାମାନ୍ୟରେ ଥିଲା, ତେଣୁ ଚୁକ୍ତିକୁ ରଦ୍ଦ କରାଯାଇ ପାରିନଥାନ୍ତା । ସରକାରଙ୍କ ଏହି ଉକ୍ତି ଏହି ସତ୍ୟକୁ ଉପସ୍ଥାପନ କରିପାରୁନି ଯେ, କେବଳ ଜାହାଜ ସମୟସାମାନ୍ୟରେ ଆଗମନ କଲେ ହେବ ନାହିଁ ବରଂ ବୋଝେଇ ମଧ୍ୟ ଲେ କ୍ୟାନ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲା । ଯେହେତୁ ଜାହାଜ 18 ମାର୍ଚ୍ଚ 2006 ର 1:20 ଘଣ୍ଟା ସମୟରେ ଆଗମନ କରିଥିଲା ତେଣୁ ଚୁକ୍ତିଗତ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଚୁକ୍ତି ସଂପାଦିତ ହୋଇ ପାରିନଥାନ୍ତା, ସେଥିପାଇଁ ଚୁକ୍ତି ସମୟ ସାମାନ୍ୟତା ବୃଦ୍ଧି କିମ୍ବା ଚୁକ୍ତି ରଦ୍ଦ କରିବା ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ ବିକଳ୍ପ ନଥିଲା । ତଥାପି କମ୍ପାନୀ ଚୁକ୍ତିକୁ ରଦ୍ଦ କରିନଥିଲା କିମ୍ବା ଦର ପରିବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ କ୍ଲେଡାଙ୍କର ଲିଖିତ ସମ୍ମତି ପରେ ଜାହାଜରେ ବୋଝେଇ ଆରମ୍ଭ କରିନଥିଲା ।

ତେଣୁ, ଚୁକ୍ତିର ସମୟ ସମାପ୍ତି ପରେ ଖଣିଜ ପଥର ରପ୍ତାନି କରିବା ସହିତ ବୋଝେଇ ଆରମ୍ଭ ପୂର୍ବରୁ କ୍ଲେଡା ସହ ଦର ପରିବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ଚୁକ୍ତି କରିବାରେ ବିଫଳତା ଯୋଗୁ 2.68 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ହୋଇଥିଲା ।

4.5 ରାଜସ୍ୱ କ୍ଷତି

ପେଟଣା ଦ୍ୱାରା ମୂଲ୍ୟ ଯୁକ୍ତ ନକରି ମୁଣ୍ଡା ଖଣିଜ ପଥର ବିକ୍ରୟ କଂପାନୀକୁ 1.48 କୋଟି ଟଙ୍କା ରାଜସ୍ୱ ଅର୍ଜନରୁ ବଞ୍ଚିତ କରିଥିଲା ।

କମ୍ପାନୀ ବାର୍ଷିକ 4.20 ଲକ୍ଷ ଏମ୍.ଟି ଲୁହାପଥର ଖନନ, ଉତ୍ତୋଳନ ଓ ସାଇଜିଂ ପାଇଁ କଲିଙ୍ଗ କମର୍ସିଆଲ ନିଗମ (କେ.ସି.ସି.) ସହ ବୁକ୍ସ (ଅଗଷ୍ଟ 2005) କରିଥିଲା । ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ କୁରମିତାର ଲୁହା ପଥର ଖଣିରେ 25 ଜୁଲାଇ 2005 ରୁ 24 ଜୁଲାଇ 2006 ମଧ୍ୟରେ ହେବାର ଥିଲା ଯାହା ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ 24 ଜୁଲାଇ 2009 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଇଥିଲା । କେ.ସି.ସି. ଦ୍ୱାରା ନୂତନ ମେସିନ୍ ଓ ଯନ୍ତ୍ରପାତି ସ୍ଥାପନ ଯୋଗୁ ପରିମାଣକୁ ବୃଦ୍ଧିର ଚୂଚ୍ୟ ଓ ଚତୁର୍ଥ ବର୍ଷ ପାଇଁ 24.50 ଲକ୍ଷ ଏମ୍.ଟି. ଏବଂ 24 ଲକ୍ଷ ଏମ୍.ଟି.କୁ ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଇଥିଲା (ମଇ 2008 ଏବଂ ଫେବୃୟାରୀ 2009) । କେ.ସି.ସି ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ପାଦିତ ବର୍ଦ୍ଧିତ ପରିମାଣର ଖଣିଜ ପଥର (ସି.ଏଲ୍.ଓ.)କୁ ଘରୋଇ ବଜାରରେ ବିକ୍ରି କରାଯାଇଥିଲା, କିନ୍ତୁ ଅଧିକ ରାଜସ୍ୱ ଉପାର୍ଜନ କରିବାକୁ ± 65 ପ୍ରତିଶତ ଲୋହଯୁକ୍ତ କାଲିହେଟେଡ୍ ମୁଣ୍ଡା ଖଣିଜ ପଥର ଉତ୍ପାଦନ ଦ୍ୱାରା ମୂଲ୍ୟ ଯୁକ୍ତ କରିବାର ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଦିଗଗୁଡ଼ିକୁ ଚର୍ଚ୍ଚା କରାଯାଇ ନଥିଲା । ଯାହାହେଉ, କମ୍ପାନୀ ବିକ୍ରୟ ରାଜସ୍ୱ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ 1.40 ଲକ୍ଷ ଏମ୍.ଟି.ର 5 ରୁ 18 ମିଲିମିଟର ସି.ଏଲ୍.ଓ. ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ପାଇଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥିଲା (2 ମଇ 2008) । କମ୍ପାନୀର ପର୍ଚ୍ଚେଜ ଏବଂ କଂସ୍ତ୍ରାକୁ କମିଟି (ପି.ସି.ସି.) ମଧ୍ୟ କେ.ସି.ସି. ସହ ସଂପ୍ରସାରିତ ବୁକ୍ସର ଚତୁର୍ଥ ବର୍ଷରେ (25 ଜୁଲାଇ 2008 ରୁ 24 ଜୁଲାଇ 2009) ଖର୍ଚ୍ଚର ମିତବ୍ୟୟିତା ହିସାବକୁ ନେଇ ଏକ ଉପଯୁକ୍ତ ଦର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରି ଏବଂ ଠିକାଦାରର ସମ୍ମତି ନେଇ 5 ରୁ 18 ଏମ୍.ଏମ୍.ର ସି.ଏଲ୍.ଓ. ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ବିଚାର କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବ (26 ମଇ 2008) ଦେଇଥିଲା । ଯଦିଓ କମ୍ପାନୀ (ଅଗଷ୍ଟ 2008) କେସିସି ସହ ଚତୁର୍ଥ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଲୁହାପଥର ଖନନ/ଉତ୍ତୋଳନ ପାଇଁ ବୁକ୍ସ କରିଥିଲା କିନ୍ତୁ ସି.ଏଲ୍.ଓ. ଉତ୍ପାଦନର ଦର ବୃତ୍ତାନ୍ତ ନହେବାରୁ 5 ରୁ 18 ଏମ୍.ଏମ୍.ର ସି.ଏଲ୍.ଓ. ଉତ୍ପାଦନ ବିଷୟରେ କୌଣସି ଉଲ୍ଲେଖ କରିନଥିଲା, ଯଦିଓ ସି.ଏଲ୍.ଓ.ର ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଚାହିଦା ରହିଥିଲା ଓ ସି.ଏଲ୍.ଓ. ବିକ୍ରୟ ମୁଣ୍ଡା ଖଣିଜ ପଥର ବିକ୍ରୟ ଠାରୁ ଅଧିକ ଲାଭ ଜନକ ଥିଲା । ଏହା ଫଳରେ କମ୍ପାନୀର 5 ରୁ 18 ଏମ୍.ଏମ୍. 1.40 ଲକ୍ଷ ଏମ୍.ଟି. ସି.ଏଲ୍.ଓ. ଉତ୍ପାଦନ କରିବାର କ୍ଷମତା ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ଏହା ଅଧିକ ରାଜସ୍ୱ ଉପାର୍ଜନର ସୁଯୋଗ ହରାଇଥିଲା ।

ସମାକ୍ଷାରୁ ଜଣାଗଲା ଯେ :

- ଉପରୋକ୍ତ ପି.ସି.ସି.ର ସୁପାରିଶ ଅନୁଯାୟୀ, କମ୍ପାନୀକୁ 5 ରୁ 18 ଏମ୍.ଏମ୍.ର ସି.ଏଲ୍.ଓ. ଉତ୍ପାଦନର ଦର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରି କେ.ସି.ସି. ସହ ଚତୁର୍ଥ ବର୍ଷ ପାଇଁ ହେଉଥିବା ବୁକ୍ସରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବାର ଥିଲା । ଯଦିଓ ଏହା ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷକୁ ଜଣାଥିଲା ଯେ ସି.ଏଲ୍.ଓ. ଦର ତୁଳନାତ୍ମକ ଭାବେ ମୁଣ୍ଡା ଖଣିଜ ପଥର ଦର ଠାରୁ ଯଥେଷ୍ଟ ବେଶି ଏବଂ ଏହା ନିଷ୍ପତ୍ତି (ଅଗଷ୍ଟ 2008) ନିଆଯାଇଥିଲା ଯେ ସି.ଏଲ୍.ଓ. ଦର, କେସିସି ସହ ହେଉଥିବା ଚତୁର୍ଥ ବର୍ଷ ପାଇଁ ରାଜିନାମାରେ ଉଲ୍ଲେଖ ରହିବ ତଥାପି ତାହା କରାଯାଇ ପାରି ନଥିଲା ଯେହେତୁ ମୁଣ୍ଡା ପଥରକୁ ସି.ଏଲ୍.ଓ.ରେ ରୂପାନ୍ତର ପାଇଁ ଖର୍ଚ୍ଚ ଆକଳନ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ହୋଇପାରି ନଥିଲା । ସେଥିପାଇଁ କମ୍ପାନୀ 1.40 ଲକ୍ଷ ଏମ୍.ଟି.ର ସି.ଏଲ୍.ଓ. ଉତ୍ପାଦନ କରିପାରି ନଥିଲା ।

- ଜୁଲାଇ ରୁ ଡିସେମ୍ବର 2008 ମଧ୍ୟରେ ମୁଣ୍ଡା ଖଣିଜ ପଥର ହିସାବରେ ବିକ୍ରୟ ହୋଇଥିବା 50,465 ଏମ୍.ଟି. ଲୋହି ପଥରକୁ କମ୍ପାନୀ 32,802 ଏମ୍.ଟି. 5 ରୁ 18 ଏମ୍.ଏମ୍.ର ସି.ଏଲ୍.ଓ. ଉତ୍ପାଦନ କରି ପାରିଥାନ୍ତା। ଏହା ଫଳରେ 1.48 କୋଟି^୧ ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ହେଲା।

ସରକାର କହିଲେ ଯେ (ଜୁନ 2009), ଖଣି ନିକଟରେ ସ୍ଥାନର ଅଭାବ ଯୋଗୁ ଖଣିଜ ପଥର ପେଷଣ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଅନ୍ୟ ଏକ ଠିକାଦାର ନିଯୁକ୍ତ କରିବା ସମ୍ଭବ ନଥିଲା। ଆହୁରି ମଧ୍ୟ କହିଲେ ଯେ, ରୁକ୍ମିର ଅବଶିଷ୍ଟ ସମୟ ପାଇଁ ମୁଣ୍ଡା ଖଣିଜ ପଥରକୁ ସେଠାରେ ଥିବା କୁସରରେ ପେଷଣ କରିବା ପାଇଁ ସେମାନେ କେସିସି ସହ ଆଲୋଚନା କରିବେ। କିନ୍ତୁ ଘଟଣାଟି ଏହା ଥିଲା ଯେ, 5 ରୁ 18 ଏମ୍.ଏମ୍.ର ସି.ଏଲ୍.ଓ. ପାଇବା ପାଇଁ ବର୍ଷାଋତୁରେ ଖଣିଜ ପଥର ପେଷଣ କରିବା ପାଇଁ ମଇ 2008 ରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ମୁଣ୍ଡା ପଥରକୁ ସି.ଏଲ୍.ଓ.ରେ ରୂପାନ୍ତର ପାଇଁ ଖର୍ଚ୍ଚ ଆକଳନ ରୂପାନ୍ତ ନହେବାରୁ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦିତ ହୋଇ ନଥିଲା।

ଏହା ସୁପାରିଶ କରା ଯାଉଛି ଯେ, କମ୍ପାନୀ ମୁଣ୍ଡା ଖଣିଜ ପଥର ବିକ୍ରୟ ବନ୍ଦ କରି, ଅଧିକ ଆୟ ତଥା ଲାଭକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ପେଷଣ କଲା ପରେ ଏହାକୁ ବିକ୍ରୟ କରିବା ଉଚିତ।

ଓଡ଼ିଶା ନିର୍ମାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍

4.6 ଅର୍ପଣ ମୂଲ୍ୟରେ ସେବା କରନ୍ତୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ନକରିବା ଯୋଗୁ ରାଜସ୍ୱ କ୍ଷତି

ବାଣିଜ୍ୟିକ ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟରେ ସେବା କରର ନିହିତାର୍ଥର ଅକ୍ଷତା ଯୋଗୁ କମ୍ପାନୀକୁ 41.36 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ପରିହାର୍ଯ୍ୟ ଆର୍ଥିକ ବୋଧ ପଡ଼ିଲା।

କମ୍ପାନୀ, ବନହରପାଲି, ଝାରସୁଗୁଡ଼ା ଠାରେ ଥିବା ଆର୍ ଫର୍ ପର୍ସନ୍ସ ଉନ୍ନତି କରିବା ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (ଓ.ପି.ଗି.ସି.) ଦ୍ୱାରା ଡକାଯାଇଥିବା ଏକ ଟେଣ୍ଡର ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ (ଜୁଲାଇ 2006) କରିଥିଲା। ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟ ସହିତ ଟେଣ୍ଡର ସର୍ଭ ଅନୁଯାୟୀ ଉଦ୍ଭୃତ ମୂଲ୍ୟରେ ସମସ୍ତ କର, ଶୁଳ୍କ, ଲେଭି ତଥା ସେବାକର (ଏସ୍.ଟି.) ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହେବ। କାର୍ଯ୍ୟଟି କମ୍ପାନୀକୁ ଏହାର ଉଦ୍ଭୃତ ମୂଲ୍ୟ 24.33 କୋଟି ଟଙ୍କା (ସମସ୍ତ କର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ)ରେ ଅଗଷ୍ଟ 2007/ଜୁନ 2008 ସୁଦ୍ଧା ସମାପନ କରିବା ପାଇଁ ଦିଆଯାଇଥିଲା। ଫେବୃୟାରୀ 2009 ସୁଦ୍ଧା କମ୍ପାନୀ ମାତ୍ର 21.40 କୋଟି ଟଙ୍କାର କାର୍ଯ୍ୟ ସମାପ୍ତ କରିଥିଲା।

ସମାକ୍ଷାରେ ଜଣାଗଲା ଯେ, ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକ (ବାଣିଜ୍ୟିକ ଏବଂ ଶିଳ୍ପ କିମ୍ବା ସିଭିଲ୍ ସ୍ଟ୍ରକ୍ଚର୍) ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2004 ଠାରୁ ସେବାକର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲା। କିନ୍ତୁ କମ୍ପାନୀ ତାର ମୂଲ୍ୟରେ ଯନ୍ତ୍ରପାତି ସ୍ଥାପନ ବାବଦକୁ କେବଳ 8.02 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ସେବା କର ଉଲ୍ଲେଖ କରିଥିଲା ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟର ଅନ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନଗୁଡ଼ିକ ସେବାକର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ନୁହେଁ ଭାବି ସେଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ସେବା କର ହିସାବକୁ ନେଇ ନଥିଲା।

କମ୍ପାନୀ ତାର ସେବା କର ଦାୟିତ୍ୱ ଉପରେ କେବଳ ସେତେବେଳେ ଅବଗତ ହେଲା ଯେତେବେଳେ ଓ.ପି.ଜି.ସି. ତାର ବିଲ୍‌ରୁ ଏସ୍.ଟି. ବାବଦ ଅର୍ଥ ଅଟକ (ମଇ 2007) ରଖିଦେଲା। ତତ୍ପରେ କମ୍ପାନୀ ଅକ୍ଟୋବର 2007 ରେ ସେବାଶୁଳ୍କ ଅଧିନିୟମ, 1994 ଅନୁଯାୟୀ ସେବାକର ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ନିଜର ପଞ୍ଜିକରଣ କଲା ଏବଂ ଓ.ପି.ଜି.ସି. ଦ୍ୱାରା ଅଟକାଯାଇଥିବା ଅର୍ଥ ଫେରସ୍ତ ପାଇବା ନିଶ୍ଚିତ କଲା। କମ୍ପାନୀ

^୧ ସି.ଏଲ୍.ଓ. ଏବଂ ଗୁଣ୍ଡର ମୋର୍ ବିକ୍ରି ମୂଲ୍ୟ 15.40 କୋଟି ଟଙ୍କା ବିୟୁକ୍ତ [ମୁଣ୍ଡା ଖଣିଜ ପଥରର ବିକ୍ରିମୂଲ୍ୟ 13.41 କୋଟି ଟଙ୍କା ଯୁକ୍ତ ପେଷଣ ପାଇଁ ଖର୍ଚ୍ଚ (ଆଞ୍ଚଳିକ ଅଧିକାରୀ, କୋଇଡା ଦ୍ୱାରା ଆକଳିତ) 0.51 କୋଟି ଟଙ୍କା]

ଫେବୃୟାରୀ 2009 ସୁଦ୍ଧା ଏସ୍.ଟି. ବାବଦରେ 49.38 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଜମା କରିଥିଲା କିନ୍ତୁ ଏହି ଆର୍ଥିକ ବୋଝକୁ ଓ.ପି.ଜି.ସି.କୁ ପ୍ରତ୍ୟର୍ପଣ କରିପାରି ନଥିଲା ଯେହେତୁ ବିତ୍ ମୂଲ୍ୟରେ ଏହାକୁ ମିଶାଇବାକୁ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲା । ଏହାଫଳରେ କମ୍ପାନୀର 41.36* ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ରାଜସ୍ୱ କ୍ଷତି ହୋଇଥିଲା ।

ସରକାର କହିଲେ (ଜୁନ 2009) ଯେ, ସେବାକର ପରିମାଣର ସଙ୍କଟ ଏବଂ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟରୁ ଉପଲବ୍ଧ ଲାଭ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସେବାକରକୁ ଅର୍ପଣ ମୂଲ୍ୟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରି ନଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତ ଘଟଣା ହେଉଛି ଯେ କମ୍ପାନୀ ସିଭିଲ୍, ମେକାନିକାଲ୍ ଓ ଇଲେକ୍ଟ୍ରିକାଲ୍ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଏସ୍.ଟି.ର ପ୍ରଭାବ ଉପରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଜ୍ଞ ଥିଲା, ତେଣୁ ଏସ୍.ଟି.କୁ ଅର୍ପଣ ମୂଲ୍ୟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରି ନଥିଲା ।

ଏହା ସୁପାରିଶ କରାଯାଉଅଛି ଯେ, ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ତାଙ୍କର ବ୍ୟବସାୟ ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଆଇନଗୁଡ଼ିକରେ ହେଉଥିବା ପରିବର୍ତ୍ତନ ଉପରେ ତୀକ୍ଷଣ ଦୃଷ୍ଟି ରଖିବା ଉଚିତ୍ ।

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଯୋଗାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ଼

4.7 ଅପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା

ଅପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ତଥା ଦୁର୍ବଳ ଆର୍ଥିକ ପରିଚାଳନା ଯୋଗୁ 1.21 କୋଟି ଟଙ୍କା ହୋଲ୍ଡିଂ ଚାର୍ଜ ଅନାଦେୟ ବା ଦାବି କରାଗଲା ନାହିଁ ଏବଂ ବିକ୍ରୟ ରାଶି ପ୍ରେରଣରେ ବିଳମ୍ବତା ଯୋଗୁ 3.02 କୋଟି ଟଙ୍କା ସୁଧ ଜନିତ କ୍ଷତି ହୋଇଛି ।

କମ୍ପାନୀ ବିକେନ୍ଦ୍ରିତ ସଂଗ୍ରହଣ ଯୋଜନା ମାଧ୍ୟମରେ ଋଷିମାନଙ୍କୁ ସର୍ବନିମ୍ନ ସୁଲଭ ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରଦାନ ନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ 2006-07 (ଅକ୍ଟୋବର 2006 ରୁ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2007) ଖରିଫ ବଜାର ଋତୁରେ (କେ.ଏମ୍.ଏସ୍.) ଧାନ ସଂଗ୍ରହ କରିଥିଲେ । ଏହି ଯୋଜନା ଅନୁଯାୟୀ ସଂଗ୍ରହ ହୋଇଥିବା ଧାନକୁ କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ନିୟୁତ ହୋଇଥିବା କଷ୍ଟମ୍ ମିଲର୍ (ସି.ଏମ୍.) ମାନଙ୍କ ଜରିଆରେ ପେଷା ଯାଏ ଏବଂ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଋତୁକୁ ସାଧାରଣ ବନ୍ଧନ ବ୍ୟବସ୍ଥା (ପି.ଡି.ଏସ୍.) ମାଧ୍ୟମରେ ବିତରଣ କରାଯାଏ । କଷ୍ଟମ୍ ମିଲର୍ମାନେ ଧାନ ଗ୍ରହଣର 20 ଦିନ ଭିତରେ ଋତୁଳ ଯୋଗାଣ କରିବା କଥା । ଯଦି ଏହି ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଋତୁଳ ପ୍ରଦାନ କରା ନଯାଏ ତେବେ ଜିଲ୍ଲା ପରିଚାଳକମାନେ (ଡି.ଏମ୍.) ମିଲ୍ ନିରୀକ୍ଷଣ କରି ପରିଶାମା ଋତୁଳ ସଂଗ୍ରହ ନିଶ୍ଚିତ କରିବେ । ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଋତୁଳ ଦେଇ ନପାରିଲେ ସି.ଏମ୍.ମାନଙ୍କୁ କ୍ୱିଣ୍ଟାଲ ପ୍ରତି ପ୍ରତିଦିନ 20 ପଇସା ହିସାବରେ ହୋଲ୍ଡିଂ ଚାର୍ଜ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ ।

ଖରିଫ ବଜାର ଋତୁ 2006-07 ରେ କମ୍ପାନୀ 30 ଟି ଜିଲ୍ଲାରୁ 8.12 ଲକ୍ଷ ଏମ୍.ଟି. ଧାନ ସଂଗ୍ରହ କରିଥିଲା ଓ ସେଥିରୁ 5.36 ଲକ୍ଷ ଏମ୍.ଟି. ପରିଶାମା ଋତୁଳ^୫ ପାଇଥିଲା । ଅବଶିଷ୍ଟ 83.96 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟର 1,486[#] ଏମ୍.ଟି. ଋତୁଳ ଅଗ୍ରିବାହ ତଥା ଆତ୍ମସାତ୍ କାରଣରୁ କମ୍ପାନୀ ସଂଗ୍ରହ କରି ପାରିନଥିଲା । ସେଥିପାଇଁ କମ୍ପାନୀ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ଆବଶ୍ୟକ କାର୍ଯ୍ୟ ପନ୍ଥା ଗ୍ରହଣ କରିଛି ।

* ଏସ୍.ଟି. ବାବଦରେ ମୋଟ 49.38 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ ବିମୁକ୍ତ ନିର୍ ମୂଲ୍ୟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇଥିବା 8.02 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ।
^୫ ଏମ୍.ଏ.କୁ. କିମ୍ପରେ 68 ପ୍ରତିଶତ ଉତ୍ପାଦନା ଋତୁଳ କିମ୍ବା 67 ପ୍ରତିଶତ ଅରୁଆ ଋତୁଳ ଏବଂ ୟୁ.ଆର୍.ଏସ୍. କିମ୍ପରେ 66 ପ୍ରତିଶତ ଉତ୍ପାଦନା ଋତୁଳ କିମ୍ବା 65 ପ୍ରତିଶତ ଅରୁଆ ଋତୁଳ ।
[#] ବରଗଡ଼-665 ଏମ୍.ଟି. ନିଆଁ ଯୋଗୁ କ୍ଷତି, ଭେଙ୍କାନାଳ- 223 ଏମ୍.ଟି. ଏବଂ ସୁବର୍ଣ୍ଣପୁର- 598 ଏମ୍.ଟି. ଆତ୍ମସାତ୍ ଯୋଗୁ କ୍ଷତି ।

ବିକେନ୍ଦ୍ରିତ ସଂଗ୍ରହ କେନ୍ଦ୍ରରେ ସଂଗୃହୀତ ହୋଇଥିବା ଧାନକୁ ସି.ଏମ୍. ମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥାଏ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ଚାଉଳକୁ ପି.ଡି.ଏସ୍. ମାଧ୍ୟମରେ ବିତରଣ ପାଇଁ ସ୍କୋରେଜ୍ ଏଜେଣ୍ଟମାନଙ୍କୁ ବିକ୍ରି କରାଯାଇଥାଏ। ବିକ୍ରୟ ରାଶିକୁ ତୁରନ୍ତ ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟକୁ ପ୍ରେରଣ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଅଲଗା ଚଳତ୍ରି ଆକାଉଣ୍ଟରେ ଜମା କରାଯାଇଥାଏ। କମ୍ପାନୀ ନଭେମ୍ବର 2006 ରୁ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2007 ମଧ୍ୟରେ 4.96 ଲକ୍ଷ ଏମ୍.ଟି. କଷ୍ଟ ମିଳିତ ଚାଉଳ (ସି.ଏମ୍.ଆର୍.) ବିକ୍ରୟ କରିଥିଲା ଓ 30 ଟି ଜିଲ୍ଲାରୁ 280.07 କୋଟି ଟଙ୍କା ପାଇଥିଲା। ମାର୍ଚ୍ଚ 2006-07 କେ.ଏମ୍.ଏସ୍.ଶେଷ ସୁଦ୍ଧା (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2007) ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଡି.ଏମ୍.ମାନେ 235.96 କୋଟି ଟଙ୍କା ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟକୁ ପଠାଇଥିଲେ। ବଳକା 44.11 କୋଟି ଟଙ୍କା ସେମାନଙ୍କର ଚଳତ୍ରି ଆକାଉଣ୍ଟରେ ରହିଥିଲା, ଯେଉଁଥିରୁ 38.94 କୋଟି ଟଙ୍କା ନଭେମ୍ବର 2007 ରୁ ଜାନୁୟାରୀ 2008 ମଧ୍ୟରେ ପଠାଯାଇଥିଲା।

ସମାକ୍ଷାରୁ ଜଣାଗଲା ଯେ :

- ସି.ଏମ୍.ମାନେ 25 ଟି ଜିଲ୍ଲାରେ ପରିଣାମା ଚାଉଳ 1 ରୁ 220 ଦିନ ବିଳମ୍ବରେ ପ୍ରଦାନ (ଡିସେମ୍ବର 2006 ରୁ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2007) କରିଥିଲେ ;
- କମ୍ପାନୀ 1.46 କୋଟି ଟଙ୍କା ଦଣ୍ଡ ଜନିତ ରାଶିରୁ 0.20 କୋଟି ଟଙ୍କା ଆଦାୟ କରିଥିଲା ଓ 0.82 କୋଟି ଟଙ୍କା ଛାଡ଼ି କରିଥିଲା। ତେଣୁ 0.44 କୋଟି ଟଙ୍କା ବର୍ତ୍ତମାନ ସୁଦ୍ଧା ଅନାଦେୟ ରହିଛି ;
- କମ୍ପାନୀ 11 ଟି ଜିଲ୍ଲାରେ 0.77 କୋଟି ଟଙ୍କା ଦଣ୍ଡଜନିତ ଦେୟ ଲାଗୁ କରିନଥିଲା।

ପୁନଶ୍ଚ, ସି.ଏମ୍.ଆର୍.ର ବିକ୍ରୟ ରାଶିକୁ ଡି.ଏମ୍.ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରଖାଯାଇଥିଲା ଏବଂ 23.26 କୋଟି ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମାସିକ ଜମା ରାଶି ଚଳତ୍ରି ଖାତାରେ ରଖିଥିଲେ, ଯାହା ବିକ୍ରୟ ରାଶିକୁ ତୁରନ୍ତ ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ ଜମା କରିବା ପାଇଁ ଥିବା କମ୍ପାନୀର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ (ଡିସେମ୍ବର 2004/ ଫେବୃୟାରୀ 2007) କରୁଥିଲା। ଏହା ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣର ଅଭାବକୁ ସୂଚିତ କରୁଅଛି। ଯଦି ଏହି ବିକ୍ରୟ ରାଶିକୁ ତତ୍କ୍ଷଣାତ୍ ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟକୁ ପଠାଯାଇଥାନ୍ତା ତେବେ କମ୍ପାନୀ ଏହି ଯୋଜନା ପରିଚ୍ଛେଦନା ପାଇଁ ଆଣିଥିବା କ୍ୟାସ୍ କ୍ରେଡିଟ୍ ରଶମୀର ସୁଧ ବାବଦକୁ 3.02 କୋଟି ଟଙ୍କା ବଞ୍ଚାଇ ପାରିଥାନ୍ତା।

ପରିଚ୍ଛେଦନା ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱପକ୍ଷ କହିଲେ ଯେ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2009), ସି.ଏମ୍.ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିଳମ୍ବରେ ଚାଉଳ ଜମା କରିବାର କାରଣ ଜାଣିଲା ପରେ ସେମାନଙ୍କ ଠାରୁ ହୋଲ୍ଡିଂ ଚାର୍ଜ ଆଦାୟ କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଉଅଛି। ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରବନ୍ଧକ ମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ତୁରନ୍ତ ବିକ୍ରୟ ରାଶି ପଠା କରିବାକୁ ଆବଶ୍ୟକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମା ଜାରି କରାଯାଉଅଛି। ଆହୁରି ମଧ୍ୟ କହିଲେ ଯେ, ଜିଲ୍ଲାସ୍ତରରେ ପାଣ୍ଠି ଅବରୋଧ ବିଷୟରେ ଜାଣିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ କାର୍ଯ୍ୟପନ୍ଥା ଆରମ୍ଭ କରାଯାଉଅଛି।

ପ୍ରକୃତରେ ଘଟଣା ହେଉଛି ଯେ ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ, ସି.ଏମ୍.ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିଳମ୍ବରେ ଚାଉଳ ପ୍ରଦାନ ତଥା 2006-07 କେ.ଏମ୍.ଏସ୍. ଶେଷ ହେବାର ଦୁଇ ବର୍ଷ ପରେ ମଧ୍ୟ ଡି.ଏମ୍.ମାନଙ୍କ ପାଖରେ ପାଣ୍ଠି ଅବରୋଧ ହେବାର କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କାରଣ ପାଇବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲେ।

ତେଣୁ ଅପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ତଥା ଦୁର୍ବଳ ଆର୍ଥିକ ପରିଚାଳନା ଯୋଗୁ ହୋଲ୍ଡିଂ ଚାର୍ଜ ଅନାଦେୟ ବା ଦାବି କରାନଯିବା ଏବଂ ରାଶି ପଠାରେ ବିଳମ୍ବ ପାଇଁ ସୁଧ ଜନିତ କ୍ଷତି 4.23* କୋଟି ଟଙ୍କା ହୋଇଥିଲା।

* ଅନାଦେୟ-0.44 କୋଟି ଟଙ୍କା, ଦାବି ନକରିବା-0.77 କୋଟି ଟଙ୍କା ଏବଂ ସୁଧ-3.02 କୋଟି ଟଙ୍କା।

କମ୍ପାନୀ ମିଲର ମାନଙ୍କଠାରୁ ବିଲମରେ ସି.ଏମ୍.ଆର୍. ଯୋଗାଣ କରିବା ଯୋଗୁ ଦଣ୍ଡ ଜନିତ ଦେୟ ଅସ୍ତୁଳ କରିବା ପାଇଁ, ସି.ଏମ୍.ଆର୍. ପାଇବାରେ ଅପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କରିଥିବା ଏବଂ ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟକୁ ସି.ଏମ୍.ଆର୍.ର ବିକ୍ରୟ ରାଶି ପଠାଇ ନଥିବା ଦୋଷୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଉପରେ ଆବଶ୍ୟକ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ ସୁପାରିଶ କରାଯାଉଅଛି ।

ଏହି ବିଷୟ ସରକାରଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଦିଆଗଲା (ମଇ 2009); ତାଙ୍କର ଉତ୍ତର ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇନାହିଁ (ଅକ୍ଟୋବର 2009) ।

4.8 ପରିହାର୍ଯ୍ୟ ଖର୍ଚ୍ଚ

ଗୋଦାମ ଭଡା ଦେବାରେ ବିଫଳତା ଯୋଗୁ କମ୍ପାନୀର 3.65 କୋଟି ଟଙ୍କାର ପାଣ୍ଠି ଅବରୋଧ ହେବା ସହିତ ଷ୍ଟୋରେଜ୍ କମିଶନ ବାବଦରେ 46.15 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପରିହାର୍ଯ୍ୟ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେଲା ।

ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଖାଉଟି ବ୍ୟାପାର ଓ ସାଧାରଣ ବନ୍ଧନ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ, ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ ଓଡ଼ିଶାର 11ଟି ବାଡ୍ୟା ପ୍ରଭାବିତ ଜିଲ୍ଲାରେ ସାଧାରଣ ବନ୍ଧନ ବ୍ୟବସ୍ଥା (ପି.ଡି.ଏସ୍.) ପାଇଁ 58,500* ଏମ୍.ଟି. ଭଣ୍ଡାରଣ ସୁବିଧା କରିବା ପାଇଁ 15.40 କୋଟି ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟରେ 96ଟି ଗୋଦାମ ତିଆରି ପାଇଁ ଏକ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରୋୟୋଜିଡ ସ୍ୱିମ୍ ଅନୁମୋଦନ (ଜାନୁୟାରୀ/ମାର୍ଚ୍ଚ 2000) କରିଥିଲେ । ଏହି ବ୍ୟୟ ପାଇଁ ଅର୍ଥ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା 50 ପ୍ରତିଶତ ସର୍ବସିଦ୍ଧି ଏବଂ 50 ପ୍ରତିଶତ ରଣ ମାଧ୍ୟମରେ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବାର ଥିଲା । ଭାରତ ସରକାର ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କୁ 15.40 କୋଟି ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ (ମାର୍ଚ୍ଚ ଏବଂ ମଇ 2000) କରିଥିଲେ ଯିଏକି କମ୍ପାନୀକୁ ଏହି ରାଶି ଅକ୍ଟୋବର 2000 ଏବଂ ଅଗଷ୍ଟ 2002 ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟର ସମାପନ ପାଇଁ 21.48 କୋଟି ଟଙ୍କା (8 ମଇ 2003ରେ ସଂଶୋଧିତ ଆକଳନ) ଆବଶ୍ୟକତା ଥିବା ବେଳେ କମ୍ପାନୀ ଠିକାଦାର, ଓଡ଼ିଶା ଶିଳ୍ପ ଭିତ୍ତିଭୂମି ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ (ଇଡିଜିଏ) ନିକଟରେ ମୋଟ 17.15 କୋଟି ଟଙ୍କା (1.75 କୋଟି ଟଙ୍କା ନିଜର ଅର୍ଥ ସହିତ) ଜମା ଦେଲେ । ନଭେମ୍ବର 2002 ସୁଦ୍ଧା ତିଆରି ହେବାକୁ ଥିବା 96ଟି ଗୋଦାମ ମଧ୍ୟରୁ 86ଟି ଗୋଦାମ 16.09 କୋଟି ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚରେ ଜାନୁୟାରୀ 2001 ରୁ ଅପ୍ରେଲ 2007 ମଧ୍ୟରେ ସମାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା, ସାତଟି ଗୋଦାମରେ ଜୁଲାଇ 2005 ସୁଦ୍ଧା 1.30 କୋଟି ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ ହେଲା ପରେ ମଧ୍ୟ ଅସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରହିଥିଲା ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ଜମି ଅଭାବରୁ ତିନୋଟିର ପ୍ଲାନକୁ ରଦ୍ଦ କରାଯାଇଥିଲା ।

ସମାପ୍ତରେ ଜଣାଗଲା ଯେ :

- ଜୁନ୍ 2002 ରୁ ଅପ୍ରେଲ 2006 ମଧ୍ୟରେ 2.34 କୋଟି ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟରେ ନିର୍ମାଣ ସମାପ୍ତ ହୋଇଥିବା 15ଟି[#] ଗୋଦାମ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2008 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ 23 ରୁ 69 ମାସ ପାଇଁ ଖାଲି ପଡିଥିଲା । ଏଗୁଡ଼ିକରୁ ଋରୋଟି[&] ଗୋଦାମ ଯାତାୟତ ରାସ୍ତା ଅଭାବରୁ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହୋଇ ପାରି ନଥିଲା, ଯଦିଓ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ପୂର୍ବରୁ କହିଥିଲେ (ଜାନୁୟାରୀ 2002) ଯେ ସମସ୍ତ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ସ୍ଥାନଗୁଡ଼ିକୁ ରାସ୍ତା ଥିଲା ଓ ପଣ୍ୟ ଦ୍ରବ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ଯାତାୟତରେ କୌଣସି ଅସୁବିଧା ହେବନାହିଁ । ଅବଶିଷ୍ଟ 11ଟି ଗୋଦାମ ପାଇଁ କୌଣସି ଋହିଦା ନଥିଲା । ଏଥିରୁ ସୂଚିତ ହୁଏ ଯେ ଯୋଜନା ଅବକଳରେ ତୃଟି ରହିଥିଲା ।

* (7ଟି ଗୋଦାମ x 2,000 ଏମ୍.ଟି.) + (89ଟି ଗୋଦାମ x 500 ଏମ୍.ଟି.)

[#] ମଇ 2007 ଠାରୁ ନିମାପତାସ୍ଥିତ ଗୋଦାମରେ କେବଳ ଧାନ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଉଥିଲା ।

[&] ବାଲିପାଟଣା, ବରୁଆଁ, ଜଳେଶ୍ୱର ଏବଂ ନିଆଳି ।

- ପି.ଡି.ଏସ୍. ଦ୍ରବ୍ୟର ବନ୍ଧନ ପାଇଁ କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତ ଷ୍ଟୋରେଜ୍ ଏଜେଣ୍ଟ (ଏସ୍.ଏ.)ଙ୍କ ସହ ହୋଇଥିବା ଚୁକ୍ତିର ସର୍ତ୍ତ ଅନୁସାରେ କମ୍ପାନୀର ଗୋଦାମଗୁଡ଼ିକୁ ସେହି ଅଞ୍ଚଳର ଏସ୍.ଏ.ମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଦରରେ ଭଡା ଦିଆଯିବାର ଥିଲା। ବିଳମ୍ବରେ କମ୍ପାନୀର ପରିଚାଳନା ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଆଦେଶ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2003/ଜୁଲାଇ 2006) ଦେଲେ ଯେ, ଯଦି କମ୍ପାନୀର ଗୋଦାମ ସେହି ଅଞ୍ଚଳର ଏସ୍.ଏ.ମାନଙ୍କୁ ଦିଆ ନଯାଏ ତେବେ ପି.ଡି.ଏସ୍. ଦ୍ରବ୍ୟ ପାଇଁ ଷ୍ଟୋରେଜ୍ କମ୍ପାନୀ ସେମାନଙ୍କୁ ଦିଆଯିବ ନାହିଁ। କିନ୍ତୁ ଏହି ଆଦେଶ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇ ନଥିଲା ଯାହାର କୌଣସି କାରଣ ନଥିପତ୍ରରେ ନଥିଲା ଏବଂ କମ୍ପାନୀ 2003-08 ମଧ୍ୟରେ ସେହି ଅଞ୍ଚଳର ଏସ୍.ଏ. ମାନଙ୍କୁ 24.22 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଷ୍ଟୋରେଜ୍ କମ୍ପାନୀ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା, ଯେଉଁଠାରେ କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ମିତ 15ଟି ପଣ୍ୟାଗାର ଖାଲି ପଡ଼ିଥିଲା।
- ଯଦିଓ କମ୍ପାନୀ ଅପ୍ରେଲ ରୁ ଡିସେମ୍ବର 2001 ରେ ସମାପ୍ତି ହେବାକୁ ଥିବା ସାତଟି ପଣ୍ୟାଗାର ପାଇଁ ନିର୍ମାଣ ବାବଦରେ 1.30 କୋଟି ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ କରିଥିଲା ତଥାପି ସେଗୁଡ଼ିକ ତଳୁଆ ଜମିରେ ନିର୍ମାଣ, ଜମି ବିବାଦ ଏବଂ ଅର୍ଥାଭାବ କାରଣରୁ ଜାନୁୟାରୀ 2009 ସୁଦ୍ଧା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ନଥିଲା। ଷ୍ଟୋରେଜ୍ କମ୍ପାନୀ ବାବଦରେ ସେହି ଅଞ୍ଚଳର ଏସ୍.ଏ.ମାନଙ୍କୁ 2003-08 ମଧ୍ୟରେ 21.93 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା।

ସରକାର କହିଲେ (ଅକ୍ଟୋବର 2009) ଯେ, ପ୍ରାକୃତିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ସମୟରେ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଖାଦ୍ୟଶସ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକର ଭଣ୍ଡାରଣ ପାଇଁ ପଣ୍ୟାଗାର ଗୁଡ଼ିକ ଉପକୂଳବର୍ତ୍ତୀ ଜିଲ୍ଲାଗୁଡ଼ିକରେ ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଥିଲା। ଆହୁରି ମଧ୍ୟ କୁହାଗଲା ଯେ, ପଣ୍ୟାଗାର ଗୁଡ଼ିକ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଜିଲ୍ଲାପାଳମାନଙ୍କର ସୁପାରିଶ କ୍ରମେ ସଙ୍କ୍ରମଣ ଦରରେ ଭଡା ସୁତ୍ରରେ ଦିଆଯାଇଥିଲା। ସରକାରଙ୍କ ଉତ୍ତର ଏହି ସତ୍ୟତାର ବ୍ୟତିକ୍ରମ ଯେ, ପଣ୍ୟାଗାର ନିର୍ମାଣର ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ବାତ୍ୟା ଓ ବନ୍ୟା ପ୍ରତିରୋଧିକ ଜିଲ୍ଲା ମାନଙ୍କରେ ଖାଦ୍ୟଶସ୍ୟର ସୁରକ୍ଷିତ ଭଣ୍ଡାରଣ। ଏପରିକି 14 ଟି ପଣ୍ୟାଗାର କମ୍ପାନୀର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁସାରେ ଆଲୋଚନା ମାଧ୍ୟମରେ କମ୍ପାନୀ ଦରରେ ମଧ୍ୟ ଭଡା ଦିଆଯାଇ ପାରିନାହିଁ ଅଥଚ ସେହି ଅଞ୍ଚଳରେ ଏସ୍.ଏ. ମାନଙ୍କୁ ଷ୍ଟୋରେଜ୍ କମ୍ପାନୀ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଅଛି, ଏହି ବିଷୟରେ ସରକାରଙ୍କ ଉତ୍ତରରେ କୌଣସି କାରଣ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇ ନାହିଁ।

ତେଣୁ ଯୋଜନାର ତ୍ରୁଟି ତଥା ଗୋଦାମ ଭଡା ଦେବାରେ ବିଫଳତା ଯୋଗୁ 3.65 କୋଟି ଟଙ୍କାର ପାଣ୍ଠି ଅବରୋଧ ହେବା ସହିତ ଷ୍ଟୋରେଜ୍ କମ୍ପାନୀ ବାବଦରେ 46.15 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ପରିହାର୍ଯ୍ୟ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେଲା।

ଏହା ସୁପାରିଶ କରାଯାଉଛି ଯେ, କମ୍ପାନୀ ରାଜସ୍ୱ ଉପାର୍ଜନ ପାଇଁ ପଣ୍ୟାଗାର ଗୁଡ଼ିକୁ ଭଡାଦେବା ପାଇଁ ନିଶ୍ଚିତ ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ଉଚିତ୍ ଅଥବା ଷ୍ଟୋରେଜ୍ କମ୍ପାନୀ ନଦେବା ପାଇଁ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଏସ୍.ଏ.ମାନଙ୍କୁ ପି.ଡି.ଏସ୍. ଦ୍ରବ୍ୟର ଭଣ୍ଡାରଣ ପାଇଁ ଦିଆଯିବା ଦରକାର।

ଓଡ଼ିଶା ଗ୍ରାମ୍ୟ ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଓ ଉନ୍ନତ୍ତନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍

4.9 ପରିହାର୍ଯ୍ୟ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି କମିଶନ୍ ପ୍ରଦାନ

ବ୍ୟବହାର ହୋଇନଥିବା ରଣ ତଥା ଅନେକ ସମୟରେ ପରିଶୋଧ ହୋଇଥିବା ରଣ ରାଶି ଉପରେ ସରକାରୀ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ହ୍ରାସ କରିବାରେ କମ୍ପାନୀର ବିଫଳତା ଯୋଗୁ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି କମିଶନ୍ ବାବଦକୁ **3.54 କୋଟି ଟଙ୍କାର ପରିହାର୍ଯ୍ୟ ଖର୍ଚ୍ଚ** ହେଲା ।

ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମା (12 ନଭେମ୍ବର 2002) ଅନୁସାରେ କମ୍ପାନୀ ରଣ ପରିଶୋଧର ସମାପ୍ତି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ପ୍ରତିବର୍ଷ 1 ଅପ୍ରିଲ ସୁଦ୍ଧା ପାଇଥିବା ରଣରାଶି, ବକେୟାରାଶି ଯାହା ଥିଲେ ମଧ୍ୟ, ଅନୁମୋଦିତ ସର୍ବାଧିକ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ରାଶି ଉପରେ ସରକାରଙ୍କୁ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି କମିଶନ୍ (ଜି.ସି.) ପ୍ରତିବର୍ଷ 0.5 ପ୍ରତିଶତ ଦରରେ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ବାଧ୍ୟଥିଲେ । ଅର୍ଥ ବିଭାଗ ସ୍ତରରେ (26 ନଭେମ୍ବର 2002/ଜୁନ୍ 2003) ଯେ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି କମିଶନ୍ ହ୍ରାସ କରିବା ପାଇଁ ଅଦ୍ୟତନ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି କମିଶନ୍ ପୈଠ କରିଥିବାର ପ୍ରମାଣ, ରଣ ପ୍ରଦାନକାରୀ ଅନୁଷ୍ଠାନର ରଣ ପୈଠ ହେବା ସମ୍ପର୍କିତ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର ଏବଂ ଅନ୍ୟ ସମନ୍ତାୟ ସହାୟକ କାଗଜପତ୍ର ଉପସ୍ଥାପନ କରି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରଶାସନିକ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ଅର୍ଥ ବିଭାଗର ସହମତି ନିଆଯିବା ଉଚିତ୍ । ଏକ୍ଷେପ୍ଟରେ କେବଳ ହ୍ରାସ ହୋଇଥିବା ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ପରିମାଣ ଉପରେ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି କମିଶନ୍ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ।

ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଓ ନଗର ଉନ୍ନତ୍ତନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ଠାରୁ ଲାଭ କରିଥିବା ରଣ ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର କମ୍ପାନୀକୁ 484.12 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ମଞ୍ଜୁର (ମାର୍ଚ୍ଚ 1996 ରୁ ନଭେମ୍ବର 2002 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ) କଲେ । କିନ୍ତୁ, କମ୍ପାନୀ 438.33 କୋଟି ଟଙ୍କାର ରଣ ପ୍ରାପ୍ତ କଲା ଏବଂ ଅବଶିଷ୍ଟ 45.79 କୋଟି ଟଙ୍କା 1997-98 ରୁ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2008 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅବ୍ୟବହୃତ ହୋଇ ରହିଲା । ଓଡ଼ିଶା ସରକାର 2005 ମାର୍ଚ୍ଚ ସୁଦ୍ଧା କମ୍ପାନୀ ଠାରୁ 18.01 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି କମିଶନ୍ ଆଦାୟ କଲେ ଯଦିଓ ଏହି ପରିମାଣ ପୈଠଯୋଗ୍ୟ ହୋଇ ନଥିଲା । ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି କମିଶନ୍ ବାବଦକୁ ଦେବାକୁ ଥିବା ପରବର୍ତ୍ତୀ ପରିମାଣ ସେହି ପରିମାଣରୁ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ ହେଲା ଏବଂ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2008 ସୁଦ୍ଧା ଦେବାକୁ ଥିବା ପ୍ରାପ୍ୟ ଦେୟ 16.58 କୋଟି ଟଙ୍କା ଭାବରେ ନିଆଯାଇ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି କମିଶନ୍ ବାବଦକୁ ଅଧିକ 1.43 କୋଟି ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା ।

ସମାକ୍ଷାରୁ ଜଣାଗଲା ଯେ :

- ଯଦିଓ କମ୍ପାନୀ ଏପ୍ରିଲ 1995 ରୁ ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ମଧ୍ୟରେ 202.17 କୋଟି ଟଙ୍କା ରଣ ପରିଶୋଧ କରିଥିଲା, କିନ୍ତୁ ଅର୍ଥ ବିଭାଗର (ନଭେମ୍ବର 2002) ଅଧିକୃତନା ଅନୁଯାୟୀ ସେହି ସମୟରେ ପରିଶୋଧ କରିଥିବା ରାଶି ପରିମାଣ ବକେୟା ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟିରୁ ହ୍ରାସ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ନେଇନଥିଲା ଏବଂ ଜି.ସି. ବାବଦରେ 2.17 କୋଟି ଟଙ୍କା ପରିହାର୍ଯ୍ୟ ଖର୍ଚ୍ଚ କରିଥିଲା । ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ରାଶି ହ୍ରାସ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ନେବାର କାରଣ ନଥିପତ୍ରରେ ନାହିଁ ।
- ପୁନଶ୍ଚ, କମ୍ପାନୀ ଅବ୍ୟବହୃତ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟିର ଫେରସ୍ତ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ସରକାରଙ୍କ ପାଖରେ ଦାଖଲ କଲାନାହିଁ ବରଂ ଅପ୍ରିଲ 2003 ରୁ ମାର୍ଚ୍ଚ 2008 ମଧ୍ୟରେ 1.37 କୋଟି ଟଙ୍କା ଜି.ସି. ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା ଯାହାକି ପରିହାର୍ଯ୍ୟ ଥିଲା ।

ଯଦି କମ୍ପାନୀ ଜିସି ଦେୟ ବାବଦକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବେ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କରିଥାଆନ୍ତା ଏବଂ ଅର୍ଥ ବିଭାଗର ଅନୁଦେଶ ଅନୁସାରେ ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ପରିଶୋଧ କରିଥିବା ରଣ ତଥା ଗ୍ରହଣ କରିନଥିବା ରଣ ଉପରେ

ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ହ୍ରାସ କରିବା ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇଥାନ୍ତା ତେବେ 3.54 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଜିସି ଦେୟ ପରିହାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇପାରିଥାଆନ୍ତା ।

ସରକାର ଅଡିଟ୍ ମତାମତକୁ ଗ୍ରହଣ କରି କହିଲେ (ମେ 2009) ଯେ, ଅତିରିକ୍ତ ଜିସି ଦେୟ, କମ୍ପାନୀର କ୍ଷମତା ବହିର୍ଭୂତ ପରିସ୍ଥିତି ଯୋଗୁ ହେଲା । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ କୁହାଗଲା ଯେ, ଅବ୍ୟବହୃତ ସରକାରୀ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଫେରସ୍ତ ବିଷୟକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରାଯାଉଛି । ପ୍ରକୃତରେ, କମ୍ପାନୀ ଠିକ୍ ସମୟରେ ସରକାରୀ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ହ୍ରାସ କରିବାରେ ବିଫଳତା ଯୋଗୁ ଅତିରିକ୍ତ ଜିସି ପ୍ରଦାନ କଲା ।

ଏହା ସୁପାରିଶ କରାଯାଉଛି ଯେ, କମ୍ପାନୀର ଉଚ୍ଚ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ସରକାରୀ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଫେରସ୍ତ/ ସମାପନ/ ହ୍ରାସ ପାଇଁ ଅର୍ଥ ବିଭାଗର ଅନୁଦେଶ ଗୁଡ଼ିକ କଡ଼ାକଡ଼ି ଭାବରେ ପାଳନ କରାଯାଉଛି କି ନାହିଁ ନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ଦୋଷୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଉପରେ ବିହିତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବା ଉଚିତ୍ ।

ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍

4.10 ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ ଯତ୍ନରେ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଅଭାବ ଯୋଗୁ କ୍ଷତି

ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ ଯତ୍ନରେ ଗଢ଼ିତ ରଖିବାରେ ପରିଷ୍କଳନାବର୍ଗର ବିଫଳତା ଯୋଗୁ ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ରର ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅଚଳତା ହେବା ଫଳରେ 2.59 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତିହେଲା ।

କମ୍ପାନୀ, ବନହରପାଲି, ଝାରସୁଗୁଡ଼ା ଠାରେ 210 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ କ୍ଷମତା ସଂପନ୍ନ ଦୁଇଟି ତାପଜ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଯୁନିଟ୍, (I ଏବଂ II) ପରିଚାଳନା କରୁଅଛି । ସାତଟି ଲୋ ପ୍ରେସର ଚରବାଇନ ବ୍ଲେଡ୍ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହେବା ଯୋଗୁ ଶକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ରର ଯୁନିଟ୍- II ବନ୍ଦ (1 ଜୁନ୍ 2007) ରହିଲା । ଯେହେତୁ କମ୍ପାନୀ ପାଖରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଅତିରିକ୍ତ ବ୍ଲେଡ୍ ଗଢ଼ିତ ନଥିଲା, କମ୍ପାନୀ ମୂଳ ଯତ୍ନରେ ନିର୍ମାତା, ଭାରତ ହେଭି ଇଲେକ୍ଟ୍ରିକାଲ୍ସ ଲିମିଟେଡ୍ (ବି.ଏଚ୍.ଇ.ଏଲ୍.) ସହ ଯୋଗାଯୋଗ (13 ଜୁନ୍ 2007) କଲା । ବି.ଏଚ୍.ଇ.ଏଲ୍. ଜଣାଇଲେ (16 ଜୁନ୍ 2007) ଯେ, ସେମାନେ ବ୍ଲେଡ୍‌ର ଏକ ନୂତନ ସେଟ୍^୫ ଦେବା ପାଇଁ 24 ମାସ ସମୟ ନେବେ । କମ୍ପାନୀ, ନର୍ଥ ଚେନ୍ନାଇ ଥର୍ମାଲ ପାୱାର ଷ୍ଟେସନ (ଏନ୍.ସି.ଟି.ପି.ଏସ୍.) ଠାରୁ 25 ଟି ବ୍ଲେଡ୍ ଧାର ସୂତ୍ରରେ ଆଣିଲେ (20 ଜୁନ୍ 2007) । କମ୍ପାନୀ, ବି.ଏଚ୍.ଇ.ଏଲ୍., ହରିଦ୍ୱାରଙ୍କ ପାଖକୁ 140 ଟି ବ୍ଲେଡ୍ (114 ପୁରୁଣା ଓ 26 ନୂତନ) ମରାମତି ତଥା ସିଲ୍‌କ୍ରେନ୍‌ସିଂ ପାଇଁ ପଠାଇଲା (20/21 ଜୁନ୍ 2007) ଯାହାକୁ କମ୍ପାନୀ 5 ଜୁଲାଇ 2007 ରେ ଫେରସ୍ତ ପାଇଲା । ବ୍ଲେଡ୍ ଗୁଡ଼ିକ ପୁନର୍ବାର ଖଞ୍ଜା ହେଲା ପରେ, ଯୁନିଟ୍‌ଟି 50 ଦିନର କାର୍ଯ୍ୟବନ୍ଦ ପରେ (1 ଜୁନ୍ ରୁ 20 ଜୁଲାଇ 2007) 21 ଜୁଲାଇ 2007 ରୁ ପୁନର୍ବାର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହେଲା । ଏହା ପରେ କମ୍ପାନୀ, ଆପାତକାଳୀନ ପରିସ୍ଥିତିର ମୁକାବିଲା ପାଇଁ ଏକ ଅତିରିକ୍ତ ବ୍ଲେଡ୍ ସେଟ୍ ଗଢ଼ିତ ରଖିବା ପାଇଁ ତଥା ଏନ୍.ସି.ଟି.ପି.ଏସ୍. ରୁ କରଜରେ ଆଣିଥିବା ବ୍ଲେଡ୍ ଫେରସ୍ତ କରିବା ପାଇଁ 3.41 କୋଟି ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚରେ 123 ଟି ବ୍ଲେଡ୍ ଓ ଏହାର ଆନୁସଂଗିକ ଯତ୍ନ କିଣିବା ପାଇଁ ଏକ କ୍ରୟାଦେଶ (21 ମାର୍ଚ୍ଚ 2008) ଦେଲା ।

ସମାକ୍ଷାରେ ଜଣାଗଲେ ଯେ, ଜୁନ୍ 2003 ରେ ଏହି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଯୁନିଟ୍‌ର 6 ଟି ବ୍ଲେଡ୍ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଯୁନିଟ୍‌କୁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ବନ୍ଦ କରାଗଲା । କ୍ଷତି ଗ୍ରସ୍ତ ବ୍ଲେଡ୍ ଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରତିସ୍ଥାପନ ସମୟରେ ଅପ୍ରତ୍ୟାସିତ ପରିସ୍ଥିତି ପାଇଁ ବି.ଏଚ୍.ଇ.ଏଲ୍., କମ୍ପାନୀକୁ ଏକ ଅତିରିକ୍ତ ସେଟ୍ ରଖିବା ପାଇଁ ପରାମର୍ଶ (ଜୁଲାଇ 2003)

^୫ ଲୋ ପ୍ରେସର୍ (ଏଲ୍.ପି.), 3 ଏଲ୍. (କେନେରେଟର୍ ପାର୍ଟ) – 58 ଟି ବ୍ଲେଡ୍ ଏବଂ ଏଲ୍.ପି. – 3 ଆର୍ (ଚରବାଇନ୍ ପାର୍ଟ) – 58 ଟି ବ୍ଲେଡ୍‌କୁ ନେଇ ଏକ ସେଟ୍ ଗଠିତ ।

ଦେଇଥିଲା । କମ୍ପାନୀ କିନ୍ତୁ ବି.ଏଚ୍.ଇ.ଏଲ୍.ର ଏହି ସୁପାରିଶ ମୁତାବକ କିଛି କରିନଥିଲା ଯାହାର କାରଣ ନଥିପତ୍ରରେ ନଥିଲା ଏବଂ ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ ଯତ୍ନାଂଶଗୁଡ଼ିକର ଷ୍ଟକ ରଖି ନଥିଲା । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନକାରୀ ଯୁନିଟ୍ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅଚଳତା ଏଡାଇବା ପାଇଁ କମ୍ପାନୀ ପୁରୁଣା କ୍ଷତି ଗ୍ରସ୍ତ ଉପକରଣ ଗୁଡ଼ିକ ଚିହ୍ନଟ କରିବା ଏବଂ ପ୍ରତିସ୍ଥାପନ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥା କରି ନଥିଲା ।

ଯଦି କମ୍ପାନୀ ଭେଲ ର ପରାମର୍ଶ ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥାଆନ୍ତା ଏବଂ ବ୍ଲେଡ୍ ଗଠିତ ରଖିଥାଆନ୍ତା ତେବେ ଯୁନିଟ୍ ବନ୍ଦ ରହିବା ସମୟକୁ 16 ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହ୍ରାସ କରାଯାଇ ପାରିଥାନ୍ତା ଏବଂ ଯୁନିଟ୍ 79.419 ଏମ୍.ୟୁ* ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ କରିପାରିଥାନ୍ତା । ଏହି ଉତ୍ପାଦନ ଜନିତ କ୍ଷତିକୁ ହିସାବକୁ ନେଲେ କମ୍ପାନୀ 2.59 କୋଟି ଟଙ୍କାର ରାଜସ୍ୱ ହରାଇଲା । (2.40 କୋଟି ଟଙ୍କା ପ୍ରୋସାହନ** ପାଇଁ ଏବଂ 0.19 କୋଟି ଟଙ୍କା ପରିବର୍ତ୍ତନୀୟ ଖର୍ଚ୍ଚ ଜନିତ ଲାଭ) ।

ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କହିଲେ (ଜୁନ 2009) ଯେ, ଜୁନ 2003 ରେ ଉଚ୍ଚ କ୍ଷମତାରେ କାର୍ଯ୍ୟକରିବା ଯୋଗୁ ବ୍ଲେଡ୍ ଖରାପ ହେବା ପରେ ପରେ ପୁଣି ଡିଜିଟାଲ ଇଲେକ୍ଟ୍ରିସିଟି ବୋର୍ଡ୍ ସହ ସଂଯୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା ଯେଉଁଠି ଫ୍ରିକ୍ୱେନ୍ସି ସାଧାରଣ ଥିଲା । ତେଣୁ ପୁନର୍ବାର ବ୍ଲେଡ୍ ଖରାପ ହେବାର ଆଶଙ୍କା କରାଯାଇନଥିଲା ଏବଂ ସେଥିପାଇଁ ଆଉ ଏକ ପୁରା ସେଟ୍ ଗଠିତ ରଖାଯାଇ ନଥିଲା । କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତ କଥା ହେଉଛି ଯେ, କମ୍ପାନୀ ଭିତ୍ତିରେ ବି.ଏଚ୍.ଇ.ଏଲ୍.ର ସୁପାରିଶକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ନକରିବା, ଏକ ବିଜ୍ଞ ଭଣ୍ଡାର ପରିଚାଳନା ବ୍ୟବସ୍ଥା ନଥିଲା ଏବଂ ଏହା କମ୍ପାନୀର ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନକୁ ପ୍ରତିକୂଳ ଭାବେ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥିଲା ।

ଏହା ସୁପାରିଶ କରାଯାଉଛି ଯେ, କମ୍ପାନୀ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅଚଳତା ଏଡାଇବା ପାଇଁ ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ ଯତ୍ନାଂଶ ଗଠିତ ରଖିବା ଉଚିତ୍ । ଭବିଷ୍ୟତରେ ଏପରି ତ୍ରୁଟିକୁ ଏଡାଇବା ପାଇଁ, ଏକ୍ସରପ୍ରାଇଜ୍ ରିସୋର୍ସେସ୍ ପ୍ଲାନିଂ ସିଷ୍ଟମକୁ ବ୍ୟବହାରରେ ଏକ ବିଶ୍ୱାସନୀୟ ପରିଚାଳନାବର୍ଗ ସୂଚନା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଭାବରେ ସଠିକ୍ ଭାବରେ ଉପଯୋଗ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

ଏହି ବିଷୟ ସରକାରଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଦିଆଗଲା (ଜୁନ 2009); ତାଙ୍କର ଉତ୍ତର ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇନାହିଁ (ଅକ୍ଟୋବର 2009) ।

ଓଡ଼ିଶା ଶିଳ୍ପ ପ୍ରୋସାହନ ଓ ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍

4.11 ଅପରିଶୀଳନୀୟ ନିଷିଦ୍ଧ ଯୋଗୁ କ୍ଷତି

ପୁଞ୍ଜି ପ୍ରତ୍ୟାହାର ପାଇଁ ସମନ୍ୱେଷିତ ପଦକ୍ଷେପ ନେବାରେ ବିଫଳ ହେବାରୁ 3.15 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅନାଦେୟ ହେଲା ।

ରାଜ୍ୟରେ ବୃହତ୍ ଓ ମଧ୍ୟମ ଶ୍ରେଣୀର ଶିଳ୍ପ ଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରୋସାହନ ଦେବା କମ୍ପାନୀର ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଅନୁସାରେ କମ୍ପାନୀ ଅନ୍ୟ ପ୍ରୋସାହନମାନଙ୍କ ସହ ଯୌଥ ରୁଚ୍ଛି ସାକ୍ଷର କଲା ଏବଂ ନୂତନ ଯୁନିଟ୍ ସ୍ଥାପନ ତଥା ସ୍ଥିତ ଯୁନିଟ୍ ଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରସାରଣ, ବିବିଧାକରଣ ଓ ଆଧୁନିକୀକରଣ ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କର ଅଂଶଧନରେ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ

* ମଇ 2007 ରେ ପ୍ରାପ୍ତ ଘଣ୍ଟାପ୍ରତି ହାରାହାରି ଉତ୍ପାଦନ ଭିତ୍ତିରେ ।
 ** ସି.ଇ.ଆର୍.ସି.ର ନିୟମାବଳୀ ଅନୁସାରେ ଏକ ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନକାରୀ 80 ପ୍ରତିଶତରୁ ଅଧିକ ପୁଣି ଲୋଡ୍ ଫ୍ୟାକ୍ଟର (ପି.ଏଲ୍.ଏଫ୍.) ପ୍ରାପ୍ତି ପାଇଁ ପ୍ରୋସାହନର ହକ୍ଦାର, ଯାହା ପ୍ରକଳ୍ପ ଖର୍ଚ୍ଚ ଓ ଅଧିକ ପି.ଏଲ୍.ଏଫ୍. ର ଗୁଣାଫଳର 30 ପ୍ରତିଶତର 35 ପ୍ରତିଶତ ।

କଲ୍ମା। କମ୍ପାନୀ, ନୁତନ ଶିକ୍ଷା ଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦେବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ତଥା ନିଜର ସ୍ଥିତି ବଜାୟ ରଖିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଥିବା ଅର୍ଥ ଯୋଗାଡ଼ କରିବାକୁ ହେଲେ ନିଜର ଅଂଶଧନର ପୁଞ୍ଜିପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିବା ନିହାତି ଆବଶ୍ୟକ। ପୁଞ୍ଜି ପ୍ରତ୍ୟାହାର ବିଷୟରେ କମିଟି ଅନ୍ ପବ୍ଲିକ୍ ଅଣ୍ଡରଟେକିଙ୍ଗ୍ସ୍ (କୋପୁ) ତାଙ୍କର ଦ୍ଵିତୀୟ ରିପୋର୍ଟ (ଦ୍ଵାଦଶ ବିଧାନସଭା)ରେ ସୁପାରିଶ କରିଥିଲେ (ଅଗଷ୍ଟ 2000) ଯେ - (କ) କମ୍ପାନୀ ପୁଞ୍ଜି ପ୍ରତ୍ୟାହାର ପାଇଁ ସମୟୋଚିତ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବା ଉଚିତ୍ (ଖ) ଯେହେତୁ କମ୍ପାନୀର ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଶିକ୍ଷା ସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦେବା ତେଣୁ ଅନ୍ୟ ଶିକ୍ଷାଗୁଡ଼ିକରେ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ପାଇଁ ପୁଞ୍ଜି ପ୍ରତ୍ୟାହାର ଠିକ୍ ସମୟରେ କରିବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ (ଗ) ପୁଞ୍ଜି ପ୍ରତ୍ୟାହାର ନୀତି ସହ ଜଡ଼ିତ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଉପରେ ବିହିତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଉଚିତ୍, ଯେହେତୁ ଉଚିତ୍ ସମୟରେ ପୁଞ୍ଜି ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିବାରେ କିଛି ଅର୍ଥସରଙ୍କାର ଅବହେଳା ଯୋଗୁ କମ୍ପାନୀ ତାର ମୂଳ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପୂରଣ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲା ଯେଉଁଥିପାଇଁ କମ୍ପାନୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇଥିଲା।

କମ୍ପାନୀ (ଏପ୍ରିଲ 1984 ରୁ ଡିସେମ୍ବର 1991 ମଧ୍ୟରେ ଓଡ଼ିଶା ସିନ୍ଦ୍ରେଟିକ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (ଓ.ଏସ୍.ଏଲ୍.*)) ରେ 8.14 କୋଟି ଟଙ୍କା ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ କରିଥିଲା। ଓ.ଏସ୍.ଏଲ୍. ପୁନର୍ଗଠନ (ଜାନୁୟାରୀ 1994) ପରେ, କମ୍ପାନୀକୁ, ଜେ.କେ. ଲକ୍ଷ୍ମୀ ସିମେଣ୍ଟ ଲିମିଟେଡ୍ (ଜେ.କେ.ଏଲ୍.ସି.ଏଲ୍.) ରେ 5,42,665 ଟି ଅଂଶଧନ ଏବଂ ଅସିମ୍ ଇନଭେଷ୍ଟମେଣ୍ଟ ଲିମିଟେଡ୍ (ଏ.ଆଇ.ଏଲ୍.) ରେ 60,295 ଟି ଅଂଶଧନ ଆବଣ୍ଟିତ ହୋଇଥିଲା ଯାହାର ପ୍ରାଥମିକ ମୂଲ୍ୟ ସେୟାର ପ୍ରତି 10 ଟଙ୍କା ଥିଲା।

କମ୍ପାନୀର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀ (ବି.ଓ.ଡି.), 20.66 କୋଟି ଟଙ୍କାର ରଣ ପରିଶୋଧର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ଜେ.କେ.ଏଲ୍.ସି.ଏଲ୍. ରେ ଥିବା ଅଂଶଧନକୁ ଅଂଶଧନ ପ୍ରତି 186 ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟରେ କିମ୍ବା ମୁମ୍ବାଇ ସ୍କକ୍ ଏକ୍ସଚେଞ୍ଜ (ବି.ଏସ୍.ଇ.)ରେ ବିକ୍ରୟ ହେବା ଦିନର ଦର, ଯେଉଁଠି ଅଧିକ ହେବ, ସେହି ମୂଲ୍ୟରେ ବିକ୍ରି କରିବାକୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି (7 ନଭେମ୍ବର 2007) ନେଲେ। କମ୍ପାନୀ, ତଦନୁସାରେ, 19 ନଭେମ୍ବର ରୁ 6 ଡିସେମ୍ବର 2007 ମଧ୍ୟରେ 3,89,550 ଟି ଅଂଶଧନ 7.77 କୋଟି ଟଙ୍କାରେ ବିକ୍ରି କରିଥିଲା ଯାହାର ମୂଲ୍ୟ ସେୟାର ପ୍ରତି 195 ଟଙ୍କାରୁ 200 ଟଙ୍କା ଥିଲା। ବଳକା 1,53,115 ଟି ଅଂଶଧନ ବି.ଓ.ଡି. କ୍ ନିଷ୍ପତ୍ତି (6 ଡିସେମ୍ବର 2007) ଅନୁସାରେ ବିକ୍ରୟ କରାଗଲା ନାହିଁ କାରଣ ବି.ଓ.ଡି.ଙ୍କ ମତରେ (କ) ସେୟାର୍ ମୂଲ୍ୟରେ ଭବିଷ୍ୟତରେ ବୃଦ୍ଧି ଘଟିପାରେ, (ଖ) ଅର୍ଥର କୌଣସି ଜରୁରୀ ଆବଶ୍ୟକତା ନଥିଲା। ବି.ଓ.ଡି. କିନ୍ତୁ ବଳକା ସେୟାର ଗୁଡ଼ିକର ବିକ୍ରି ପ୍ରସ୍ତାବ ଉଚିତ୍ ସମୟରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବାକୁ ଉପଦେଶ ଦେଇଥିଲେ। ବି.ଏସ୍.ଇ. ରେ 22 ଜୁନ 2009 ରେ ସେୟାର ମୂଲ୍ୟ ସେୟାର ପ୍ରତି 103 ଟଙ୍କା ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ବଳକା ସେୟାର ଗୁଡ଼ିକ ବିକ୍ରି କରାଗଲା ନାହିଁ।

ସମାକ୍ଷାରେ ଜଣାଗଲା ଯେ :

- ଜେ.କେ.ଏଲ୍.ସି.ଏଲ୍.ର ଅଂଶଧନ ମୂଲ୍ୟ 11 ଜାନୁୟାରୀ 2008 ରେ 221 ଟଙ୍କାରୁ ହ୍ରାସ ହେବା ଆରମ୍ଭ କଲା (17 ଡିସେମ୍ବର 2007) ଏବଂ ବୋର୍ଡ଼ ଦ୍ଵାରା ସ୍ଵୀକୃତ ଦର 186 ଟଙ୍କାରୁ ନିମ୍ନକୁ ଖସିଥିଲା। ପରନ୍ତୁ, ବଳକା 1,53,115 ଅଂଶଧନର ବିକ୍ରି ପ୍ରସ୍ତାବ 6 ଡିସେମ୍ବର 2007 ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁସାରେ ବୋର୍ଡ଼ ସମ୍ମୁଖରେ ଆଗତ ହୋଇ ନଥିଲା।

* କମ୍ପାନୀ ସ୍ଵ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଲିମିଟେଡ୍ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ ଓଡ଼ିଶା ସିନ୍ଦ୍ରେଟିକ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (ଓ.ଏସ୍.ଏଲ୍.)ରେ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ କରିଥିଲା, ଯାହାପରେ ଜେ.କେ. କର୍ପୋରେସନ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (ଜେ.ସି.ଏଲ୍.) ଭାବେ ପରିଚିତ। ଓ.ଏସ୍.ଏଲ୍., ଜେ.ସି.ଏଲ୍. ସହିତ ଜାନୁୟାରୀ 1994 ରେ ମିଶାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଜେ.ସି.ଏଲ୍.ରେ କମ୍ପାନୀକୁ ମାତ୍ର 6,02,960 ଟି ସେୟାର ଆବଣ୍ଟିତ ହୋଇଥିଲା। ଜେ.ସି.ଏଲ୍. ଅକ୍ଟୋବର 2005 ରେ ଜେ.କେ.ଏଲ୍.ସି.ଏଲ୍. ନାମରେ ନାମିତ ହୋଇଥିଲା, ଯାହା ପୁଣି ଜେ.କେ.ଏଲ୍.ସି.ଏଲ୍. ଏବଂ ଏ.ଆଇ.ଏଲ୍. ଭାବେ ପୁନର୍ଗଠିତ (ଅପ୍ରେଲ 2005) ହୋଇଥିଲା। ପୁନର୍ଗଠନ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2006 ରୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିଲା।

- କମ୍ପାନୀ, ଓଡ଼ିଶା ଷ୍ଟେ ଆଇରନ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (ଓ.ଏସ୍.ଆଇ.ଏଲ୍) ରୁ ସେୟାର ପ୍ରତି 676 ଟଙ୍କା ଦରରେ ପାଞ୍ଚ ଲକ୍ଷ ସେୟାର ପୁଞ୍ଜିପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିବାକୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି (7 ନଭେମ୍ବର 2007) ନେଲେ। ଯେହେତୁ ଓ.ଏସ୍.ଆଇ.ଏଲ୍. ରୁ ସେୟାର କାରବାର ଡିସେମ୍ବର 2007 ରେ ସେୟାର ପ୍ରତି 500 ଟଙ୍କା ତଳେ ଚାଲିଥିଲା, ବି.ଓ.ଡି., ଓ.ଏସ୍.ଆଇ.ଏଲ୍.ର 7.5 ଲକ୍ଷ ସେୟାର ସର୍ବନିମ୍ନ ସେୟାର ପ୍ରତି 500 ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟରେ ବିକ୍ରୟ କରିବାକୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି (4 ଜାନୁୟାରୀ 2008) ନେଲେ। ଫଳରେ 4 ଜାନୁୟାରୀ 2008 ରୁ 18 ଜାନୁୟାରୀ 2008 ମଧ୍ୟରେ 2,54,169 ଟି ସେୟାର 505 ଟଙ୍କାରୁ 689 ଟଙ୍କା ପ୍ରତି ସେୟାର ଦରରେ 16.54 କୋଟି ଟଙ୍କାରେ ବିକ୍ରୟ ହେଲା।
- ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ (15.21 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଏବଂ ଭାରତୀୟ କ୍ଷୁଦ୍ରଶିଳ୍ପ ଉନ୍ନୟନ ବ୍ୟାଙ୍କରେ (5.45 କୋଟି ଟଙ୍କା) ରଣ ପରିଶୋଧ କରିବା ପାଇଁ 20.66 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଆବଶ୍ୟକତା ଥିଲା। ପୁନଶ୍ଚ, କମ୍ପାନୀର ପୁନ ମୁତାବକ (ଜୁନ୍ 2007), 2007-08 ବର୍ଷ ପାଇଁ 50 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଏକ ବଳକା ପାଣ୍ଡିର କର୍ଯୋସ ଚାରି ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା, ଯାହାକି ନିଜ ସହାୟକ ସଂସ୍ଥା ମାନଙ୍କରେ ଥିବା ନିବେଶକୁ ସମାପନ କରିବା ଦ୍ଵାରା ବାର୍ଷିକ ଶତକଡ଼ା 9 ରୁ 10 ହାରରେ ବିପଦମୁକ୍ତ ଧନ ପ୍ରାପ୍ତି କରିବ। ଓ.ଏସ୍.ଆଇ.ଏଲ୍. ର ସେୟାରକୁ ନିମ୍ନ ଦରରେ ବିକ୍ରୟ କରିବା ସ୍ଵଚିତ୍ କରୁଛି ଯେ ଅର୍ଥର ଆବଶ୍ୟକତା ଥିଲା। ତେଣୁ ଯେତେବେଳେ ସେୟାର ଦରରେ ବୃଦ୍ଧି ହେଉଥିଲା ସେହି ସମୟରେ ଜେ.କେ.ଏଲ୍.ସି.ଏଲ୍. ର ସେୟାର ବିକ୍ରୟ ବନ୍ଦ କରିବା ନିଷ୍ପତ୍ତି ଉଚିତ ନ ଥିଲା। ଯଦି କମ୍ପାନୀ 4 ଜାନୁୟାରୀ 2008 ରେ ବଳକା ସେୟାର ଗୁଡ଼ିକୁ ସେୟାର ପ୍ରତି ହାରାହାରି 206 ଟଙ୍କା ଦରରେ ବିକ୍ରି କରିଥାନ୍ତା, ତେବେ କମ୍ପାନୀ 1.09 କୋଟି ଟଙ୍କା* ଲାଭ ସହିତ 3.15 କୋଟି ଟଙ୍କା ଉପାର୍ଜନ କରିପାରିଥାନ୍ତା ଏବଂ ତାକୁ ନିବେଶ କରି ଜାନୁୟାରୀ 2008 ରୁ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2009 ମଧ୍ୟରେ 49.68 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ବିପଦମୁକ୍ତ ଆୟ ପାଇପାରି ଥାନ୍ତା।

ସରକାର କହିଲେ (ଅକ୍ଟୋବର 2009) ଯେ, ବଜାରରେ କ୍ରେତା ଅଭାବରୁ ଜେ.କେ.ଏଲ୍.ସି.ଏଲ୍. ର ସମସ୍ତ ସେୟାର 6 ଡିସେମ୍ବର 2007 ସୁଦ୍ଧା ବିକ୍ରୟ ହୋଇପାରିନଥାନ୍ତା। ସରକାର ଏହା ମଧ୍ୟ କହିଲେ ଯେ, ବି.ଓ.ଡି. ସେୟାର ବିକ୍ରୟ ପ୍ରସ୍ତାବ ଉଚିତ୍ ସମୟରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବାକୁ ଉପଦେଶ ଦେଇଥିଲେ। ପ୍ରକୃତ କଥା ଏହା ଯେ, 7 ରୁ 31 ଡିସେମ୍ବର 2007 ମଧ୍ୟରେ ଜେ.କେ.ଏଲ୍.ସି.ଏଲ୍. ର 20 ଲକ୍ଷ ସେୟାର 199 ଟଙ୍କା ରୁ 206 ଟଙ୍କା ପ୍ରତି ସେୟାର ଦରରେ ବାଣିଜ୍ୟ କାରବାର କରିଥିଲା। ଆହୁରି ମଧ୍ୟ କମ୍ପାନୀ, ଡିସେମ୍ବର 2007 ରେ ବୋର୍ଡ଼ ଦେଇଥିବା ଉପଦେଶ ସତ୍ତ୍ଵେ, ବଳକା ସେୟାର ବିକ୍ରୟ ପ୍ରସ୍ତାବ ଉପସ୍ଥାପନ କରିନଥିଲା।

ଏହା ସୁପାରିଶ କରାଯାଉଛି ଯେ କମ୍ପାନୀ କୋପୁ ର ସୁପାରିଶ ଗୁଡ଼ିକୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଭାବରେ ପାଳନ କରିବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ପୁଞ୍ଜି ପ୍ରତ୍ୟାହାର ପାଇଁ ସମୟୋଚିତ୍ ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ଉଚିତ୍।

ଏଣୁ ପୁଞ୍ଜି ପ୍ରତ୍ୟାହାର କ୍ଷେତ୍ରରେ ସମୟୋଚିତ୍ ପଦକ୍ଷେପ ନେବାରେ ବିଫଳତା ଯୋଗୁ 3.15 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅନାଦେୟ ହେଲା ତଥା ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2009 ସୁଦ୍ଧା 49.68^ଽ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ସୁଧ ଜନିତ କ୍ଷତି ହେଲା।

* 1,53,115 ସେୟାର x 71 (1 ଏପ୍ରିଲ 2008 ସୁଦ୍ଧା ଆଦେୟ ମୂଲ୍ୟ: 206 ଟଙ୍କା – କିଣା ଦାମ୍: 135 ଟଙ୍କା) = 1.09 କୋଟି ଟଙ୍କା।

^ଽ ଜାନୁୟାରୀ 2008 ରୁ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2009 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ 21 ମାସ ପାଇଁ ଆବାସ ଯୋଗ୍ୟ 315.42 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟ ଉପରେ ନଅ ପ୍ରତିଶତ ସୁଧ ହାର।

ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ସଂଚାରଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍

4.12 ପକ୍ଷମାନଙ୍କୁ ଅହେତୁକ ଅନୁଗ୍ରହ

ଚୁକ୍ତିର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଯୋଗାଣ ନେବାରେ ବିଳମ୍ବ ପାଇଁ ଦଣ୍ଡ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଲାଗୁକରିବାରେ କମ୍ପାନୀର ବିଫଳତା ଯୋଗୁ ଖୁଲାପା ଶିଳ୍ପଗୁଡ଼ିକୁ 1.54 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅହେତୁକ ଅନୁଗ୍ରହ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରାଗଲା ।

ତୁରୁରି ଅଂଚଳରେ ଗଢ଼ିଉଠୁଥିବା ଶିଳ୍ପ ସଂସ୍ଥା ମାନଙ୍କୁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପରିମାଣର ମାନଯୁକ୍ତ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟ ସହିତ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଲେ (ଅପ୍ରିଲ 2004) ଯେ, ଶିଳ୍ପ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ – (i) ତାଙ୍କର ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଚାହିଦା ତୈମାସିକ ଭିତ୍ତିରେ ପ୍ରଦାନ କରିବେ। (ii) ସର୍ବାଧିକ ଚାହିଦା ଉପରେ ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ. ପ୍ରତି 10 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ସୁଧ ବିହୀନ ରଣ କମ୍ପାନୀକୁ ପ୍ରଦାନ କରିବେ ଏବଂ (iii) ଏହି ବାବଦରେ କଂପାନୀ^୯ ତଥା ବିତରଣ କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ସହ ଚୁକ୍ତି ସାକ୍ଷର କରିବେ। ସେହି ସଭାରେ ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଗଲା ଯେ, ଉଲ୍ଲିଖିତ ଚାହିଦା ମୁତାବକ ଶକ୍ତି ଗ୍ରହଣ ନକଲେ ଏବଂ ଯୋଗାଣ ନକଲେ, ବିଳମ୍ବ ସମୟ ପାଇଁ ଶିଳ୍ପ ସଂସ୍ଥାମାନଙ୍କୁ ଏବଂ କମ୍ପାନୀକୁ ଯଥାକ୍ରମେ ବାର୍ଷିକ ରଣ ରାଶିର 12 ପ୍ରତିଶତ ଦରରେ ଦଣ୍ଡନାୟ ସୁଧ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ। କମ୍ପାନୀର ବି.ଓ.ଡି. ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଲେ (ଅଗଷ୍ଟ 2004) ଯେ, ରାଜ୍ୟରେ ଗଢ଼ିଉଠୁଥିବା ସମସ୍ତ ଶିଳ୍ପ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ଜମା କରାଯାଇଥିବା ରଣ ରାଶି ଉପରେ କମ୍ପାନୀ ପ୍ରତି ବର୍ଷ ଛଅ ପ୍ରତିଶତ ହାରରେ ସୁଧ ପ୍ରଦାନ କରିବ। ବି.ଓ.ଡି. କିନ୍ତୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି (ଅକ୍ଟୋବର 2005) ନେଲେ ଯେ, କମ୍ପାନୀ ଚାହିଦା ମୁତାବକ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଯୋଗାଇବାରେ ବିଫଳ ହେଲେ, ରଣ ଉପରେ ଛଅ ପ୍ରତିଶତ ଦରରେ ସୁଧ ଦେବା ବଦଳରେ 12 ପ୍ରତିଶତ ହାରରେ ଦଣ୍ଡନାୟ ସୁଧ ପ୍ରଦାନ କରିବ। କିନ୍ତୁ ଯଦି ଶିଳ୍ପ ସଂସ୍ଥା ମାନେ କୌଣସି କାରଣରୁ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଗ୍ରହଣ ନକଲେ, ତେବେ ସେମାନେ କମ୍ପାନୀକୁ ଜମା କରିଥିବା ରଣର ପ୍ରତି ବର୍ଷ 12 ପ୍ରତିଶତ ଦରରେ ସୁଧ ଦେବେ ଏବଂ କମ୍ପାନୀ ସେହି ରଣ ପାଇଁ କିଛି ସୁଧ ପ୍ରଦାନ କରିବ ନାହିଁ। କମ୍ପାନୀ ନଭେମ୍ବର 2004 ରୁ ଫେବୃୟାରୀ 2008 ମଧ୍ୟରେ 35 ଟି ଶିଳ୍ପ ସଂସ୍ଥାଠାରୁ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବିତରଣ ପାଇଁ ମୋଟ 48.51 କୋଟି ଟଙ୍କାର ରଣ ପାଇଥିଲା ।

ସମାକ୍ଷାରୁ ଜଣାଗଲା ଯେ, ଜୁଲାଇ 2005 ରୁ ନଭେମ୍ବର 2007 ମଧ୍ୟରେ ସାତଟି ଶିଳ୍ପ ସଂସ୍ଥା 60 ରୁ 259 ଦିନ ବିଳମ୍ବରେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନେଇଥିଲେ ଯଦିଓ କମ୍ପାନୀ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ତାରିଖରେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଯୋଗାଇବା ଅବସ୍ଥାରେ ଥିଲା । କମ୍ପାନୀ, ଜୁଲାଇ 2005 ରୁ ନଭେମ୍ବର 2007 ମଧ୍ୟରେ ବିଳମ୍ବରେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଆହରଣ କରିଥିବା ଶିଳ୍ପ ଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ 1.17 କୋଟି ଟଙ୍କା ଦଣ୍ଡନାୟ ସୁଧ ଦାବି କଲା ନାହିଁ, କିମ୍ବା ଶିଳ୍ପ ସଂସ୍ଥା ମାନେ ଜମା କରିଥିବା ରଣ ଉପରେ 57.41 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ସୁଧ ନାମଞ୍ଜୁର କଲାନାହିଁ । ସମାକ୍ଷାରେ ଏଗୁଡ଼ିକ ସୂଚିତ କଲା ପରେ (ଅଗଷ୍ଟ 2007 ରୁ ନଭେମ୍ବର 2008) କମ୍ପାନୀ ଶକ୍ତି ଆହରଣ ବିଳମ୍ବ ପାଇଁ 19.58 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଦଣ୍ଡନାୟ ସୁଧ ଗୋଟିଏ ସଂସ୍ଥା (ମାଂଗିଲାଲ ରୁଂଗ୍‌ଟା) ରୁ ଆଦାୟ (ମାର୍ଚ୍ଚ 2009) କରିଥିଲା । ଅନ୍ୟ ଛଅଟି ସଂସ୍ଥା କ୍ଷେତ୍ରରେ 1.54 କୋଟି ଟଙ୍କା[#] ଆଦାୟ ପାଇଁ କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇ ନଥିଲା ଯାହାର କାରଣ ନଥିପତ୍ରରେ ନଥିଲା । ଏକ ଅଡ଼ିଟ୍ ଜିଜ୍ଞାସା ଉପରେ ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2007) କହିଲେ ଯେ, ସତ୍ୟ ପ୍ରମାଣ କଲା ପରେ ସମସ୍ତ ଶିଳ୍ପାନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକ ଠାରୁ ଦଣ୍ଡ ସୁଧ ଦାବି କରିବେ ।

^୯ ମାର୍ଚ୍ଚ 2005 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପୂର୍ବତନ ଓଡ଼ିଶା ଗ୍ରୀଡ୍ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ।
[#] ଦଣ୍ଡନାୟ ସୁଧ: 1.17 କୋଟି ଟଙ୍କା ଯୁକ୍ତ ନାମଞ୍ଜୁର ସୁଧ: 0.57 କୋଟି ଟଙ୍କା ବିଯୁକ୍ତ ଆଦାୟ: 0.20 କୋଟି ଟଙ୍କା ।

ତେଣୁ, ରାଜିନାମା ସର୍ତ୍ତ ଅନୁଯାୟୀ ବିଦ୍ୟୁତ ଆହରଣର ବିଳମ୍ବ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦଣ୍ଡ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରଚଳନରେ ବିଫଳତା ଯୋଗୁ 1.54 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅହେତୁକ ଅନୁଗ୍ରହ ହେଲା ।

ଏହା ସୁପାରିଶ କରାଯାଇଛି ଯେ, ଏଭଳି ଘଟଣା ପୁନର୍ବାର ନଘଟିବା ପାଇଁ କଂପାନୀର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିବା ଉଚିତ୍ । ପୁନଶ୍ଚ କମ୍ପାନୀ ଶିଳ୍ପ ସଂସ୍ଥା ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିଳମ୍ବରେ ଶକ୍ତି ଆହରଣ ଜନିତ ସମସ୍ତ କେସ୍ ଗୁଡ଼ିକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କଲା ପରେ ତାଙ୍କ ଠାରୁ ସର୍ତ୍ତ ଅନୁଯାୟୀ ଦଣ୍ଡ ସୁଧ ଦାବି କରିବା ଉଚିତ୍ ।

ଏହି ବିଷୟ ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ/ସରକାରଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଦିଆଗଲା (ମାର୍ଚ୍ଚ 2009) ସେମାନଙ୍କର ଉତ୍ତର ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇନାହିଁ (ଅକ୍ଟୋବର 2009) ।

4.13 ସମାକ୍ଷା ମନ୍ତବ୍ୟ ଉପରେ ପ୍ରତିକାରାତ୍ମକ କାର୍ଯ୍ୟପନ୍ଥାର ଅଭାବ

ଗୋଟିଏ ଆଇ.ଆର୍. ଅନୁକ୍ଳେଦ ଉପରେ ଏକ ପି.ଏସ୍.ସ୍କୁ. କୌଣସି ପ୍ରତିକାରାତ୍ମକ କାର୍ଯ୍ୟପନ୍ଥା ଗ୍ରହଣ କରି ନଥିଲା ବା ଏହାକୁ ବିଧିବଦ୍ଧ ଭାବେ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରି ନଥିଲା, ଯାହାଫଳରେ ନିଜର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀତା ବୃଦ୍ଧି କରିବା ସୁଯୋଗକୁ ହାତଛଡ଼ା କଲା ।

ନିରୀକ୍ଷଣ ରିପୋର୍ଟ (ଆଇ.ଆର୍.) ଗୁଡ଼ିକରେ 2003-04 ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅମାମାଂସିତ ଅନୁକ୍ଳେଦଗୁଡ଼ିକର ଏକ ପୁନର୍ବିଲୋକନରୁ ଜଣାଗଲା ଯେ, ଏକ ଅନୁକ୍ଳେଦରେ ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ସଂଚାରଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀତାରେ ଥିବା ଅଭାବଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଉଲ୍ଲେଖ ହୋଇଥିଲା । ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଅଧିକୃତନା ଅନୁସାରେ କମ୍ପାନୀ, ଅଡ଼ିଟ୍ ଠାରୁ ଆଇ.ଆର୍. ପାଇବାର ଏକ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରତିକାରାତ୍ମକ କାର୍ଯ୍ୟପନ୍ଥା ଗ୍ରହଣ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । କିନ୍ତୁ କୌଣସି ଫଳପ୍ରଦ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇ ନଥିଲା, ଯଥା: ନିଜର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀତାର ଅଭାବଗୁଡ଼ିକୁ ସୁଧାରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ପ୍ରତିକାରାତ୍ମକ କାର୍ଯ୍ୟପନ୍ଥା ଗ୍ରହଣ କରାଗଲା ନାହିଁ । ଯାହାଫଳରେ କମ୍ପାନୀ ଏହି ପ୍ରସଂଗରେ ନିଜର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀତା ବୃଦ୍ଧି କରିବା ସୁଯୋଗ ହରାଇଲା । ତେବେ 2003-04ର ଆଇ.ଆର୍.-98 ରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଏହି ଅନୁକ୍ଳେଦର ବିଶଦ ବିବରଣୀ ନିମ୍ନରେ ଦର୍ଶାଗଲା ।

ଲୋଡ୍ ଡେସପାର୍ ଏବଂ ଟେଲିକମ୍ୟୁନିକେସନ୍ ଡିଭିଜନ୍, ଭୁବନେଶ୍ୱର ରେ ମଞ୍ଜୁରିପ୍ରାପ୍ତ 65 ଟି ପଦବୀ ତୁଳନାରେ ପ୍ରକୃତରେ 87 ଜଣ କର୍ମଚାରୀ ଥିଲେ, ଯାହାଫଳରେ ଜୁନ୍ 2002 - ଅଗଷ୍ଟ 2003 ମଧ୍ୟରେ 40.94 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ନିରର୍ଥକ ଦରମା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ଯଦିଓ ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କହିଲେ (ଅଗଷ୍ଟ 2004) ଯେ, 65 କର୍ମଚାରୀମୁକ୍ତ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ଜନଶକ୍ତି ଢାଞ୍ଚା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାହୋଇନଥିଲା, ତତ୍ପରେ ବଳକା ଜନଶକ୍ତି ଚାଲୁରହିବା ସତ୍ତ୍ୱେ କୌଣସି ଜବାବ୍ ହସ୍ତଗତ ହୋଇ ନଥିଲା ।

ଏହିସବୁ ତଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକ, କମ୍ପାନୀ ନିଜର ତୃଟି ସୁଧାରିବାର ଏବଂ ଏହାର କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କର ଉତ୍ତରଦାୟିତ୍ୱ ନିଶ୍ଚିତ କରିବାର ବିଫଳତା ସୂଚିତ କରୁଅଛି । ସମାକ୍ଷା ମନ୍ତବ୍ୟ ଓ ତାର ଅନୁଧ୍ୟାନ ତଥା ସାମୟିକ ଭାବେ ବିଚାରଧାନ ଅନୁକ୍ଳେଦଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରଶାସନ/ଅର୍ଥବିଭାଗ ଏବଂ ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ନଜରକୁ ଆଣିବା, ଆଶାନ୍ତରୁପ ଭାବେ ଫଳପ୍ରଦ ହେଲା ନାହିଁ ।

କମ୍ପାନୀ ଏହି ଅନୁକ୍ଳେଦ ଉପରେ ପ୍ରତିକାରାତ୍ମକ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ ତୁରନ୍ତ ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ଉଚିତ୍ ତଥା ସମୟାନୁସାରେ ଏହିସବୁ କାର୍ଯ୍ୟ ସମାପ୍ତ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

ଏହି ବିଷୟ ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ/ ସରକାରଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଦିଆଗଲା (ଜୁନ୍ 2009) ; ତାଙ୍କର ଉତ୍ତର ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇନାହିଁ (ଅକ୍ଟୋବର 2009) ।

ଇଡ଼କଲ୍ ଫେରୋ କ୍ଲୋମ ଆଣ୍ଡ ଆଲୋଏବ୍ ଲିମିଟେଡ୍

4.14 ପରିହାର୍ଯ୍ୟ ଜଳକର ଦେୟ

ପରିବେଶ ଓ ଜଳ ପ୍ରଦୂଷଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଆଇନର ବୈଧାନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ଅନୁପାଳନ ନକରିବା ଫଳରେ ଉଚ୍ଚ ଦରରେ ଜଳ କର ପଇଠ ଦାୟିତ୍ୱ ପାଇଁ 38 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ପରିହାର୍ଯ୍ୟ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେଲା ।

ଓଡ଼ିଶା ଶିଳ୍ପ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (ଇଡ଼କଲ୍)ର ତୈଲଂଗି କ୍ଲୋମାଇର୍ ଖଣି (ଟି.ସି.ଏମ୍.), କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହେଉଛି, ଯାହାକି ଇଡ଼କଲ୍ ର ଏକ ସହାୟକ ସଂସ୍ଥା । ଟି.ସି.ଏମ୍. ତାର ନିଜର ନଳକୂପର ପାଣି ବ୍ୟବହାର କରେ । ହାଡ଼ୁଲେଜ ରାସ୍ତାରେ ସିଞ୍ଚନ କରବା ତଥା ଭାରିୟାନ/ମାଟି ବୋହିବା ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଗୁଡ଼ିକୁ ଡ୍ରାକ୍ସପରେ ଧୋଇବା ପାଇଁ ଦରକାର ହେଉଥିବା ଜଳ ନିକଟସ୍ଥ ଡ୍ରମ୍ପାଲା ନାଳରୁ ନିଆଯାଇଥାଏ । ଖଣିରୁ ନିଷ୍କାସିତ ଜଳକୁ କ୍ଲୋମ ଓର ବେନିଫିକେସନ ପ୍ଲାଣ୍ଟ ରେ ଓର ଧୋଇବା କାର୍ଯ୍ୟରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ ଏବଂ ବଳକା ଜଳକୁ ବିଶୋଧନ ବିନା ତାମ୍ବାଲା ନାଳକୁ ଛାଡ଼ି ଦିଆଯାଏ ।

କମ୍ପାନୀ, ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପ୍ରଦୂଷଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବୋର୍ଡ଼ (ଓ.ଏସ୍.ପି.ସି.ବି.) କୁ ଜଳ (ପ୍ରଦୂଷଣ ନିବାରଣ ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ଶୁଳ୍କ ଅଧିନିୟମ, 1977 (ଡ୍ରବ୍.ପି.ସି.ପି.ସି. ଅଧିନିୟମ) ଅନୁସାରେ ଜଳ କର ପ୍ରଦାନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଡ୍ରବ୍.ପି.ସି.ପି.ସି. ଅଧିନିୟମରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟ ସହିତ କୁହାଯାଇଛି ଯେ, ଯଦି କୌଣସି ଶିଳ୍ପ ସଂସ୍ଥା ନିଜର ନର୍ଦ୍ଦମା ବା ଶିଳ୍ପ ଆବର୍ଜନା ବିଶୋଧନ ପାଇଁ ଏକ ପ୍ଲାଣ୍ଟ ସ୍ଥାପନ କରନ୍ତି ତେବେ ସେ ଜଳକର ରେ 25 ପ୍ରତିଶତ ରିହାତି ପାଇବାର ହକ୍ ଦାର ହେବେ । କିନ୍ତୁ, ଯଦି କୌଣସି ଶିଳ୍ପ ସଂସ୍ଥା, ଜଳ (ନିବାରଣ ଏବଂ ପ୍ରଦୂଷଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ଅଧିନିୟମ, 1974 ର ଧାରା 25 କିମ୍ବା ପରିବେଶ (ସଂରକ୍ଷଣ) ଅଧିନିୟମ 1986 ଅନୁସାରେ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଣୀତ ମାନକଗୁଡ଼ିକୁ ପାଳନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୁଅନ୍ତି, ତେବେ ଶୁଳ୍କ ଦେୟର 25 ପ୍ରତିଶତ ରିହାତିକୁ ରଦ୍ଦ କରାଯିବ । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଆହୁରି ଅଧିକ ଦରରେ ଜଳକର ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ସମାକ୍ଷାରେ ଜଣାଗଲା ଯେ, କମ୍ପାନୀ ଡ୍ରବ୍.ପି.ସି.ପି.ସି ଆକ୍ଟର ଧାରା 4 ଅନୁସାରେ ବୈଧାନିକ ଆବଶ୍ୟକତା ଯଥା ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟବହାରିକ ସ୍ଥଳରେ ସତରଢ଼ ଡ୍ରାଟର୍ ଫ୍ଲୋ ମିଟର ଲଗାଇବା ଇତ୍ୟାଦି ଅନୁପାଳନ କରିନଥିଲା । ଖଣିଜ କ୍ୱାରୀ-1 ର ଏଫ୍.ଏସ୍.ଟ୍ରିଗ୍ଗିଂ ପ୍ଲାଣ୍ଟ (ଇ.ଟି.ପି.) ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଇଥିଲା । କ୍ୱାରୀ - II ରେ ଥିବା ଇ.ଟି.ପି., ଯଦିଓ ଜୁଲାଇ 2008 ରେ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଥିଲା, ତଥାପି ଖଣିର ଏକ ଅଂଶର ଜଳ ଇ.ଟି.ପି. ମଧ୍ୟଦେଇ ଗତି ନକରି ସିଧା ସଳଖ ତାମ୍ବାଲା ନଳାରେ ପଡ଼ୁଥିଲା, ଯାହାର ପ୍ରତିକୂଳ ପ୍ରଭାବ ପରିବେଶ ଉପରେ ପଡ଼ିଥିଲା । କ୍ୱାରୀ - II ପାଇଁ ଆଉ ଏକ ଇ.ଟି.ପି. ନିର୍ମାଣାଧୀନ ଅଛି । ଡ୍ରାଟର୍ ମିଟର ର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ଓ.ଏସ୍.ପି.ସି.ବି. ଅଧିକାରୀମାନେ, ଜଳ ବ୍ୟବହାର ମାତ୍ରା, କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲଗାଯାଇଥିବା ପ୍ରକୃତ ପତ୍ତ ସଂଖ୍ୟା ଅନୁସାରେ, ଅଧିକ ଦରରେ 145.09 ଲକ୍ଷ କିଲୋଲିଟର (କେ.ଏଲ୍.) ଆକଳନ କଲେ । କିନ୍ତୁ କମ୍ପାନୀ ପ୍ରକୃତରେ ମାର୍ଚ୍ଚ 2004 ରୁ ଫେବୃୟାରୀ 2009 ମଧ୍ୟରେ 65 ଲକ୍ଷ କିଲୋଲିଟର ଜଳ ବ୍ୟବହାର ହୋଇଥିବା ଦର୍ଶାଇଲେ । ଏହାଫଳରେ ଜଳକର ବାବଦରେ 32.79 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଅତିରିକ୍ତ ଅର୍ଥ ଖର୍ଚ୍ଚ ଅଥବା ଦାୟିତ୍ୱ[#] ହେଲା । ପୁନଶ୍ଚ, ଡ୍ରବ୍.ପି.ସି.ପି.ସି ଆକ୍ଟର ଧାରା 25 ର ଅନୁପାଳନ ନକରିବା ଯୋଗୁ କମ୍ପାନୀ 5.21 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ରିହାତି ପାଇପାରିଲା ନାହିଁ ।

[#] କମ୍ପାନୀ ମାର୍ଚ୍ଚ 2004 ରୁ ଅପ୍ରେଲ 2006 ମଧ୍ୟରେ ଦେବାକୁ ଥିବା 27.97 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଜଳକର ପାଇଁ ଅପିଲ୍ (ଜୁଲାଇ 2006) , ଯାହା ଓ.ଏସ୍.ପି.ସି.ବି. ପାଖରେ ବିରୋଧାଧୀନ ରହିଛି ।

ସରକାର ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରି କହିଲେ (ଅପ୍ରିଲ 2009) ଯେ, ଓଡ଼ିଶା ମିଟର ସ୍ଥାପନ ଓ ଇ.ଟି.ପି. କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ହେଲା ପରେ, ଜଳ କର ପୁନଃନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଏବଂ ରିହାତି ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ଓ.ଏସ୍.ପି.ସି.ବି. ସହ ଆଲୋଚନା କରାଯିବ।

ଏଣୁ, ପରିବେଶ ଓ ଜଳ ପ୍ରଦୂଷଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଆଇନର ବୈଧାନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକର ଅନୁପାଳନ ନକରିବା ଫଳରେ କମ୍ପାନୀ ଉଚ୍ଚ ଦରରେ 38 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଜଳ କର ଦେବା ପାଇଁ ଦାୟୀ ହେଲା।

କମ୍ପାନୀ ପରିବେଶ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବିଭିନ୍ନ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ଅନୁପାଳନ ଠିକ୍ ସମୟରେ କରିବା ପାଇଁ ସୁପାରିଶ କରାଯାଇଛି।

ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ସଂଚାରଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଯୋଗାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍

4.15 ଅର୍ଥ ଅସୁଲିର ସୁଯୋଗ ଉପେକ୍ଷିତ

ଦୁଇଟି ପି.ଏସ୍.ୟୁ. ନିଜର ଅର୍ଥ ଅସୁଲିର ସୁଯୋଗର ସଦୁପଯୋଗ କଲେ ନାହିଁ କିମ୍ବା ଏହି ବିଷୟକୁ ବିଧିବଦ୍ଧ ଭାବେ ଅନୁସରଣ କଲେନାହିଁ, ଯାହା ଫଳରେ 59.63 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଅସୁଲି ଆଶଂକାଭୁକ୍ତ ହୋଇ ରହିଲା।

ନିରୀକ୍ଷଣ ରିପୋର୍ଟ (ଆଇ.ଆର୍.)ଗୁଡ଼ିକର 2003-04 ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମାମାଂସିତ ଅନୁକ୍ଷେପ ଗୁଡ଼ିକର ଏକ ସମୀକ୍ଷାରୁ ଜଣାଗଲା ଯେ, ଦୁଇଟି ପି.ଏସ୍.ୟୁ. ସଂପୃକ୍ତ 13 ଟି ଅନୁକ୍ଷେପରେ ମୋଟ 59.63 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଅସୁଲି ଥିଲା। ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଅର୍ଥ ବିଭାଗ ଆଇନ୍ ଅନୁସାରେ ପି.ଏସ୍.ୟୁ.ଗୁଡ଼ିକ ଆଇ.ଆର୍. ପାଇବାକୁ ଏକ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରତିକାରାତ୍ମକ କାର୍ଯ୍ୟପଦ୍ଧତି ଗ୍ରହଣ କରିବେ। କିନ୍ତୁ କୌଣସି ଫଳପ୍ରସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇ ନଥିଲା, ଯଥା: ସମ୍ପୃକ୍ତ ପାର୍ଟି ମାନଙ୍କଠାରୁ ଅର୍ଥ ଆଦାୟ କରିବା। ଏହା ଫଳରେ ଏହି ପି.ଏସ୍.ୟୁ.ଗୁଡ଼ିକ ସେମାନଙ୍କର ଅର୍ଥ ଆଦାୟର ସୁଯୋଗ ହରାଇ ବସିଲେ।

ପି.ଏସ୍.ୟୁ. ଅନୁଯାୟୀ ଅନୁକ୍ଷେପ ଏବଂ ଅସୁଲି ରାଶିର ପୁଂଖାନୁପୁଖ ବିବରଣୀ ତଳେ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା। ଅନୁକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକ ପୂର୍ଣ୍ଣ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ପରିଶିଷ୍ଟ-8 ରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି।

କ୍ର.ନ	ପି.ଏସ୍.ୟୁ.ର ନାମ	ଅନୁକ୍ଷେପ ଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା	ଆଦାୟ ଅର୍ଥର ପରିମାଣ (ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା)
1.	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଯୋଗାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	4	7.75
2.	ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ସଂଚାରଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	9	51.88
	ସମୁଦାୟ	13	59.63

ଅନୁକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକ ମୁଖ୍ୟତଃ, କର୍ମଚାରୀ ଓ ଠିକାଦାରମାନଙ୍କୁ ଅତିରିକ୍ତ ଦେୟ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ଅସୁଲି ଉପରେ ପର୍ଯ୍ୟବେଶିତ।

ଏହି ସବୁ ଘଟଣା ଗୁଡ଼ିକ, ସଂସ୍ଥାକୁ ଆର୍ଥିକ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ସଂପୃକ୍ତ ପି.ଏସ୍.ୟୁ.ର ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କର ବିଫଳତାକୁ ସୂଚିତ କରୁଛି। ସମାକ୍ଷା ମନ୍ତବ୍ୟ ଓ ତାର ବାରମ୍ବାର ଅନୁଧ୍ୟାବନ ତଥା ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ବିଚାରଧାନ ଅନୁକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରଶ୍ନାସନ/ଅର୍ଥବିଭାଗ ଏବଂ ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ନଜରକୁ ଆଣିବା, ଆଶାନୁରୂପ ଭାବେ ଫଳପ୍ରସ୍ତ ହୋଇପାରିନାହିଁ।

ପି.ଏସ୍.ୟୁ.ଗୁଡ଼ିକ ଅର୍ଥର ଅସୁଲି ପାଇଁ ତୁରନ୍ତ ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ଉଚିତ୍।

ଏହି ବିଷୟ ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ/ସରକାରଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଦିଆଗଲା (ଜୁନ୍, 2009) ସେମାନଙ୍କର ଉତ୍ତର ମିଳିନାହିଁ (ଅକ୍ଟୋବର 2009) ।

ବୈଧାନିକ ନିଗମ

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ ନିଗମ

4.16 ସରକାରୀ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମାର ବ୍ୟତିକ୍ରମ ଯୋଗୁଁ କ୍ଷତି

ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକୃତ ହୋଇଥିବା ଏକ କାଳାନ ମାମାଂସା ଯୋଜନାରୁ ବ୍ୟତିକ୍ରମ ଫଳରେ **25.95 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ଏବଂ 41.75 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ପ୍ରତିଭୂତି ସ୍ୱଳ୍ପ ଆଦାୟ** ।

ଓଡ଼ିଶା ସରକାର (ଜି.ଓ.ଓ), ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ ନିଗମର ଏକକାଳୀନ ମାମାଂସା (ଓ.ଟି.ଏସ୍.) ଯୋଜନା 2007 କୁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନେଇ ଅନୁମୋଦନ (ଫେବୃୟାରୀ 2007) କଲେ । ଏହାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକ ହେଲା: (କ) ଉଚ୍ଚ ସ୍ତରର ଅକାମି ଆସି ହ୍ରାସ (ଖ) କ୍ଷୁଦ୍ର ଶିଳ୍ପ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ (ଏସ୍.ଏସ୍.ଆଇ.)ମାନଙ୍କ ଠାରୁ ବକେୟା ଥିବା ରଣର ଅସୁଲି ବୃଦ୍ଧି ଏବଂ (ଗ) ନିଗମର ଜୀବନକ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି କରିବା । ନିଗମ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ ତଥ୍ୟ ଏବଂ ଶିଳ୍ପ ସଂସ୍ଥା ମାନଙ୍କର ସଂଗଠନର ପରାମର୍ଶ ନେଲା ପରେ ଓ.ଟି.ଏସ୍. ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଗଲା ।

ଅନୁମୋଦିତ ଓ.ଟି.ଏସ୍. ଯୋଜନା, ଯାହାକି ନିଗମକୁ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ପାଇଁ ପଠାଯାଇଥିଲା (ମାର୍ଚ୍ଚ 2007), ତାହା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟ ସହିତ ନିମ୍ନୋକ୍ତ ତଥ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରେ :

- ମାମାଂସା ରାଶି* ହିସାବ କଲାବେଳେ, ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ରଣକୁ ଏକ ସତରଞ୍ଜ ରଣ ହିସାବରେ ଧରାଯିବ ;
- ପୂର୍ବ ଓ.ଟି.ଏସ୍. ଯୋଜନାରୁ ଚଳିତ ଯୋଜନାକୁ ଆସିଥିବା ଘଟଣା ଗୁଡ଼ିକରେ ପ୍ରାଥମିକ ପ୍ରତିଭୂତି (ଆଇ.ଏସ୍.ଡି.), ପୂର୍ବରୁ ମାମାଂସିତ ହୋଇଥିବା ରାଶିର 25 ପ୍ରତିଶତ ହେବ ;
- ମହାବାତ୍ୟା 1999 ସମୟରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ବାତ୍ୟାରଣ, ହାୟର୍କ ପର୍ବେଜ(ଏଚ୍.ପି.) ଏବଂ ସ୍ୱଳ୍ପ ମିଆଦି କାମଚଳା ପୁଞ୍ଜି ରଣଗୁଡ଼ିକ (ଏସ୍.ଟି.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.ସି.) ଏହି ଯୋଜନାରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହେବନାହିଁ ।

ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀ (ବି.ଓ.ଡି) କ୍ଷର ଅନୁମୋଦନ (7 ମାର୍ଚ୍ଚ 2007) ହେଲାପରେ, ନିଗମ ଏହି ଯୋଜନାକୁ 15 ମାର୍ଚ୍ଚ 2007 ରୁ ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଣୟନ କଲା । ବକେୟା ରଣ 322 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ 85.67 କୋଟି ଟଙ୍କାରେ 1,496 ଟି ମାମାଲା ମାମାଂସା କରିଥିଲା । କିନ୍ତୁ 247 ଟି ସିର୍ବ୍‌ଓଭର କେସ୍‌ରୁ 31 ଟି ଏବଂ 32 ଟି 20 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ବିତରଣ, ମାମାଲାରୁ 27 ଟି ମାମାଲାର ଯାଞ୍ଚରୁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ତଥ୍ୟ ଜଣାଗଲା:

- ସରକାର ନିଗମକୁ ଏହି ଯୋଜନା ପ୍ରଣୟନ ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲାବେଳେ ବି.ଓ.ଡି. କୁ ଯୋଜନାର ମୁଖ୍ୟ ବିଷୟରେ କୌଣସି ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାର ଅଧିକାର ଦେଇ ନଥିଲେ । ବି.ଓ.ଡି. କୁ ମାର୍ଚ୍ଚ 2007

* 20 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ରଣ ପାଇଁ ମାମାଂସା ରାଶି – ବିତରଣ ରଣ ପରିମାଣ ଯୁକ୍ତ ରଣ ପରିଗୋଧର ଶେଷ ଚାରିଖ ସୁଦ୍ଧା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହାରରେ ସୁଧର ପରିମାଣ ଚିହ୍ନିତ ଆରମ୍ଭରୁ ଆବେଦନ ପତ୍ର ଦାଖଲ ଚାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପରିଗୋଧ ହୋଇଥିବା ରଣର ପରିମାଣ କିମ୍ବା ଆବେଦନ ପତ୍ର ଦାଖଲ ଚାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୂଳ ବକେୟା ରାଶିର ପରିମାଣ, ଯେଉଁଟି ଅଧିକ ।

ରେ ଏକ ଉଦାହରଣ ଜରିଆରେ ଅବଗତ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ସଂଶୋଧିତ ସୂତ୍ରଟି, ସରକାର ମଞ୍ଜୁର କରିଥିବା ସୂତ୍ରଠାରୁ ନିଗମ ପାଇଁ ବେଶି ଲାଭଜନକ। ଉଦାହରଣ ଅନୁସାରେ ବି.ଓ.ଡି. ସରକାରଙ୍କ ସ୍ୱୀକୃତ ଯୋଜନାକୁ ସଂଶୋଧିତ କଲେ ଯେପରି ଜଣେ ରଣ କର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଠାରେ ବକେୟା ଥିବା ସମସ୍ତ ରଣର ସର୍ବମୋଟ ରାଶିକୁ ଡାକ୍ତର ଏକ ମାତ୍ର ରଣ ବୋଲି ଧରାଯିବ ଏବଂ ସେହି ଅନୁସାରେ ମାମାଂସା ରାଶି ବାହାର କରାଯିବ। କିନ୍ତୁ ଏହି ଉଦାହରଣକୁ ବି.ଓ.ଡି.ଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ସରକାରଙ୍କ ସୂତ୍ରକୁ ଭୁଲଭାବରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରି ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଥିଲା। ଏହା ଫଳରେ 20 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ବିତରଣ ହୋଇଥିବା ସଂପୃକ୍ତ ଆଠଟି ମାମଲାରେ 99.95 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ହୋଇଥିଲା।

- ବି.ଓ.ଡି. ଆହୁରି ମଧ୍ୟ, ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ପ୍ରତିଭୂତିକୁ ସିର୍ଦ୍ଧାଭବ ମାମଲା ଗୁଡ଼ିକରେ ପୂର୍ବ ମାମାଂସିତ ରାଶିର 25 ପ୍ରତିଶତରୁ ବକେୟା ମୂଲ୍ୟ ଧନର 10 ପ୍ରତିଶତକୁ ହ୍ରାସ କରିଥିଲେ। ଏହାଫଳରେ 31 ଟି ମାମଲାରେ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ପ୍ରତିଭୂତି ଭାବରେ 41.75 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ସଙ୍କ୍ରମଣ ଆଦାୟ ହେଲା।
- ସରକାରଙ୍କ ସ୍ୱୀକୃତ ଓ.ଟି.ଏସ୍. ଯୋଜନାରେ ଏସ୍.ଟି.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.ସି. ଓ ଏର୍.ପି. ରଣ ଅର୍ଜିତ ହେଉ ନଥିଲା। କିନ୍ତୁ ବି.ଓ.ଡି. ଏ ସବୁକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରି (ଏପ୍ରିଲ 2007) ଓ.ଟି.ଏସ୍. – 2007 ରେ 27 ଟି ମାମଲାର ମାମାଂସା କଲେ। ଯାହା ଫଳରେ ନିଗମକୁ 24.95[#] କୋଟି ଟଙ୍କାର କ୍ଷତି ସହିବାକୁ ପଡ଼ିଲା, ଯାହା ରଣକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ଅହେତୁକ ଅନୁଗ୍ରହ ପ୍ରଦାନ ହେଲା।

ଓ.ଟି.ଏସ୍. – 2007 ଯୋଜନା ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଶିକ୍ଷ ସଂସ୍ଥାମାନଙ୍କ ସଂଗଠନର ପରାମର୍ଶ ନେଇ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ନିଗମ ଉପରେ କେବଳ ଏହାର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଦାୟିତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଥିଲା। ତେଣୁ ଯୋଜନାରେ କୌଣସି ସଂଶୋଧନ କେବଳ ସରକାରଙ୍କ ଅନୁମୋଦନ ପରେ ହିଁ ହେବା କଥା। ସଂଶୋଧିତ ଯୋଜନାର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଫଳରେ 41.75 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ପ୍ରତିଭୂତିର ସଙ୍କ୍ରମଣ ଆଦାୟ ହେଲା ଏବଂ 25.95 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ହେଲା।

ସରକାର କହିଲେ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2009) ଯେ, ବେଶି ସଂଖ୍ୟକ ରଣ କର୍ତ୍ତା ଆକୃଷ୍ଟ କରିବା ପାଇଁ ଓ ଅତଳ ଆସ୍ତି ସ୍ତର କମାଇବା ପାଇଁ ବୋର୍ଡ଼ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଯୋଜନାର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ କଲେ। ଆହୁରି ମଧ୍ୟ କହିଲେ ଯେ, ଏସ୍.ଏସ୍.ସି. ଅଧିନିୟମ, 1951 ର ଧାରା 39 ଅନୁଯାୟୀ, ଏସ୍.ଟି.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.ସି. ଏବଂ ଏର୍.ପି. ରଣମାନଙ୍କୁ ଓ.ଟି.ଏସ୍. ରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ବୋର୍ଡ଼ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କର କ୍ଷମତା ଥିଲା। ଏହି ଉଭୟ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ନୁହେଁ, ଯେହେତୁ ବି.ଓ. ଡି. କୁ ଅବଗତ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ, ଏହି ଯୋଜନାର ବ୍ୟତିକ୍ରମ ନିଗମକୁ ବେଶି ଲାଭଦାୟକ ହେବ, ଅଧିକ ଲାଭ ଆକଳନ କରିବାର ପ୍ରଣାଳୀ ଭୁଲ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହାଫଳରେ ସରକାରୀ ଅର୍ଥରେ ରଣକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ ଅହେତୁକ ଲାଭ ପ୍ରଦାନ ହେଲା। ପୁନଶ୍ଚ, ଏସ୍.ଟି.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.ସି. ଏବଂ ଏର୍.ପି. ରଣଗୁଡ଼ିକୁ ଓ.ଟି.ଏସ୍. ର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବାର ଯୋଗ୍ୟତା ଦର୍ଶାଇବାର କୌଣସି ଲିଖିତ କାରଣ ନାହିଁ।

ନିଗମ, ନିୟମନିଷ୍ଠ ଭାବେ ସରକାରଙ୍କ ଅନୁଦେଶ/ଦିଗଦର୍ଶନଗୁଡ଼ିକୁ ଅନୁସରଣ କରିବା ପାଇଁ ସୁପାରିଶ କରାଯାଉଛି।

[#] ଏସ୍.ଟି.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.ସି. ରଣ (12 ଟି ଘଟଣା) – 3.68 କୋଟି ଟଙ୍କା ଏବଂ ଏର୍.ପି. ରଣ (15 ଟି ଘଟଣା) – 21.27 କୋଟି ଟଙ୍କା।

4.17 ପ୍ରାପ୍ୟ ଆଦାୟରେ ବିଳମ୍ବତା ହେତୁ କ୍ଷତି

ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନାର ଅଭାବ ଏବଂ ପରିଚାଳନା ଜର୍ଜୃପକ୍ଷ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ୟ ଆଦାୟ ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନେବାରୁ 6.99 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ହେଲା ।

ନିଗମ, ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ ନିଗମ ଅଧିନିୟମ, 1951 ର ଧାରା 29 ଅନୁସାରେ ଅର୍ଥ ଯୋଗାଇ ଦେଇଥିବା ଗୋଟିଏ ଶିଳ୍ପ ସଂସ୍ଥାକୁ ଦଖଲ (ଅଗଷ୍ଟ 1997) କଲେ କାରଣ ଏହାର ପ୍ରୋସ୍ତାହନକାରୀ 31 ଡିସେମ୍ବର 1996 ସୁଦ୍ଧା ବକେୟା ଥିବା 121.32 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ରଣ ରାଶି (ମୂଳଧନ - 52.40 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା, ସୁଧ - 68.92 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା) ଫେରସ୍ତ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲା । ଦଖଲ କରାଯାଇଥିବା ଆସ୍ତିଗୁଡ଼ିକରେ 3.96 ଏକର ଜମି, ଅଙ୍ଗାଳିକା, 37 ପ୍ରକାରର ପ୍ଲଟ୍ ଏବଂ ମେସିନାରୀ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ନିଗମ କିନ୍ତୁ ଏହି ସବୁ ଆସ୍ତିଗୁଡ଼ିକୁ ରଣକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଅନୁରୋଧ କ୍ରମେ ଏବଂ ମାତ୍ର ଏକ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପରିଶୋଧ (17 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 1997)ରେ ଏକ ଜିମାନାମା# (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 1997) ରୁକ୍ଷି ଅନୁସାରେ ଫେରାଇ ଦେଲେ । ରୁକ୍ଷି ଅନୁସାରେ, ରଣ କର୍ତ୍ତା ଡିସେମ୍ବର 1997 ସୁଦ୍ଧା ଏକ ନିଶ୍ଚିତ ପରିଶୋଧ ସୁଚୀ ଜମା କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲା ଏବଂ ମାର୍ଚ୍ଚ 1998 ସୁଦ୍ଧା ଆହୁରି 4 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଜମା କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲା । ରଣ କର୍ତ୍ତା କିନ୍ତୁ ଜିମାନାମାର କୌଣସି ସର୍ତ୍ତକୁ ଅନୁପାଳନ କଲେ ନାହିଁ । ଏଗାର ବର୍ଷ ପରେ ନିଗମ ଜିମାନାମା ରୁକ୍ଷିର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କରି (5 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2008) ଆସ୍ତିଗୁଡ଼ିକୁ ନିଜ ଅଧିକାରକୁ ନେଲେ । ଏତେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ ନକରିବାର କୌଣସି କାରଣ ନଥିବାରୁ ନାହିଁ । ଶିଳ୍ପ ସଂସ୍ଥାର ଦ୍ରବ୍ୟ ତାଲିକାରୁ ଜଣାଗଲା ଯେ, ତାର କାରଖାନା ଓ ଗୋଦାମ ଘର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ନଷ୍ଟହୋଇଯାଇଥିଲା ଓ କବାଟ ଝରକା ନଥିଲା ଏବଂ କୌଣସି ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଓ ଉପକରଣ ନ ଥିଲା । ତେଣୁ କେବଳ ଜମିକୁ ସର୍ବସାଧାରଣରେ ନିଲାମ ମାଧ୍ୟମରେ 6.10 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରେ ବିକ୍ରି (29 ନଭେମ୍ବର 2008) କରାଗଲା । ବକେୟା ରାଶି 31 ଡିସେମ୍ବର 2008 ସୁଦ୍ଧା 704.84 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ହେଲା ଏବଂ ଫଳରେ 698.74 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ହେଲା ।

ସମାକ୍ଷାରୁ ଜଣାଗଲା ଯେ, ପରିଚାଳନା ଜର୍ଜୃପକ୍ଷ ଅବଗତ ଥିଲେ ଯେ, (31 ଡିସେମ୍ବର 1998) ଏହି ଯୁନିଟ୍ ଏକ ଆଂଶିକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ସଂସ୍ଥା ଥିଲା ଏବଂ ଜିମାନାମା ରୁକ୍ଷି ପରେ ଯୁନିଟ୍‌କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର ହେବାପରେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ସଂଯୋଗ ମଧ୍ୟ ଛିନ୍ନ କରାଯାଇ (ଜାନୁୟାରୀ 1998) ଥିଲା । ଏହା ସତ୍ତ୍ୱେ ପରିଚାଳନା ଜର୍ଜୃପକ୍ଷ ତତ୍କ୍ଷଣାତ (ଫେବୃୟାରୀ 1998) ଜିମାନାମା ରୁକ୍ଷିକୁ ପୁନର୍ବିଲୋକନ କରି ନଥିଲେ, ଯେତେବେଳେ ରଣ କର୍ତ୍ତା ରୁକ୍ଷିର ସର୍ତ୍ତଗୁଡ଼ିକ ମାନିବାରେ ଅସଫଳ ହେଲେ । ମାତ୍ର ପରିଚାଳନା ଜର୍ଜୃପକ୍ଷ, ସାତ ବର୍ଷର ବ୍ୟବଧାନ ପରେ 31 ଡିସେମ୍ବର 2004 ସୁଦ୍ଧା ଥିବା 451.52 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ସମସ୍ତ ବକେୟା ପାଇଁ କେବଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସୁଚନା ଜାରି (19 ମାର୍ଚ୍ଚ 2005) କଲେ । ଯଦିଓ ରଣ କର୍ତ୍ତା ଏହି ସ୍ଥାନୀୟ ସୁଚନାକୁ ଭୂକ୍ଷେପ କଲେ ନାହିଁ, ତଥାପି 18 ଡିସେମ୍ବର 2007 ରେ ଅର୍ଥାତ୍ 33 ମାସ ପରେ ଆଇନ ଗତ ନୋଟିସ୍ ଜାରି କରାଗଲା । ଏଥିରୁ ଅନୁମେୟ ଯେ, କମ୍ପାନୀ ଦିର୍ଦ୍ଧକାଳୀନ ବକେୟା ଆଦାୟ ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନେବାରେ ଅବହେଳା କରିଛି ।

ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଜଣାଗଲା ଯେ, ଜିମାନାମାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ, ରଣକର୍ତ୍ତା, ତାଙ୍କର ହିସାବର ବିବରଣୀ ପ୍ରଦାନ କରିବା କଥା ଓ ନିଗମର, ଶିଳ୍ପ ସଂସ୍ଥାକୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କରିବାର ଅଧିକାର ଥିଲା । ପରିଚାଳନା ଜର୍ଜୃପକ୍ଷ କିନ୍ତୁ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 1997 ରୁ ଅଗଷ୍ଟ 2007 ମଧ୍ୟରେ ନା ହିସାବର ବିବରଣୀ ମାଗିଲେ ନା ସେ ଯୁନିଟ୍‌ର ନିରୀକ୍ଷଣ କଲେ । ତେଣୁ ନିଗମର ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ପ୍ରଭାବହୀନ ହୋଇଛି ଯଦ୍ୱାରା 6.99 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ହେଲା ।

ସମ୍ପତ୍ତିର ମାଲିକାନାସତ୍ତ୍ୱ ନଥାଇ କେବଳ ଦଖଲର ଦାୟିତ୍ୱ ଅର୍ପଣ କରିବା ।

ସରକାର କହିଲେ (ଜୁନ୍ 2009) ଯେ, ବଳକା ପ୍ରାପ୍ୟ ଆବାସ ପାଇଁ ଏସ୍.ଏଫ୍.ସି. ଅଧିନିୟମର ଧାରା 31 କୁ ଆବାହନ କରିବାର ବିକଳ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତ ପକ୍ଷେ, ନିଗମ ଧାରା 31 କୁ ଆବାହନ କରିବାର କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ନେଇନାହାନ୍ତି ତାହାପୁଣି, ଆସ୍ତିର ଅଧିଗ୍ରହଣ ବା ପୁନଃଅଧିଗ୍ରହଣ (5 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2008) ର 10 ମାସ ପରେ ମଧ୍ୟ ଏବଂ ପ୍ରେସ୍‌ହକ୍‌କଙ୍କର ସଂପତ୍ତି ତାଲିକା ମଧ୍ୟ ନିଗମରେ ଉପଲବ୍ଧ ନଥିଲା । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ, ବଳକା ରାଶି ଅସୁଲି ପାଇଁ ନିଗମ ପାଖରେ କୌଣସି ସହପାର୍ଶ୍ୱିକ ପ୍ରତିଭୂତି ନଥିଲା ।

ନିଗମର କ୍ଷତିକୁ ନ୍ୟୁନତମ ରଖିବା ପାଇଁ, ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଆବଶ୍ୟକ ଅନୁଯାୟୀ ତଥା ସମୟୋପଯୋଗି ଅନୁଗାମୀ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ସୁପାରିଶ କରାଯାଇଛି ।

ସାଧାରଣ

4.18 ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ ଉପରେ ଅନୁଗାମୀ ପଦକ୍ଷେପ

ବାକିଥିବା ବ୍ୟାଖ୍ୟାତ୍ମକ ଟିପ୍ପଣୀ

4.18.1 ଭାରତର ମହାଲେଖାନିୟନ୍ତ୍ରଣ ତଥା ମହାସମାକ୍ଷକଙ୍କର ପ୍ରତିବେଦନଗୁଡ଼ିକ ସରକାରଙ୍କ ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଓ ବିଭାଗମାନଙ୍କରେ ରଖାଯାଉଥିବା ହିସାବ ଓ ନଥିପତ୍ରର ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ନିରୀକ୍ଷଣରୁ ଆରମ୍ଭ ହେଉଥିବା ଯାଞ୍ଚ ପଦ୍ଧତିର ଅନ୍ତିମ ପର୍ଯ୍ୟାୟର ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରନ୍ତି । ତେଣୁ, କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହୀଙ୍କ ଠାରୁ ଏହାର ଯଥୋଚିତ ଏବଂ ସମୟୋଚିତ ଉତ୍ତର ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କର ଅର୍ଥ ବିଭାଗ ସମସ୍ତ ପ୍ରଶାସନିକ ବିଭାଗଗୁଡ଼ିକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ନାମା ଜାରି କରିଥିଲେ (ଡିସେମ୍ବର 1993) ଯେ ବିଧାନସଭାରେ ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ ଉପସ୍ଥାପିତ ହେବାର ତିନି ମାସ ମଧ୍ୟରେ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ କମିଟି (କୋପୁ) ଠାରୁ କୌଣସି ବିକଳି ବା ଆହ୍ୱାନକୁ ଅପେକ୍ଷା ନକରି ଅନୁକ୍ଷେପ ଏବଂ ପୁନର୍ବିଲୋକନଗୁଡ଼ିକ ବିଷୟରେ ନିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରସାବିତ ଅଥବା ସଂଶୋଧନାତ୍ମକ/ପ୍ରତିକାରାତ୍ମକ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ସମ୍ପର୍କରେ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ବ୍ୟାଖ୍ୟାତ୍ମକ ଟିପ୍ପଣୀ ପ୍ରଦାନ କରିବେ ।

ଯଦିଓ 1999-2000 ରୁ 2007-08 ବର୍ଷମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ ରାଜ୍ୟ ବିଧାନ ସଭାରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିଲା, ମତ୍ତବ୍ୟ ଦିଆଯାଇଥିବା 15 ଟି ବିଭାଗ ମଧ୍ୟରୁ 12 ଟି ବିଭାଗ ନିମ୍ନୋକ୍ତମତେ 210 ଟି ଅନୁକ୍ଷେପ/ପୁନର୍ବିଲୋକନ ମଧ୍ୟରୁ 40ଟି ବିଷୟରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟାତ୍ମକ ଟିପ୍ପଣୀ 30 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2009 ସୁଦ୍ଧା ପ୍ରଦାନ କରି ନଥିଲେ ।

ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ (ବାଣିଜ୍ୟିକ)ର ବର୍ଷ	ଉପସ୍ଥାପନ ମାସ	ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନରେ ଥିବା ମୋଟ ଅନୁକ୍ଷେପ/ପୁନର୍ବିଲୋକନ	ଅନୁକ୍ଷେପ/ପୁନର୍ବିଲୋକନ ସଂଖ୍ୟା ଯେଉଁଥିପାଇଁ ବ୍ୟାଖ୍ୟାତ୍ମକ ଟିପ୍ପଣୀ ମିଳି ନଥିଲା
1999-00	1 ଅଗଷ୍ଟ 2001	29	1
2000-01	22 ମାର୍ଚ୍ଚ 2002	25	ନାହିଁ
2001-02	24 ମାର୍ଚ୍ଚ 2003	17	1
2002-03	23 ଡିସେମ୍ବର 2003	24	ନାହିଁ
2003-04	14 ମାର୍ଚ୍ଚ 2005	27	2
2004-05	20 ଫେବୃୟାରୀ 2006	17	2
2005-06	29 ମାର୍ଚ୍ଚ 2007	21	3
2006-07	17 ମାର୍ଚ୍ଚ 2008	25	6

ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ (ବାଣିଜ୍ୟିକ)ର ବର୍ଷ	ଉପସ୍ଥାପନ ମାସ	ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନରେ ଥିବା ମୋଟ ଅନୁଚ୍ଛେଦ/ପୁନର୍ବିଲୋକନ	ଅନୁଚ୍ଛେଦ/ପୁନର୍ବିଲୋକନ ସଂଖ୍ୟା ଯେଉଁଥିପାଇଁ ବ୍ୟାଖ୍ୟାତ୍ମକ ଟିକ୍ସଣା ମିଳି ନଥିଲା
2007-08	18 ଜୁନ୍ 2009	25	25
ମୋଟ		210	40

ବିଭାଗ ଅନୁଯାୟୀ ବିଶ୍ଳେଷଣ ପରିଶିଷ୍ଟ 9 ରେ ଦିଆଯାଇଛି । ଶକ୍ତି, ଶିଳ୍ପ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ବିଭାଗଗୁଡ଼ିକ ନିୟନ୍ତ୍ରଣରେ ଥିବା ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ ବ୍ୟାଖ୍ୟାତ୍ମକ ଟିକ୍ସଣା ନଦେବା ପାଇଁ ମୁଖ୍ୟତଃ ଦାୟୀ । ଏପରିକି ବ୍ୟବସ୍ଥାଗତ ବିଫଳତା, ଚୁଚିପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିଚାଳନା ଓ ପ୍ରଚଳିତ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଅବମାନନା ପରି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ବିଶେଷ ଭାବରେ ଦର୍ଶାଉଥିବା ପୁନର୍ବିଲୋକନ ଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ତର ମଧ୍ୟ ସରକାର ଦେଇ ନଥିଲେ ।

ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ସମିତି (କୋପୁ) ରିପୋର୍ଟର ଅନୁପାଳନ

4.18.2 କୋପୁର 30 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2009 ସୁଦ୍ଧା ଅପ୍ରେଲ 1999 ରୁ ଅଗଷ୍ଟ 2008 ମଧ୍ୟରେ ରାଜ୍ୟ ବିଧାନ ସଭାରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ସାତଟି ରିପୋର୍ଟ ସମ୍ପର୍କିତ 74 ଟି ସୁପାରିଶର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ନୋର୍ (ଏ.ଟି.ଏନ୍) ମିଳିନାହିଁ, ଯାହା ନିମ୍ନରେ ସୂଚାଇ ଦିଆଯାଇଛି :

କୋପୁ ରିପୋର୍ଟର ବର୍ଷ	ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ ରିପୋର୍ଟର ମୋଟ ସଂଖ୍ୟା	ଅନୁଚ୍ଛେଦ ସଂଖ୍ୟା ଯେଉଁଠି ଉତ୍ତର ମିଳିନାହିଁ
1999-2000	1	18
2001-02	1	8
2007-08	1	1
2008-09	4	47
ମୋଟ	7	74

ରିପୋର୍ଟ ଉପସ୍ଥାପନର ଛଅ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ସୁପାରିଶ ଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଉତ୍ତର ଦିଆଯିବାର ଥିଲା ।

ନିରୀକ୍ଷଣ ରିପୋର୍ଟ, ଟିଠା ଅନୁଚ୍ଛେଦ ଏବଂ ପୁନର୍ବିଲୋକନଗୁଡ଼ିକର ଜବାବ

4.18.3 ସମାକ୍ଷା ସମୟରେ ଦେଖାଯାଇଥିବା ଏବଂ ଅତିରିକ୍ତ ସ୍ଥଳରେ ସମାଧାନ ହୋଇପାରି ନଥିବା ସମାକ୍ଷା ମତ୍ତବ୍ୟ ନିରୀକ୍ଷଣ ରିପୋର୍ଟ ଜରିଆରେ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗର ମୁଖ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କର ସଂପୃକ୍ତ ପ୍ରଶାସନିକ ବିଭାଗଗୁଡ଼ିକୁ ଜଣାଇ ଦିଆଯାଇଥାଏ । ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ଗୁଡ଼ିକର ମୁଖ୍ୟମାନେ ନିଜ ନିଜ ବିଭାଗୀୟ ମୁଖ୍ୟଙ୍କ ଜରିଆରେ ଚାରି ସପ୍ତାହ ମଧ୍ୟରେ ନିରୀକ୍ଷଣ ରିପୋର୍ଟ ଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ତର ଦେବା କଥା । ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ସୁଦ୍ଧା ପଠାଯାଇଥିବା 32 ଟି ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ସମ୍ପର୍କିତ ନିରୀକ୍ଷଣ ରିପୋର୍ଟରୁ ଦେଖାଗଲା ଯେ 325 ଟି ନିରୀକ୍ଷଣ ରିପୋର୍ଟ ସମନ୍ୱୟ 1,425 ଅନୁଚ୍ଛେଦ 30 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2009 ଶେଷ ସୁଦ୍ଧା ବାକି ରହିଛି । ଏପରିକି 143 ଟି ନିରୀକ୍ଷଣ ରିପୋର୍ଟର 723 ଟି ଅନୁଚ୍ଛେଦର ପ୍ରାଥମିକ ଉତ୍ତର ପ୍ରାପ୍ତ କରାଯାଇ ନଥିଲା । ପରିଶିଷ୍ଟ 10 ରେ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2009 ସୁଦ୍ଧା ନିରୀକ୍ଷଣ ରିପୋର୍ଟ ଓ ସମାକ୍ଷା ମତ୍ତବ୍ୟର ବିଭାଗ ଅନୁଯାୟୀ ବିବରଣୀ ଦିଆଯାଇଛି । ସେହିପରି ପି.ଏସ୍.ୟୁ. ମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟସମ୍ପାଦନା ଉପରେ ଥିବା ଟିଠା ଅନୁଚ୍ଛେଦ ଏବଂ ପୁନର୍ବିଲୋକନଗୁଡ଼ିକର ତଥ୍ୟ ଓ ସଂଖ୍ୟାର ସାକ୍ଷୁତି ଓ ତା'ଉପରେ ସେମାନଙ୍କର ମତ୍ତବ୍ୟ ପାଇଁ ଛଅ ସପ୍ତାହ ମଧ୍ୟରେ ଅର୍ଦ୍ଧସରକାରୀ ପତ୍ର ଜରିଆରେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ପ୍ରଶାସନିକ ବିଭାଗର ସଚିବ/ପ୍ରଧାନ ସଚିବଙ୍କୁ ପଠାଯାଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଇ ଥିଲା ଯେ ମାର୍ଚ୍ଚ ଓ ଅଗଷ୍ଟ 2009 ମଧ୍ୟରେ ବିଭିନ୍ନ

ବିଭାଗଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରେରଣ କରାଯାଇ ଥିବା 17 ଟି ଚିଠା ଅନୁଚ୍ଛେଦ ଓ ଦୁଇଟି ଚିଠା ପୁନର୍ବିଲୋକନ ମଧ୍ୟରୁ ଯାହା ବିଶଦ ଭାବରେ ପରିଶିଷ୍ଟ 11 ରେ ଦିଆଯାଇଛି, ସାତଟି ଚିଠା ଅନୁଚ୍ଛେଦ ଓ ଗୋଟିଏ ଚିଠା ପୁନର୍ବିଲୋକନର ଜବାବ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହସ୍ତଗତ ହୋଇ ନଥିଲା (ଅକ୍ଟୋବର 2009)। ଏହା ସୁପାରିଶ କରାଯାଉଛି ଯେ (କ) ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟ ସୂଚୀ ଅନୁସାରେ ନିରୀକ୍ଷଣ ରିପୋର୍ଟ/ଚିଠା ଅନୁଚ୍ଛେଦ/ପୁନର୍ବିଲୋକନ ଓ କୋପୁ ସୁପାରିଶର ଏ.ଟି.ଏନ୍. ଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ତର ଦେବାକୁ ବିଫଳ ହୋଇଥିବା ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା (ଖ) ଏକ ସମୟ ସୂଚୀ ଅନୁସାରେ କ୍ଷତି/ବକେୟା/ ଅଗ୍ରିମ/ଅଧିକା ପୈଠ ଆଦାୟ ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଏବଂ (ଗ) ସମାପ୍ତ ମନ୍ତବ୍ୟର ଉତ୍ତର ଦେବା ପଦ୍ଧତିର ପୁନର୍ଗଠନ କରିବା, ସରକାର ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବେ ।

ଭୁବନେଶ୍ୱର
ତାରିଖ

(ବି ଆର୍ ଖୈରନାର)
ପ୍ରଧାନ ମହାଲେଖାକାର
(ବାଣିଜ୍ୟିକ, ପୂର୍ବ ଏବଂ ପ୍ରାୟ ଲେଖା ପରୀକ୍ଷା),
ଓଡ଼ିଶା

ପ୍ରତିସ୍ୱାକ୍ଷରିତ

ନୂଆ ଦିଲ୍ଲୀ
ତାରିଖ

(ବିନୋଦ ରାୟ)
ଭାରତର ମହାଲେଖାନିୟନ୍ତ୍ରକ ତଥା ମହାସମାକ୍ଷକ

ପରିଶିଷ୍ଟ

ପରିଶିଷ୍ଟ 1

ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ଓ ବୈଧାନିକ ନିଗମ ଗୁଡ଼ିକର 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ସୁଦ୍ଧା ସମାପ୍ତ ପୁଞ୍ଜି, ବଳେୟା ରଣ ଓ ମାନବ ସମ୍ପଲ୍ଲ ସବିଶେଷ ବିବରଣ ଦର୍ଶାଉଥିବା ବିବରଣ (ଅନୁକ୍ଷେପ 1.7 ରେ ସୂଚିତ)

(5 (କ) ରୁ 6 (ଘ) ସମ୍ପର୍କିତ ଦିଆଯାଇଥିବା ସଂଖ୍ୟା କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)

କ୍ର. ସଂ.	କ୍ଷେତ୍ର ଏବଂ କମ୍ପାନୀର ନାମ	ବିଭାଗର ନାମ	ସ୍ଥାପନାର ମାସ ଓ ବର୍ଷ	ସମାପ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ¹				2008-09 ବର୍ଷ ଶେଷରେ ବଳେୟା ରଣ ²				2008-09 ପାଇଁ ରଣ ଓ ଅଂଶଧନର ଅନୁପାତ (ପୂର୍ବ ବର୍ଷ)	ମାନବ ସମ୍ପଲ୍ଲ (କର୍ମ-ଋଣ ସଂଖ୍ୟା)
				ରାଜ୍ୟ ସରକାର	କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର	ଅନ୍ୟାନ୍ୟ	ମୋଟ	ରାଜ୍ୟ ସରକାର	କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର	ଅନ୍ୟାନ୍ୟ	ମୋଟ		
(1)	(2)	(3)	(4)	5 (କ)	5 (ଖ)	5 (ଗ)	5 (ଘ)	6 (କ)	6 (ଖ)	6 (ଗ)	6 (ଘ)	(7)	(8)
କ. କାର୍ଯ୍ୟରତ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ସମୂହ													
କୃଷି ଏବଂ ସମଜାତୀୟ													
1.	ଓଡ଼ିଶା କୃଷି ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଏବଂ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	କୃଷି	ମାର୍ଚ୍ଚ 1996	1.10	--	--	1.10	--	--	--	--	--	35
2.	ଓଡ଼ିଶା କୃଷି ଶିକ୍ଷା ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	କୃଷି	ଡିସେମ୍ବର 1961	6.09	1.05	0.01	7.15	15.36	--	--	15.36	2.15:1 (2.17:1)	269
3.	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ କାଳୁ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	କୃଷି	ଅପ୍ରେଲ 1979	1.55	--	--	1.55	--	--	--	--	--	485
4.	ଓଡ଼ିଶା ବନ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ବନ ଓ ପରିବେଶ	ସେପ୍ଟେମ୍ବର 1962	1.28	--	--	1.28	--	--	--	--	--	3115
5.	ଓଡ଼ିଶା ଉଠା ଜଳ ସେଚନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ଜଳ ସମ୍ପଦ	ଅକ୍ଟୋବର 1973	74.73	--	--	74.73	0.07	--	1.01	1.08	0.01:1 (0.02:1)	1708
6.	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବିହନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	କୃଷି	ଫେବୃୟାରୀ 1978	2.11	--	0.49	2.60	--	--	--	--	--	173
7.	ଓଡ଼ିଶା ମସୃଣ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ମସୃ ଓ ପଶୁ ସମ୍ପଦ ଉନ୍ନୟନ	ମଇ 1998	2.18	--	--	2.18	5.08	--	0.22	5.30	2.43:1 (2.44:1)	228
କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ				89.04	1.05	0.50	90.59	20.51	--	1.23	21.74	1.24:1 (1.25:1)	6013
ପୁଞ୍ଜି ଲଗାଣ													
8.	ଓଡ଼ିଶା ଶିକ୍ଷା ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଏବଂ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ଶିକ୍ଷା	ଅପ୍ରେଲ 1973	83.14	--	--	83.14	--	--	--	--	--	128
9.	ଓଡ଼ିଶା ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ଶିକ୍ଷା	ଅପ୍ରେଲ 1976	5.40	--	--	5.40	0.31	--	--	0.31	0.06:1 (0.10:1)	24
10.	ଓଡ଼ିଶା ଗ୍ରାମ୍ୟଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଏବଂ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଓ ନଗର ଉନ୍ନୟନ	ଅଗଷ୍ଟ 1994	48.16	--	--	48.16	231.60	--	236.15	467.75	9.71:1 (9.48:1)	71

31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ସୁଦ୍ଧା ସମସ୍ତ ବର୍ଷ ପାଇଁ ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ (ବାଣିଜ୍ୟିକ)

(1)	(2)	(3)	(4)	5 (କ)	5 (ଖ)	5 (ଗ)	5 (ଘ)	6 (କ)	6 (ଖ)	6 (ଗ)	6 (ଘ)	(7)	(8)
11.	ଓଡିଶା କ୍ଷୁଦ୍ରଶିଳ୍ପ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ଶିଳ୍ପ	ଅପ୍ରେଲ 1972	11.39	--	--	11.39	--	--	10.55	10.55	0.93:1 (2.40:1)	225
	କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ			148.09	--	--	148.09	231.91	--	246.70	478.61	3.23:1	448
ଭିତ୍ତିଭୂମି													
12.	ଓଡିଶା ଶିଳ୍ପ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ଶିଳ୍ପ	ମାର୍ଚ୍ଚ 1962	57.12	--	--	57.12	32.86	--	0.50	33.36	0.58:1 (1.65:1)	134
13.	ଓଡିଶା ନିର୍ମାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ଜଳ ସମ୍ପଦ	ମଇ 1962	14.50	--	--	14.50	--	--	--	--	--	683
14.	ଓଡିଶା ସେତୁ ଓ ନିର୍ମାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ପୁର୍ତ୍ତ	ଜାନୁୟାରୀ 1983	5.00	--	--	5.00	--	--	--	--	--	52
15.	ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ ପୋଲିସ୍ ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଓ କଲ୍ୟାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ଗୃହ	ମଇ 1980	5.63	--	--	5.63	--	--	--	--	--	310
	କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ			82.25	--	--	82.25	32.86	--	0.50	33.36	0.41:1	1179
ମାନୁଫ୍ୟାକଚର୍													
16.	ବୈଚରଣା ଷ୍ଟେଟ୍ କୋଲ୍ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍ (619-ବି)	ଶକ୍ତି	ଅପ୍ରେଲ 2008	--	--	30.00	30.00	--	--	--	--	--	3
17.	ଇଡକଲ୍ ଫେରୋକ୍ସାଇଡ୍ ଆଣ୍ଡ ଆଲୋଏଜ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.-କ-12ର ସହାୟକ)	ଶିଳ୍ପ	ମାର୍ଚ୍ଚ 1999	--	--	18.81	18.81	--	--	--	--	--	388
18.	ଇଡକଲ୍ କଲିଙ୍ଗ ଆଇରନ୍ ଓ ଥର୍ମାଲ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.-କ 12 ର ସହାୟକ)	ଶିଳ୍ପ	ମାର୍ଚ୍ଚ 1999	--	--	45.10	45.10	--	--	--	--	--	1119
19.	କୋଣାର୍କ ଟେଟ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.-କ 12ର ସହାୟକ)	ଶିଳ୍ପ	ଜାନୁୟାରୀ 1975	--	--	5.94	5.94	0.43	--	7.22	7.65	1.29:1 (1.55:1)	877
20.	ଓଡିଶା ଖଣି ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ଇସ୍ପାତ୍ ଓ ଖଣି	ମଇ 1956	31.45	--	--	31.45	--	--	--	--	--	4763
21.	ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ ପାନାସ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ଅବକାରୀ	ନଭେମ୍ବର 2000	1.00	--	--	1.00	--	--	--	--	--	NA
	କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ			32.45	--	99.85	132.30	0.43	--	7.22	7.65	0.06:1	7150
ଶକ୍ତି													
22.	ଗ୍ରୀଡକୋ ଲିମିଟେଡ୍ (ପୂର୍ବନାମ ଓଡିଶା ଗ୍ରୀଡ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍)	ଶକ୍ତି	ନଭେମ୍ବର 1995	432.98	--	--	432.98	162.54	--	1667.44	1829.98	4.23:1 (4.40:1)	60
23.	ଓଡିଶା ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ଶକ୍ତି	ଅପ୍ରେଲ 1995	320.80	--	--	320.80	977.20	--	920.61	1897.81	5.92:1 (6.07:1)	3020
24.	ଓଡିଶା ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ଶକ୍ତି	ନଭେମ୍ବର 1984	250.01	--	240.21	490.22	--	--	17.75	17.75	0.04:1 (0.06:1)	547
25.	ଓଡିଶା ଶକ୍ତି ସଂରକ୍ଷଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ଶକ୍ତି	ମାର୍ଚ୍ଚ 2004	83.13	--	--	83.13	417.00	--	610.17	1027.17	12.36:1 (18.98:1)	4046

(1)	(2)	(3)	(4)	5 (କ)	5 (ଖ)	5 (ଗ)	5 (ଘ)	6 (କ)	6 (ଖ)	6 (ଗ)	6 (ଘ)	(7)	(8)
26.	ଓଡ଼ିଶା ଚାପକ ଶକ୍ତି ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (619-ବି)	ଶକ୍ତି	ଜାନୁୟାରୀ 2007	--	--	2.35	2.35	--	--	--	--	--	3
	କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ			1086.92	--	242.56	1329.48	1556.74	--	3215.97	4772.71	3.59:1	7676
ସେବା													
27.	ଇଡକଲ ସମ୍ପୃଷ୍ଣା ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.କ- 12ର ସହାୟକ)	ଶିଳ୍ପ	ନଭେମ୍ବର 1998	--	--	1.00	1.00	--	--	--	--	--	3
28.	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଯୋଗାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ଖାଦ୍ୟ ଯୋଗାଣ ଓ ଖାଉଟି କଲ୍ୟାଣ	ସେପ୍ଟେମ୍ବର 1980	9.78	--	--	9.78	--	--	--	--	--	816
29.	ଓଡ଼ିଶା ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଓ ସଂସ୍କୃତି	ସେପ୍ଟେମ୍ବର 1979	9.62	--	--	9.62	--	--	--	--	--	626
	କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ			19.40	--	1.00	20.40	--	--	--	--	--	1445
ବିକିଧ													
30.	କଲିଙ୍ଗ ଷ୍ଟିଓଲ ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.କ- 9ର ସହାୟକ)	ଶିଳ୍ପ	ଜୁଲାଇ 1980	--	--	1.75	1.75	--	--	0.26	0.26	0.15:1 (0.06:1)	00
	କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ			--	--	1.75	1.75	--	--	0.26	0.26	0.15:1 (0.06:1)	
ମୋଟ-କ (ସମସ୍ତ କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟରତ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ସମୂହ)				1458.15	1.05	345.66	1804.86	1842.45	--	3471.88	5314.33	2.94:1 (2.94:1)	23911
ଖ. କାର୍ଯ୍ୟରତ ବୈଧାନିକ ନିଗମ ସମୂହ													
ପୁଞ୍ଜି ଲଗାଣ													
1.	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ ନିଗମ	ଶିଳ୍ପ	ମାର୍ଚ୍ଚ 1956	342.73	38.89	0.16	381.78	--	--	152.28	152.28	0.40:1 (0.54:1)	ମିଳିନାହିଁ
	କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ			342.73	38.89	0.16	381.78	--	--	152.28	152.28	0.40:1 (0.54:1)	
ସେବା													
2.	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ସଡକ ପରିବହନ ନିଗମ	ବାଣିଜ୍ୟ ଓ ପରିବହନ	ମଇ 1974	135.51	15.92	0.01	151.44	23.55	--	1.30	24.85	0.16:1 (0.17:1)	1056
	କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ			135.51	15.92	0.01	151.44	23.55	--	1.30	24.85	0.16:1 (0.17:1)	1056

31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ସୁଦ୍ଧା ସମସ୍ତ ବର୍ଷ ପାଇଁ ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ (ବାଣିଜ୍ୟିକ)

(1)	(2)	(3)	(4)	5 (କ)	5 (ଖ)	5 (ଗ)	5 (ଘ)	6 (କ)	6 (ଖ)	6 (ଗ)	6 (ଘ)	(7)	(8)
ବିବିଧ													
3.	ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ ପଶ୍ୟାଗାର ନିଗମ	ସମବାୟ	ମାର୍ଚ୍ଚ 1958	1.80	--	1.80	3.60	--	--	5.42	5.42	1.51:1 (1.51:1)	395
	କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ			1.80	--	1.80	3.60	--	--	5.42	5.42	1.51:1 (1.51:1)	395
	ମୋଟ-ଖ (ସମସ୍ତ କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟରତ ବୈଧାନିକ ନିଗମ ସମୂହ)			480.04	54.81	1.97	536.82	23.55		159.00	182.55	0.34:1 (0.44:1)	1451
	ସର୍ବମୋଟ (କ + ଖ)			1938.19	55.86	347.63	2341.68	1866.00		3630.88	5496.88	2.35 ;1 (2.60:1)	25362
	ଗ. ନିଶ୍ଚିତ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ସମୂହ												
	କୃଷି ଏବଂ ସମନ୍ବିତ												
1.	ଇଷ୍ଟ ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ ପ୍ରୋଡକ୍ସ ଲିମିଟେଡ୍ (22 ଫେବୃୟାରୀ 1978 ଠାରୁ ସେକ୍ଟରୀଲ ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ)	ଶିଳ୍ପ	ମଇ 1959	0.01	--	0.00	0.01	--	--	--	--	--	ମିଳିନାହିଁ
2.	ଓଡିଶା ମସୂର ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ଉତ୍ପାଦନ ଓ ପଶୁ ସମ୍ପଦ ଉନ୍ନୟନ	ଅଗଷ୍ଟ 1962	0.35	--	--	0.35	--	--	--	--	--	ମିଳିନାହିଁ
	କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ			0.36	0.00	0.00	0.36	--	--	--	--	--	
	ମାନୁଫ୍ୟାକ୍ଚରର୍ସ												
3.	ଏସ୍.ଏସ୍.ଏସ୍. ଓଡିଶା ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.କ- 12ର ସହାୟକ) (ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ)	ଶିଳ୍ପ	ଅପ୍ରେଲ 1990	--	--	3.00	3.00	--	--	1.40	1.40	0.47:1 (0.47:1)	ମିଳିନାହିଁ
4.	ଗଜପତି ଷ୍ଟିଲ ଇଣ୍ଡଷ୍ଟ୍ରି ଲିମିଟେଡ୍ (କମ୍ପାନୀ 1969-70 ଠାରୁ ବନ୍ଦ, 01 ମାର୍ଚ୍ଚ 1974 ଠାରୁ ସେକ୍ଟରୀଲ ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ)	ଶିଳ୍ପ	ଫେବୃୟାରୀ 1959	0.04	0.00	0.00	0.04	--	--	--	--	--	ମିଳିନାହିଁ
5.	ହୀରା ଷ୍ଟିଲ ଆଣ୍ଡ ଆଲୋଏଜ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.-କ 12 ର ସହାୟକ) (ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ.)	ଶିଳ୍ପ	ଅଗଷ୍ଟ 1974	--	--	0.12	0.12	--	--	--	--	--	ମିଳିନାହିଁ
6.	ଇଡକଲ ପାଇପିଂ ଆଣ୍ଡ ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ୱାର୍କସ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.-କ 12 ର ସହାୟକ)	ଶିଳ୍ପ	ମାର୍ଚ୍ଚ 1993	--	--	1.93	1.93	--	--	29.33	29.33	15.20:1 (15.18:1)	ମିଳିନାହିଁ
7.	ଇପିଟିଏନ୍ ଟେକ୍ନୋଲୋଜି ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.-କ 23ର ସହାୟକ) (1998 ଠାରୁ ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ)	ସୂଚନା ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତି	ଡିସେମ୍ବର 1981	--	--	0.81	0.81	1.68	--	--	1.68	2.07:1 (2.08:1)	ମିଳିନାହିଁ
8.	କଲିଙ୍ଗ ଷ୍ଟିଲ୍ (ଇଣ୍ଡିଆ) ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.-କ 8 ର ସହାୟକ)	ଶିଳ୍ପ	ଜାନୁୟାରୀ 1991	--	--	0.05	0.05	--	--	--	--	--	ମିଳିନାହିଁ
9.	କାନ୍ତି ଶର୍ମା ରିଫାଇନେରିଜ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.-କ 11 ର ସହାୟକ) (5 ଡିସେମ୍ବର 1998 ଠାରୁ ବନ୍ଦ)	ଶିଳ୍ପ	ଜାନୁୟାରୀ 1994	--	--	0.75	0.75	--	--	--	--	--	ମିଳିନାହିଁ
10.	କୋଶାଳ ଟିକେଟିଏ ଆଣ୍ଡ ସୋସ ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.-କ 11 ର ସହାୟକ)	ଶିଳ୍ପ	ଅଗଷ୍ଟ 1978	--	--	0.09	0.09	--	--	--	--	--	ମିଳିନାହିଁ
11.	କୋଶାଳ ଟେଲିଭିଜନ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (1999-2000 ଠାରୁ ଅଟକ)	ସୂଚନା ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତି	ଜୁନ୍ 1982	6.07	--	--	6.07	2.01	--	--	2.01	0.33:1 (0.33:1)	ମିଳିନାହିଁ

(1)	(2)	(3)	(4)	5 (କ)	5 (ଖ)	5 (ଗ)	5 (ଘ)	6 (କ)	6 (ଖ)	6 (ଗ)	6 (ଘ)	(7)	(8)
12.	ମାନ୍ୟାଦେଶ୍ୟ ଲିମିଟେଡ୍ (ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ, ଆସ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ବିକ୍ରି ହୋଇଯାଇଛି)	ଶିଳ୍ପ	ସେପ୍ଟେମ୍ବର 1959	0.01	--	0.00	0.01	--	--	--	--	--	ପିଲିନାହିଁ
13.	ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଟେକ୍ସଟାଇଲ୍ ଲିମିଟେଡ୍	ବନ୍ଦନ ଓ ହସ୍ତଚିତ୍ର	1943	0.04	--	--	0.04	--	--	--	--	--	ପିଲିନାହିଁ
14.	ମୋଡର୍ଣ୍ଣ ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍ସ ଲିମିଟେଡ୍ (ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ)	ଶିଳ୍ପ	ମାର୍ଚ୍ଚ 1960	0.04	--	0.00	0.04	--	--	--	--	--	ପିଲିନାହିଁ
15.	ମୋଡର୍ଣ୍ଣ ମ୍ୟାଲିଏରଲ୍ କାଷ୍ଟିଂ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍ (1968 ଠାରୁ ବନ୍ଦ, 09 ମାର୍ଚ୍ଚ 1976 ଠାରୁ ସେକ୍ସଚୁଡ଼ ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ)	ଶିଳ୍ପ	ସେପ୍ଟେମ୍ବର 1960	0.04	--	--	0.04	--	--	--	--	--	ପିଲିନାହିଁ
16.	ନିୟୁ ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଟେକ୍ସଟାଇଲ୍ ଲିମିଟେଡ୍	ବନ୍ଦନ ଓ ହସ୍ତଚିତ୍ର	1988	0.17	--	--	0.17	--	--	--	--	--	ପିଲିନାହିଁ
17.	ଓଡିଶା ବୋର୍ଡ୍ ବିଲ୍ଡିଂ ଲିମିଟେଡ୍ (ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ)	ଶିଳ୍ପ	ମାର୍ଚ୍ଚ 1958	0.04	--	0.01	0.05	--	--	--	--	--	ପିଲିନାହିଁ
18.	ଓଡିଶା ବୋର୍ଡ୍ ମିଲ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ)	ଶିଳ୍ପ	ଅପ୍ରେଲ 1960	0.04	--	0.00	0.04	--	--	--	--	--	ପିଲିନାହିଁ
19.	ଓଡିଶା ଇଲେକ୍ଟ୍ରିକାଲ୍ ମାନ୍ୟାଦେଶ୍ୟ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍ (1968 ଠାରୁ ବନ୍ଦ, 30 ଅଗଷ୍ଟ 1976 ଠାରୁ ସେକ୍ସଚୁଡ଼ ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ)	ଶିଳ୍ପ	ମାର୍ଚ୍ଚ 1958	0.04	--	0.01	0.05	--	--	--	--	--	ପିଲିନାହିଁ
20.	ଓଡିଶା ଇନ୍ଷୁରେନ୍ସ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍	ଶିଳ୍ପ	ମାର୍ଚ୍ଚ 1961	0.97	--	--	0.97	--	--	--	--	--	ପିଲିନାହିଁ
21.	ଓଡିଶା ଚର୍ମ ଶିଳ୍ପ ଲିମିଟେଡ୍ (ଜି.ଏଫ୍.-ଗ 25 ର ସହାୟକ)	ଶିଳ୍ପ	ଜୁଲାଇ 1986	--	--	0.65	0.65	1.77	--	--	1.77	2.72:1 (2.72:1)	ପିଲିନାହିଁ
22.	ଓଡିଶା ଟେକ୍ସଟାଇଲ୍ ମିଲ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (2001 ଠାରୁ ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ)	ବନ୍ଦନ ଓ ହସ୍ତଚିତ୍ର	ନାୟାଗା 1946	21.04	--	3.66	24.70	14.68	--	--	14.68	0.59:1 (0.59:1)	ପିଲିନାହିଁ
23.	ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍ସ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (31 ଜାନୁୟାରୀ 2006 ଠାରୁ ବନ୍ଦ)	ସୂଚନା ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତି	ସେପ୍ଟେମ୍ବର 1981	20.04	--	--	20.04	--	--	0.19	0.19	0.01:1 (0.01:1)	ପିଲିନାହିଁ
24.	ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ ହସ୍ତଚିତ୍ର ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ)	ବନ୍ଦନ ଓ ହସ୍ତଚିତ୍ର	ଫେବୃୟାରୀ 1977	3.63	--	0.55	4.18	1.58	--	--	1.58	0.38:1 (0.38:1)	ପିଲିନାହିଁ
25.	ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ ଚର୍ମ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (18 ଜୁନ୍ 1998 ଠାରୁ ବନ୍ଦ)	ଶିଳ୍ପ	ଅପ୍ରେଲ 1976	3.97	--	0.28	4.25	0.37	--	--	0.37	0.09:1 (0.09:1)	ପିଲିନାହିଁ
26.	ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ ବନ୍ଦନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ବନ୍ଦନ ଓ ହସ୍ତଚିତ୍ର	ସେପ୍ଟେମ୍ବର 1981	4.53	--	--	4.53	1.62	--	--	1.62	0.36:1 (0.36:1)	ପିଲିନାହିଁ
27.	ଓଡିଶା ଟୁଲ୍ ଆଣ୍ଡ ଇଂଜିନିୟରିଂ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍ (619-ବି)	ଶିଳ୍ପ	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	ପିଲିନାହିଁ
28.	ପ୍ରିମିୟର୍ ବୋଲ୍ଡିଂ ଆଣ୍ଡ ନର୍ସିଂ ଲିମିଟେଡ୍ (ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ, ଆସ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ବିକ୍ରି ହୋଇଯାଇଛି)	ଶିଳ୍ପ	ଅଗଷ୍ଟ 1959	0.01	--	0.01	0.02	--	--	--	--	--	ପିଲିନାହିଁ
29.	ଏସ୍ ଏନ୍ କର୍ପୋରେସନ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (619-ବି)	ଶିଳ୍ପ	ଫେବୃୟାରୀ 1984	--	--	3.05	3.05	--	--	16.71	16.71	5.48:1 (--)	ପିଲିନାହିଁ
	କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ			60.72	--	14.97	75.69	23.71	--	47.63	71.34	0.94:1	

31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ସୁଦ୍ଧା ସମସ୍ତ ବର୍ଷ ପାଇଁ ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ (ବାଣିଜ୍ୟିକ)

(1)	(2)	(3)	(4)	5 (କ)	5 (ଖ)	5 (ଗ)	5 (ଘ)	6 (କ)	6 (ଖ)	6 (ଗ)	6 (ଘ)	(7)	(8)
ସେବା													
30.	ଏଲକସମ୍ପ ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍ସ ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.-ଗ 23 ର ସହାୟକ)	ସୂଚନା ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତି	ଜାନୁଆରୀ 1987	--	--	1.58	1.58	2.00	--	--	2.00	1.27:1 (1.26:1)	ମିଳିନାହିଁ
31.	ଏଲକୋ କମ୍ପ୍ୟୁନିକେସନ୍ ଆଣ୍ଡ ସିଷ୍ଟମ୍ସ ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.-ଗ 23 ର ସହାୟକ, 1998 ଠାରୁ ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ)	ସୂଚନା ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତି	ମାର୍ଚ୍ଚ 1989	--	--	0.64	0.64	0.72	--	--	0.72	1.13:1 (1.13:1)	ମିଳିନାହିଁ
32.	ଏଲ୍‌ମାର୍କ ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.-ଗ 23 ର ସହାୟକ)	ସୂଚନା ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତି	ଜାନୁଆରୀ 1990	--	--	1.02	1.02	0.57	--	--	0.57	0.56:1 (0.56:1)	ମିଳିନାହିଁ
33.	ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ ବାଣିଜ୍ୟିକ ପରିବହନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ବାଣିଜ୍ୟ ଓ ପରିବହନ	ଜାନୁଆରୀ 1964	2.34		3.76	6.10	1.20	--	0.51	1.71	0.28:1 (0.28:1)	5
	କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ			2.34	--	7.00	9.34	4.49	--	0.51	5.00	0.54:1	5
	ମୋଟ-ଗ (ସମସ୍ତ କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ନିଶ୍ଚିତ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ସମୂହ)			63.42		21.97	85.39	28.20		48.14	76.34	0.89:1	5
	ସର୍ବମୋଟ (କ + ଖ + ଗ)			2001.61	55.86	369.60	2427.07	1894.20		3679.02	5573.22	2.30:1	25,367

ଉପରୋକ୍ତ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକରେ କ୍ର.ସଂ.-କ- 16 ଓ 26, ଗ- 27 ଓ 29 ରେ ଥିବା ଧାରା 619-ବି ର କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଅଟନ୍ତି ।

\$ ସମାପନ ପୂର୍ଣ୍ଣରେ ଅଂଶଧନ ପାଇଁ ଆବେଦିତ ଅର୍ଥ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

** 2008-09 ବର୍ଷ ଶେଷରେ ଥିବା ବକେୟ ରଣ କେବଳ ଦୀର୍ଘ ମିଆଦୀ ରଣକୁ ସୂଚିତ କରେ ।

ପରିଶିଷ୍ଟ 2

ବୃତ୍ତାନ୍ତ ହୋଇଥିବା ସର୍ବଶେଷ ବର୍ଷର ହିସାବ ଅନୁସାରେ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ଓ ବୈଧାନିକ ନିଗମଗୁଡ଼ିକର ଆର୍ଥିକ ପରିଣାମର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣ (ଅନୁକ୍ଷେପ 1.15 ଏବଂ 1.50 ରେ ସୂଚିତ)

(5 (କ) ଠାରୁ (11) ସ୍ତମ୍ଭ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦିଆଯାଇଥିବା ସଂଖ୍ୟା କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)

କ୍ର. ସଂ.	କ୍ଷେତ୍ର ଏବଂ କମ୍ପାନୀର ନାମ	ହିସାବର ସମୟ	କେଉଁବର୍ଷ ହିସାବ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ହୋଇଥିଲା	ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ (+)/ କ୍ଷତି (-)				କାରବାରର ପରିମାଣ	ହିସାବ ମନ୍ତବ୍ୟର ପ୍ରଭାବ [#]	ସମାପ୍ତ ପୁଞ୍ଜି	ଏକତ୍ରୀକୃତ ଲାଭ (+)/ କ୍ଷତି (-)	ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି [@]	ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ଉପରେ ମୋଟ ପ୍ରତିଫଳ ^{\$}	ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ଉପରେ ମୋଟ ପ୍ରତିଫଳର ପ୍ରତିଶତ
				ସୁଧ ଏବଂ ଅବକ୍ଷୟ ପୂର୍ବରୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଲାଭ/ କ୍ଷତି	ସୁଧ	ଅବକ୍ଷୟ	ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କ୍ଷତି							
(1)	(2)	(3)	(4)	5 (କ)	5 (ଖ)	5 (ଗ)	5 (ଘ)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
କ. କାର୍ଯ୍ୟରତ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ସମୂହ														
କୃଷି ଓ ସମଜାତୀୟ														
1.	ଓଡ଼ିଶା କୃଷି ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଏବଂ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2007-08	2008-09	0.02	--	0.02	--	0.19	--	1.10	00	1.18	--	--
2.	ଓଡ଼ିଶା କୃଷି ଶିଳ୍ପ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2004-05 2005-06	2008-09 2009-10	-1.27 1.16	1.73 1.67	0.04 0.03	-0.50 -0.54	83.77 91.96	(-) 7.67	7.15 7.15	-48.85 -49.39	-24.25 -25.18	1.22 1.13	-- --
3.	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ କାଢୁ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2006-07	2008-09	1.25	--	0.12	1.13	6.69	--	1.55	12.33	16.72	1.13	6.76
4.	ଓଡ଼ିଶା ବନ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2007-08	2009-10	-5.37	--	0.22	-5.59	32.53	(-) 3.45	1.28	-161.64	-102.41	-5.59	--
5.	ଓଡ଼ିଶା ଉଠା ଜଳ ସେଚନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2007-08	2009-10	7.57	0.28	6.89	0.40	7.87	(-) 0.61	74.73	-2.94	163.65	0.68	0.42
6.	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବିହନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2006-07 2007-08	2008-09 2009-10	3.48 3.79	0.21 0.24	0.22 0.25	3.05 3.30	51.76 66.08	(+) 3.45	2.59 2.59	10.48 13.78	27.40 41.36	3.26 3.54	11.90 8.56
7.	ଓଡ଼ିଶା ମସୃଣ୍ଣ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2002-03 2003-04	2008-09 2009-10	0.14 0.12	-- --	0.32 0.31	-0.18 -0.19	26.47 29.88	(+) 0.03	2.18 2.18	-2.91 -3.10	4.01 4.00	-0.18 -0.19	-- --
କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ				8.54	2.19	7.84	-1.49	235.20	(-) 8.25	90.58	-190.96	149.68	0.70	0.47
ପୁଞ୍ଜି ଲଗଣ														
8.	ଓଡ଼ିଶା ଶିଳ୍ପ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଓ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2007-08	2008-09	24.99	--	0.08	24.91	3.94	(-) 0.29	83.14	-21.98	75.38	24.91	33.05
9.	ଓଡ଼ିଶା ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2006-07	2008-09	0.11	--	0.05	0.06	0.27	--	5.40	0.64	0.96	0.06	6.25
10.	ଓଡ଼ିଶା ଗ୍ରାମ୍ୟଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଏବଂ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2003-04	2009-10	55.25	67.65	--	-12.40	76.18	(-) 8.93	37.40	-10.86	3.72	55.25	--

31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ସୁଦ୍ଧା ସମସ୍ତ ବର୍ଷ ପାଇଁ ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ (ବାଣିଜ୍ୟିକ)

(1)	(2)	(3)	(4)	5 (a)	5 (b)	5 (c)	5 (d)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
11.	ଓଡ଼ିଶା ସ୍ଥୂଳ ଶିଳ୍ପ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2006-07	2008-09	2.57	4.81	0.13	-2.37	150.18	(-) 36.40	9.66	-21.77	22.46	2.44	10.91
କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ				82.92	72.46	0.26	10.20	230.57	(-) 45.62	135.60	-41.57	102.52	82.66	80.63
ଭିରିଭୂମି														
12.	ଓଡ଼ିଶା ଶିଳ୍ପ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2007-08	2008-09	18.58	10.87	0.32	7.39	125.05	(+) 0.58	57.12	34.19	91.95	18.26	19.86
13.	ଓଡ଼ିଶା ନିର୍ମାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2007-08	2009-10	1.04	0.49	0.11	0.44	100.26	(-) 1.19	11.50	4.06	217.64	0.93	0.43
14.	ଓଡ଼ିଶା ସେରୁ ଓ ନିର୍ମାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2005-06	2008-09	-1.19	0.03	0.11	-1.33	19.89	--	5.00	-13.60	-3.75	-1.30	--
15.	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପୋଲିସ୍ ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଏବଂ କଲ୍ୟାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2005-06	2009-10	0.71	--	0.06	0.65	53.77	(+) 0.62	5.63	2.83	8.50	0.65	7.65
କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ				19.14	11.39	0.60	7.15	298.97	(+) 0.01	79.25	27.48	314.34	18.54	5.90
ମାନୁଫ୍ୟାକ୍ଚରିଂ														
16.	ବୈତରଣା ଷ୍ଟେଟ୍ କୋଲ୍ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍	2008-09	2009-10	--	--	--	--	--	--	30.00	--	14.75	--	--
17.	ଇଡକଲ୍ ଫେରୋ କ୍ରୋମ୍ ଆଣ୍ଡ ଆଲୋୟସ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର. ସଂ.-କ 12 ର ସହାୟକ)	2007-08	2008-09	18.45	0.90	0.91	16.64	106.76	(-) 1.17	18.81	11.75	33.87	17.54	51.79
18.	ଇଡକଲ୍ କଲିଙ୍ଗ ଆଇରନ୍ ଓ୍ଵାର୍କସ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର. ସଂ.-କ 12 ର ସହାୟକ)	2007-08	2008-09	16.73	6.86	4.81	5.06	280.14	(-) 3.42	45.10	14.89	116.63	11.92	10.22
19.	କୋଣାର୍କ ଷ୍ଟେଟ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର. ସଂ.-କ 12 ର ସହାୟକ)	2005-06	2009-10	-1.99	0.23	0.23	-2.45	5.07	(-) 0.02	5.94	-20.72	-1.91	-2.22	--
20.	ଓଡ଼ିଶା ଖଣି ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2007-08	2008-09	889.07	0.13	9.68	879.26	1963.27	(+) 9.22	31.45	1698.06	1941.53	879.39	45.29
21.	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପାନାୟ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2005-06 2006-07	2008-09 2009-10	1.35 9.01	0.24 --	0.13 0.10	0.98 8.91	23.09 14.11	(+) 0.30	1.00 1.00	5.20 14.11	7.44 15.13	1.21 8.91	16.26 58.89
କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ				931.27	8.12	15.73	907.42	2369.35	(+) 4.91	132.30	1718.09	2120.00	915.54	43.19
ଶକ୍ତି														
22.	ଗ୍ରୀଡକୋ ଲିମିଟେଡ୍ (ପୂର୍ବନାମ ଓଡ଼ିଶା ଗ୍ରୀଡ୍ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍)	2008-09	2009-10	261.85	163.66	0.05	98.14	2766.83	(+) 88.10	432.98	-101.25	1649.08	261.80	15.88
23.	ଓଡ଼ିଶା ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2007-08 2008-09	2008-09 2009-10	259.41 144.79	20.69 8.26	117.33 118.96	121.39 17.57	386.04 329.11	(-) 9.61	320.80 320.80	395.88 413.45	2760.91 2719.49	142.09 25.83	5.15 0.95
24.	ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2007-08	2008-09	224.74	4.93	58.52	161.29	432.78	(-) 2.03	490.22	345.50	1024.89	166.22	16.22
25.	ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ସଂରକ୍ଷଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2007-08	2009-10	1180.85	110.66	1085.41	-15.22	399.76	(-) 278.48	60.07	-49.23	1789.44	95.44	5.33
26.	ଓଡ଼ିଶା ଚାପକ ଶକ୍ତି ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2008-09	2009-10	--	--	--	--	--	--	2.16	--	0.11	--	--
କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ				1812.23	287.51	1262.94	261.78	3928.48	(-) 202.02	1306.23	608.47	7183.01	549.29	7.65

(1)	(2)	(3)	(4)	5 (a)	5 (b)	5 (c)	5 (d)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
ସେବା														
27.	ଇଡକଲ୍ ସଫ୍ଟୱେର ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.-କ 12 ର ସହାୟକ)	2007-08	2008-09	0.05	0.02	--	0.03	0.19	--	1.00	-0.52	0.48	0.05	10.42
28.	ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ ଯୋଗାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2005-06 2006-07	2008-09 2009-10	--	--	--	--	709.10 936.39	--	9.79 9.78	--	21.57 21.51	--	--
29.	ଓଡିଶା ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2007-08	2009-10	1.92	--	0.75	1.17	10.96	(+) 0.34	9.62	-3.71	5.80	1.17	20.17
କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ				1.97	0.02	0.75	1.20	947.54	(+) 0.34	20.40	-4.23	27.79	1.22	4.39
ବିବିଧ														
30.	କଳିଙ୍ଗ ଷ୍ଟୁଡିଓ ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.-କ 9 ର ସହାୟକ)	2005-06	2009-10	-0.23	--	0.05	-0.28	0.15	--	1.74	-2.98	0.02	-0.28	--
କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ				-0.23	--	0.05	-0.28	0.15	--	1.74	-2.98	0.02	-0.28	--
ମୋଟ-କ (ସମସ୍ତ କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟରତ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ସମୂହ)				2855.84	381.69	1288.17	1185.98	8010.26	(-) 250.63	1766.10	2114.30	9897.36	1567.67	15.84
ଖ. କାର୍ଯ୍ୟରତ ବୈଧାନିକ ନିଗମ ସମୂହ														
ପୁଞ୍ଜି ଲଗାଣ														
1.	ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ ନିଗମ	2008-09	2009-10	15.25	12.76	0.32	2.17	20.28	--	381.78	-377.20	565.86	14.93	2.64
କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ				15.25	12.76	0.32	2.17	20.28	--	381.78	-377.20	565.86	14.93	2.64
ସେବା														
2.	ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ ସତକ ପରିବହନ ନିଗମ	2005-06	2007-08	5.18	1.29	0.90	2.99	37.78	--	136.49	-231.75	-67.36	4.28	--
କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ				5.18	1.29	0.90	2.99	37.78	--	136.49	-231.75	-67.36	4.28	--
ବିବିଧ														
3.	ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ ପଣ୍ୟାଗାର ନିଗମ	2006-07	2009-10	1.81	0.63	1.16	0.02	25.46	(-) 0.01	3.60	0.03	43.90	0.65	1.48
କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ				1.81	0.63	1.16	0.02	25.46	(-) 0.01	3.60	0.03	43.90	0.65	1.48
ମୋଟ-ଖ (ସମସ୍ତ କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟରତ ବୈଧାନିକ ନିଗମ ସମୂହ)				22.24	14.68	2.38	5.18	83.52	(-) 0.01	521.87	-608.92	542.40	19.86	3.66
ସର୍ବମୋଟ (କ + ଖ)				2878.08	396.37	1290.55	1191.16	8093.78	(-) 250.64	2287.97	1505.38	10439.76	1587.53	15.21
ଗ. ନିଷ୍ପତ୍ତି ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ସମୂହ														
ଲୁଣ୍ଠି ଓ ସମଜାତୀୟ														
1.	ଇଷ୍ଟ ଆନ୍ଧ୍ରାପ୍ରଦେଶ ପ୍ରୋଡକ୍ସ ଲିମିଟେଡ୍ (22 ଫେବୃଆରୀ 1978 ଠାରୁ ସେକାକୃତ ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ)	1972-73	1975-76	--	--	--	--	--	--	0.01	--	--	--	--
2.	ଓଡିଶା ମସୃଣ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	1982-83	1983-84	-0.03	0.01	--	-0.04	--	--	0.35	--	0.20	-0.03	--
କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ				-0.03	0.01	--	-0.04	--	--	0.36	--	0.20	-0.03	--

31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ସୁଦ୍ଧା ସମାପ୍ତ ବର୍ଷ ପାଇଁ ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ (ବାଣିଜ୍ୟିକ)

(1)	(2)	(3)	(4)	5 (a)	5 (b)	5 (c)	5 (d)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
ମାନ୍ୟତାପ୍ରାପ୍ତ														
3.	ଏବିଏସ୍ ସିନିଂ ଓଡିଶା ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.-କ 12 ର ସହାୟକ) (ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ)	2003-04 2004-05	2008-09 2009-10	10.12 5.39	0.10 0.10	0.46 0.12	9.56 5.17	--	--	3.00 3.00	-61.73 -56.56	-20.18 -20.25	-- 5.27	-- --
4.	ଗଜପତି ଷ୍ଟିଲ୍ ଇଣ୍ଡଷ୍ଟ୍ରି ଲିମିଟେଡ୍ (କମ୍ପାନୀ 1969-70 ଠାରୁ ବନ୍ଦ, 01 ମାର୍ଚ୍ଚ 1974 ଠାରୁ ସେକ୍ସକ୍ସନ୍ ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ)	1968-69	1974-75	--	--	--	--	--	--	0.04	--	0.02	--	--
5.	ହୀରା ଷ୍ଟିଲ୍ ଆଣ୍ଡ ଆଲୋଏଲ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.-କ 12 ର ସହାୟକ) (ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ)	1975-76	1976-77	--	--	--	--	--	--	0.12	--	0.27	--	--
6.	ଇଡୁକଲ୍ ପାଇପିଂ ଆଣ୍ଡ ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ପ୍ଲାନିଂ ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.-କ 12 ର ସହାୟକ)	2007-08	2008-09	-0.21	--	0.11	-0.32	--	--	1.93	-24.46	6.80	-0.32	--
7.	ଇପିପିଏ ଟାଇମ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.-କ 23 ର ସହାୟକ) (1998 ଠାରୁ ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ)	1997-98	2005-06	-0.92	--	--	-0.92	--	--	0.81	-9.47	-2.07	-0.92	--
8.	କଲିଙ୍ଗ ଷ୍ଟିଲ୍ସ (ଇଣ୍ଡିଆ) ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.-କ 8 ର ସହାୟକ)	2007-08	2008-09	--	--	--	--	--	--	0.05	--	--	--	--
9.	କାନ୍ତି ଶର୍ମା ରିପ୍ରେଜେଣ୍ଟିଭ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.-କ 11 ର ସହାୟକ) (5 ଡିସେମ୍ବର 1998 ଠାରୁ ବନ୍ଦ)	1996-97	2008-09	-0.50	0.28	0.03	-0.81	--	--	0.75	-1.26	1.92	-0.53	--
10.	କୋଣାର୍କ ଡିଭର୍ଟିଂ ଆଣ୍ଡ ସୋସ ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.-କ 11 ର ସହାୟକ)	1981-82	1996-97	--	--	--	--	--	--	0.06	--	0.05	--	--
11.	କୋଣାର୍କ ଟେଲିଭିଜନ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (1999- 2000 ଠାରୁ ଅଟଳ)	1991-92	1998-99	0.46	1.31	0.10	-0.95	14.05	--	1.20	-6.04	6.00	0.36	6.00
12.	ମାନ୍ୟତାପ୍ରାପ୍ତ ଇଲେକ୍ଟ୍ରିକାଲ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ, ଆସିଗୁଡିକ ବିକ୍ରି ହୋଇଯାଇଛି)	1965-66	1982-83	--	--	--	--	--	--	0.01	--	--	--	--
13.	ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଟେକ୍ସଟାଇଲ୍ ଲିମିଟେଡ୍	1970-71	1976-77	--	--	--	--	--	--	0.04	--	--	--	--
14.	ମତର୍ଷ ଇଲେକ୍ଟ୍ରିକାଲ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ)	1965-66	1982-83	--	--	--	--	--	--	0.04	--	0.03	--	--
15.	ମତର୍ଷ ମାଲିକଲ୍ କାଷ୍ଟିଂ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍ (1968 ଠାରୁ ବନ୍ଦ, 09 ମାର୍ଚ୍ଚ 1976 ଠାରୁ ସେକ୍ସକ୍ସନ୍ ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ)	1972-73	1975-76	--	--	--	--	--	--	0.04	--	0.03	--	--

(1)	(2)	(3)	(4)	5 (a)	5 (b)	5 (c)	5 (d)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
16.	ନିୟୁ ମୟୁରଭଞ୍ଜ ଟେକ୍ସଟାଇଲ୍ ମିଳିଟେଡ୍	1881-82	2003-04	0.03	--	--	0.03	--	--	0.02	0.03	0.05	0.03	53.98
17.	ଓଡିଶା ରୋଟ୍ ବ୍ଲୁରସ୍ ମିଳିଟେଡ୍ (ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ)	1970-71	1997-78	--	--	--	--	--	--	0.05	--	0.01	--	--
18.	ଓଡିଶା ରୋଟ୍ ମିଲ୍ ମିଳିଟେଡ୍ (ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ)	1967-68	1976-77	-0.01	--	--	-0.01	--	--	0.04	--	0.05	-0.01	--
19.	ଓଡିଶା ଇଲେକ୍ଟ୍ରିକାଲ୍ ମାନ୍ୟତାକର୍ତ୍ତା କମ୍ପାନୀ ମିଳିଟେଡ୍	1966-67	1973-74	--	--	--	--	--	--	0.05	--	0.05	--	--
20.	ଓଡିଶା ଇନ୍ସୁଲେଟିଭ୍ କମ୍ପାନୀ ମିଳିଟେଡ୍	1987-88	2000-01	-0.04	0.02	--	-0.06	--	--	0.09	--	0.36	-0.04	--
21.	ଓଡିଶା ଚର୍ମ ଶିଳ୍ପ ମିଳିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.-ଗ 25 ର ସହାୟକ)	1991-92	1995-96	--	--	--	--	--	--	0.65	--	1.92	--	--
22.	ଓଡିଶା ଟେକ୍ସଟାଇଲ୍ ମିଲ୍ ମିଳିଟେଡ୍ (2001 ଠାରୁ ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ)	1997-98	1998-99	-7.66	2.58	--	-10.24	--	--	24.70	-53.41	5.17	-7.66	--
23.	ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ ଇଲେକ୍ଟ୍ରିକାଲ୍ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ମିଳିଟେଡ୍	2004-05 2005-06	2008-09 2009-10	-0.24 -0.33	--	0.02 0.02	-0.26 -0.35	--	(-)0.64	20.03 20.03	-2.80 -3.15	7.28	-0.35	--
24.	ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ ହସ୍ତକଳ୍ପ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ମିଳିଟେଡ୍ (ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ)	2001-02	2007-08	-0.02	0.24	0.01	-0.27	0.02	--	3.53	-19.42	-6.76	-0.03	--
25.	ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ ଚର୍ମ ନିଗମ ମିଳିଟେଡ୍ (18 ଜୁନ୍, 1998 ଠାରୁ ବନ୍ଦ)	1988-89	2004-05	-0.17	0.06	--	-0.23	--	--	1.85	-2.46	1.71	-0.17	--
26.	ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ ବସନ ନିଗମ ମିଳିଟେଡ୍	1993-94	2003-04	-1.73	1.30	0.07	-3.10	3.52	--	2.62	-15.95	-5.45	-1.80	--
27.	ଓଡିଶା ଗୁଳ୍ମ ଆଣ୍ଡ ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ କମ୍ପାନୀ ମିଳିଟେଡ୍ (619-ବି)	1982-83		--	--	--	--	--	--	0.44	-0.43	--	--	--
28.	ପ୍ରିମିୟର ବୋଲ୍ସ ଆଣ୍ଡ ନର୍ସ ମିଳିଟେଡ୍ (ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ, ଆସିଗୁଡିକ ବିକ୍ରି ହୋଇଯାଇଛି)	1966	1973-74	--	--	--	--	--	--	0.02	--	--	--	--
29.	ଏସ୍ ଏନ୍ କର୍ପୋରେସନ୍ ମିଳିଟେଡ୍ (619-ବି)	2007-08	2008-09	--	--	--	--	--	--	3.01	-20.03	-0.10	--	--
କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ				-5.71	5.89	0.46	-12.06	19.80	-0.64	65.19	-212.61	-2.91	-6.17	--
ସେବା														
30.	ଏଲକ୍ସମସ୍ ଇଲେକ୍ଟ୍ରିକାଲ୍ ମିଳିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.-ଗ 23 ର ସହାୟକ)	1997-98	2005-06	-0.24	--	0.26	-0.50	--	--	1.59	-6.87	1.76	-0.50	
31.	ଏଲକୋ କମ୍ପାନିକେସନ୍ ଆଣ୍ଡ ସିଷ୍ଟମସ୍ ମିଳିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.-ଗ 23 ର ସହାୟକ, 1998 ଠାରୁ ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ)	1997-98	2005-06	--	--	--	--	--	--	--	--	-1.46	--	--

31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ସୁଦ୍ଧା ସମାପ୍ତ ବର୍ଷ ପାଇଁ ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ (ବାଣିଜ୍ୟିକ)

(1)	(2)	(3)	(4)	5 (a)	5 (b)	5 (c)	5 (d)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	
32.	ଏଲ୍‌ମାର୍କି ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.-ଗ 23 ର ସହାୟକ)	2000-01	2006-07	-0.05	--	0.02	-0.07	0.77	--	1.02	-2.25	-0.56	-0.07	--	
33.	ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ ବାଣିଜ୍ୟିକ ପରିବହନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	1997-98	2008-09	-0.73	0.32	0.02	-1.07	0.39	--	2.34	-14.21	-4.10	-0.75	--	
କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ				-1.02	0.32	0.30	-1.64	1.16	--	4.95	-23.33	-4.36	-1.32		
ମୋଟ-ଗ (ସମସ୍ତ କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ନିଷ୍ପତ୍ତି ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ସମୂହ)				-6.76	6.22	0.76	-13.74	20.96	-0.64	70.50	-235.94	-7.07	-7.52	--	
ସର୍ବମୋଟ (କ + ଖ + ଗ)				2871.32	402.59	1291.31	1177.42	8114.74	-251.28	2358.47	1269.44	10432.69	1580.01	15.14	

ବୈଧାନିକ ସମାକ୍ଷକ ଏବଂ ସି.ଏ.ଜି.ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ହିସାବ ମତ୍ତବ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରଭାବ ହିସାବ ମତ୍ତବ୍ୟର ପ୍ରଭାବରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଏବଂ (+) ଲାଭରେ ବୃଦ୍ଧି/କ୍ଷତିରେ ହ୍ରାସ ଓ (-) ଲାଭରେ ହ୍ରାସ/କ୍ଷତିରେ ବୃଦ୍ଧିକୁ ପ୍ରତିପାଦିତ କରେ ।

@ ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସ୍ଥାୟୀ ସମ୍ପତ୍ତି (ନିର୍ମାଣାଧୁନ କାର୍ଯ୍ୟ ସହିତ) ଓ କାମଚଳା ପୁଞ୍ଜିର ସମ୍ପତ୍ତି, ମାତ୍ର ପୁଞ୍ଜି ଲଗାଣ କମ୍ପାନୀ/ନିଗମ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହା ସମାପଦତ୍ତ ପୁଞ୍ଜି, ମୁକ୍ତ ଆରକ୍ଷଣ, ବଣ୍ଟ, ଜମା ଓ କରଜ (ପୁନଃ ପୁଞ୍ଜି ଲଗାଣ ସହିତ)ର ବର୍ଷର ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଓ ଅନ୍ତିମ ଅବଶେଷର ସମ୍ପତ୍ତିର ହାରାହାରି ମୂଲ୍ୟ ଅଟେ ।

\$ ଲାଭ ଏବଂ ଲାଭ କ୍ଷତି ହିସାବ ଉପରେ ସୁଧକୁ ମିଶାଇ ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ଉପରେ ମୋଟ ପ୍ରତିଫଳ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଇଛି ।

ପରିଶିଷ୍ଟ 3

ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ଶେଷ ସୁଦ୍ଧା ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରାସ/ପ୍ରାପ୍ୟ ଅନୁଦାନ ଏବଂ ସର୍ବସିତି, ପ୍ରାସ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି, ପ୍ରାପ୍ୟ ଛାଡ଼, ରଣ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଏବଂ ଅଂଶଧନରେ ପରିଣତ ହୋଇଥିବା ରଣ ଏବଂ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିବଦ୍ଧ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଦର୍ଶାଉଥିବା ବିବରଣ (ଅନୁଲେଖ 1.10 ରେ ସୂଚିତ)

(3 (କ) ଠାରୁ 6 (ଘ) ସମ୍ପର୍କ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଆଯାଇଥିବା ସଂଖ୍ୟା କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)

କ୍ର.ସଂ.	କ୍ଷେତ୍ର ଏବଂ କମ୍ପାନୀର ନାମ	ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ବଜେଟ୍‌ରୁ ପାଇଥିବା ଅଂଶଧନ/ରଣ		ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ପାଇଥିବା ଅନୁଦାନ ଏବଂ ସର୍ବସିତି				ବିଳମ୍ବରେ ପ୍ରାସ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଏବଂ ବର୍ଷ ଶେଷରେ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିବଦ୍ଧତା @		ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରାପ୍ୟ ଛାଡ଼			
		ଅଂଶଧନ	ରଣ	କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର	ରାଜ୍ୟ ସରକାର	ଅନ୍ୟାନ୍ୟ	ମୋଟ	ପ୍ରାସ	ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିବଦ୍ଧତା	ରଣ ପରିଶୋଧ ଖାରଜ	ଅଂଶଧନରେ ପରିଣତ ରଣ	ସୁଧ/ଦକ୍ଷିଣାତ୍ମକ ସୁଧ ଛାଡ଼	ମୋଟ
(1)	(2)	3(କ)	3(ଖ)	4(କ)	4(ଖ)	4(ଗ)	4(ଘ)	5(କ)	5(ଖ)	6(କ)	6(ଖ)	6(ଗ)	6(ଘ)
କ.	କାର୍ଯ୍ୟରତ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ସମୂହ												
କୃଷି ଓ ସମଜାତୀୟ													
1	ଓଡିଶା କୃଷି ପ୍ରୋସ୍ତାହନ ଏବଂ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	--	--	--	0.50#	--	0.50#	--	--	--	--	--	--
2	ଓଡିଶା କୃଷି ଶିଳ୍ପ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
3	ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ କାଢୁ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	--	--	0.58 #	--	--	0.58 #	--	--	--	--	--	--
4	ଓଡିଶା ଉଠା ଜଳ ସେଚନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	--	--	--	28.00	--	28.00	--	--	--	--	--	--
5	ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ ବିହନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	--	--	2.33	1.39	--	3.72	--	--	--	--	--	--
6	ଓଡିଶା ମସୃରଷ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	--	--	--	2.62 #	--	2.62 #	--	--	--	--	--	--
	କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ	--	--	2.33	29.39	--	31.72	--	--	--	--	--	--
				0.58 #	5.07#		5.65#						
ପୁଞ୍ଜି ଲଗାଣ													
7	ଓଡିଶା ଶିଳ୍ପ ପ୍ରୋସ୍ତାହନ ଓ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	--	--	--	1.68#	--	1.68#	--	--	--	--	--	--

31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ସୁଦ୍ଧା ସମାପ୍ତ ବର୍ଷ ପାଇଁ ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ (ବାଣିଜ୍ୟିକ)

(1)	(2)	3(କ)	3(ଖ)	4(କ)	4(ଖ)	4(ଗ)	4(ଘ)	5(କ)	5(ଖ)	6(କ)	6(ଖ)	6(ଗ)	6(ଘ)
8	ଓଡ଼ିଶା ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	--	--	--	0.94 0.60 #	--	0.94 0.60 #	--	--	--	--	--	--
9	ଓଡ଼ିଶା ଗ୍ରାମ୍ୟଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଏବଂ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	--	52.52	--	--	--	--	--	236.15	--	--	--	--
10	ଓଡ଼ିଶା କ୍ଷୁଦ୍ର ଶିଳ୍ପ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	--	--	--	--	--	--	--	20.00	--	1.73	2.90	4.63
	କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ	--	52.52	--	0.94 2.28#	--	0.94 2.28#	--	256.15	--	1.73	2.90	4.63
ଭିତ୍ତିଭୂମି													
11	ଓଡ଼ିଶା ନିର୍ମାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	3.00	--	--	--	--	--	--	2.00	--	--	--	--
	କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ	3.00	--	--	--	--	--	--	2.00	--	--	--	--
ଶକ୍ତି													
12	ଗ୍ରୀଡ଼କୋ ଲିମିଟେଡ୍	--	--	--	--	--	--	--	282.49	--	--	--	--
13	ଓଡ଼ିଶା ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	--	--	--	--	--	--	--	155.27	--	--	--	--
14	ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	--	--	--	--	--	--	--	17.75	--	--	--	--
15	ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ସଂରକ୍ଷଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	23.06	--	--	0.77#	--	0.77#	--	417.13	--	--	--	--
	କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ	23.06	--	--	0.77#	--	0.77#	--	872.64	--	--	--	--
ସେବା													
16	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଯୋଗାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	--	--	802.56	564.00	--	1366.56	--	--	--	--	--	--
	କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ	--	--	802.56	564.00	--	1366.56	--	--	--	--	--	--
ମୋଟ-କ (ସମସ୍ତ କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟରତ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ସମୂହ)		26.06	52.52	804.89 0.58#	594.33 8.12#	--	1399.22 8.70#	--	1130.79	--	1.73	2.90	4.63
ଖ. କାର୍ଯ୍ୟରତ ବୈଧାନିକ ନିଗମ ସମୂହ													
ପୁଞ୍ଜି ଲଗାଣ													
1	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ ନିଗମ	23.16	--	--	4.00 0.09#	0.12	4.12 0.09#	--	0.80	--	--	82.08	82.08
	କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ	23.16	--	--	4.00 0.09#	0.12	4.00 0.21#	--	0.80	--	--	82.08	82.08

(1)	(2)	3(କ)	3(ଖ)	4(କ)	4(ଖ)	4(ଗ)	4(ଘ)	5(କ)	5(ଖ)	6(କ)	6(ଖ)	6(ଗ)	6(ଘ)
SERVICE													
2	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ସତକ ପରିବହନ ନିଗମ	5.00		--	1.60	--	1.60	--	--	--	--	--	--
	କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ	5.00			1.60		1.60						
ମୋଟ-ଖ (ସମସ୍ତ କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟରତ ବୈଧାନିକ ନିଗମ ସମୂହ)		28.16	--	--	5.60	0.12#	5.60	--	0.80	--	--	82.08	82.08
ସର୍ବମୋଟ (କ + ଖ)		54.22	52.52	804.89	599.93	0.12#	1404.82	--	1131.59	--	1.73	84.98	86.71
ଗ. ନିଷ୍ପତ୍ତି ସରକାରୀ କର୍ମୀମାନଙ୍କ ସମୂହ													
ମାନ୍ୟତାପ୍ରାପ୍ତ													
1	କୋଣାର୍କ ଚେଲିଭିଜନ୍ ଲିମିଟେଡ୍	--	--	--	0.06#	--	0.06#	--	--	--	--	--	--
2	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍ସ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	--	--	--	0.04#	--	0.04#	--	--	--	--	--	--
3	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ହସ୍ତକଳା ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	--	--	--	0.05#	--	0.05#	--	--	--	--	--	--
4	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବ୍ୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	--	--	--	0.05 #	--	0.05 #	--	--	--	--	--	--
	କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ	--	--	--	0.20#	--	--	--	--	--	--	--	--
ସେବା													
5	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବାଣିଜ୍ୟିକ ପରିବହନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	--	--	--	0.12#	--	0.12#	--	--	--	--	--	--
	କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ	--	--	--	0.12#	--	0.12#						
ମୋଟ-ଗ (ସମସ୍ତ କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ନିଷ୍ପତ୍ତି ସରକାରୀ କର୍ମୀମାନଙ୍କ ସମୂହ)		--	--	--	0.32#	--	0.32#	--	--	--	--	--	--
ସର୍ବମୋଟ (କ + ଖ + ଗ)		54.22	52.52	806.89	599.93	0.12#	1436.21	--	1131.59	--	1.73	84.98	86.71
				0.58#	8.53#		9.23#						

@ ସଂଖ୍ୟାଗୁଡ଼ିକ ବର୍ଷ ଶେଷର ମୋଟ ବକେୟା ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟିକୁ ସୂଚାଏ।

2008-09 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ପାଇଥିବା ଅନୁଦାନ ଏବଂ ନିଷ୍ପତ୍ତି କର୍ମୀମାନଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ବ୍ୟୟ, ଦରମା ଇତ୍ୟାଦିକୁ ସୂଚାଏ।

ପରିଶିଷ୍ଟ 4

ହିସାବ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ବାକିଥିବା ପି.ଏସ୍.ୟୁ.ଗୁଡ଼ିକରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶ ଦର୍ଶାଉଥିବା ବିବରଣ (ଅନୁଛେଦ 1.38 ରେ ସୂଚିତ)

କ୍ର. ସଂ.	ପି.ଏସ୍.ୟୁ.ର ନାମ	କେଉଁ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହିସାବ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ହୋଇଛି	କେତେବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହିସାବ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ହୋଇନାହିଁ	ସର୍ବଶେଷ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ହୋଇଥିବା ହିସାବଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ସମାପ୍ତ ପୁଞ୍ଜି (କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)	ବାକିଥିବା ବର୍ଷ ଯେଉଁଥିରେ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ହୋଇଥିଲା	ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହିସାବ ବାକି ଥିବା ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକରେ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ (କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)			
						ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନ	ରଣ	ଅନୁଦାନ/ ସର୍ବସିତି	ଅନ୍ୟାନ୍ୟ
କ.	କାର୍ଯ୍ୟରତ କମ୍ପାନୀ ସମୂହ								
1	ଓଡ଼ିଶା କୃଷି ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଏବଂ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2007-08	1 ବର୍ଷ	1.10	2008-09	--	--	0.50	
2	ଓଡ଼ିଶା ଉଠା ଜଳସେଚନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2007-08	1 ବର୍ଷ	74.73	2008-09	--	--	28.00	--
3	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବିହନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2007-08	1 ବର୍ଷ	2.59	2008-09	--	--	3.34	--
4	ଓଡ଼ିଶା ମତ୍ସ୍ୟରକ୍ଷ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2003-04	5 ବର୍ଷ	2.18	2008-09	--	--	2.62	--
5	ଓଡ଼ିଶା ଶିଳ୍ପ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଏବଂ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2007-08	1 ବର୍ଷ	83.14	2008-09	--	--	1.68	--
6	ଓଡ଼ିଶା ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2006-07	2 ବର୍ଷ	5.40	2007-08 2008-09	-- --	-- --	0.04 1.54	-- --
7	ଓଡ଼ିଶା ଗ୍ରାମ୍ୟଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଏବଂ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2003-04	5 ବର୍ଷ	37.40	2004-05 2005-06 2006-07 2007-08 2008-09	4.76 6.00 -- -- --	-- -- 122.42 56.66 52.52	-- -- -- -- --	-- -- -- -- --
8	ଓଡ଼ିଶା ନିର୍ମାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2007-08	1 ବର୍ଷ	11.50	2008-09	3.00	--	--	--
9	ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ସଂରକ୍ଷଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2007-08	1 ବର୍ଷ	83.13	2008-09	23.06	--	0.77	--
10	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଯୋଗାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2006-07	2 ବର୍ଷ	9.78	2007-08 2008-09	-- --	-- --	35.00 564.00	-- --
ମୋଟ- କ				310.95		36.82	231.60	637.49	--

କ୍ର. ସଂ.	ପି. ଏସ୍.ୟୁ.ର ନାମ	କେଉଁ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହିସାବ ରୂପାନ୍ତ ହୋଇଛି	କେତେବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହିସାବ ରୂପାନ୍ତ ହୋଇନାହିଁ	ସର୍ବଶେଷ ରୂପାନ୍ତ ହୋଇଥିବା ହିସାବଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ସମାଦର ପୂଞ୍ଜି (କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)	ବାକିଥିବା ବର୍ଷ ଯେଉଁଥିରେ ପୂଞ୍ଜିନିବେଶ ହୋଇଥିଲା	ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହିସାବ ବାକି ଥିବା ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକରେ ପୂଞ୍ଜିନିବେଶ (କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)			
						ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନ	ରଣ	ଅନୁଦାନ/ ସର୍ବସିଦ୍ଧି	ଅନ୍ୟାନ୍ୟ
କ.	କାର୍ଯ୍ୟରତ ବୈଧାନିକ ନିଗମ								
1	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ସଡ଼କ ପରିବହନ ନିଗମ	2005-06	3 ବର୍ଷ	136.49	2006-07 2007-08 2008-09	9.95 5.00 --	-- -- --	1.60 1.60 1.60	-- -- --
ମୋଟ-ଖ				136.49		14.95	--	4.80	--
ମୋଟ- କ+ଖ				447.44		51.77	231.60	642.29	--
ଗ.	ନିର୍ମୂଲ୍ୟ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ସମୂହ								
1	କୋଣାର୍କ ଟେଲିଭିଜନ୍ ଲିମିଟେଡ୍	1991-92	ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ	1.20	2008-09	--	--	0.06	--
2	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍ସ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2005-06	ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ	20.03	2008-09	--	--	0.04	--
3	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ହସ୍ତତନ୍ତ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2001-02	ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ	3.53	2007-08 2008-09	-- --	-- --	0.07 0.05	-- --
4	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବସ୍ତାନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	1993-94	15 ବର୍ଷ	2.62	2007-08 2008-09	-- --	-- --	0.05 0.05	-- --
5	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବାଣିଜ୍ୟିକ ପରିବହନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	1997-98	11 ବର୍ଷ	2.34	2008-09	--	--	0.12	--
ମୋଟ-ଗ				29.72		--	--	0.44	--
ସର୍ବମୋଟ (କ+ଖ+ଗ)				477.16		51.77	231.60	642.73	--

ପରିଶିଷ୍ଟ 5

ବୈଧାନିକ ନିଗମଗୁଡ଼ିକର ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି ଦର୍ଶାଉଥିବା ବିବରଣ
(ଅନୁଚ୍ଛେଦ 1.15 ରେ ସୂଚିତ)

(ପରିମାଣ: କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)

1. ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ ନିଗମ				
ସବିଶେଷ ବିବରଣ		2006-07	2007-08	2008-09
କ. ଦାୟିତ୍ୱ				
ସମାଦତ୍ତ ପୁଞ୍ଜି		87.57	358.62	381.78
ଆରକ୍ଷଣ ପାଣ୍ଠି, ଅନ୍ୟ ଆରକ୍ଷଣ ଏବଂ ବଳକା		21.89	22.91	23.43
ରକ୍ଷା:				
(i) ବଣ୍ଟ ଏବଂ ଡିଭେଣ୍ଡର		46.61	26.98	1.26
(ii) ସ୍ତାୟୀ ଜମା		0.30	0.19	0.15
(iii) ଭାରତୀୟ ଶିଳ୍ପ ଉନ୍ନୟନ ବ୍ୟାଙ୍କ ଓ ଭାରତୀୟ କ୍ଷୁଦ୍ର ଶିଳ୍ପ ଉନ୍ନୟନ ବ୍ୟାଙ୍କ		174.65	159.65	192.74
(iv) ଭାରତୀୟ ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କ		--	--	--
(v) ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ରକ୍ଷା		--	--	--
(vi) ଅଂଶଧନ ପରିବର୍ତ୍ତେ ରକ୍ଷା:				--
(କ) ରାଜ୍ୟ ସରକାର		252.31	--	--
(ଖ) ଭାରତୀୟ ଶିଳ୍ପ ଉନ୍ନୟନ ବ୍ୟାଙ୍କ		6.22	6.22	6.22
(vii) ଅନ୍ୟାନ୍ୟ (ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ସର୍ବଭେଦ୍ୱୟ)		--	--	--
(viii) ଅନ୍ୟ ଦାୟିତ୍ୱ ଓ ପ୍ରାବଧାନ		375.66	434.23	362.75
ମୋଟ (କ)		965.21	1008.80	968.33
ଖ. ଆସ୍ତି				
ନଗଦ ଅର୍ଥ ଏବଂ ବ୍ୟାଙ୍କ ଅବଶେଷ		13.67	34.32	33.52
ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶ		--	--	--
ରକ୍ଷା ଏବଂ ଅଗ୍ରାମ		467.08	434.54	403.70
ନିର୍ମୁ ସ୍ତାୟୀ ଆସ୍ତି		23.20	22.53	22.23
ଅନ୍ୟ ଆସ୍ତି		80.35	138.03	131.68
ବିବିଧ ଖର୍ଚ୍ଚ (କ୍ଷତି)		380.91	379.38	377.20
ମୋଟ (ଖ)		965.21	1008.80	968.33
ଗ. ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି*		534.85	581.81	565.86
2 ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ସତତ ପରିବହନ ନିଗମ[#]				
ସବିଶେଷ ବିବରଣ		2003-04	2004-05	2005-06
କ. ଦାୟିତ୍ୱ				
ପୁଞ୍ଜି (ରକ୍ଷା ପୁଞ୍ଜି ଓ ଅଂଶଧନ ପୁଞ୍ଜି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ)		136.50	136.49	136.49

* ସମାଦତ୍ତ ପୁଞ୍ଜି, ମୂଳ ଆରକ୍ଷଣ, ମୂଳ ପୁଞ୍ଜି ପରିବର୍ତ୍ତେ ରକ୍ଷା, ସିଡ୍ ଅର୍ଥ, ଡିଭେଣ୍ଡର (ବାହ୍ୟ ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶ ଦ୍ୱାରା ସମର୍ଥନ ପ୍ରାପ୍ତ ଓ ବିଶେଷ ଭାବରେ ପାଣ୍ଠି ଯୋଗାଣ ପୁଞ୍ଜି ହୋଇଥିବା ଘଟଣାଗୁଡ଼ିକ ବ୍ୟତିତ), ବଣ୍ଟ, ଜମା ଓ କରଜ (ପୁନଃ ପୁଞ୍ଜି ଲାଗଣ ସହିତ)ର ବର୍ଷର ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଓ ଅନ୍ତିମ ଅବଶେଷର ସମ୍ପର୍କ ହାରାହାରି ମୂଲ୍ୟକୁ ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରୁଛି ।

ସବିଶେଷ ବିବରଣ	2003-04	2004-05	2005-06
ରଣ (ସରକାର)	25.08	36.21	23.55
(ଅନ୍ୟ)	1.40	1.38	1.30
ପାଣ୍ଠି*	3.15	3.10	3.04
ବ୍ୟବସାୟିକ ଦେୟ ଓ ଅନ୍ୟ ଚଳନ୍ତି ଦାୟିତ୍ୱ (ପ୍ରାବଧାନ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ)	121.15	93.17	102.32
ମୋଟ (କ)	287.28	270.35	266.70
ଖ. ଆସି			
ମୋଟ ସ୍ୱାଧୀନ ସମ୍ପତ୍ତି	35.76	37.59	39.20
କମ୍: ଅବକ୍ଷୟଣ	15.91	17.65	19.74
ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସ୍ୱାଧୀନ ଆସି	19.85	19.94	19.46
ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶ	--	4.03	--
ଚଳନ୍ତି ସମ୍ପତ୍ତି, ରଣ ଏବଂ ଅଗ୍ରାମ	33.51	11.64	15.50
ଏକତ୍ରାକୃତ କ୍ଷତି	233.92	234.74	231.74
ମୋଟ (ଖ)	287.28	270.35	266.70
ଗ. ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି^୧	(-) 67.79	(-) 61.59	(-) 67.36
3. ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପଣ୍ୟାଗାର ନିଗମ			
ସବିଶେଷ ବିବରଣ	2004-05	2005-06	2006-07
କ. ଦାୟିତ୍ୱ			
ସମାଦତ୍ତ ପୁଞ୍ଜି	3.60	3.60	3.60
ଆରକ୍ଷଣ ଏବଂ ବଳକା	17.57	23.30	31.06
ରଣ	16.39	9.41	5.42
ବ୍ୟବସାୟିକ ଦେୟ ଓ ଅନ୍ୟ ଚଳନ୍ତି ଦାୟିତ୍ୱ (ପ୍ରାବଧାନ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ)	14.85	15.03	21.97
ମୋଟ (କ)	52.41	51.34	62.05
ଖ. ଆସି			
ମୋଟ ସ୍ୱାଧୀନ ସମ୍ପତ୍ତି	36.60	40.32	40.68
କମ୍: ଅବକ୍ଷୟଣ	4.56	7.39	8.55
ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସ୍ୱାଧୀନ ଆସି	32.04	32.93	32.13
ନିର୍ମାଣାଧୀନ ସ୍ୱାଧୀନ କାର୍ଯ୍ୟ	0.02	0.02	0.02
ଚଳନ୍ତି ସମ୍ପତ୍ତି, ରଣ ଏବଂ ଅଗ୍ରାମ	20.35	18.39	29.90
ମୋଟ (ଖ)	52.41	51.34	62.05
ଗ. ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି^୧	37.56	36.31	43.90

* ଅବକ୍ଷୟଣ ପାଣ୍ଠିକୁ ବାଦ୍ ଦେଇ।

ସଂଖ୍ୟାଗୁଡ଼ିକ ଅନୁମୋଦିତ ଏସ୍.ଏ.ଆର୍. ଅନୁଯାୟୀ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନା ପୁନର୍ବିଲୋକନ (ଅଧ୍ୟାୟ III) ପ୍ରଦତ୍ତ ସଂଖ୍ୟାଠାରୁ ଭିନ୍ନ ହୋଇପାରେ।

^୧ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମ୍ପତ୍ତି (ନିର୍ମାଣାଧୀନ ସ୍ୱାଧୀନ କାର୍ଯ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ) ଓ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ପୁଞ୍ଜିର ସମଷ୍ଟିକୁ ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରେ।

ପରିଶିଷ୍ଟ 6

ବୈଧାନିକ ନିଗମଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟ ପରିଚାଳନା ପରିଣାମର ବିବରଣ
(ଅନୁକ୍ଷେପ 1.15 ରେ ସୂଚିତ)

1. ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ ନିଗମ		(ପରିମାଣ: କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)		
ସବିଶେଷ ବିବରଣ		2006-07	2007-08	2008-09
1.	ଆୟ			
(କ)	ରଣ ଉପରେ ସୁଧ	25.41	16.95	20.28
(ଖ)	ଅନ୍ୟ ଆୟ	1.30	9.12	3.00
ମୋଟ - 1		26.71	26.07	23.28
2.	ବ୍ୟୟ			
(କ)	ଦୀର୍ଘ ମିଆଦୀ ଓ ସ୍ୱଳ୍ପ ମିଆଦୀ ରଣ ଉପରେ ସୁଧ	17.09	16.34	12.76
(ଖ)	ଅଣକାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ସମ୍ପତ୍ତି ପାଇଁ ପ୍ରାବଧାନ	1.38	(1.36)	(11.82)
(ଗ)	ଅନ୍ୟ ବ୍ୟୟ	7.07	8.52	8.65
ମୋଟ - 2		25.54	23.50	9.59
3.	କର ପୂର୍ବରୁ ଲାଭ (1-2)	1.17	2.57	13.69
4.	କର ପାଇଁ ପ୍ରାବଧାନ	0.05	0.02	0.03
5.	କର ପରେ ଲାଭ/ କ୍ଷତି (-)	1.12	2.55	13.66
6.	ଅନ୍ୟ ବିନିଯୋଗ	0.45	1.02	11.49
7.	ଲାଭାଂଶ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ଅର୍ଥ	0.67	1.53	2.17
8.	ଲାଭାଂଶ	--	--	--
9.	ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ଉପରେ ମୋଟ ପ୍ରତିଫଳ*	17.76	17.87	14.93
10.	ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ଉପରେ ପ୍ରତିଫଳର ପ୍ରତିଶତ	3.32	3.07	2.64
2. ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ସତକ ପରିବହନ ନିଗମ[#]				
ସବିଶେଷ ବିବରଣ		2003-04	2004-05	2005-06
କର୍ମ ସମ୍ପାଦନ ସମ୍ପର୍କିତ				
(କ)	ରାଜସ୍ୱ	27.87	30.70	34.20
(ଖ)	ବ୍ୟୟ	28.98	31.96	35.32
(ଗ)	ଅଧିକା / ନିଅଣ୍ଟ (-)	(-) 1.11	(-) 1.26	(-)1.12
କର୍ମ ସମ୍ପାଦନ ବହିର୍ଭୂତ				
(କ)	ରାଜସ୍ୱ	3.78	3.43	3.58

* ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବଳକା ବା ରଣ ସହିତ ଲାଭ/କ୍ଷତି ହିସାବରେ ପ୍ରତିଫଳିତ ସୁଧ (ପୁଞ୍ଜିକୃତ ସୁଧକୁ ବାଦ୍ ଦେଇ)ର ସମସ୍ତ ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ଉପରେ ମୋଟ ପ୍ରତିଫଳକୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରୁଛି ।

ସଂଖ୍ୟାଗୁଡ଼ିକ ଏସ୍.ଏ.ଆର୍. ଅନୁମୋଦିତ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନା ପୁନର୍ବିଲୋକନ (ଅଧ୍ୟାୟ III) ପ୍ରଦତ୍ତ ସଂଖ୍ୟାଠାରୁ ଭିନ୍ନ ହୋଇପାରେ ।

ସବିଶେଷ ବିବରଣ	2003-04	2004-05	2005-06
ଖ) ବ୍ୟୟ	2.02	1.83	1.70
ଗ) ଅଧିକା / ନିଅଣ୍ଟ (-)	1.76	1.60	1.88
ମୋଟ			
କ) ରାଜସ୍ୱ	31.65	34.13	37.78
ଖ) ବ୍ୟୟ	31.00	33.79	37.02
ଗ) ଅଧିକା / ନିଅଣ୍ଟ (-)	0.65	0.34	0.76
ଘ) ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ସମୟ ସମ୍ପର୍କିତ ସମାୟୋଜନ	--	--	2.23
ଙ) ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ସମୟ ସମ୍ପର୍କିତ ସମାୟୋଜନ ପରେ ଅଧିକା/ନିଅଣ୍ଟ	0.65	0.34	2.99
ମୂଲ୍ୟନ ଉପରେ ସୁଧ ଓ ରଣ	1.53	1.35	1.29
ବିନିୟୁତ ପୁଞ୍ଜି ଉପରେ ମୋଟ ପ୍ରତିଫଳ*	2.18	1.69	4.28
ବିନିୟୁତ ପୁଞ୍ଜି ଉପରେ ମୋଟ ପ୍ରତିଫଳର ପ୍ରତିଶତ	--	--	--
3. ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ ପଣ୍ୟାଗାର ନିଗମ (ପରିମାଣ: କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)			
ସବିଶେଷ ବିବରଣ	2004-05	2005-06	2006-07
1. ଆୟ			
ପଣ୍ୟାଗାର ଶୁଳ୍କ	24.87	23.97	25.46
ଅନ୍ୟ ଆୟ	0.20	0.15	0.20
ମୋଟ - 1	25.07	24.12	25.66
2. ବ୍ୟୟ			
(କ) ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ବ୍ୟୟ	4.61	4.59	5.14
(ଖ) ଅନ୍ୟ ବ୍ୟୟ	11.92	11.75	11.57
ମୋଟ - 2	16.53	16.34	16.71
3. କର ପୂର୍ବରୁ ଲାଭ / କ୍ଷତି	8.54	7.78	8.95
4. କର ପାଇଁ ପ୍ରାବଧାନ	0.97	1.02	1.04
5. ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ସମୟ ସମ୍ପର୍କିତ ସମାୟୋଜନ (ଆୟ)	2.21	1.05	0.05
6. କର ପରେ ଲାଭ/କ୍ଷତି	5.36	5.71	7.96
7. ଅନ୍ୟ ବିନିଯୋଗ	4.54	5.70	7.76
8. ଲାଭାଂଶ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ଅର୍ଥ	0.82	0.01	0.20
9. ବର୍ଷ ପାଇଁ ଲାଭାଂଶ	0.81	--	0.18
10. ବିନିୟୁତ ପୁଞ୍ଜି ଉପରେ ମୋଟ ପ୍ରତିଫଳ*	6.82	0.53	0.65
11. ବିନିୟୁତ ପୁଞ୍ଜି ଉପରେ ମୋଟ ପ୍ରତିଫଳର ପ୍ରତିଶତ	18.16	1.46	1.48

*ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବା ବା ରଣ ସହିତ ଲାଭ କ୍ଷତି ହିସାବରେ ପ୍ରତିଫଳିତ ସୁଧ (ପୁଞ୍ଜିକୃତ ସୁଧକୁ ବାଦ୍ ଦେଇ)ର ସମସ୍ତ ବିନିୟୁତ ପୁଞ୍ଜି ଉପରେ ମୋଟ ପ୍ରତିଫଳକୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରୁଛି ।

ପରିଶିଷ୍ଟ 7

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ସଡ଼କ ପରିବହନ ନିଗମର ପରିଚାଳନାଗତ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ ଦର୍ଶାଉଥିବା ବିବରଣ

(ଅନୁଲେଖ 3.7 ରେ ସୂଚୀତ)

ସବିଶେଷ ବିବରଣ	2004-05	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09
ହାରାହାରି ଗାଡ଼ି ସଂଖ୍ୟା	258	265	273	259	294
ହାରାହାରି ଉଲ୍ଲିଥିବା ଗାଡ଼ି ସଂଖ୍ୟା	230	236	227	231	265
ବ୍ୟବହୃତ ଗାଡ଼ିର ପ୍ରତିଶତ	89	89	83	89	90
କର୍ମଚାରୀ ସଂଖ୍ୟା (ଠିକା ସହିତ)	1553	1521	1459	1487	1567
କର୍ମଚାରୀ ଗାଡ଼ି ଅନୁପାତ (ଠିକା ସହିତ)	6.02	5.74	5.34	5.74	5.33
ବର୍ଷ ଶେଷରେ ଉଲ୍ଲିଥିବା ମାର୍ଗ ସଂଖ୍ୟା	154	144	141	141	155
ରୁଟ୍ କିଲୋମିଟର	50784	47662	46540	47661	52959
ଗାଡ଼ି ଉଲ୍ଲିଥିବା କିଲୋମିଟର (ଲକ୍ଷରେ)					
ସର୍ବମୋଟ	258.71	266.14	258.16	269.86	310.73
ଫଳପ୍ରଦ	255.82	263.50	256.06	266.24	307.73
ନିଷ୍ଠଳ	2.89	2.64	2.10	3.62	3.00
ସର୍ବମୋଟ କିଲୋମିଟର ତୁଳନାରେ ନିଷ୍ଠଳ କିଲୋମିଟରର ପ୍ରତିଶତ	1.12	0.99	0.81	1.34	0.97
ଦୈନିକ ପ୍ରତି ବସ୍ ଉଲ୍ଲିଥିବା ହାରାହାରି କିଲୋମିଟର	272	272	257	282	287
କିଲୋମିଟର ପ୍ରତି ହାରାହାରି ରାଜସ୍ୱ (ଟଙ୍କା)	13.34	14.34	15.77	16.74	18.26
କିଲୋମିଟର ପ୍ରତି ହାରାହାରି ବ୍ୟୟ (ଟଙ୍କା)	13.21	14.05	15.49	15.73	15.95
କିଲୋମିଟର ପ୍ରତି କ୍ଷତି (-)/ଲାଭ (+) (ଟଙ୍କା)	0.13	0.29	0.28	1.01	2.31
ବସ୍ ପରିଚାଳନା କରୁଥିବା ଡିପୋ ସଂଖ୍ୟା	15	14	14	14	14
ଏକ ଲକ୍ଷ କିଲୋମିଟର ପ୍ରତି ହାରାହାରି ଅଟଳତା ସଂଖ୍ୟା	3.35	2.42	2.64	2.20	1.83
ଏକ ଲକ୍ଷ କିଲୋମିଟର ପ୍ରତି ହାରାହାରି ଦୁର୍ଘଟଣା ସଂଖ୍ୟା	0.16	0.14	0.12	0.12	0.12
ଋଳିତ ପ୍ୟାସେଞ୍ଜର କିଲୋମିଟର (କୋଟିରେ)	82.96	85.45	81.84	87.59	NA
ବ୍ୟବହୃତ କ୍ଷମତାର ଅନୁପାତ (ଯାତ୍ରୀ ବୋର୍ଡ଼େଇ ଉତ୍ପାଦକ)	69	69	68	70	71
ଡିଜେଲ୍ ଡେଲ୍ ଲିଟର ପ୍ରତି ପ୍ରାପ୍ତ କିଲୋମିଟର	4.40	4.40	4.40	4.40	4.37

ପରିଶିଷ୍ଟ 8

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଯୋଗାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ସଂରକ୍ଷଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ରେ ଅନାଦାୟ ଅର୍ଥ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ଚିଠା
 ଅନୁଚ୍ଛେଦ ତାଲିକାର ବିବରଣ
 (ଅନୁଚ୍ଛେଦ 4.15 ରେ ସୂଚିତ)

କ. ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଯୋଗାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍

(ପରିମାଣ: ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରେ)

କ୍ର.ସଂ.	ଅନୁଚ୍ଛେଦ	ନିରୀକ୍ଷଣ ରିପୋର୍ଟର ବର୍ଷ	ପରିମାଣ	ମନ୍ତବ୍ୟ
1.	ଗହମରୁ ଅଟା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ପାଇଁ ଅଟାକଳ ମାଲିକମାନଙ୍କୁ ମାର୍ଚ୍ଚ 1999 ରେ ଅଧିକ ଅର୍ଥ ପ୍ରଦାନ ହୋଇଥିଲା।	ଆଇ.ଆର୍. ନଂ.77/ 2002-03 ଜିଲ୍ଲା ପରିଷ୍ଠାନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ତଥା ଯୋଗାଣ ଅଧିକାରୀ, ବରଗଡ଼	3.38	ଅର୍ଥ ଆଦାୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପରିଷ୍ଠାନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଠାରୁ କୌଣସି ଉତ୍ତର ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇନଥିଲା।
2.	ରେସନ୍ କାର୍ଡର ସେଲ୍ ପ୍ରୋସିଡର ଅର୍ଥ କର୍ମଚାରୀ ଠାରୁ ଆଦାୟ ଯୋଗ୍ୟ ଅଟେ।	ଆଇ.ଆର୍.ନଂ.181/ 2002-03 ଜିଲ୍ଲା ପରିଷ୍ଠାନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ତଥା ଯୋଗାଣ ଅଧିକାରୀ, ଭୁବନେଶ୍ୱର	2.33	ଅର୍ଥ ଆଦାୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପରିଷ୍ଠାନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଠାରୁ କୌଣସି ଉତ୍ତର ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇନଥିଲା।
3.	ଡିସେମ୍ବର 2000 ରେ ଶୃଙ୍ଖଳାମୂଳକ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କର ଆଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ଆତ୍ମସାର୍ ଅର୍ଥ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ଆଦାୟ ଯୋଗ୍ୟ ଅଟେ।	ଆଇ.ଆର୍. ନଂ.59/ 2002-03 ଜିଲ୍ଲା ପରିଷ୍ଠାନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ତଥା ଯୋଗାଣ ଅଧିକାରୀ, କଟକ	0.54	ଅର୍ଥ ଆଦାୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପରିଷ୍ଠାନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଠାରୁ କୌଣସି ଉତ୍ତର ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇନଥିଲା।
4.	ଜୁନ୍ 1999 ରେ ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇଥିବା ଷ୍ଟକ୍ରେ କମ୍ପିଟ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ଅର୍ଥ ଜଣେ କର୍ମଚାରୀ ଠାରୁ ଆଦାୟ ଯୋଗ୍ୟ ଅଟେ।	ଆଇ.ଆର୍.ନଂ.234/ 2003-04 ଜିଲ୍ଲା ପରିଷ୍ଠାନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ତଥା ଯୋଗାଣ ଅଧିକାରୀ, ପୁଲବାଣୀ	1.50	ଅର୍ଥ ଆଦାୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପରିଷ୍ଠାନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଠାରୁ କୌଣସି ଉତ୍ତର ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇନଥିଲା।
	ମୋଟ-କ		7.75	
ଖ. ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ସଂରକ୍ଷଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍				
1.	ଭଦ୍ରକ ଇଲେକ୍ଟ୍ରିକାଲ୍ ଡିଭିଜନ୍‌ର ଶ୍ରୀ ଶିବ ପ୍ରସାଦ ଦାସଙ୍କୁ କର୍ମଚାରୀ ସେକ୍ସାକୃତ ଅବସର ଯୋଜନା ଅନୁଯାୟୀ ଅଧିକ 0.88 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା।	ଆଇ.ଆର୍.ନଂ. 309/ 2001-02 ଗ୍ରୀଡ଼କୋ ଲିମିଟେଡ୍	0.88	ଅର୍ଥ ଆଦାୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପରିଷ୍ଠାନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଠାରୁ କୌଣସି ଉତ୍ତର ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇନଥିଲା।
2.	ଜି.ଏନ୍.ଇ.ଡି., ବୁଝପୁରର ଶ୍ରୀ ଜଗବନ୍ଧୁ ମହାନ୍ତିଙ୍କୁ କର୍ମଚାରୀ ସେକ୍ସାକୃତ ଅବସର ଯୋଜନା ଅନୁଯାୟୀ ଅଧିକ 0.07 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା।	ଆଇ.ଆର୍.ନଂ. 309/ 2001-02 ଗ୍ରୀଡ଼କୋ ଲିମିଟେଡ୍	0.07	ଅର୍ଥ ଆଦାୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପରିଷ୍ଠାନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଠାରୁ କୌଣସି ଉତ୍ତର ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇନଥିଲା।
3.	ଦେଙ୍କାନାଳ ଇଲେକ୍ଟ୍ରିକାଲ୍ ଡିଭିଜନ୍‌ର ଶ୍ରୀ ସଦାନନ୍ଦ ପାତ୍ରଙ୍କୁ କର୍ମଚାରୀ ସେକ୍ସାକୃତ ଅବସର ଯୋଜନା ଅନୁଯାୟୀ ଅଧିକ 0.42 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା।	ଆଇ.ଆର୍.ନଂ. 309/ 2001-02 ଗ୍ରୀଡ଼କୋ ଲିମିଟେଡ୍	0.42	ଅର୍ଥ ଆଦାୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପରିଷ୍ଠାନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଠାରୁ କୌଣସି ଉତ୍ତର ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇନଥିଲା।

କ୍ର.ସଂ.	ଅନୁକ୍ଷେପ	ନିରୀକ୍ଷଣ ରିପୋର୍ଟର ବର୍ଷ	ପରିମାଣ	ମନ୍ତବ୍ୟ
4.	ଖୋର୍ଦ୍ଧା ଇଲେକ୍ଟ୍ରିକାଲ୍ ଡିଭିଜନର ଶ୍ରୀ ଦଣ୍ଡପାଣି ମହାପାତ୍ରଙ୍କୁ ବ୍ୟାଙ୍କ ରଣ ଏବଂ ଏଲ୍.ଟି.ସି. ଦେୟ ବାବଦକୁ ଅଧିକ 0.74 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ।	ଆଇ.ଆର୍.ନଂ. 309/ 2001-02 ଶ୍ରୀତ୍ରକୋ ଲିମିଟେଡ୍	0.74	ଅର୍ଥ ଆଦାୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପରିଚ୍ଛେଦନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଠାରୁ କୌଣସି ଉତ୍ତର ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇନଥିଲା ।
5.	ଇ.ଏଚ୍.ଟି. (କନଷ୍ଟ୍ରକ୍ସନ୍) ଡିଭିଜନ, ଭବାନୀପାଟଣାରେ 33 କେ.ଭି. ଲାଇନ୍ କାମ ପାଇଁ ଜଣେ ଠିକାଦାରଙ୍କୁ ଅଧିକ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା 49.14 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଆଦାୟ କରାଯାଇ ନଥିଲା ।	ଆଇ.ଆର୍.ନଂ. 190/ 2003-04 ଜି.ଏମ୍., ଇ.ଏଚ୍.ଟି. (ଏମ୍.) ସର୍କଲ, ଜୟପୁର	49.14	ଅର୍ଥ ଆଦାୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପରିଚ୍ଛେଦନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଠାରୁ କୌଣସି ଉତ୍ତର ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇନଥିଲା ।
6.	ଅବସର ଗ୍ରହଣ ପରେ ଏକ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଘର ଅଛିଆର କରିବା ହେତୁ ଜଣେ ଅବସର ପ୍ରାପ୍ତ କର୍ମଚାରୀ (ଶ୍ରୀ ଏ.ଏସ୍. ରଘୁନାଥ)ଙ୍କ ଠାରୁ ଲାଇସେନ୍ସ ଫି ବାବଦକୁ 0.12 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଅନାଦେୟ ରହିଥିଲା ।	ଆଇ.ଆର୍.ନଂ. 13/ 2003-04 ଇ.ଏଚ୍.ଟି. (ଏମ୍.) ସର୍କଲ, ବ୍ରହ୍ମପୁର	0.12	ଅର୍ଥ ଆଦାୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପରିଚ୍ଛେଦନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଠାରୁ କୌଣସି ଉତ୍ତର ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇନଥିଲା ।
7.	ଫେବୃୟାରୀ ଠାରୁ ଅପ୍ରେଲ 2003 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେଲ୍ ଫୋନ୍ ଯୋଗେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କଲ୍‌ଗୁଡିକ ବାବଦକୁ ଏସ୍.ଇ., ଇ.ଏଚ୍.ଟି. (ଏମ୍.) ସର୍କଲ, ବ୍ରହ୍ମପୁରର ଶ୍ରୀ ଏସ୍.ପି. ରଥଙ୍କ ଠାରୁ 0.09 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଆଦାୟ ହୋଇନଥିଲା ।	ଆଇ.ଆର୍. ନଂ.13/ 2003-04 ଇ.ଏଚ୍.ଟି. (ଏମ୍.) ସର୍କଲ, ବ୍ରହ୍ମପୁର	0.09	ଅର୍ଥ ଆଦାୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପରିଚ୍ଛେଦନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଠାରୁ କୌଣସି ଉତ୍ତର ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇନଥିଲା ।
8.	ଅଗଷ୍ଟ 2000 ଏବଂ ମାର୍ଚ୍ଚ 2003 ମଧ୍ୟରେ ଜି.ଏମ୍. ଟେଲିକମ୍ ସର୍କଲ, ଭୁବନେଶ୍ୱରର ଛଅ ଜଣ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ଦୈନିକ ଭାଗ ଏବଂ ଯାତ୍ରା ଭାଗ ବାବଦକୁ ଅଧିକ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଅର୍ଥ ଯଥାକ୍ରମେ 0.03 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଏବଂ 0.02 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଆଦାୟ ହୋଇ ନଥିଲା ।	ଆଇ.ଆର୍. ନଂ.15/ 2003-04 ଇ.ଏଚ୍.ଟି. (ଟେଲିକମ୍ୟୁନିକେସନ୍) ସର୍କଲ, ଭୁବନେଶ୍ୱର	0.05	ଅର୍ଥ ଆଦାୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପରିଚ୍ଛେଦନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଠାରୁ କୌଣସି ଉତ୍ତର ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇନଥିଲା ।
9.	ଝାଙ୍କରା ବହିଷ୍କାର ସତ୍ତ୍ୱେ ଏଲ୍.ଡି.ଆଣ୍ଡ ଟି.ସି. ଡିଭିଜନ-II, ଭୁବନେଶ୍ୱରର ଜଣେ କର୍ମଚାରୀ ଶ୍ରୀ ଡି.କେ. ଭୋଇଙ୍କ ଠାରୁ ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଅଗ୍ରୀମ ବାବଦକୁ 0.37 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଆଦାୟ କରାଯାଇ ନଥିଲା ।	ଆଇ.ଆର୍. ନଂ.98/ 2003-04 ଏଲ୍.ଡି. ଆଣ୍ଡ ଟି.ସି. ଡିଭିଜନ-II, ଭୁବନେଶ୍ୱର	0.37	ଅର୍ଥ ଆଦାୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପରିଚ୍ଛେଦନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଠାରୁ କୌଣସି ଉତ୍ତର ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇନଥିଲା ।
	ମୋଟ-ଖ		51.88	
	ମୋଟ-କ+ଖ		59.63	

ପରିଶିଷ୍ଟ ୯

30 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2009 ସୁଦ୍ଧା ବ୍ୟାଖ୍ୟାତ୍ମକ ଟିକ୍ସଣା ବିଆଯାଇ ନଥିବା ଅନୁଲେଦ/ସମାକ୍ଷା ଗୁଡ଼ିକର ବିବରଣୀ
(ଅନୁଲେଦ 4.18.1 ରେ ସୂଚିତ)

କ୍ର.ସଂ.	ବିଭାଗର ନାମ	1999-2000	2000-01	2001-02	2002-03	2003-04	2004-05	2005-06	2006-07	2007-08	ମୋଟ
1.	ଶିଳ୍ପ	--	--	1	--	--	1	--	--	5	7
2.	ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ	--	--	--	--	2	1	2	1		6
3.	ଶକ୍ତି	--	--	--	--	--	--	--	2	13	15
4.	ବାଣିଜ୍ୟ ଓ ପରିବହନ	1	--	--	--	--	--	--	--		1
5.	ଜଳ ସମ୍ପଦ	--	--	--	--	--	--	1	--		1
6.	ପୁରୁ	--	--	--	--	--	--	--	1		1
7.	ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଓ ସଂସ୍କୃତି	--	--	--	--	--	--	--	1		1
8.	କୃଷି	--	--	--	--	--	--	--	1		1
9.	ଇସ୍ପାତ୍ ଓ ଖଣି									4	4
10.	ଅବକାରୀ									1	1
11.	ଯୋଗାଣ ଏବଂ ଖାଉଟି କଲ୍ୟାଣ									1	1
12.	ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଓ ନଗର ଉନ୍ନୟନ									1	1
	ମୋଟ	1	--	1	--	2	2	3	6	25	40

ପରିଶିଷ୍ଟ 10

30 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2009 ସୁଦ୍ଧା ବିଭାଗ ଅନୁଯାୟୀ ବକେୟା ଥିବା ନିରୀକ୍ଷଣ ରିପୋର୍ଟ ଦର୍ଶାଉଥିବା ବିବରଣ (ଅନୁକ୍ଷେପ 4.18.3 ରେ ସୂଚିତ)

କ୍ର. ସଂ.	ବିଭାଗର ନାମ	ପି.ଏସ୍.ୟୁ. ଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା	ବକେୟା ନିରୀକ୍ଷଣ ରିପୋର୍ଟର ସଂଖ୍ୟା	ବକେୟା ଅନୁକ୍ଷେପର ସଂଖ୍ୟା	କେଉଁ ବର୍ଷଠାରୁ ଅନୁକ୍ଷେପ ଗୁଡ଼ିକ ବାକି ଅଛି
1.	ଶିଳ୍ପ	10	36	147	2004-05 ରୁ 2008-09
2.	ଇସ୍ପାତ୍ ଓ ଖଣି	1	11	64	2004-05, 2006-07, 2008-09
3.	ଗୃହ	1	4	21	2005-06 ରୁ 2008-09
4.	ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଓ ନଗର ଉନ୍ନୟନ	1	4	20	2005-06 ରୁ 2008-09
5.	ଅବକାରୀ	1	1	2	2007-08
6.	ବାଣିଜ୍ୟ ଓ ପରିବହନ	1	37	123	2004-05 ରୁ 2008-09
7.	ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଓ ସଂସ୍କୃତି	1	3	8	2004-05, 2007-08, 2008-09
8.	ଶକ୍ତି	4	113	562	2004-05 ରୁ 2008-09
9.	ଜଳ ସମ୍ପଦ	2	5	39	2006-07 ରୁ 2008-09
10.	ଉତ୍ସା ଓ ପଶୁ ସମ୍ପଦ ଉନ୍ନୟନ	1	4	10	2005-06 ରୁ 2008-09
11.	କୃଷି	4	16	73	2004-05 ରୁ 2008-09
12.	ପୁର୍ତ୍ତ	1	4	12	2004-05, 2005-06, 2007-08, 2008-09
13.	ସମବାୟ	1	1	3	2007-08
14.	ଯୋଗାଣ ଓ ଖାଉଟି କଲ୍ୟାଣ	1	80	291	2004-05 ରୁ 2008-09
15.	ବନ ଓ ପରିବେଶ	1	5	49	2004-05, 2006-07, 2007-08, 2008-09
16.	ସୂଚନା ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତି	1	1	1	2007-08
	ମୋଟ	32	325	1,425	

ପରିଶିଷ୍ଟ 11

ଉତ୍ତର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷିତ ଚିଠା ଅନୁଚ୍ଛେଦ/ସମୀକ୍ଷା ଗୁଡ଼ିକର ବିଭାଗ ଅନୁଯାୟୀ ବିବରଣୀ
(ଅନୁଚ୍ଛେଦ 4.18.3 ରେ ସୂଚିତ)

କ୍ର.ସଂ.	ବିଭାଗର ନାମ	ଚିଠା ଅନୁଚ୍ଛେଦର ସଂଖ୍ୟା	ସମୀକ୍ଷା ସଂଖ୍ୟା	ପଠାଯାଇଥିବା ସମୟ
1.	ଶକ୍ତି	6	--	ମାର୍ଚ୍ଚ ରୁ ଜୁନ୍, 2009
2.	ଯୋଗାଣ ଓ ଖାଉଟି କଲ୍ୟାଣ	1*		ମାର୍ଚ୍ଚ ରୁ ଜୁନ୍, 2009
3.	ବାଣିଜ୍ୟ ଓ ପରିବହନ		1	ଅଗଷ୍ଟ 2009
	ମୋଟ	7	1	

ଦ୍ରଷ୍ଟବ୍ୟ:-* ଗୋଟିଏ ଚିଠା ଅନୁଚ୍ଛେଦ ଉଭୟ ଶକ୍ତି ଏବଂ ଯୋଗାଣ ଓ ଖାଉଟି କଲ୍ୟାଣ ବିଭାଗ ସମ୍ପର୍କିତ ଏବଂ ଏଠାରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇ ନାହିଁ।

ଭାରତର ମହାଲେଖା ନିୟନ୍ତ୍ରକ ତଥା ମହାସମୀକ୍ଷକ
2010

ମୂଲ୍ୟ

ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଦେଶୀୟ: 65 ଟଙ୍କା

ବିଦେଶ: ଯୁ.ଏସ୍. \$ 5

<http://www.cag.gov.in>

ଓଡ଼ିଶା ସରକାରୀ ମୁଦ୍ରଣାଳୟ, ମଧୁପାଟଣା, କଟକ-10 ରେ ମୁଦ୍ରିତ

ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ (ବାଣିଜ୍ୟିକ) – ଓଡ଼ିଶା ସରକାର 2008-09